

2022

Trygghet for kunder og medarbeidere

SpareBank ØSTLANDET ÅRSRAPPORT

INNHold

			SIDE
		Om rapporten	3
Om SpareBank 1 Østlandet Side 4	1	1.1 Kort om SpareBank 1 Østlandet 1.2 Utvalgte nøkkeltall 1.3 Konsernsjefen har ordet 1.4 Tilbakeblikk 2022 1.5 Historisk tidslinje 1.6 Finansielle ambisjoner og oppnåelse 1.7 Hovedtall fra konsern 1.8 Eierandelskapitalen og egenkapitalbeviset	4 6 10 12 14 16 18 20
Strategi og verden rundt oss Side 26	2	2.1 Makrobildet 2.2 Ny strategi mot 2025: Det er kundene som bestemmer 2.3 En pådriver for bærekraftig omstilling	28 30 36
Forretningsområder og tverrgående arbeid Side 44	3	3.1 Forretningsområder og støttefunksjoner 3.2 Personmarked Ansvarlige utlån til personmarkedet * 3.3 Bedriftsmarked Ansvarlige utlån til bedriftsmarkedet * 3.4 Organisasjons- og kapitalmarked Krav til finansielle leverandører – kapitalforvaltning * 3.5 Innovasjon og forretningsutvikling 3.6 Arbeid mot økonomisk kriminalitet * 3.7 Etisk markedsføring av produkter og tjenester * 3.8 De dyktige folka våre 3.9 Etikk og antikorrupsjon * 3.10 Samfunnsengasjement	46 48 52 56 59 68 70 76 82 88 90 94 96
Styring og selskapsledelse Side 102	4	4.1 Informasjon om styret 4.2 Organisasjonskart og eierposter 4.3 Konsernledelsen 4.4 Eierstyring og selskapsledelse	104 105 106 107
Redegjørelse og resultater Side 108	5	5.1 Styrets årsberetning 5.2 Resultatregnskap 5.3 Utvidet resultatregnskap 5.4 Balanse 5.5 Endring i egenkapital 5.6 Kontantstrømpoppstilling 5.7 Noter 5.8 Egenerklæring og beretning 5.9 Datterselskaper Vedlegg 1: Alternative resultatmål Vedlegg 2: Viktige regulatoriske endringer	110 126 127 128 129 131 132 199 208 212 216
		Vedlegg 3: Indekser og vedlegg bærekraft	222

* Vesentlige bærekraftstemaer

Om rapporten

Denne integrerte årsrapporten for 2022 viser hvordan SpareBank 1 Østlandet bidrar til bærekraftig vekst og utvikling for våre kunder, eiere, ansatte og i samfunnet for øvrig. Banken rapporterer i henhold til gitte lover og standarder, både for finansiell informasjon og for bærekraftsdata.

Kapitlet Om SpareBank 1 Østlandet presenterer hvem vi er og de viktigste hendelsene i konsernet i 2022. Her finner du også utvalgte nøkkeltall, finansielle ambisjoner og oppnåelse, hovedtall fra konsernet og en oversikt over utviklingen til bankens egenkapitalbevis.

Kapitlet Strategi og verden rundt oss forteller om den nye konsernstrategien mot 2025 og gir et innblikk i eksterne forhold som påvirker driften. Kapitlet viser også hvordan vi jobber med bærekraft både lokalt og i et globalt perspektiv.

Kapitlet Forretningsområder og tverrgående arbeid inneholder en virksomhetsredegjørelse for våre tre forretningsområder personmarked, bedriftsmarked samt organisasjons- og kapitalmarked. Videre er det underkapitler som beskriver hvordan vi jobber med ulike temaer som økonomisk kriminalitet, etikk og antikorrupsjon, innovasjon og forretningsutvikling.

I Styring og selskapsledelse finner du informasjon om styret, konsernledelsen, organisasjonskart, eierstyring og selskapsledelse.

Kapitlet Redegjørelse og resultater utgjør hoveddelen av årsrapporten og inneholder styrets årsberetning, resultatregnskap, balanse, endringer i egenkapital, kontantstrømpoppstilling, noter, erklæring fra styret og konsernsjef, revisors beretning, informasjon fra datterselskaper og alternative resultatmål.

Etter hoveddelen kommer det flere vedlegg, deriblant Indekser og vedlegg bærekraft. Her redegjør vi for øvrige områder i bankens bærekraftsarbeid og gir utdypende informasjon om de mest vesentlige temaene.

I årsrapporten bruker vi rammeverket for integrert rapportering fra IIRC og oppfyller kravene i GRI-standard for rapportering av bærekraftsdata (Global Reporting Initiative). Det er utarbeidet en GRI-indeks for å hjelpe leseren med å finne relevante og vesentlige bærekraftsdata. Hvert av bankens fem mest vesentlige bærekraftstemaer har egne underkapitler i den redaksjonelle delen av rapporten. Det er også utarbeidet indekser for andre rapporteringsforpliktelser og rammeverk, som Miljøfyrtårn, UNEP FI, TCFD og TNFD. Mer informasjon om hvilke lover, standarder og prinsipper som følges i rapporteringen ligger i note 2 – regnskapsprinsipper (side 134), og i Prinsipper for bærekraftsrapporteringen (side 224).

I årsrapporten søker vi å presentere tidsserier med sammenlignbare tall. Dagens SpareBank 1 Østlandet ble til i 2017 gjennom en fusjon mellom Sparebanken Hedmark og Bank 1 Oslo Akershus. Tidsseriene i rapporten starter derfor i hovedsak fra 2017.

I 2022 har vi forbedret den universelle utformingen av årsrapporten både på papir og digitalt, slik at flere kan lese rapporten uavhengig av funksjonsevne.

Årsrapporten utgis både på norsk og engelsk. Den finnes også i en digital versjon. Den kan lastes ned som PDF på vår hjemmeside: sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/investor/rapporter.html

Her ligger også vår pilar 3-rapport med mer informasjon om risiko- og kapitalstyring, samt årsrapporten i maskinlesbart format i henhold til ESEF.

Vårt arbeid med bærekraftsmålene

Banken jobber for å understøtte FNs bærekraftsmål. Til høyre er målene som banken har særlig stor påvirkning på, og som vi jobber for å oppnå. I denne rapporten vil du finne igjen bærekraftsmålene i margin på flere sider. Dette betyr at siden inneholder informasjon om hvordan vi jobber for å nå målene som er visualisert.

Redaksjon: Ingvild Bjørklund Wangen, Caroline Ballo, Camilla Knutsen Wickstrøm, Nina Høibråten Buer, Karoline Bakka Hjertø og Siv Stenseth.
Design og produksjon: Ferskvann reklamebyrå. **Forsidefoto:** Siv Stenseth. **Bakside:** Ricardofoto.

Våre medarbeidere er vår viktigste ressurs. Derfor har vi i denne rapporten valgt å synliggjøre flere av våre dyktige kollegaer ved ulike avdelinger.
Foto: Ricardofoto, Thomas Ik Dahl, Siv Stenseth og Svein Øvregård.

Økt fokus på universell utforming: På våre nettsider finner du en pdf-versjon av årsrapporten hvor vi har jobbet med fargekontraster, struktur, leserekkefølge, alt-tekster på bilder og pdf-tagging. Selv om mye er forbedret, er vi ikke helt i mål med den universelle utformingen av rapporten. Det gjelder spesielt i en del av tabellene. Dette vil vi jobbe videre med i neste rapport.

KAPITTEL 1.1

Kort om SpareBank 1 Østlandet

SpareBank 1 Østlandet er Norges fjerde største sparebank og et av landets mest solide regionale finanskonsern. Basert på gode kundeopplevelser og dyktige medarbeidere bidrar vi til bærekraftig vekst og utvikling i samfunnet, for våre kunder, eiere og ansatte.

Banken har hovedsete i Hamar og er fysisk til stede i Norges mest ekspansive markedsområde med om lag 1,7 millioner innbyggere. Vi tilbyr våre tjenester gjennom 36 bankkontorer, digitale flater og effektive kundesentre. Inkludert tjenestene fra datterselskaper og deleide selskaper er banken et komplett finanshus for folk og bedrifter i bygd og by i markedsområdet.

Vår samfunnsrolle

Opp gjennom hele den snart 180-årige historien til SpareBank 1 Østlandet har sparebankfilosofien stått sterkt. Kjernen i sparebankenes rolle er nettopp samfunnsansvaret, med trygg sparing og finansiering for privatpersoner, bedrifter, offentlig virksomhet, lag og foreninger. Langsiktig drift har vært et sentralt fundament hele veien.

Kunders behov for finansielle tjenester skal dekkes i et langsiktig og tillitsbyggende perspektiv. Betalinger skal skje raskt, trygt og effektivt. Gjennom sikre og stabile banktjenester bidrar vi til økonomisk trygghet både for personer og virksomheter.

Sparebankene har også i dag en viktig rolle i den økonomiske utviklingen i lokalsamfunn, bygd og by. Gjennom et aktivt samarbeid med næringsliv, forsknings- og utdanningsmiljøer bidrar SpareBank 1 Østlandet til vekst og nyskaping.

Selv om både yngre og eldre kunder blir stadig mer digitale, er det fortsatt noen som har behov for andre løsninger. Vi har derfor flere tjenester for ikke-digitale kunder. Telefonbank, brevgiro og betjent fullservice kundesentre er noen eksempler. I tillegg kan kundene fysisk møte rådgiverne våre ved alle bankkontorene. For å hjelpe flere til å ta i bruk digitale tjenester, arrangerer flere av våre kontorer kurs for ikke-digitale kunder om hvordan de kan bruke digitalbanken.

Vi skal også være en pådriver i det grønne skiftet, blant annet gjennom å stille krav og forventninger på bærekraftsområdet, spesielt til bedriftskundene våre. På denne måten bidrar vi til å omstille og utvikle bedriftene i møte med nasjonale og internasjonale forpliktelser på klimaområdet.

I tillegg er banken en stor sponsor og bidragsyter til en rekke kultur-, samfunns- og idrettstiltak (les mer om dette i kapittel 3, side 96.) Slik medvirker vi til at regionen er et godt sted å bygge og bo, arbeide og drive næringsaktivitet.

Banken lever på den måten i et gjensidig avhengighetsforhold med samfunnet rundt seg. Går det godt for samfunnet, går det godt for banken og omvendt.

Kundeutbytte – vi deler av overskuddet

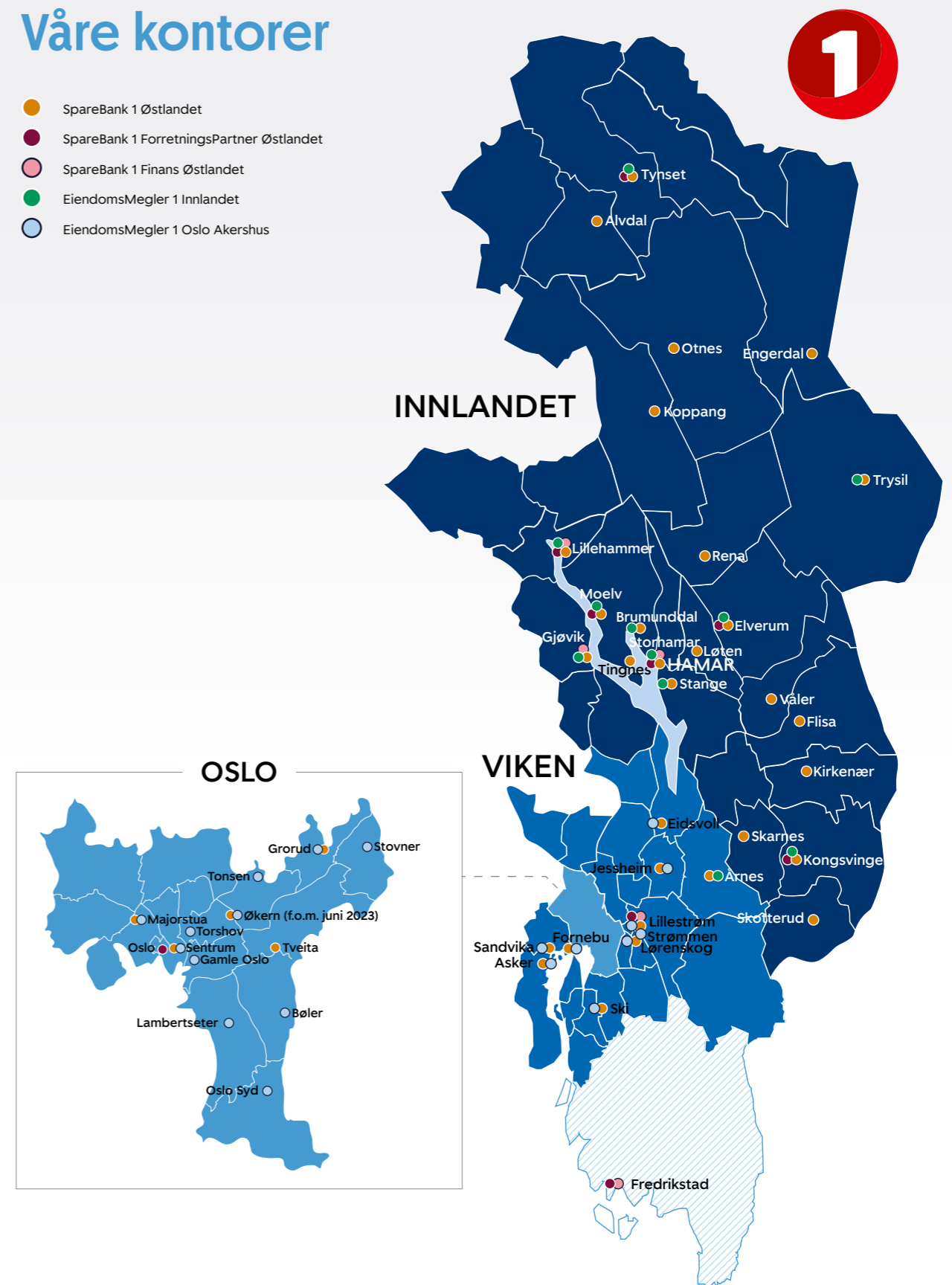
I god sparebanktradisjon og moderne bærekraftsånd deler SpareBank 1 Østlandet av overskuddet med kundene. Til sammen delte vi ut 295 millioner kroner i kundeutbytte i 2022. Etter at vi gikk på børs i 2017 og ble den første banken i Norge som utbetalte kundeutbytte, har vi utbetalt hele 1,1 milliarder kroner i kundeutbytte.

En del av SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1 Østlandet er en del av SpareBank 1-alliansen der 13 selvstendige banker i Norge samarbeider om felles IT-løsninger, merkevare og kompetanse. Alliansens formål er å anskaffe og levere konkurransedyktige finansielle tjenester og produkter og oppnå stordriftsfordeler i form av lavere kostnader og høyere kvalitet. Slik bidrar alliansen til at kundene tilbys både spesialisert kompetanse, lokal forankring og en enklere bankhverdag. Se sparebank1.no for mer informasjon.

Våre kontorer

- SpareBank 1 Østlandet
- SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet
- SpareBank 1 Finans Østlandet
- EiendomsMegler 1 Innlandet
- EiendomsMegler 1 Oslo Akershus

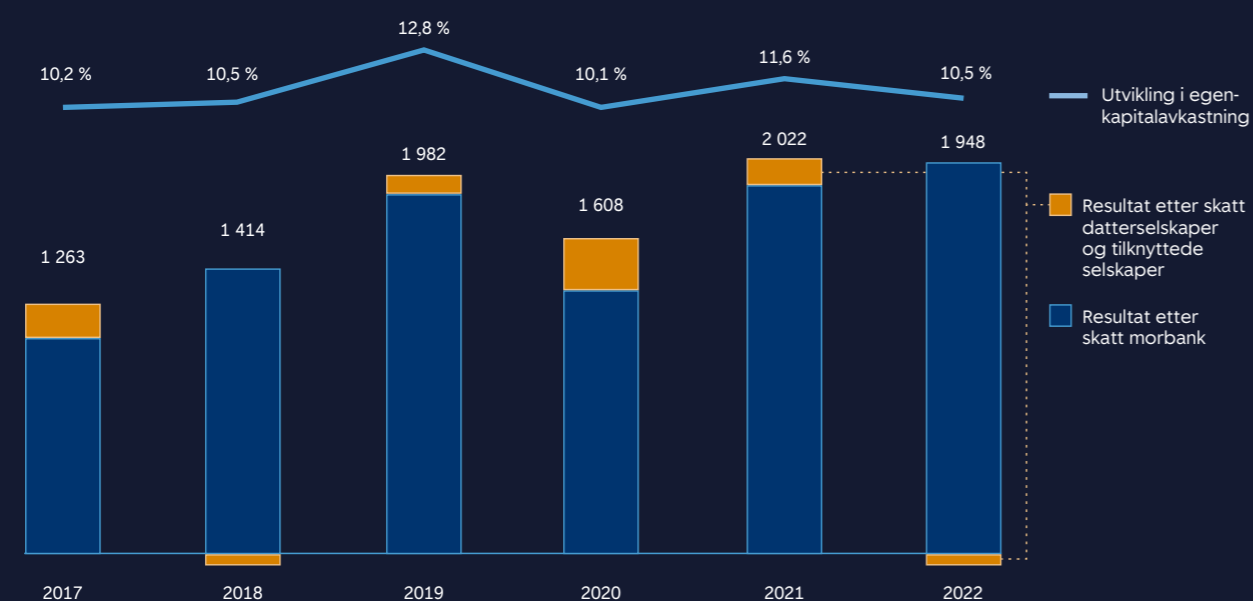

KAPITTEL 1.2

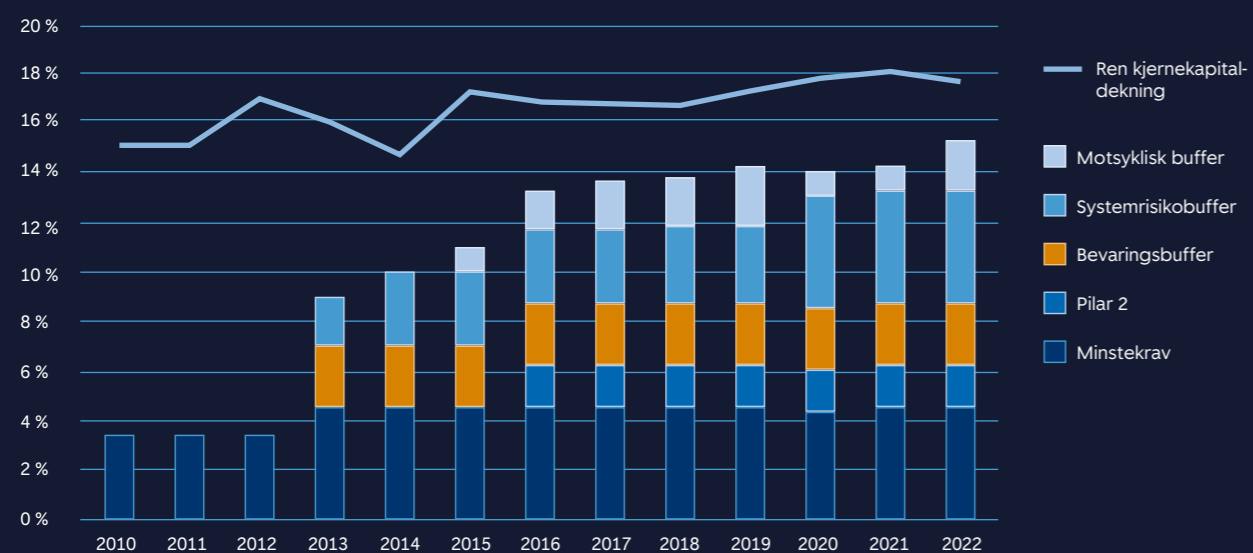
Utvalgte nøkkeltall

Konsernresultat etter skatt (mill. kr)

Inkludert utvikling egenkapitalavkastning

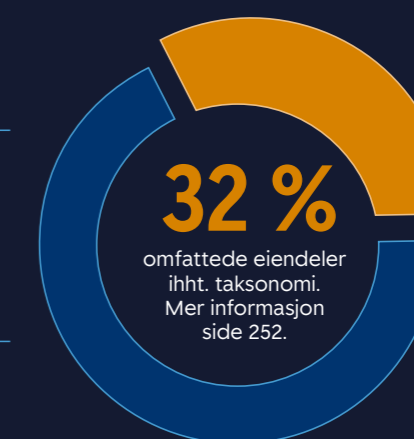
Utvikling ren kjernekapitaldekning

Andel grønne lån

Taksonomi

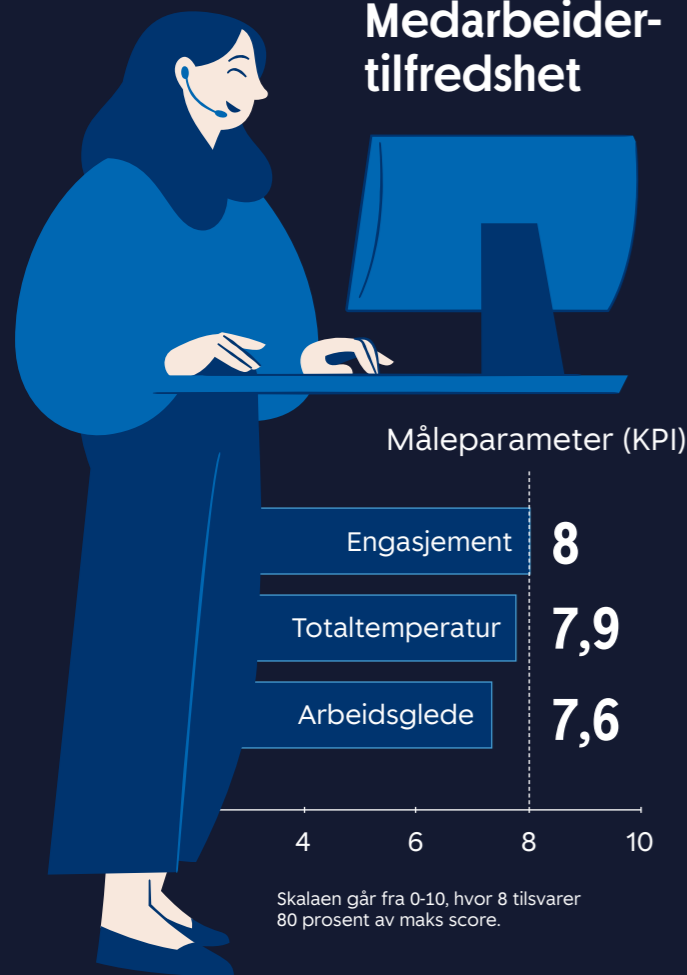
Totale klimagassutslipp

 Bankens totale klimagassutslipp regnet i tonn CO₂-ekvivalenter.

	Egen drift	Boliglånsportefølje personmarked	Utlånsportefølje bedriftsmarked	Totale utslipp
Direkte utslipp (scope 1)	8 tonn CO ₂	-	-	8 tonn CO ₂
Indirekte utslipp fra innkjøpt energi (scope 2)	516 tonn CO ₂	-	-	516 tonn CO ₂
Indirekte utslipp fra verdikjede (scope 3)	179 tonn CO ₂	18 673 tonn CO ₂	248 660 tonn CO ₂	267 512 tonn CO ₂
Totalt	703 tonn CO ₂	18 673 tonn CO ₂	248 660 tonn CO ₂	268 036 tonn CO ₂

For mer informasjon om metode og forutsetninger, se side 248.

Medarbeider-tilfredshet

Kunderelasjoner

100 80 60 40 20

Utvikling i kunderelasjoner (TRIM), for personkunder for SpareBank 1 Østlandet (Kantar).

Besøk digitale flater

8 av 10

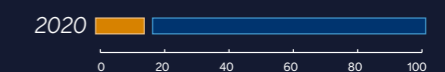
kunder bruker mobilbank (aldersgruppe 18-70 år)

115 millioner besøk. Dette utgjør 14,4 % av totaltrafikken på sparebank1.no

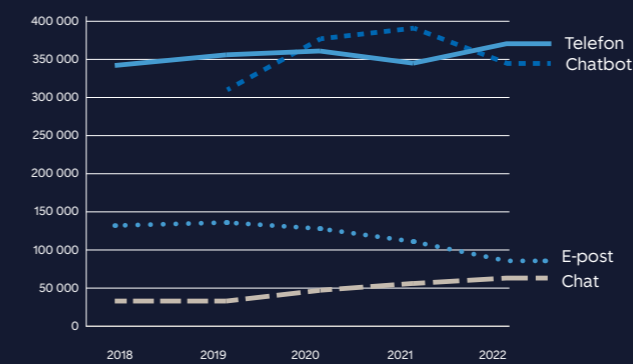

96 millioner besøk. Dette utgjør 15,1 % av totaltrafikken på sparebank1.no

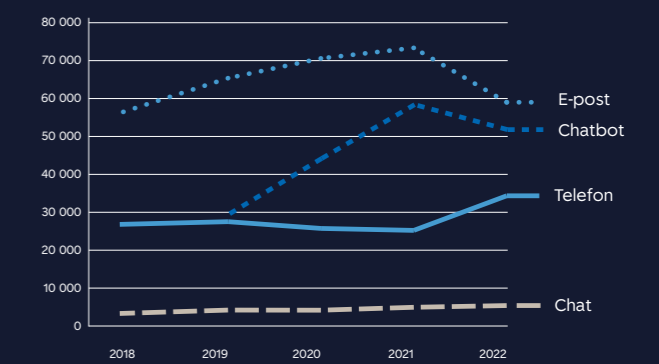

Trafikk kundesenteret

Personmarked

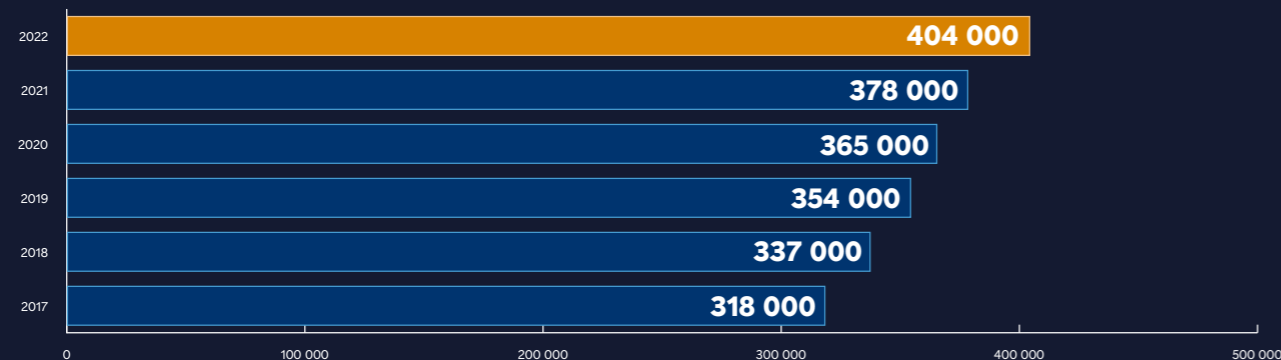
Bedriftsmarked

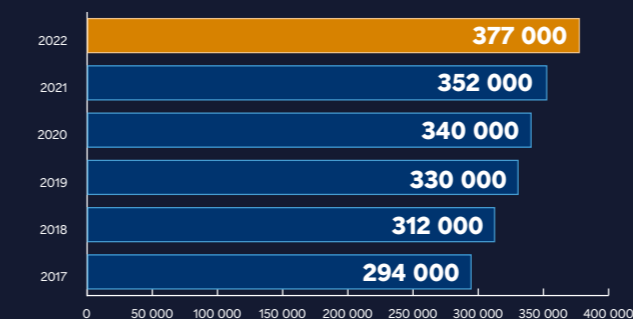
Det eksisterer ikke sammenlignbare trafikktall fra tida før 2018 grunnet fusjonen mellom Sparebanken Hedmark og Bank 1 Oslo Akershus og sammenslåing av systemer. Chatbot ble innført i 2019.

Antall kunder

Totalt

Personkunder

Bedriftskunder

KAPITTEL 1.3 KONSERNSJEFEN HAR ORDET

Trygghet for kunder og medarbeidere i et utfordrende år

Året 2022 ble nok et annerledes år. De fleste trodde at når pandemien var over, så skulle vi komme «tilbake til normalen». Men den ble kortvarig. Russlands invasjon av Ukraina kom på nyåret og har fått en brutalitet og et omfang de færreste hadde forestilt seg.

Verdenssituasjon ble med det mer utrygg. Vi fikk høy inflasjon, økte priser på mat og energi, samt hyppigere renteendringer enn vi har sett på lenge. Dette har påvirket livene våre og økonomien vår. Vi har vært vitne til markedsbevegelser vi ikke har sett maken til på årtier. Vi vet fortsatt ikke hva utgangen av dette kan bli.

Utviklingen i bankens kjernevirksomhet var likevel meget sterk. Fortsatt høy aktivitet hos kundene bidro til å gi konsernet en solid vekst gjennom året. Vår forventningsundersøkelse viser at forbrukernes forventninger til egen økonomi for 2023 er på et bunn-nivå. Folk bekymrer seg mer enn før og mange opplever å ha en trangere økonomi. De som hadde det trangt fra før har det ekstra vanskelig nå. Flertallet klarer seg heldigvis fortsatt bra og mange gjør tilpasninger i eget forbruk for å få endene til å møtes.

Dette bekrefter også bankens forventningsundersøkelse der 7 av 10 personkunder svarer at de har konkrete planer for å redusere sine utgifter. Få bedrifter rapporterer om konkursfrykt, selv om undersøkelsen viser lave forventninger til året 2023.

At de fleste fortsatt får endene til å møtes, gjenspeiles i bankens lave faktiske tap i 2022. Men det makroøkonomiske bakteppet er blitt mer krevende og vi har fortsatt ikke sett den fulle effekten av renteendringene. Banken har derfor økt sine avsetninger til mulige tap i 2023.

2022 ble et år med flere satsinger som styrker SpareBank 1 Østlandet som relasjonsbank. Avtalen om å være en av to foretrukne leverandører av LOfavør-produkter til LO-medlemmer ble forlenget med ytterligere to år. SpareBank 1 Østfold Akershus ble medeier i SpareBank 1 Finans Østlandet og SpareBank 1 Ringerike Hadeland økte sin eierandel. Konsernet rigger seg dessuten for ytterligere vekst i hoved-

staden, med 10 nye medarbeidere og nytt kontor i Økern Portal - et område med høy befolkningsvekst og et bredt næringsliv.

Banken fikk i 2022 flere gode scoringer på ulike områder av bankens bærekraftsarbeid. Bærekraft er et område vi fortsetter å gjøre stor framgang på, både i form av flere grønne produkter, bedre integrering av arbeidet i egen organisasjon og ikke minst i å rapportere og kommunisere hvordan vi jobber med kundene. Som følge av dette har vi fått svært gode tilbakemeldinger og rangeringer fra både internasjonale og nasjonale aktører som har sett oss nærmere i kortene. Det er både viktig og hyggelig.

Våre dyktige medarbeidere scorer høyt på jobbengasjement og motivasjon, noe som bidrar til å skape intern trivsel og gode kundeopplevelser. I vår nye strategi for 2022 – 2025 sier vi også at vi skal «skape morgendagens relasjonsbank i et raust og engasjerende arbeidsmiljø». Dette er noe vi vil jobbe aktivt med framover.

Våre beste tilbakemeldinger kommer til syvende og sist fra kundene, med svært gode kundetilfredshetsmålinger innen både privat- og bedriftsmarkedet. Mange kunder ønsker å ha en stabil og trygg bankforbindelse, en bank som kjenner dem. Det ser ut til at flere kunder enn vanlig nå henvender seg for å søke råd og bistand. Noen ønsker å få praktisk og økonomisk tilrettelegging, noen kommer for å søke trygghet rundt egne valg og andre for å få støtte og tips til omdisponering og omprioritering i egen økonomi.

Vi forventer at flere vil henvende seg til oss framover for å få hjelp til å komme seg over kneika. Vi har sagt vi skal være en langsiktig bankforbindelse for kundene våre. Kunder

vil nok forvente - og kreve mer av oss som relasjonsbank i året som kommer.

Jeg er stolt over å kunne lede en stor kompetansebedrift som evner å være en trygg og god arbeidsgiver for 1 150 medarbeidere. Videre at våre kunder opplever oss som en trygg bank å søke hjelp hos når de får utfordringer. God samhandling gjør at vi kan maksimere effekten av den enkeltes bidrag.

Vi har nok et år levert et godt konsernresultat selv om forholdene rundt oss har vært rufsete. Det konsernet leverer av gode overskudd og utvikling på flere områder, er av stor betydning for samfunnet rundt oss.

Vår viktige samfunnsrolle i hverdagen til folk og bedrifter blir mer tydelig i røffere tider. SpareBank 1 Østlandet har høy soliditet og god tilgang til kapital og er dermed rustet til å møte eventuelle utfordringer.

Sparebankmodellen med god rådgivning, nærhet til markedet og god lokalkunnskap står seg godt i ruskevær. Banken har derfor også tro på god lønnsomhet i tiden som kommer.

Richard Heiberg

— Takk til alle som står på for å hjelpe kunder og kollegaer i det daglige. Og takk til alle kunder og samarbeidspartnere som viser oss sin tillit.

Richard Heiberg, konsernsjef

KAPITTEL 1.4

Tilbakeblikk 2022

Q1

Nye bankkort i resirkulert plast.

Nye bankkort i resirkulert plast

I januar lanserer vi bankkort med ny design. Ny teknologi gjør at vi kan bruke resirkulert plast i kortene og dermed redusere CO₂-utslipp fra produksjonen. Kunder kan også returnere utløpte kort slik at plast og metaller i det gamle bankkortet blir resirkulert.

Grønne bankinnskudd

Kunder etterspør grønne innskudd i stadig økende grad. Fra januar tilbyr vi grønne bankinnskudd for både bedrifter og privatpersoner. Banken garanterer at disse innskuddene kun benyttes til grønne formål.

Tiltak som følge av Ukraina-krigen

I februar setter SpareBank 1 Østlandet krisestab og innfører en rekke tiltak som følge av krigen – både internt og ut mot kunder. Som finansaktør har vi et særlig ansvar for å følge opp de internasjonale forpliktelsene som Norge har påtatt seg i forbindelse med sanksjonene mot Russland.

Bank+Regnskap for idrettslag

I februar kommer Bank+Regnskap for idrettslag. Dette er ett av flere tiltak som styrker vår rolle som støtte-spiller og bank for idretten. Med Bank+Regnskap ønsker vi å gjøre regnskap så enkelt som mulig, slik at bedrifter, lag og foreninger kan bruke mer tid på sin kjernevirksomhet.

LO-avtalen videreføres

Vi har i tre år hatt et godt samarbeid med LO og LOfavør som foretrukket bank for leveranser av konkurransedyktige låneprodukter og rådgivning til LOs medlemmer. Avtalen blir i mars forlenget med ytterligere to år fram til høsten 2024.

Renteøkning

I mars øker banken rentene på lån og innskudd med inntil 0,25 prosentpoeng.

Q2

SpareBank 1 Østlandet er en av grunnleggerne av stortilt FinTech-satsing.

Stortilt Fintech-satsing – og vi er med fra start

Norges største teknologiinkubator, StartupLab, lanserer i mars en stortilt satsing på finansteknologi (FinTech). SpareBank 1 Østlandet er med som en av grunnleggerne bak initiativet. Hensikten er å bidra til at norske oppstartsbedrifter lykkes i større grad internasjonalt. Bransjen selv ønsker også å øke sin forståelse for hvordan framtidens bank vil se ut.

5 år med kundeutbytte

I 2022 utbetaler vi hele 295 millioner kroner i kundeutbytte for opptjeningsåret 2021. Til sammen har banken utbetalt godt over en milliard kroner til kundene siden vi lanserte kundeutbytte i Norge i 2017.

Lanserer bærekraftsfond og bærekraftspris

Banken vil bidra til bærekraftig nyskaping, utvikling og entreprenørskap og lanserer i mai et eget bærekraftsfond. Fondet retter seg mot lag og foreninger som ønsker å gjennomføre tiltak og prosjekter med en positiv påvirkning på klima og miljø. Banken vil også dele ut en årlig bærekraftspris på 100 000 kroner til næringslivet.

Ny bank for Gjøvik kommune

I juni signerer vi avtale med Gjøvik kommune og blir deres nye bankforbindelse. Avtalen løper i to år, med opsjon på forlengelse.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland kjøper seg opp i SpareBank 1 Finans Østlandet

SB1 Ringerike Hadeland øker i mai sin eierandel i SpareBank 1 Finans Østlandet til 9,9 prosent. Banken hadde fra før en eierpost på 5 prosent, etter at de gikk inn på eiersiden i 2016.

Renteøkning

I juni øker banken rentene på lån og innskudd med inntil 0,5 prosentpoeng.

› Norges Bank hevet styringsrenta seks ganger i 2022. Renta ble satt opp med 0,25 og 0,5 prosentpoeng og var 2,75 prosent ved årets slutt. Også i egen bank økte vi rentene på lån og innskudd seks ganger, den første økningen i mars og den siste i desember.

Q3

Fem år med kundeutbytte feires i banken i Elverum.

SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet etableres

På våren blir det kjent at regnskaps- og konsulent-selskapet TheVIT deles i to. Regnskaps- og lønns-tjenestene samt visse konsulenttjenester blir et heleid datterselskap i SpareBank 1 Østlandet. I august tar de navnet SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet. Konsulentdelen fisjoneres ut i et eget selskap som viderefører navnet TheVIT.

Ny bestenotering på Sustainalytics

I en ny rating fra det anerkjente analysebyrået Sustainalytics får vi i juli scoringen «ubetydelig risiko» innen miljø- sosiale og selskapsstyrings spørsmål (ESG). Vi beveger oss dermed fra «lav risiko» til den nederste risikokategorien.

Topp 10 i World's Most Socially Responsible Banks

I september er vi på 8. plass i en helt ny kåring av verdens mest sosialt ansvarlige banker, publisert i tidsskriftet Newsweek.

2. plass i Sustainable Banking Revenues Ranking

Den nye rangeringen i The Banker, som er eid av Financial Times, analyserer andelen av bankinntekter som kommer fra bærekraftige aktiviteter. SpareBank 1 Østlandet er på 2. plass globalt.

Lillestrøm kommune velger SpareBank 1 Østlandet

I tøff konkurranse vinner vi i september en anbuds-konkurranse om banktjenester til Lillestrøm kommune. Vi har vært bank for Norges niende største kommune også de fire foregående årene.

Millionstøtte til lag og foreninger

I høst kan frivilligheten på Østlandet igjen søke om midler fra en pott på 10 millioner kroner gjennom bankens tiltak Alle Henda. Cirka 400 lag og foreninger i vårt markedsområde får støtte, og det er ny rekord.

Renteøkning

I tredje kvartal hever banken rentene på lån og innskudd to ganger. Både i august og september øker vi rentene med inntil 0,5 prosentpoeng.

Q4

Vi styrker satsingen i hovedstadsregionen.

Nytt kontor på Økern i Oslo

Banken har ambisjoner om vekst i og rundt Oslo, og forsterker satsingen med et nytt kontor i Økern Portal. Kontoret vil etter planen åpne i starten av april 2023. Økern Portal ligger meget sentralt plassert på Økern i Oslo. Titusener av mennesker bor i umiddelbar nærhet og området huser også mange store arbeidsplasser og viktige virksomheter.

SpareBank 1 Østfold Akershus blir medeier i SpareBank 1 Finans Østlandet

SpareBank 1 Østfold Akershus kjøper 5 prosent av aksjene i SpareBank 1 Finans Østlandet. Avtalen innebærer samtidig en opsjon om på sikt å øke eierandelen til 9,9 prosent. SpareBank 1 Østlandet vil med dette få en eierandel på 85,1 prosent. SpareBank 1 Ringerike Hadeland har 9,9 prosent og SpareBank 1 Østfold Akershus får en eierpost på 5 prosent.

Styrket beredskap for kunder med økonomiske vansker

Mange kunder kjenner på strammere privatøkonomi med høye priser på strøm og drivstoff, generell prisoppgang og renteøkninger. Banken øker derfor beredskapen for å ta imot kunder med økonomiske utfordringer. Vi møter kundene med oppfordring om å kontakte oss så tidlig som mulig, slik at vi kan hjelpe med de virkemidlene vi har som bank.

Vinner anbud om kommunene Elverum og Stange

Etter forhandlingsmøter vinner vi i oktober en anbuds-konkurranse om banktjenester til Elverum kommune. I desember sikrer vi oss også en avtale med Stange kommune.

Tilbake på CDPs A-liste

Etter en A- i 2021, får vi i desember en A for vår klimarapportering til CDP. For første gang er vi også ratet på «skog», og banken får en A- i denne kategorien.

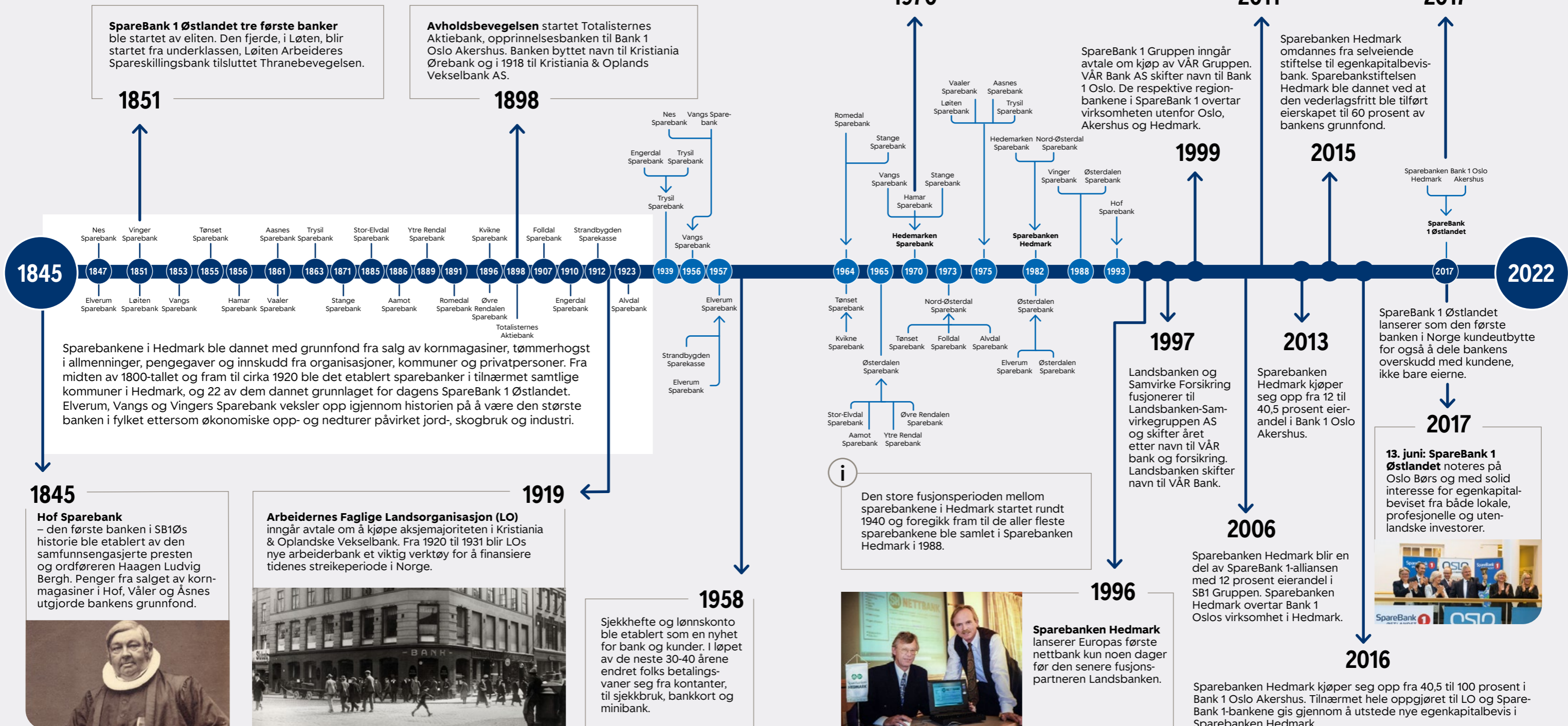
Renteøkning

I fjerde kvartal hever banken rentene på lån og innskudd to ganger. Både i november og desember øker vi rentene med inntil 0,25 prosentpoeng.

KAPITTEL 1.5 VÅR STOLTE HISTORIE

Fra korn til konsern

SpareBank 1 Østlandets stolte og solide historie strekker seg tilbake til 1845. I løpet av 177 år har 23 banker blitt etablert for senere å bli fusjonert med mål om å bli sterkere sammen. I dag er SpareBank 1 Østlandet Norges fjerde største sparebank og har befestet sin posisjon som en slagkraftig og tydelig bankaktør på det sentrale Østlandet.

KAPITTEL 1.6

Finansielle ambisjoner og oppnåelse

Konsernets finansielle mål skal være med på å understøtte den strategiske destinasjonen om å ha et av de mest attraktive egenkapitalbevisene på Oslo Børs.

Fra 2023 justerer banken opp lønnsomhetsmålet til 12 prosent egenkapitalavkastning, fra 11 prosent. Måltallene for utbytte og soliditet er uendret fra fjoråret. En langsiktig og stabil utbytteambisjon på 50 prosent søker å balansere eieres ønske om utbytte med fortsatt finansiering av bankens vekstambisjoner. For ren kjernekapitaldekning er målet å ligge ett prosentpoeng over myndighetskravene. For 2023 er målsettingen om en kostnadsvekst i morbanken endret til innenfor 5 prosent, i lys av blant annet forventninger om fortsatt høy og bred inflasjon.

Lønnsomhet

I 2022 ble egenkapitalavkastningen for banken 10,5 prosent. Banken har siden 2020 hatt som mål å levere en avkastning på egenkapitalen på 11 prosent over tid. Selv om målet ikke ble innfridd i 2022, justerer banken lønnsomhetsmålet til 12 prosent egenkapitalavkastning. Oppjusteringen skjer i lys av blant annet markedsutviklingen og de økende skalaeffektene banken har realisert de siste årene. Målsettingen reflekterer bankens fokus på å levere på den strategiske ambisjonen om et attraktivt egenkapitalbevis.

Utbytte

For 2022 foreslår styret overfor bankens representantskap en utdelingsgrad på om lag 60 prosent av majoritetens andel av konsernresultatet. Dette reflekterer blant annet

vedvarende sterk soliditet og en forventning om noe lavere kredittvekst i bankens markedsområde. Bankens langsiktige finansielle målsetting for utbyttegrad videreføres på 50 prosent av majoritetens andel av konsernresultatet.

Soliditet

Ved utgangen av 2022 hadde banken en kapitaldekning som var godt over myndighetenes krav og forventninger. Faktisk ren kjernekapitaldekning ved utgangen av 2022 endte på 17,7 prosent. Ren kjernekapitaldekning er målsatt å ligge ett prosentpoeng over myndighetskravene som per 31.12.2022 var 15,3 prosent.

Kostnader

Kostnadsvekst i morbanken er valgt som måltall fordi dette best viser effektiviseringen i kjernevirksomheten over tid, og letter sammenlignbarheten mot andre banker.

For 2022 hadde banken et mål for kostnadsveksten i morbanken på under 4 prosent. Høy underliggende prisvekst i samfunnet var en viktig bidragsyter til at den faktiske kostnadsveksten ble høyere enn målsettingen. Faktisk vekst i driftskostnader for 2022 endte på 6,1 prosent. For 2023 er målsettingen en kostnadsvekst i morbanken under 5 prosent i lys av forventet inflasjon og planlagte strategiske initiativer.

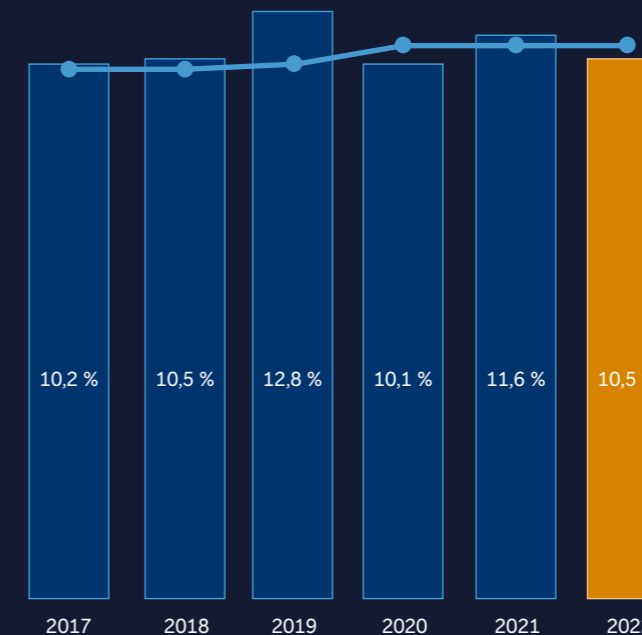
			2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Lønnsomhet	Egenkapitalavkastning	Målsetting	12,0 %	11,0 %	11,0 %	11,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %
		Oppnåelse		10,5 %	11,6 %	10,1 %	12,8 %	10,5 %	10,2 %
Utbytte	50 % av majoritetens andel av konsernresultatet	Målsetting	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %
		Oppnåelse		60 %	50 %	50 %	40 % ¹⁾	50 %	50 %
Soliditet	Ren kjernekapitaldekning	Målsetting	Myndighetskrav + 100 bp; 16,8 % ²⁾	Myndighetskrav + 100 bp; 16,3 % ³⁾	Myndighetskrav + 100 bp; 15,3 % ³⁾	Myndighetskrav + 100 bp; 15,1 % ³⁾	16,0 %	16,0 %	16,0 %
		Oppnåelse		17,7 %	18,0 %	17,8 %	17,2 %	16,8 %	16,8 %
Kostnader	Kostnadsvekst morbank	Målsetting	5,0 %	4,0 %	2,0 %	0,0 %	2,0 %	-5,0 %	
		Oppnåelse		6,1 %	4,3 %	-0,4 %	2,5 %	-5,3 %	

1) I tråd med Finanstilsynet anmodning ble utbyttet for 2019 revurdert i lys av Korona-pandemien og ble redusert fra 50 prosent til 40 prosent av konsernets overskudd etter skatt for regnskapsåret 2019.

2) I måltallet ligger det en økning i motsyklisk kapitalbuffer med 0,5 prosentpoeng fra 31.03.2023.

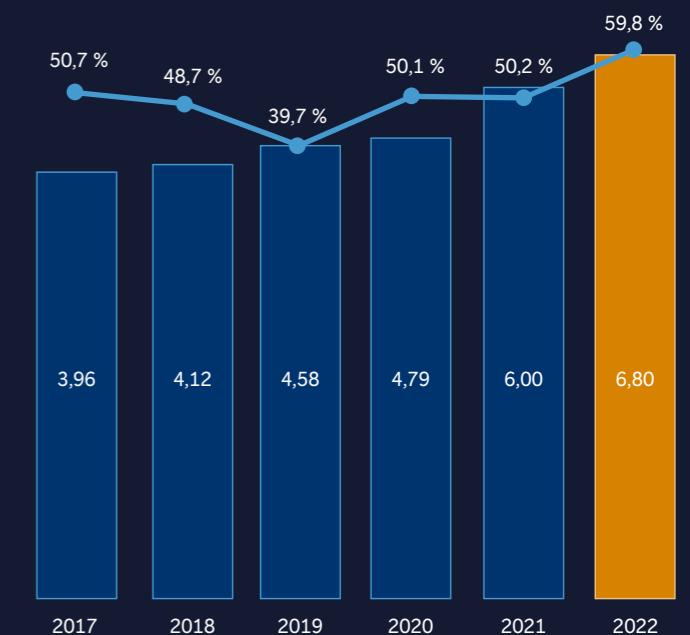
3) Prosenttallet viser myndighetskravet per 31.12 inkl. 100 bp.

Egenkapitalavkastning

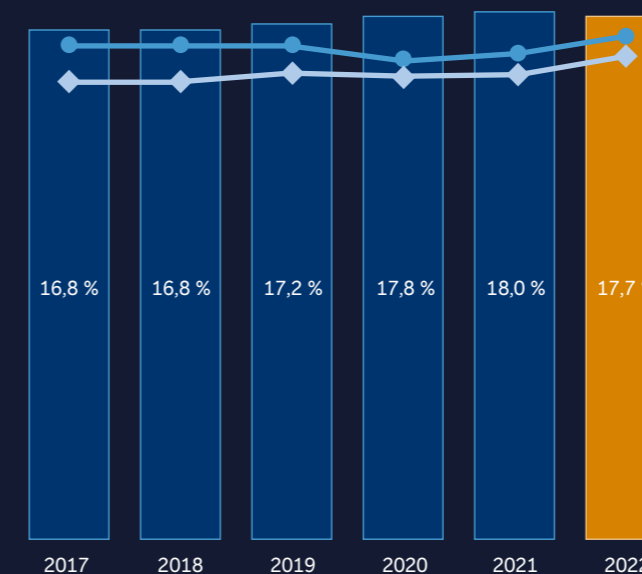
● Målsetting
■ Oppnåelse

Utbytte og utbytteandel

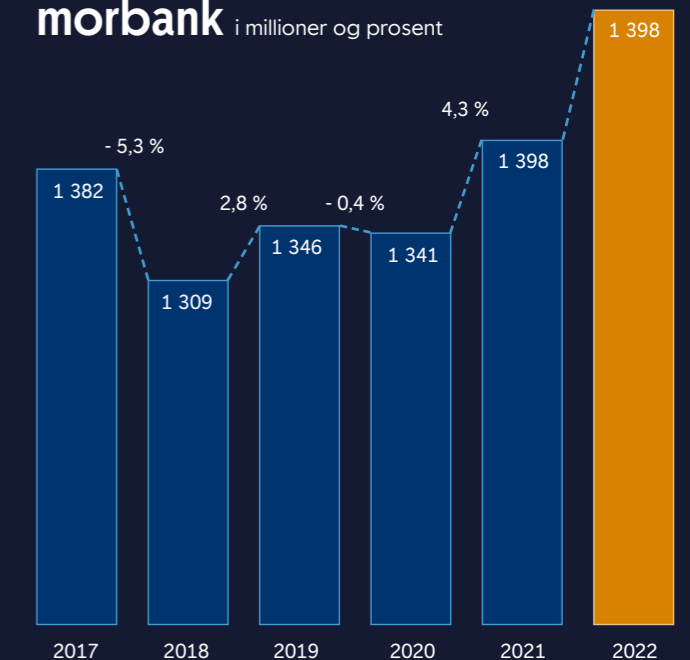
● Målsetting
■ Utbytte per EKB

Ren kjernekapitaldekning

● Målsetting
◆ Myndighetskrav
■ Ren kjernekapitaldekning

Kostnadsvekst morbank

--- Kostnadsvekst
■ Kostnadsutvikling morbank

KAPITTEL 1.7

Hovedtall fra konsern

Resultatsammendrag (millioner kroner)	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Netto renteinntekter	2 693	2 161	2 177	2 166	2 074	1 956
Netto provisjons- og andre inntekter	1 588	1 663	1 441	1 388	1 286	1 263
Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser	162	599	545	735	291	277
Sum inntekter	4 443	4 423	4 164	4 289	3 651	3 496
Sum driftskostnader	2 037	1 980	1 902	1 930	1 881	1 898
Driftsresultat før tap på utlån og garantier	2 406	2 443	2 262	2 359	1 770	1 598
Tap på utlån og garantier	27	5	330	32	35	-20
Driftsresultat før skatt	2 379	2 438	1 932	2 326	1 735	1 618
Skattekostnad	431	416	323	398	321	356
Resultat etter skatt	1 948	2 022	1 608	1 928	1 414	1 263
Renter hybridkapital	47	27	20	15	17	13
Resultat etter skatt inkl. renter på hybridkapital ¹⁾	1 902	1 994	1 589	1 913	1 396	1 250

Lønnsomhet	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Egenkapitalavkastning ¹⁾	10,5 %	11,6 %	10,1 %	12,8 %	10,5 %	10,2 %
Kostnadsprosent ¹⁾	45,8 %	44,8 %	45,7 %	45,0 %	51,5 %	54,3 %
Netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital	1,63 %	1,42 %	1,51 %	1,66 %	1,77 %	1,86 %
Resultat etter skatt i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital	1,18 %	1,33 %	1,12 %	1,48 %	1,20 %	1,20 %

Balanse og nøkkeltall (millioner kroner/prosent)	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Brutto utlån til kunder	130 851	121 284	113 368	107 035	98 940	90 460
Brutto utlån til kunder inkl. utlån overført til kredittforetak ¹⁾	188 729	173 700	161 259	150 688	140 165	129 535
Utlånsvekst siste 12 mnd ¹⁾	7,9 %	7,0 %	5,9 %	8,2 %	9,4 %	9,1 %
Utlånsvekst siste 12 mnd inkl. utlån overført til kredittforetak ¹⁾	8,7 %	7,7 %	7,0 %	7,5 %	8,2 %	8,4 %
Innskudd fra kunder	98 813	92 178	85 613	78 494	71 497	65 985
Innskuddsvekst siste 12 mnd ¹⁾	7,2 %	7,7 %	9,1 %	9,8 %	8,4 %	4,6 %
Innskuddsdekning ¹⁾	75,5 %	76,0 %	75,5 %	73,3 %	72,3 %	72,9 %
Innskuddsdekning inkl. utlån overført til kredittforetak ¹⁾	52,4 %	53,1 %	53,1 %	52,1 %	51,0 %	50,9 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital ¹⁾	165 140	152 242	144 108	130 394	117 358	105 157
Forvaltningskapital ¹⁾	170 547	155 459	146 074	134 783	123 472	108 321
Forretningskapital ¹⁾	228 425	207 875	193 964	178 436	164 696	147 396

Tap og mislighold ⁷⁾	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Tap på utlån i prosent av brutto utlån ¹⁾	0,0 %	0,0 %	0,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Utlån og forpliktelser i trinn 2 i prosent av brutto utlån ¹⁾	9,0 %	8,6 %	8,3 %	7,4 %		
Utlån og forpliktelser i trinn 3 i prosent av brutto utlån ¹⁾	0,6 %	0,5 %	0,4 %	0,4 %		
Brutto misligholdte engasjement i prosent av brutto utlån					0,3 %	0,3 %
Brutto øvrige tapsutsatte engasjement i prosent av brutto utlån					0,1 %	0,3 %
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement i prosent av brutto utlån					0,4 %	0,4 %

Soliditet og likviditet	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Ren kjernekapitaldekning	17,7 %	18,0 %	17,8 %	17,2 %	16,8 %	16,8 %
Kjernekapitaldekning	19,0 %	19,4 %	18,8 %	17,9 %	17,6 %	17,7 %
Kapitaldekning	20,7 %	21,1 %	20,8 %	19,8 %	19,6 %	20,5 %
Netto ansvarlig kapital	18 854	17 933	16 704	15 444	14 672	14 138
Egenkapitalprosent ¹⁾	11,7 %	12,0 %	11,7 %	11,8 %	12,0 %	12,3 %
Uvektet kjernekapitalandel	7,2 %	7,3 %	7,2 %	7,2 %	7,5 %	7,1 %
LCR ²⁾	164,5 %	131,6 %	140,6 %	162,2 %	152,5 %	114,0 %
LCR i NOK ²⁾	150,4 %	127,4 %	130,5 %	147,1 %	164,2 %	113,0 %
LCR i EUR ²⁾	976,2 %	231,0 %	619,0 %	1248,3 %	123,2 %	

Kontor og ansatte	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Antall kontorer ³⁾	36	36	37	37	38	38
Antall årsverk ved utgangen av perioden	1 121	1 137	1 149	1 127	1 139	1 109
Sykefravær ³⁾	4,2 %	3,7 %	4,0 %	4,5 %	4,0 %	4,0 %
Kvinneandel ³⁾	49,7 %	51,6 %	51,9 %	52,2 %	53,0 %	53,0 %
Kvinnelige ledere ³⁾	41,0 %	42,2 %	36,1 %	35,8 %	39,0 %	39,0 %
Turnover ³⁾	5,0 %	5,1 %	3,8 %	4,6 %	2,0 %	2,0 %

Annet	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Antall klager	258	298	360	388	261	171
Antall kunder totalt	404 013	377 817	365 108	353 713	336 728	318 507
Andel grønne lån ⁸⁾	17,2 %	16,3 %				

Egenkapitalbevis (EKB) ⁴⁾	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Eierandelsbrøk	70,0 %	70,0 %	70,0 %	70,1 %	69,3 %	67,6 %
Gjennomsnittlig eierandelsbrøk	70,0 %	69,8 %	70,1 %	69,3 %	67,7 %	67,5 %
Antall utstedte bevis	115 829 789	115 829 789	115 829 789	115 829 789	115 319 521	107 179 987
Børskurs (kroner)	121,20	145,60	97,80	92,50	83,00	90,50
Børsverdi (millioner kroner)	14 039	16 865	11 328	10 714	9 572	9 700
Bokført egenkapital per EKB konsern (kroner) ¹⁾	112,71	106,31	98,76	93,67	85,83	80,96
Resultat per EKB (kroner) ⁵⁾	11,37	11,96	9,57	11,55	8,46	7,81
Utbytte per EKB (kroner) ⁶⁾	6,80	6,00	4,79	4,58	4,12	3,96
Pris/resultat per EK-bevis (kroner) ¹⁾	10,66	12,18	10,22	8,01	9,81	11,59
Pris/bokført egenkapital (kroner) ¹⁾	1,08	1,37	0,99	0,99	0,97	1,12

1) Alle alternative resultatmål er definert i eget vedlegg.

2) Liquidity Coverage Ratio (LCR): Måler størrelsen på bankens likvide eiendeler i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager fram i tid gitt en stresssituasjon.

3) Tall for morbank

4) SpareBank 1 Østlandet ble børsnotert 13.06.2017.

5) Resultat etter skatt og renter hybridkapital for kontrollerende eierinteresser * eierandelsbrøk /antall EKB.

6) Utbyttet for 2019 ble i henhold til styrets reviderte innstilling kommunisert i børsmelding datert 19.03.2020 redusert utbyttegrad fra 50 prosent til 40 prosent. Utbytte per EKB ble endret fra 5,72 kroner til 4,58 kroner.

7) Fra 2019 endret SpareBank 1 Østlandet nøkkeltall knyttet til tap og mislighold som følge av overgangen til IFRS 9.

8) Grønne aktiva som definert i SpareBank 1 Østlandets grønne obligasjonsrammeverk (2021), samt boliger bygget etter 1. januar 2021 – som andel av brutto utlån til kunder inkl. overført til kredittforetak.

KAPITTEL 1.8

Eierandelskapitalen og egenkapitalbeviset

SpareBank 1 Østlandet ble en egenkapitalbevisbank i 2015 gjennom å konvertere 60 prosent av det som den gang var Sparebanken Hedmarks grunnfond til eierandelskapital. Egenkapitalbevisene ble børsnotert den 13. juni 2017 under tickeren SPOL.

I forbindelse med kjøpet av Bank 1 Oslo Akershus ble eierandelskapitalen forhøyet. Ved utgangen av 2022 utgjorde eierandelsbrøken 70,0 prosent av bankens egenkapital. Bokført eierandelskapital ved utgangen av 2022 utgjør 11 340 millioner kroner fordelt på 115 829 789 bevis pålydende 50 kroner.

Konsernets overskudd etter skatt minus renter på hybridkapital og minoritetsinteresser vil fordeles mellom egenkapitalbeviserne og grunnfondet i tråd med den gjennomsnittlige relative andelen av egenkapitalen gjennom perioden. Egenkapitalbevisernes andel av overskuddet fordeles mellom utbytte og utjevningsfond.

Nøkeltall for egenkapitalbeviset ¹	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Børskurs per 31.12, kroner	121,2	145,6	97,8	92,5	83,0	90,5
- Høy	153,4	145,8	101,0	92,5	96,7	93,2
- Lav	105,6	96,6	70,1	80,8	80,4	78,0
Antall utstedte bevis per 31.12.	115 829 789	115 829 789	115 829 789	115 829 789	115 319 521	107 179 987
Antall egenkapitalbevisere per 31.12.	5 777	5 658	5 122	5 008	5 021	4 835
Børsverdi per 31.12. (mill. kroner)	14 039	16 865	11 328	10 714	9 572	9 700
Eierandelsbrøk per 31.12. i %	70,0 %	70,0 %	70,0 %	70,1 %	69,3 %	67,6 %
Gjennomsnittlig eierandelsbrøk	70,0 %	69,8 %	70,1 %	69,3 %	67,7 %	67,5 %
Snitt daglig handelsvolum (i tusen egenkapitalbevis)	45,0	36,0	61,9	42,8	29,8	79,5
Årlig handelsvolum (i tusen egenkapitalbevis)	11 379	9 067	15 608	10 654	7 430	11 282
Snitt daglig handelsvolum (mill. kroner)	5,6	4,4	5,6	3,7	2,6	6,6
Årlig handelsvolum (mill. kroner)	1 426	1 098	1 411	916	652	935
Resultat per egenkapitalbevis, kroner ²	11,37	11,96	9,57	11,55	8,46	7,81
Utbytte per egenkapitalbevis, kroner ³	6,80	6,00	4,79	4,58	4,12	3,96
Utbyttegrad i % ⁴	59,8 %	50,2 %	50,1 %	39,6 %	48,7 %	50,7 %
Direkteavkastning i % ⁵	5,6 %	4,1 %	4,9 %	5,0 %	5,0 %	4,4 %
Totalavkastning i % ⁶	-13,2 %	54,6 %	12,3 %	17,0 %	-4,1 %	16,0 %
Bokført egenkapital per EKB i kroner ⁷	112,71	106,31	98,76	93,67	85,83	80,96
Pris/bokført egenkapital (P/B) ⁷	1,08	1,37	0,99	0,99	0,97	1,12
Pris/resultat per EKB (P/E) ⁷	10,66	12,18	10,22	8,01	9,81	11,59

1) SpareBank 1 Østlandet ble børsnotert 13.06.2017.

2) Resultat etter skatt og renter hybridkapital for kontrollerende eierinteresser * gjennomsnittlig eierandelsbrøk/antall EKB.

3) Utbyttegraden for 2019 ble i henhold til styrets reviderte innstilling kommunisert i børsmelding datert 19.03.2020, redusert fra 50 prosent til 40 prosent. Utbytte per EKB ble endret fra 5,72 kroner til 4,58 kroner.

4) Utbytte per egenkapitalbevis / Resultat per egenkapitalbevis.

5) Utbytte per egenkapitalbevis / Børskurs per 31.12.

6) Årlig avkastning inkludert reinvestering av utbytte.

7) Alternative resultatmål er definert i eget kapittel.

Eierpolitikk

SpareBank 1 Østlandet følger «Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse» så langt det passer for sparebanker med egenkapitalbevis (se side 107 for mer om eierstyring og selskapsledelse). I tråd med anbefalingen har banken etablert en investor- og utbyttepolitikk som er vedtatt av styret og offentliggjort på bankens nettsider.

Banken følger IR-anbefalingen fra Oslo Børs av 1. mars 2021. SpareBank 1 Østlandet legger betydelig vekt på å skape tillit overfor investormarkedet ved å gi korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om bankens utvikling og resultater.

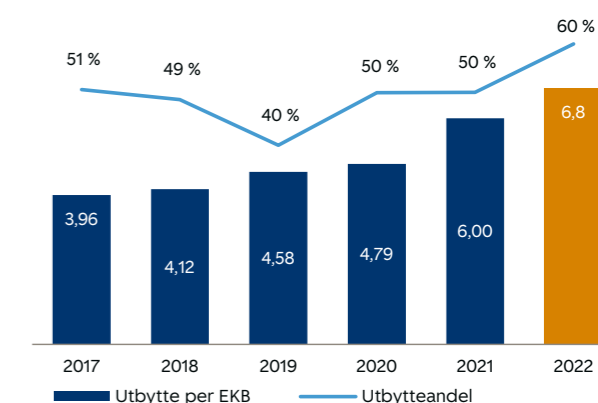
Utbytte

SpareBank 1 Østlandet legger også vekt på å gi sine eiere et konkurransedyktig og stabilt kontantutbytte basert på god lønnsomhet og høy utbyttekapasitet. Banken har som mål å utbetale 50 prosent av hvert års overskudd etter skatt (majoritetsandelen av konsernresultatet) som utbytte til egenkapitalbeviserne og grunnfondskapitalen etter eierandelsbrøken. Utbyttebeslutningen skal vurderes i lys av eventuelle ekstraordinære inntekts- og kostnadsposter, samt hensynta forventet resultatutvikling og regelverksendringer med ventet konsekvens for kapitaldekningen.

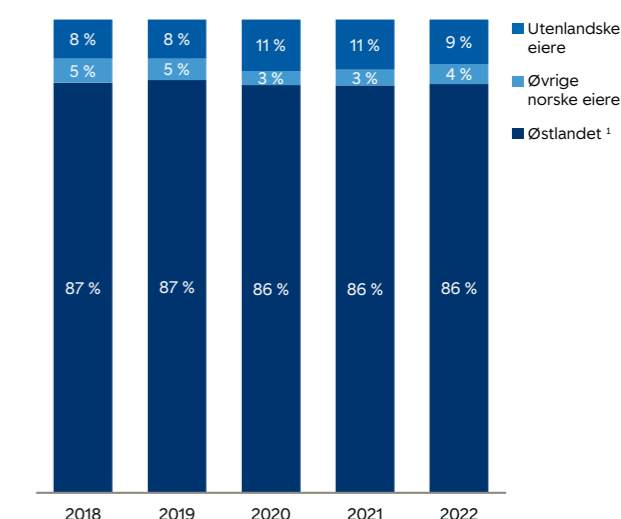
Med unntak av utbyttet for regnskapsåret 2019 har faktiske utbytter vært i tråd med denne politikken (Figur 1). Da ble utbytteandelen 40 prosent i lys av utbruddet av koronapandemien og den påfølgende usikkerheten om de økonomiske utsiktene. For regnskapsåret 2022, foreslår styret overfor bankens representantskap et utbytte på 6,80 kroner av et resultat på 11,37 kroner per egenkapitalbevis. Det tilsvarer en utbytteandel på 60 prosent. Dermed har årlige utbytteandeler i gjennomsnitt vært om lag 50 prosent siden konverteringen til egenkapitalbevisbank.

En andel av resultatet som fordeles til grunnfondskapitalen, utbetales normalt gjennom kundeutbyttet. Kundeutbyttet er unikt for SpareBank 1 Østlandet i bankens markedsområde og bidrar blant annet til å forhindre utvanning av eierandelskapitalen. Styret foreslår en utbetaling av kundeutbytte for 2022 med inntil 306 mill. kroner.

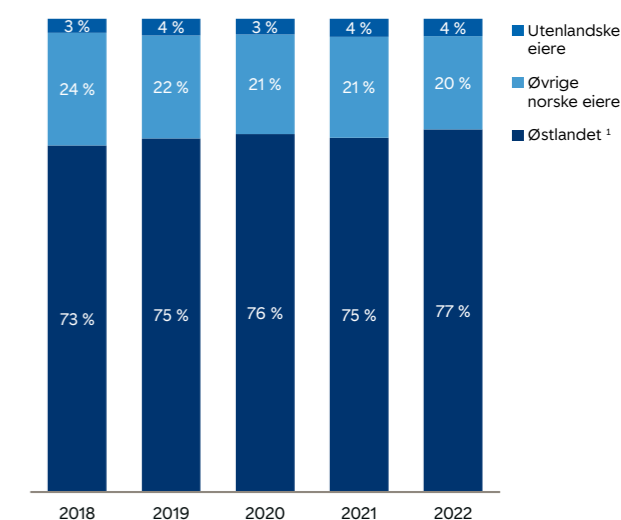
Figur 1: Utbytte til eiere

Figur 2: Geografisk fordeling av investorer (beholdning)

Figur 3: Geografisk fordeling av investorer (antall)

1) Østlandet er definert som Oslo, Innlandet og Viken.

Eiersammensetning

SpareBank 1 Østlandet er opptatt av bredt og lokalt eierskap. Banken hadde ved utgangen av året 5 777 private og institusjonelle eiere (5 658 ved utgangen av 2021), hvorav 4 336 var bosatt i Oslo, Innlandet og Viken (4 241 i 2021). Målt i markedsverdier var om lag 91 prosent av egenkapitalbevisene eid av investorer bosatt i Norge (Figur 2). Investorer bosatt i USA, Storbritannia og Kypros utgjør de største utenlandske eiergrupperingene.

Siden 2021 har banken hatt et spareprogram i egenkapitalbevis for ansatte i konsernet. Programmet videreføres i 2023. Gjennom programmet kan ansatte investere inntil 2 000 kroner i bankens egenkapitalbevis per måned gjennom året. To år etter hver tildeling vil ansatte som ikke har solgt egenkapitalbevis

kjøpt gjennom spareprogrammet, motta et kostnadsfritt egenkapitalbevis for hvert annet kjøpte bevis. Gjennom 2022 deltok 550 av 1 043 kvalifiserte ansatte i dette programmet.

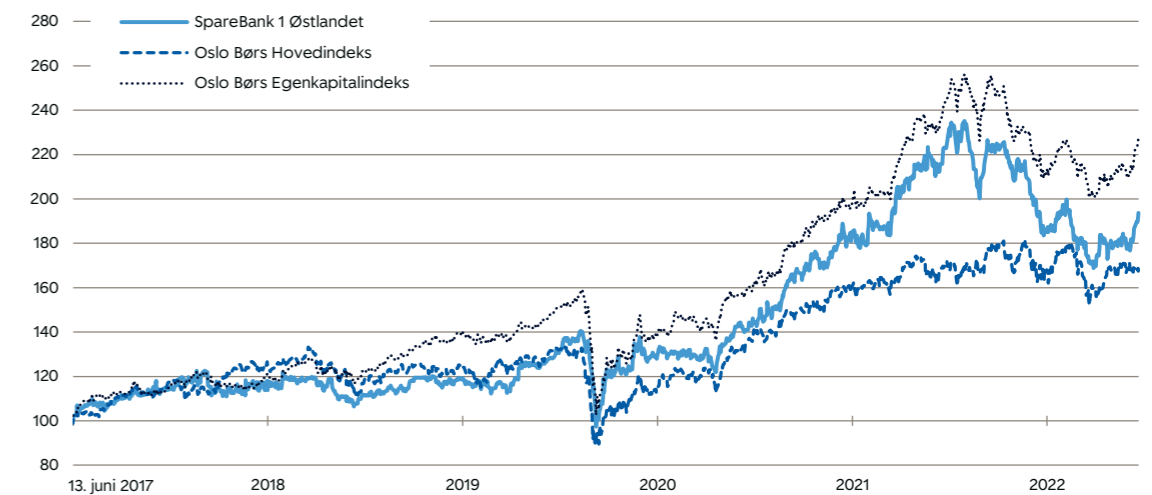
Sparebankstiftelsen Hedmark er største eier av banken med 52,1 prosent av egenkapitalbevisene. Stiftelsen har blant annet som formål å utøve et betydelig, langsiktig og stabilt eierskap i SpareBank 1 Østlandet. I tillegg bidrar stiftelsen sterkt til utviklingen i lokalsamfunnet blant annet ved å dele ut betydelige gavebeløp (se sparebankstiftelsenhedmark.no for mer om stiftelsen).

Største eiere

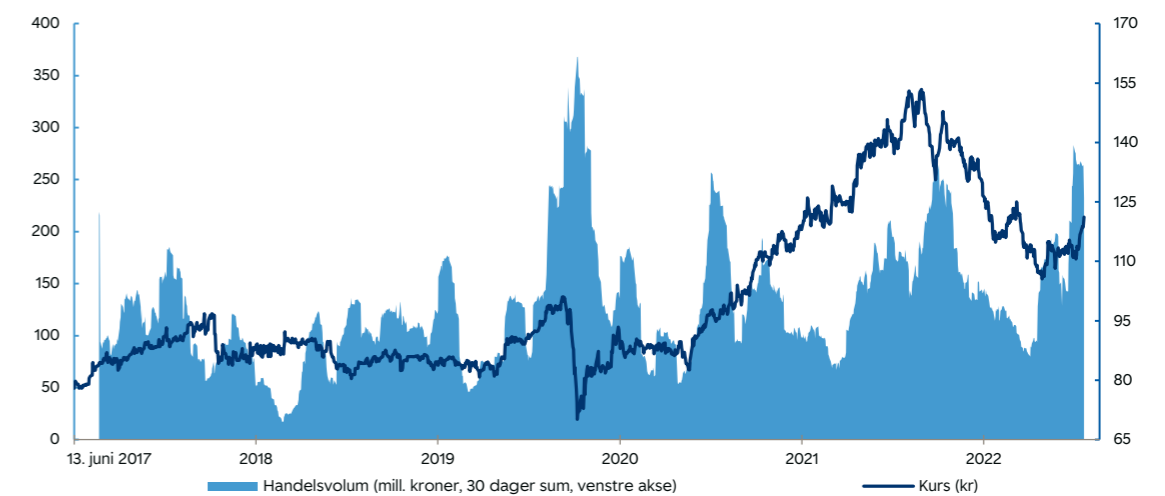
	2022		2021		
20 største eiere av egenkapitalbevis	Antall egenkapitalbevis	Andel i prosent	Antall egenkapitalbevis	Endring	
Sparebankstiftelsen Hedmark	60 404 892	52,15 %	60 404 892	-	
Landsorganisasjonen i Norge	11 121 637	9,60 %	11 121 637	-	
Pareto Invest AS	3 602 685	3,11 %	3 300 861	301 824	▲
Fellesforbundet	2 391 954	2,07 %	2 391 954	-	
Geveran Trading Co LTD	2 301 587	1,99 %	1 952 005	349 582	▲
VPF Eika Egenkapitalbevis	2 186 236	1,89 %	1 996 144	190 092	▲
Pareto AS	1 802 681	1,56 %	522 681	1 280 000	▲
Spesialfondet Borea Utbytte	1 567 586	1,35 %	616 021	951 565	▲
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund	1 313 555	1,13 %	1 313 555	-	
Kommunal Landspensjonskasse Gjensidig Forsikring	1 171 544	1,01 %	229 843	941 701	▲
VPF Odin Norge	871 218	0,75 %	1 621 218	(750 000)	▼
The Bank of New York Mellon SA/NV (nominee)	868 454	0,75 %	888 454	(20 000)	▼
Landkreditt Utbytte	850 000	0,73 %	1 000 000	(150 000)	▼
Tredje AP-fonden	804 750	0,69 %	804 750	-	
Fagforbundet	622 246	0,54 %	622 246	-	
State Street Bank and Trust Company (nominee)	596 747	0,52 %	735 862	(139 115)	▼
Brown Brothers Harriman & Co. (nominee)	568 688	0,49 %	568 688	-	
JPMorgan Chase Bank, London (nominee)	544 401	0,47 %	544 401	-	
Industri Energi	479 443	0,41 %	479 443	-	
VPF Storebrand Norge	470 250	0,41 %	313 561	156 689	▲
Sum 20 største eiere av egenkapitalbevis	94 540 554	81,62 %	91 428 216	3 112 338	▲
Øvrige eiere	21 289 235	18,38 %	24 401 573	(3 112 338)	▼
Totalt antall egenkapitalbevis	115 829 789	100 %	115 829 789		

› Siden 2021 har banken hatt et spareprogram i egenkapitalbevis for ansatte i konsernet. Programmet videreføres i 2023. Gjennom programmet kan ansatte investere inntil 2 000 kroner i bankens egenkapitalbevis per måned gjennom året.

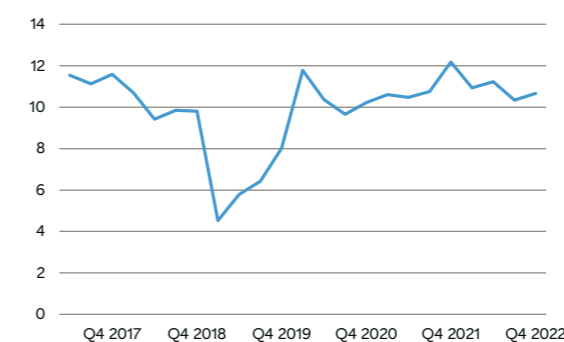
Figur 4: Totalavkastning (indeks = 100 per åpningskurs ved børsnotering 13. juni 2017)

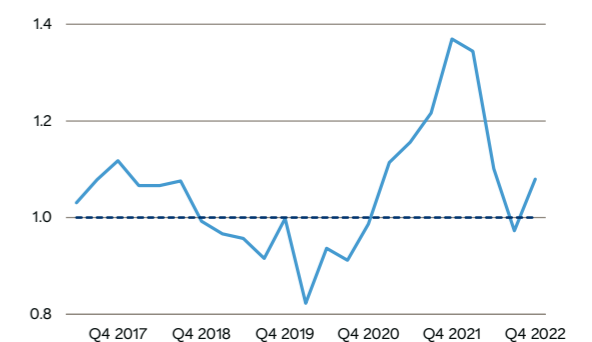
Figur 5: Kurs og handelsvolum SPOL

Figur 6: Utvikling i markedspris på egenkapitalbeviset mot resultat per egenkapitalbevis (pris/inntjening)

Figur 7: Utvikling i markedspris på egenkapitalbeviset mot bokførte verdi (pris/bok)

Avkastning og omsetning

Totalavkastningen for egenkapitalbeviset i 2022 inkludert utbytte var minus 13,2 prosent, mot minus 1,0 prosent for hovedindeksen på Oslo Børs (OSEBX) og minus 6,7 prosent for egenkapitalindeksen (OSEEX). Markedsverdien på den børsnoterte egenkapitalen var 14 039 millioner kroner ved utgangen av 2022 basert på en kurs for egenkapitalbeviset på 121,2 kroner. Prisen tilsvarte 1,08 ganger bokført verdi på egenkapital (pris/bok).

Egenkapitalbevis fra SpareBank 1 Østlandet for om lag 1 426 millioner kroner ble handlet på Oslo Børs i løpet av 2022. Omsetningen steg dermed fra 2021 (1 098 millioner kroner). Antallet handlede egenkapitalbevis var om lag 11,4 millioner (9,1 millioner i 2021).

SpareBank 1 Markets har stilt en likviditetsgarantistavtale (market making) for SPOL-beviset siden midten av 2018.

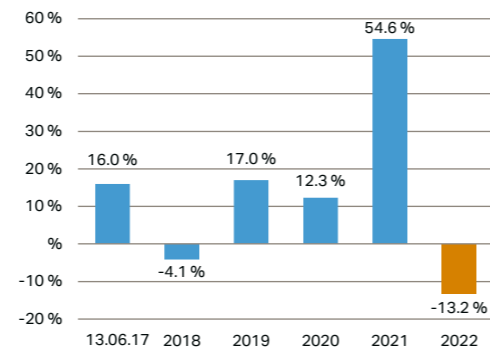
SpareBank 1 Østlandet er blant annet del av Oslo Børs Egenkapitalindeks med en vekt på 9,16 prosent samt i flere internasjonale aksjeindekser.

Rating

SpareBank 1 Østlandet har en rating fra Moody's Investors Service (Moody's) på sine innskudd og senioregjeld på Aa3, med stabile framtidssikter (Figur 11). SpareBank 1 Østlandet har med dette den høyeste kredittratingen fra Moody's blant sparebankene i Norge. Bankens «Baseline Credit Assessment» (BCA) og justert BCA er a3. Bankens etterstilte senioregjeld har en rating fra Moody's på A3. Dette ble bekreftet av Moody's 12. januar 2022.

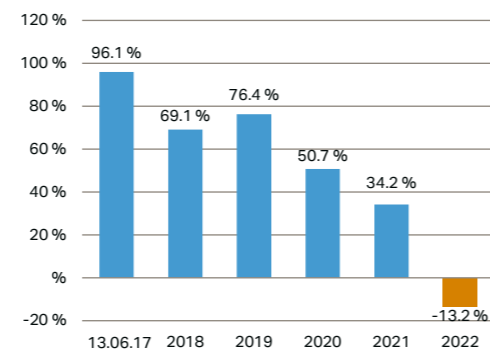
Banken har også en ESG Risk Rating fra Sustainalytics på 9,0 - på en skala der 0 er best og 100 dårligst. Dette kategoriseres som «Ubetydelig Risiko», og er best i Norge. Tilsvarende rating fra MSCI er AA, noe som også gir en delt andreplass.

Figur 8: Totalavkastning i løpet av året

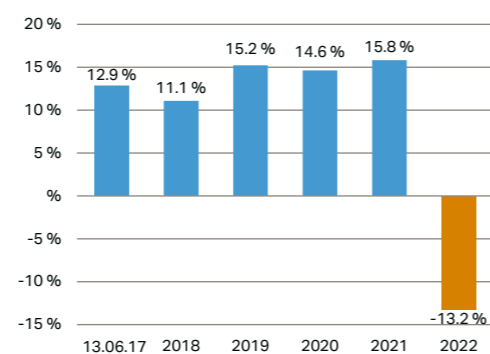
Figur 9: Kumulativ totalavkastning

Kumulativ totalavkastning ved kjøp av SPOL fra slutt foregående år til 31.12.2022.

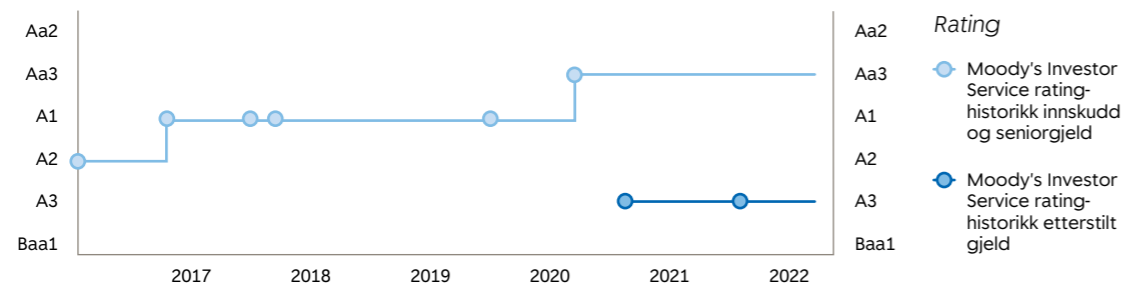
Figur 10: Annualisert kumulativ totalavkastning

Annualisert kumulativ totalavkastning ved kjøp av SPOL fra slutt foregående år til 31.12.2022.

Figur 11: Rating fra Moody's Investor Service

Sparebank 1 Østlandet har en rating fra Moody's på sine innskudd og senioregjeld på Aa3, med stabile framtidssikter. Banken har med dette den høyeste kredittratingen fra Moody's blant sparebankene i Norge.

Bjørn-Erik Orskaug,
investorkontakt
Hamar

KAPITTEL 2

Strategi og verden rundt oss

2.1	Makrobildet	28
2.2	Ny strategi mot 2025: Det er kundene som bestemmer	30
2.2.1	Trender og utviklingstrekk mot 2030	32
2.2.2	Strategisk målbilde 2025	34
2.3	En pådriver for bærekraftig omstilling	36
2.3.1	Påvirkning på samfunn og miljø - vår doble vesentlighet	36
2.3.2	Slik jobber vi med bærekraft	38
2.3.3	Interessentkart- og dialog	40
2.3.4	Vår del av det globale ansvaret	42

KAPITTEL 2.1

Makrobildet

Samfunnsutviklingen i 2022 var kontrastfull og krevende. Norge la pandemien bak seg, men krigen i Ukraina satte spor også her hjemme. Økonomisk bidro krigen til kraftig prisvekst, uforutsigbare svingninger i energipriser, lange leveringstider og høyere renter.

Fram mot høsten hadde økonomien god fart med høy vekst i produksjonen, privatforbruket og bedriftenes investeringer. Arbeidsledigheten falt gjennom året, og mange bedrifter meldte om kapasitetsproblemer. Den sterke veksten skyldtes til dels en gjeninnhenting etter pandemien, spesielt for tjenesteytende næringer. Utover høsten og inn i vinteren ble imidlertid tegnene på et negativt omslag tydeligere, drevet av høy kostnadsvekst og økte renter.

Samlet sett var utviklingen i bankens markedsområde svakere enn utviklingen nasjonalt. En viktig årsak til dette var høyere strømpriser hos oss enn i regionene lenger nord i landet, men også nærings sammensetningen i markedsområdet spilte inn. Få bedrifter i bankens markedsområde er direkte involvert i olje, gass eller havbruksnæringene der aktiviteten har vært høyere enn i mange andre næringer. Av samme årsaker er bedriftenes forventninger til året som kommer lave, ifølge både bankens egen forventningsundersøkelse og Norges Banks regionale nettverk. (Figur 1).

I overkant av en firedel av bankens utlån er til bedrifter. Utviklingen for bedriftslån var meget sterk i 2022 med en vekst på 16,1 prosent fra utgangen av 2021 til 2022. Også nasjonalt var kredittveksten for

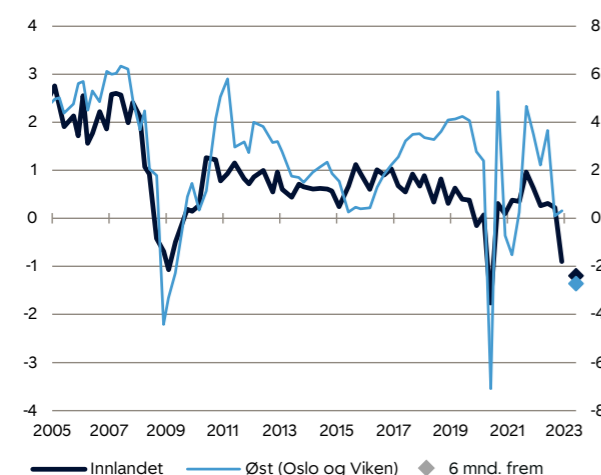
ikke-finansielle foretak sterk (8,0 prosent i desember, ifølge SSB). Bedriftenes investeringer utgjør den viktigste driveren til at bankens utlån til næringslivet øker. Den sterke veksten gjennom 2022 må sees i sammenheng med lave investeringsnivåer under pandemien og dermed et oppdemmet behov. Framover venter bedriftene i bankens markedsområde lavere investeringsvekst. Det forventes derfor også at veksten i etterspørselen etter kreditt fra næringslivet avtar noe. (Figur 2).

Lån til bolig utgjør den største andelen av bankens utlånsportefølje, med litt under tre firedeler. Samlet var boliglånsvæksten i banken sterk i 2022, men den avtok mot slutten året i takt med den generelle markedsveksten. Ved utgangen av året var årsveksten i lån til bolig på 6,0 prosent, sammenlignet med en vekst på 4,2 prosent nasjonalt for utlån til husholdninger.

Boligmarkedet la bak seg et blandet år. I begynnelsen av året var tilbudet av nye boliger på markedet lavt som følge av ny avhendingslov, samtidig som etterspørselen holdt seg høy. Dette bidro til høy boligprisvekst. Utover høsten viste boligmarkedet tegn til nedkjøling med blant annet lavere etterspørsel og et moderat fall i boligprisene.

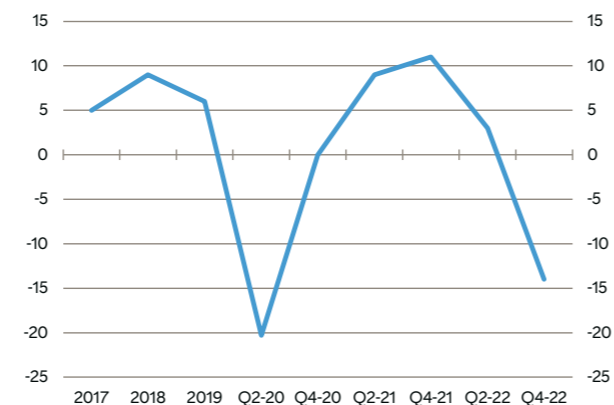
Figur 1: Produksjonsvekst

Vekst siste 3 mnd og forventet neste 6 mnd. Indeks venstre akse, prosent (annualisert) høyre akse. Kilde: Norges Banks regionale nettverk.

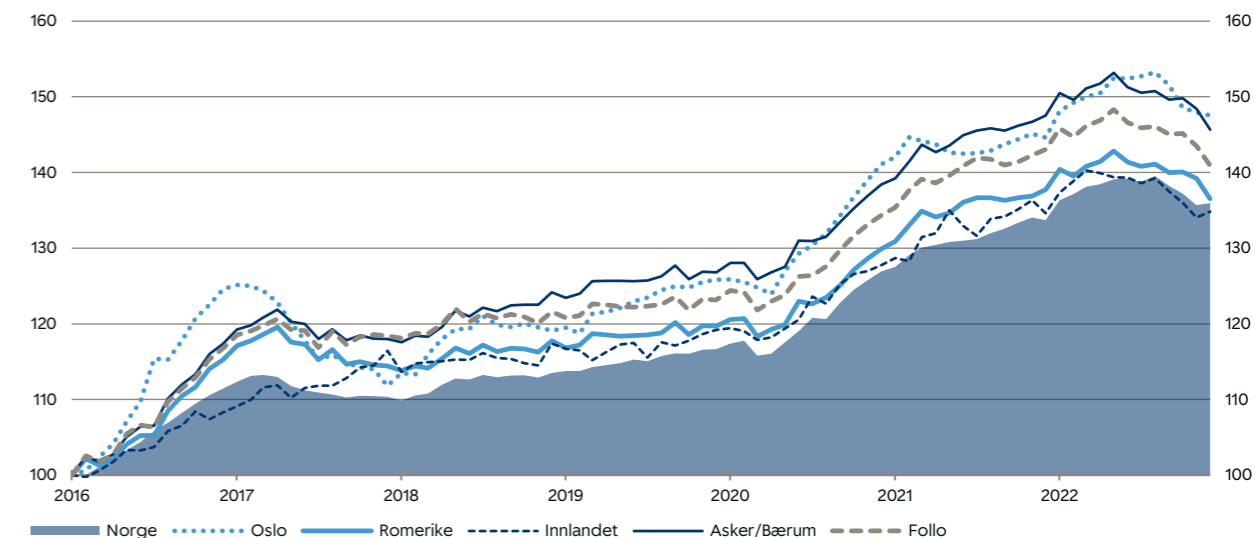

Figur 2: Investeringsforventninger for bedrifter på Østlandet

Forventede investeringsnivåer for bedrifter på Østlandet neste 12 mnd. (optimister versus pessimister). Kilder: Kantar, SpareBank 1 Østlandet.

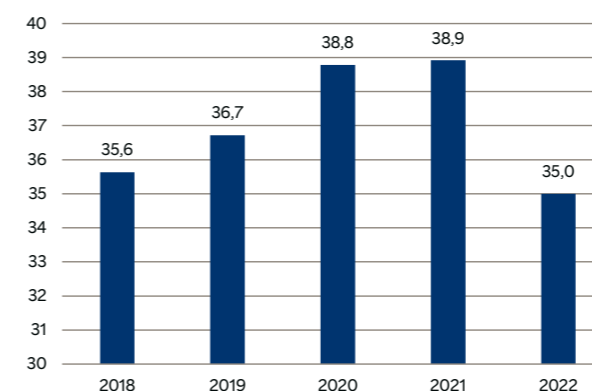
Figur 3: Boligpriser (indeks, sesongjustert - januar 2016 = 100)

Kilder: Eiendom Norge, FINN og Eiendomsverdi AS.

Figur 4: Omsetningen av bruktboliger i bankens markedsområde (antall i tusen)

Bankens markedsområde er definert som Oslo, Asker/Bærum, Follo, Romerike og Innlandet. Kilder: Eiendom Norge, FINN og Eiendomsverdi AS.

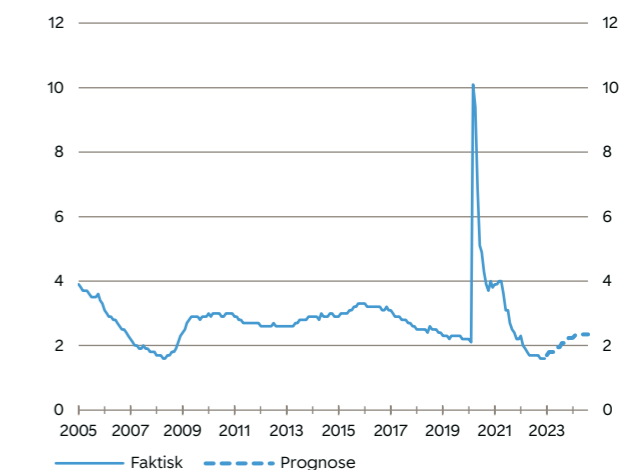
Bankenes utlånsrenter og tilstanden i arbeidsmarkedet er viktige drivere for utviklingen i boligmarkedet. På grunn av høy inflasjon hevet Norges Bank styringsrenten relativt kraftig og hurtig i 2022. Sentralbanken har imidlertid signalisert at rentetoppen sannsynligvis er nær. Høy prisvekst på varer og tjenester bidrar til å svekke husholdningenes kjøpekraft. Kombinasjonen av økte lånekostnader og høy prisvekst bidrar trolig til å dempe aktiviteten i boligmarkedet og dermed bankens boliglånsvækst i 2023.

På den andre siden understøtter et sterkt arbeidsmarked aktiviteten i boligmarkedet. Arbeidsledigheten i bankens markedsområde er lav, og i sine prognoser anslår både Norges Bank og SSB kun en moderat økning i arbeidsledigheten. Ifølge bankens egen forventningsundersøkelse er andelen bedrifter som venter flere årsverk det neste året, fortsatt høyere enn andelen som venter færre årsverk. I tillegg bidrar høy forventet befolkningsvekst de nærmeste årene

til at den underliggende etterspørselen etter boliger fortsatt vil være god.

Figur 5: Arbeidsledighetsrate (i prosent)

Kilder: NAV og Norges Bank.

Samlet sett legger Norges Bank, SSB og andre analysemiljøer til grunn en svakere makroøkonomisk utvikling det nærmeste året. Det finnes også risiko for en enda svakere utvikling, blant annet drevet av vedvarende negative økonomiske effekter fra den pågående krigen i Ukraina. Inflasjonen kan bite seg fast på et høyere nivå enn ventet, noe som trolig vil føre til flere rentehevinger fra Norges Bank. Sammen med høy prisvekst vil dette kunne bidra til enda svakere utvikling i disponible realinntekter for husholdningene, noe som igjen kan påvirke boligmarkedet negativt. For bedriftene vil vedvarende høyt kostnadspress og økte renter kunne føre til lavere etterspørsel og økt press på lønnsomheten. Dette kan igjen medføre lavere vekst enn ellers i bedriftenes investeringer.

KAPITTEL 2.2 NY STRATEGI MOT 2025

Det er kundene som bestemmer

Det er nå fem år siden fusjonen med Bank 1 Oslo Akershus, og SpareBank 1 Østlandet har vokst hvert år siden 2017. Strategien vi la for den fusjonerte banken, har gitt uttelling. I 2022 startet en ny strategiperiode. SpareBank 1 Østlandet er godt rigget for ytterligere vekst.

Vår lokale tilstedeværelse med 36 bankkontorer, eiendomsmegling, regnskapskontorer og finansieringsselskap sentralt og lokalt plassert på Østlandet er tuftet på en langsiktig forretningsmodell som vi fortsatt har stor tro på. Vi skal være gode på kunderelasjoner, noe som er sentralt for å få tillit slik at kunder fortsetter å velge oss som bank. Til tross for digitaliseringen er nærhet like viktig som tidligere, enten det skjer i digitale eller fysiske former. Ambisjonen fram mot 2025 er å bli Norges beste relasjonsbank.

Vår historiske tilknytning og tilstedeværelse i så vel distrikt som by, gjør at vi kjenner kundene våre. Og med godt kreditthåndverk og gode bærekraftsvurderinger sikrer vi at verdier ikke går tapt verken for kunder, banken, eiere, samfunnet, klimaet eller naturen.

Vi er til for at folk og bedrifter skal lykkes med sine prosjekter. Og sammen med kundene våre skal vi være en aktiv pådriver for bærekraftig vekst og utvikling på Østlandet.

Forretningsidé

Vi er til for at folk og bedrifter skal lykkes. Sammen bidrar vi til bærekraftig vekst og utvikling på Østlandet.

Dette innebærer at:

- Vi er en pådriver for attraktive lokalsamfunn i god sparebanktradisjon.
- Vi oppfattes som en offensiv aktør som bidrar med relevante tjenester og høy kompetanse til samfunnet vi er en del av.
- Vi har stolte og dyktige ansatte som bidrar til kundenes og samfunnets beste.
- Vi er tilgjengelige i kundenes hverdag og i de kanalene som kunden foretrekker.
- Vi gjør hverdagsøkonomien enkel for kundene våre.

Visjon

Sammen om å skape

– langsiktige verdier for samfunnet, våre kunder, eiere og ansatte.

Bankens visjon formidler at det er i samspill med omgivelsene at bankens resultater blir til.

Verdier

Dyktig

- Vi kjenner markedets, kundenes og eierens forventninger og behov.
- Vi leverer løsninger med riktig kvalitet til riktig tid.
- Vi holder oss oppdatert, forbedrer oss og er i forkant av utviklingen.

Nær

- Vi skaper gode kundeopplevelser.
- Vi er tilgjengelig og tilbyr relevante løsninger i kundens prefererte kanal.
- Vi formulerer oss enkelt, forståelig og tydelig.

Engasjert

- Vi er synlige og tar relevante initiativ overfor våre kunder, kollegaer og samarbeidspartnere.
- Vi skaper engasjement, motivasjon og gode resultater.
- Vi samarbeider om et godt arbeidsmiljø, involverer og spiller på hverandres styrker til det beste for kundene og konsernet.

Ambisjon

Norges beste relasjonsbank

Vi møter alle med respekt

- Vi er åpne.
- Vi er nysgjerrige.
- Vi lytter.

Vi skaper arbeidsglede

- Vi kjenner hverandre.
- Vi spiller hverandre gode.
- Vi skaper trygghet.

Vi er kompetente

- Vi er tilgjengelige og gir rask respons.
- Vi har relasjonsskapende digitale tjenester.
- Vi utvikler oss.

Trender og utviklingstrekk mot 2030

I arbeidet med den nye strategien har vi vurdert hvilke eksterne drivere og trender i markedet vi mener det er viktig å ta hensyn til i måten vi tenker og jobber på framover.

Vi har lagt stor vekt på å hente inn perspektiver fra både eksterne og interne miljøer underveis i strategiarbeidet. Hensikten har vært å sikre at vi ser det store bildet i trender og utviklingstrekk som kan påvirke driften og gi behov for tilpasninger.

Både nasjonale og globale drivere for økonomisk utvikling, kundeatferd, teknologi,

konkurransforhold og myndighetskrav er det viktig å ta hensyn til i våre strategiske satsinger.

Her kommer en kortfattet oppsummering av det som har ligget til grunn for utformingen av vår nye strategi.

Trendkart mot 2030

Makro

- Norsk økonomi under press.
- Urbaniseringen fortsetter, men avtar i kraft.
- Nye forretningsmodeller i den digitale verden.
- Bærekraft som største driver for økonomisk omstilling.
- Digitale valutaer truer bankenes rolle som mellommenn.

Kundeatferd

- Bærekraft – fra holdning til handling.
- Kunden som opplyst deltaker og påvirker.
- Varig skift i digital samhandling.

1

Teknologi

- Cybersikkerhet truer bankens tillitsposisjon.
- Digitale butlere blir viktige for kundene.
- Økt samspill mellom menneske og maskin.
- Datadrevet forretningsdrift og -analyse.

Konkurrans og reguleringer

- Nye reguleringer åpner finansnæringen.
- Ny bølge med fusjoner og oppkjøp.
- Digitale konsepter, foreningsavtaler og øvrige SpareBank 1-bankers strategier øker konkurransen.
- Nye aktører spiser seg inn i den finansielle verdikjeden.
- Færre filialer i fornyede formater.
- Nye tjenester i utvidet økosystem.

Generelle drivere for kunder og medarbeidere mot 2025

Personkunder

- Majoriteten fortsetter å trekke mot regionale sentre.
- Forbruket øker, samtidig som flere legger mer vekt på å ta bærekraftige valg.
- Majoriteten har en mer digitalisert hverdag og forventer at banktjenester kan løses heldigitalt. Kunden vil ønske seg en aggregert oversikt over hele sin økonomi på ett sted.
- Forventer personlig oppfølging og at banken skreddersyr tjenester og råd basert på forbruk og data utenfor bank-sfæren.
- Ønsker rådgivning rundt store, komplekse livshendelser.
- Lavere lojalitet og bedre finansiell opplysning, hvor flere kunder er villige til å se etter de beste tilbudene på flere områder av banktjenester.

Bedriftskunder

- Samtlige bedrifter får krav om mer detaljert rapportering og søker aktivt etter samarbeidspartnere for bistand.
- Det stilles økte krav til bankenes digitale tilbud.
- Cyberpiratene øker angrep og legger særlig press på SMB.
- Skreddersydde løsninger, bruk av bedriftsspesifikke data og heldigitale prosesser er forventet.
- Småbedriftene ønsker utvidede tjenester og rådgivning for å forenkle sin hverdagen.
- I kampen om kundefluten er ERP-leverandørene fremdeles markedsledende.
- Nye aktører tilbyr i økende grad finansielle tjenester som integrerer seg i bedriftenes verdikjeder.

Ansatte

- Arbeidstakerne vil forvente en mer fleksibel og «hybrid» arbeidshverdag.
- Ansattlojalitet blir redusert, men motvirkes gjennom økt fokus på å styrke kultur og felles verdier.
- Bankens satsing på bærekraft og samfunnsansvar preger organisasjonen og har blitt viktigere for den enkelte ansatte og nyutdannede.
- Datadrevne beslutninger tas i mye større grad understøttet av et utvidet analysemiljø.
- Langt flere ansatte bruker og jobber med kunstig intelligens.
- Kunstig intelligens-satsingen er blant annet muliggjort ved at langt flere arbeidsprosesser er automatisert.
- Flere ansatte jobber med innovasjon i samarbeid med partnere.

Strategisk målbilde 2025

Vårt målbilde beskriver hvordan vi skal jobbe innenfor fire sentrale målområder i denne strategiperioden.

Målbilde – innen 2025 har vi oppnådd følgende

Vi kjenner kundene og leverer de beste kundeopplevelsene.

Vi skaper morgendagens relasjonsbank i et raust og engasjerende arbeidsmiljø.

Vi er en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling.

Vi har ett av de mest attraktive egenkapitalbevisene på Oslo Børs.

Vi kjenner kundene og leverer de beste kundeopplevelsene

Dette betyr blant annet at vi i 2025 har løsninger som gjør det enkelt for kundene å få kontakt med banken i de kanalene de selv ønsker. Våre selvbetjeningsløsninger skal være gode og personlige.

Vi innehar kompetanse og kapasitet til å svare på henvendelser og løse saker så raskt og med så god kvalitet at opplevelsen av banken blir bedre enn forventet. Kompetente ansatte som støtter, bidrar til læring om egen økonomi, og gir råd i viktige hendelser i personer og bedrifters liv, er sentralt. Kundene våre skal oppleve oss som en god samarbeidspartner på veien mot å realisere egne mål. Vi skal hjelpe kundene i å ta lønnsomme og riktige valg slik at de opplever merverdi.

En viktig oppgave for våre rådgivere er å rekruttere kunder og etablere og videreutvikle gode kunderelasjoner. Å ha konkurransedyktige priser og betingelser er viktig for å tiltrekke seg og bevare kunder.

Vi bestreber oss på å være en offensiv og tydelig bank som bygger gode relasjoner og tillit, blant annet gjennom å synliggjøre bankens egenart med åpen og troverdig kommunikasjon til kunder og andre interessenter.

Overordnet måleparameter (KPI)

Vi beholder forspranget til andre banker på TRIM-indeksen, både når det gjelder relasjon og posisjon.

Vi skaper morgendagens relasjonsbank i et raust og engasjerende arbeidsmiljø

Det er vesentlig at vi spiller hverandre gode, at vi lytter og har god dialog i alle relasjoner. I 2025 har vi et raust og motiverende arbeidsmiljø tilpasset nye arbeidsformer.

Våre ledere involverer, setter mål, viser tillit og er til stede. Vi skal ha en bevisst satsing på å utvikle medarbeidere og sørge for tilhørighet i et fleksibelt og robust arbeidsmiljø. Alle medarbeidere og ledere har forretningsforståelse og fokus på måloppnåelse, egenutvikling og verdiskapende samhandling.

Våre medarbeidere deler kompetanse, leverer merverdi til kundene og bidrar tydelig i arbeidsfellesskapet. Det er viktig at vi har endringsvilje i organisasjonen og legger til rette for tilstrekkelig kapasitet og kontinuerlig kompetanseutvikling av ledere og medarbeidere.

Organisasjonen er attraktiv for et mangfold av framtidige og nåværende medarbeidere med relevant og god kompetanse. Vi bidrar til å redusere uønsket turnover og jobber strategisk med planlegging av etterfølgelse. I rekrutteringssammenheng har vi dynamikk og fleksibilitet og skaper effektive mottak og god opplæring av nye medarbeidere.

Overordnet måleparameter (KPI)

Vi har et jobbegasjement over snittet i bransjen.

Vi er en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling

Dette betyr blant annet at vi tar utgangspunkt i et forskningsbasert bærekraftkonsept i bærekraftsatsingen. Vi bidrar til bærekraftig omstilling i vårt markedsområde gjennom å kanalisere kapital til bærekraftige prosjekter og til nødvendig omstilling til et bærekraftig og klimanøytralt samfunn. For å lykkes sørger vi for at bærekraft er en integrert del av bankens drift og at vi bidrar aktivt til å nå FN's bærekraftsmål, både i kunderettet arbeid og i intern drift, inkludert i våre leverandørkjeder.

I vår satsing på bærekraft har vi fokus på prioriterte områder som ansvarlige utlån, arbeid mot økonomisk kriminalitet, etikk og antikorrupsjon, krav til finansielle leverandører og etisk markedsføring av produkter og tjenester. Vi gjør investeringer som er nødvendige for å nå bankens langsiktige mål på bærekraftsområdet.

Vi prioriterer jobbingen mot våre fire satsingsområder innen ansvarlige utlån: Eiendom og landbruk i bedrifts-markedet, eiendom og ansvarlig forbruk i person-markedet. Vi tilbyr et hensiktsmessig og bærekraftig tjenestetilbud tilpasset ulike kundegrupper behov.

I strategiperioden utvikler og vedlikeholder vi integrert-, bredde- og dybdekompetanse på alle relevante områder innenfor bærekraft (ESG).

Vi bidrar til et bærekraftig nullutslippssamfunn gjennom å redusere CO2-utslipp fra vår virksomhet og i våre utlåns- og investeringsporteføljer. Vi bidrar til å utvikle et samfunn som ivaretar planetens tålegrensener, noe som også innebærer hensyn til natur og sårbare økosystemer.

Overordnet måleparameter (KPI)

Vår andel av grønn portefølje utgjør minimum 20,4 av total utlånsportefølje i konsernet.

Vi har ett av de mest attraktive egenkapitalbevisene på Oslo Børs

Vi viser evne til effektiv kapitalbruk i tråd med kommuniserte kapitalmål og leverer konkurransedyktig avkastning og utbytter i tråd med kommuniserte finansielle måltall og markedets forventninger gjennom hele strategiperioden. Vi leverer lønnsom vekst i tråd med kommuniserte satsinger og prioriteringer.

Dette betyr blant annet at vi sikrer fornøyde eiere og har tilgang til tilstrekkelig prisgunstig ny egenkapital ved behov. Vi bygger tillit hos kunder som ønsker en bankforbindelse med god kapasitet til å generere og hente kapital til å dekke deres framtidige finansieringsbehov.

Vi bygger tillit hos gjeldsinvestorer som ønsker en lønnsom og solid bank med god tilgang til kapital og en lønnsomhet som kan absorbere tap og motstå sjokk. Vi blir oppfattet som en naturlig investering i enhver portefølje med bankpapirer.

Vi skaper intern stolthet i organisasjonen. Ansatte, kunder og andre lokale eller regionale interessenter har en attraktiv mulighet til å investere i egen bank og slik styrker vi bankens regionale forankring.

Overordnet måleparameter (KPI)

Vi er blant landets beste på pris/bok.

Slik følges hovedstrategien opp gjennom året

Arbeidet med strategi, delstrategier, mål og tiltak gjøres i den enkelte divisjon, stab og støtteavdeling. Strategi er tema i virksomhetsstyringsmøter i konsernledelsen og også på dagsorden i øvrige ledergrupper.

Strategiske beslutninger, status og resultater kommuniseres regelmessig både i videoallmøter og på intranettet. Strategiske mål og resultater er også en del av medarbeidersamtaler og oppfølgingsamtaler.

KAPITTEL 2.3

En pådriver for bærekraftig omstilling

Hvordan påvirker banken samfunn og miljø? Vår doble vesentlighet

Vi har gjort flere analyser for å identifisere hvilke bærekraftstemaer som er mest vesentlige for banken. Analysene ligger til grunn for hvordan vi prioriterer i bærekraftsarbeidet. En vesentlighetsanalyse er utarbeidet med eksterne og interne interessenter og viser hvilke fem bærekraftstemaer som er viktigst for banken.

Påvirkningsanalysen viser hvor banken har størst positiv og negativ påvirkning innen våre største forretningsområder bedriftsmarked og personmarked. På de neste sidene gjør vi nærmere rede for hvordan vi jobber med bærekraftstemaene og hvordan vi adresserer vår påvirkning i denne årsrapporten.

Vesentlighetsanalyse av banken

Viktighet for eksterne interessenter >	VIKTIGST	<ul style="list-style-type: none"> Aktivt eierskap Personvern Negativ screening Nye produkter og grønn innovasjon Positiv screening 	Våre mest vesentlige temaer innen bærekraft og samfunn <ul style="list-style-type: none"> Ansvarlige utlån E S G Arbeid mot økonomisk kriminalitet G Etikk og antikorrupsjon S G Krav til finansielle leverandører E S G Etisk markedsføring S 	
	VIKTIGERE	<ul style="list-style-type: none"> Energiforbruk- og besparing Interessentdialog Lokal næringsutvikling Oppfølging av leverandørkjeden Mangfold og likestilling Kundedialog- og tilfredshet 		<ul style="list-style-type: none"> Bankhåndverk
	VIKTIG	<ul style="list-style-type: none"> Avfallshåndtering Tiltak for de som faller utenfor Papirforbruk Klimagassutslipp (CO2) Vannforbruk Innovasjon og digitalisering Utvikling av ansatte HMS Sponsing og bidrag til lokalsamfunn 		
	VIKTIG	VIKTIGERE	VIKTIGST	

Viktighet for SpareBank 1 Østlandet >

Påvirkningsanalyse av bankens største forretningsområder; bedriftsmarked og personmarked

Områder som blir positivt påvirket +			÷ Områder som blir negativt påvirket		
S	Mat	1	Bedriftsmarked	1	Ressursutnyttelse og ressursikkerhet E
S	Bolig	2		2	Klima E
E	Klima	3		3	Avfall E
S	Bolig	1	Personmarked	1	Ressursutnyttelse og ressursikkerhet E
S G	Inkluderende, sunne økonomier	2		2	Klima E
S	Arbeid	3		3	Inkluderende, sunne økonomier S G

E Miljø, klima og natur (Environment) **S** Menneskerettigheter og sosiale forhold (Social) **G** Økonomi og styring (Governance)

Hvordan påvirker samfunn og miljø banken? Vår doble vesentlighet

Banken blir påvirket av ytre forhold knyttet til menneskerettigheter og sosiale forhold, klima, natur og miljø, samt økonomisk og styring. Det kan være økte regulatoriske krav, markeds-

betingelser gjennom eksempelvis endret etter-spørrelse og forbrukerpreferanser, eller fysiske endringer i naturen eller klimaet. Oversikten viser hvor du finner mer informasjon i vår årsrapport.

Klima

Endringer i klima påvirker banken på to måter. De fysiske klimaendringene fører til økt risiko for bankens bygninger og i bankens utlånsportefølje, spesielt innen eiendom og landbruk. I tillegg kan endrede rammebetingelser, som strengere reguleringer og endret forbruksmønster, være en risiko for våre kunder, men det kan også føre til nye forretningsmuligheter.

Se vår TCFD-indeks side 225.

E Miljø, klima og natur

Natur

Tap og endringer av natur og økosystemer bidrar til økt risiko for banken. Det er høyest risiko i vår verdikjede, spesielt i våre utlån til landbruket. Strengere regulering for å ivareta natur kan også medføre økt risiko for banken, eksempelvis gjennom bevaring av områder som tidligere var tiltenkt næringsformål eller utbygging av boligfelt eller hytter. Bedre ivaretagelse av natur kan også gi forretningsmessige muligheter.

Se vår TNFD-indeks side 258.

E Miljø, klima og natur

Menneskerettigheter og sosiale forhold

Å ivareta menneskerettighetene og sørge for anstendige arbeidsforhold og forbrukerrettigheter får stadig økt oppmerksomhet. Bankens påvirkning av dette både i forhold til egne ansatte og våre kunder. I 2022 arbeidet banken blant annet med ivaretagelse av kravene i ny finansavtalelov og åpenhetsloven.

Se side 92 og redegjørelse for aktsomhetsvurdering offentliggjort på våre hjemmesider.

S Menneskerettigheter og sosiale forhold

Økonomisk kriminalitet

Økonomisk kriminalitet er et stort samfunnsproblem, og ett av bankens viktigste bærekraftstema. Bankens påvirkning både indirekte, gjennom kunder som rammes av svindel, og direkte, av kunder som bruker banken til ulovlige transaksjoner.

Se side 82.

G Økonomi og styring

Slik jobber vi med bærekraft

Bærekraft er ett av bankens strategiske hovedmål og er godt integrert i virksomheten.

Mål og prioritering

Bærekraft er ett av bankens fire strategiske hovedmål, der vi skal være en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling. Bærekraft og ansvarlig forretningsdrift inneholder svært mange temaer for en bank, derfor er det viktig å prioritere i arbeidet. Vi prioriterer de forretningsområdene og temaene som har kommet fram gjennom vår vesentlighetsanalyse og påvirkningsanalyse (se forrige side). Vi har fem vesentlige bærekraftstema, blant disse har vi valgt å ha spesielt fokus på *ansvarlige utlån* i inneværende strategiperiode. Utlån er bankens største forretningsområde og der vi har størst mulighet for påvirkning. Vårt hovedmål måler vi med en indikator (KPI) som viser andel grønne

lån av våre totale utlån. Vår overordnede KPI i denne strategiperioden er at grønn andel av totale utlån skal være 21,3 prosent i 2025. Dette er delt opp i årlige mål. Målet for 2022 var 16,9 prosent. Vi oppnådde 17,2 prosent og nådde derfor målet.

Vi har flere strategiske initiativ for strategiperioden 2022–2025 som leverer på hovedmålet. Målkartet under viser noen av dem, og det vises til hvor man finner utdypende informasjon. I og med at strategien ble vedtatt i mars 2022 er ikke målkartet komplett ennå.

Ansvarsfordeling og bærekraftsråd

Styret har det øverste ansvaret for bankens bærekraftsarbeid, se styrets årsberetning, side 110. Ansvaret for å levere på målene er videre delegert til de aktuelle konserndirektørene, og det rapporteres kvartalsvis til konsernledelsen og videre til styret.

Banken har et bærekraftsråd som overser den helhetlige satsingen på bærekraft og er et rådgivende organ til konsernledelsen. Rådet består av representanter fra tolv ulike avdelinger. Alle i rådet har strategisk viktige roller i bærekraftsarbeidet som kredittsjefene for BM og PM, Chief Compliance Officer, markedssjef, leder for produkter og løsninger og leder for kapitalmarked. Rådet ledes av bankens leder for bærekraft og hadde elleve møter i 2022.

Rammeverk og rapportering

Vi bruker en rekke nasjonale og internasjonale initiativ og rammeverk i arbeidet med bærekraft, for oversikt, se side 42. Se også oversikt over bankens ratinger og utmerkelse, side 43. Bærekraftsinformasjon er ellers integrert i årsrapporten, og vi rapporterer i tråd

med rammeverket GRI. Bakerst i rapporten er det en GRI-indeks som hjelper leseren å finne relevant og vesentlig informasjon. Det er også indekser for å finne informasjon som kreves av Miljøfyrtårn, UNEP FI, TCFD og TNFD. Mye av informasjonen ligger i vedlegget Indekser og vedlegg bærekraft. Det opplyses om klager på side 73. Informasjon om hvilke lover, standarder og prinsipper vi følger i rapporteringen, er omtalt i Viktige regulatoriske endringer, side 216 og Prinsipper for bærekraftsrapporteringen, side 224.

Forkortelser og tegnforklaring:

IFU: Innovasjon og forretningsutviklingsdivisjonen.

PM: Bedriftsmarkedsdivisjonen.

PM: Personmarkedsdivisjonen.

✓ Målet er nådd for 2022.

✗ Målet er ikke nådd for 2022.

Sidehenvisningene forteller hvor det finnes mer informasjon.

Bærekraft er også integrert i bankens øvrige forretningsvirksomhet, som sponsorarbeid, innkjøp, øvrig HR-arbeid, utvikling av produkter, prosesser og løsninger, opplæring, utstedelse og investeringer i verdi-papirer, intern og ekstern kommunikasjon med videre. Alle disse områdene har egne mål.

Overordnet ambisjon 2050.

Vi har vært med å skape et bærekraftig nullutslippsamfunn innenfor planetens tålegrenser.

Mål i bankens overordnede strategi 2022 - 2025.

Vi er en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling.

Bankens fem vesentlige bærekraftstema. Gjennomgående over flere strategiperioder. Målene gjelder for 2022.

Krav til finansielle leverandører
(eier: Organisasjons- og kapitalmarked)

Mål: Minst 25 % av fondsplasseringene til våre kunder er i fond med klar ESG-profil.

Se s. 70. ✗

Etisk markedsføring av produkter og tjenester
(eier: IFU)

Mål: Bankens bærekraftsprofil er tydeliggjort, og banken oppleves som mest bærekraftig av forbrukere.

Se s. 88. ✓

Ansvarlige utlån
(eier: PM og BM)

Mål: Grønn andel av totale utlån skal økes til 16,9 %.

Se s. 52 (PM) og 59 (BM). ✓

Etikk og antikorrupsjon
(eier: HR og juridisk)

Mål: Ansatte skal unngå habilitetsproblemer eller interessekonflikter i behandling av kredittsaker.

Se s. 94. ✓

Arbeid mot økonomisk kriminalitet
(eier: Forretningsdrift)

Mål: Alle ansatte skal årlig gjennomgå opplæring innenfor hvitvasking, terrorfinansiering og sanksjoner.

Se s. 82. ✓

Seks av bankens strategiske initiativ i strategiperioden 2022 - 2025, som er spesielt relevante for bærekraft. Målene gjelder for 2022.

Netto null utslipp av klimagasser i 2050
(eier: IFU)

Mål: Utslipp skal være i tråd med vitenskapsbaserte klimamål.

Forretningsdrift ✓
BM, karbonintensitet ✗
PM, karbonintensitet ✗

Se s. 248.

Grønnere eiendom PM
(eier: PM)

Mål: Grønn andel av boliglån skal økes til 17,5 %

Se s. 53. ✓

Grønnere eiendom BM
(eier: BM)

Mål: Grønn andel av næringsseidomsloan skal økes til 29,4 %.

Se s. 62. ✗

Grønnere landbruk
(eier: BM)

Mål: Grønn andel av landbrukslån skal økes til 0,4 %.

Se s. 61. ✓

Ansvarlig forbruk
(eier: PM og IFU)

Mål: Flest mulig kunder har en ansvarlig sparing gjennom:

Buffersparing ✓
Spareavtaler ✗

Se s. 50.

Finansiell inkludering
(eier: PM)

Mål: Ikke ferdigstilt.

Se s. 51.

Interessenter (oversikten er ikke uttømmende)

- **Ansatte:** Morbanken, datterselskaper, tillitsvalgte, verneombud, pensjonistforeningen.
- **Kunder:** Personkunder, bedriftskunder, offentlig sektor.
- **Eiere:** Sparebankstiftelsen Hedmark, LO med forbund, øvrige egenkapitalbevisiere.
- **Datterselskaper:** EiendomsMegler 1 Innlandet AS, EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS, SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet Holding AS, Youngstorget 5 AS, AS Vato, SpareBank 1 Finans Østlandet (eid 85,1 prosent av SpareBank 1 Østlandet).
- **Deleide selskaper:** SpareBank 1 Gruppen AS, SpareBank 1 Forvaltning AS, SpareBank 1 Utvikling DA, SpareBank 1 Kreditt AS, SpareBank 1 Bank og Regnskap AS, BN Bank ASA, SpareBank 1 Kundepleie AS, SpareBank 1 Betaling AS, SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS, SpareBank 1 Gjeldsinformasjon AS. Banken har også investeringer i blant andre SpareBank 1 Markets AS og Totens Sparebank. Vårt datterselskap SpareBank 1 Finans Østlandet AS er deleier i SpareBank 1 Mobilitet Holding AS som igjen er deleier i bil-abonnementselskapet Fleks AS.
- **Myndigheter:** Kommuner, regionråd, fylkeskommuner, statsforvalter, regjering, rettsapparatet, Stortinget, Finanstilsynet, Norges Bank, Konkurransetilsynet, Forbrukerombudet.
- **Kapitalmarkedet:** Egenkapitalbevis-investorer, fremmedkapital, investorer, andre banker og meglerhus.
- **Leverandører:** SpareBank 1 Forsikring (pensjon), Fremtind (skadeforsikring), ulike produkt- og tjenesteleverandører innen IT, drift, marked, revisjon, konsulentvirksomhet, personal, HMS, penge-transport, sikkerhet, energi, håndverksbedrifter og andre.
- **Konkurrenter:** Banker, forsikringsselskap, fondsforvaltere m.m. Lokale, nasjonale og internasjonale aktører.
- **Sponsorater:** Klubber, lag og foreninger.
- **Samarbeidspartnere:** SpareBank 1-alliansen, sentrale og lokale aktører. Agenda Innlandet, Industriforum med flere.
- **Gavemottakere:** Mottakere av gaver fra Kunstfondet, talentstipendet og andre gaver til allmenntilgitt formål.
- **Interesseorganisasjoner:** Finans Norge, LO, NHO, Forbrukerrådet, Framtiden i våre hender, Trainee Innlandet, Vikinglauget, Amnesty, Regnskogfondet, WWF, Norsk Folkehjelp, Natur og Ungdom og Naturvernforbundet. (ikke uttømmende oversikt.)
- **Bransjeorganisasjoner:** Norges Bondelag, Bygdeungdomslaget, Norwegian Wood Cluster, Grønn byggallians med flere.
- **Utdanning- og forskningsmiljøer:** Høgskolen i Innlandet, NTNU Gjøvik, CICERO Senter for klimaforskning, UiO og NHH.
- **Samfunnet, opinionen, offentlige aktører:** Ikke-kunder, potensielle kunder, Finansklagenemnda, opinionen, politikere, akuttberedskap: politi/helse/brann. Arendalsuka.
- **Media:** Lokale gratisaviser, lokalaviser, regionale medier, riksmidier, NRK riks og lokal, NTB.
- **Sosiale medier:** Opinionen i sosiale medier.
- **Ratingbyråer og analytikere:** Moody's analytikere, Sustainalytics, MSCI og andre.
- **Oslo Børs**

Interessentdialog

Dialog og samarbeid med ulike interessenter er essensielt for at banken skal nå sine ambisjoner og beholde tillit og godt omdømme i samfunnet. Våre viktigste interessenter, som kunder, eiere, medarbeidere, myndigheter, investorer og organisasjoner, er alle opptatt av hvordan banken ivaretar sitt samfunnsoppdrag og bidrar til en mer bærekraftig verden. Det å opprettholde en god dialog med interessentene er viktig for å forankre arbeidet vårt både lokalt, regionalt og internasjonalt.

Bærekraftsmål 17 om samarbeid er sentralt i bankens bærekraftsarbeid, og i 2022 har vi hatt et godt samarbeid med interessentene om mange ulike temaer på ulike arenaer. Dialogen med de mest vesentlige interessentene er beskrevet nærmere i detalj i tabellen nedenfor. I tillegg er det informert om dialogen med ulike interessenter i andre deler av årsrapporten.

Utdrag av dialog med viktige interessenter som kan hjelpe oss i arbeidet med å forsterke vår positive og redusere vår negative påvirkning på mennesker, miljø og samfunn:

Hvem	Hva	Hvordan
Kunder og forbrukere	Stadig øke forståelsen for kundenes og forbrukernes behov. Få innspill på bankens produkter og tjenester.	Kunde- og forbrukerundersøkelser. Kundemøter. Foredrag, webinarer, seminarer og konferanser. Sosiale medier, spesielt dialog med personkunder. Dialog om bærekraft i utlånsaker. Bærekraftsvurderinger (aktsomhetsvurderinger) i utlånsaker til bedrifter.
Ansatte	Bankens ansatte på alle nivåer er involvert i arbeid knyttet til bankens samfunnsoppdrag, også innen bærekraft. Blant annet er opplæring av ansatte avgjørende for å ha dialog med kundene om ulike bærekraftstemaer.	Opplæring, kurs og nanolæringer. Arbeidslivets klimauke. Bærekraftsverksted gjennomføres for samtlige nyansatte. Ulike arbeidsgrupper. Foredrag og innspillsrunder på avdelingsmøter.
Interesseorganisasjoner og sivilsamfunn	Banken er avhengig av innspill fra et vidt spekter av organisasjoner med ulik ekspertise for å kvalitetssikre arbeidet. Samtidig ønsker banken å være åpen om eget arbeid. Vi har hatt et særskilt fokus på dialog med unge.	Møter, telefoner, e-post, webinarer og seminarer. Vi har dialogmøter med sivile samfunnsorganisasjoner som jobber med bærekraft i finans.
Ratingbyråer og analytikere	Banken gjør avvikanalyser på ratinger vi mottar for å avdekke hvor vi har forbedringspunkter. Dette er viktige innspill fordi det beror på en ekstern og objektiv vurdering.	Hovedsakelig skriftlig dialog gjennom vurderinger fra byråene og organisasjonene og bankens tilbakemeldinger på dem. Vi gir også utfyllende innspill på svakheter i metodene.
Sponsorater	Bærekraft får en stadig større plass i sponsoravtalene. Vi ønsker at alle som mottar sponormidler av oss, skal rapportere på bærekraft, men vi forventer mer av de største klubbene.	Møter, dialog, foredrag. I samarbeid med SpareBank 1 SMN, SNN og Sørøst-Norge har vi blant annet utarbeidet et rammeverk som sponsoransvarlige kan bruke i dialog med frivillige organisasjoner.
Bransjeorganisasjoner	Godt samarbeid i finansbransjen er helt avgjørende for at alle aktører drar i samme retning og lærer av hverandre.	Deltakelse i arbeidsgrupper. Telefon, e-post, foredrag på seminarer. Bilaterale møter.
Samarbeidspartnere	Det er helt nødvendig med et godt samarbeid innen bærekraft og samfunnsansvar for å sørge for at vi drar i samme retning, både innen finansbransjen og på tvers av bransjer.	SpareBank 1-alliansen har etablert et Bærekraftsforum, der det samarbeides om ulike bærekraftstema. Vi samarbeider også med lokale og regionale aktører ved å delta i flere næringsklynger i vårt markedsområde.
Utdannings- og forskningsmiljøer	Bærekraftsfeltet utvikler seg raskt, og banken er helt avhengig av tett kontakt med forskning og akademia.	Møter med ulike aktører. Deltakelse i ulike referansegrupper, blant annet for et nytt studium i bærekraftig finans på BI, og for Senter for samarbeidslæring for bærekraftig utvikling (CCL) ved Høgskolen i Innlandet. I arbeidet med ny strategi har banken samarbeidet med forskere fra SMART-prosjektet ved UiO for å sikre at bærekraftsarbeidet blir mer forskningsbasert.
Internasjonale initiativer	Internasjonalt bransjesamarbeid og samarbeid på tvers av bransjer er også viktig. Det foregår svært mye utviklingsarbeid i UNEP FI-initiativene.	Vi deltar blant annet aktivt i FN-ledede arbeidsgrupper under Prinsippene for ansvarlig bankdrift (PRB) og i banknæringsinitiativ for nullutslipp, Net Zero Banking Alliance (inkludert Collective Commitment to Climate Action, CCCA).
Investorer	Bærekraft er i økende grad et tema i møte med investorer.	Investorpresentasjoner. Framlegging av kvartalsrapporter og årsrapport.
Media	Det er viktig å løfte temaer om bærekraft i finans og bidra til diskusjon om bærekraftstemaer i media. I 2022 har vi også hatt et stort antall forbrukerrelaterte medieutspill og saker om samfunn, renter og makroøkonomi.	Artikler, kronikker og intervjuer.

Vår del av det globale ansvaret

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for en bærekraftig framtid. Samtidig setter EUs Green Deal rammen for en ny utvikling i Europa. Ambisjonen er netto null utslipp av klimagasser innen 2050, at økonomisk vekst ikke fører til økt ressursbruk og at ingen mennesker eller steder blir forbigått i omstillingen. Dette er drivere for økonomien som banken støtter. Sammen med Parisavtalen setter dette rammene for bankens globale initiativ.

I samarbeid med nasjonal og internasjonal finansbransje støtter og bidrar banken følgende initiativer og rammeverk:

	FNs bærekraftsmål – Vi har identifisert sju mål som er spesielt relevante for vår virksomhet. Se side 3 og vår GRI-indeks. Vi viser også på delmål nivå hvor vi har påvirkning på de enkelte bærekraftsmålene gjennom rapporten.
	FNs Global Compact – Banken har vært med siden 2017. I GRI-indeksen og gjennom rapporten vises det hvordan vi jobber med de ti prinsippene.
	FNs miljøprogramms prinsipper for ansvarlig bankdrift: UNEP FI – The Principles for Responsible Banking (PRB) – Vi var første norske bank til å signere prinsippene, er “founding signatory” og jobber aktivt i PRB-arbeidsgrupper. Se vår PRB-rapportering, side 260 og i GRI-indeksen, side 266.
	OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper er anbefalinger fra OECD-landene til næringslivet innen alle sektorer. Vi bruker veilederen til aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv aktivt, spesielt i innkjøp og i utlån mot bedriftsmarkedet.
	Global Reporting Initiative (GRI) er den internasjonalt ledende standarden for bærekraftsrapportering som også er anbefalt av Oslo Børs. Her er vesentlighet et hovedprinsipp. Se GRI-indeksen side 266.
	Grønnvaskingsplakaten – Vi stiller oss bak innholdet i grønnvaskingsplakaten og følger prinsippene i vår markedsføring og kommunikasjon etter beste evne.

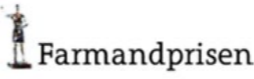

Initiativer spesielt rettet mot klima

	FNs miljøprogramms klimaforpliktelser for banker: UNEP FI Net-Zero Banking Alliance (NZBA) og Collective Commitment to Climate Action (CCCA) – Vi har signert begge initiativene og jobber aktivt mot klimanøytralitet innen 2050. Se årsrapport, side 248, samt rapporter på våre hjemmesider.
	Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) – Et globalt partnerskap der finansinstitusjoner rapporterer på klimagassutslipp i porteføljen. Banken ble med i 2020. Se side 232.
	Science Based Targets Initiative – SBTi utvikler metoder for å lage vitenskapsbaserte klimamål i tråd med Parisavtalen. Banken har forpliktet seg til SBTi og bruker metoden så langt det er mulig, men enn så lenge har ikke SBTi en metode for å godkjenne våre mål. Se side 228.
	Miljøfyrtårn – er et miljøledelsesystem (EMS) anerkjent av EU. Banken har vært miljøsertifisert siden 2008 og rapporterer årlig på utslipp og andre krav. Se side 261.
	CDP – Banken rapporterer på klima via den internasjonalt anerkjente non-profit klimaorganisasjonen CDP og er på den anerkjente A-lista.
	Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) – brukes i vurdering av og rapportering på klimarisiko. Se s. 255.
	Task Force on Nature-related Financial Disclosures (TNFD) – brukes i vurdering av og rapportering på naturrisiko. Se s. 258.
	EUs klassifiseringssystem (taksonomi) for bærekraftige aktiviteter – Rapporteringskravene trådte i kraft i Norge først 1.1.23, men banken rapporterer frivillig, se side 252.
	European Climate Pact – I 2021 ble banken med i The European Climate Pact som forplikter oss til å ta konkrete grep for klima og miljø. The Climate Pact er en del av EUs Green Deal.

› Som del av internasjonal finansbransje har SpareBank 1 Østlandet store muligheter for å påvirke samfunnet i en mer bærekraftig retning. Derfor støtter, bruker og bidrar vi inn i mange initiativer og rammeverk.

Les mer på sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/tilslutning-globale-initiativer.html

Bærekraftsratinger og utmerkelser 2022

Selskap	Kort beskrivelse	Score	Skala
	Internasjonalt anerkjent non-profit organisasjon som vurderer selskapers klimaarbeid.	A «Leadership»	A-F
	Vurdering av selskapers arbeid med skog.	A-	A-F
	Vurdering av vårt grønne obligasjonsrammeverk har ratingen CICERO Medium Green. Styringsstrukturen i rammeverket er vurdert som Excellent.	Medium Green/Excellent	 Excellent Good Fair
	Rangering som vurderer bærekraftsrapporteringen til de 100 største norske børsnoterte selskapene.	A	A+ - F
	Rangering som vurderer bankers retningslinjer innen bærekraft og samfunnsansvar. (Offentliggjort i 2023).	2. plass i 2022. 85 %	0 % - 100 %
	Rangering som undersøker bankenes oppfølging av egne retningslinjer. (Offentliggjort i 2023).	1. plass i 2022	
	Kåring av Norges beste årsrapporter. Bærekraftsrapportering er en viktig del av evalueringen.	3. plass	Ikke tilgjengelig
	ESG-rating som vurderer miljømessige, sosiale og styringsmessige data. (Offentliggjort i 2023).	AAA	AAA - CCC
	Global rangering utarbeidet av The Banker, eid av Financial Times, i samarbeid med Corporate Knights. Analyserer andelen bankinntekter som kommer fra bærekraftige aktiviteter.	2. plass (globalt)	1 til 60
	ESG-rating som vurderer miljømessige, sosiale og styringsmessige data.	9 «Ubetydelig risiko»	0-100
	Global kåring av verdens mest sosialt ansvarlige banker, utarbeidet av Newsweek og analyseselskapet Statista.	8. plass (globalt)	1 - 175

Kapittel 3

Forretningsområder og tverrgående arbeid

Forretningsområder	
3.1	Forretningsområder og støttefunksjoner 46
3.2	Personmarked 48
	Ansvarlige utlån til personmarkedet * 52
3.3	Bedriftsmarked 56
	Ansvarlige utlån til bedriftsmarkedet * 59
3.4	Organisasjons- og kapitalmarked 68
	Krav til finansielle leverandører – kapitalforvaltning * 70
Tverrgående arbeid	
3.5	Innovasjon og forretningsutvikling 76
3.6	Arbeid mot økonomisk kriminalitet * 82
3.6.1	Personvern 84
3.6.2	Informasjonssikkerhet 86
3.7	Etisk markedsføring av produkter og tjenester * 88
3.8	De dyktige folka våre 90
3.9	Etikk og antikorrupsjon * 94
3.10	Samfunnsengasjement 96
	Sparebankstiftelsen Hedmark 100

* Vesentlige bærekraftstemaer

KAPITTEL 3.1

Forretningsområder og støttefunksjoner

SpareBank 1 Østlandet tilbyr et bredt spekter av finansielle produkter og tjenester, og vi har et unikt konkurransefortrinn i kraft av vår nær 180-årige historie og lokalkunnskap om markedsområdet i Innlandet, Oslo og Viken.

Kundeområder

Personmarked (PM)

PM betjener 377 000 personkunder. Gjennom kjernevirksomhetene, deriblant sparing, finansiering, betalingsformidling, forsikring, skadeforebygging, forvaltning av kapital og investeringer, dekker banken kundenes behov for finansielle tjenester.

Bedriftsmarked (BM)

BM betjener 27 000 bedriftskunder som i all hovedsak er små og mellomstore bedrifter, offentlig sektor samt lag og foreninger. En viktig del av bankens samfunnsbidrag er å finansiere gode prosjekter som legger til rette for vekst og utvikling av arbeidsplasser, noe som igjen bidrar til lokal velferd i vårt markedsområde og styrker regionens attraktivitet.

BM tilbyr lån og kreditter, rådgivning, betalingsformidling i inn- og utland, sikring av rente- og valutaforretninger, plassering av overskuddslikviditet, forsikring av personer samt bygg og løsøre til næringslivet. Mye av virksomheten skjer i tett samhandling med personmarkedsdivisjonen, samt datterselskaper og tilknyttede selskaper som samlet tilbyr leasing, næringsmegling, factoring, regnskaps- og rådgivningstjenester. Divisjonen har spesialister innen forsikring, pensjon og betalingsformidling.

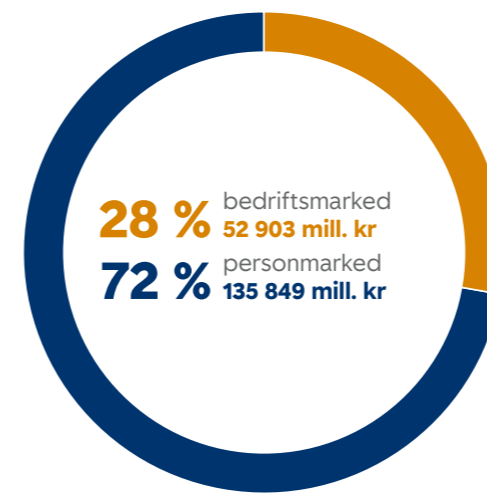
Organisasjons- og kapitalmarked (OM)

Kapitalmarkedsavdelingen betjener formuende privatkunder og bedrifter med god rådgivning og gode løsninger for å oppnå risikotilpasset meravkastning på ledig kapital. Bankens meglerbord bidrar til at både import- og eksportbedrifter får dekket sine behov for utenlandsk valuta. De gir også kundebistand til å avdekke en vesentlig del av deres valuta- og renterisiko.

Organisasjonsmarked (OM) betjener LO, LO-tilknyttede forbund og foreninger som er viktige samarbeidspartnere, eiere, investorer og kunder. Avdelingen jobber tett med tillitsvalgte i vårt markedsområde der OMs rolle er å synliggjøre, presentere og lære opp tillitsvalgte og LO-medlemmer i LOs fordelsprogram, blant annet LOfavør Boliglån.

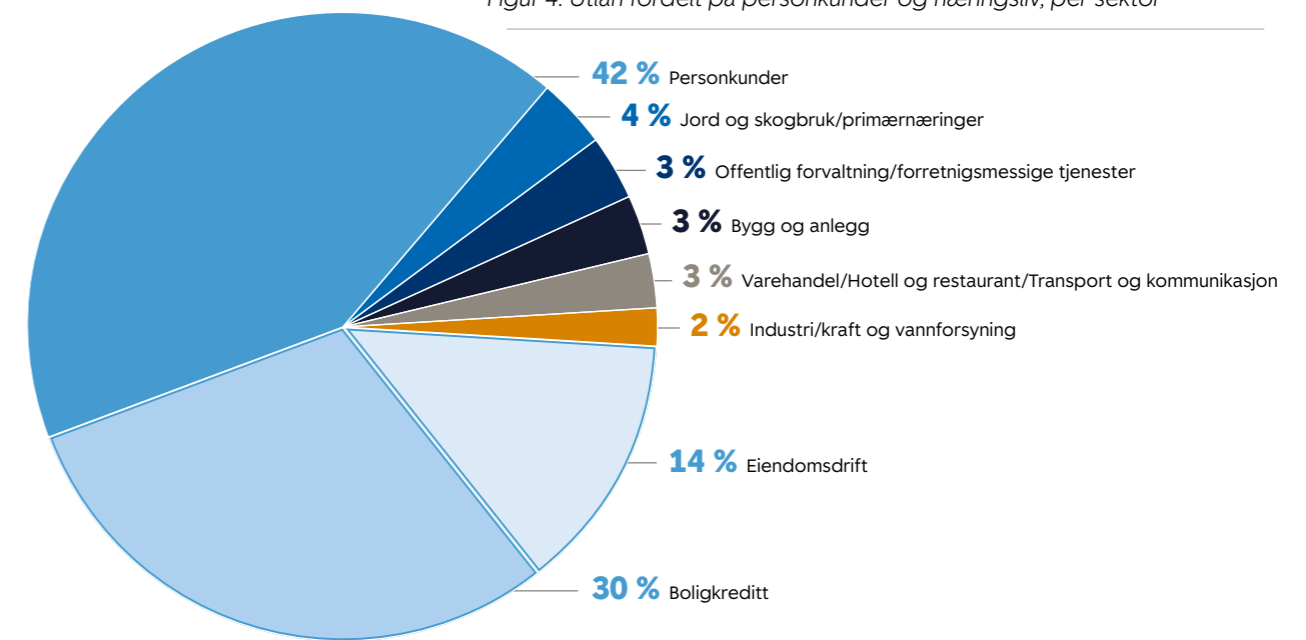
Stabs- og støttefunksjoner

Konsernets støtteområder har ansvar for oppgaver og tjenester innen økonomi og finans, HR og juridisk, kommunikasjon og samfunn, innovasjon og forretningsutvikling, forretningsdrift, risikostyring og compliance.

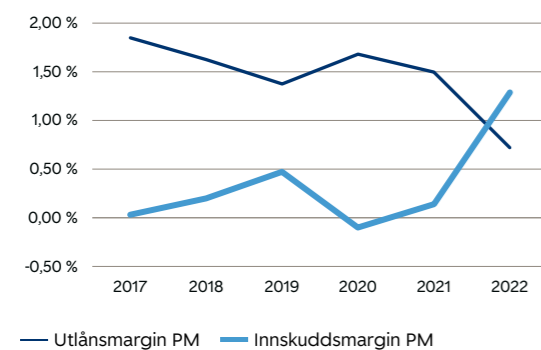
Figur 3: Bankens totale utlånsportefølje

- 12,5 %** Andel grønne lån av total utlånsportefølje på bedriftsmarkedet.
- 29 %** Andel lån med sosial profil av total utlånsportefølje på personmarkedet.
- 18,1 %** Andel grønne boliger i boliglånsporteføljen på personmarkedet.

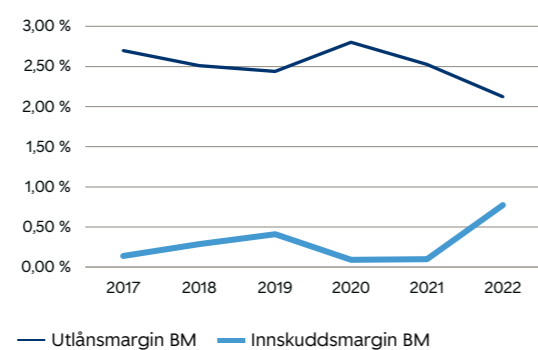

Figur 4: Utlån fordelt på personkunder og næringsliv, per sektor

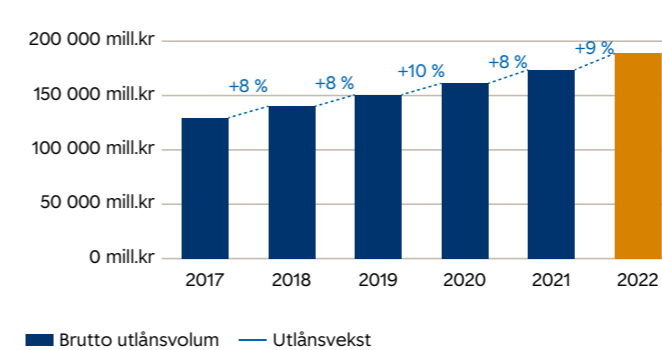
Figur 1: Marginer personmarked

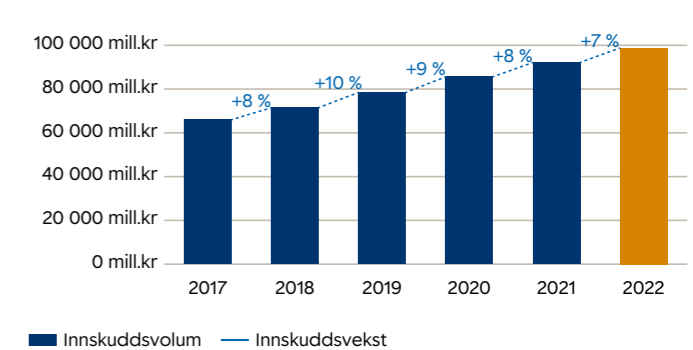
Figur 2: Marginer bedriftsmarked

Figur 5: Utlån, prosentvis årlig vekst inkl. kredittforetak

Figur 6: Innskudd, prosentvis årlig vekst inkl. kredittforetak

KAPITTEL 3.2

Personmarked (PM)

Personmarkedsdivisjonen har gjennom hele året arbeidet systematisk for å støtte kundene i urolige tider med økte priser og høyere renter. De fleste kundene greier seg bra, men vi merker at behovet for god økonomisk rådgiving øker. På tross av utfordringer i makrobildet har divisjonen vokst gjennom 2022, både i antall kunder og i volum. Veksten har skjedd på en balansert og kontrollert måte.

I 2022 gikk vi fra en situasjon der kraftige stimuli ble gitt for å holde hjulene i gang, til at innstrammende tiltak på makronivå medførte kraftige økninger i prisen på vårt viktigste produkt som er boliglån. Norges Bank har økt styringsrenta fra 0,50 prosent til 2,75 prosent gjennom seks økninger – den første i mars og den siste i desember. SpareBank 1 Østlandet har gjennom året endret rentene i takt med økningene i styringsrenta. Det har ført til økte rentekostnader for våre lånekunder, mens sparekundene har fått bedre betalt for sparepengene sine.

Innskudd

Gjennom 2022 har innskuddene i personmarkedet økt med over 6 prosent. Vi er godt fornøyde med en vekst der vi balanserer innskudds- og utlånsveksten. Innskuddsveksten er en del høyere i første halvår enn andre halvår. Dette kan ha sammenheng med at kundenes spareevne er blitt noe redusert på grunn av høyere priser og økte rentekostnader på lån.

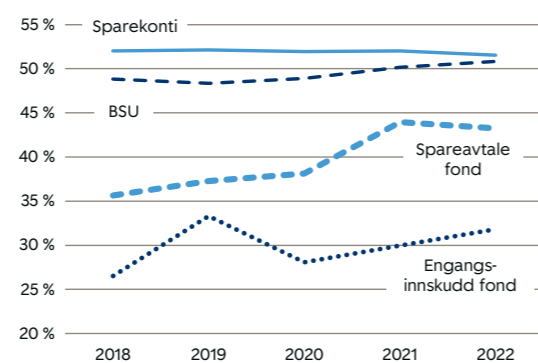
På innskuddssiden ble det lansert et nytt produkt i 2022, Sparekonto Ekstra. Dette er et produkt med gunstig rente for innskudd over 500 000 kroner. Banken lanserte også grønne innskuddsprodukter ved årsskiftet 2021/2022:

- Grønn månedsspar
- Grønt fastrenteinnskudd (12 mnd.)

Banken garanterer at midlene som plasseres i disse produktene, brukes til grønne utlån slik det er definert i vårt grønne obligasjonsrammeverk. Vi har per 31.12.2022 en noe beskjeden portefølje av grønne innskudd, men ser at både antall kunder og porteføljen øker. Vi vil gjennom 2023 styrke markedsføringen og salgsaktiviteter, så vi regner med god vekst av grønne innskudd i løpet av 2023.

Innen fondssparing var det en generell nedgang i kundeaktivitet i 2022 sammenlignet med 2021. Andelen kvinner som sparte i fond økte, men menn sparte og investerte større beløp.

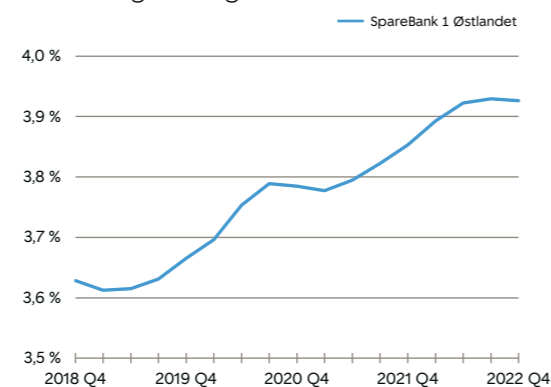
Figur 7: Sparing og kjønn: Kvinneandel prosentvis etter totalsum saldo

Kunder og markedsposisjon PM

På slutten av 2022 betjente divisjonen over 377 000 kunder, og vi fikk vi nærmere 26 000 flere personkunder i løpet av året. De siste fire årene har vi hatt en jevn økning i markedsandeler på boliglån, og SpareBank 1 Østlandet er nå den sjuende største banken på boliglån i Norge. Vi har god vekst og tilgang på nye kunder fra hele landet. Banken er gjennom en egen avtale leverandør av boliglån til LOs medlemmer. Dette har også i 2022 bidratt til flere kunder og økt breddesalg.

Figur 8: Volumbasert markedsandel boliglån, husholdninger i Norge

Gode resultater i et overgangså

Til tross for økonomisk uro i samfunnet fortsatte personmarkedsdivisjonen den gode utviklingen. – Vi har god vekst, solid utlånsportefølje og en kundetilfredshet vi er stolte av, sier konserndirektør Kari Elise Gisnås.

I 2022 gikk samfunnet fra to år med rekordlave renter og pandemistøtte til et år med høy prisstigning og flere renteøkninger.

– Dette påvirker husholdningene, men heldigvis ser det ut til at boliglånskundene jevnt over klarer seg bra. Mange har vært flinke til å spare og legge seg opp en buffer gjennom flere år med unormalt lav rente. Vi har fortsatt svært lave tap, forteller Gisnås.

Mens det var svært sterk vekst og aktivitet gjennom første halvår, kom det et skifte utover høsten.

– Banken får flere komplekse henvendelser fra kunder som opplever strammere økonomi. Samtidig har vi fortsatt god pågang av lånesøknader. Vi jobber kontinuerlig med å gi gode råd og riktig finansiering. Det er viktig for oss å gi merverdi og skape gode kundeopplevelser i alle kanaler. Dette har resultert i sterk kundetilfredshet og økt lojalitet, sier konserndirektøren.

Personmarkedsdivisjonen er forsterket med omtrent 30 nye årsverk i 2022 for å styrke kundeopplevelsen ytterligere og ta markedsandeler.

– Vi trapper opp satsingen vår i Oslo-området. Ti nye rådgivere og en banksjef er på plass, og et nytt kontor åpner på Økern våren 2023. Dette vil gi oss mer slagkraft i hovedstadsområdet, sier Gisnås.

Pengemarkedet ble i 2022 påvirket av utviklingen i den nasjonale og globale økonomien, noe som førte til høyere innlånskostnader.

– Isolert sett presset dette utlånsmarginene våre, men en bedret innskuddsmargin motvirket dette, sier Gisnås.

Bærekraft blir et stadig viktigere område for banken, og også i 2022 ble det lansert nye grønne produkter for personkundene.

— En raskere omstilling må til om vi skal få kontroll med klima- og naturutfordringene. Det vil banken bidra til, og vi fortsetter å lansere gode og attraktive produkter og løsninger som gir kundene incentiver for å velge grønt.

Kari Elise Gisnås, konserndirektør personmarked

Skade- og personforsikring

2022 har vært nok et år med godt salg og god bestandsvekst på både skade- og personforsikring. Mange av våre kunder velger å sikre seg og sitt gjennom forsikringer hos oss. Mot slutten av året har vi opplevd at en del kunder har trangere økonomi enn tidligere, og det kan være utfordrende å velge hvilke utgifter man skal kutte. Det medfører også større krav til at våre rådgivere informerer om hvilke konsekvenser ulike valg kan få.

Endret forbruksmønster

Etter pandemien har kundene endret forbruksmønsteret betydelig fra bolig og oppussing til mer reising og sosiale aktiviteter. Det virker ikke som at renteøkningene har ført til en stor reduksjon i det totale forbruket i 2022. Etterspørselen etter fritidsboliger er imidlertid kraftig redusert etter å ha vært svært høy under pandemien.

Kredittkortgjelden økte da samfunnet gjenåpnet etter pandemien. Høsten 2022 ble det en sterk reduksjon i rentebærende kredittkortgjeld, før den igjen steg litt i forbindelse med julehandelen. Utviklingen i den totale forbruksgjelden viser at folk flest har sunnere kredittkortvaner, og mye tyder på at innføringen av gjeldsregistre har gjort folk mer bevisst på sin egen forbrugsgjeld.

Refinansiering hjelper kunder å rydde i økonomien

SpareBank 1 Østlandet tilbyr egne kunder refinansiering av usikrede kreditter. Vi ønsker å framstå som en ansvarlig aktør i markedet som hjelper kundene med å rydde opp i egen økonomi på en enkel måte. For mange er det mye å spare på å samle smålån i ett felles lån med en avtalt nedbetalingsplan. I forbindelse

med en nasjonal refinansieringskampanje i januar og februar 2022 sparte hver kunde i snitt 17 500 kroner på å samle smålånene sine hos oss.

Styrket satsing på bærekraft

I løpet av året har personmarkedsdivisjonen forsterket satsingen på bærekraft blant annet gjennom å utvikle flere grønne produkter og tjenester. Organiseringen av bærekraftsarbeidet er endret slik at hele divisjonen i større grad er involvert. Vi merker stor og økende interesse for området både fra ansatte og kunder.

Ansvarlig forbruk

Bankens påvirkningsanalyse viser at personmarkedsdivisjonen har negativ påvirkning på ressursutnyttelse og ressursikkerhet. Mye av den negative påvirkningen er knyttet til bolig, både oppføring av nye, men også ressursbruk i eksisterende boliger. En annen del handler om ansvarlig forbruk, og her har banken store muligheter til å stimulere kundene i en mer bærekraftig retning. Sirkulærtankegangen om å gjenbruke og reparere framfor å kaste og kjøpe nytt kan føre til lavere forbruk og mer sparing.

Banken har i samarbeid med de andre SpareBank 1-bankene utviklet løsningen Mitt klimaspor i nett- og mobilbanken. Den viser klimagassutslipp knyttet til kundens forbruk. Løsningen regner ut CO₂-avtrykket til kundene basert på deres banktransaksjoner. Tjenesten er i betaversjon og vil bli videreutviklet. I tillegg løfter banken temaet ansvarlig forbruk gjennom webinarer, seminarer, sosiale medier, nettsider og nyhetsbrev.

Gjennom passende produkter og god rådgiving ønsker vi å motivere til at kundene sparer framfor å forbruke. Det er satt mål på andel av kunder som har buffersparing og spareavtaler.

Mål for området	PMS mål for økt sparing i nåværende strategiperiode (ut 2022)					
Måleparameterv	Prosentandel kunder som har kort sparing, buffersparing, lang sparing og spareavtaler					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
32,5 % av kundene skal ha buffersparing (kort sparing)	30,3 %	30,9 %	30,8 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig
13,5 % av kundene skal ha spareavtaler	✓ 14,0 %	✓ 14,1 %	12,1 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig

› I løpet av året har personmarkedsdivisjonen forsterket satsingen på bærekraft blant annet gjennom å utvikle flere grønne produkter og tjenester.

Finansiell inkludering

Det har vært en rivende utvikling av digitale tjenester i banksektoren i årene som har gått siden SpareBank 1 Østlandet var først ute i Europa med nettbank i 1995. Formålet med tjenestene har vært å effektivisere banken og skape en enklere hverdag for kundene. SpareBank 1 Østlandet har i dag meget gode mobil- og nettbanktjenester med høy tilfredshet blant kundene. Mer enn 90 prosent av kundene våre benytter seg i dag av slike tjenester. Men en del kunder har vansker med å ta i bruk de digitale tjenestene. Vanlige årsaker er alder og språkproblemer. Finansbransjen jobber med tiltak for å tilpasse tjenestetilbudet til denne gruppen, og SpareBank 1 Østlandet har deltatt aktivt i arbeidet.

I fjor høst lanserte Finans Norge en bransjenorm for finansiell inkludering. Denne skal forplikte bankene til å gi et godt tjenestetilbud også til kunder som av ulike årsaker har problemer med å ta i bruk digitale løsninger. Med et bredt fysisk kontornett har vi gode forutsetninger for å oppfylle forventningene i denne normen, og tilbudene våre til denne gruppen er blant de bedre i det norske markedet. Banken har likevel satt finansiell inkludering på agendaen gjennom et eget strategisk initiativ innen fokusområdet «bærekraftig tjenesteutvikling». Tjenestene til våre ikke-digitale kunder kan med fordel forbedres slik at vi får et mer helhetlig tilbud.

Kunderådgiver Heidi Johansen bistår kunden Aina i «gjør det selv-kroken» på kontoret Våler.

VESENTLIG BÆREKRAFTSTEMA

Ansvarlige utlån til personmarkedet

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

Ansvarlige utlån er et av bankens fem vesentlige bærekraftstema. Det har vært, og er, en viktig del av bankens samfunnsoppdrag. Det dreier seg blant annet om å være en ansvarlig aktør med solide aktsomhets- og kredittvurderinger, å tilby lån med en sosial profil, samt tilby lån som skal stimulere en bærekraftig og energieffektiviserende utvikling.

Hva fikk vi til i 2022?

Gjennom siste halvdel av 2022 ble mange husholdningers økonomi presset på grunn av økte levekostnader og hurtig økende boliglansrenter. I vår kredittgivning har vi lenge hatt fokus på at kunder skal kunne tåle en negativ utvikling i økonomien uten å havne i store problemer. Foreløpig har ikke de økte kostnadene gitt særlige utslag i PM-porteføljens mislighold. Dette tyder på at våre kunder foreløpig har håndtert de økonomiske utfordringene godt.

Det er vekst i bankens utlån til privatkunder, noe som bekrefter at banken er attraktiv for kundene. Gjennom 2022 har utlånene økt med 6 prosent, mot 7 prosent i 2021. Økte renter har bidratt til at etterspørselen etter lån er noe redusert.

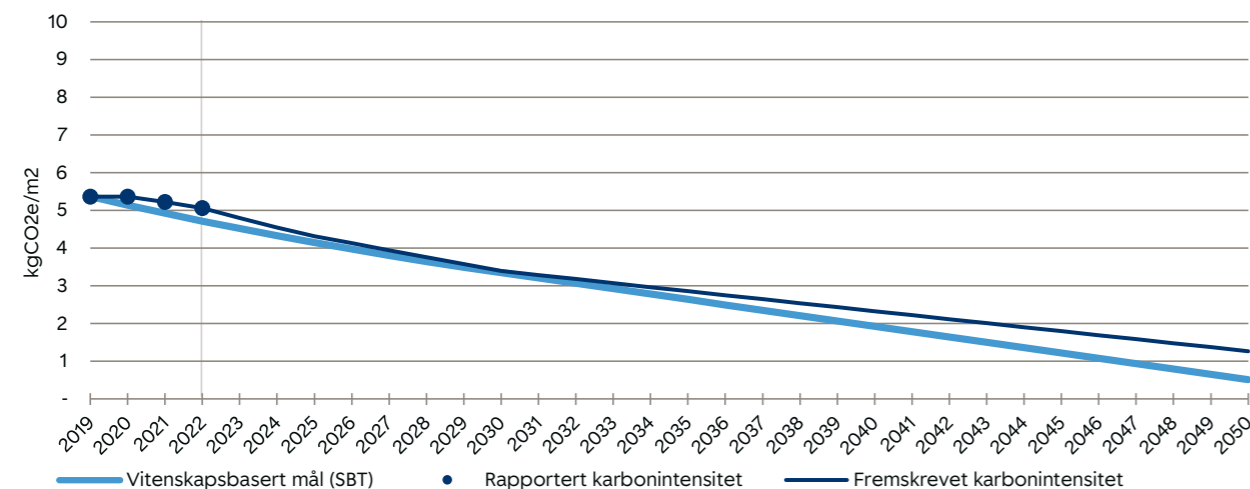
Totale klimagassutslipp

Gjennom å signere på Net Zero Banking Alliance har vi forpliktet oss til å vedta korte og langsiktige mål for grønn omstilling i utlånsporteføljen. Vår langsiktige ambisjon mot 2050 er netto null klimagassutslipp i utlånsporteføljen. Totale utslipp fra PM-porteføljen er i 2022 estimert til 18 673 tonn CO₂-ekvivalenter (CO₂e). Karbonintensiteten (utslipp per kvadratmeter) er estimert til 5,1 kilo CO₂e, en reduksjon fra 5,2 kilo i 2021. Dette er litt høyere enn vårt vitenskapsbaserte utslippsmål for 2022 på 4,7 kilo. Se grafen under. PCAF er brukt som metode, mer informasjon om metode og tall finnes i vedlegget Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporteføljen, samt i bankens Klimarapport 2022, som ligger på våre hjemmesider.

➤ Karbonintensiteten var på 5,1 kilo CO₂e per m², lavere enn i 2021 men litt for høyt for målet på 4,7 kilo.

➤ Grønn andel av boliglån var 18,1 prosent, målet på 17,5 prosent er derfor nådd.

Figur 9: Vitenskapsbasert mål for klimagassreduksjon for boliglånporteføljen

Mål	2022	2023	2024	2025
Grønne boliger				
Total andel grønne boliger – inkl. overført til SB1 Boligkreditt	17,5 %	18,0 %	19,0 %	20,0 %
Grønne utlån – SpareBank 1 Finans Østlandet				
Total andel grønne billån	13,6 %	17,4 %	21,2 %	25,0 %

Andel grønne lån

For å nå målet om netto null utslipp i 2050 har vi i innværende strategiperiode vedtatt å øke den grønne andelen av boliglånporteføljen fra 17,5 til 20 prosent av total portefølje. Dette er inkludert lån som overføres til SpareBank 1 Boligkreditt. I tillegg har vårt datterselskap SpareBank 1 Finans Østlandet et mål om å øke den grønne andelen av totale billån fra 13,6 prosent i 2022 til 25 prosent i 2025, og PM er en viktig bidragsyter i dette.

Grønnere eiendom – personmarked

I det strategiske initiativet for grønnere eiendom samler PM innsatsen for å nå målet om netto null utslipp fra utlånsporteføljen blant annet ved å øke andelen lån til grønne boliger. En grønnere bolig bidrar til å redusere energibruken og sikre langsiktige verdier for både kundene og banken gjennom lavere kostnader til energi og mindre behov for oppgradering, samt at boligen vil være mer attraktiv ved salg.

Innen utgangen av strategiperioden skal 20 prosent av utlånsporteføljen være «grønn», og ved utgangen av 2022 var andelen 18,1 prosent. Banken har en klar oppfatning av hvor mange boliger som må energieffektiviseres for å nå målet for den grønne andelen av porteføljen. PM anses å være godt i rute for å nå 2025-målet.

Mål for området	PM skal øke grønn andel* av totale boliglån til 20,0 % innen utgangen av 2025. Målet er brutt opp i årlige mål. Målet for 2022 var 17,5 %.					
Måleparameter	Andel av lån tilknyttet grønne* boliger					
Måloppnåelse	2022	2021	2020	2019	2018	2017
	✓ 18,1 %	Målt med annen metodikk	Ikke målt	Ikke målt	Ikke målt	Ikke målt

* Ved måling av dette interne måltallet inkluderes lån overført til kredittforetak, og boliger bygget etter 1.1.2021 anses som grønne. Dette avviker fra definisjonen og målingen som benyttes i rapporteringen knyttet til vårt grønne obligasjonsrammeverk, der ingen boliger bygget etter 1.1.2021 er medberegnet fordi begrepet NZEB (Near Zero Energy Building) ikke er definert i Norge ennå.

Finansrådgiverne Ruth-Hilde Alvestad og Solbjørg Lillebø ved kundesenteret vårt på Youngstorget i Oslo.

Produkter og aktiviteter med miljømessig gevinst

I 2022 relanserte vi produktet Grønt energilån som et nytt fullverdig boliglån. Produktet tilbys kunder som oppgraderer sin bolig eller fritidsbolig slik at de får minimum 30 prosent forbedring i energiforbruk. Ved å tilby en ekstra gunstig rente for å finansiere de mest energieffektive boligene håper banken å gi kunder insentiver til å velge bærekraftig, hvilket er positivt både for kunden, banken og miljøet. Produktet er godt mottatt av både kunder og rådgivere.

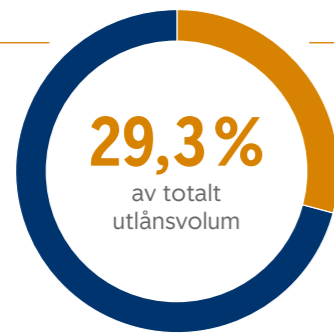
Banken vedtok mot slutten av året også et grønt lån til kunder som ønsker å investere i solceller på sin eiendom, dette vil bli lansert i 2023.

Dermed vil vi tilby vi tre ulike grønne lån til bolig:

- Grønt energilån tilbys til kunder som gjør en energieffektiv oppgradering av eksisterende bolig eller fritidsbolig som forbedrer energiforbruket med enten 30 prosent, eller to energikarakterer (minimumskarakter D).
- Grønt boliglån tilbys kunder hvor boligen har energiklasse A eller B.
- Grønt solenergilån til solceller.

Grønne billån

PM formidler grønne billån fra vårt datterselskap SpareBank 1 Finans Østlandet. Lånet ble lansert i 2020 og har en svært konkurransedyktig rente. Maksimal nedbetalingstid er åtte år, men med raskere nedbetaling får kundene enda bedre betingelser. Finans Østlandet hadde som mål å ha 13,6 prosent grønne billån i 2022. Resultatet i 2022 ble 12,4 prosent, se rapporteringen fra SpareBank 1 Finans Østlandet på side 210.

Figur 10: Produkter med sosial profil:

- Restart
- Depositumlån Ung/LOfavør Depositumlån Ung
- Boliglån Ung/LOfavør boliglån Ung
- Førstehjemslån og LOfavør Førstehjemslån
- Lån lønnsgarantifondet LO
- LOfavør Konfliktlån

 Total portefølje med sosial profil: **38,8 mrd kroner**

Produkter og aktiviteter med sosial profil

I tillegg til ordinære boliglån har banken flere produkter og tjenester med sosial profil og tilhørende økonomiske fordeler. Dette har banken blant annet for å levere på sitt arbeid med finansiell inkludering (se over).

Unge mennesker i etableringsfasen har ofte utfordringer med å komme inn på boligmarkedet. Banken har valgt å tilby enkelte fordelaktige utlånsprodukter med gunstige betingelser for å bistå yngre kunder med å realisere boligdrømmen.

Vi tilbyr enkelte lån med sosial profil, deriblant restartlån til kunder med økonomiske vansker som ønsker å rydde opp i egen økonomi, konfliktlån til kunder i lovlig arbeidskonflikt, lønnsgarantifondlån til kunder som avventer utbetaling fra lønnsgarantifondet og depositumlån til kunder som har behov for å finansiere depositumet tilknyttet en husleieavtale.

Volumet av førstehjemslån, UNG-lån og øvrige lån med sosial profil utgjorde ved utgangen av året 38,8 milliarder kroner, tilsvarende 29,3 prosent av totalt utlånsvolum. Dette er en økning på 2,9 milliarder kroner og 0,5 prosentpoeng sammenlignet med utgangen av 2021.

Utlånsforskriften gir banker en fleksibilitetskvote for lån som bryter med forskriftens krav. Dersom betjeningsevnen anses som tilstrekkelig, prioriterer vi unge førstegangskjøpere som vil inn på boligmarkedet i denne kvoten. I 2022 ble 45 prosent av kvoten brukt til unge mellom 18 og 34 år mot cirka 44 prosent i 2021.

Figur 11: Andel fleksibilitetskvote

Hva gjenstår i lengre perspektiv?

På samme måte som resten av banken skal divisjonen være en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling. Vår ambisjon rettes mot 2050 med mellomliggende

mål i 2025 og 2030. I 2050 skal utlånsporteføljen være netto utslippsfri, bærekraftig og innenfor planetens tålegrenser. PM jobber videre med de tre strategiske initiativene vi mener har størst betydning for å nå dette målet: grønnere eiendom, ansvarlig forbruk og finansiell inkludering.

Risiko og muligheter

Våre analyser viser liten fysisk risiko i egen portefølje knyttet til klimaendringene, men overgangsrisiko kan i større grad påvirke bankens resultater i framtida. Overgangsrisiko for boliglånsporteføljen vil i hovedsak være knyttet til eiendommer banken har pant i. Om banken har pant i energikrevende boliger kan disse på sikt bli vanskeligere å omsette, og de kan dermed også falle i verdi. I porteføljen har vi mange boliger som er dårligere enn energimerke B. Målet om å gi kundene våre insentiver til å oppgradere boligene eller bygge nye boliger med god energikarakter, skal redusere denne risikoen.

Det ligger også muligheter i det grønne skiftet. Det vil blant annet være gunstig å oppgradere boliger til å bli mer energieffektive både for å nå klimamål, men også fordi det er økonomisk fordelaktig for kunden.

Eksponering mot fysisk klimarisiko

Banken har undersøkt hvilken fysisk klimarisiko den er eksponert for gjennom å se på de objekter banken har pant i og deres plassering. Data på skred-, flom- og stormflofare er koblet mot pantobjektene. Tabellen viser at bankens eksponering mot fysisk klimarisiko er beskjeden sett opp mot total portefølje.

For flomfare er flomsone med 20 års intervall undersøkt, og det samme gjelder risiko for stormflo. For sistnevnte er dagens havnivå hensyntatt, og ikke forventet framtidig havnivå. For skredfare fra fjell er det tatt hensyn til faresoner i nærheten av ustabile fjellmasser. Risiko for løsmasseskred er definert som aktsomhetsområde i områder hvor det er en fare for det. For kvikkleire er det hensyntatt områder med høy faregrad og for snøskred er aktsomhetsområder som både er befart og ikke befart.

Risiko	Antall objekter	Andel av portefølje
Flom	115	0,1 %
Stormflo	26	0,0 %
Skredfare fjell	1	0,0 %
Skredfare løsmasser	355	0,4 %
Skredfare kvikkleire	24	0,0 %
Skredfare snøskred	641	0,8 %

Opplæring

Målene divisjonen har satt seg realiseres gjennom kundene, og medarbeiderne våre må derfor påvirke kundene til å ta bærekraftige valg. For å få til dette må medarbeiderne ha tilstrekkelig kompetanse og riktig opplæring. Vi har etablert et bærekraftsnettverk i banken med representanter fra hver region. Medlemmene i nettverket skal blant annet være pådrivere for fagopplæring tilpasset lokale behov i egen region. I tillegg gjennomfører vi:

- Eget «bærekraftshjørne» i månedlig teamsmøte ledet av konserndirektør for personmarkedet.
- Eget «bærekraftshjørne» i månedlig teamsmøte ledet av kredittsjef for personmarkedet.
- Obligatorisk kurs med tema bærekraftig finans, et grunnkurs for alle nyansatte. 71,8 prosent av alle nyansatte i divisjonen i 2022 har tatt kurset.
- Vi har deltatt i Arbeidslivets klimauke som inneholder en rekke lærerike foredrag. Under årets klimauke deltok de ansatte i en klimakonkurranse der ulike klimaaktiviteter ble registrert for å rette fokus og læring på hvordan hver enkelt kan redusere sitt fotavtrykk.
- Avdelingene har gjennomført bankens etikkuke med dilemmatrening.
- De nyansatte deltar på en forelesning med dilemmatrening om bærekraft som en del av nyansattdagene.
- Alle nyansatte må gjennomføre et digitalt bærekraftsverksted.

Banken tilrettelegger også for at alle finansrådgiverne sertifiseres på fagområdene sparing og plassering, skadeforsikring, kreditt og personforsikring. Vi har også godkjenningsordning for informasjonsgivere. Dette gjelder hovedsakelig for kunderådgivere.

› Vi har etablert et bærekraftsnettverk i banken med representanter fra hver region. Medlemmene i nettverket skal blant annet være pådrivere for fagopplæring tilpasset lokale behov i egen region.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Strategi for samfunnsansvar og bærekraft, Generelle retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft, Retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft for personmarkedet.

Ansvarlig for området: Konserndirektør personmarkedet (PM)

Mål for området:

2022-mål

- Øke grønn andel av totale boliglån til 17,5 prosent
- 32,5 prosent av kundene skal ha buffersparing (kort sparing)
- 13,5 prosent av kundene skal ha spareavtaler (lang sparing)

2025-mål

- PM skal øke grønn andel av totale utlån til 20 prosent

GRI-indikatorer: SB10-3 og -6 Opplæring: 404-2.

SDG: 8.10, 9.4, 12.2, 12.6, 12.8, 13.3, 15.a, 15.b, 16.4

GC: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9

UNEP FI: 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 6.1

Miljøfyrtårn: 2065, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072

Vedlegg: Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporteføljen.

KAPITTEL 3.3

Bedriftsmarked (BM)

Divisjonen har hatt en positiv utvikling og god vekst gjennom 2022 til tross for at flere av kundene har merket konsekvensene av både pandemien og krigen. Det er mye takket være bedriftsrådgivernes tette kontakt med kundene i denne utfordrende tida at vi har fått disse gode resultatene. Divisjonen bidrar til å befeste bankens posisjon innen bærekraft i samsvar med konsernstrategien, og vi har som ambisjon å ligge i forkant av utviklingen.

Overordnet står det bra til i de fleste bransjer og næringer i vår portefølje. Høye strømpriser, høyere rente og usikker tilgang på råvarer kan likevel by på utfordringer for kundene våre i 2023. Det blir derfor viktig å fortsette det gode samarbeidet med kundene, både med rådgiverne våre og spesialister innen betalingsformidling, forsikring og pensjon. I samarbeid med våre datterselskaper og tilknyttede selskaper kan vi dekke de fleste av kundenes behov. Vi er til stede i store deler av markedsområdet vårt, og de ansatte er ofte ute på bedriftsbesøk.

Divisjonen hadde en god innskuddsvekst i 2022, og utlånsveksten var betydelig over målsettingen for året. Vi har opplevd et press på utlånsmarginen, noe som skyldes den kraftig stigende pengemarkedsrenten. På den andre siden har dette bidratt positivt på innskuddsmarginen.

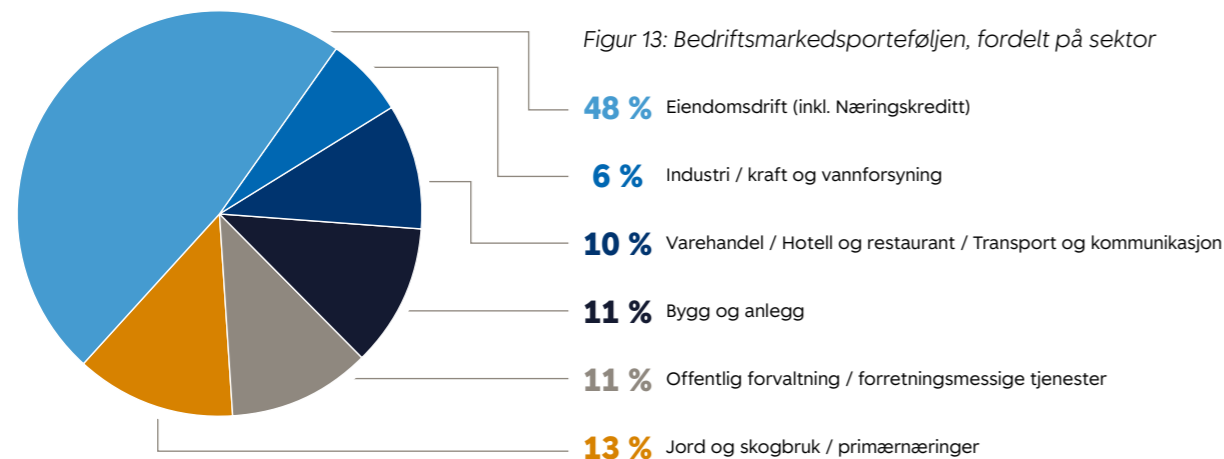
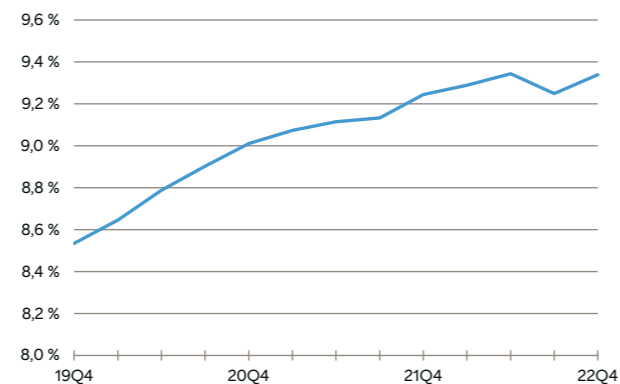
Kunder og markedsposisjon

Mot slutten av 2022 betjente divisjonen litt i underkant av 27 000 kunder. I løpet av året fikk vi 300 flere bedriftskunder, og BM fortsetter å ta markedsandeler. Vi er markedsledende med nær 50 prosent kundeandel i Hedmark. Vår lange og stabile relasjon til kundene er

en viktig suksessfaktor. I Oslo, Akershus og Oppland er vi en utfordrer i vekst.

Våre største bransjer er næringseiendom for utleie og boligutvikling samt landbruk. Disse to bransjene står for cirka 60 prosent av volumet i bedriftsmarkedsdivisjonen.

Figur 12: Kunde- og markedsandeler bedriftsmarked

Figur 13: Bedriftsmarkedsporteføljen, fordelt på sektor

En offensiv bedriftsbank på Østlandet

– Vi har en sterk utvikling i antall kunder og har tatt markedsandeler hvert kvartal de siste tre årene. En stor honnør til våre dyktige medarbeidere som har gjort dette mulig, sier Hans Olav Wedvik.

Konserndirektøren for bedriftsmarkedet er godt fornøyd med divisjonens resultater i 2022.

– Vi kom gjennom pandemien på en god måte, og det står bra til i de fleste næringer og bransjer i vår portefølje. Vi har en god bredde og tenker helhet for kundene, sier Wedvik.

Divisjonen opplever press på utlånsmarginen på grunn av kraftig stigende pengemarkedsrente og uro i kredittmarkedet.

– På den andre siden har vi bedret marginene på innskudd. Nå ser vi tegn til utflating, og vi forventer å se normaliserte marginer hvis pengemarkedet stabiliserer seg, sier Wedvik.

Selv om kundene stort sett klarer seg godt, opplever flere strammere økonomi grunnet høyere rente og økte priser på råvarer, strøm og drivstoff. I bankens nyeste forventningsundersøkelse har industri, bygg og anlegg, primærnæringsbransjen og eiendomsbransjen negative forventninger til 2023.

– Det er viktig at vi er langsiktige, gjør gode vurderinger og hjelper kundene over kneika med de virkemidlene vi har til rådighet, poengterer Wedvik.

Den lokale tilstedeværelsen som en fullsortiments bedriftsbank, er en stor styrke. I tillegg til dyktige bedriftsrådgivere har banken eksperter på pensjon, skadeforsikring og betalingsformidling ute i regionene.

Innen bærekraft har divisjonen styrket kompetansen og bemanningen i det viktige arbeidet mot økonomisk kriminalitet.

– Vi har også offensive mål om å øke andelen grønne utlån. Men med trangere økonomi hos bedriftene kan tiltak som drar i riktig retning innen klima og miljø, bli nedprioritert. Det er derfor svært viktig at vi som bank holder trykket oppe for å få til endring.

– Vi jobber med langsiktige mål og har lansert flere grønne produkter for å bistå kundene til å sette opp tempoet på klimavennlige investeringer.

Hans Olav Wedvik, konserndirektør bedriftsmarked

Nye produkter

Vi merker en økt etterspørsel etter grønne produkter og har utviklet flere slike som retter seg mot næringslivet. I tillegg til grønne utlån, som omtales i avsnittet om ansvarlige utlån, har vi i 2022 lansert følgende produkter og forbedringer for bedriftsmarkedet:

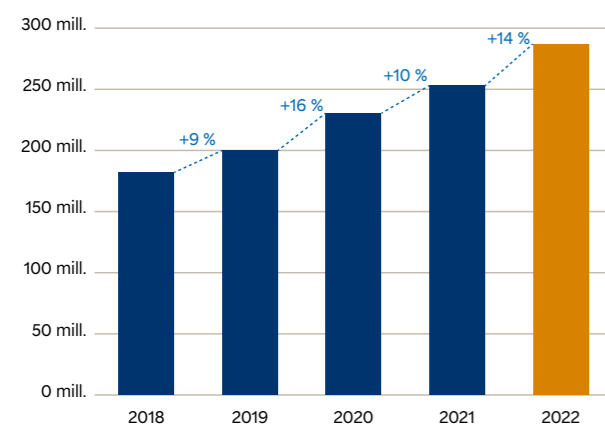
- Oversikt over bedriftens kort i digitalbank bedrift samt visning av kortdetaljer.
- Løpende forbedringer av digitale løsninger for oppdatering av kundeinformasjon.
- Forbedringer på visning av finansiering i nettbank bedrift.
- Ny løsning for konsernkonto (cash pool) der flere selskaper i et konsern deler felles kontostruktur.
- Løpende forbedringer i digitalbank bedrift.

Forsikring til bedrifter og landbruk

Innen forsikring har stor aktivitet, tilfang av nye kunder og godt samarbeid mellom spesialistene og bedriftsrådgiverne i banken gitt gode resultater. Vi har det høyeste salgresultatet og den høyeste veksten i bestand målt mot bankene i SpareBank 1-alliansen.

Porteføljens soliditet målt i skadeprosent har bedret seg betraktelig gjennom 2022. Overordnet er skadeprosenten på 65 de siste 12 månedene per desember 2022. Dette inkluderer 15 storskader gjennom 2022. Kjerneskadeprosent utenom storskader er på 53 prosent per desember 2022.

Figur 14: Bestandsutvikling for skadeforsikring

Gjennom året har porteføljen vokst med 35 millioner, noe som betyr over 14 prosent vekst.

Liv- og pensjonsforsikring

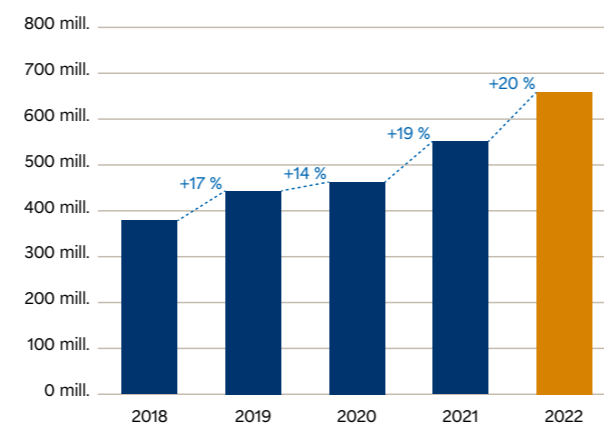
2022 ble et meget godt salgsår på pensjon. Dette er resultatet av en positiv utvikling i eksisterende portefølje, god samhandling med øvrige forretningsområder, samt mange nyetablerte avtaler.

Det har i 2022 vært flere større endringer i pensjonsordningen med sparing fra første krone og 13 år, samt ingen nedre stillingsprosent for å være omfattet av en pensjonsavtale. Dette har medført et stort behov for informasjon til kundene, og spesialistene i banken har hatt mange kundemøter for å gå gjennom hva dette betyr for bedriftene og deres ansatte.

SpareBank 1 er en av to leverandører som tilbyr ajourhold av pensjonsavtalen via a-melding. Dette effektiviserer arbeidet med å holde kundenes pensjonsavtaler ajour, og ikke minst har det bidratt til en enklere håndtering av de nye regelendringene som fører til at flere medlemmer kan gå inn og ut av avtaler.

Vi har en god utvikling i premievolum, noe som kommer av god tilvekst på nye kunder og at bedrifter utvider pensjonsspareplanen til sine ansatte for å bli mer attraktive arbeidsgivere. Samlet for perioden har banken hatt en vekst i årlig premievolum på 74 prosent og en økning på 43 prosent i antall medlemmer med pensjonsavtaler. 2022 isolert har vi en økning på 19,5 prosent (Figur 15).

Figur 15: Vekst i årlig premie tjenestepensjonsforsikring

I 2022 har premievolumet økt med 19,5 prosent.

Bedriftsmarked styrket i 2022 satsingen på Øvre Romerike. Her ønsker Terje Jordbekken, Thor Even Thorstensen, Audun Ødegaard og Amund Lier-Hansen velkommen til Jessheim-kontoret.

VESENTLIG BÆREKRAFTSTEMA

Ansvarlige utlån til bedriftsmarkedet

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

I bankens vesentlighetsanalyse er ansvarlige utlån et svært viktig tema, og vi har en påvirkningsanalyse som kartlegger hvor bankens bidrag kan ha størst effekt. Det viktigste for bedriftsmarkedet er å fokusere på ressursutnyttelse og klimautslipp, både når det gjelder å forsterke positiv og redusere negativ påvirkning. Med bakgrunn i påvirkningsanalysen har vi størst søkelys på bransjene eiendom (næringseiendom for utleie og boligutvikling) og landbruk. Vi bruker flere virkemidler for å påvirke kundene til bærekraftig omstilling, blant annet ved å:

- Ekskludere visse bransjer, samt forretningspraksis med stor negativ påvirkning.
- Analysere bærekraftsrisiko og muligheter ved behandling av søknad om lån og kreditter.
- Tilby produkter eller tiltak som stimulerer til grønn omstilling.
- Stille krav om dokumentasjon av energi-effektivitet og/eller klimagassutslipp.

Hva fikk vi til i 2022?

Vi har brukt tid på å bistå bedriftskundene med å løse økonomiske utfordringer knyttet til pandemien. Bistanden har vært gitt i form av veiledning, noen innvilgelser av avdragsfrihet i kortere perioder, samt forvaltning av likviditetslån med statsgaranti som ble forlenget ut første halvår. Det har vært mindre omfang av innvilgede lettelsener i nedbetalingsplaner og behov for likviditetslån i 2022 enn de to foregående årene. Samtidig har det dukket opp nye likviditetsbehov, blant annet knyttet til kraftig kostnadsøkning i landbruket. Se oversikten over utviklingen i produkter med sosial profil senere i kapitlet.

Totale klimagassutslipp

Gjennom å signere på Net Zero Banking Alliance har vi forpliktet oss til å vedta korte og langsiktige mål for grønn omstilling i utlånsporteføljen. Vår langsiktige ambisjon mot 2050 er netto null klimagassutslipp i utlånsporteføljen. Vi har relativt sett lav karbonintensitet i bedriftsmarkedets porteføljen, hovedsakelig på grunn av hvilke bransjer vi låner ut penger til. Vi har blant annet lave klimagassutslipp i energiporteføljen, både på grunn av porteføljens størrelse og fordi vi ikke låner ut penger til fossil energi, gruvedrift eller storskala damprosjekter.

Totale utslipp fra BM-porteføljen er i 2022 estimert til 248 660 tonn CO₂-ekvivalenter (CO₂e). Karbonintensiteten var på 5,67 tonn CO₂e per million kroner utlånt, fra 6,19 CO₂e i 2021, vårt reduksjonsmål er nådd, men karbonintensiteten er litt for høy. Målet var 5,67. Vi bruker PCAF-metoden for å estimere utslipp. Se graf under. Se også utdypende informasjon i vedlegget Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporteføljen, samt i Klimarapporten 2023 på våre hjemmesider. Der finner man også karbonintensitet og utslippsmål per bransje.

Andel grønne lån

For å nå målet om netto null utslipp fra vår BM-portefølje i 2050 har vi for innværende strategiperiode 2022–2025 vedtatt å øke den grønne andelen i porteføljen fra 12,9 prosent i 2021 til 18 prosent i 2025. Dette er inkludert lån som overføres til SpareBank 1 Næringskreditt. Målet for 2022 var på 13,9 prosent. Resultatet ble på 12,5 prosent. Målet skal nås med følgende fordeling på bransjer:

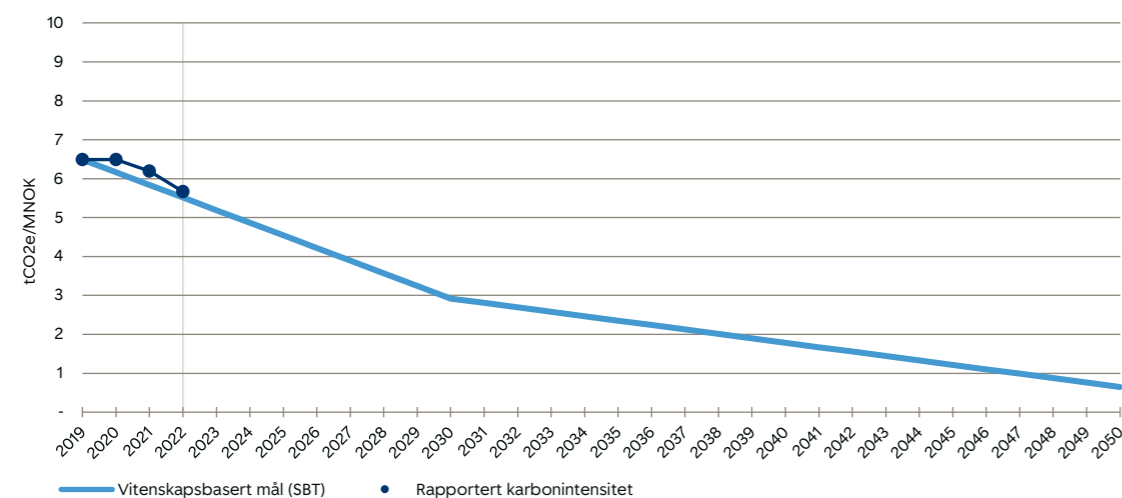
› Karbonintensiteten i BM-porteføljen er estimert til 5,67 tonn CO₂-ekvivalenter per mill. kroner, en reduksjon på 8,4 prosent fra 2021.

› Grønn andel av totale utlån til bedriftsmarkedet var 12,5 prosent, mot målet på 13,9 prosent.

BM - Grønne utlån	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024	Mål 2025
Næringseiendom - grønn andel	29,4 %	32,9 %	36,5 %	40,0 %
Jordbruk - grønn andel	0,4 %	0,6 %	0,8 %	1,0 %
Skogbruk - grønn andel	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Fornybar energi - grønn andel	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Totale grønne utlån BM – inkl. overført til SB1 Næringskreditt	13,9 %	15,4 %	16,7 %	18,0 %

Definisjonen av hva som er grønt, følger vårt obligasjonsrammeverk som er offentliggjort på våre hjemmesider. Der finnes også Ciceross annenhåndsvurdering og en vurdering opp mot EUs taksonomi.

Figur 16: Vitenskapsbasert mål for klimagassreduksjon i bedriftsmarkedsporføljen

For mer informasjon om utslipp i scope 3, utlånsporteføljen, samt vårt vitenskapsbaserte mål for reduksjon, se vedlegget Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporteføljen.

Banken har iverksatt to strategiske initiativ i bedriftsmarkedet for strategiperioden, grønnere landbruk og grønnere eiendom. De adresserer de viktigste indirekte miljømessige påvirkningene vi har gjennom utlån i vår verdikjede.

Grønnere landbruk

Jordbruk

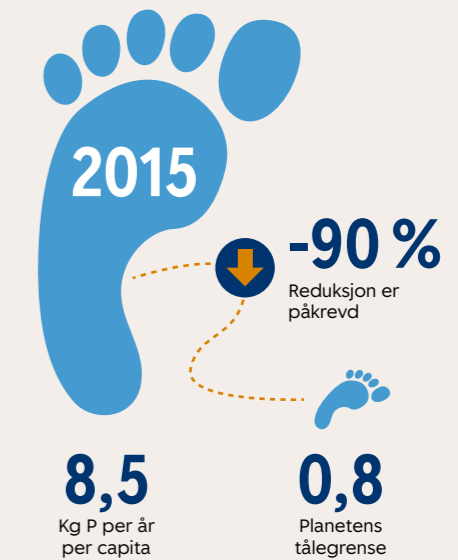
For det strategiske initiativet grønnere landbruk har vi i 2022 utarbeidet en rapport om utfordringene landbruket står overfor for å nå et bærekraftig samfunn. Planetens tålegrenser er brukt som analytisk rammeverk for å kartlegge hvor landbruket har størst påvirkning på natur og klima, og motsatt. Tre av de viktigste tiltakene er å:

1. Redusere forstyrrelser fra blant annet nitrogen og fosfor for å stabilisere økosystemet.
2. Øke biologisk mangfold i landbruket for å styrke motstandsdyktigheten til både matsektoren og naturen.
3. Redusere klimagassutslipp tilknyttet landbruk i henhold til bransjens klimaplan.

For å løse utfordringene trengs det investeringer i ny klimasmart teknologi og en ressursutnyttelse som er mer sirkulær. Vi utvikler finansielle produkter som adresserer disse miljømessige utfordringene, se avsnittet Produkter og aktiviteter med miljømessig gevinst. Rapporten SpareBank 1 Østlandets negative påvirkning på natur som ligger på våre hjemmesider, analyserer vår indirekte påvirkning på natur gjennom utlånsporteføljen.

Bankens mål innen landbruk er basert på landbrukets egne satsningsområder som er å øke bruken av landbrukets klimakalkulator, motta klimarådgivning, utvikle en klimahandlingsplan og gjennomføre tiltak. Vi tar i bruk en ny ESG-modul for aktsomhetsvurderinger i 2023 som vil hjelpe oss med å innhente data. Rapporteringen på disse målene vil skje fra 2023.

Figur 17: Fotavtrykk fosfor

Illustrasjonen er hentet fra WWF-rapporten Reducing Norway's footprint – bringing our production and consumption within planetary boundaries og viser at det er behov for en reduksjon på 90 prosent fra 2015-nivået i bruk av fosfor for at Norge skal være innenfor planetens tålegrenser. Tilsvarende for nitrogen er 30 prosent. Banken arbeider for å redusere begge deler i sin landbruksportefølje.

Vi har i 2022 deltatt i to næringslivsklynger i vår region som jobber med løsninger for klima og ressursutnyttelse. NCE Heidner Biocluster er Norges ledende næringsklynge for grønn bioøkonomi og bærekraftig matproduksjon.

Norwegian Wood Cluster er et utvidet samarbeid i verdikjeden skog, industri og bygg som skal utvikles til en internasjonal ledende næringsklynge for industrielt, bærekraftig trebyggeri.

Mål for området	Minst 1 % av jordbruksporteføljen skal være grønn* innen 2025. Brutt ned i årlige mål. Mål for 2022: 0,4 %.					
Måleparameter	Andel lån til jordbruk som er grønne ifølge vårt grønne obligasjonsrammeverk. Målt i utlånsvolum.					
Måloppnåelse	2022	2021	2020	2019	2018	2017
	✓ 0,4 %	0,1 %	Prosjektet ikke startet	Prosjektet ikke startet	Prosjektet ikke startet	Prosjektet ikke startet

*Per dags dato utgjør den grønne andelen kun det grønne landbrukslånet. Selv om kunden har gjort bærekraftstiltak på sin gård, anser vi ikke hele låneengasjementet som "grønt", kun aktiviteten lånet er knyttet til. Derfor er grønn andel for jordbruk relativt lav i forhold til total utlånsportefølje.

Skogbruk

Målet for andel grønn skog er på 100 prosent fordi vi kun inkluderer skog kvalifisert som "grønn" i porteføljen. I bankens grønne obligasjonsrammeverk definerer vi grønt skogbruk som PEFC- eller FCS-sertifisert skog. Kategorien anses som mørkegrønn i Cicero Shades

of Greens annenhåndsvurdering av rammeverket. Vi har et mål om at skogporteføljen skal vokse i tråd med generell volumvekst på BM for å bidra til overordnet mål om 18 prosent grønn portefølje innen 2025. Informasjon om opptak av CO2 finnes i vedlegget til kapitlet.

Mål for området	100 % av skogen banken finansierer, skal være grønn*. Brutt ned i årlige mål. Mål for 2022: 100 %					
Måleparameter	Andel av skogporteføljen som er grønn ifølge vårt produktrammeverk, målt i utlånsvolum.					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Måloppnåelse	✓ 100 %	✓ 100 %	✓ 100 %	Prosjektet ikke startet	Prosjektet ikke startet	Prosjektet ikke startet

* PEFC eller FCS-godkjent, slik det er definert i vårt grønne obligasjonsrammeverk.

Grønnere eiendom

Det strategiske initiativet grønnere eiendom er tredelt. Vi ønsker å redusere bankens og kundenes klimaavtrykk samt å redusere kredittrisikoen. I tillegg ønsker vi å synliggjøre forretningsmulighetene som ligger i grønn omstilling. Over tid har vi sett en tydelig sammenheng mellom klimarisiko og kredittrisiko. Samtidig opplever vi lavere risiko for ny utleie og refinansiering for næringseiendom med grønne kvaliteter. Gjennom finansieringsprodukter som stimulerer til bærekraftstiltak (se avsnittet om produkter og aktiviteter med miljømessig og sosial gevinst), og ved at vi stiller krav til bærekraftsvurderinger ved finansiering, vil arbeidet med å øke andelen

grønn portefølje intensiveres i løpet av strategiperioden. Ressurseffektivitet er sentralt i arbeidet med å redusere klimaavtrykket. Vi har et mål om innen 2025 å kreve både klimagassregnskap for nye byggeprosjekter og reduksjon i utslipp sammenlignet med et 2021-bygg. I tråd med økte krav til klimagassregnskap vil datagrunnlaget øke, og banken får mulighet til å måle utslipp fra materialbruk i finansierte prosjekter.

Vi har et mål om at 40 prosent av finansiert næringseiendom skal være definert som grønn innen 2025, og per 2022 er vi godt på vei til å nå dette (Figur 18).

Mål for området	Minst 40 % av næringsbygg i vår portefølje skal være grønn* innen 2025 og 50 % innen 2030. Brutt ned i årlige mål. Mål for 2022: 29,4 %					
Måleparameter	Andel næringsbygg som er grønne ifølge vårt produktrammeverk, målt i utlånsvolum.					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Måloppnåelse	28,9 %	26,0 %	15,5 %	Prosjektet ikke startet	Prosjektet ikke startet	Prosjektet ikke startet

*iht. vårt grønne obligasjonsrammeverk.

Figur 18: Grønn næringseiendom

Fornybar energi

Bankens portefølje innen kraft og energi-produksjon har økt med 18 prosent i 2022 og utgjør cirka 2 prosent av total utlånsportefølje. Vi låner hovedsakelig ut penger til småskala vannkraftprosjekter. Mot slutten av året inngikk vi samarbeid med andre banker i SpareBank 1-alliansen for å kunne finansiere større aktører innen vann- og vindkraft. Kategorien anses som mørkegrønn i Cicero Shades of

Greens annenhåndsvurdering av vårt grønne obligasjonsrammeverk.

Ambisjonen er å øke andelen fornybar energi i utlånsporteføljen med 50 prosent innen 2025. Fordi vi kun inkluderer kvalifiserbar fornybar energi i kategorien, vil den grønne andelen forbli 100 prosent.

Mål for området	Minst 100 % av porteføljen for fornybar energi skal være grønn*.					
Måleparameter	Andel av utlån til fornybar energi som er grønne ifølge vårt obligasjonsrammeverk, målt i utlånsvolum.					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Måloppnåelse	✓ 100 %	✓ 100 %	✓ 100 %	Prosjektet ikke startet	Prosjektet ikke startet	Prosjektet ikke startet

*iht. vårt grønne obligasjonsrammeverk.

Produkter og aktiviteter med miljømessig gevinst

De største utslippene knyttet til eiendommer skjer under bygging. Derfor er det viktig å ta vare på og oppgradere eksisterende bygningsmasse. I 2022 etablerte vi et grønt produkt for energieffektiviserings tiltak for næringseiendom vi allerede har i utlånsporteføljen. I tillegg har vi etablert et grønt lån for nyere næringseiendom med ekstra høy klimastandard og et lån til solenergianlegg på næringsbygg. Arbeidet med å markedsføre nye grønne produkter vil bli intensivert første kvartal 2023.

Vi har hatt økt etterspørsel etter grønt landbrukslån gjennom året.

Noe av det kunder kan søke om grønt landbrukslån til, er å installere solceller. I 2022 finansierte vi 46 solcelleanlegg på gårder for til sammen 18 millioner kroner. Dette volumet er fem ganger så stort som i 2021 og tilsvarer omkring 730 tonn i årlig spart CO2-utslipp.

Grønt landbrukslån

46 solcelleanlegg på gårdsbruk har blitt finansiert gjennom grønt landbrukslån

730 tonn CO2-utslipp spares årlig gjennom disse

Mål for området	Minst 100 innvilgede grønne* landbrukslån innen 2025					
Måleparameter	Antall innvilgede grønne landbrukslån, akkumulert.					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Måloppnåelse	✓ 87	✓ 42	✓ 30	✓ 14	Prosjektet ikke startet	Prosjektet ikke startet

* Tiltak i tråd med landbrukets klimahandlingsplan.

Produkter og aktivitet med sosial profil

Banken har en rekke produkter med en sosial profil til kunder i bedriftsmarkedet. I forbindelse med koronapandemien har vi innvilget følgende lån:

- vekstgarantiordningen: 5 lån og 4 kreditter på til sammen 19 millioner kroner
- statsgarantert likviditetslån: 6 lån på til sammen 3,9 millioner kroner
- likviditetslån for kostnadsøkning landbruk: 89 lån på til sammen 19,3 millioner kroner

Vi brukte opp rammen vi fikk fra Innovasjon Norge for vekstgarantiordningen i 2021, men fikk utvidet rammen med en forlengelse av ordningen ut 2022. For likviditetslån med statsgaranti som ble avvirket i juni 2022, har det vært liten aktivitet sammenlignet med 2020 og 2021. Da innvilget vi slike lån for henholdsvis 291 og 24 millioner kroner. Vi fikk tildelt en ramme for statsgaranterte strømstøttelån i desember, men innvilget ingen lån i 2022.

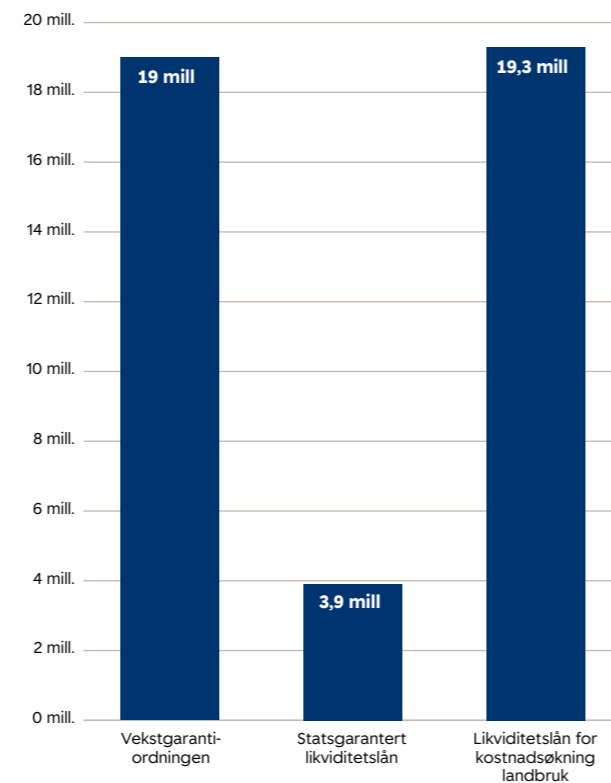
Aktsomhets- og kredittvurderinger

Vi vurderer nye kunder opp mot våre «Retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft for bedriftsmarkedet». Vurderingen av de nye kundene er særlig rettet mot:

- bransjer og typer aktiviteter vi ikke ønsker å finansiere
- risiko for brudd på arbeidsmiljø og arbeidstakerrettigheter
- brudd på menneskerettighetene
- risiko for manglende etterlevelse av lover blant annet innen økonomisk kriminalitet og hvitvasking

Med bakgrunn i bærekraftsvurderinger har vi i 2022 avslått forespørsel om finansiering fra et vesentlig antall kunder. Årsaken er som oftest bransjemessige utfordringer knyttet til sosiale forhold for arbeidstakere og hvitvaskingsrisiko eller mangelfull oppfyllelse av informasjonskrav knyttet til rutinene vi har for antihvitvasking. Dette gjelder primært mindre bedrifter som søker digitalt.

Figur 19: Lån med sosial profil

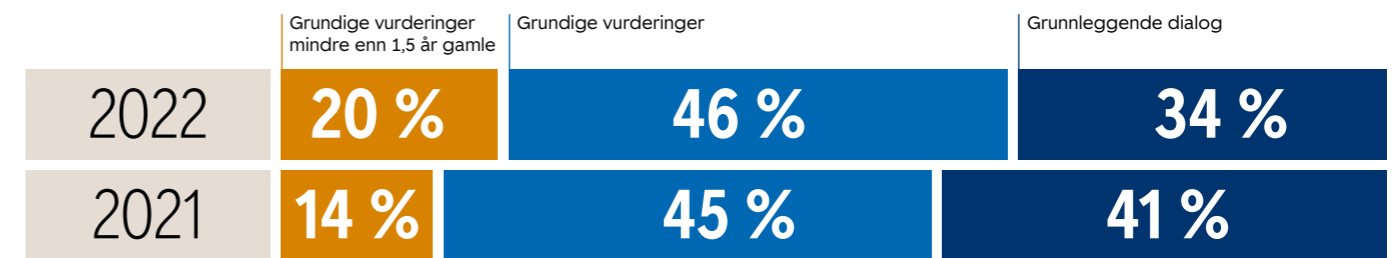

Banken gir ikke lån til:

- Fossil energi, hverken kull, olje eller gass.
- Kjernekraft
- Gruvedrift
- Bruk av tømmer fra aktører som driver med ulovlig tømmerhogst, salg av ulovlig hogd tømmer eller avskoging, og/eller som ødelegger tropiske regnskoger, fjerner primærskog eller fredede skoger.
- Storskala damprosjekter
- Virksomheter som driver lobbyvirksomhet rettet mot å svekke en nødvendig omstilling til et lavutslippssamfunn i tråd med Norges mål gjennom Klimaloven og verdens mål gjennom Parisavtalen.
- Virksomheter som på noen måte er involvert i utvikling, testing, produksjon, lagring, transport av, eller komponenter eksklusivt beregnet på kontroversielle våpen, herunder klase-, atom og kjemiske og biologiske våpen samt antipersonell-miner.
- Produksjon av tobakksprodukter eller komponenter eksplisitt beregnet på slike produkter.
- Produksjon av pornografisk material.

Det kan være andre grunner enn bærekraft som gjør at banken ikke gir lån til visse bransjer.

Figur 20: Bærekraftsvurderinger i lånesaker

Bedriftsmarkedet har i 2022 hatt dialog om bærekraft med tilnærmet alle kunder som har søkt om finansiering, og vi har gjennomført grundige bærekraftsanalyser i rundt 710 lånesaker. Dette utgjør cirka 46 prosent av alle kunder med lånesak i 2022 og et engasjement på over én million kroner. 20 prosent av kundene har en tidligere analyse som ikke er eldre enn 1,5 år, og som fremdeles er dekkende. Dette er en økning fra 2021.

- 46 prosent grundig bærekraftsanalyse
- 20 prosent grundig bærekraftsanalyse fra før
- 34 prosent grunnleggende dialog om bærekraft

Analysene er primært rettet mot å avdekke bærekraftsrisikoen som en del av kredittrisikoen. Fysisk risiko for driftsmidler eller eiendommer vi har pant i, og risiko for bortfall av inntekter eller økte kostnader som følge av klimaendringer eller pålegg og forbud, er sentrale deler av en slik vurdering. Avdekket bærekraftsrisiko kan i noen tilfeller føre til at vi ikke ønsker å innvilge lånesøknader.

I analysene er det også spørsmål om:

- ivaretagelse av natur og miljø
- sosiale forhold, arbeidstaker- og menneskerettigheter
- etterlevelse av lover/forskrifter for virksomheten som drives

I analysene støtter vi oss på kvalitets- og sertifiseringsordninger som bransjene selv har iverksatt, og på anbefalinger fra fagmiljøer. I tillegg vurderer vi kundens kunnskap, motivasjon og planer, samt avklarer eventuelle gjennomførte tiltak for å bidra til det grønne skiftet. Bevisstgjøring og motivering av kunder til bærekraftig omstilling er en viktig del av dialogen med kundene. På den måten viser vi også forretningsmulighetene i det bærekraftige skiftet.

I 2022 har bankene i SpareBank 1-alliansen, sammen med SpareBank 1 Utvikling laget en ny modul for bærekraftsanalyse for bedriftskunder. Modulen skal lette analysearbeidet, inkluderes enda bedre i behandlingen av lånesøknader og forbedre beslutnings- og analysegrunnlaget. Modulen ble pilottestet i fjerde kvartal, og opplæring og lansering skjer i januar 2023.

Hva gjenstår i et lengre perspektiv?

2022 er første året i ny strategiperiode (2022–2025). Bedriftsmarkedet har gjennom året utarbeidet planer og mål for bærekraftig omstilling i strategiperioden og hovedfokus blir å gjennomføre disse, for å øke grønn andel, redusere klimagassutslipp og bærekraftsrisikoen i porteføljen. Vi har konkrete mål for de viktigste bransjene med milepæl i 2025, samt vitenskapsbaserte mål for hele utlånsporteføljen med milepæler i 2030 og 2050.

› Bedriftsmarkedet har i 2022 hatt dialog om bærekraft med tilnærmet alle kunder som har søkt om finansiering, og vi har gjennomført grundige bærekraftsanalyser i rundt 710 lånesaker.

Per Nygaard er regionbanksjef for bedriftsmarkedet i Glåmdalen.

Risiko og muligheter

Som beskrevet over er planetens tålegrenser lagt til grunn som analytisk rammeverk for å kartlegge porteføljens påvirkning på natur og klima. Banken kartlegger også hvordan natur og klima kan påvirke porteføljens i framtida. En viktig del av risikoarbeidet er bærekraftsanalysen/aktsomhetsvurderingen som gjøres ved innvilgelse av lån, som beskrevet over.

Det er fremdeles relativt lav klimarisiko i vår utlånsportefølje, spesielt fordi den er tilnærmet fossilfri. Vi ser likevel at vi må holde fokus på å redusere klimautslipp særlig i bransjene eien- dom, utbygging og landbruk da disse står for de største utslippene i vår portefølje.

Overgangen til et mer bærekraftig samfunn byr også på mange muligheter. Vi samhandler med de ulike bransjene og ønsker å understøtte de tiltakene de selv iverksetter. Vårt mål for neste strategiperiode er å være en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling, og det ligger store muligheter for oss som bank i denne omstillingen, blant annet fordi:

- Bransjene vi i dag låner ut penger til, har en naturlig plass også i et 2050-lavutslipps-samfunn.
- Vi låner ut penger i et markedsområde med store muligheter innen skogbruk med tilhørende næringer.

Risiko	Andel objekter	Andel av portefølje
Flom	68	0,6 %
Stormflo	10	0,1 %
Skredfare fjell	0	0,0 %
Skredfare løsmasser	138	1,1 %
Skredfare kvikkleire	15	0,1 %
Skredfare snøskred	186	1,5 %

Det er undersøkt hvilken fysisk klimarisiko banken er eksponert for gjennom å se på de objekter banken har pant i og deres plassering. Data på skred-, flom- og stormflofare er koblet mot pant-objektene, fordelt på bedriftsmarked. Tabellen viser at bankens eksponering mot fysisk klimarisiko er beskjeden sett opp mot total portefølje.

For flomfare er flomsone med 20 års intervall undersøkt og det samme gjelder risiko for stormflo. For sistnevnte er dagens havnivå hensyntatt, og ikke forventet framtidig havnivå. For skredfare fra fjell er det hensyntatt faresone i nærheten av ustabile fjellmasser. Risiko for løsmasseskred er definert som aktsomhetsområde i områder hvor det er en fare for det. For kvikkleire er det hensyntatt områder med høy faregrad og for snøskred er aktsomhetsområder som både er befart og ikke befart hensyntatt.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Bærekraftstrategi, Generelle retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft, Retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft for bedriftsmarkedet, Retningslinjer for utlån og investeringer i kraft- og energi-produksjon, Overordnede retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft – natur, landbruk og miljø, Overordnede retningslinjer for arbeids-taker- og menneskerettigheter.

Ansvarlig for området: Konserndirektør bedriftsmarked (BM)

Mål for området

- Minst 18 prosent av utlånsporteføljen på bedriftsmarkedet skal være "grønn" (i henhold til vårt obligasjonsrammeverk) innen 2025. Brutt ned i årlige mål, er målet for 2022: 13,9 prosent.

Næringseiendom (eiendom utleie)

- Minst 40 prosent av næringsbygg i vår portefølje skal være "grønn" (i henhold til vårt obligasjonsrammeverk) innen 2025 og 50 prosent innen 2030. Brutt ned i årlige mål, er målet for 2022: 29,4 prosent.

Byggeprosjekter (bolig eller næringsbygg)

- Senest fra starten av 2025 skal det legges fram klimagassregnskap for lån som vi finansierer på BM, for utslipp fra materialer (utført etter anerkjent regelverk) for alle byggeprosjekter (som loven tilsier at det skal utarbeides slikt regnskap for).
- Senest fra starten av 2025 skal vi kreve 20 prosent reduksjon i klimagassutslipp (ifølge gjennomsnittsbilbygg i 2021) fra materialer på byggeprosjekter vi finansierer.

Fornybar energi

- Minst 100 prosent av porteføljen for fornybar energi skal være grønn (i henhold til vårt obligasjonsrammeverk).
- Andel utlånt til fornybar energibransje (småskala vann-, sol-, vind- og bergvarmeenergi) skal økes med 50 prosent målt mot slik andel av utlånsportefølje BM per 31.12.21.

Landbruk

- Minst 1 prosent av jordbruksporteføljen skal være grønn (i henhold til vårt obligasjonsrammeverk) innen 2025. Brutt ned i årlige mål, er målet for 2022: 0,4 prosent.

- 80 prosent av landbrukskunder har tatt i bruk klimakalkulatoren, gjennomført klimaråd-givning og etablert en klimatiltaksplan på sin gård (begynner datainnhenting i 2023).
- 25 prosent av landbrukskunder som har etablert klimatiltaksplan, har gjennomført tiltak i tråd med planen, for å insentivere dette skal:
 - Banken innen utløpet av 2025 ha innvilget og utbetalt «Grønt landbrukslån» til minst 100 kunder (målet vil økes i 2023).

Opplæring

Tiltak for alle rådgiverne på BM i 2022

- Arbeidslivets klimauke, med en rekke faglig relevante foredrag.
- Klimakonkurransen der ulike klimaaktiviteter ble registrert for å lære hvordan hver enkelt kan redusere sitt fotavtrykk.
- Etikkuka 2022, med fokus på antihvitvask, etikkdrypp.
- Bærekraftskvarteret – allmøte med bærekraftsoppdateringer.

Tiltak for utvalgte rådgivere på BM 2022

- Bransjesamlinger – landbruk og offentlig sektor. Stort fokus på bærekraft på begge samlingene for kundeansvarlige som jobber med aktuelle bransjer.
- Frivillige webinarer og e-læringer.
- Alle nyansatte deltok på en forelesning med dilemmatruening om bærekraft som en del av nyansattdagene.
- Alle nyansatte gjennomførte et digitalt bærekraftsverksted.

GRI-indikatorer: SB10-3,-4,-6,-7. Opplæring: 404-2
SDG: 8.10, 9.4, 12.2, 12.6, 12.8, 13.3, 15.a, 15.b, 16.4
GC: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9
UNEP FI: 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 6.1
Miljøfyrtårn: 2065, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072

Vedlegg: Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporteføljen, side 232.

KAPITTEL 3.4

Organisasjons- og kapitalmarked

inkludert krav til finansielle leverandører – kapitalforvaltning

Divisjonen organisasjons- og kapitalmarked består, som navnet også tilsier, av to ulike enheter, kapitalmarked og organisasjonsmarked. Driften i begge avdelingene har gått svært bra i 2022 til tross for ustabile omstendigheter i verden rundt oss.

Kapitalmarkedsavdelingens oppgaver er å tilby rådgivning og skreddersydde løsninger innen aksje-handel, formuesrådgivning samt rente- og valuta-handel. Kunder får personlig oppfølging og har direkte tilgang til sin rådgiver eller megler som gir porteføljerådgivning tilpasset kundens eget behov. Dette gjelder både privatpersoner og bedrifter.

- Meglerbordet**
 Meglerbordets oppgave er å betjene kunders rentesikring, aksje- og valutabehov. Avdelingen betjener både privatkunder og bedriftskunder. Banken har meglerbord både i Hamar og Oslo som betjenes av seks personer med lang erfaring fra markedet.
- Valutasikring**
 Enheten bistår virksomheter som har eksport og eller import som er eksponert for svingninger i valutamarkedet. Styring av valutarisiko ved bruk av finansielle instrumenter kan bidra til at virksomheten reduserer sin valutarisiko og øker forutsigbarheten i sine økonomiske resultater.
- Rentesikring**
 Endringer i rentemarkedet kan påvirke virksomhetens inntjening, soliditet og konkurranseevne. Vi tilbyr rentesikring til virksomheter som ønsker forutsigbarhet i finanskostnadene eller ønsker fleksibilitet som gir mulighet for individuelle tilpasninger.
- Aksjer**
 Vi tilbyr personlig kontakt for handel og oppfølging. Bred analysedekning blir gitt gjennom SpareBank 1 Markets.

- Formuesrådgivning**
 Formuesrådgivning har som oppgave å betjene kunder som ønsker meravkastning på egen formue. Teamet består av åtte formuesrådgivere fordelt på Hamar, Oslo og Kongsvinger. Formuesrådgiveren finner i samarbeid med kunden fram til en portefølje som er tilpasset kundens krav til avkastning, risiko og investeringshorisont. Banken samarbeider med solide utvalgte leverandører og tilbyr i hovedsak aksjefond, indeksfond, kombifond, rentefond, aktiv forvaltning, renter og aksjer når vi lager løsningsforslag sammen med kundene. Dette dokumenteres i egen finansplan.

I Oslo og Viken er banken en utfordrer med lave markedsandeler og stort potensial. I Innlandet er vi en betydelig aktør, men også her er det et stort potensial. Ambisjonen er å øke kjennskapen til meglerbordet og formuesrådgivningen, samt å øke andelen store plasseringskunder. Videre ønsker vi å samhandle godt med SpareBank 1 Forvaltning. Å tilpasse oss taksonomien blir også en sentral oppgave framover.

Organisasjonsmarkedet arbeider med oppgaver knyttet til LO, forbund og foreninger. LO er både en stor eier i banken og en stor kundegruppe. Vi har som mål å bidra med aktiviteter som bygger opp under bankens vekst, stabile funding og skaper fornøyde kunder og eiere.

LO har vært på eiersiden i banken i over 100 år, og avdelingen er kundeansvarlig for over 20 forbund og noen hundretalls foreninger. Banken har siden 2019 vært preferert samarbeidspartner til LO om å tilby LOfavør Boliglån. Avdelingen består av totalt tre organisasjonskonsulenter pluss konserndirektøren.

› LO har vært på eiersiden i banken i over 100 år, og avdelingen for organisasjonsmarked er kundeansvarlig for over 20 forbund og noen hundretalls foreninger.

God lønnsomhet og kostnadskontroll i 2022

Kapitalmarked leverer tidenes beste resultat og har en svært god lønnsomhet i 2022. - Det gode resultatet skyldes blant annet at vi jobber svært utadrettet og har tett oppfølging av kundene, sier Espen Mejlænder-Larsen, konserndirektør for organisasjons- og kapitalmarkedsavdelingen.

Divisjonens medarbeidere har lang erfaring og har gode relasjoner til kundene. Vi blir oppfattet som en nær bank som finner gode løsninger. Kundene setter ekstra stor pris på en bank som stiller opp, sier han.

Aktivitetsnivået var høyt i 2022. Veksten i LO-segmentet var sterkere enn for øvrige kundegrupper. LO-lån stod for en økende andel av utlånsvolumet i personmarkedet. Vi får gode tilbakemeldinger fra tillitsvalgte og medlemmer for å synliggjøre deres medlemsfordeler. Vi er også relevante innen bank og forsikring. Et viktig nytt produktområde framover, er Bank+Regnskap til forbund og foreninger.

Framover vil vi jobbe for å få flere kunder til å bytte bank til SpareBank 1 Østlandet. Vi vil øke fokuset på effektivt og godt bankbytte. Å sikre god kommunikasjon med forbund og LOfavør er noe vi vil satse mer på i 2023.

To viktige milepæler er passert denne perioden. Vi ble for andre gang foretrukket som bankforbindelse for LO-medlemmer med LOfavør Boliglånsprodukter. Avtalen ble fornyet våren 2022 og virker fra august 2022 til august 2024. At avtaler blir forlenget er et bevis på at vi har levert bra og at både kundene og LO med deres forbund er fornøyde med den jobben vi gjør.

Ny forretningsmodell for distribusjon av verdipapirfond er innført, og nytt kunderelasjonssystem er tatt

i bruk i 2022. Det har bidratt til styrket dialog med kunder og økt samhandling med hele organisasjonen. Godt teamarbeid og positiv stemning innad i divisjonen styrker arbeidsmiljøet og smitter over på kundene.

Vi har jobbet svært utadrettet dette året, med kundewebinarer, fysiske kundearrangementer og deltatt på diverse arenaer. Vi har også økt vår synlighet både i ulike sosiale medier, i lokalmedia og internt i konsernet i 2022.

Leveransen av nytt rådgivningsverktøy ble dessverre forsinket. Dermed må vi bruke mer tid på denne implementeringen i 2023. Vårt nye rådgivningsverktøy for formuende kunder blir sentralt for å øke forretningen og skape tilfredse kunder.

Framover tror vi det vil bli økt fokus på innskudd og plassering av midler. Det blir særlig viktig å ha fokus på eksisterende innskuddskunder. Dette vil bidra til kundebevaring og kan gi ny forretning på andre produktområder.

Vi ser også at råd og veiledning innen bærekraftsprefranser blir viktigere i 2023, både av markedsmessige og regulatoriske årsaker. Fortsatt vil vi ha fokus på antihvitvasking og kunde kontroll.

VESENTLIG BÆREKRAFTSTEMA

Krav til finansielle leverandører – Ansvarlig distribusjon av verdipapirfond

Banken driver ikke egen fondsforvaltning, men distribuerer et betydelig utvalg av verdipapirfond fra anerkjente forvaltere. I vår vesentlighetsanalyse er finansielle leverandører avgrenset til fondsforvaltere med fond som er tatt inn for videredistribusjon gjennom bankens selvbetjente og betjente kanaler. Banken er indirekte medeier i Odin Fond og SpareBank 1-fondene via deleierskap i SpareBank 1 Forvaltning AS.

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

Selv om banken ikke driver egen fondsforvaltning, er kapitalforvaltning et område med stor påvirkning på alle bærekraftstema. Banken kan derfor ha indirekte påvirkning på disse via våre fondsleverandører. Året 2022 har vært et urolig år for fondssparere og investorer, men i et langsiktig perspektiv er fondssparing og finansielle plasseringer stadig viktigere for at våre kunder skal oppnå sine spare- og investeringsmål.

Hva ble gjort i 2022?

I 2022 ble SpareBank 1-bankenes retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond revidert og tydeliggjort. SpareBank 1 videreførte en felles bærekraftskartlegging og merking av verdipapirfond, noe som innebærer at samtlige forvaltere har avgitt egen-erklæring på status i sine fond. 2022 er første året i

ny strategiperiode, og vi har satt oss mer ambisiøse mål for ESG på området for verdipapirfond fram til og med 2025. At en stadig større andel av fondskapitalen kanaliseres inn i fond med stadig strengere krav til ESG, er et viktig bidrag.

Mens 2021 var et år hvor mange av våre kunder plasserte midler i fond med en klar bærekraftsprofil som bygget på gode avkastningstall, har 2022 vært et år hvor mange av de samme fondene har hatt en betydelig dårligere utvikling i avkastningen. Mange av selskapene med bærekraftsfokus er også typiske vekstselskaper der inntektsstrømmen forventes langt fram i tid. Vekstselskaper har blitt nedpriset i markedene både på grunn av økte renter og risikopremier. Markedsendringen har trolig resultert i mindre interesse fra kundene og lavere tegning i fondene med bærekraftsprofil.

Mål for området	En økende andel nysalg skal være i fond med en klar ESG-profil.					
Måleparameter	Prosentvis andel av nysalg i fond som har fått karakter A i alliansens ESG-merking.					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Måloppnåelse A	2,9 %	✓ 8,5 %	✓ 5,9 %	✓ 2,2 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig
Måloppnåelse A eller B	✓ 99,8 %	✓ 98,9 %	✓ 85,1 %	✓ 80,4 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig

Mål for området	Minst 25 % av fondsplasseringene til våre kunder er plassert i fond med en klar ESG-profil.					
Måleparameter	Prosentvis andel av kunder som har investert i fond som har fått karakter A i alliansens ESG-merking.					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Måloppnåelse A	2,0 %	2,5 %	2,0 %	0,7 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig
Måloppnåelse A eller B	✓ 99,8 %	✓ 98,2 %	✓ 88,8 %	✓ 73,7 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig

Måloppnåelse for nye mål for strategiperioden fram til og med 2025 er foreløpig beskjeden, men vi vurderer løpende tiltak for å nå målene i den nye strategiperioden. Den gjennomgående strammere praksisen for å klassifisere fond gjør det enda mer krevende å nå målene.

Hva gjenstår i et lengre perspektiv?

Banken vil fortsette å prioritere ESG-fokuset høyt i produktstyringsprosessen inn i ny strategiperiode, og vi vil fortsette vår påvirkningsprosess overfor fondsforvaltere både direkte og indirekte via vårt alliansesamarbeid. Dessuten vil vi fortsette tilpasningen til EUs klassifiseringssystem, og vi vil ha fokus på å anbefale verdipapirfond med god ESG-profil.

Banken arbeider med å få på plass gode verktøy som skal hjelpe banken å etterleve kravene i Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon, bistå rådgiverne i arbeidet med å kartlegge kundenes bærekraftspreferanser, samt dokumentere at råd og anbefalinger tar hensyn til kundenes preferanser. Banken ønsker også å fokusere på karbonintensitet i porteføljene slik at kunder som har sterke bærekraftspreferanser, har mulighet til å tilpasse sine porteføljer til karbonpreferanser.

Risiko og muligheter

Det å tilby bærekraftige produkter som kundene vil ha, er en mulighet for banken til å øke forretningsvolumet. Vi opplever at risikoen hovedsakelig knytter seg til ikke å levere fond med en tydelig nok bærekraftsprofil. Samtidig kan det knytte seg en finansiell risiko til prising av bærekraftige fond og dermed høyere finansiell risiko. Mange ESG-fond har relativt kort historikk med svak avkastning så langt.

Grønnvasking eller mangel på gode nok data for å klassifisere noe som bærekraftig, blir også opplevd som en risiko i bransjen. Vårt inntrykk er at flere og flere forvaltningsmiljøer tar dette på alvor og prioriterer ESG-arbeid.

Opplæring

Alle rådgivere som arbeider med fondsdistribusjon og spare- og investeringsrådgivning, gjennomførte 2021 en e-læringsmodul om merkeordningen for ESG. For 2022 har det vært tilpasset opplæring for formuesrådgiverne i avdelingen for kapitalmarked.

› Vi har satt oss mer ambisiøse mål for miljømessige, sosiale og styringsmessige forhold (ESG) på området for verdipapirfond mot 2025. Et viktig bidrag er at en større andel av fondskapitalen kanaliseres inn i fond med stadig strengere krav til ESG.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Generelle retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft. Retningslinjer for bærekraftig distribusjon og anbefaling av verdipapirfond i SpareBank 1 Østlandet.

Ansvarlig for området: Leder Kapitalmarked. Konserndirektør Organisasjon- og kapitalmarked.

Mål for området: En økende andel av nysalg skal være i fond med klar ESG-profil. Minst 25 prosent av fondsplasseringene til våre kunder er plassert i fond med en klar ESG-profil.

GRI-indikatorer: SB10-4 og -7
SDG: 8.10, 12.6, 12.8, 13.3, 15.a, 15.b, 16.4, 16.5
GC: 1-2, 4-8
Miljøfyrtårn: 2065, 2069, 2070, 2071, 2072

Vedlegg: Klimagassutslipp i fond, side 244.

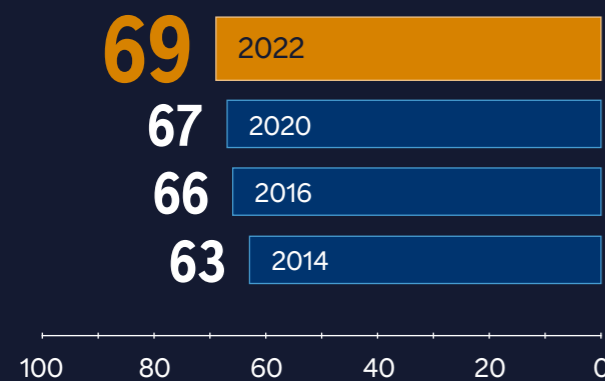

Per Skattum er senior formuesrådgiver i kapitalmarkedsavdelingen på Hamar.

 Figur 21: Kunderelasjoner
Personkunder

Utvikling i kunderelasjoner (TRIM), for personkunder i SpareBank 1 Østlandet (Kantar).

Figur 22: Kunderelasjoner

Små og mellomstore bedrifter

Utvikling i kunderelasjoner (TRIM), for SMB-kunder i SpareBank 1 Østlandet (Kantar).

Gode kunde- relasjoner

En måling gjort i 2022, viser at bankens kunde-relasjoner (TRIM) styrkes i både person-markedet og bedriftsmarkedet.

TRIM-score er Kantars globalt validerte metode for måling av relasjonsstyrke. TRIM-indeksen er snittet av kundenes tilfredshet og preferanse, altså i hvilken grad kundene foretrekker oss framfor konkurrentene. En score på over 70 poeng regnes som meget bra.

Våre kunderelasjoner i personmarkedet har gått fram fire poeng fra 2020 til 2022. Her ligger TRIM-indeksen på et klart høyere nivå enn både referanse-kategorien og i SpareBank 1-alliansen totalt.

Blant små og mellomstore bedrifter viser kunde-relasjonene en klart positiv langtidstrend, og TRIM-indeksen har gått opp med totalt seks poeng fra 2014. Både tilfredshet og preferanse har en positiv utviklingstrend.

› En måling gjort i 2022 viser at bankens kunderelasjoner (TRIM) styrkes i både person- og bedriftsmarkedet.

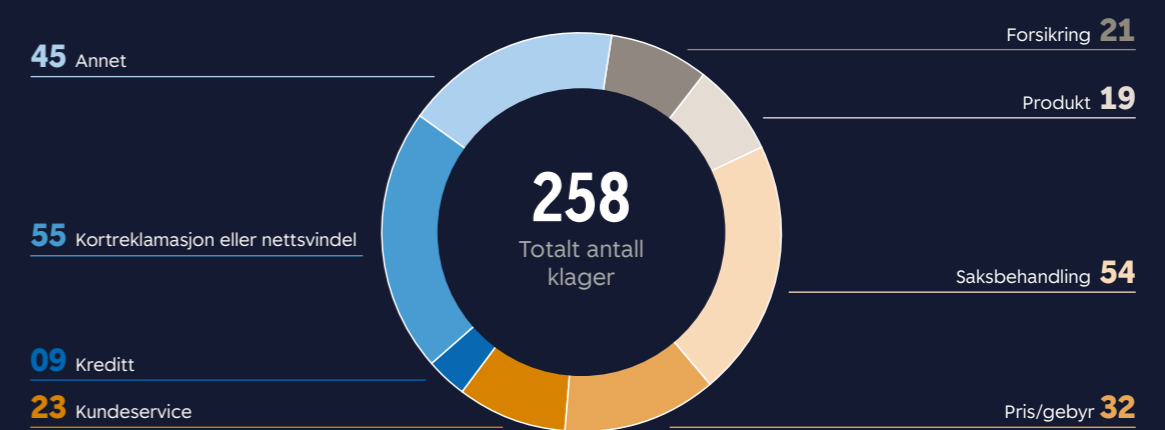
Oppfølging av kundeklager

Selv om banken scorer veldig godt på kunde-relasjoner og jobber hardt for at kundene skal være fornøyde, er det alltid noe vi kan bli bedre på. I 2022 registrerte vi 258 kundeklager, en nedgang fra 298 klager året før. Hovedvekten av klagen i 2022 er relatert til saksbehandling, priser eller gebyrer, kortreklamasjoner og nettsvindel. Kundeklager behandles i en klagenemnd som består av representanter fra juridisk avdeling, risikostyring og compliance. Organiseringen har til hensikt å sikre en grundig og ensartet behandling som skal gi tilstrekkelig forbrukerbeskyttelse i samsvar med Finanstilsynets retningslinjer. Bankens klagenemnd innhenter all relevant informasjon for å kunne gjøre helhetlige

og grundige vurderinger av klagen. Dersom klagenemnda ikke kan ta klagen til følge, får klageren en skriftlig begrunnelse og informasjon om muligheten for å bringe saken inn for Finansklagenemnda. Vi jobber kontinuerlig med å forbedre våre produkter og tjenester. Behandling av kundeklager gir banken viktig kunnskap og er et ledd i praktiseringen av visjonen «Sammen om å skape». Bankens konstaterte tap i forbindelse med kundeklager var litt over 400 000 kroner i 2022.

I kapitlet «Arbeid mot økonomisk kriminalitet» side 82 kan du lese om den såkalte Olga-svindelsaken og hvordan banken følger opp denne.

Figur 23: Antall kundeklager i 2022 fordelt på ulike kategorier

Antall kundeklager siste seks år

År	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Antall klager	258	298	335	383	252	169

Tverrgående arbeid

Bankens spesialister på pensjon- og skadeforsikring i bedriftsmarkedet er samlet i Oslo.

KAPITTEL 3.5

Innovasjon og forretningsutvikling

SpareBank 1 Østlandet jobber strategisk og systematisk med å skape gode kundeopplevelser og gjøre hverdagen enklere for kundene sine. Vi må løse kundenes behov raskt og med riktig kvalitet.

Vi er med i flere nettverk og samarbeid der vi tester og utvikler nye tjenester og kunde-tilbud, men vårt viktigste strategiske samarbeid foregår i SpareBank 1-alliansen. Her utvikler vi digitale løsninger og tar i bruk ny teknologi som kommer kundene og bankens medarbeidere til gode. I 2022 investerte SpareBank 1-bankene vel 210 millioner kroner i utvikling av eksisterende og nye produkter og løsninger. I tillegg samarbeider SpareBank 1-bankene med Tietoenvry for å utvikle framtidens betalings- og kjernebank-systemer.

Vi deltar aktivt i et program som skal styrke SpareBank 1-alliansen framover, kalt SPENST. Både myndighetsreguleringer, digitalisering, datasikkerhet, personvern, endrede kunde-behov, bærekraft og endringer i bransjen betyr at vi må gjøre ting på nye måter. Målet er å øke inntektene, styrke kunderelasjonene og bli mer effektive. Gjennom SPENST satser bankene i alliansen sammen innen fem strategisk viktige områder:

- Forenkle og standardisere finansieringsprosessen.
- Ha en felles tilnærming til dataområdet.

- Finne felles løsning for kundekommunikasjon og -rådgivning.
- Ha en felles tilnærming til etterlevelse.
- Øke gjennomføringskraften.

Innovasjon, nye løsninger og partnerskap

Innovasjon er viktig for nyskaping og utvikling. I arbeidet med å følge opp konsernstrategien har innovasjonsavdelingen etablert et strukturert rammeverk for trendovervåking. Her følger vi nøye med på trender før vi eksperimenterer og videreutvikler produkter og løsninger. (Figur 24)

Framover vil vi se på nye produkter, tjenester og forretningsmodeller, samt å styrke leveranse- evnen til eksisterende forretning gjennom ny teknologi og nye partnerskap. Her er noe av det vi jobber med:

SB1NXT

SB1NXT er et tiltak vi i SpareBank 1 Østlandet har initiert i SpareBank 1-alliansen. Ambisjonen er å forene innovasjonskraften på tvers av bankene slik at vi sammen bedre kan planlegge for «framtidens bank». Målet er å skape en arena for

Figur 24: Trender - fra overvåking til satsing

Overvåke

Overvåke utvalgte trender som banken følger nøye. Håndtere forhold som ikke inngår i strategiplanen.

Eksperimentere

Løpende innovasjon og forretningsutvikling. Identifisere utviklingstrekk som er av en slik art at banken bør begynne å teste området.

Satse

Suksessrike tester skaleres og etableres som større strategiske initiativ/inn i eksisterende produktportefølje.

samhandling innen innovasjon og forretningsutvikling som kan øke vår endringshastighet og vårt innovasjonspotensial.

Partnerskap med Minna Technologies for abonnements håndtering

Vi har de siste årene økt fokuset på innovasjoner og er i ferd med å bli en attraktiv bank å kontakte for oppstarts- og fintechbedrifter. En årsak til dette er det suksessrike partnerskapet med fintech-selskapet Minna Technologies (SE), hvor SpareBank 1 i 2020, med SpareBank 1 Østlandet i spissen, på under tre måneder utviklet og lanserte en tjeneste for å avslutte abonnement. Vi var første norske bank som tilbød abonnements håndtering direkte i digitalbanken. Dette traff virkelig et kundebehov, og tjenesten har til nå hjulpet SpareBank 1-kundene med å si opp mer enn 150 000 unødvendige abonnementer. Estimert besparelse for kundene til sammen er på 37,5 millioner kroner. Kundetilfredsheten (CSAT) har ligget på 4,5 til 5 gjennom hele perioden. Vi kommer til å fortsette å søke strategiske partnerskap for å kunne levere de beste kundeløsningene også i framtida.

Inn på eiersiden i Mobai AS

Mot slutten av året besluttet banken å gå inn som medeier i gründer selskapet Mobai AS, et selskap vi har samarbeidet med gjennom flere år. Rett før jul satte vi deres løsning for verifikasjon av identitet ved oppmøte i bankens lokaler i produksjon ved to av våre bankkontorer. Her sammenligner vi bildet som tas av kunden der og da, med passbilde av kunden. Løsningen vil bli tatt i bruk ved de øvrige kontorene gjennom 2023. Vi jobber videre med å søke støtte til prosjektet hos Forskningsrådet, og dette gjør vi sammen med partnerne NTNU, KU Leuven og Vipps. Hensikten er å utvikle en løsning for ansiktsgjenkjenning på mobiltelefon på en sikker og trygg måte.

Startuplab Fintech

I mai 2022 ble det nasjonale industriprogrammet Startuplab Fintech etablert med selskapene DNB, Microsoft, Schibsted, SpareBank 1 SMN, advokatfirmaet SANDS, SpareBank 1 Østlandet og forsikringsselskapet Fremtind. Industriprogrammet skal ha fem fokusområder: Klassiske finansielle tjenester, data og sikkerhet, varehandel og betaling, bærekraft og blokkjete- teknologi.

Vi etablerer oss i Metaverset

SpareBank 1 lanserte i 2021 nettstedet **svalbard.money** i samarbeid med Kaupang Krypto som et folkeopplysningsprosjekt om blokkjete- teknologi, kryptovaluta og penger. Formålet var å eksperimentere med blokkjeden Ethereum og øke kunnskapen om disse fenomenene. Brukerne kunne generere "digitale sedler" i

Samarbeider med Nordens største kryptobørs

Kryptovalutabørsen Firi valgte SpareBank 1 Østlandet som bankforbindelse i 2022. Partene er også i dialog om et samarbeid innen innovasjon.

Kryptobørsen Firi er registrert hos Finanstilsynet som tjenestetilbyder for veksling og oppbevaring av virtuell valuta i Norge. Hos Firi kan folk kjøpe og selge kryptovaluta som bitcoin, ethereum og cardano. Tjenesten blir brukt av over 160 000 nordmenn, og deres digitale eiendeler blir beskyttet av det høyeste sikkerhetsnivået i markedet.

Firi ble kunde i SpareBank 1 Østlandet etter en grundig prosess med mange sjekkpunkter og god dokumentasjon, blant annet innen antihvitvasking. De har fått tett oppfølging fra ulike fagmiljøer i banken underveis og er også i konkrete samtaler med vår innovasjonsavdeling rundt flere spennende samarbeidsområder i både AML- og kundeaksen som vil bli ytterligere konkretisert i løpet av året.

– Dette partnerskapet gjør det ikke bare enklere å bygge bru mellom tradisjonell finans og krypto, men er også et viktig steg mot Firis ambisjon om å utvikle nye, innovative produkter i dette spennende knutepunktet, sier Carl Ellingsen i Firi.

— Krypto kommer til å bli en større del av folks hverdag, og vårt inntrykk er at SpareBank 1 Østlandet er en av de mest framoverlente, proaktive og nysgjerrige bankene på dette området.

Carl Ellingsen, Chief Strategy Officer, Firi

form av NFTer (non-fungible tokens) og kjøpe og selge dem på en markeds plass drevet av SpareBank 1. Nettsiden fikk mange hundretusen brukere fra hele verden.

Som en del av Svalbard-prosjektet ble det også kjøpt tomter i metaverset, først i The Sandbox og senere i Decentraland. SpareBank 1 er Norges første finansinstitusjon som har gjort dette. Det er investert om lag 800 000 kroner i kjøp av tomter i The Sandbox og Decentraland, arkitektur av tre bankbygg (ved firmaet Snøhetta) og kompetanseheving fra EY.

Formålet med prosjektet er å posisjonere oss som en attraktiv og framtidsorientert bank, særlig overfor unge kunder og teknologiinteresserte nye arbeidstakere. Vi vil også høste erfaringer gjennom å eksperimentere med ny teknologi, nye former for penger og se på framtidige forretningsmuligheter.

Digitale sentralbankpenger (DSP)

SpareBank 1 Østlandet ønsker å være tett på arbeidet med digitale sentralbankpenger og har sammen med de andre SpareBank 1-bankene etablert en permanent faggruppe som vil følge DSP-prosjekter nasjonalt og internasjonalt. Gruppen vil også på sikt vurdere å samarbeide med andre norske banker i tilnærmingen til forventet ny infrastruktur. Det er viktig for SpareBank 1 Østlandet å ta høyde for endringer i betalingsløsningene med ulike former for penger. Vi ønsker å følge opp strukturelle endringer i bankenes betalingsinfrastruktur og se hva dette betyr for både konkurranse og vår egen beredskap.

Innsiktsdrevet utvikling og forbedringsarbeid

Banken jobber systematisk med kontinuerlig

forbedring og LEAN. Tett samhandling mellom forretningsdivisjonene, kundesentrene og divisjonen Innovasjon og forretningsutvikling har bidratt til å løse små og store forbedringstiltak. Bruk av digitale forbedringstavler og arbeid i tverrfaglige team gjør at vi samhandler effektivt på tvers av organisasjonen og lokasjonene.

Vi tilrettelegger for økt bruk av data og innsikt som grunnlag for utvikling og forbedringsarbeid. Både AI-teknologi og CRM-plattformen IVER er viktig for arbeidet med innsiktsdrevet forbedringsarbeid. IVER er et kundeselskapsystem som ble tatt i bruk i 2021. Dette er rådgivernes arbeidsverktøy i kommunikasjonen med kundene.

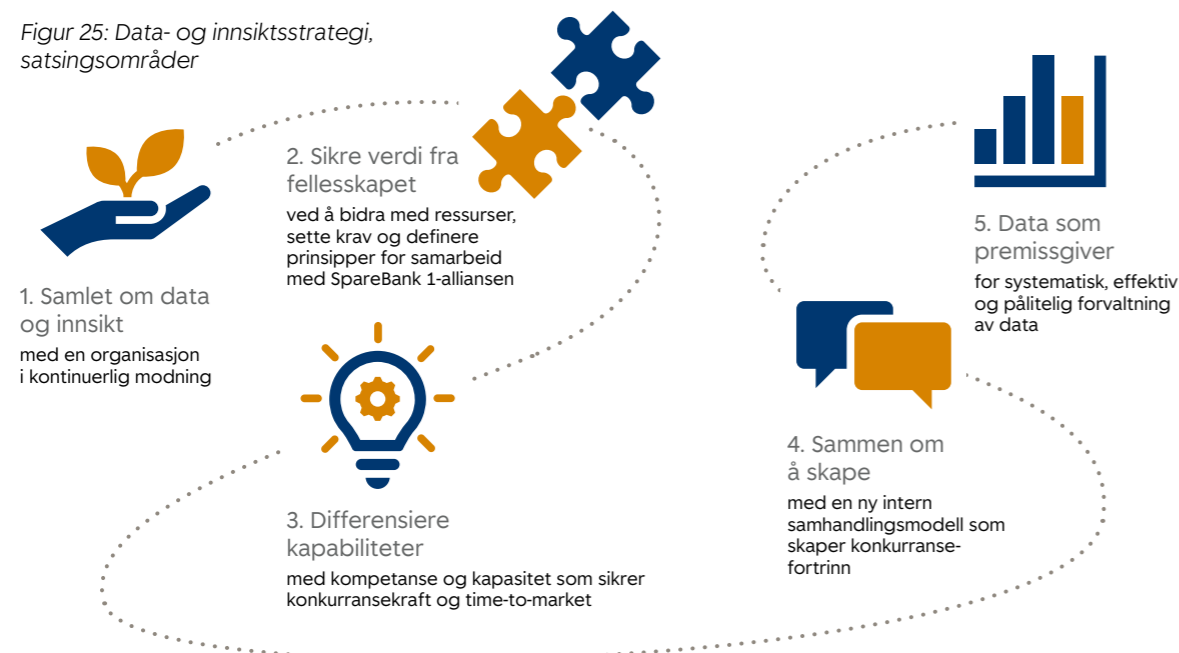
Analyse, data og innsikt

Finansbransjen investerer tungt i kunstig intelligens (KI). Teknologien muliggjør blant annet økt produktivitet, målrettet salg, økt kostnadseffektivitet og økt medarbeidertilfredshet. Personalisering av kommunikasjon, kundereiser og produkter blir mulig ved økt bruk av data og analyse. Andre eksempler er chatbots, NBA (neste beste handling), segmentering og prediksjonsmodellering.

For å lykkes med kunstig intelligens kreves det samspill i organisasjonen, evne til å oppdage nye KI-muligheter og å etablere tillit til løsningene. Økt bruk av KI stiller krav til strukturert og helhetlig dataforvaltning. Dette vil også kunne utvide mulighetene for bruk av data, innsikt og innovasjon.

I vår nye forretningsstrategi er data- og innsiktsdrevet drift og utvikling et strategisk satsingsområde. Data og innsikt er definert som bankens samlede evne til å samle og forvalte data, oversette data til innsikt og omsette innsikten til

Figur 25: Data- og innsiktsstrategi, satsingsområder

handling. I november besluttet konsernledelsen bankens første Data- og innsiktsstrategi. Fram mot 2025 skal vi jobbe for å utnytte potensialet av vår innsikt og data for å skape gode kunde-relasjoner, innovere våre produkter og kontinuerlig styrke vår konkurransekraft.

Data- og Innsiktsstrategien peker på at vi skal utvikle oss innen fem områder (Figur 25).

Innenfor alle disse fem områdene har vi kartlagt hvor står vi i dag, hva dette betyr for banken og hvor vi ønsker å være i 2025. De neste årene vil kreve intern mobilisering for å komme i gang med endringsreisen. Vi skal øve på, teste, lære og finne ut av hvordan ny samhandlingsmodell og støttetjenester skal fungere hos oss.

Raskere og rimeligere innovasjon blir mulig blant annet gjennom skyteknologi, ulike grensesnitt som lar programvareløsninger kommunisere og utveksle data (API-er), mikrotjenester og åpen kildekode. Vi vil derfor jobbe med å modernisere vår data- og analyseplattform fram mot 2025.

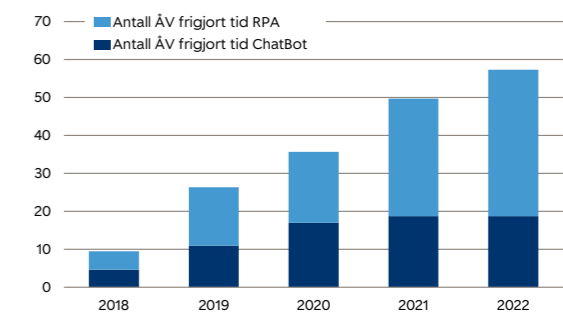
«En gang i nær fremtid vil enhver del, av enhver virksomhet, drives med bruk av KI» heter det i rapporten Brytningstid, En studie av kunstig intelligens i norske banker og forsikrings-selskap - utført av PA Consulting på oppdrag fra Finansforbundet, 2022. SpareBank 1 Østlandet har deltatt i denne studien. Her pekes det blant annet på at «KI ventes å bli viktig for å skape konkurransefortrinn gjennom bedre kundeopplevelser, økt produktivitet og lavere kostnader. Økt medarbeidertilfredshet, bedre kvalitet og det å skape verdi fra data, er andre

potensielle positive effekter som nevnes». For mer informasjon, se: finansforbundet.no/folk-og-fag/forbundsnytt/slik-bruker-norsk-finans-kunstig-intelligens/

Automatisering og digitale assistenter

Automatisering av kunde- og arbeidsprosesser med bruk av digitale assistenter gir gode resultater. Mange prosesser er automatisert og både antall saker behandlet og antall timer frigjort tid øker. For morbanken utgjør dette nå 57 årsverk per år, en økning på 18 prosent i 2022.

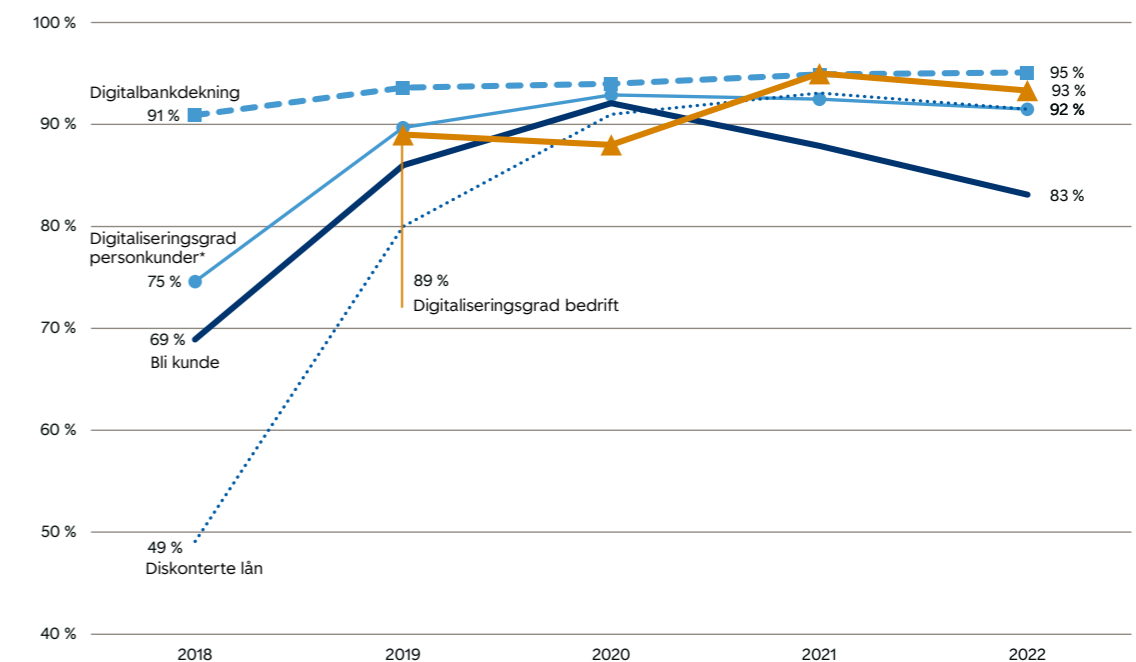
Figur 26: Antall årsverk frigjort tid per år ved bruk av digitale assistenter

Tabellen viser utvikling i antall årsverk frigjort tid ved bruk av digitale assistenter i morbanken.

For hele konsernet utgjør automatiseringen nærmere 75 årsverk frigjort tid. Dette arbeidet bidrar til raskere saksbehandling og flere automatiserte kontroller.

Figur 27: Digital utvikling, personkunder og bedriftskunder

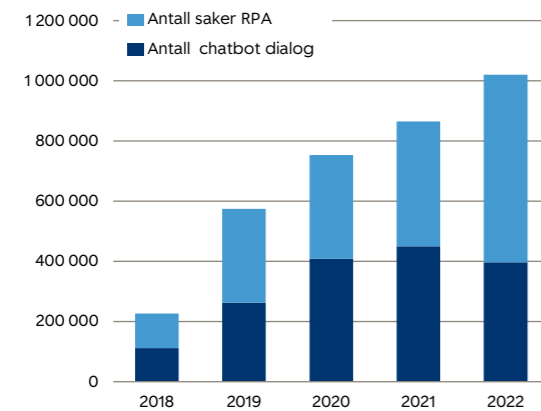

*Digitaliseringsgrad viser prosentvis andel kunder som søker om kundeforhold og oppretter produkter selv digitalt.

** Digitaliseringsgrad for bedrifter før 2019 er ikke tilgjengelig.

Antall saker og henvendelser som er automatisert og behandlet med digitale assistenter, øker kraftig. Bare for morbanken utgjør dette nå over 1 million saker og henvendelser per år.

Figur 28: Antall saker/henvendelser behandlet automatisk via digitale assistenter

Tabellen viser utvikling i antall saker og henvendelser som er behandlet ved bruk av digitale assistenter i morbanken.

Bruk av ledende AI-teknologi har gjort vår chatløsning til en viktig del av vårt betjeningskonsept og bidrar til å gi kundene raskt svar og veiledning i bruk av digitale selvbetjeningsløsninger. Vår digitale assistent (chatbot) håndterer cirka 400 000 henvendelser per år, hvorav 23 prosent settes videre til rådgiver.

Kundene velger stadig oftere chat som kanal, og chat via mobilbank har økt med hele 25 prosent i 2022. Samtidig er det en reduksjon i antall proaktive chatsamtaler i forbindelse med innlogging. Dette er en positiv utvikling og skyldes mer stabil infrastruktur rundt Bank ID sammenlignet med 2021.

Løpende målinger av kundetilfredsheten bekrefter at kundene er godt fornøyd med løsningen. Den utvikles og forvaltes i tett samarbeid med bankens kundesentre.

Automatisering med bruk av digitale assistenter og kunstig intelligens bidrar til bedre kundereiser, økt tilgjengelighet og raskere saksbehandling, samtidig som det frigjør tid til kundeoppfølging og rådgivning. Området videreutvikles i 2023 med økt kapasitet for å utnytte potensialet i bruk av digitale assistenter.

Digitalisering

Stadig flere av våre kunder er digitalt aktive i nett- eller mobilbanken. Vi legger til rette for at kundene kan bli enda mer selvbetjente i de digitale kanalene. Eksempelvis blir nesten alle boliglånssøknader nå startet digitalt. Andelen digitale kunder i aldersgruppa 18–60 år har vært høy de siste fem årene, og blant kunder over 70 år stiger andelen hvert år. Figur 29 viser hvordan digitaliseringen øker blant våre personkunder.

Prosjektrommet – bankens egenutviklede prosjektstyringsverktøy

Prosjektrommet er en praktisk, viktig og aktiv samhandlingsflate for alle som jobber med utvikling og implementering i SpareBank 1 Østlandet.

Bak Prosjektrommet står en intern, tverrfaglig gruppe som har jobbet for å gjøre omfattende regelverk om til en levelig, praktisk hverdag.

Resultatet er en løsning med innebygget arbeidsmetodikk som fører til at enhver implementering blir så enkel eller så arbeidskrevende som det er riktig at den skal være. De riktige ressursene blir involvert fra gang til gang, og løsningen sikrer at vi etterlever aktuelle lover, forskrifter og retningslinjer.

Prosjektrommet er blitt et viktig verktøy for virksomhetsstyring. Løsningen gir oss et unikt innsyn i alt som foregår i organisasjonen når det gjelder ressursuttak, måloppnåelse, status for initiativer under strategien, leveranser fra SpareBank 1 Utvikling og avdekket risiko med mer.

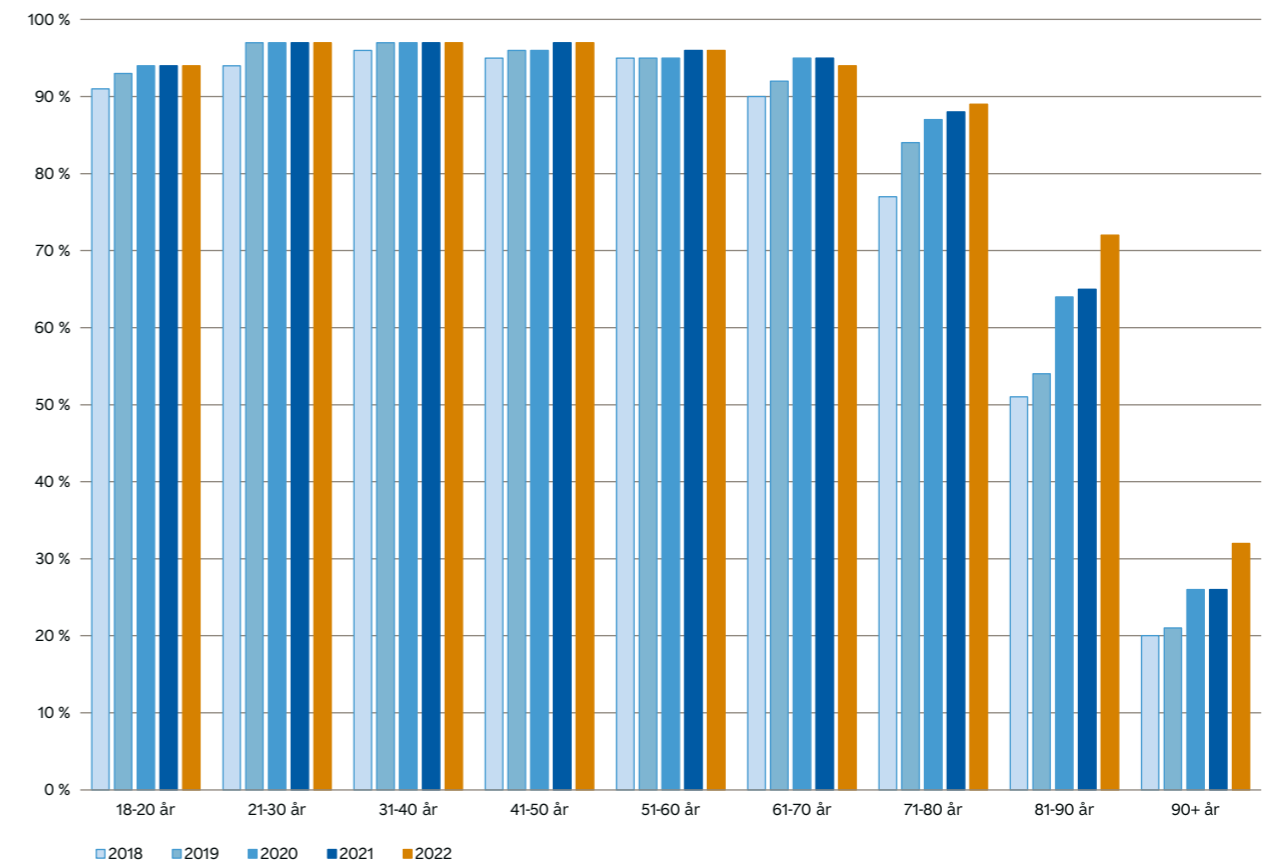
I 2022 ble 60 prosjektrom ferdigstilt. Ved inngangen til 2023 var det 153 pågående prosjektrom fordelt på ulike nivåer:

- 30 prosjektrom med overordnede initiativer fra bankens strategi.
- 33 overordnede prosjektrom som samler temaer.
- 90 store og små prosjekter som skal implementeres i banken.

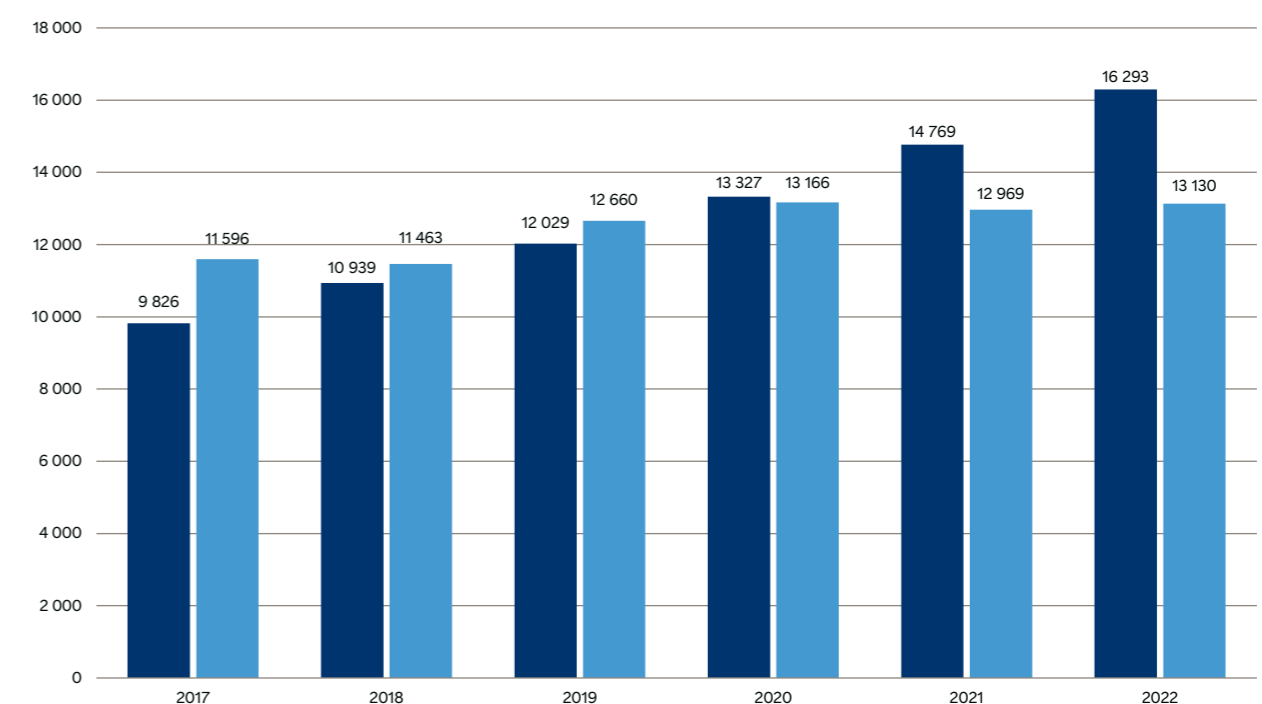
— Prosjektrommet er et godt eksempel på at alt er mulig når vi jobber sammen og heier på hverandre.

Sol Hagelien, lanseringskoordinator, SpareBank 1 Østlandet

Figur 29: Digitale personkunder fordelt på alder, i prosent per aldersgruppe

Figur 30: Utvikling i antall kunder som bruker nettbank bedrift

Aktive avtaler: Kunden har mulighet til å logge seg inn i nettbank bedrift.

Registrerte avtaler: Kunden har ikke selv mulighet til å logge seg inn i nettbank bedrift, men bedriftens konti er knyttet opp mot en annen nettbankavtale – for eksempel gjennom nettbankavtalen til kundens regnskapsfører.

KAPITTEL 3.6 - VESENTLIG BÆREKRAFTSTEMA

Arbeid mot økonomisk kriminalitet

Omfanget av kriminaliteten som rammer finanssektoren, øker, og den blir stadig mer kompleks og sammensatt. Bankens innsats for å forebygge og avdekke kriminalitet er derfor viktig både i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv.

Hvorfor er dette vesentlig for banken?

Økonomisk kriminalitet er en utfordring som rammer både enkeltpersoner, næringslivet og samfunnsøkonomien. Det kan også potensielt ha stor negativ påvirkning på den enkelte bank. SpareBank 1 Østlandet har i likhet med andre banker lovmessig plikt til å gjennomføre tiltak for å forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering. Banken har også omfattende tiltak for kontinuerlig å forebygge og avdekke annen økonomisk kriminalitet, spesielt digitale bedragerier. Både kundene og samfunnet skal ha tillit til at banken jobber aktivt på dette området.

Trusselbildet endrer seg stadig, og banken må tilpasse arbeidet i takt med utviklingen. Arbeidet er utfordrende, ressurskrevende og krever høy tverrfaglig kompetanse. Vi deler vår kunnskap med andre finansinstitusjoner og det offentlige, og vi hjelper kundene med å bli mer årvåkne slik at de unngår å bli lurt.

Dette arbeidet knyttes opp mot bærekraftsmål 16, delmål 16.4, om å redusere ulovlige finansstrømmer og bekjempe alle former for organisert kriminalitet.

Hva ble gjort i 2022?

Banken har i 2022 hatt omfattende fokus på risikoanalyser innenfor hvitvaskings- og sanksjonsområdet. Bankens kundeportefølje ble gjennomgått for å sikre god kunnskap om kundene og bedre forståelse for hvitvaskingsrisikoen. Dette for å sikre en god risikobasert tilnærming for å avdekke mulige mistenkelige forhold. I tillegg er dette arbeidet viktig for å sikre en god konfigurering av våre systemer for transaksjons- overvåking og for risikoscoring av bankens kunder.

Banken ble i 2022 underlagt stedlig tilsyn innenfor hvitvaskingsområdet. Formålet med tilsynet var å vurdere bankens styring og kontroll med risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering. Banken over- sendte et stort datagrunnlag, og endelig rapport fra Finanstilsynet ventes andre halvår 2023.

Bemanningen innen arbeidet med økonomisk krimi- nialitet er styrket. Det har gjennom året blitt lagt ned betydelig ressurser sammen med bankene i SpareBank 1-alliansen for å realisere framtidens

systemløsninger for å avdekke og forebygge økonomisk kriminalitet.

Olga-svindel

Olga-svindel er en særskilt form for svindel som har vært rettet mot kunder i norske banker de siste årene. Sakene kjennetegnes ved at svindlere utgir seg for å representere banken eller politiet og tar direkte kontakt med kunder for å tilegne seg opplysninger som gjør at de kan misbruke kundens konto. SpareBank 1 Østlandet har i løpet av 2021 og 2022 vært part i en sak for domstolene som gjelder bankens erstatnings- plikt overfor kunden i slike saker. Finansklagenemnda, som først behandlet saken, var delt i sitt syn på om det var kunden eller banken som skulle bære tapet. Tingretten konkluderte med at kunden selv var ansvar- lig, mens lagmannsretten og Høyesterett kom til at banken måtte dekke tapet. Saken var den første i sitt slag i Norge som ble behandlet i Høyesterett. Det har vært viktig å få Høyesteretts vurdering av saken fordi den reiser viktige prinsipielle spørsmål. Banken vil som følge av høyesterettsdommen, betale erstatning i de andre svindeltilfellene med samme sakskompleks. Vi har derfor gått gjennom tidligere bedragerisaker, og utbetaling av erstatning til kunder som har blitt utsatt for denne typen svindel blir gjort i første halvdel av 2023.

Hva gjenstår i et lengre perspektiv?

Ny teknologi, som AI/maskinlæring, gir muligheter for mer effektive og treffsikre metoder i arbeidet med å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet. Nye systemløsninger gir i tillegg i større grad muligheter for sanntids- overvåking av transaksjoner, noe som igjen medfører en mer proaktiv avdekking av mulige mistenkelige forhold. Banken har i 2022 ferdigstilt krav- spesifikasjoner for ny systemplattform. Plattformen vil gi banken og våre medarbeidere bedre systemstøtte i arbeidet med økonomisk kriminalitet. Valg av ny systemplattform er planlagt gjort i 2023 med etter- følgende implementeringsprosjekt.

Risiko og muligheter

Det vil alltid være en risiko for at bankens produk- ter og tjenester blir forsøkt misbrukt til hvitvasking og/eller terrorfinansiering, og banken melder alle

mistenkelige transaksjoner til Økokrim. Hvitvaskings- risikoen kan påføre banken betydelige konsekvenser både økonomisk, strafferettslig og omdømme- messig. Skjerpede krav på hvitvaskingsområdet både nasjonalt og internasjonalt innebærer ytterligere krav til bankens virksomhet.

Hvitvaskingsregelverket stiller krav til en risikobasert tilnærming for å avdekke og forebygge hvitvasking og terrorfinansiering. Årets risikoanalyse bygger på arbeidet fra foregående års risikovurderinger og på tilbakemeldinger fra revisjoner. Det er i 2022 gjennom- ført workshops med bred involvering fra forretnings- områdene. Videre har det vært en gjennomgang med datterselskap for å kvalitetssikre alle risikovurderinger i konsernet.

Formålet med den overordnede risikovurderingen er å gi en oppsummering av sentrale risikoer som konsernet SpareBank 1 Østlandet er eksponert for, og hvordan disse er håndtert. Vurderingen består av en analyse som oppsummerer de iboende risikoene i konsernet, og en virksomhetsinnrettet analyse som beskriver bankens risikoer innenfor de avdekkede iboende risikoene. Risikoanalysen anvendes som utgangspunkt for blant annet å utarbeide rutineverk, transaksjonsovervåking, risikoscoring av kunder, kundeoppfølging og opplæring av ansatte.

Opplæring

Vi gjennomfører årlig obligatorisk opplæring av ansatte innen økonomisk kriminalitet. Banken gjennom- førte blant annet i 2022 et omfattende opplæringsløp innenfor hvitvaskingsområdet. Opplæringen innbe- fattet webinarer og online klasseromsundervisning. Opplæringen var rollebasert og tilpasset den enkelte ansatte. Etter endt opplæring skal alle deltakere få til- gang til en opplæringsapplikasjon (AML-app). Appen er utviklet som et kunnskapsspill og vil fortløpende bli oppdatert med nytt innhold på hvitvaskingsområdet. Full implementering av AML-appen vil bli gjort i 2023.

Samhandling og partnerskap

Banken er representert i Fagutvalg for økonomisk kriminalitet AML i Finans Norge. Videre deltar vi i ulike fora i SpareBank 1-alliansen, eksempelvis Fagråd for sikkerhet og beredskap, Fagråd for økonomisk kriminalitet AML samt Fagråd for etterlevelse.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Styringsdokument for å etter- leve regelverket for hvitvasking (AHV), Policy for anti-korrupsjon, Sikkerhetsstrategi.

Ansvarlig for området: Konserndirektør forretnings- drift. Konserndirektør HR og juridisk.

Mål for området:

- Ansatte i banken skal årlig gjennomgå obliga- torisk opplæring innenfor området hvitvasking, terrorfinansiering og sanksjoner. Opplæringen skal være tilpasset rollen til den enkelte.
- Videreføre arbeidet med å innføre neste gene- rasjon systemer i arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering
- Styrke bemanningen innfor arbeidet mot økono- misk kriminalitet
- Vi skal være en trygg bankforbindelse der alle nye kundeetableringer er korrekt utført.
- Vi sørger for at eksisterende kunder er korrekt dokumentert og at vi kjenner til hvor kundens midler kommer fra for å forhindre hvitvasking og/ eller terrorfinansiering gjennom vår bank.

GRI-indikatorer: SB10-2. Opplæring: 402-2

SDG: 16.4

GC: 2, 10

UNEP FI: 5.1

➤ Vi gjennomfører årlig obligatorisk opplæring av ansatte innen økonomisk kriminalitet. Banken hadde i 2022 et omfattende opplæringsløp innen hvit- vaskingsområdet.

Mål for området	Alle ansatte i banken skal årlig gjennomgå obligatorisk opplæring innenfor området hvitvasking, terrorfinansiering og sanksjoner. Opplæringen skal være tilpasset rollen til den enkelte.					
Måleparameter	Gjennomføringsgrad av obligatorisk opplæring.					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Måloppnåelse	✓ Grunnopplæring: 99 % Case-kurs/rollebasert: 96 %	✓ Grunnopplæring: 99 % Case-kurs/rollebasert: 89 %	Mål ikke satt.	Mål ikke satt.	Mål ikke satt.	Mål ikke satt.

Personvern

Våre kunder skal ha tillit til at deres personopplysninger er trygge hos oss. Personvern er en viktig menneskerettighet, og banken har stort fokus på å ivareta personvernregelverket.

Det er viktig at vi håndterer personopplysninger på en åpen, god og sikker måte for å skape tillit fra kunder og ansatte, og samtidig gi rom for å kunne skape nye forretningsmuligheter.

Det er et mål å være åpen både om hva og hvordan vi behandler personopplysninger. Bankens personvernerklæring og policy for personvern er lett tilgjengelige på våre hjemmesider.

Hva fikk vi til i 2022?

I 2022 har de viktigste oppgavene vært å fortsette arbeidet med å dokumentere at personvernregelverket blir etterlevd. Det er gjort et viktig arbeid for å ivareta lagringsbegrensning av ustrukturerte personopplysninger. Vårt kompetanseprogram for personvern har i 2022 gitt de ansatte økt forståelse for og bevissthet om personvernkravene.

Organisatorisk har vi i 2022 utpekt personvernkoordinatorer slik at stadig flere fagressurser er involvert i viktige personvern- og endringsprosesser.

Styring og kontroll

Styringsdokumenter for personvern blir revidert årlig. I 2022 er det gjort mindre endringer som er godkjent av styret, og de er tilgjengelige på våre nettsider. Krav til informasjonssikkerhet og personvern følger internasjonale standarder (ISO / IEC 27001) og krav i IKT-forskriften og personvernregelverket.

I 2022 er det gjennomført internrevisjon av IKT, cyber og personvern med spesielt fokus på konsekvensvurderinger knyttet til personvern. Resultatet av den uavhengige gjennomgangen er tilfredsstillende.

Personvernombudet har kvartalsvis og årlig rapportering av status til styret. I tillegg har personvernombudet gitt råd og veiledning om personvern i interne prosesser samt besvart henvendelser om personvern fra kunder og andre registrerte. Compliance-funksjonen har gjennomført flere kontrollaktiviteter knyttet til personvernområdet i 2022, noe som også har bidratt til økt kvalitet.

Personvern ved nye og endrede produkter og løsninger

Systemeiere og daglig behandlingsansvarlige i SpareBank 1 Østlandet ivaretar krav til personvern når det innføres nye produkter og løsninger, eller det gjøres endringer.

For å overholde ansvarlighetsprinsippet i personvernregelverket dokumenterer banken at lovkravene etterlevs. Alle oppstartede prosjekter og endringer av eksisterende løsninger har i perioden dokumentert at personvernkravene blir etterlevd.

Risikovurderinger

Banken har i 2022 arbeidet med å forbedre rutine for risikovurderinger av personopplysningssikkerheten. Rutiner, maler og verktøy for risikovurderinger er oppdatert. For å sikre at risikovurderinger og sikkerheten knyttet til personopplysninger er tilfredsstillende, er også oppfølging av våre leverandører en viktig prioritet. Dette arbeidet vil fortsette i 2023 og vil danne grunnlaget for mer systematiske årlige oppdateringer.

I samarbeid med de andre alliansebankene er det utarbeidet nye og likelydende maler for å gjennomføre konsekvensvurderinger av personvern i 2022.

Kundenes rettigheter

Personvernregelverket gir de som er registrerte, mange rettigheter, og disse er vi opptatt av å ivareta. I 2022 mottok banken seks forespørsler om innsyn.

Det var 77 personer som overførte data fra banken og til seg selv (dataportabilitet). Alle har også rett til å be om at deres data slettes. Vi fikk to slike henvendelser i 2022.

Avvik

En viktig måte å forbedre seg på er å avdekke og håndtere avvik som er brudd på personopplysningssikkerheten. Banken oppfordrer alle ansatte til å melde fra om personvern-avvik. I 2022 har dette hatt spesielt fokus ved at det har vært tema ved presentasjoner fra personvernombudet på fysiske møter i store deler av virksom-

heten. Virksomhetens evne til å oppdage avvik øker, og dette gir oss mulighet til forbedringer. Gjennom internt kontroll har ledere har bekreftet at de kjenner rutine og rapporterer avvik når det oppstår. At det gradvis har blitt flere avvik, viser at det er en økende bevissthet om å melde fra om personvern-avvik.

Banken har ikke fått pålegg eller overtredelsesgebyr fra Datatilsynet i 2022 for noen av avvikene. Dette skyldes at avvikene ikke er vurdert som alvorlige brudd på personvern- og sikkerheten, og at det ble iverksatt tilstrekkelige tiltak for å rette opp feil og hindre framtidige avvik.

Sakene har i hovedsak vært feilforsendelser, mangler i tilgangskontroll og andre mindre alvorlige avvik knyttet til konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet.

Planer for personvernarbeidet

Fagmiljøene i SpareBank 1-alliansen vil fortsette samarbeidet som bidrar til å forbedre vurderinger, støtte metoder, opplæringsaktiviteter og -verktøy for ledere og fagpersoner.

Banken vil fortsette arbeidet med å forbedre dokumentasjonen av hvordan personvernkravene blir etterlevd, samt følge opp våre leverandører og utkontrakterte tjenester innen personvernområdet. Vårt etterlevelsesverktøy bidrar til å dokumentere at personvernkravene etterlevs. Risikovurderinger og konsekvensvurderinger av personvern er en viktig del av denne dokumentasjonen.

Opplæring

Alle ansatte får jevnlig obligatorisk opplæring på personvernområdet. I vårt kompetanseprogram på området har vi i 2022 satt spesielt søkelys på opplæring av systemeiere og systemforvaltere. 98 prosent av alle systemeiere har gjennomført denne opplæringen. I tillegg er det gjennomført fysiske møter i svært mange avdelinger for å beskrive og diskutere hvorfor det er viktig å rapportere avvik. Alle ansatte har fått flere generelle e-læringer innen personvern, og det er gjennomført en årlig undersøkelse av sikkerhetskulturen.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Policy for personvern, Standard for personvern, Overordnet rutine for personvern.

Ansvarlig for området: Konserndirektør HR og juridisk, personvernombud, fagsjef personvern.

Mål for området:

Målet med personvernarbeidet er gjennom en systematisk og risikobasert tilnærming å sørge for:

- å respektere de registrertes privatliv og familieliv, deres hjem og deres korrespondanse samt øvrige menneskerettigheter
- å sikre at personopplysningsloven og EUs personvernforordning (GDPR), øvrig personvernregelverk og anerkjente veiledere blir etterlevd
- å understøtte forretningsdriften slik at SB1Ø til enhver tid har kontroll på hvordan personopplysninger blir behandlet
- å sikre omdømme til SB1Ø gjennom korrekt håndtering av personopplysninger

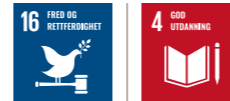
GRI-indikatorer: 2–25 og 418–1. Opplæring 404–2

UNEP Fi: 5.1 og 5.2

» I 2022 har vi utpekt personvernkoordinatorer slik at stadig flere fagressurser er involvert i viktige personvern- og endringsprosesser.

Avvik og brudd på personopplysningssikkerheten	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Antall avvik	77	45	38	29	7	Ikke tilgjengelig
Antall avvik meldt til Datatilsynet	6	8	9	7	4	Ikke tilgjengelig
Antall pålegg eller sanksjoner fra Datatilsynet	0	0	0	0	0	Ikke tilgjengelig

Informasjonssikkerhet

I likhet med andre banker og finansinstitusjoner opplever vi stadig nye former for cyberkriminalitet og nettbaserte angrep på kunder eller infrastruktur.

Hvorfor er dette vesentlig for banken?

Både NSM (Nasjonal sikkerhetsmyndighet) og PST (Politiets sikkerhetstjeneste) melder om en tydelig økning i digital utpressing og sabotasje i løpet av 2022. Økende kompleksitet i leverandørkjeder og tekniske løsninger gjør at digitale trusler mot bankens systemer og tjenester framstår som en tydelig og stadig viktigere del av selskapets totale risikobilde.

I løpet av 2022 har SpareBank 1 Østlandet kun registrert hendelser relatert til informasjonssikkerhet med begrensede konsekvenser for selskapet og alliansen, men vi fortsetter arbeidet med å gjøre våre systemer og tjenester trygge for kunder og ansatte i 2023.

Hva ble gjort i 2022?

I fellesskap med SpareBank 1-alliansen har vi i løpet av 2022 etablert ytterligere systemer og kontroller for å redusere både sannsynlighet for og konsekvens av digitale trusler. I 2022 har vi særlig jobbet med følgende temaer:

- Øke de ansattes bevissthet rundt faren for falske e-poster og forsøk på phishing. Ansatte testes nå jevnlig, og antallet som gir fra seg brukernavn og passord, reduseres over tid.
- Etablere et rammeverk for ledelsesrapportering der sentrale måleparametere (KPI-verdier) knyttet til informasjonssikkerhet regelmessig blir vurdert og rapportert til ledelsen sammen med gjennomførte tiltak og forbedringsforslag.
- Vurdere risikoen av eksisterende og nye produkter og tjenester for å sikre at relevante risikoer blir håndtert og dokumentert.
- Etablere og gjennomføre kontroller og testing for å avdekke svakheter og sårbarheter i systemer og infrastruktur.
- Gjennomføre GAP-analyse for å vurdere status på etablerte kontroller og rutiner opp mot ISO 27001 som er en anerkjent standard for informasjonssikkerhet.

Hva gjenstår i et lengre perspektiv?

Digitale trusler er og vil fortsatt være en viktig del av selskapets totale risikobilde i tiden framover.

Den teknologiske utviklingen vil sette store krav til kunnskap og kompetanse hos ansatte, og vi må bygge og vedlikeholde en god sikkerhetskultur over tid.

I samarbeid med SpareBank 1-alliansen vil vi derfor fortsette arbeidet med å tilby relevant og målrettet sikkerhetsopplæring til selskapets ansatte i tillegg til å innføre og oppdatere kontroll og sikringstiltak.

Opplæring

Selskapet gjennomfører obligatorisk sikkerhetsopplæring av ansatte gjennom året. I 2022 har det vært spesielt fokus på generell kompetanse i informasjonssikkerhet og målrettet testing av kunnskaper.

Fokusområder for testingen har vært gjenkjenning av falske e-poster og svindelforsøk, samt korrekt varsling og håndtering av slike forsøk.

Gjennomføringsgraden følges opp fortløpende, og mer enn 9 av 10 ansatte gjennomfører nå samtlige kurs. Selskapet scorer også generelt bedre enn sammenlignbare bransjer og selskaper i tester som er gjennomført i løpet av året.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Policy for Sikkerhet, Retningslinje for IKT-sikkerhet i SpareBank 1 Østlandet.

Ansvarlig for området: Konserndirektør forretningsdrift

Mål for området

- Sørge for at selskapet tilbyr trygge og sikre løsninger til våre kunder og ansatte.
- Sikre at informasjon om kunder og ansatte blir behandlet på en trygg og sikker måte.
- Sørge for at implementerte kontroller og rutiner baserer seg på anerkjente standarder og praksis.

GRI-indikatorer: 418-1. Opplæring: 404-2
UNEP FI: 5.1 og 5.2

Monica Øverby,
forsikringsansvarlig
personmarked
Østerdalen

KAPITTEL 3.7 - VESENTLIG BÆREKRAFTSTEMA

Etisk markedsføring av produkter og tjenester

Ved å fokusere på etisk markedsføring vil banken sørge for at vi gir god, etterrettelig, enkel og forståelig informasjon om våre produkter og tjenester. Vi har også sterkt søkelys på å unngå grønnvasking, som betyr å framstille et produkt som miljø- eller klimavennlig uten å ha tilstrekkelig grunnlag for å hevde det.

Hvorfor er temaet vesentlig for banken?

Det er viktig for oss å drive etisk markedsføring for å framstille tjenestene og produktene våre transparente og forståelige. Dette gjør vi for å sikre at kunden er godt informert og kan ta gode finansielle beslutninger i forhold til egen økonomi. Det vil alltid være et mål at vår kommunikasjon og markedsføring skal være mest mulig relevant og verdikende for kundene våre.

Banken har også stor påvirkningskraft når vi inngår sponsorater og andre samarbeidsavtaler. Derfor krever vi at alle vi inngår avtaler med, skal overholde våre forventninger og krav til bærekraftige produkter og løsninger.

Hva fikk vi til i 2022?

Det er innarbeidet som en rutine og et krav at vi skal gjøre en bærekraftsvurdering av alt innhold vi produserer og kommuniserer. Vi kvalitetssikrer løpende alle aktiviteter innen markedsføring og digitalt salg for å sikre at det etiske og det juridiske er i tråd med bankens markedsføringspolicy.

Det er i 2022 ikke rapportert om brudd på regelverk og retningslinjer for produkt- og tjenesteinformasjon og merking. Det er heller ikke rapportert om manglende overholdelse

av forskrifter eller frivillige retningslinjer for markedsføring, inkludert reklame, promotering og sponing. I 2022 er etisk markedsføring en selvfølge for de som jobber med markeds-kommunikasjon i banken.

Slik jobber vi med temaet:

- Vi har etablert måling av merkevaren vår i forhold til bærekraft- og samfunnsansvarlighet.
- Alle våre sponsoravtaler blir fulgt opp i forhold til bærekraft. I avtalene våre legger vi også til rette for at klubbene skulle fokusere på arbeid mot utenforskap.
- Vi gjennomfører evaluering og måling av aktivitetene for å sikre at vi kontinuerlig er relevante i vår markeds-kommunikasjon.
- Vi kvalitetssikrer at våre innkjøp blir grundig sjekket opp mot bærekraft og følger bankens regler for innkjøp.
- Vi gjennomfører evaluering og måling av aktivitetene for å sikre at vi kontinuerlig er relevante i vår markeds-kommunikasjon.
- Vi tar kurs og er med på kompetansebyggende aktiviteter knyttet til temaene etisk markedsføring og bærekrafts-kommunikasjon.

Hva gjenstår i lengre perspektiv?

I årene som kommer, er det viktig å implementere nye retningslinjer for sponsoraktivitetene i banken. Ellers viderefører vi arbeidet på alle områder med samme intensitet.

Risiko og muligheter

Vi opplever at det å fokusere på bærekraft og samfunnsansvar i markedsarbeidet blir stadig viktigere. Etisk markedsføring er avgjørende for å styrke bankens omdømme og tydeliggjøre merkevaren. Dersom vi hele tiden gjør bærekraftige valg i handlingene og beslutningene våre, vil vi framstå som en tydelig merkevare med fokus på samfunnsansvarlighet. Risikoen ved ikke å ta hensyn til bærekraft kan blant annet medføre bøter, omdømmetap og lojalitetstap.

Opplæring

Alle som arbeider med markedsføringen i banken, har gjennomført bankens etikkuke. Medarbeiderne som jobber med markedsføring, følger bankens markedsføringspolicy og grønnvaskingsplakaten som banken har signert. Det har gjennom hele 2022 vært ulike webinarer og kurs om temaet etisk markedsføring som deler av markedsavdelingen har deltatt på.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Generelle retningslinjer for bærekraft og samfunnsansvar. Etiske retningslinjer. Bankens markedsføringspolicy, merkevarestrategi og sponingpolicy.

Ansvarlig for området: Markedssjef, Konserndirektør Innovasjon og Forretningsutvikling.

Mål for området: Krav om bærekraft er innarbeidet i alle nye eller forlengede avtaler. Vi gjør bærekraftsvurdering av alt innhold vi produserer og kommuniserer. Vi har tydeliggjort bankens bærekraftsprofil. Forbrukere opplever SpareBank 1-alliansen som den mest bærekraftige innen vår bransje.

GRI-indikatorer: 417-2, 417-3 og SB10-8.
Opplæring: 404-2
SDG: 8.3, 9.4, 12.6, 12.8, 13.3, 16.5
GC: 2

Mål for området	Bankens bærekraftsprofil er tydeliggjort og banken oppleves som mest bærekraftig av forbrukere.					
Måleparameter	Oppnådd resultat i Sustainable Brand Index innen vår bransje. Målet er at SpareBank 1-merkevaren skal være bransjevinner. Målet er felles for SpareBank 1-alliansen, vedtatt i 2019.					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Måloppnåelse	✓ 2. plass etter VIPPS*	✓ 2. plass etter VIPPS*	✓ Bransjevinner	✓ Bransjevinner	✓ Bransjevinner	Ikke tilgjengelig

* VIPPS er en betalingsløsning, ikke en bank, og blir fjernet fra kategorien for 2023 kåringen.

Andre mål

✓ Krav om bærekraft er innarbeidet i alle nye eller forlengede avtaler.

✓ Vi gjør bærekraftsvurdering av alt innhold vi produserer og kommuniserer.

✓ Vi har tydeliggjort bankens bærekraftsprofil.

› Vi har innarbeidet en rutine med krav om å gjøre en bærekraftsvurdering av alt innhold vi produserer og kommuniserer ut til våre kunder.

KAPITTEL 3.8

De dyktige folka våre

I den nye forretningsstrategien for 2022–2025 er det enda sterkere fokus på organisasjon og medarbeidere. Vi skal skape et raust og engasjerende arbeidsmiljø hvor arbeidsglede, gjensidig respekt og kompetanse er nøkkelfaktorer.

Vi har startet arbeidet med å forsterke følelsen av eierskap og definere hva strategien betyr for hver og en av oss. Som en del av strategien har vi i 2022 hatt fokus på arbeidsmiljø og hvordan vi kan markere oss som en attraktiv arbeidsgiver for eksisterende og framtidige medarbeidere.

I samarbeid med vår leverandør av bedriftshelse-tjenester har vi valgt å øke vår satsing på psykisk helse og utvidet helseundersøkelse i 2022.

I den løpende virksomhetsstyringen som rapporteres årlig til styret, inngår også rapportering på sentrale måltall og tiltak innenfor HR-området. I tillegg er det utviklet styringsdokumenter som Etske retningslinjer, Antikorruptjonspolicy, Godtgjøringsordning og Rekrutteringspolicy.

Arbeidsforhold

Med en strategi som setter det relasjonelle og arbeidsglede i sentrum, har vi høsten 2022 innført et nytt verktøy for måling av medarbeidertilfredshet som tar pulsen på organisasjonen i sanntid. De ansatte får fire spørsmål hver uke, og vårt mål er at medarbeiderne skal bruke stemmen sin og fortelle hvordan de har det på jobb. Deltakelsen er høy med en svarprosent på hele 93 prosent. Med dette verktøyet skal ansatte og ledere sammen bidra til utvikling av teamet og arbeidsplassen. Leder får tidlig innsikt i ulike trender, for eksempel økning i negativt stress med økende fare for sykemelding, eller om turnover-intensjonen er stigende.

Verktøyet gir en totalscore på temperaturen og måler 9 ulike kategorier som påvirker jobbtilfredshet: ledelse, arbeidsglede, meningsfullhet, autonomi, arbeidssituasjon, deltakelse, personlig utvikling, teamfølelse og engasjement. I tillegg måler vi ambassadørskap, det vil si i hvilken grad våre medarbeidere vil anbefale oss som arbeidsgiver (eNPS).

Banken har valgt to måleparametere (KPI-er) som skal følges tett. Engasjement og arbeidsglede skal være over 8,0.

Resultatene etter fire måneder viser følgende:

Kategori	KPI	SB1Ø	Bransje
Totaltemperatur	-	7,9	7,9
Engasjement	8,0	8,0	8,0
Arbeidsglede	8,0	7,6	7,7
eNPS ambassadørskap	-	36	28

Skalaen går fra 0-10, hvor 8,0 tilsvarer 80 prosent av maks score. Utregningen av eNPS går fra -100 til + 100. Over 40 er en meget sterk score.

Totaltemperaturen er på nivå med bransjen. Vi oppfyller KPI på engasjement, men vi har litt igjen før vi når måltallet på arbeidsglede. På begge områder er vi på nivå med bransjen. Vår eNPS score ligger høyere enn bransjen, det vil si at våre medarbeidere i større grad enn bransjen vil anbefale oss som arbeidsgiver.

Organisasjonsutvikling og kompetanse

SpareBank 1 Østlandet vedtok i 2021 nye retningslinjer for frivillig hjemmekontor. Ordningen innebærer en mulighet for inntil to dager med hjemmekontor i uka dersom det er forenelig med rolle, arbeidsoppgaver og drift. Vi foretok i 2022 en evaluering av ordningen og konkluderte med at den videreføres. Per 31.12.2022 har 121 medarbeidere signert hjemmekontoravtale (16 prosent).

Koronapandemien medførte større behov for å jobbe digitalt, og vi måtte lære oss nye verktøy for å håndtere en ny arbeidshverdag. Med lokasjoner på ulike steder har hybride teammøter blitt en naturlig del av arbeidshverdagen for de fleste arbeidstakere. Etter koronaen har vi både færre fysiske møter og mindre reising. Dette innebærer at vi i 2023 må se nærmere på fysisk tilrettelegging av arbeidsplassene og opplæring knyttet til hybride arbeidsformer.

Banken har innarbeidet en årssyklus hvor det gjennomføres medarbeider- og utviklingsamtaler i løpet av første kvartal. Medarbeidersamtalen er et

strategisk verktøy som blir brukt for å sikre forankring av strategien hos den enkelte medarbeider og for å kunne gjennomføre en målrettet kompetanseutvikling. Med utgangspunkt i medarbeidersamtaler etableres utviklingsplaner tilpasset den enkelte ansattes behov. Disse følges opp gjennom året i dialog mellom medarbeider og nærmeste leder.

Satsingen på digital kompetanse er videreført i 2022, gjennom blant annet masterprogrammet Digitalisering og digital transformasjon i regi av NTNU. I 2022 har 32 medarbeidere deltatt i programmet (14 kvinner og 18 menn).

Som medlem i Finansnæringens Autorisasjonsordninger (FinAut) har banken forpliktet seg til at våre rådgivere skal være autoriserte. Ordningene skal fremme og sikre nødvendige holdninger, ferdigheter og kunnskap hos rådgiveren innen fagområdene sparing og investering (AFR), kreditt (KRD), skadeforsikring (SF) og personforsikring (PF).

Fagområde	Antall autoriserte rådgivere per 31.12.2022
Sparing og investering (AFR)	211
Kreditt (KRD)	230
Skadeforsikring (SF)	236
Personforsikring (PF)	230
Godkjente informasjonsgivere	65

Nytt i 2022 er to nye autorisasjonsordninger innenfor næringsliv (bedriftsmarked).

Fagområde	Antall autoriserte rådgivere per 31.12.2022
Skadeforsikring næringsliv	13
Personforsikring næringsliv	13

Ny forsikringsformidlingslov krever egnethetsvurdering av alle som selger forsikringsprodukter. I tillegg er det krav om 15 timers årlig videreutdanning. Banken ble godkjent som forsikringsagentforetak i 2022.

Hvert år mottar cirka 10 medarbeidere og ledere masterstipend innenfor strategisk viktige områder for banken. Banken samarbeider i tillegg om ulike lederutviklingsprosjekter innenfor SpareBank 1-alliansen. Vi har blant annet et felles topplererprogram. I tillegg til at det skal bidra til å utvikle den enkelte leder, er det en viktig arena for allianseutvikling og nettverksbygging. Det er en anledning å drøfte våre overordnede strategiske utfordringer og muligheter samt styrke relasjoner og samarbeid. Vi har også startet arbeidet med å etablere et felles program for nye ledere.

Vårt interne program for nye ledere ble ikke gjennomført i 2022 på grunn av for få aktuelle deltakere.

HMS og sykefravær

SpareBank 1 Østlandet arbeider systematisk med HMS og vedtar årlig tiltaksplaner med fokus på forebygging av helseplager og sykefravær. Et tiltak for å forebygge helseplager er at alle ansatte tilbys årlige helseundersøkelser hos Falck Helse AS. Falck Helse AS har vært leverandør av bedriftshelsetjenester i en årrekke. Fra sommeren 2022 leverer de også helseundersøkelser til alle ansatte. De ansatte kan velge mellom tre forskjellige undersøkelser ut fra hvilke behov de har: 1) helseundersøkelse med fokus på hjerterytmeforandring og stressmestring, 2) helseundersøkelse med fokus på livsstil og 3) helseundersøkelse standard. I tillegg til årlig helseundersøkelse har alle ansatte også tilgang til appen Overvinne. Appen kan kalles Psykologen i lomma og handler om psykisk helse og mestringsstrategier.

Det totale sykefraværet i 2022 var 4,15 prosent. Sykefraværet var med det noe høyere enn i 2021, men innenfor det målsatte nivået på under 4,5 prosent. Det målsatte nivået er fastsatt etter en vurdering av virksomhetens art, arbeidets karakter, gjennomsnittet i bransjen og aldersdemografien i egen organisasjon.

Vi legger til rette for medarbeidere som på grunn av sykdom, redusert arbeidsevne eller andre årsaker må ha tilpasninger av arbeidsplass og arbeidsinnhold. I samarbeid med NAV og det lokale initiativet «Hurtigspor på Hedmarken» i Innlandet tar også banken imot arbeidstakere som har behov for arbeidstrening. I 2022 tok vi inn to kandidater.

Det gjennomføres jevnlig grunnleggende arbeidsmiljøopplæring for ledere og verneombud. I 2022 er det også gjennomført lederopplæring i forhold til oppfølging av sykefravær og AKAN. Dette videreføres i 2023.

Banken har etablert tariffavtaler med Finansforbundet i SpareBank 1 Østlandet og LO Finans Østlandet. Samarbeidet mellom ledelsen og ansattes representanter er meget godt. Det er etablert felles samarbeids- og arbeidsmiljøutvalg, hvor fagforeningene og vernetjenesten er representert.

Det har ikke vært arbeidsulykker i 2022.

Rekruttering og turnover

Banken har i 2022 hatt 105 interne og eksterne stillingsutlysninger. Vi har et mål om kjønnsbalanse i alle stillinger. I miljøer der et kjønn er underrepresentert oppfordrer vi i stillingsannonse disse til å søke. I 2022 hadde vi totalt 55 prosent mannlige og 45 prosent kvinnelige søkere.

4,1 % Sykefravær

63,4 Timer opplæring per ansatt

0 Arbeidsulykker i 2022

I 2022 rekrutterte vi 42 kvinner og 63 menn i interne og eksterne rekrutteringsprosesser. Banken vil fortsette arbeidet med å engasjere kvinner gjennom målrettede tiltak slik de er beskrevet i avsnittet lønn, mangfold og likestilling.

Turnoveren er relativt stabil. I 2022 var den på 3 prosent blant kvinner og 2 prosent blant menn, mot henholdsvis 2,7 prosent og 2,4 prosent fra året før. 44 medarbeidere har endret stilling internt i konsernet, enten til nytt arbeidssted, nye roller eller forfremmelser. Blant eksternt nyansatte i 2022 var 30 prosent kvinner og 70 prosent menn.

Arbeidsmarkedet har vært stramt i 2022. Vi har likevel tiltrukket oss mange søkere og ansatt gode kandidater i publiserte stillinger. Men konkurransen om gode kandidater er også lønnsdrivende for finanshuset. Vi har gjennom året videreutviklet og digitalisert deler av rekrutteringsprosessene og har integrert flere verktøy i samme system. Dette gir bedre effektivitet og økt kvalitet, og disse prosessene fortsetter også neste år.

Lønn, mangfold og likestilling

SpareBank 1 Østlandet har gjennom sin policy for likestilling og mangfold og rekrutteringspolicy forpliktet seg til å respektere menneskerettighetene og unngå diskriminering av noen art. Banken skal jobbe aktivt med mangfold og likestilling både i egen virksomhet og overfor kunder og leverandører. Banken vil ha medarbeidere som reflekterer samfunnet den er en del av uavhengig av kulturell bakgrunn, etnisitet, religion og kjønn. Banken tilstreber kjønnsmessig balanse på alle nivåer i organisasjonen. Vi har satt et mål om å øke andelen kvinnelige ledere til 45 prosent. Lik lønn for likt arbeid vurderes og praktiseres så langt som mulig basert på objektive kriterier.

Banken har nedfelt livsfasepolitiske tiltak hvor hensikten er at medarbeiderne skal oppleve faglig og personlig utvikling gjennom ulike faser i karrieren, og at de kan ha et balansert forhold mellom arbeidsliv og privatliv. Den enkelte medarbeiders muligheter for faglig og personlig utvikling skal være uavhengig av kjønn, alder, utdanning, bakgrunn og opprinnelse.

Banken har 740 fast ansatte, av disse er 49,7 prosent kvinner og 50,3 prosent menn. Banken har 8 midlertidige ansatte, hvorav fire kvinner og fire menn. I tillegg kommer vikarer som er leid inn via bemanningsbyråer og som erstatter ansatte i permisjon, sykemeldte med videre.

Andelen kvinner i lederstillinger med personalansvar har sunket fra 42,2 prosent i 2021 til 41,4 i 2022. Vi ligger fortsatt under målsetningen om 45 prosent kvinneandel i lederstillinger. I 2022 hadde vi utlyst 11 lederstillinger. Blant disse fikk vi 67 prosent mannlige søkere og 33 prosent kvinnelige søkere. Vi har derfor en betydelig jobb å gjøre med å få flere kvinnelige søkere til lederstillinger.

Konsernledelsen består av fire kvinner og seks menn, mens bankens styre består av fire kvinner og fire menn. Banken har i 2022 avsluttet programmet Ta Sats

som er lederutvikling særskilt rettet mot kvinner. Tiltaket er under evaluering, og beslutning om eventuell videreføring tas etter dette. Like viktig som enkeltstående tiltak er det å gjennomføre et bevisst arbeid i alle rekrutteringsprosesser.

Av 740 fast ansatte jobber 94 prosent heltid og 6 prosent deltid. Blant de deltidsansatte er 9 menn og 39 kvinner. De fleste av disse har søkt om redusert stilling selv på grunn av omsorgsoppgaver, alder eller arbeidsevne. I overgangen 2021 til 2022 undersøkte vi forekomsten av uønsket deltid blant de som ikke har søkt om dette selv. Resultatet viser at vi på det tidspunktet ikke hadde uønsket deltid i SpareBank 1 Østlandet.

Alle ansatte skal ha lik mulighet til lønnsmessig utvikling, og lokale lønnstillegg skjer ut fra en årlig vurdering av individuelle prestasjoner og bidrag til kollektiv resultatoppnåelse over tid. I disse prosessene er det særskilt fokus på å avdekke eventuelle likelønnsforskjeller.

Banken bruker eksterne systemer for å vurdere og kategorisere stillingene og analysere lønnsdata. I operative stillinger som omfatter rådgivere, saksbehandlere med videre er kvinners lønn 92,1 prosent av menns lønn ved utgangen av 2022, mot 88,6 prosent i 2021. Blant ansatte i lederstillinger og tyngre fagstillinger er kvinners lønn 97,8 prosent av menns lønn, mot 98,9 prosent i 2021. Analysene er ikke korrigert for strukturelle forhold knyttet til ulike fagområder, alder, ansiennitet, utdanningsnivå mv.

For å motvirke at det oppstår lønnsforskjeller mellom kvinner og menn, er det tariffestet en automatisk lønnsregulering for ansatte som kommer tilbake i arbeid etter minst 5 måneders svangerskapspermisjon. I kalenderåret 2022 tok kvinner i gjennomsnitt ut 21,3 uker og menn 14,8 uker foreldrepermisjon. Tallet reflekterer ikke den totale permisjonen per ansatt som er tatt ut, da den kan gå over to kalenderår. Alle var fortsatt ansatt etter permisjonen.

SpareBank 1 Østlandet har en lovbestemt plikt til å arbeide for likestilling og mot diskriminering. Vår rapportering i tråd med aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP) er publisert på bankens nettsider. Vi rapporterer på vårt arbeid med menneske- og arbeidstakerrettigheter gjennom en redegjørelse for aktsomhetsvurderinger som er publisert på vår hjemmeside, ut fra kravet i åpenhetsloven.

Ansvarsforsikring for styrets medlemmer og daglig leder

SpareBank 1 Østlandet med datterselskaper har sammen med de andre selskapene i SpareBank 1-alliansen tegnet forsikring for styrets medlemmer og daglig leder for deres mulige ansvar overfor foretaket og tredjepersoner. Forsikringsdekningen for styreansvar er 800 millioner kroner per skade og samlet per år, mens forsikringsdekningen for profesjonsansvars- og kriminalitetsforsikringen er 1 200 millioner kroner per skade og samlet per år.

Vedlegg: Utdypende fakta om organsiasjon og HR.

Terje Baggerød,
finansrådgiver,
Siw Kristiansen Berg,
finansrådgiver,
Sanne Gullbekk Ellefsen,
kunderådgiver,
Emma Charlotte Damhaug,
finansrådgiver og
Martin Johansen,
finansrådgiver,
Asker

KAPITTEL 3.9 – VESENTLIG BÆREKRAFTSTEMA

Etikk og antikorrupsjon

Etikk og antikorrupsjon er ett av bankens fem vesentlige bærekrafts-tema. Det er viktig både internt og i relasjon til våre omgivelser.

Hvorfor er dette vesentlig for banken?

SpareBank 1 Østlandet lever i et gjensidig avhengighetsforhold til omgivelsene. Vi er avhengige av tillit fra kunder, investorer, samarbeidspartnere, organisasjoner og myndigheter. Tillit er også viktig internt. Vårt arbeid med etikk og antikorrupsjon har til hensikt å verne om denne tilliten. Slik kan vi forsterke våre relasjoner til omgivelsene, bygge soliditet, sikre økonomisk kraft og videreutvikle vårt gode omdømme. Vi aksepterer ingen form for handlinger som kan oppfattes som bestikkelser, korrupsjon eller forsøk på å påvirke saksbehandlingen på en utilbørlig måte. Vår adferd og våre beslutninger skal bygge opp under bankens strategi og målsettinger for samfunnsansvar og bærekraft.

Hva ble gjort i 2022?

Banken har et program for arbeid mot korrupsjon og bestikkelser som gjennomgås og revideres årlig. Programmet består av ulike sentrale aktiviteter som for eksempel opplæring, varslingskanaler, også for anonyme varslinger, risikovurderinger på området og aktsomhetsvurderinger knyttet til kredittgivning. Det er etablert systemer og rutiner for å registrere og følge opp eventuelle avvik. I tillegg blir det gjennomført regelmessige kontroller av hvordan dette er etterlevd både innenfor etikk og korrupsjon. Personvernombudet utarbeider hvert

kvartal rapporter til styret. Det utarbeides også årlige rapporter til styret om praktiseringen av Etske retningslinjer og Policy for antikorrupsjon.

Banken har et etisk råd som er ledet av konserndirektør HR og juridisk. I tillegg består rådet av ansatte, ledere og tillitsvalgte samt et eksternt medlem med kompetanse på området. Rådet skal drøfte prinsipielle og overordnede etiske problemstillinger. Rådet kan også gi anbefalinger i enkeltsaker av etisk karakter som kan skade kundenes tillit eller bankens omdømme. Etisk råd hadde fire møter i 2022. De viktigste temaene var endringer i etiske retningslinjer og omlegging av den årlige etikkuka. I tillegg har rådet jobbet med å gjøre arbeidet i etisk råd kjent for organisasjonen.

Nye etiske retningslinjer

En arbeidsgruppe utgått fra etisk råd la i 2022 fram nye etiske retningslinjer, som ble vedtatt av styret. Målet var å fornye innholdet i tråd med endringer i drifts- og samfunnsforhold, samt forbedre tilgjengeligheten og lesbarheten for medarbeiderne. De nye retningslinjene gjelder fra og med 1.1. 2023.

Varsling

Ny og revidert intern varslingsrutine for hele konsernet ble vedtatt av styret i 2022. De viktigste endringene var å tydeliggjøre saksbehandlingen knyttet til håndtering av varsler, ansvarliggjøring og hvordan banken skal jobbe

sammen med datterselskapene på dette området. Rutinene for varsling skal også bidra til å beskytte varslere. Konsernet har en varslingsgruppe bestående av konserndirektør risikostyring og compliance (leder), konserndirektør HR og juridisk og juridisk direktør. I tillegg tiltrår representant fra datterselskap hvis varselet omhandler forhold i disse. Medarbeidere kan varsle anonymt, og de kan om de ønsker, benytte en varslingskanal som går til et varslingsmottak hos en ekstern samarbeidspartner. Bankens rutiner for ekstern varsling er offentliggjort på vår hjemmeside.

Det er behandlet én varslingssak i 2022. Varselet gjaldt et datterselskap og omhandlet arbeidsmiljøutfordringer. Saken er håndtert og lukket.

Hva gjenstår i et lengre perspektiv?

Banken vil fortsette å ha fokus på etikk og antikorrupsjon for å utvikle og forbedre kompetanse, arbeidsprosesser, kontrolltiltak og etterlevelse av rutiner for å oppfylle myndighetspålagte og selvpålagte krav. De fleste målene er beholdt i ny strategiperiode.

Risiko og muligheter

I 2022 er det gjennomført en egen undersøkelse av risikokulturen i banken. Det gjennomføres flere kontroller og stikkprøver innenfor både etikk og antikorrupsjonsområdet i samarbeid med flere avdelinger. Det er ikke avdekket vesentlige brudd i 2022. På våre nettsider publiseres de mest sentrale aktivitetene i arbeidet mot korrupsjon og bestikkelser. Hvert år lages det etterlevelsestester av de sentrale tiltakene som er utdypet der. Den interne rapportens konklusjon er at banken totalt sett etterlever hele antikorrupsjonsprogrammet, og har gjennomført tilfredsstillende forbedringstiltak gjennom 2022.

Opplæring

Alle autoriserte finansielle rådgivere har gjennomgått det årlige omfattende opplæringsløpet der etikk er en viktig del. I tillegg har alle ledere og medarbeidere gjennomgått opplæring i antikorrupsjon, med 96 prosent deltakelse.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Etske retningslinjer, Policy for antikorrupsjon, Retningslinjer for å identifisere og motvirke interessekonflikter, Program for bankens arbeid mot korrupsjon og bestikkelser.

Ansvarlig for området: Konserndirektør HR og juridisk

Mål for området: Banken har flere mål for arbeidet med antikorrupsjon. To sentrale mål er:

- Ansatte i banken skal ha god kjennskap til bankens etiske retningslinjer.
- Ansatte i banken skal unngå habilitetsproblemer eller interessekonflikter i behandlingen av kredittsaker.

GRI-indikatorer: 2-15, 2-23, 205-1, 205-2, 205-3.
Opplæring: 404-2
SDG: 16.5
GC: 2, 10
UNEP FI: 5.1, 5.2

Vårt mål om at alle medarbeidere har signert for at de har lest etiske retningslinjer og policy for antikorrupsjon, er oppnådd for 2022.

Etiske drypp gjennom året

I 2022 besluttet vi også å endre opplæringsfrekvensen for etikk. I stedet for en årlig etikkuke blir opplæringen mer kontinuerlig med jevnlige «etikkdrypp» som sikrer fokus på forskjellige temaer gjennom året. Det første etikkdryppet handlet om antikorrupsjon. Her ble program for antikorrupsjon gjennomgått, og det ble gitt opplæring i antikorrupsjon for alle ledere og medarbeidere. I 2022 ble det i tillegg gjennomført en mindre omfangsrik etikkuke i starten av året med tema Risikokultur - fordi alle andre gjør det!.

» I 2022 besluttet banken å endre opplæringsfrekvensen for etikk. Opplæringen blir mer kontinuerlig med jevnlige «etikkdrypp» som fokuserer på forskjellige temaer gjennom året.

Mål for området	Ansatte i SpareBank 1 Østlandet skal ha god kjennskap til bankens etiske retningslinjer.					
Måleparameter	Andelen ansatte som har bekreftet at de har gjennomgått og forstått etiske retningslinjer måles kvartalsvis. Målet er at minst 92 % bekrefter (sykefravær og turnover gjør at 100 % ikke er realistisk).					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Måloppnåelse	✓ 96 %	✓ 98 %	✓ 97 %	✓ 95 %	ikke tilgjengelig	ikke tilgjengelig

Mål for området	Ansatte i SpareBank 1 Østlandet skal unngå habilitetsproblemer eller interessekonflikter i behandlingen av kredittsaker.					
Måleparameter	Antall kredittsaker hvor det avdekket brudd på habilitetsbestemmelser. Årlige kontroller. Målet er 0.					
	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Måloppnåelse	✓ 0	✓ 0	✓ 0	Nytt fra 2020	ikke tilgjengelig	ikke tilgjengelig

Ottestad idrettslag var ett av mange som mottok støtte fra SpareBank 1 Østlandet gjennom ordningen Alle Henda i 2022.

KAPITTEL 3.10

Samfunnsengasjement

Vårt allmenntilgjengelige arbeid favner bredt. I god sparebanktradisjon tar vi mange lokale og regionale initiativ for å bidra til en sunn forståelse av økonomi og for å skape økt trivsel og positiv utvikling i bygd og by i markedsområdet.

Her er noen av de viktigste bidragene i vårt samfunnsengasjement i 2022:

Lærer barn og unge om økonomi

En del av vårt samfunnsansvar er å bidra til å øke forståelsen for økonomi blant barn, unge og kundegrupper med spesielle behov. Vi har årelang tradisjon med å engasjere barn og unge i økonomispørsmål gjennom den årlige Sparebankkuka. Banken har tatt dette initiativet videre og har i over 10 år hatt en omreisende lærer i personlig økonomi i samarbeid med Ungt Entreprenørskap Innlandet. Målet er å bidra til å redusere antall inkassosaker blant ungdom. Vi har undervist titusenvis av elever og har på den måten bidratt til å utvikle barn og unges økonomisk kompetanse. I 2022 inngikk vi et samarbeid med Ungt Entreprenørskap Viken

om økonomiopplæring også i Akershus. Banken gjennomførte flere aktiviteter der totalt 1 400 elever fikk undervisning ved å bruke programmene Økonomi og karrierevalg, Sjef i eget liv og andre økonomiprogrammer. Banken lanserte i 2021 en læringsapp om økonomi, Kæsj, verdens første gratis læringsapp med AR-teknologi og spillifisering for å lære unge om personlig økonomi. Appen har til nå over 10 000 nedlastinger.

Forventningsundersøkelser

Banken har i 2022 gjennomført to store forventningsundersøkelser blant husholdninger og bedrifter i markedsområdet. Vi gjør slike undersøkelser jevnlig for å få verdifull innsikt i hvordan folk og næringsliv opplever den økonomiske nåsituasjonen, og hva de tenker om framtida. I undersøkelsen som ble gjennomført

› Våre eksperter og talspersoner innen flere fagområder deler kunnskap og råd i media og bankens egne kanaler.

mot slutten av året, sank husholdningenes forventninger til økonomien til et rekordlavt nivå. 7 av 10 privatpersoner sa de ville spare inn på et eller flere områder i 2023. Blant bedriftene sank forventningene fra optimisme til et nøytralt nivå. Forventningene til etterspørsel og lønnsomhet hadde det sterkeste fallet blant bedriftene, og bekymringene til økte renter steg gjennom 2022.

I 2022 etablerte vi kunnskapssiden Innlandsstatistikk sammen med blant andre Innlandet fylkeskommune og andre utvalgte aktører i regionen. Innlandsstatistikk er et brukervennlig nettsted som inneholder fakta og statistikk om Innlandet på en rekke områder. Hensikten er å spre kunnskap og gi tilgang til relevant statistikk for beslutningstakere, bedrifter, innbyggere og offentlige aktører.

Gir ekspertråd i media og andre kanaler

Vi har etablerte eksperter og talspersoner innen flere fagområder, og vi arbeider fortløpende med å dele kunnskap og råd både i media og gjennom bankens egne kanaler. I 2022 har særlig vår privatøkonom og sjefsøkonom vært godt synlige i mediene med aktuelle temaer. De har bidratt til å spre innsikt og kunnskap om rente- og prisøkninger, sparing, skatt, forbruk, gjeld og makroøkonomi. Vi har god dialog med flere medier om denne typen temaer, noe som har resultert i en rekke mediasaker. Dette er generelt både viktig og samfunnsnyttig, men spesielt viktig akkurat nå som mange kjenner på en strammere økonomi.

Støtte til samfunnsnyttige formål

Størsteparten av gavetildelingene fra bankens overskudd går gjennom Sparebankstiftelsen Hedmark, se side 100. Men banken gir også enkelte gaver til veldedige formål. Årlig støtter vi TV-aksjonen, og i 2022 ga vi 150 000 kroner til Leger Uten Grenser og DNDs arbeid for å gi livreddende helsehjelp og medisiner til mennesker som trenger det mest. Banken stiller også vederlagsfritt opp som tellebank i TV-aksjonen. Vi har som tradisjon å gi en julegave til noen som trenger det, framfor å gi gaver til kunder

Fikk gode innspill under Arendalsuka

Konkurranseskraft og stigende priser, naturrisiko, digitale kriminelle og framtidsbanker i meta-verset. Sammen med andre SpareBank 1-banker satte vi sentrale temaer på kartet på denne viktige demokratiske møteplassen.

Arendalsuka er en nasjonal arena hvor aktører innen politikk, samfunns- og næringsliv møtes for å diskutere og lære mer om dagens og morgendagens utfordringer. Rundt 1 000 arrangementer med aktuelle temaer fyller Arendal sentrum i august hvert år.

SpareBank 1 Østlandet var sammen med flere gode krefter fra SpareBank 1 aktivt til stede for å diskutere ulike temaer, få innspill og dele og få ny kunnskap.

Sammen med ODIN Forvaltning var banken ansvarlig for arrangementet «Natur vs. kapital – hvordan kan dyr og planter vinne mot pengemakta?». Her satte vi fokus på hvordan bank og finans kan bidra til å sikre felles naturverdier. Vi inviterte fagfolk, sivilsamfunn og politikere til å gi innspill til hva vi i finansnæringen kan gjøre og fikk mange gode forslag å jobbe videre med.

De andre arrangementene i SpareBank 1-programmet fikk også god oppslutning. Temaene var: «Hva skjer med norsk konkurransekraft når energiprisene blir de samme som i resten av Europa?», «De usynlige ranerne: Hvordan stopper vi de digitale kriminelle?» og «Newfoundland: Sparebanker i Metaverset?».

› Vi er aktivt til stede på Arendalsuka for å diskutere ulike temaer, få innspill og dele og få ny kunnskap.

og ansatte. I 2022 ble gaven på 340 000 kroner fordelt på matsentralene i Oslo og Innlandet, samt krisesentrene i vårt markedsområde.

Sparebanken Hedmarks kunstfond

Tidligere vedtatte kunstprosjekter er ferdigstilte og overlevert til kommunene Stange, Kongsvinger, Elverum, Våler, Åsnes og Sør-Odal. Kunstfondet tilføres ikke lenger midler. Styret har derfor vedtatt å søke Stiftelsestilsynet om å avvikle fondet som gjennom 40 års virke har delt ut gaver for mer enn 30 millioner kroner innenfor kunst og kultur i tidligere Hedmark fylke. Det er vedtatt å bruke resterende kapital innenfor de fire kommunene som opprinnelig var fondets virkeområde; Elverum, Åmot, Stor-Elvdal og Rendalen.

Idrettens bank

SpareBank 1 Østlandet har lang tradisjon for å støtte opp om topp- og breddeidrett både lokalt, regionalt og nasjonalt. Gjennom SpareBank 1-alliansen er vi en av Norges største bidragsytere til idretten og frivilligheten. Til sammen er vi med vår distribusjon, vårt produkttilbud og samfunnsengasjement en naturlig og betydelig samarbeidspartner for idretts-Norge.

Siden 2015 har SpareBank 1-bankene vært hovedsponsor for Norges Skiforbund Langrenn. I april 2022 ble sponsoravtalen forlenget fram til sesongavslutningen i 2025. Vi inngikk i 2020 en langsiktig forretnings- og markedsmessig avtale også med Norges idrettsforbund (NIF). Med denne avtalen leverer vi gode og kostnads-

effektive løsninger til idretten, både for idrettslag, særforbund og NIF sentralt. Dette understøtter og befester rollen SpareBank 1 har som idrettens bank.

Økonomi kan være en barriere for deltakelse i organisert idrett. Sammen med Norges idrettsforbund ønsker vi å bidra til å senke denne barrieren med gode tiltak innen inkludering og sirkulærøkonomi. Arbeid mot utenforskap i organisert aktivitet er tatt inn i flere sponsoravtaler. Vi bidrar for eksempel til lavere treningsavgift for de yngste i Lillehammer Skiklub, Lillehammer Cykleklubb, Brumunddal Fotball og Elverum Fotball. I Oslo har vi sammen med Vålerenga Hockey gått til innkjøp av blant annet keeperutstyr til gratis utlån.

Vi ønsker at flere skal få muligheten til å gå på ski. Gjennom aktiviteter som Byttehelgen og Skibanken jobber vi sammen med våre samarbeidspartnere i idretten. Under Byttehelgen kan alle som vil, kjøpe brukt og bra skiutstyr til en billig penge. Gjennom Skibanken sørger vi for at skiutstyr som ikke er i bruk, kan komme til nytte for fellesskapet. Både privatpersoner og bedrifter kan sette inn brukte og ubrukte ski i banken. Skibanken deler så ut skiene til organisasjoner, skoler og idrettsklubber som gjør utstyret tilgjengelig for de som måtte trenge det. På denne måten ønsker vi å ha et ekstra fokus på å dele skiglede med de som ikke har opplevd det tidligere.

Et annet tema som med jevne mellomrom får medieoppmerksomhet relatert til idrett og frivillige organisasjoner, er overgrep mot barn

Gjennom tilskuddsordningen Alle Henda fikk langrennsgruppa til Røa IL utdelt 50 000 kroner av tidligere langrennsløper Marit Bjørgen og Gudbrand Fossbråten fra SpareBank 1 Østlandet. Her med trener Erik Lippestad (til venstre).

og unge på deres fritidsarenaer. For å bidra til å forebygge overgrep har banken innført krav om at våre sponsorer henter inn politiattester fra alle de som jobber med barn og unge i klubber, lag og foreninger. Sponsorer kan sies opp med umiddelbar virkning dersom lag og foreninger ikke har dette i orden.

Gaver og sponsing

I 2022 hadde banken om lag 200 store og små sponsoravtaler til en verdi av 34 millioner kroner.

Fotball, håndball, langrenn og ishockey er idrettsgrener der SpareBank 1 Østlandet sponser både elite og bredde, men breddeaktiviteter utgjør hovedtyngden av sponsoratene. Mer enn 9 av 10 sponsoravtaler er rettet mot barn og unge og til breddeaktiviteter for liten og stor.

På toppnivå sponser vi fotballklubbene Stabæk (damer og herrer), HamKam (herrer) og Kongsvinger (herrer), hockeylagene Frisk-Asker, Vålerenga og Storhamar samt håndballagene Storhamar (damer) og Elverum (herrer). Fra 2023 har HamKam også damelag etter en samarbeidsavtale med Fart IL. Vi er hovedsponsor for Fart IL og for HamKams damelag.

Banken deler også ut 2,5 millioner kroner i talentstipend til unge talenter innen idrett, kunst og kultur. Dette skal stimulere idrettsungdom og unge kunstnere til å utvikle sitt talent og engasjement gjennom trening, utdanning og forskjellige kreative aktiviteter.

Gjennom tilskuddsordningen Alle Henda delte banken ut til sammen 10 millioner kroner i ekstraordinære gavemidler til hele 415 lag og foreninger i 2022. Formålet med Alle Henda er å skape aktivitet og få både medlemmer og frivillige som falt fra under pandemien, tilbake igjen. Prosjektet ble gjennomført i samarbeid med Spleis, Radio Metro og Amedia. Flere kjente ambassadører stilte opp for ordningen, blant andre Marit Bjørgen og Patrick Thoresen.

Bærekraftsfond og bærekraftspris lansert

Banken ønsker å stimulere til bærekraftig nyskaping, utvikling og entreprenørskap. Et nytt fond på 10 millioner kroner og en årlig pris på 100 000 kroner skal gå til gode tiltak og prosjekter som har en positiv påvirkning på klima og miljø.

Verden står foran store endringer i omstillingen til lavere utslipp. SpareBank 1 Østlandet ønsker å være en pådriver for bærekraftig utvikling og mener alle kan være med og gjøre en forskjell. Bærekraftsfondet vil derfor støtte både små og store lokale bærekraftsformål.

– Prosjekter som har bærekraftsverdi over tid, som engasjerer mange i lokalmiljøet og som skaper aktivitet og bidrar til dugnadsånd, kan søke om midler, forteller Karoline Bakka Hjertø, leder for bærekraft i SpareBank 1 Østlandet.

Til bærekraftsprisen fikk vi inn forslag på over 50 bedrifter fra hele Østlandet. Juryen vurderte en rekke gode kandidater og kåret Sirkula IKS til vinner av Bærekraftsprisen 2022. Sirkula fikk prisen for sin satsing på gjenbruk. Bedriften tar hånd om avfallet til husholdninger i fire kommuner, drifter fem gjenvinningsstasjoner, et avfallsanlegg og Resirkula, et gjenbrukskonsept med blant annet et senter for ombruksbutikker.

Resirkula er unikt i Norge og er landets største og mest moderne anlegg som er tilrettelagt for gjenbruk i praksis.

— Vi jobber hardt for å gjøre gjenbruk mer populært, og det er utrolig stort at bankens første bærekraftspris går til oss.

Maria Sætersdal Remøe, daglig leder, Resirkula

34 mill. kr Sponsoravtaler

12 mill. kr Gavemidler

Sparebankstiftelsen Hedmark

Sparebankstiftelsen Hedmark ble etablert 29. oktober 2015. Stiftelsen skal være en langsiktig eier i SpareBank 1 Østlandet og videreføre sparebanktradisjonen gjennom å gi gaver til allmenntilretteleggende formål i tidligere Hedmark fylke.

Sparebankstiftelsen Hedmark eier 52,15 prosent av bankens børsnoterte egenkapitalbevis per 31.12.2022.

Eierskap

Sparebankstiftelsen Hedmark skal forvalte de egenkapitalbevis den ble tilført ved opprettelsen, og den skal utøve et betydelig, langsiktig og stabilt eierskap i SpareBank 1 Østlandet. Målet med eierskapet er å få et økonomisk utbytte samt å bidra til bankens videre utvikling. Stiftelsen har utarbeidet et «Eierforventningsdokument» for å informere finansmarkedet om hvem Stiftelsen er, hvordan Stiftelsen vil opptre som eier og Stiftelsens forventninger som hovedeier. sparebankstiftelsenhedmark.no/kapital-eierskap

Kapitalforvaltning

Sparebankstiftelsen Hedmark er i dag en av Norges største allmenntilretteleggende finansstiftelser. Stiftelsens samlede kapital var per 31.12.2022 på i overkant av 10 milliarder kroner og besto i tillegg til egenkapitalbevisene i SpareBank 1 Østlandet, av rentepapirer med lav risiko og høy likviditet, bankinnskudd i banker med minimum rating A3 fra Moody's samt internasjonale aksjefond.

Gaver til allmenntilretteleggende formål – videreføring av sparebanktradisjonen

Stiftelsen skal disponere deler av overskuddet og dele ut utbyttemidler til allmenntilretteleggende formål. Stiftelsen skal i sin utdeling av utbyttemidler fortrinnsvis ta hensyn til regionen som har bygget opp kapitalen i Sparebanken Hedmark gjennom 175 år, det vil si gamle Hedmark fylke.

Gavetildelinger i 2022

Siden starten i 2017 har Sparebankstiftelsen Hedmark bevilget gaver for 558 millioner kroner til Hedmarksamfunnet, hvorav 200 millioner til forskning og høyere utdanning. Gavetildelingene i 2022 var på nærmere 156 millioner kroner.

Innenfor kategorien kunnskap utgjorde etableringen av Innlandet Science Park 93 millioner kroner.

Dette er noen av stiftelsens satsingsområder i 2022:

Integrering og utenforskap

Stiftelsen har i 2022 hatt en betydelig satsing på prosjekter som bidrar til integrering og redusert utenforskap. 12 prosent av barna i Norge kommer fra familier med vedvarende lav inntekt. I enkelte regioner i Hedmark er andelen høyere. Gjennom ordningene Hele laget og Støtte til aktiviteter for flykninger har lag og foreninger både innen idretts- og kulturfeltet mottatt støtte til utstyr, medlemskontingenter, turer og samlinger for disse barna.

Nærfriluftsliv og folkehelse

Høsten 2022 åpnet de første dagsturhyttene i Innlandet. Målet er ei hytte i hver kommune. Hyttene blir åpne året rundt og skal være et sted der man kan spise matpakka si og få litt varme i seg. Dagsturhytta Innlandet er et samarbeid mellom Sparebankstiftelsen Hedmark, Sparebankstiftelsen DNB, Innlandet fylkeskommune, kommuner og frivillige organisasjoner lokalt i den enkelte kommune. De to

Dans på stien er et utendørs danseprosjekt som engasjerer mange barn og unge i Hedmark.

stiftelsene har til sammen bevilget 14,3 millioner kroner til prosjektet.

Uorganiserte aktiviteter

Mange barn og unge faller utenfor de organiserte aktivitetene. Rena Idrettslag er et eksempel på en forening som ønsker å etablere en unik innendørs arena for egenorganisert virksomhet for barn og unge i Åmot og nabo-kommunene. Anlegget skal bidra til fysisk aktivitet, forebygge ensomhet og mobbing og virke inkluderende da det ikke skal være terskler for deltakelse. Stiftelsen har støttet prosjektet med 1,1 million kroner i et spleiselag med kommunen, idrettslaget og spillemidler. Andre steder har stiftelsen bidratt med gavemidler til blant annet skateanlegg og klatreparker som lokale lavterskeltilbud.

Kunst i offentlig rom

Sparebankstiftelsen har i 2022 åpnet for søknader om støtte til kunst i offentlig rom. Prosjektet Tankeplass ledes av Innlandet fylkeskommune. Målet er å skape naturlige stoppesteder langs Pilegrimsleden ved bruk av kunstneriske eller arkitektoniske installasjoner og verk. Prosjektet er støttet med 1,7 millioner kroner. Kunstprosjektet Olavspila er støttet med 1 million kroner. Dette er et kunstnerisk bidrag som skal gi noe varig til Våler ut over 1000-årsmarkeringen i 2022. I Trysil ønsker kommunen å oppgradere Kongeparken for å øke interessen for og kunnskapen om krigsutbruddet i Norge under 2. verdenskrig og revitalisere denne delen av nyere norsk historie. Stiftelsen har bidratt med 1 million kroner til dette prosjektet.

Innlandet Science Park

Sparebankstiftelsen Hedmark har tatt initiativ til å etablere Innlandet Science Park med campus i Hamar, Kongsvinger og Elverum. For å realisere prosjektet ble Stiftelsen Innlandet Science Park etablert våren 2022, med en daglig leder og styre. Ambisjonen er å få fram nye vekstbedrifter, styrke vekstkraften i etablerte bedrifter og å bidra til et konkurransedyktig og attraktivt universitet.

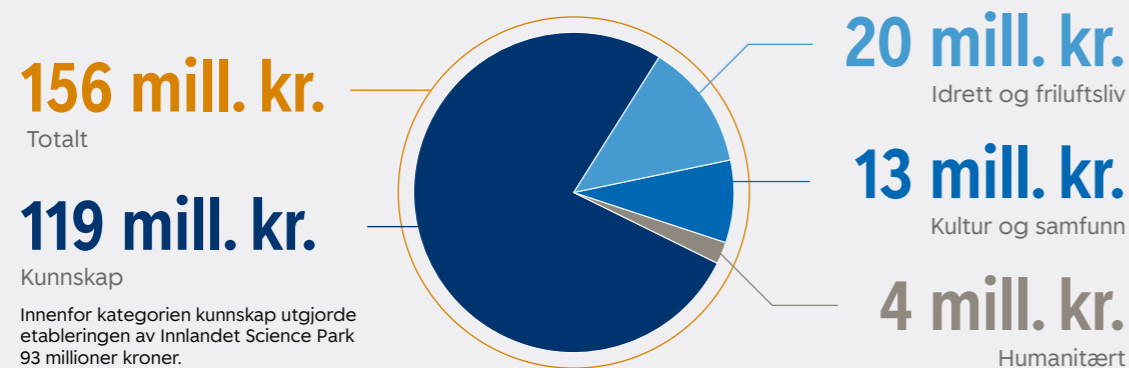
En science park samler utdanning, forskning, kunnskapsbedrifter og gründerkapital under samme tak ut fra ett formål: å skape regional vekst. Dette skjer ved å bygge et landemerke – et kunnskapscenter – som gir rom, inspirasjon og attraktivitet til å drive fram innovasjon, entreprenørskap og vekst. Byggestart i Kongsvinger var høsten 2023, og i Hamar planlegges byggestart i 2024.

Universitet i Innlandet

Sparebankstiftelsen Hedmark har siden 2017 støttet Høgskolen i Innlandet med nærmere 200 millioner kroner i arbeidet for å oppnå universitetsstatus. En av regionens aller største utfordringer er utdanning og forskning, og et universitet vil ha stor betydning for samfunn, næringsliv og økonomisk vekst i regionen. Høgskolen i Innlandet fikk avslag på sin første søknad i 2020 og sendte fornyet søknad november 2022. Målet er universitetsstatus i løpet av 2023.

Les mer om Sparebankstiftelsen Hedmark på sbsh.no

Figur 31: Gavetildelinger

Kapittel 4

Styring og selskapsledelse

4.1	Informasjon om styret	104
4.2	Organisasjonskart og eierposter	105
4.3	Konsernledelsen	106
4.4	Eierstyring og selskapsledelse	107

Anne Mathisen,
regionbanksjef bedriftsmarked,
Østerdalen.

KAPITTEL 4.1

Informasjon om styret

Siri J. Strømmevold

(f. 1961), styreleder, bosatt på Tynset. Strømmevold er utdannet dataingeniør og har lang erfaring fra oljeindustrien, blant annet Mobil Expl., Statoil og Saga Petroleum. Hun er nå daglig leder av Tynset Bokhandel. Strømmevold ble valgt inn i styret i 2006. Styreleder siden 2012.

Antall styremøter 21 av 22 – Antall egenkapitalbevis 3 845

Nina Cecilie Strøm Swensson

(f. 1972), styremedlem, nestleder, bosatt i Brumunddal. Swensson er utdannet siviløkonom og har blant annet jobbet i PriceWaterhouseCoopers og Oppland Sentralsykehus. Hun er nå økonomidirektør i Sykehuset Innlandet HF. Styremedlem siden 2010. Nestleder i styret siden 2016.

Antall styremøter 22 av 22 – Antall egenkapitalbevis 4 132

Jørn-Henning Eggum
(f. 1972), styremedlem, bosatt i Bergen.

Eggum har svennebrev som gullsmed fra Bergen Læringskole og utdanning innen ledelse og organisasjon gjennom AOF. Han er nå leder i Fellesforbundet, hvor han tidligere også har vært forbundssekretær. Styremedlem siden mars 2021.

Antall styremøter 17 av 22 – Antall egenkapitalbevis 0

Tore Anstein Dobloug
(f. 1962), styremedlem, bosatt i Furnes.

Dobloug er cand.polit. fra Universitet i Oslo og har doktorgrad i økonomisk geografi fra Universitetet i Lund. Han har vært direktør i Energy Future Invest, finansdirektør i Hedmark Energi og jobbet som banksjef og finansdirektør i Sparebanken Hedmark. Nå er han direktør i Sparebankstiftelsen Hedmark. Styremedlem siden 2019.

Antall styremøter 21 av 22 – Antall egenkapitalbevis 0

Alexander Sandberg Lund
(f. 1969), styremedlem, bosatt i Oslo.

Lund er cand.jur. med utdanning fra Universitetet i Oslo. Han har vært dommerfullmektig ved Trondenes sorenskriverembete, advokatfullmektig, advokat og partner i Wikborg Rein, Oslo. Nå er han partner/advokat i Advokatfirmaet CLP. Styremedlem siden 2019.

Antall styremøter 21 av 22 – Antall egenkapitalbevis 4 286

Idun Kristine Fridtun
(f. 1963), styremedlem, bosatt i Brumunddal.

Fridtun har utdanning i økonomi og ledelse fra Hedmark distrikthøgskole og Handelshøyskolen BI. Hun er Chief Financial Officer i Hexagon Ragasco og har tidligere hatt tilsvarende stillinger i Norske Skog, Langmoen Parkett, Kähns og Mustad Autoline. Styremedlem siden 2022.

Antall styremøter 16 av 17 – Antall egenkapitalbevis 450

Sjur Smedstad
(f. 1966), styremedlem, bosatt i Strømmen.

Smedstad har kurs fra Handelshøyskolen BI innen forsikring, privatøkonomi med juss og relasjonsmarkedsføring samt utdanning innen organisasjon og ledelse ved Høyskolen Christiania. Han er hovedtillitsvalgt for Finansforbundet i SpareBank 1 Østlandet og har vært ansattes representant i styret siden 2022.

Antall styremøter 17 av 17 – Antall egenkapitalbevis 1478

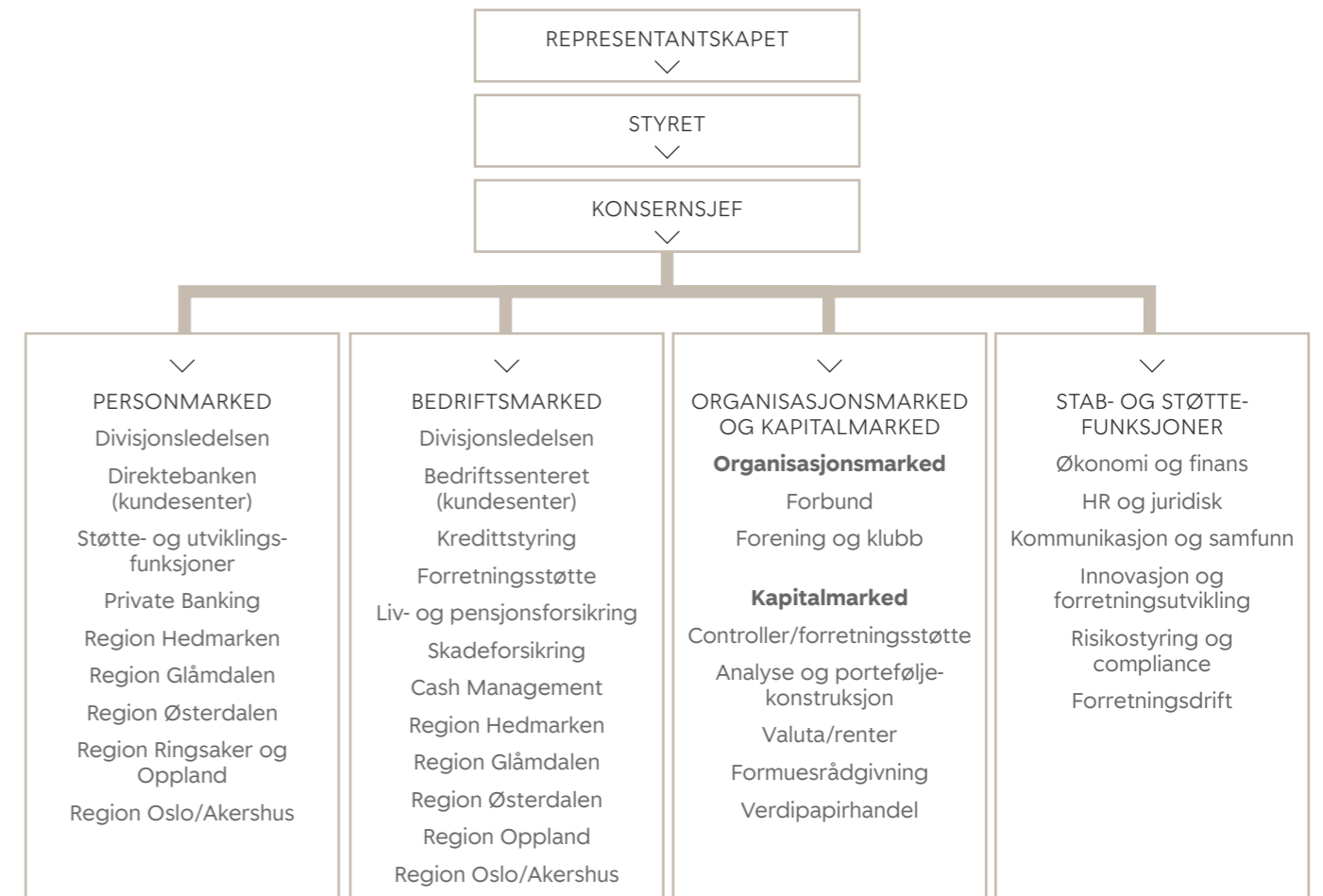

Catherine Norland
(f. 1972), styremedlem, bosatt i Lørenskog.

Norland har utdanning innen reiseliv og studerer Bachelor of Management ved Handelshøyskolen BI. Hun er i dag hovedtillitsvalgt i LO Finans Østlandet, hvor hun tidligere var nestleder. Norland har også jobbet som kreditt-rådgiver og bedriftsrådgiver i SpareBank 1 Oslo Akershus. Ansattes representant i styret siden 2022.

Antall styremøter 17 av 17 – Antall egenkapitalbevis 194

KAPITTEL 4.2

Organisasjonskart og eierposter

Organisasjonskart

Eierposter

DATTERSELSKAPER	EIERANDEL	TILKNYTTET SELSKAP/ FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET	EIERANDEL
SpareBank 1 Finans Østlandet AS	85,1 %	SpareBank 1 Gruppen AS	12,4 %
SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet Holding AS	100,0 %	SpareBank 1 Utvikling DA	18,0 %
EiendomsMegler 1 Innlandet AS	100,0 %	SpareBank 1 Betaling AS	18,1 %
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS	100,0 %	BN Bank ASA	10,0 %
AS Vato	100,0 %	SpareBank 1 Forvaltning AS	6,3 %
Youngstorget 5 AS	100,0 %	SpareBank 1 Gjeldsinformasjon AS	14,7 %
		SpareBank 1 Bank og Regnskap AS	25,0 %
		SpareBank 1 Boligkreditt AS	22,4 %
		SpareBank 1 Næringskreditt AS	15,7 %
		SpareBank 1 Kreditt AS	18,9 %
		SpareBank 1 Kundepleie AS	26,7 %

KAPITTEL 4.3

Konsernledelsen

Richard Heiberg

(f. 1956), konsernsjef
Richard er siviløkonom fra BI, har en MBA fra University of Wisconsin, USA og har hatt ulike lederstillinger i Norske Skog, Forestia og Nordic Paper. Richard satt i styret i Sparebanken Hedmark fra 1995, deriblant som styreleder i fire år før han ble administrerende direktør i banken i 2010.

Antall egenkapitalbevis. 113 925 *

Geir-Egil Bolstad

(f. 1967), konserndirektør økonomi og finans
Geir-Egil er siviløkonom (BI) med spesialisering i finans og har en MBA (NHH). Han har 11 års erfaring fra SpareBank 1 Oslo Akershus som risk manager, finansdirektør og viseadministrerende direktør. Geir-Egil var en del av Bank 1 Oslo Akershus' ledelse fra 2009 og kom inn i SpareBank 1 Østlandets konsernledelse i 2017.

Antall egenkapitalbevis. 44 156

Kari Elise Gismås

(f. 1964), konserndirektør personmarked
Kari er utdannet innen økonomi (NLH), markedsføringsledelse (BI), salg og relasjonsbygging (NKI). Hun har markeds- og ledererfaring fra næringsmiddelindustrien og har bred styreverfaring. Kari har jobbet i Sparebanken Hedmark fra 2001 og vært en del av bankens konsernledelse siden da.

Antall egenkapitalbevis. 3 442

Hans Olav Wedvik

(f. 1974), konserndirektør bedriftsmarked
Hans Olav er utdannet økonom, har business administration (BI) og utdanning innen finans og risk management (NHH). Han har tidligere erfaring fra DnB Finans, DnB Asset Management og som administrerende direktør i SpareBank 1 Finans Østlandet AS før han kom inn i konsernledelsen i 2016.

Antall egenkapitalbevis. 3 442

Liv Krokan Murud

(f. 1966), konserndirektør HR og juridisk
Liv er utdannet dataingeniør og har en Master of Management fra BI. Hun har erfaring fra IT-bransjen, Norges Bank, Norsk Tipping og høgskolesektoren. Liv har jobbet i bankens HR-avdeling siden 2008 og gikk inn i konsernledelsen fra 2021.

Antall egenkapitalbevis. 3 763

Siv Stenseth

(født 1963), konserndirektør kommunikasjon og samfunn
Siv er journalist (NJH), har en Master of Management i strategisk PR, kommunikasjon og ledelse (BI) og er utdannet sosionom (SHT). Hun har erfaring både fra media, kommunikasjonsbransjen og arbeid med enkeltmennesker. Siv har hatt kommunikasjonsansvaret og deltatt i konsernledelsen fra 2003.

Antall egenkapitalbevis. 3 913

Dag-Arne Hoberg

(f. 1957), konserndirektør innovasjon og forretningsutvikling
Dag-Arne er sivilingeniør (NTH) og har tilleggsutdannelse innen ledelse og administrasjon. Han har lang og bred ledererfaring fra norsk IT-bransje før han begynte som IT-sjef i Sparebanken Hedmark høsten 1995. Dag-Arne har vært en del av bankens konsernledelse siden 2007.

Antall egenkapitalbevis. 7 521

Vidar Nordheim

(f. 1962), konserndirektør risikostyring & compliance
Vidar er siviløkonom (BI). Han har erfaring fra Gjensidige Forsikring og har hatt en rekke stillinger i Sparebanken Hedmark siden 1990. Vidar har vært en del av bankens konsernledelse fra 2006.

Antall egenkapitalbevis. 8 497

Espen Mejlænder-Larsen

(f. 1969), konserndirektør organisasjonsmarked og kapitalmarked
Espen er økonom og har en Master of Management i investering og finansiering (BI). Han har erfaring fra SEB som obligasjonsmegler og har jobbet i Bank 1 Oslo Akershus fra 1995 som leder for treasury og kapitalmarked. Han var en del av ledelsen i Bank 1 fram til han gikk inn i konsernledelsen i 2017.

Antall egenkapitalbevis. 6 695

Elin B. Ørbæk

(f. 1963), konserndirektør forretningsdrift
Elin er jurist, er utdannet ved Politiskolen og har en Master of Management (BI) i HR, styrearbeid og økonomisk kriminalitet. Hun har erfaring fra politiet og fra Campbell & Co. Elin var advokat i bankens kreditstyringsavdeling fra 2008, ble senere juridisk direktør og tiltrådte konsernledelsen i 2019.

Antall egenkapitalbevis. 1 989

* Inkluderer også EKB eiet gjennom Richard Heiberg Invest AS

KAPITTEL 4.4

Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Østlandet omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som selskapet styres og kontrolleres etter og legger grunnlaget for langsiktig verdiskaping til det beste for egenkapitalbeviserne, kundene og andre interessenter.

SpareBank 1 Østlandet vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse og hvordan de fungerer i selskapet. SpareBank 1 Østlandet avlegger en redegjørelse for prinsipper og praksis for eierstyring

og selskapsledelse i samsvar med regnskapsloven § 3-3b og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse.

Regnskapsloven § 3-3b Redegjørelse om foretaksstyring	Kommentarer/henvisninger
1 Angivelse av anbefalinger og regelverk om foretaksstyring som foretaket er omfattet av eller for øvrig velger å følge.	Prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Østlandet er basert på norsk lov. Konsernet følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse. Det henvises til NUES pkt. 1.
2 Opplysninger om hvor anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1, er offentlig tilgjengelige.	Anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse er tilgjengelig på nues.no.
3 En begrunnelse for eventuelle avvik fra anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1.	Eventuelle avvik fra anbefalingen er kommentert under redegjørelsen for hvordan anbefalingen etterleves.
4 En beskrivelse av hovedelementene i foretakets, og for regnskapspliktige som utarbeider konsernregnskap, eventuelt også konsernets systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen.	Se redegjørelsen for NUES pkt. 10.
5 Vedtektsbestemmelser som helt eller delvis utvider eller fraviker bestemmelser i allmennselskapsloven kapittel 5.	Se redegjørelsen for NUES pkt. 6.
6 Sammensetningen til styre, bedriftsforsamling, representantskap og kontrollkomité; eventuelle arbeidsutvalg for disse organene samt en beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruksjoner og retningslinjer for organenes og eventuelle utvalgs arbeid.	Se redegjørelsen for NUES pkt. 6, 7, 8.
7 Vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskifting av styremedlemmer.	Se redegjørelsen for NUES pkt. 8.
8 Vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis.	Se redegjørelsen for NUES pkt. 3.
9 En beskrivelse av foretakets retningslinjer for likestilling og mangfold med hensyn til for eksempel alder, kjønn og utdannings- og yrkesbakgrunn for sammensetning av styre, ledelses- og kontrollorganer og deres eventuelle underutvalg. Mål for retningslinjene, hvordan de har blitt gjennomført og virkningen av dem i rapporteringsperioden skal opplyses. Hvis foretaket ikke har slike retningslinjer, skal dette begrunnes.	Se redegjørelsen for NUES pkt. 8.

Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse

SpareBank 1 Østlandet følger den norske anbefalingen om eierstyring og selskapsledelse av 14. oktober 2021. Se bankens nettsider, sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/investor/virksomhetsstyring/eierstyring-selskapsledelse.html for redegjørelse for hvordan de 15 punktene i anbefalingen er fulgt opp. Tabellen til høyre viser de tre punktene der banken avviker fra anbefalingen. Banken har ikke endret redegjørelsen fra foregående år.

Anbefaling fra NUES	Avvik fra anbefalingen
6 Generalforsamling	SpareBank 1 Østlandet forholder seg til lover og forskrifter som regulerer finansforetak i sammensetningen av styringsorganer.
7 Valgkomite	Alle medlemmene av valgkomiteen til representantskapet velges blant de gruppene som er representert i representantskapet, i henhold til vedtektsbestemmelser. Det er foreløpig ikke vurdert å utvide komiteen med et medlem hentet utenfor representantskapet.
14 Selskaps-overtakelse	Lovpålagte eierbegrensninger.

Kapittel 5

Redegjørelse og resultater

5.1	Styrets årsberetning	110
5.2	Resultatregnskap	126
5.3	Utvidet resultatregnskap	127
5.4	Balanse	128
5.5	Endring i egenkapital	129
5.6	Kontantstrømoppstilling	131
5.7	Noter	132
5.8	Egenerklæring og beretning	199
5.9	Datterselskaper	208
	Vedlegg 1: Alternative resultatmål	212
	Vedlegg 2: Viktige regulatoriske endringer	216

KAPITTEL 5.1

Styrets årsberetning

Hovedtrekk 2022 (Konserntall. Tall i parentes gjelder for tilsvarende periode i 2021)

Resultat etter skatt:	1 948	(2 022)	mill. kroner
Egenkapitalavkastning:	10,5	(11,6)	prosent
Resultat per egenkapitalbevis:	11,37	(11,96)	kroner
Netto renteinntekter:	2 693	(2 161)	mill. kroner
Netto provisjons- og andre inntekter:	1 588	(1 663)	mill. kroner
Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser:	162	(599)	mill. kroner
Sum driftskostnader:	2 037	(1 980)	mill. kroner
Tap på utlån og garantier:	27	(5)	mill. kroner
Utlånsvekst siste 12 måneder inklusiv lån overført til kredittforetakene:	8,7	(7,7)	prosent
Innskuddsvekst siste 12 måneder:	7,2	(7,7)	prosent
Ren kjernekapitaldekning:	17,7	(18,0)	prosent

Styret foreslår ovenfor bankens representantskap et kontantutbytte på 6,80 (6,00) kroner per egenkapitalbevis, totalt 788 (695) mill. kroner. I tillegg foreslås et kundeutbytte på 306 (295) mill. kroner, og en avsetning på 31 (6) mill. kroner til gaver.

SpareBank 1 Østlandet opererer i et av landets mest interessante markedsområder med gode fremtidsutsikter for vekst i befolkningstall og bedriftsetableringer. Konsernet har kompetente medarbeidere som leverer et bredt tjenestetilbud og opplever økende kundetilfredshet og sterk kundevekst. SpareBank 1 Østlandet oppnådde i 2022 et konsernresultat etter skatt på 1 948 (2 022) mill. kroner og en egenkapitalavkastning på 10,5 (11,6) prosent.

Bankens langsiktige finansielle målsettinger er en årlig avkastning på egenkapitalen på 12 prosent **fra og med 2023**, fra 11 prosent tidligere, med en målsatt utbyttegrad på 50 prosent. For 2022 foreslår styret overfor bankens representantskap et utbytte tilsvarende om lag 60 prosent av majoritetens andel av konsernresultatet. Dette reflekterer blant annet vedvarende sterk soliditet og en forventning om noe lavere kredittvekst i bankens markedsområde. Ren kjernekapitaldekning er målsatt å ligge ett prosentpoeng over myndighetskravene. Ved utgangen av 2022, hadde banken en kapitaldekning som var godt over myndighetenes krav og forventninger. For 2022 hadde banken et mål for kostnadsveksten i morbanken på under 4 prosent. En bred økning i inflasjonen gjennom året var en viktig bidragsyter til at den faktiske kostnadsveksten ble høyere enn målsettingen. For 2023 er målsettingen en kostnadsvekst i morbanken innenfor 5 % i lys av blant annet forventninger om fortsatt høy bred inflasjon.

Styret er godt fornøyd med konsernets utvikling og resultater i 2022.

Konsernets sammensetning og virksomhetsområde

SpareBank 1 Østlandet er Norges fjerde største regionsparebank og den største finansinstitusjonen med hovedsete i Innlandet.

Konsernet distribuerer sine produkter og tjenester i flere kanaler. Konsernet er tydelig til stede lokalt gjennom et betydelig kontornett hvor det tilbys personlig rådgiving.

Konsernet består av SpareBank 1 Østlandet og de 100 prosent eide datterselskapene EiendomsMegler 1 Innlandet AS, EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS, EiendomsMegler 1 Oslo AS (datterdatter), SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet Holding AS, Youngstorget 5 AS og AS Vato samt det 85,1 prosent eide datterselskapet SpareBank 1 Finans Østlandet AS. Regnskapene til ovennevnte selskaper konsolideres fullt ut i konsernregnskapet til SpareBank 1 Østlandet.

SpareBank 1 Østlandet eier 12,40 prosent av SpareBank 1 Gruppen AS, 6,26 prosent av SpareBank 1 Forvaltning AS, 18,00 prosent av SpareBank 1 Utvikling DA, 19,24 prosent av SpareBank 1 Kreditt AS, 26,67 prosent av SpareBank 1 Kundepleie AS, 9,99 prosent av BN Bank ASA, 25,00 prosent av SpareBank 1 Bank og Regnskap AS, 18,10 prosent av SpareBank 1 Betaling AS og 14,68 prosent av SpareBank 1 Gjeldsinformasjon AS. Videre eier banken 22,42 prosent av SpareBank 1 Boligkreditt AS og 15,66 prosent av SpareBank 1 Næringskreditt AS (kredittforetakene). Resultatene fra ovennevnte selskaper resultatføres i bankens konsernregnskap tilsvarende bankens eierandel.

SpareBank 1 Østlandet har hovedkontor på Hamar, og hjemmemarkedet består av fylkene Innlandet, Oslo og deler av Viken. SpareBank 1 Østlandet har til sammen 36 bankkontorer, av disse er 23 lokalisert i Innlandet, 4 i Oslo og 9 i Viken. EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS har 11 avdelinger i Oslo og 9 i Viken, mens EiendomsMegler 1 Innlandet AS har 10 kontorer i Innlandet og ett i Viken. Videre har SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet AS 9 avdelingskontorer,

av disse er 6 lokalisert i Innlandet, 1 i Oslo og 2 i Viken.

Konsernet har som forretningsidé å bidra til at folk og bedrifter skal lykkes, og sammen med kundene bidra til bærekraftig vekst og utvikling på Østlandet.

Konsernet er en totalleverandør av finansielle tjenester og tjenestespekteret omfatter i tillegg til lån, innskudd, leasing og betalingsformidling, også de fleste spare- og investeringstjenester, samt liv- og skadeforsikring, kredittkort og ulike innfordringstjenester gjennom felleseide selskaper i SpareBank 1-alliansen. I tillegg driver konsernet eiendomsmegling og regnskapsrelaterte tjenester.

Konsernets utvikling

Bærekraft, med spesielt fokus på klima, er en sterk samfunnstrend som utfordrer konsernet på mange områder. SpareBank 1 Østlandet har integrert bærekraftsvurderinger i hele forretningsvirksomheten og har satt ambisiøse mål for utslippsreduksjoner både i egen virksomhet og på vegne av kundene i utlånsporteføljen.

De viktigste kundegruppene er personkunder, små og mellomstore bedrifter, kommuner samt organisasjonsmarkedet der fagbevegelsen er spesielt viktig.

Endret kundeadfærd og økende automatisering av arbeidsprosesser skaper både muligheter til og forventninger om at bankens produkter og tjenester skal være tilgjengelige i alle kanaler. Banken gjør derfor, gjennom samarbeidet i SpareBank 1-alliansen og i egen organisasjon, betydelige investeringer for å utvikle framtidsrettede systemløsninger for selvbetjening og effektiv og relevant kunderådgiving. Satsingen har vært ytterligere styrket gjennom 2022, og banken tilbyr bransjeledende digitale løsninger som samlet gir kundene bred tilgang til ulike tjenester.

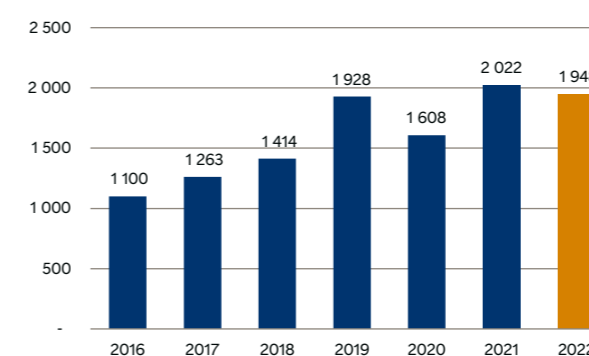
Konsernregnskap for 2022

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift, og styret bekrefter med dette at grunnlaget for fortsatt drift er til stede.

Tallene nedenfor er konserntall. Tall i parentes gjelder for 2021.

Konsernresultat etter skatt for 2022 ble 1 948 (2 022) mill. kroner, og egenkapitalavkastningen ble 10,5 (11,6) prosent.

Figur 1: Resultat etter skatt (mill. kroner)

Resultatreduksjonen på 74 mill. kroner fra 2021 skyldtes lavere resultatbidrag fra felleseide selskaper i SpareBank 1-alliansen. I tillegg var det lavere bidrag fra finansielle eiendeler og forpliktelser, reduserte netto provisjons- og andre inntekter, høyere driftskostnader og økte tapkostnader, mens økte netto renteinntekter dro i positiv retning.

Konsernresultat etter skatt i mill. kroner	2022	2021
Resultat etter skatt i morbanken	1 982	1 876
Utbytte fra døtre og TS/FKV	-357	-420
Gevinst ved realisasjon av døtre og TS/FKV	-15	-17

Resultater fra datterselskaper:

SpareBank 1 Finans Østlandet AS ¹⁾	125	183
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS ¹⁾	10	15
EiendomsMegler 1 Innlandet AS	2	3
SpareBank 1 Forretningspartner AS ¹⁾	-5	-2
Youngstorget 5 AS	5	5
AS Vato	1	1

Resultatandeler fra TS/FKV:

SpareBank 1 Gruppen AS ¹⁾	111	299
SpareBank 1 Boligkreditt AS	1	17
SpareBank 1 Næringskreditt AS	3	5
SpareBank 1 Kreditt AS	9	13
SpareBank 1 Betaling AS	12	-13
SpareBank 1 Forvaltning AS ¹⁾	11	9
SpareBank 1 Gjeldsinformasjon AS	0	0
SpareBank 1 Kundepleie AS	2	2
SpareBank 1 Bank og Regnskap AS	1	0
BN Bank ASA	58	47

Øvrige konsernposter	-7	-1
----------------------	----	----

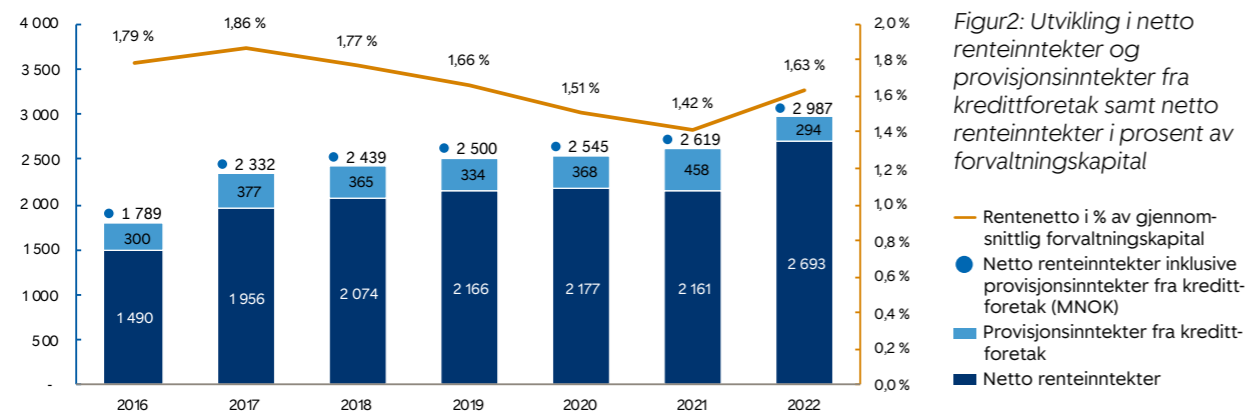
Resultat etter skatt for konsernet	1 948	2 022
---	--------------	--------------

¹⁾ Konserntall

Netto renteinntekter

Netto renteinntekter ble 2 693 (2 161) mill. kroner. Netto renteinntekter bør ses i sammenheng med provisjonsinntekter fra lån og kreditter overført til deleide kredittforetak på totalt 294 (458) mill. kroner. Samlede netto renteinntekter og provisjonsinntekter fra kredittforetak ble 2 987 (2 619) mill. kroner. Økningen i samlede netto renteinntekter og provisjonsinntekter fra kredittforetak skyldes en kombinasjon av vekst i utlåns- og innskuddsvolum samt bedre innskuddsmarginer. I motsatt retning trakk svakere utlånsmarginer på egen balanse og reduserte provisjonssetter som følge av økte finansieringskostnader i kredittforetakene.

Netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital ble 1,63 (1,42) prosent (Figur 2).

Figur 2: Utvikling i netto renteinntekter og provisjonsinntekter fra kredittforetak samt netto renteinntekter i prosent av forvaltningskapital

Netto provisjons- og andre inntekter

Netto provisjons- og andre inntekter ble 1 588 (1 663) mill. kroner.

Tall i mill. kroner	2022	2021
Betalingsformidling	295	208
Fonds- og forsikringsprovisjon	305	273
Provisjon fra kredittforetak	294	458
Provisjon fra kredittkort	67	57
Provisjon fra eiendomsmegling	323	344
Regnskapstjenester	159	182
Øvrige provisjons- og andre inntekter	144	140
Netto provisjons- og andre inntekter	1 588	1 663

Reduksjonen i netto provisjons- og andre inntekter fra 2021 skyldtes i hovedsak reduserte provisjonsinntekter fra kredittforetak.

Videre resulterte salget av konsulentvirksomheten fra SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet AS med virkning fra 24. august 2022 i reduserte inntekter fra regnskapstjenester. Provisjoner fra eiendomsmegling falt som følge av færre solgte boliger sammenlignet med 2021.

I positiv retning trakk økte inntekter fra betalingsformidling, økte fonds- og forsikringsprovisjoner og økte provisjoner fra kredittkort.

For mer utfyllende informasjon om de ulike resultat-enhetene i konsernet vises det til note 4 Segmentinformasjon.

Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser

Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser ble 162 (599) mill. kroner.

Tall i mill. kroner	2022	2021
Utbytte fra aksjer og andre egenkapitalinstrumenter	43	21
Netto resultat fra tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	186	405
Netto resultat fra andre finansielle eiendeler og forpliktelser	-67	174
Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser	162	599

Utbytte fra aksjer og ande egenkapitalinstrumenter utgjorde 43 (21) mill. kroner, og var i hovedsak fra Totens Sparebank, Sparebank 1 Markets og VN Norge AS.

Netto resultat fra datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet utgjorde 186 (405) mill. kroner.

Netto resultat fra tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	2022	2021
SpareBank 1 Gruppen AS ¹⁾	111	299
SpareBank 1 Boligkreditt AS	1	17
SpareBank 1 Næringskreditt AS	3	5
SpareBank 1 Kreditt AS	9	13
SpareBank 1 Betaling AS	12	-13
SpareBank 1 Forvaltning AS ¹⁾	11	9
SpareBank 1 Gjeldsinformasjon AS	0	0
SpareBank 1 Kundepleie AS	2	2
SpareBank 1 Bank og Regnskap AS	1	0
BN Bank ASA	58	47
SpareBank 1 Mobilitet Holding AS ²⁾	-21	-17
Gevinst/tap ved realisasjon av TS og FKV	0	43
Netto resultat fra tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	186	405

¹⁾ Konserntall

²⁾ Inngår i konserntallene til SpareBank 1 Finans Østlandet AS

Reduksjonen på 219 mill. kroner fra 2021 skyldtes i hovedsak reduksjon i resultatbidraget fra SpareBank 1 Gruppen. I tillegg bidro lavere resultatbidrag fra SpareBank 1 Boligkreditt AS og at året før inneholdt en gevinst ved realisasjon av TS og FKV.

Netto resultat fra andre finansielle eiendeler og forpliktelser ble minus 67 (174) mill. kroner. Resultatet inneholdt 105 mill. kroner i urealisert tap på rentepapirer i likviditetsporteføljen inklusiv sikring, 49 mill. kroner i urealisert tap på verdipapirgjeld inklusiv sikring og 70 mill. kroner i netto resultat fra valuta-handel og -sikring. Verdiendringen på rentepapirer i likviditetsporteføljen skyldtes hovedsakelig økte kredittpåslag og verdiendringen på verdipapirgjeld skyldtes for det vesentligste sikringsineffektivitet.

For mer utfyllende informasjon vises det til note 22 Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser.

Driftskostnader

Sum driftskostnader ble 2 037 (1 980) mill. kroner og utgjorde 45,8 (44,8) prosent av netto inntekter. Økningen i driftskostnader på 56 mill. kroner fra 2021 skyldtes hovedsakelig økte personalkostnader.

Driftskostnader i mill. kroner	2022	2021	Endring
Personalkostnader	1 153	1 127	2,4 %
Av- og nedskrivninger	122	122	0,1 %
IKT-kostnader	328	318	3,0 %
Markedsføring	88	86	2,2 %
Driftskostnader faste eiendommer	67	61	9,0 %
Øvrige driftskostnader	278	266	4,8 %
Sum driftskostnader	2 037	1 980	2,8 %

Driftskostnadene i morbanken økte med 85 mill. kroner, mens driftskostnadene ellers i konsernet ble redusert med 29 mill. kroner.

Økningen i driftskostnader i morbanken fra samme periode i 2021 skyldtes i stor grad økte personalkostnader, hovedsakelig som følge av lønnsvekst, men også nyansettelser i forbindelse med Compliance og økt satsing i Osloområdet. Videre bidro økt formuesskatt til kostnadsøkningen.

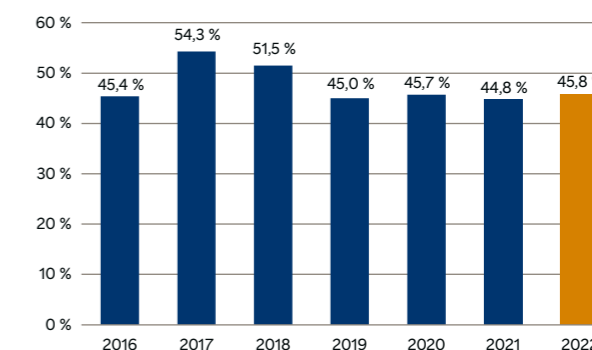
Som følge av utfisjonering av konsulentdelen av SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet AS ble kostnadsbasen redusert med effekt fra 24. august 2022. Konsernets driftskostnader tilknyttet regnskaps-tjenester ble 174 (191) mill. kroner i 2022.

Videre ble kostnadene knyttet til eiendomsme-gler-selskapene redusert med 10 mill. kroner, hovedsakelig som følge av redusert provisjonslønn.

Isolerte effekter i mill. kroner	PM	BM	Morbank	SB1FØ	Konsern
Endring ECL grunnet periodens vekst og migrasjon	2	-6	-3	7	3
Endring ECL grunnet justerte sentrale forutsetninger	-9	56	47	0	47
Endring ECL grunnet endret scenariorvekting	-17	-39	-55	-5	-60
Endring modellbaserte tapsavsetninger (trinn 1 og 2)	-24	12	-11	3	-9
Endring individuelle tapsavsetninger (trinn 3)	-2	13	11	-8	3
Periodens netto konstaterte tap	2	16	18	14	32
Periodens tapskostnad	-23	41	19	9	27

De modellgenererte tapsavsetningene (trinn 1 og trinn 2) ble samlet sett redusert med 9 mill. kroner. Det var isolert sett en reduksjon i ECL på 60 mill. kroner i andre kvartal 2022 grunnet endret scenariorvekting. Banken anså at den generelle usikkerheten knyttet til de økonomiske effektene av Ukrainakrigen var redusert og at de forventede negative effektene av krigen i vesentlig grad var inkludert i forventet scenario. Endringer i sentrale forutsetninger bidro isolert sett til en økning i ECL med 47 mill. kroner, på bakgrunn av oppdaterte makroprognoser som samlet tilsa noe

Figur 3: Kostnadsprosent

Per 31. desember hadde konsernet 1 121 (1 137) årsverk. Bemanningsreduksjonen på 16 årsverk fra året før skyldtes i hovedsak salg av konsulentvirksomheten fra SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet AS, som medførte en bemanningsreduksjon på 43 årsverk. Bemanningen i morbanken økte med 41 årsverk fra samme tidspunkt året før.

For mer utfyllende informasjon vises det til note 25 Driftskostnader og note 4 Segmentinformasjon.

Tap på utlån og garantier

I 2022 hadde konsernet en netto kostnad på 27 (5) mill. kroner ved tap på utlån og garantier.

Tapene fordelte seg slik:

høyere PD og LGD-nivåer, spesielt i bedriftsmarkedssegmentet. Periodens vekst og migrasjon økte ECL med 3 mill. kroner. Endringer i de individuelle tapsavsetningene (trinn 3) resulterte i tapskostnader på 3 mill. kroner, mens periodens netto konstaterte tap ble 32 mill. kroner.

For mer utfyllende informasjon om tapsavsetningene vises det til note 2 Regnskapsprinsipper, note 8 Utlån til og fordringer på kunder og note 10 Tap på utlån og forpliktelser.

Av konsernet SpareBank 1 Østlandets samlede utlån, inkludert lån overført til kredittforetakene, var 72 (74) prosent utlån til personmarkedet, som hovedsakelig består av boliglån. Bedriftsmarkeds-porteføljen har lav eksponering mot sykliske bransjer.

Kredittrisiko

Konsernets balanseførte tapsavsetning på utlån og forpliktelser per 31. desember var 499 (505) mill. kroner.

Balanseverdier i mill. kroner / prosent av brutto utlån	2022	2021
Brutto utlån i trinn 1	112 234	104 347
Brutto utlån i trinn 2	11 813	10 121
Brutto utlån i trinn 3	727	657
Lån til virkelig verdi over resultat	6 078	6 159
Sum brutto utlån	130 851	121 284
Avsetning til tap på utlån og forpliktelser i trinn 1	174	176
Avsetning til tap på utlån og forpliktelser i trinn 2	214	221
Avsetning til tap på utlån og forpliktelser i trinn 3	111	107
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	499	505
Avsetningsgrad på utlån og forpliktelser i trinn 1	0,16 %	0,17 %
Avsetningsgrad på utlån og forpliktelser i trinn 2	1,81 %	2,18 %
Avsetningsgrad på utlån og forpliktelser i trinn 3	15,22 %	16,31 %
Sum avsetninger til tap i prosent av brutto utlån	0,38 %	0,42 %

Konsernets utlån og forpliktelser er gruppert i tre grupper; trinn 1, trinn 2 og trinn 3.

Trinn 1 benyttes for utlån og forpliktelser som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangs-innregning. For disse utlånene og forpliktelsene avsettes det for 12 måneders forventet tap.

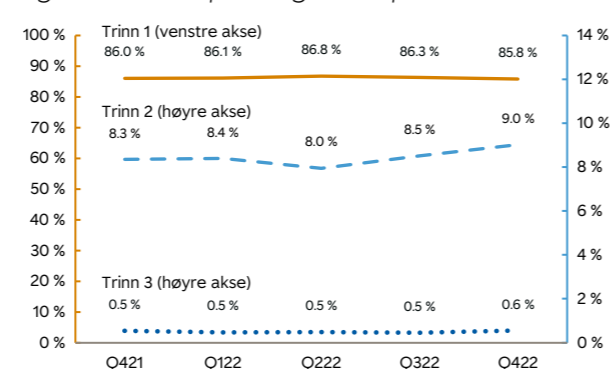
Trinn 2 benyttes for utlån og forpliktelser som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden de ble innvilget, men hvor det ikke er inntruffet kreditttap på balansedato. For disse utlånene og forpliktelsene avsettes det for forventet tap over levetiden.

Trinn 3 benyttes for utlån og forpliktelser som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden de ble innvilget, og der det på balansedato vurderes å foreligge et mislighold som medfører redusert framtidig kontantstrøm for å betjene engasjementet. For disse engasjementene avsettes det for forventet tap over levetiden.

Brutto utlån og forpliktelser definert som trinn 3 utgjorde 727 (657) mill. kroner per 31. desember 2022. Dette tilsvarte 0,56 (0,54) prosent av brutto utlån per 31. desember 2022.

Av brutto utlån og forpliktelser definert som trinn 3 var 111 (107) mill. kroner avsatt til tap per 31. desember 2022. Dette gir en avsetningsgrad på 15,2 (16,3) prosent per 31. desember 2022.

Figur 4: Brutto eksponering fordelt på de ulike trinnene

Bankens kredittrisiko påvirkes av makroøkonomiske forhold. Norsk økonomi har vært preget av høyt kapasitetspress med lav arbeidsledighet. I løpet av høsten og vinteren har tegnene til svakere vekst blitt tydeligere, som følge av blant annet høy pris- og kostnadsvekst samt rentehevinger fra Norges Bank. Banken vurderer løpende hvordan situasjonen påvirker egne kunder og nødvendige avsetninger i henhold til IFRS 9.

For utfyllende informasjon om tapsavsetningene vises det til note 2 Regnskapsprinsipper, note 8 Utlån til og fordringer på kunder, og note 10 Tap på utlån og forpliktelser.

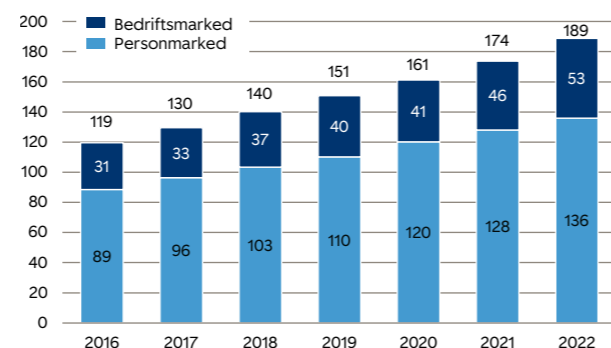
Forvaltningskapital

Forvaltningskapitalen var per 31. desember 2022 170,5 (155,5) mrd. kroner. Samlet forretningskapital, definert som forvaltningskapital tillagt utlån overført til kredittforetakene, var 228,4 (207,9) mrd. kroner.

Utlån til kunder

Brutto utlån til kunder, inklusive utlån overført til kredittforetakene, var 188,7 (173,7) mrd. kroner per 31. desember. Det var per 31. desember overført lån for 56,6 (51,6) mrd. kroner til SpareBank 1 Boligkreditt AS og 1,3 (0,9) mrd. kroner til SpareBank 1 Næringskreditt AS.

Figur 5: Brutto utlån til kunder inkludert utlån overført til kredittforetak (mrd. kroner)

Utlånsveksten de siste tolv månedene, inklusive utlån overført til kredittforetakene, var 15,0 (12,4) mrd. kroner, tilsvarende 8,7 (7,7) prosent. Veksten fordelte seg med 7,7 (7,9) mrd. kroner, tilsvarende 6,0 (6,6) prosent, i personmarkedet og 7,4 (4,5) mrd. kroner, tilsvarende 16,1 (11,1) prosent i bedriftsmarkedet.

Konsernet har intensivert arbeidet med å bidra til utslippsreduksjoner i utlånsporteføljen med en målsetting om netto null utslipp fra 2050. Bankens allokeringssrapport for kvalifiserende grønne aktiva (inkl. overført til kredittforetakene) viste ved utgangen av kvartalet et volum på 29,1 mrd. kroner (27,7 mrd. kroner).

Innskudd fra kunder

Per 31. desember var innskudd fra kunder 98,8 (92,2) mrd. kroner. Innskuddsveksten siste 12 måneder var 6,6 (6,6) mrd. kroner, tilsvarende 7,2 (7,7) prosent. Veksten fordelte seg med 3,5 (2,6) mrd. kroner, tilsvarende 6,8 (5,3) prosent, i personmarkedet og 3,2 (4,0) mrd. kroner, tilsvarende 7,8 (10,8) prosent, i bedriftsmarkedet.

Innskuddsdekningen i konsernet var 75,5 (76,0) prosent. Innskuddsdekningen i konsernet inklusive utlån overført til kredittforetakene var 52,4 (53,1) prosent.

Likviditet

Innlån fra kredittinstitusjoner og gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (senior gjeld, senior etterstilt gjeld, ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner) var 47,8 (41,7) mrd. kroner, hvorav 48,7 (45,7) prosent var i euro. Gjennomsnittlig løpetid på konsernets langsiktige finansiering var 3,9 (3,9) år, mens gjennomsnittlig løpetid på alle innlån var 3,3 (3,5) år.

LCR (Liquidity Coverage Ratio) var per 31. desember på 164,5 (131,6) prosent.

Det er styrets vurdering at konsernets likviditetssituasjon er betryggende.

Egenkapitalbevis

Eierandelskapitalen besto 31. desember av 115 829 789 (115 829 789) egenkapitalbevis, og bokført egenkapital per egenkapitalbevis var 112,85 (106,31) kroner. Resultat per egenkapitalbevis for 2022 ble 11,37 (11,96) kroner.

Per 31. desember var børskursen på bankens egenkapitalbevis (ticker «SPOL») 121,20 (145,60) kroner.

6. april 2022 utbetalte SpareBank 1 Østlandet 695 (555) mill. kroner i ordinært utbytte for 2021 til egenkapitalbeviserne. Utbytte utgjorde 6,00 (4,79) kroner per egenkapitalbevis. Se mer informasjon om egenkapitalbevisets utvikling i eget kapittel.

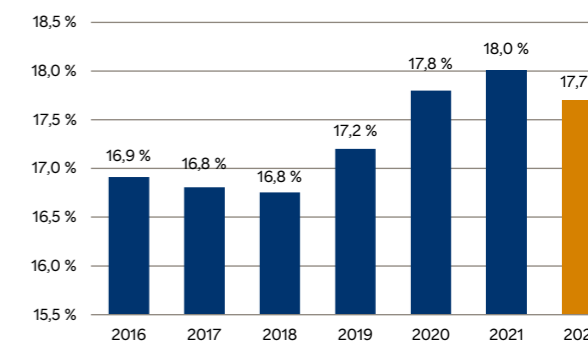
Soliditet og kapitaldekning

Konsernets egenkapital var 31. desember på 19,9 (18,7) mrd. kroner og utgjorde 11,7 (12,0) prosent av balansen. Uvektet kjernekapitalandel var 7,2 (7,3) prosent.

Konsernets rene kjernekapitaldekning var per 31. desember 17,7 (18,0) prosent. Fallet i ren kjernekapitaldekning fra tredje til fjerde kvartal 2022 ble

forårsaket av en kombinasjon av høyere utbyttesats (60 prosent) enn lagt til grunn i foregående kvartalsrapporter, negative effekter fra basisswapper, og høyere beregningsgrunnlag. Kjernekapitaldekning og kapitaldekning var henholdsvis 19,0 (19,4) prosent og 20,7 (21,1) prosent.

Figur 6: Ren kjernekapitaldekning

Banken har tillatelse til å benytte interne metoder (IRB) for å fastsette kapitalkravet for hoveddelen av utlånsporteføljen. Banken fastsetter derfor egne risikovekter og regulatorisk forventet tap for disse eksponeringene.

Utover de datterselskapene som konsolideres inn i bankens regnskapsmessige konsern, så konsolideres også følgende selskaper inn forholdsmessig i kapitaldekningskonsernet:

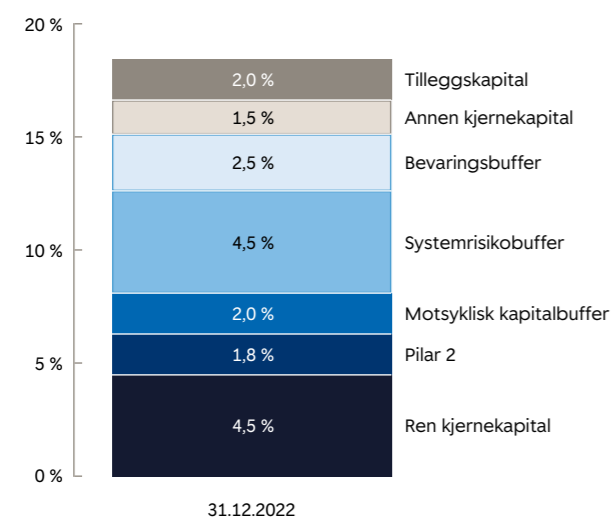
- SpareBank 1 Boligkreditt AS
- SpareBank 1 Næringskreditt AS
- SpareBank 1 Kreditt AS
- BN Bank ASA

Gjeldende krav til ren kjernekapital består av et minimumskrav på 4,5 prosent, samt bufferkrav på til sammen 9,0 prosent for morbanken og 9,0 prosent for konsernet. I det totale bufferkravet så er de foretaksspesifikke bufferkravene motsyklisk kapitalbuffer og systemrisikobuffer beregnet til henholdsvis 2,0 prosent og 4,5 prosent for konsernet.

SpareBank 1 Østlandet har i tillegg et Pilar 2-krav på 1,8 prosent på konsolidert nivå per 31. desember 2022. Finanstilsynet forventer også at konsernet holder en kapitalkravsmargin på minst 1,0 prosent. Det samlede kapitalkravet til ren kjernekapital er dermed 13,5 prosent for morbanken og 15,3 prosent for konsernet. I tillegg skal ytterligere 1,5 prosent dekkes av annen kjernekapital og 2,0 prosent dekkes av tilleggskapital.

24. mars 2022 meldte Norges Bank om en ytterligere økning i kravet til motsyklisk buffer på 0,5 prosentpoeng, til totalt 2,5 prosentpoeng, med virkning fra 31. mars 2023.

Figur 7: Konsernets kapitalkrav

Styret anser at bankens finansielle situasjon er solid.

Rating

Moody's Investors Service (Moody's) har ratet SpareBank 1 Østlandets innskudd og seniorgjeld til Aa3 med stabile framtidutsikter. Videre er bankens «Baseline credit assessment» (BCA) og justert BCA ratet til a3 og bankens etterstilte seniorgjeld er ratet til A3 med stabile fremtidutsikter. SpareBank 1 Østlandet er med dette en av tre sparebanker i Norge med høyest kredittrating fra Moody's.

SpareBank 1 Østlandet har en ESG Risk Rating fra Sustainalytics på 9,0 («Negligible Risk», dvs. ubetydelig risiko). Bankens arbeid på klimaområdet er ratet A av CDP (Carbon Disclosure Project), og banken er dermed den best ratede sparebanken i Norge.

Morbankregnskap for 2022

Morbankens resultat etter skatt for 2022 ble 1 982 (1 876) mill. kroner. Økningen fra 2021 skyldtes i hovedsak en økning i netto renteinntekter. I motsatt retning trakk reduserte netto provisjons- og andre inntekter, lavere resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser, økte driftskostnader, tapskostnader og skattekostnader.

Driftskostnader

I morbanken ble sum driftskostnader 1 484 (1 398) mill. kroner for 2022 og utgjorde 38,4 (38,6) prosent av sum netto inntekter.

Økningen i driftskostnader på 85 mill. kroner fra året før skyldtes i stor grad økte personalkostnader hovedsakelig som følge av lønnsvekst, men også nyansettelser, blant annet i forbindelse med økt satsing i Oslo-området. Gjennomsnittlig antall årsverk økte med 11 årsverk fra året før. Per 31. desember 2022 var det 728 (687) årsverk i morbanken.

Kostnader til IKT, markedsføring, eiendommer og øvrige driftskostnader økte også sammenlignet med fjoråret, mens kostnader til avskrivninger av driftsmidler ble redusert.

Driftskostnader i mill. kroner	2022	2021	Endring
Personalkostnader	758	706	7,4 %
Av- og nedskrivninger	88	94	-6,3 %
IKT-kostnader	298	287	3,7 %
Markedsføring	76	71	7,0 %
Driftskostnader faste eiendommer	57	50	14,7 %
Øvrige driftskostnader	207	191	8,5 %
Sum driftskostnader	1 484	1 398	6,1 %

SpareBank 1 Østlandet hadde for 2022 en målsetting om at veksten i morbankens driftskostnader skulle holdes innenfor 4,0 prosent. Faktisk vekst i driftskostnader fra 2021 ble på 85 mill. kroner, som tilsvarte en økning på 6,1 prosent. Høyere enn målsatt kostnadsvekst bør sees i lys av høyere enn ventet inflasjon gjennom 2022 samt at banken har vært tidlig ute med å iverksette enkelte strategiske satsninger.

Tap på utlån og garantier

I 2022 hadde morbanken en netto kostnad på 19 (netto inntektsføring på 4) mill. kroner ved tap på utlån og garantier.

De modellgenererte tapsavsetningene (trinn 1 og trinn 2) ble samlet sett redusert med 11 mill. kroner. Det var isolert sett en reduksjon i ECL på 55 mill. kroner grunnet endret scenariovekting, mens endringer i sentrale forutsetninger isolert sett bidro til en økning i ECL med 47 mill. kroner. Periodens vekst og migrasjon reduserte ECL med 3 mill. kroner. Endringer i de individuelle tapsavsetningene (trinn 3) resulterte i tapskostnader på 11 mill. kroner, mens periodens netto konstaterte tap ble 18 mill. kroner.

For mer utfyllende informasjon om tapsavsetningene vises det til note 2 Regnskapsprinsipper, note 8 Utlån til og fordringer på kunder og note 10 Tap på utlån og forpliktelser.

Soliditet og kapitaldekning

Morbankens egenkapital var per 31. desember 2022 på 18,3 (17,3) mrd. kroner og utgjorde 10,6 (11,5) prosent av balansen. Uvektet kjernekapitalandel var 9,7 (9,9) prosent.

Morbankens rene kjernekapitaldekning var per 31. desember 2022 på 22,2 (22,6) prosent. Kjernekapitaldekning og kapitaldekning var henholdsvis 23,6 (24,1) prosent og 25,3 (25,9) prosent.

Underliggende bankdrift

Underliggende bankdrift er definert som resultat før tap på utlån eksklusiv verdipapireffekter og utbytte. I tillegg er kostnader knyttet til restrukturering trukket ut.

Resultat fra kjernevirksomheten i mill. kroner	2022	2021	Endring
Netto renteinntekter	2 500	1 923	577
Netto provisjons- og andre inntekter	1 005	1 042	-37
Sum driftskostnader	1 484	1 398	85
Resultat fra kjernevirksomheten	2 021	1 566	455

Driftsresultat fra den underliggende bankdriften for 2022 ble 2 021 (1 566) mill. kroner. Overskuddet fra den

underliggende bankdriften økte med 455 mill. kroner fra året før, noe som tilsvarer en økning på 29,0 prosent. Resultatforbedringen skyldtes en økning i netto

renteinntekter. Reduserte netto provisjons- og andre inntekter samt økte driftskostnader trakk i motsatt retning.

Datterselskaper

Datterselskaper (mill. kroner) ¹⁾	Eierandel	Egenkapital	Resultat etter skatt 2022	Resultat etter skatt 2021	Resultat etter skatt 2020	Resultat etter skatt 2019	Resultat etter skatt 2018	Resultat etter skatt 2017
SpareBank 1 Finans Østlandet Konsern	85,1 %	1 916	125	183	126	118	139	118
EiendomsMegler 1 Innlandet AS	100,0 %	18	2	3	10	5	8	10
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus konsern	100,0 %	56	10	15	12	7	-3	-12
SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet (Tidligere SpareBank 1 Østlandet VIT konsern)	100,0 %	91	-5	-2	0	-7	-11	-3
Bank1 Oslo AS ²⁾								119
Andre		133	7	6	5	12	7	6
SUM		2 214	139	206	153	135	141	239

1) Resultat fra selskapene tatt inn i konsernet det aktuelle år.

2) Datterselskap til april 2017.

SpareBank 1 Finans Østlandet AS - konserntall

Finansieringsselskapet SpareBank 1 Finans Østlandet AS (85,1 prosent eierandel) fikk et konsernresultat etter skatt for 2022 på 125 (183) mill. kroner. Resultatnedgangen fra 2021 skyldtes hovedsakelig reduserte netto renteinntekter, i tillegg til at fjorårstallene inneholdt en gevinst ved salg av aksjer. Videre ga investeringen i SpareBank 1 Mobilitet Holding AS en resultatandel på minus 21 (minus 17) mill. kroner i 2022.

Banken solgte i andre kvartal 2022 4,9 prosent av aksjene i selskapet til SpareBank 1 Ringerike Hadeland. Salget medførte en gevinst i morbanken på 15 mill. kroner, mens transaksjonen ble bokført som en egenkapitaltransaksjon i konsernregnskapet, og fikk følgelig ingen resultateffekt der.

Videre solgte banken i fjerde kvartal 2022 5,0 prosent av aksjene i selskapet til SpareBank 1 Østfold Akershus. Salget medførte en gevinst i morbanken på 6 mill. kroner, mens transaksjonen ble bokført som en egenkapitaltransaksjon i konsernregnskapet, og fikk følgelig ingen resultateffekt der. Banken eier nå 85,1 prosent av aksjene i datterselskapet.

Brutto utlån til kunder var ved utgangen av 2022 på 10,9 (9,5) mrd. kroner, og utlånsvæksten siste 12 måneder var 15,0 (4,3) prosent.

EiendomsMegler 1 Innlandet AS

EiendomsMegler 1 Innlandet AS omsatte i 2022 for 132 (130) mill. kroner og fikk et resultat etter skatt på 2 (3) mill. kroner.

Antall solgte bruktboliger i 2022 var 8,6 prosent lavere enn i 2021. Antall solgte nyboliger var 62,8 prosent lavere. Første halvår ble preget av bemanningsutfordringer i selskapet, med ubesatte stillinger. Dette bedret seg i andre halvår, men omsetningen ble i stedet preget av et tregere boligmarked. Selskapet hadde i 2022 en markedsandel i sitt markedsområde på 27,4 (26,7) prosent innenfor salg av bruktboliger.

EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS - konserntall

EiendomsMegler 1 Oslo Akershus konsern omsatte i 2022 for 198 (218) mill. kroner og fikk et resultat etter skatt på 10 (15) mill. kroner. Antall solgte bruktboliger i 2022 var 13,3 prosent lavere enn i 2021. Antall solgte nyboliger var 34,6 prosent lavere. Selskapet hadde i 2022 en markedsandel i sitt markedsområde på 8,7 (9,0) prosent innenfor salg av bruktboliger.

SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet AS – konserntall

24. august 2022 solgte SpareBank 1 Østlandet seg ut av konsulentdelen i TheVIT AS. Lønns- og regnskapsdelen ble i sin helhet overtatt av SpareBank 1 Østlandet samtidig som selskapet endret navn til SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet AS. Inn- og kostnadsbasen i selskapet ble dermed redusert fra samme tidspunkt.

Selskapet omsatte i 2022 for 173 (191) mill. kroner og fikk et resultat etter skatt på minus 5 (minus 2) mill. kroner. I forbindelse med restrukturingsprosessen i selskapet, ble det i andre kvartal foretatt en nedskrivning av goodwill med 6 mill. kroner.

Deleide selskaper

Deleide selskaper (mill. kroner)	Eierandel	Andel egenkapital	Andel resultat etter skatt 2022	Andel resultat etter skatt 2021	Andel resultat etter skatt 2020	Andel resultat etter skatt 2019	Andel resultat etter skatt 2018	Andel resultat etter skatt 2017
SpareBank 1 Boligkreditt AS	22,42 %	2 672	1	17	19	27	-8	-44
SpareBank 1 Næringskreditt AS	15,66 %	321	3	5	8	6	3	1
SpareBank 1 Kreditt AS	19,24 %	291	9	13	3	16	27	17
SpareBank 1 Gruppen	12,40 %	1 431	111	299	340	451	184	222
SpareBank 1 Betaling AS	18,10 %	227	12	-13	-2	3	-12	-7
BN BANK ASA	9,99 %	517	58	47	34	20		
SB1 Forvaltning AS	6,26 %	52	11	9				
Andre		271	-19	-15	-7	-3	-2	0
SUM		5 781	186	361	395	520	191	189

SpareBank 1 Gruppen AS

SpareBank 1 Gruppen konsern (12,4 prosent eierandel av kontrollerende interesser) består av SpareBank 1-alliansens felles produktselskaper innenfor forsikring, fordringsadministrasjon og inndrivelse.

SpareBank 1 Gruppen konsern fikk for året 2022 et konsernresultat etter skatt på 1 137 (3 250) mill. kroner. Kontrollerende interessers andel av konsernresultat etter skatt utgjorde 857 (2 415) mill. kroner, og SpareBank 1 Østlandets andel innregnet i konsernregnskapet var 111 (299) mill. kroner.

Sammenlignet med 2021 var finansinntektene i forsikringsselskapene betydelig lavere i år grunnet svake aksjemarkeder og økte renter samt nedskrivning av investeringseiendommer. Egenkapitalavkastningen ble 7,6 (21,9) prosent.

Fremtind Forsikring AS fikk et konsernresultat etter skatt på 800 (2 386) mill. kroner, SpareBank 1 Forsikring AS fikk et resultat etter skatt på 53 (778) mill. kroner, og SpareBank 1 Factoring AS fikk et resultat etter skatt på 73 (54) mill. kroner.

Videre fikk SpareBank 1 Spleis AS et resultat før skatt på minus 13 (minus 19) mill. kroner. I 2022 hadde selskapet 14 414 nye aktive spleiser, og det ble samlet inn 296 (243) mill. kroner.

Den 30. september 2022 gav Finanstilsynet tillatelse til at Modhi-konsernet og Kreditor-konsernet kunne slås sammen med virkning fra 1. oktober 2022. Fra samme dato foretok SpareBank 1 Gruppen et tingsinnskudd i Kreditor-konsernet verdsatt til 1,7 mrd. kroner og deltok i tillegg i en rettet emisjon på 117 mill. kroner. Dette medførte at SpareBank 1 Gruppen ble eier av 50 % av aksjene i det nye sammenslåtte Kreditor-konsernet. Det betyr at Modhi Finance ikke lenger er et datterselskap av SpareBank 1 Gruppen. Fraregning av Modhi Finance ga en gevinst på 382 mill. kroner. Kreditor behandles regnskapsmessig som felleskontrollert virksomhet fra 1. oktober 2022. Kreditor AS resultatførte et underskudd etter skatt på 43 millioner kroner i fjerde kvartal 2022.

SpareBank 1 Forvaltning AS

SpareBank 1 Forvaltning AS (6,26 prosent eierandel) ble etablert i 2021 for å styrke SpareBank 1-bankenes konkurransekraft i sparemarkedet. Odin Forvaltning

AS, SpareBank 1 Kapitalforvaltning AS, SpareBank 1 SR Forvaltning AS og SpareBank 1 Verdipapirservice AS inngår i konsernet SpareBank 1 Forvaltning.

SpareBank 1 Forvaltning AS fikk et konsernresultat etter skatt for 2022 på 171 (162) mill. kroner. Resultatandelen fra konsernresultatet i SpareBank 1 Forvaltning AS som tas inn i konsernregnskapet til SpareBank 1 Østlandet, utgjorde 11 (9) mill. kroner for 2022.

SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS (22,42 prosent eierandel) ble etablert av bankene i SpareBank 1-alliansen for å dra nytte av markedet for obligasjoner med fortrinnsrett. Bankene selger godt sikrede boliglån til selskapet og oppnår med det reduserte finansieringskostnader.

Selskapet fikk for 2022 et resultat etter skatt på 45 (107) mill. kroner. Resultatandelen fra konsernresultatet til SpareBank 1 Boligkreditt AS, som tas inn i konsernregnskapet til SpareBank 1 Østlandet, utgjorde 1 (17) mill. kroner for 2022. Resultatreduksjonen skyldtes reduserte netto renteinntekter, negativt bidrag fra finansielle instrumenter og økte avsetninger til tap, mens lavere provisjonskostnader til eierbankene trakk i motsatt retning.

SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Næringskreditt AS (15,66 prosent eierandel) ble etablert etter samme modell og med samme administrasjon som SpareBank 1 Boligkreditt AS.

Selskapet fikk for 2022 et resultat etter skatt på 21 (44) mill. kroner. Resultatnedgangen skyldtes i hovedsak økte provisjonskostnader til eierbankene og økte avsetninger til tap på utlån, mens økte netto renteinntekter trakk i motsatt retning. Resultatandelen som ble tatt inn i SpareBank 1 Østlandets konsernregnskap utgjorde 3 (5) mill. kroner for 2022.

SpareBank 1 Kreditt AS

SpareBank 1 Kreditt AS (19,24 prosent eierandel) er SpareBank 1-alliansens felles selskap for kredittkort og kortsiktige lån.

Selskapet fikk i 2022 et resultat etter skatt på 46 (67) mill. kroner. Resultatnedgangen skyldtes i hovedsak

økte provisjonskostnader til eierbankene, økte driftskostnader og økte tapskostnader. I motsatt retning trakk økte transaksjonsinntekter som følge av høyere omsetning på kredittkortene. Resultatandelen som ble tatt inn i SpareBank 1 Østlandets konsernregnskap utgjorde 9 (13) mill. kroner for 2022.

SpareBank 1 Betaling AS

SpareBank 1 Betaling AS (18,10 prosent eierandel) er SpareBank 1-alliansens felles selskap for betalingsløsninger. Selskapet forvalter SpareBank 1-alliansens eierandel i Vipps AS.

Selskapet fikk for 2022 et resultat etter skatt på 65 (minus 69) mill. kroner. Positivt resultatbidrag i 2022 knytter seg hovedsakelig til Danske Bank AS sitt kjøp av andeler av Vipps AS i 4. kvartal. Resultatandelen som ble tatt inn i konsernregnskapet til SpareBank 1 Østlandet for 2022 utgjorde 12 (minus 13) mill. kroner.

BN Bank ASA

BN Bank ASA (9,99 prosent eierandel) er en landsdekkende bank for bedrifter og personkunder som er eid av sju av bankene i SpareBank 1-alliansen.

BN Bank ASA fikk for 2022 et resultat etter skatt på 595 (478) mill. kroner. Resultatforbedringen skyldtes i hovedsak netto renteinntekter som økte med 222 mill. kroner sammenlignet med 2021. I motsatt retning trakk reduserte provisjonsinntekter fra kredittforetakene, økte driftskostnader og økte kostnader til tap på utlån.

Resultatandelen fra BN Bank ASA som tas inn i konsernregnskapet til SpareBank 1 Østlandet utgjorde 58 (47) mill. kroner for 2022.

For mer informasjon om regnskapet til de ulike selskapene vises det til årsrapportene som er tilgjengelige på selskapenes egne hjemmesider.

Forslag til overskuddsdisponering

Det er morbankens regnskap som danner grunnlag for disponeringen av årsoverskuddet.

Mill. kroner	2022	2021
Resultat etter skatt morbank	1 982	1 876
Overført til/fra fond for urealiserte gevinster	-26	-140
Årsoverskudd til disponering	1 955	1 736
Avsatt utbytte	788	695
Utjevningfond	582	516
Avsatt kundeutbytte/gaver	337	301
Grunnfondskapital	249	224
Sum disponert årsoverskudd	1 955	1 736

Årsoverskudd til disponering for 2022 framkom som resultat etter skatt i morbanken på 1 982 (1 876) mill. kroner korrigerert for endringer i fond for urealiserte gevinster på 26 (140) mill. kroner. Samlet beløp til disponering ble 1 955 (1 736) mill. kroner.

Resultatet ble fordelt mellom grunnfondet og eierandelskapitalen i forhold til deres relative andel av egenkapitalen. 70,0 prosent av årsoverskuddet som

var til disponering, tilfløt eierandelskapitalen, mens 30,0 prosent av årsoverskuddet til disponering tilfløt grunnfondskapitalen.

Styret foreslår overfor bankens representantskap et utbytte på 788 (695) mill. kroner. Dette gir en utbytteandel på 60 (50) prosent av majoritetens andel av konsernresultatet. Kontantutbyttet blir 6,80 (6,00) kroner per egenkapitalbevis. Videre foreslår styret overfor bankens representantskap et kundeutbytte på 306 (295) mill. kroner og en avsetning på 31 (6) mill. kroner til gaver. Utjevningfondet og grunnfondet foreslås tilført henholdsvis 582 (516) mill. kroner og 249 (224) mill. kroner.

Eierstyring og selskapsledelse (corporate governance)

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Østlandet omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som selskapet styres og kontrolleres etter, og legger grunnlaget for langsiktig verdiskaping til det beste for egenkapitalbeviserne, kundene og andre interessenter.

SpareBank 1 Østlandet vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse og hvordan de fungerer i selskapet. SpareBank 1 Østlandet redegjør for prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse i samsvar med regnskapsloven § 3-3b og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse. En nærmere redegjørelse følger av eget kapittel.

Risikostyring

Risikostyringen i SpareBank 1 Østlandet skal sikre at risikoeksponeringen til enhver tid er kjent og innenfor rammene som er trukket opp av styret. Risikostyringen skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og den skal bidra til å sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Styret har vedtatt Risikostrategi og -policy i SpareBank 1 Østlandet. Dokumentet definerer konsernets risikotoleranse og det overordnede rammeverket for risikostyring, herunder styring av de ulike risikokategoriene. Styret vedtar årlig risikobaserte styringsdokumenter innenfor ulike risikokategorier, blant annet for kredittisiko, for likviditets- og markedsrisiko samt for operasjonell risiko, complianceisiko og forretningskikkrisiko. Risikoeksponering og risiko-utvikling følges opp og rapporteres periodisk til bankens styre og ledelse.

ESG-risiko, og særlig klimarisiko, får stadig økt oppmerksomhet. Banken håndterer ikke ESG-risiko som en egen risikokategori, men som en integrert del av alle risikokategorier. Nedenfor er likevel ESG-risiko beskrevet særskilt.

Kredittisiko

Kredittisiko er definert som risiko for tap fordi kunder eller andre motparter ikke har evne og/eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.

Kredittrisiko i utlånsporteføljen er bankens største risiko. Styring av risikoen skjer med bakgrunn i styrets vedtatte risikotoleranse. Banken har tillatelse til å benytte IRB-avansert metode i beregningen av kapitalbehov for kredittrisiko, og bruker derfor statistiske modeller som grunnlag for å dele porteføljen inn i risikogrupper. For nærmere informasjon vises det til Pilar 3-dokumentet som er tilgjengelig på bankens hjemmesider.

Banken finansierer i det vesentlige privat- og næringslivskunder i Østlandsområdet og deltar i finansieringen av enkeltprosjekter i samarbeid med andre banker i SpareBank 1-alliansen.

Risikoen i personmarkedsporteføljen har vært stabil med lave nivåer på risikoparametere fra bankens kredittrisiko-modeller og lave mislighold og tap. Bankens personmarkedsportefølje er i all hovedsak sikret med pant i fast eiendom. Det er ved utgangen av 2022 usikkerhet knyttet til makrobildet fremover, men så lenge sikkerhetsverdier ikke forringes som følge av at boligprisene blir vesentlig redusert, eller arbeidsledigheten øker mye, er tapsrisikoen i porteføljen begrenset.

Bedriftsmarkedsporteføljen har en svak økning i målt risiko. Dette viser seg i form av økning i flere risikoparametere inkludert noe større konsentrasjonsrisiko knyttet til store kunder og bransjer. Det er imidlertid lavt mislighold og lave tap. Som beskrevet over er makrobildet fremover usikkert, men det er ved utgangen av året ingen indikasjoner på vesentlige utfordringer i bedriftsmarkedsporteføljen.

Bankens portefølje av rentebærende papirer innebærer også kredittrisiko. Denne er nærmere omtalt i avsnittet om markedsrisiko nedenfor. Videre har morbanken kredittrisiko knyttet til fordringer på andre kredittinstitusjoner. Den klart største enkeltfordringen er utlån til bankens datterselskap SpareBank 1 Finans Østlandet AS.

Styret vurderer at SpareBank 1 Østlandets samlede kredittrisiko er innenfor bankens vedtatte risikotoleranse. Konsernets kredittrisiko vurderes fortsatt som moderat til lav.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og aksjer/egenkapitalbevis. Risiko knyttet til verdifall i eiendomsmarkedet er også inkludert i markedsrisikoen. Det samme er risikoen for endringer i markedsverdi tilknyttet obligasjoner, sertifikater og fond på grunn av generelle endringer i kredittpåslag.

Styring av markedsrisiko tar utgangspunkt i styringsdokument for markedsrisiko hvor det er satt rammer for eksponeringen innen ulike risikokategorier. Risikoeksponering og -utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til bankens styre og ledelse.

Renterisiko oppstår fordi balansepostene har ulik gjenstående rentebindingstid. Styret har vedtatt rammer for den totale renterisikoen med hensyn til parallelskift og vridning i rentekurven, samt tilsvarende

for ulike valutasorter. Renterisikoen styres mot ønsket nivå gjennom rentebindingen på plasseringer og innlån samt ved bruk av rentederivater.

Valutarisiko styres ved hjelp av vedtatte eksponeringsrammer.

Egenkapitalrisiko måles i forhold til eksponering i egenkapitalinstrumenter. Den største delen av eksponeringen vedrører strategiske investeringer i allianse-tilknyttede selskaper og håndteres som eierrisiko.

Eiendomsinvesteringene består i all hovedsak av egne bankbygg.

Retningslinjer og rammer for investeringer i rentepapirer er tilpasset styrets risikotoleranse og regulatoriske krav til likviditetsstyringen. Porteføljen er utelukkende en bankportefølje, og den består i all hovedsak av investeringer i utstedere med meget høy kreditt-rating (AA eller bedre samt norske kommuner og fylkeskommuner), noe som gir begrenset spreadrisiko.

Styret vurderer at SpareBank 1 Østlandets samlede markedsrisiko er innenfor bankens vedtatte risikotoleranse. Samlet sett vurderes markedsrisikoen som lav.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for ikke å være i stand til å innfri forpliktelsene eller ikke evne å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlig økte kostnader.

Styring av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i styrets vedtatte risikotoleranse. Her er det satt krav til tids-horison for konsernet skal være uavhengig av ny ekstern finansiering, størrelsen og kvaliteten på likviditetsreserven og langsiktighet og diversifisering av finansieringen. Risikoeksponering og -utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til bankens styre og ledelse.

Innskudd fra kunder er en av konsernets viktigste finansieringskilder. SpareBank 1 Østlandet har som mål å opprettholde en bred innskuddsbasis fra så vel person- som bedriftskunder, og banken hadde ved utgangen av året en tilfredsstillende innskuddsdekning.

I tillegg til innskudd består finansieringen av lån i det norske og internasjonale verdipapirmarkedet, lån fra andre finansinstitusjoner og OMF via salg av lån til kredittforetakene SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt.

Som ledd i likviditetsstyringen har SpareBank 1 Østlandet en beholdning av likvide verdipapirer. I tillegg til verdipapirporteføljen har konsernet en likviditetsreserve i form av kontanter, fond og aksjer, samt tilrettelagte lån for salg til kredittforetakene.

Styret vurderer at SpareBank 1 Østlandets samlede likviditetsrisiko er innenfor bankens vedtatte risikotoleranse. Likviditetsrisikoen vurderes som lav.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap på grunn av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller

systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Prosessen for styring av operasjonell risiko skal i størst mulig grad sikre at ingen enkelthendelser som er forårsaket av operasjonell risiko, skader konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Styring av operasjonell risiko tar utgangspunkt i styrets vedtatte risikotoleranse. Bankens internkontrollsystem er oppdatert for å sikre bedre dokumentasjon og gjennomføring av internkontrollen.

Banken har et eget system og retningslinjer for oppfølging av forbedringstiltak som er identifisert enten av internrevisor, eksterne revisor eller tilsynsmyndigheter. Alle forbedringstiltak som er identifisert gjennom interne gjennomganger som risiko-vurderinger, compliancegjennomganger eller lignende, blir fulgt opp på samme måte. Uønskede hendelser og kundeklager registreres og følges opp tilsvarende. For å sikre nødvendig kvalitetssikring av vesentlige produkter, løsninger og prosesser før implementering eller endring, har styret vedtatt policy og retningslinjer innenfor området. Det gjennomføres løpende risikovurderinger på ulike nivåer.

På bakgrunn av den iboende risikoen ved bruk av informasjonsteknologi er området gjenstand for løpende overvåking. Internrevisjonen foretar uavhengige gjennomganger og tester av bankens sikkerhet på området. Det er et tett samarbeid innenfor SpareBank 1-alliansen for å sikre god og stabil drift. Det har ikke forekommet enkelthendelser i løpet av 2022 med betydelig økonomisk konsekvens.

Styret mener at ut fra bankens inntjening og soliditet, samt organisasjonens kompetanse og styrings-systemer, er bankens samlede risikoeksponering knyttet til operasjonell risiko forsvarlig. Området er etter styrets vurdering under tilfredsstillende kontroll.

Compliancerisiko

Compliancerisiko er risikoen for at banken pådrar seg sanksjoner, bøter, andre strafferettslige sanksjoner, omdømmetap eller økonomisk tap på grunn av manglende etterlevelse av lover, forskrifter, myndighetsfastsatte retningslinjer og offentlige pålegg.

Styring og kontroll med bankens compliancerisiko er basert på styrevedtatte retningslinjer for compliance-risiko. Dette styringsdokumentet fastsetter styrets risikotoleranse for compliancerisiko, og regulerer dessuten ansvarsforhold, herunder føringer for alle medarbeideres ansvar for å etterleve regelverket, rapportering, samt krav til prosesser for å sikre og følge opp etterlevelsen av regelverket.

Konsernet har en lav toleranse for compliancerisiko, og det er nulltoleranse for bevisste brudd på regelverk. Ingen compliancehendelser skal kunne skade konsernets soliditet, resultat eller omdømme i vesentlig grad. Konsernets forretningsdrift skal utøves på en måte som hindrer bøter og sanksjoner.

Omfanget av regulatoriske krav er betydelig, i likhet med tidligere år. Endringstakt og detaljgrad av regelverk og regelverksendringer representerer i seg selv en risiko. Banken har derfor etablert prosesser

for å sikre at alle vesentlige endringer identifiseres og følges opp. I løpet av 2022 og ved inngangen til 2023 har flere nye, sentrale lover og forskrifter blitt innført. Dette omfatter blant annet viktige nye bestemmelser for forbruker- og kundebeskyttelse i form av den nye finansavtaleloven og forsikringsformidlingsloven. I tillegg omfatter det nye regelverket blant annet bestemmelser om rapportering på bærekraftsområdet, åpenhetsloven, endringer i kapitalkravsregelverket og endringer i utlånsforskriften.

Det forventes fortsatt omfattende endringer i regelverket med betydning for bankens rammevilkår framover. Dette omfatter ytterligere endringer i kapitalkravsregelverket (CRD VI og CRR III), MiFID II-krav om å hensynta kundenes bærekraftspreferanser i investeringsrådgivningen, samt skjerpede krav til styring og kontroll med IKT- og cyberrisiko i form av EU's DORA-direktiv (Digital Operational Resilience Act). I tillegg er EU's hvitvaskingsregelverk under revisjon, hvilket også forventes å medføre endringer i det tilsvarende norske regelverket. Det er foreløpig ukjent når de nevnte regelverkene trer i kraft i Norge.

Compliancerisiko kan opptre som en typisk "hale-risiko", dvs. en risiko som materialiseres meget sjelden, men som har potensielt meget store konsekvenser dersom den inntreffer. I tillegg til tradisjonelle internkontroll- og risikovurderinger samt konsekvensanalyser av nytt regelverk, benytter banken stresstesting og omvendte stresstester for å kartlegge og vurdere den faktiske eksponeringen for compliancerisiko. Det er styrets vurdering at banken har tilfredsstillende styring og kontroll med compliancerisikoen, og at bankens eksponering for compliancerisiko er forsvarlig og innenfor den styrevedtatte risikotoleransen.

Forretningskikkrisiko («conduct risk»)

Forretningskikkrisiko er risikoen for offentlige sanksjoner, straffereaksjoner, omdømmetap eller økonomisk tap som følge av at bankens forretningsmetoder eller de ansattes jobbadferd i vesentlig grad skader kundenes interesser eller markedets integritet.

Reguleringen av finansbransjen har over tid utviklet seg til i stadig større omfang også å omfatte regelverk for å beskytte kunder og forbrukere, jfr blant annet omtalen ovenfor av ny finansavtalelov og forsikringsformidlingsloven. Bankens forretningskikkrisiko er derfor nært forbundet med bankens compliancerisiko.

Det foreligger styrevedtatte retningslinjer for forretningskikkrisiko for å tydeliggjøre hvor viktig temaet er for banken. Dette styringsdokumentet fastsetter styrets risikotoleranse på området. Konsernet har en lav toleranse for forretningskikkrisiko. Det innebærer at ingen enkelthendelser innenfor forretningskikk skal kunne skade konsernets soliditet, resultat eller omdømme i vesentlig grad. Styringsdokumentet regulerer dessuten ansvarsforhold, krav til oppfølging og rapportering samt hovedprinsippene for å sikre en god forretningskikk. Det påligger alle ansatte å bidra til at kundenes behov og rettigheter ivaretas på en tilfredsstillende måte, og at det skjer gjennom en faglig god og redelig kundehåndtering som sikrer at bankens kunder kan ta bevisste og velinformerte valg.

Andre sentrale virkemidler for å sikre en god forretningsskikk omfatter blant annet etiske retningslinjer, interne informasjons- og opplæringstiltak, gjennomføring av risikoanalyser, en velfungerende ordning for håndtering av kundeklager, herunder årsaksanalyser og forbedringstiltak, samt en hensiktsmessig varslingskanal. Når produkter og tjenester blir etablert eller endret, skal det gjennomføres nødvendig kvalitetssikring før lansering. Belønnings- og godtgjørelsesordninger skal utformes slik at ønsket adferd i forhold til forretningsskikk sikres og fremmes.

Etter styrets vurdering er bankens eksponering for forretningsskikkrisiko innenfor den vedtatte risikotoleransen på området.

ESG-risiko

SpareBank 1 Østlandet påvirkes av ESG-faktorer direkte gjennom egen virksomhet eller indirekte primært gjennom utlånsporteføljen. ESG-faktorer gjennom direkte påvirkning håndteres primært som operasjonell risiko, compliancerisiko, forretningsskikkrisiko og likviditetsrisiko, og de er integrert i metodikk og vurderinger innenfor disse risikokategoriene.

ESG-risiko defineres som risikoen for tap som følge av at eksponeringer mot motparter påvirkes negativt av ESG-faktorer. ESG-risiko er en risikodriver for kreditt-risiko, motpartsrisiko og markedsrisiko og kan deles i;

- Miljørisiko (E) er risikoen for tap som følge av at konsernets eksponering mot motparter påvirkes negativt av miljøfaktorer, herunder klimaendringer og/eller annen miljøforringelse.
- Sosial risiko (S) er risikoen for tap på grunn av at konsernets eksponering mot motparter påvirkes negativt av sosiale faktorer som samfunnsforhold, arbeidstakerrettigheter, menneskerettigheter, fattigdom o.a.
- Styringsrisiko (G) er risikoen for tap som følge av at konsernets eksponering mot motparter påvirkes negativt av dårlig styring og kontroll hos motparten.

ESG-risiko er integrert i styringsdokumenter, metodikk, rutiner og retningslinjer innenfor de nevnte risikokategoriene, og de styres som en integrert del av de enkelte områdene. Banken har tidligere gjennomført overordnet klimarisikoanalyse og scenarioanalyser blant annet basert på NGFS (Network for Greening the Financial System). Basert på foretatte vurderinger er ikke utlånsporteføljen vesentlig påvirket av klimarisiko i et mellomlangt perspektiv.

Innenfor bedriftsmarkedsdivisjonen gjøres det bærekraftsvurderinger spesielt for kunder i eiendomsbransjen og i landbrukssegmentet. Gjennom samarbeid i SpareBank 1-alliansen er det utviklet en egen applikasjon for å gjøre bærekraftsvurderinger på engasjementsnivå. Applikasjonen er under implementering og forventes å bedre ESG-vurderingene.

En utfordring i ESG-arbeidet – både i forhold til rapportering, men også i forhold til risikostyring innenfor området – er tilgang til relevante data. I SpareBank

1-alliansen pågår derfor et arbeid knyttet til etablering av en egen data-hub med ESG-data. I tillegg pågår et forprosjekt knyttet til stresstesting. Arbeidet forventes å gi resultater i løpet av 2023.

Innenfor likviditetsforvaltningen er det etablert retningslinjer knyttet til hvilke sektorer banken kan investere i basert på ESG-vurderinger. Ved investering i nye utstedere og/eller sektorer blir disse vurdert mot retningslinjene før det gjennomføres transaksjoner, og investeringsporteføljen gjennomgår årlig mot retningslinjenes vurderingskriterier.

For mer informasjon om bankens ESG-arbeid vises til TFCD-rapporteringen i eget avsnitt i årsrapporten.

Våre medarbeidere

HMS og sykefravær

Det totale sykefraværet i 2022 var 4,15 prosent. Sykefraværet var med det noe høyere enn i 2021, men innenfor det målsatte nivået på 4,5 prosent. Det målsatte nivået er fastsatt etter en vurdering av virksomhetens art, arbeidets karakter, gjennomsnittet i bransjen og aldersdemografien i egen organisasjon.

Det har ikke vært arbeidsulykker som er rapportert til Arbeidstilsynet i 2022.

Lønn, mangfold og likestilling

Banken har 740 fast ansatte, hvorav 49,7 prosent er kvinner og 50,3 prosent er menn. Banken har 8 midlertidige ansatte, hvorav 4 kvinner og 4 menn. I tillegg kommer vikarer som er leid inn via bemanningsbyråer og som erstatter ansatte i permisjon, sykemeldte med videre.

Andelen kvinner i lederstillinger med personalansvar har sunket fra 42,2 prosent i 2021 til 41,4 i 2022. Banken ligger fortsatt under målsettingen om 45 prosent kvinneandel i lederstillinger. I 2022 hadde banken utlyst 11 lederstillinger. Blant disse var 67 prosent mannlige søkere og 33 prosent kvinnelige søkere. Banken har derfor en betydelig jobb å gjøre med å få flere kvinnelige søkere til lederstillinger.

Konsernledelsen består av fire kvinner og seks menn, mens bankens styre består av fire kvinner og fire menn. Banken har i 2022 avsluttet programmet «Ta Sats» som er lederutvikling særskilt rettet mot kvinner. Tiltaket er under evaluering og beslutning om eventuell videreføring tas etter dette. Like viktig som enkeltstående tiltak er det å gjennomføre et bevisst arbeid i alle rekrutteringsprosesser.

Ansvarsforsikring for styrets medlemmer og daglig leder

SpareBank 1 Østlandet med datterselskaper har sammen med de andre selskapene i SpareBank 1-alliansen tegnet forsikring for styrets medlemmer og daglig leder for deres mulige ansvar overfor foretaket og tredjepersoner. Forsikringsdekningen for styreansvar er inntil 800 mill. kroner per skade og samlet per år, mens forsikringsdekningen for profesjonsansvars- og kriminalitetsforsikringen er inntil 1 200 mill. kroner per skade og samlet per år.

Ytterligere informasjon om bankens arbeid med organisasjon og HR, herunder informasjon om likestilling og mangfold, samt helse, miljø og sikkerhet finnes i kapittelet De dyktige folka våre. Se også Rapport om godtgjørelse for ledende personer for 2022, som er tilgjengelig på bankens hjemmeside. *

Samfunnsansvar og bærekraft

Samfunnsansvar og bærekraft får en stadig mer framtrædende plass innen bank og finans. Banken opplever økte forventninger fra eksterne interessenter som kunder, organisasjoner, media, samarbeidspartnere og samfunnet ellers. I tillegg er økende lovkrav en sterk driver, både nasjonalt og fra EU.

Banken er underlagt kravene i regnskapsloven § 3-3c, som pålegger oss å gi opplysninger i det omfang som er nødvendig for å forstå foretakets utvikling, resultat, stilling og konsekvenser av foretakets virksomhet når det gjelder miljø, sosiale forhold, arbeidsmiljø, overholdelse av menneskerettigheter og bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser. Bærekraftsrapporteringen er også relevant for å levere på kravene i regnskapslovens § 3-3a, som regulerer årsberetningens innhold for regnskapspliktige som ikke er små foretak.

Banken redegjør for dette gjennom en integrert årsrapportering. I kapittelet Slik jobber vi med bærekraft redegjør banken for hvordan den påvirkes av samfunn og miljø, og hvordan banken påvirker samfunn og miljø (dobbel vesentlighet). Her finner man bankens påvirkningsanalyse og vesentlighetsanalyse og det er redegjort for hvilke vesentlige bærekraftstema og strategiske initiativ som er vedtatt på bakgrunn av disse analysene. Det henvises også til hvor banken rapporterer på mål og resultatoppnåelse på alle vesentlige bærekraftstema og strategiske initiativ.

I et eget vedlegg finner man utdypende fakta om bankens bærekraftsarbeid. Dette omfatter blant annet en beskrivelse av klimagassutslipp fra vår drift og våre utlånsporteføljer, ansvarlig utlån i likviditetsforvaltningen, utdypende informasjon om personalpolitikk osv.

For å gjøre det lett for eksterne lesere å finne relevant informasjon bruker banken rapporteringsstandard Global Reporting Initiative, GRI, med tilhørende indeks. I denne indeksen finner man også oversikt over bankens rapportering på lovkrav, og krav som følger av initiativ banken har tilsluttet seg. I tillegg til GRI er det brukt flere indekser for å gjøre det lett å finne informasjon som følger av rapporteringskravene fra Miljøfyrtårn, UNEP FI, TCFD (Klimarisiko) og TNFD (Naturrisiko). Indeksene finnes bakerst i vedlegget.

Åpenhetsloven, som trådte i kraft i juni 2022, pålegger banken å utføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, samt offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderingene innen 30. juni hvert år. Banken rapporterer på arbeid med menneskerettigheter gjennom årsrapporten, og publiserte en redegjørelse for

* <https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/ostlandet/omoss/investor/2023/ost-rapport-godtgjorelse-ledende-personer-2022.pdf>

2022, som finnes på hjemmesidene om bærekraftsrapportering. Banken vurderer status på arbeidet som tilfredstillende.

Banken rapporterer også på de nye kravene i likestillings- og diskrimineringsloven som gir utvidet aktivitets- og redegjøringsplikt for likestilling og diskriminering. Se kapitlet «Våre medarbeidere», med vedlegg, samt utfyllende redegjørelse på våre hjemmesider om bærekraftsrapportering. Banken vurderer status på arbeidet som godt.

Videre har banken, på lik linje som i 2021, tatt skritt i retning av å rapportere på kravene i Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer. Dette er en lov som gjennomfører EUs taksonomi-forordning og offentliggjøringsforordning. Loven trådte først i kraft 1. januar 2023 og gjelder følgelig ikke for rapporteringsåret 2022. Banken har likevel, på oppfordring fra Finansdepartementet, inkludert taksonomirelatert informasjon i årsrapporten for regnskapsåret 2022 og vurderer status på arbeidet som tilfredstillende. Se vedlegget om bærekraftsinformasjon.

Banken vedtok ny strategi i 2022, der det å være «en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling» er ett av fire overordnede mål. Det er vedtatt en overordnet KPI for målet; å øke grønn andel av totale utlån fra 16,9 til 20,4 %. Hvilke utlån som defineres som grønne vises i bankens grønne obligasjonsrammeverk. For å oppnå målet har banken vedtatt fem strategiske initiativ; Grønnere landbruk – BM, Grønnere eiendom – BM, Grønnere eiendom – PM, Ansvarlig forbruk – PM og Null utslipp av klimagasser innen 2050, fra drift, utlån og investeringer. Bærekraft er på lik linje som andre fagområder integrert i de ordinære målstyrings- og rapporteringsrutinene til banken.

Banken har i årsrapporten redegjort for prinsippene som er lagt til grunn for bærekraftsrapporteringen. Banken anser at bærekraftsrapportering har verdi for ressursallokerings- og kontrollformål. For at rapporteringen skal gi nyttig informasjon om disse formålene, legger banken vekt på at kvalitetskravene fra IASB sitt konseptuelle rammeverk (IFRS) er en rettesnor for rapporteringen.

Forskning og forretningsutvikling

2022 ble heldigvis året hvor medarbeiderne i stor grad vendte tilbake til kontoret etter pandemien – selv om en del av bankens medarbeidere har inngått avtale om hjemmekontor inntil to dager i uken.

SpareBank 1 Østlandet deltar i flere nettverk og samarbeid der det testes ut og utvikles nye tjenester og kundetilbud. SpareBank 1-alliansen er det strategisk viktigste samarbeidet konsernet har. Her utvikles kontinuerlig ny teknologi og digitale løsninger som kommer kundene og bankens medarbeidere til gode.

I mai 2022 ble det nasjonale industriprogrammet Startupplab Fintech etablert med følgende selskaper på laget foruten SpareBank 1 Østlandet: DNB, Microsoft, Schibsted, SpareBank 1 SMN, advokatfirmaet SANDS og forsikringsselskapet Fremtind. Industriprogrammet skal ha fem fokusområder: Klassiske finansielle tjenester, data og sikkerhet, varehandel og betaling, bærekraft samt blokkjete-teknologi. Banken har stort fokus på innovasjoner som gjør hverdagen enklere for kundene våre, og søker stadig nye partnerskap for å utvikle oss i en kundeorientert retning. Samtidig er dette initiativet viktig for bransjen generelt, gjennom at banken som etablert aktør kan gjøre en innsats for å hjelpe norske oppstartsbedrifter med å skalere og lykkes i enda større grad. Det er noe både samfunnet og banken er tjent med.

På slutten av året besluttet også banken å gå inn som medeier i gründer-selskapet Mobai AS – et selskap banken har samarbeidet med gjennom flere år. Rett før jul produksjonssatte banken deres løsning for verifikasjon av identitet ved oppmøte ved to av våre bank-kontorer hvor man sammenligner bilde av kunde som tas der og da med bilde på passet til kunden. Løsningen vil implementeres ved de øvrige kontorene gjennom 2023. Banken jobber videre i prosjektet med støtte av Forskningsrådet sammen med partnerne NTNU, KU Leuven og Vipps for å utvikle en løsning for ansiktsgjenkjenning på mobiltelefon på en sikker og trygg måte.

Sammen med de andre SpareBank 1-bankene ble det i 2022 investert vel 210 millioner kroner i utvikling av nye produkter, løsninger og videreutvikling av eksisterende løsninger. I tillegg samarbeider SpareBank 1-bankene med Tietoevry for å utvikle framtidens betalings- og kjernebank-systemer.

Utsikter fremover

På samme tid året før, la banken frem strategien for perioden 2022 til 2025. Selv om strategien var ny, innebar den ingen revolusjon. Banken skal være til å kjenne igjen. Forretningsideen er fortsatt at banken er til for at folk og bedrifter skal lykkes, slik at banken sammen med kundene bidrar til bærekraftig vekst og utvikling på Østlandet. Bankens visjon forblir «Sammen om å skape». Og bankens verdier består: Dyktig, nær og engasjert.

Samtidig har banken et ambisiøst målbilde frem til 2025. Banken skal kjenne kundene og levere de beste kundeopplevelsene. Målet er å skape morgendagens relasjonsbank i et raust og engasjerende arbeidsmiljø. Banken skal være en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling. Og den har en ambisjon om å ha et av de mest attraktive egenkapitalbevisene på Oslo Børs. Forretningsideen, visjonen, verdiene og målbildet summerer seg opp til en ambisjon om at SpareBank 1 Østlandet skal være Norges beste relasjonsbank.

I året som har gått, har banken jobbet målbevisst for å gjennomføre den nye strategien, gjennom en rekke prosjekter og tiltak innenfor utvalgte strategiske satsningsområder. Dette arbeidet fortsetter med full styrke inn i det kommende året.

Banken skal samtidig fortsette med å levere på sine finansielle måltall. Måltallene for utbytte og soliditet er uendret fra fjoråret. En langsiktig og stabil utbytteambisjon på 50 prosent søker å balansere eieres ønske om utbytte med fortsatt finansiering av bankens vekstambisjoner. Samtidig som utbyttepolitikken legger opp til forutsigbarhet om fremtidige utbytter, er den også fleksibel i lys av blant annet resultatutvikling og kapitaldekning. For 2022 foreslår styret derfor overfor bankens representantskap et utbytte tilsvarende om lag 60 prosent av majoritetens andel av konsernresultatet. Dette reflekterer blant annet vedvarende sterk soliditet og en forventning om noe lavere kredittvekst i bankens markedsområde.

Bankens mål for soliditet er fortsatt en regulatorisk kapitaldekning som ligger ett prosentpoeng over myndighetskravene. Ved utgangen av 2022, hadde banken en kapitaldekning som var godt over myndighetenes krav og bankens egne målsettinger.

For 2022 hadde banken et mål for kostnadsveksten i morbanken på under 4 prosent. Høy underliggende prisvekst i samfunnet var en viktig bidragsyter til at den faktiske kostnadsveksten ble høyere enn målsettingen. Banken har for 2023 en ambisjon om kostnadsvekst i morbanken på under 5 prosent i lys av forventet inflasjon og planlagte strategiske initiativer.

Banken justerer fra 2023 opp lønnsomhetsmålet til 12 prosent egenkapitalavkastning, fra 11 prosent tidligere. Oppjusteringen skjer i lys av blant annet markedsutviklingen og de økende skalaeffektene banken har realisert de siste årene. Målsettingen reflekterer bankens fokus på å levere på den strategiske ambisjonen om et attraktivt egenkapitalbevis.

Strategien og de finansielle målene skal oppnås i lys av en samfunnsutvikling som er kontrastfull og krevende. Norge har lagt pandemien bak seg. I stedet setter krigen i Ukraina sitt preg på samfunnet. Blant annet har krigens økonomiske konsekvenser blitt tydeligere, gjennom kraftig kostnadsvekst, uforutsigbare svingninger i energipriser, lange leveringstider, og lavere økonomisk vekst.

I lys av høy inflasjon, hevet Norges Bank styringsrenten relativt kraftig og hurtig i 2022. Selv om sentralbanken har signalisert at rentetoppen sannsynligvis er nær, vil kombinasjonen av økte lånekostnader og høy prisvekst fortsette å svekke husholdningenes kjøpekraft. Boliglån utgjør den største andelen av bankens utlånsportefølje. Svekkelsen i kjøpekraft gjør det sannsynlig at veksten i etterspørsel etter kreditt avtar blant husholdningene. Samtidig støtter et sterkt arbeidsmarked oppunder kjøpekraften og aktiviteten i boligmarkedet.

Bankens egen forventningsundersøkelse viser at bedriftene i markedsområdet er blitt mer pessimistiske når det gjelder den økonomiske utviklingen i året som kommer. Blant annet er bedriftene bekymret for utviklingen i etterspørsel og lønnsomhet. Bedriftenes investeringer utgjør den viktigste driveren av bankens utlån til næringslivet. Det er rimelig å anta at svakere fremtidsutsikter innebærer noe lavere vekst i investeringer og kredittetterspørsel fra bedriftene.

Vekstmulighetene for banken samlet sett vurderes likevel som sterke på sikt, med en veletablert markedsposisjon med høy kundetilfredshet, solid kapitalstatus, og en kompetent organisasjon til stede der kunden ønsker å treffe oss.

Banken har en konservativ utlånspraksis. Likevel er det sannsynlig at flere kunder vil oppleve økonomiske utfordringer i tiden fremover. I en slik situasjon er det

spesielt nyttig for kundene med kompetent rådgivning og en bank med sterk lokalkunnskap. Banken skal bidra med gode løsninger for sine kunder, også de som opplever tyngre tider. Det er i krevende tider at den norske sparebankmodellen har vist seg å stå godt. Styret er trygg på at både regionen og banken er godt skodd for de utfordringene som måtte komme.

Styret i SpareBank 1 Østlandet Hamar, 2. mars 2023

Siri J. Strømmevold
Styreleder

Nina Cecilie Strøm Swensson

Tore Anstein Dobloug

Sjur Smedstad
Ansattes representant

Idun Kristine Fridtun

Jørn-Henning Eggum

Catherine Norland
Ansattes representant

Alexander Sandberg Lund

Richard Heiberg
Administrerende direktør

KAPITTEL 5.2

Resultatregnskap

Morbank			Konsern		
2021	2022	Mill. kroner	Noter	2022	2021
2 561	4 047	Renteinntekter effektiv rentes metode	20	4 248	2 800
239	333	Andre renteinntekter	20	333	239
877	1 880	Rentekostnader	20	1 888	879
1 923	2 500	Netto renteinntekter		2 693	2 161
1 108	1 085	Provisjonsinntekter	21	1 463	1 517
99	101	Provisjonskostnader	21	88	88
33	20	Andre driftsinntekter	21	213	234
1 042	1 005	Netto provisjons- og andre inntekter		1 588	1 663
21	43	Utbytte fra aksjer og andre egenkapitalinstrumenter	22	43	21
461	379	Netto resultat fra datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet (mor)	22		
		Netto resultat fra tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet (konsern)	22,4	186	405
174	-67	Netto resultat fra andre finansielle eiendeler og forpliktelser	22	-67	174
656	356	Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser		162	599
3 620	3 861	Sum netto inntekter		4 443	4 423
706	758	Personalkostnader	23,24	1 153	1 127
94	88	Avskrivninger og nedskrivninger	33,34,35	122	122
598	638	Andre driftskostnader	25	761	732
1 398	1 484	Sum driftskostnader		2 037	1 980
2 222	2 377	Driftsresultat før tap på utlån og garantier		2 406	2 443
-4	19	Tap på utlån og garantier	10	27	5
2 225	2 358	Driftsresultat før skatt		2 379	2 438
349	376	Skattekostnad	26	431	416
1 876	1 982	Resultat etter skatt		1 948	2 022
		Hybridkapitaleierens andel av periodens resultat (renter hybridkapital)		47	27
		Resultat etter skatt for kontrollerende eierinteresser		1 880	1 985
		Resultat etter skatt for ikke-kontrollerende eierinteresser		21	9
		Resultat etter skatt		1 948	2 022
		Resultat/utvannet resultat per egenkapitalbevis (i hele kroner)		11,37	11,96
		Resultat/utvannet resultat per gjennomsnittlig egenkapitalbevis (i hele kroner)		11,37	11,96

KAPITTEL 5.3

Utvidet resultatregnskap

Morbank			Konsern		
2021	2022	Mill. kroner	2022	2021	
1 876	1 982	Resultat etter skatt	1 948	2 022	
0	2	Estimatavvik pensjoner	2	0	
0	0	Skatteeffekt estimatavvik pensjoner	0	0	
8	13	Verdiendring på verdipapirgjeld utpekt til virkelig verdi knyttet til bankens egen kredittrisiko	13	8	
-2	-3	Skatteeffekt knyttet til endringer i virkelig verdi på verdipapirgjeld	-3	-2	
		Andeler av utvidet resultat i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	3	3	
6	11	Sum poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat	14	8	
1	-10	Netto virkelig verdi-justering av utlån ført over utvidet resultat	-10	1	
0	2	Skatteeffekt på verdi-justering av utlån ført over utvidet resultat	2	0	
9	64	Verdiendring på sikringsderivater knyttet til endring i basisswap	64	9	
-2	-16	Skatteeffekt på verdiendring knyttet til basisswapeffekter	-16	-2	
		Andeler av utvidet resultat i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	115	22	
7	41	Sum poster som vil bli reklassifisert til resultat	156	29	
13	52	Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	170	38	
1 889	2 034	Totalresultat for perioden	2 118	2 060	
		Hybridkapitaleierens andel av periodens resultat (renter hybridkapital)	47	27	
		Totalresultat etter skatt for kontrollerende eierinteresser	2 050	2 023	
		Totalresultat etter skatt for ikke-kontrollerende eierinteresser	21	9	
		Totalresultat for perioden	2 118	2 060	

KAPITTEL 5.4

Balanse

Morbank		Konsern			
2021	2022	(mill. kroner)	Noter	2022	2021
EIENDELER					
458	677	Kontanter og fordringer på sentralbanker		677	458
9 139	11 749	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	2 694	1 435
111 469	119 612	Utlån til og fordringer på kunder	8,10,11	130 405	120 841
23 825	26 351	Sertifikater, obligasjoner og rentefond	30	26 351	23 825
814	1 855	Finansielle derivater	14,31,39	1 855	814
761	791	Aksjer og andre egenkapitalinteresser	32	791	761
4 638	4 838	Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	42	6 004	5 642
1 758	1 865	Investering i datterselskaper	42	0	0
80	76	Goodwill og andre immaterielle eiendeler	33	353	390
435	450	Eiendom, anlegg og utstyr	34,35	619	603
450	529	Andre eiendeler	36	798	691
153 829	168 794	Sum eiendeler		170 547	155 459
GJELD					
3 780	3 315	Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	7	3 296	3 787
92 246	98 911	Innskudd fra og gjeld til kunder	37	98 813	92 178
37 232	43 296	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	38,39	43 296	37 232
679	2 587	Finansielle derivater	14,31,39	2 587	679
633	164	Forpliktelser ved periodeskatt	26	211	709
7	257	Forpliktelser ved utsatt skatt	26	383	130
620	641	Annen gjeld og balanseført forpliktelse	40	727	737
1 302	1 308	Ansvarlig lånekapital	38	1 308	1 302
136 499	150 478	Sum gjeld		150 622	136 753
EGENKAPITAL					
5 791	5 791	Egenkapitalbevis	41	5 791	5 791
848	848	Overkursfond		848	848
3 776	4 361	Uttevningfond	41	4 361	3 776
695	788	Avsatt utbytte og annen eierandelskapital	41	788	695
4 438	4 689	Grunnfond	41	4 689	4 438
21	16	Gavefond		16	21
301	337	Avsatt kundeutbytte og gaver	41	337	301
460	486	Fond for urealiserte gevinster		486	460
1 000	1 000	Hybridkapital		1 000	1 000
0	0	Annen egenkapital		1 324	1 260
		Ikke-kontrollerende eierinteresser		286	116
17 330	18 316	Sum egenkapital		19 925	18 706
153 829	168 794	Sum gjeld og egenkapital		170 547	155 459

Styret i SpareBank 1 Østlandet
Hamar, 2. mars 2023

Siri J. Strømmevold
Styreleder

Nina Cecilie Strøm Swensson

Tore Anstein Dobloug

Sjur Smedstad
Ansattes representant

Idun Kristine Fridtun

Jørn-Henning Eggum

Catherine Norland
Ansattes representant

Alexander Sandberg Lund

Richard Heiberg
Administrerende direktør

KAPITTEL 5.5

Endring i egenkapital

Morbank (mill. kroner)	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital				Hybridkapital	Sum egenkapital
	Egenkapitalbevis	Overkursfond	Grunnfondskapital ¹⁾³⁾	Uttevningfond ²⁾	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster		
Egenkapital per 01.01.2021	5 791	848	4 455	3 824	29	320	650	15 918
Resultat for regnskapsåret			525	1 211		140		1 876
Utvidede resultatposter etter skatt								
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning			0	0				0
Verdiendring på verdipapirgjeld utpekt til virkelig verdi knyttet til bankens egen kredittrisiko etter skatt			2	4				6
Netto virkelig verdjustering av utlån ført over utvidet resultat etter skatt			0	0				1
Verdiendring på sikringsderivater knyttet til endring i basisswap etter skatt			2	5				7
Totalresultat for perioden			529	1 220		140		1 889
Øvrige transaksjoner								
Utbetalt kundeutbytte og utbytte			-231	-555				-785
Utdelt gaver av resultat 2020			-6					-6
Utdelt fra gavefond 2021					-8			-8
Hybridkapital							350	350
Renter på hybridkapital			-8	-19				-27
Egenkapital per 31.12.2021	5 791	848	4 739	4 471	21	460	1 000	17 330

Egenkapital per 01.01.2022	5 791	848	4 739	4 471	21	460	1 000	17 330
Resultat for regnskapsåret			586	1 369		26		1 982
Utvidede resultatposter etter skatt								
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning			0	1				1
Verdiendring på verdipapirgjeld utpekt til virkelig verdi knyttet til bankens egen kredittrisiko etter skatt			3	7				10
Netto virkelig verdjustering av utlån ført over utvidet resultat etter skatt			-2	-5				-7
Verdiendring på sikringsderivater knyttet til endring i basisswap etter skatt			15	33				48
Totalresultat for perioden			602	1 405		26		2 034
Øvrige transaksjoner								
Utbetalt kundeutbytte og utbytte			-295	-695				-990
Utdelt gaver av resultat 2021			-6					-6
Utdelt fra gavefond 2022					-5			-5
Hybridkapital								0
Renter på hybridkapital			-13	-33				-47
Egenkapital per 31.12.2022	5 791	848	5 026	5 148	16	486	1 000	18 316

1) Beløp overført til grunnfondskapital per 31.12.2022 inkluderer avsatt kundeutbytte og foreslått utdeling til gavemidler.

2) Beløp overført til uttevningsfond per 31.12.2022 inkluderer avsatt utbytte.

3) Annen innskutt egenkapital vist i egen kolonne i tidligere årsrapporter er nå inkludert i kolonnen grunnfondskapital. Beløpet har alltid vært klassifisert som en del av grunnfondskapitalen. Sammenligningstall er omarbeidet.

Konsern (mill. kroner)	Kontrollerende eierinteresser									
	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital					Hybridkapital	Ikke-kontrollerende interesser	Sum egenkapital
	Egenkapitalbevis	Overkursfond	Grunnfondskapital ¹⁾	Utjevningsfond ²⁾	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital			
Egenkapital per 01.01.2021	5 791	848	4 455	3 823	29	320	1 104	650	114	17 135
IB korrigeringer							-4			-4
Korrigert egenkapital per 01.01.2021	5 791	848	4 455	3 823	29	320	1 100	650	114	17 131
Resultat for regnskapsåret			525	1 211		140	137		9	2 022
Utvidede resultatposter etter skatt										
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning			0	-0						0
Verdiendring på verdipapirgjeld utpekt til virkelig verdi knyttet til bankens egen kredittrisiko etter skatt			2	4						6
Netto virkelig verdjustering av utlån ført over utvidet resultat etter skatt			0	0						1
Verdiendring på sikringsderivater knyttet til endring i basisswap etter skatt			2	5						7
Øvrige poster i utvidet resultat fra TS og FKV							25			25
Totalresultat for perioden			529	1 220		140	162		9	2 060
Øvrige transaksjoner										
Utbetalt kundeutbytte og utbytte			-231	-555					-6	-792
Utdelt gaver av resultat 2020			-6							-6
Utdelt fra gavefond 2021					-8					-8
Hybridkapital								350		350
Renter på hybridkapital			-8	-19						-27
Endringer direkte i egenkapitalen til TS og FKV							-2			-2
Egenkapital per 31.12.2021	5 791	848	4 739	4 470	21	460	1 260	1 000	116	18 706
Egenkapital per 01.01.2022	5 791	848	4 739	4 470	21	460	1 260	1 000	116	18 706
IB korrigeringer							1			1
Korrigert egenkapital per 01.01.2021	5 791	848	4 739	4 470	21	460	1 261	1 000	116	18 707
Resultat for regnskapsåret			586	1 369		26	-55		21	1 948
Utvidede resultatposter etter skatt										
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning			0	1						1
Verdiendring på verdipapirgjeld utpekt til virkelig verdi knyttet til bankens egen kredittrisiko etter skatt			3	7						10
Netto virkelig verdjustering av utlån ført over utvidet resultat etter skatt			-2	-5						-7
Verdiendring på sikringsderivater knyttet til endring i basisswap etter skatt			15	34						48
Øvrige poster i utvidet resultat fra TS og FKV							118			118
Totalresultat for perioden			602	1 405		26	63		21	2 118
Øvrige transaksjoner										
Utbetalt kundeutbytte og utbytte			-296	-695					-10	-1 001
Utdelt gaver av resultat 2021			-6							-6
Utdelt fra gavefond 2022					-5					-5
Hybridkapital										0
Renter på hybridkapital			-13	-33						-47
Netto endring ikke-kontrollerende eierinteresser									158	158
Øvrige endringer i egenkapitalen døtre, TS og FKV							1			1
Egenkapital per 31.12.2022	5 791	848	5 026	5 148	16	486	1 324	1 000	286	19 925

1) Beløp overført til grunnfondskapital per 31.12.2022 inkluderer avsatt kundeutbytte og foreslått utdeling til gavemidler.

2) Beløp overført til utjevningsfond per 31.12.2022 inkluderer avsatt utbytte.

3) Annen innskutt egenkapital vist i egen kolonne i tidligere årsrapporter er nå inkludert i kolonnen grunnfondskapital. Beløpet har alltid vært klassifisert som en del av grunnfondskapitalen. Sammenligningstall er omarbeidet.

KAPITTEL 5.6

Kontantstrømoppstilling

Morbank		Konsern	
2021	2022	2022	2021
(mill. kroner)			
-7 533	-8 151	-9 567	-7 915
2 622	3 878	4 398	2 987
6 603	6 665	6 635	6 565
-334	-1 021	-1 028	-335
-1 265	-2 133	-808	-825
80	267	-16	-4
-2 841	-2 704	-2 704	-2 841
69	169	169	69
1 042	1 005	1 546	1 585
71	80	80	71
-1 297	-1 396	-1 914	-1 851
-90	-641	-690	-128
-379	-30	-10	-502
-3 252	-4 013	-3 909	-3 125
Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter (A)			
-78	-79	10	-90
0	0	42	37
-155	-198	-262	-155
441	399	186	293
209	122	-24	85
Netto likviditetsendring fra investering (B)			
12 467	11 341	11 341	12 467
0	0	0	0
350	0	0	350
-8 283	-4 381	-4 381	-8 283
0	0	0	0
0	0	0	0
0	0	0	0
-518	-776	-776	-518
-24	-43	-43	-24
-40	-40	-40	-37
0	-40	13	0
-555	-695	-705	-561
-227	-298	-298	-227
-15	-15	-15	-15
3 155	5 052	5 095	3 152
Netto likviditetsendring fra finansiering (C)			
112	1 161	1 161	112
ENDRING I LIKVIDITETSBEHOLDNING (A+B+C)			
851	964	964	851
964	2 125	2 125	964
Likviditetsbeholdning ved rapporteringsperiodens slutt			
Likviditetsbeholdningen består av:			
458	677	677	458
506	1 448	1 448	506
964	2 125	2 125	964
Sum likviditetsbeholdning ved rapporteringsperiodens slutt			

KAPITTEL 5.7

Noter innhold

NOTE

1	Generell informasjon	133
2	Regnskapsprinsipper	134
3	Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper	141
4	Segmentinformasjon	143
5	Kapitaldekning	144
6	Finansiell risikostyring	146
Kredittrisiko		
7	Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld	148
8	Utlån til og fordringer på kunder	149
9	Overføring av finansielle eiendeler	156
10	Tap på utlån og garantier	158
11	Avsetninger til tap på utlån og garantier	159
12	Kreditteksponering for hver interne risikorating	162
13	Maksimal kreditteksponering, ikke hensyntatt pantstillelser	162
14	Finansielle instrumenter og motregning	163
15	Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler	164
Markedsrisiko		
16	Markedsrisiko knyttet til renterisiko	166
17	Markedsrisiko knyttet til valutaeksponering	166
Likviditetsrisiko		
18	Likviditetsrisiko	168
19	Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser	169
Resultatregnskap		
20	Netto renteinntekter	171
21	Netto provisjons- og andre driftsinntekter	171
22	Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser	172
23	Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte	173
24	Pensjoner	174
25	Andre driftskostnader	175
26	Skatt	175
Balanse		
27	Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter	177
28	Klassifikasjon av finansielle instrumenter	179
29	Opplysninger om virkelig verdi	181
30	Sertifikater, obligasjoner og rentefond	182
31	Finansielle derivater	182
32	Aksjer og andre egenkapitalinteresser	183
33	Goodwill og andre immaterielle eiendeler	184
34	Eiendom, anlegg og utstyr	185
35	Leieavtaler	186
36	Andre eiendeler	187
37	Innskudd fra og gjeld til kunder	187
38	Verdipapirgjeld	188
39	Sikringsbokføring	190
40	Annen gjeld og forpliktelse	192
41	Egenkapitalbevis og eierstruktur	193
Øvrige opplysninger		
42	Investeringer i datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	195
43	Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper	198
44	Hendelser etter balansedagen	198

Note 1 – Generell informasjon

Konsernet SpareBank 1 Østlandet består av morbanken SpareBank 1 Østlandet og følgende selskaper:

Datterselskaper	Eierandel i prosent 31.12
SpareBank 1 Finans Østlandet AS	85,10
EiendomsMegler 1 Innlandet AS	100,00
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS	100,00
Youngstorget 5 AS	100,00
AS Vato	100,00
SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet Holding AS	100,00

Investeringer i datterdatter selskaper	Eierandel i prosent 31.12
EiendomsMegler 1 Oslo AS	100,00
SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet AS	100,00

Investeringer i tilknyttede selskaper	Eierandel i prosent 31.12
SpareBank 1 Kreditt AS	19,24
SpareBank 1 Boligkreditt AS	22,42
SpareBank 1 Næringskreditt AS	15,66
SpareBank 1 Betaling AS	18,10
BN Bank ASA	9,99
SpareBank 1 Forvaltning AS	6,26
SpareBank 1 Bank og Regnskap AS	25,00
SpareBank 1 Gjeldsinformasjon AS	14,68
SpareBank 1 Kundepleie AS	26,67

Investering i tilknyttede selskap i datterselskaper	Eierandel i prosent 31.12
SpareBank 1 Mobilitet Holding AS	30,66 ¹⁾

Investeringer i felleskontrollerte virksomheter	Eierandel i prosent 31.12
SpareBank 1 Gruppen AS	12,4
SpareBank i Utvikling DA	18,0

Fordeling av eierandeler i selskaper der styringsstrukturen er regulert i avtale mellom eierne (eierandel i prosent)	SpareBank 1 Gruppen AS	BN Bank ASA
SpareBank 1 Østlandet	12,40	9,99
SpareBank 1 SR-Bank	19,50	35,02
SpareBank 1 SMN	19,50	35,02
SpareBank 1 Nord-Norge	19,50	9,99
Samarbeidende Sparebanker	19,50	
SpareBank 1 BV		5,00
Sparebank 1 Østfold Akershus		2,52
SpareBank 1 Telemark		2,46
Landsorganisasjonen (LO)	9,60	

Enkelte allianseselskaper er klassifisert som tilknyttede selskaper til tross for at eierandelen er mindre enn 20 prosent. Bakgrunnen for dette er at eierstrukturen og det strategiske samarbeidet mellom eierbankene i SpareBank 1 Gruppen AS gir SpareBank 1 Østlandet betydelig innflytelse i disse selskapene. Det foreligger avtaler som sikrer innflytelse gjennom blant annet styreverv.

SpareBank 1 Østlandet er lokalisert i Norge og har hovedkontor på Hamar. Konsernet har totalt 36 bankkontorer fordelt på tre fylker. Kontornettet befinner seg i Innlandet, Oslo og Viken. Youngstorget 5 AS, EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS og datterdatter EiendomsMegler 1 Oslo AS har hovedkontor i Oslo. De øvrige datterselskapene har hovedkontor i Innlandet fylke.

Konsernets kjernevirksomhet er innskudd, utlån, betalingsformidling, leasing, salg av andre finansielle produkter og tjenester, samt eiendomsmegling, regnskapsføring og rådgivning.

Årsregnskapet for 2022 ble godkjent av styret 2. mars 2023.

¹⁾ SpareBank 1 Mobilitet Holding eier 47,17 prosent i bilabonnementselskapet Fleks AS. Indirekte eierandel i Fleks AS er 14,46 prosent.

Note 2 – Regnskapsprinsipper

Regnskapsprinsipper	Noteopplysninger årsrapport	Gjeldene IFRS/IAS
1 Grunnlaget for utarbeidelse av årsregnskapet		
2 Endringer av regnskapsprinsipper		
3 Presentasjonsvaluta		
4 Konsolideringsprinsipper	42	IFRS 3, IFRS 10, IFRS 11, IAS 28
5 Finansielle eiendeler og forpliktelser	14, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 38	IFRS 9, IFRS 7, IFRS 13
6 Utlån	8, 10, 11, 28, 29, 40	IFRS 9, IFRS 7, IAS 37
7 Eiendeler holdt for salg	P.t. ikke aktuell	IFRS 5
8 Overtatte eiendeler	P.t. ikke aktuell	
9 Leieavtaler	35	IFRS 16
10 Goodwill og andre immaterielle eiendeler	33	IAS 38, IAS 36
11 Eiendom, anlegg og utstyr	34	IAS 16, IAS 36
12 Pensjoner	24	IAS 19
13 Utstedte fondsobligasjoner		
14 Renteinntekter og -kostnader	20	
15 Provisjonsinntekter og -kostnader	21	IFRS 15, IFRS 9
16 Transaksjoner og pengeposter i utenlandsk valuta		
17 Skatt	26	IAS 12
18 Segmentrapportering	4	IFRS 8
19 Spareprogram i egne EK-bevis for ansatte		
20 Hendelser etter balansedagen	44	IAS 10

1. Grunnlaget for utarbeidelse av årsregnskapet

Morbank- og konsernregnskapet for 2022 for SpareBank 1 Østlandet er satt opp i overensstemmelse med de internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er vedtatt av EU. Dette omfatter også tolkninger fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) og dens forgjenger, Den faste tolkningskomité (SIC).

Målegrunnlaget for både morbank- og konsernregnskapet er historisk kost med de unntak som er beskrevet nedenfor. Regnskapet er avlagt i henhold til IFRS standarder og fortolkninger obligatoriske for årsregnskapet som avlegges per 31.12.2022.

Utarbeidelsen av regnskap i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige estimater, høy kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernregnskapet, er beskrevet i note 3.

Morbank- og konsernregnskapet er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift.

2. Endringer av regnskapsprinsipper

Nye standarder og fortolkninger som er tatt i bruk

Anvendte regnskapsprinsipper er konsistente med prinsippene anvendt i foregående regnskapsperiode, med unntak av de endringene i IFRS som har blitt implementert av konsernet i inneværende regnskapsperiode. Det er ikke tatt i bruk noen nye standarder og fortolkninger i IFRS med virkning for 2022-regnskapet som har gitt en vesentlig påvirkning på konsernets regnskap.

Nye standarder og fortolkninger som ennå ikke er tatt i bruk

IFRS 17 Forsikringskontrakter

IFRS 17 Forsikringskontrakter vil erstatte IFRS 4 Forsikringskontrakter og angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om forsikringskontrakter.

Formålet med ny standard er å eliminere uensartet praksis i regnskapsføring av forsikringskontrakter, og hovedtrekkene i den nye modellen er som følger:

- Et estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for en gruppe av forsikringskontrakter. Fremtidige kontantstrømmer

omfatter fremtidige premieinnbetalinger og utbetalinger av forsikringsoppgjør, erstatninger og andre utbetalinger til forsikringstaker. Estimater skal ta hensyn til en eksplisitt justering for risiko og estimatene skal være basert på forholdene på balansedato.

- En kontraktsmargin («Contractual Service Margin») som er lik dag én-gevinsten i estimatet av nåverdien av fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe av forsikringskontrakter. Dette svarer til fortjenesteelementet i forsikringskontraktene som skal innregnes over den perioden tjenesten ytes, det vil si over dekningsperioden til forsikringene.
- Visse endringer i estimatet for nåverdien av fremtidige kontantstrømmer justeres mot kontraktsmarginen, og innregnes derved i resultatet over gjenværende periode de aktuelle kontraktene dekker.
- Effekten av endring i diskonteringsrente skal, som et valg av regnskapsprinsipp, presenteres enten i det ordinære resultatet eller i andre inntekter og kostnader.

IFRS 17 skal som et utgangspunkt anvendes retrospektivt, men det er åpnet for en modifisert retrospektiv anvendelse eller en anvendelse basert på virkelig verdi på overgangstidspunktet dersom retrospektiv anvendelse er upraktisk («impracticable»).

Ikrafttredelsestidspunktet er 1. januar 2023 med krav om at det oppgis sammenliknbare tall. Tidlig implementering er tillatt. Det forventes en effekt på egenkapitalen i konsernet som følge av at det tilknyttede selskapet SpareBank 1 Gruppen implementerer denne standarden. Arbeidet i SpareBank 1 Gruppen er ikke ferdigstilt, og implementeringseffektene vil bli kommentert i 1.kvartal 2023.

For øvrig er det ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft, som forventes å gi en vesentlig påvirkning på konsernets regnskap.

3. Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er funksjonell valuta i alle enhetene i konsernet. Alle beløp er angitt i millioner kroner med mindre noe annet er angitt.

4. Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter banken og alle datterforetak som ikke er planlagt avhendt i nær framtid og derfor skal klassifiseres som holdt for salg etter IFRS 5. Som datterforetak regnes alle foretak hvor banken har kontroll, dvs. makt til å styre et foretaks finansielle og driftsmessige prinsipper i den hensikt å oppnå fordeler av foretakets aktiviteter. Datterforetak er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra

det tidspunkt banken gir fra seg kontroll. Gjensidige balanseposter og alle vesentlige resultatetelementer er eliminert.

Ved overtagelse av kontroll i et foretak (virksomhets-sammenslutning) blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser balanseført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3. En positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppføres som goodwill, mens en eventuell negativ differanse inntektsføres ved kjøpet. Regnskapsføring av goodwill etter førstegangsinnregning er omtalt under avsnittet om immaterielle eiendeler. Banken har ikke anvendt IFRS 3 retrospektivt på virksomhetssammenslutninger som er gjennomført før 01.01.2006.

Alle transaksjoner innad i konsernet blir eliminert ved utarbeidelse av konsernregnskapet. Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av konsernets resultat blir presentert i egen linje under resultat etter skatt i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises ikke-kontrollerende eierinteresser sin andel som egen post.

Datterselskaper

I morbankens regnskap blir eierandelene i datterselskap vurdert etter kostmetoden. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig.

Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger inntektsføres det året det vedtas av generalforsamlingen. Definisjon av datterselskap omhandles i IFRS 10 Konsernregnskap. Det er graden av faktisk kontroll som avgjør om et selskap skal klassifiseres som et datterselskap. Kontroll foreligger kun når investor har makt over relevante aktiviteter hos investeringsobjektet, risiko for variabel avkastning, og i tillegg evne til å bruke makten til å påvirke avkastningen. I tilfeller med brudd på lånevilkår vil banken vurdere om den har oppnådd reell makt i henhold til IFRS 10.

Tilknyttet foretak

Definisjon av tilknyttet foretak er regulert i IAS 28. Tilknyttet foretak innebærer at banken har betydelig innflytelse, men ikke kontroll over foretaket. Normalt foreligger betydelig innflytelse når banken har en eierandel på mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital, med mindre det klart kan godtgjøres at dette ikke er tilfellet. I enkelte tilfeller hvor eierandelen er lavere enn 20 prosent klassifiseres foretaket som tilknyttet med bakgrunn i innflytelse via styrerepresentasjon.

Investeringer i tilknyttede foretak regnskapsføres etter kostmetoden i selskapsregnskapet og egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Både i selskapsregnskapet og konsernregnskapet førstegangsinnregnes tilknyttede foretak til anskaffelseskost. Ved påfølgende målinger blir konsernets andel av over- eller underskuddet resultatført i konsernregnskapet og tillagt balanseført verdi av investeringen. Konsernets andel av utvidet resultat i det tilknyttede selskapet føres i utvidet resultat i konsernet og tillegges også balanseført beløp av investeringen. Konsernets andel av endringer i egenkapitalen til ikke-kontrollerende eierinteresser i tilknyttede foretak resultatføres over ordinært resultat i konsernet. I det tilknyttede selskapet føres tilsvarende endring direkte i egenkapitalen. Konsernets andel av endring i egenkapitalen i tilknyttede selskap som følge av implementering av nye standarder føres direkte i egenkapitalen.

Investeringer i tilknyttede selskap inkluderer goodwill identifisert på oppkjøpstidspunktet, redusert med eventuelle senere nedskrivninger.

Felleskontrollert virksomhet

Definisjon av felleskontrollert virksomhet er regulert i IFRS 11. Investeringer i felleskontrollerte ordninger klassifiseres enten som felleskontrollerte driftsordninger eller felleskontrollerte virksomheter avhengig av de avtalemessige rettighetene og forpliktelsene til hver enkelt investor. Felleskontrollert virksomhet innebærer at partene som inngår i enheten utøver felles kontroll over aktiviteter basert på kontraktsmessige avtaler. Avtalene krever enstemmighet mellom partene ved strategiske, finansielle og driftsmessige beslutninger. SpareBank 1 Østlandet har vurdert sine felleskontrollerte ordninger og kommet frem til at de er felleskontrollerte virksomheter. Investeringer i felleskontrollerte virksomheter regnskapsføres etter kostmetoden i selskapsregnskapet og egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Både i selskapsregnskapet og konsernregnskapet førstegangsinnregnes felleskontrollerte virksomheter til anskaffelseskost. Ved påfølgende målinger blir konsernets andel av over- eller underskuddet resultatført i konsernregnskapet og tillagt balanseført verdi av investeringen. Konsernets andel av utvidet

resultat i den felleskontrollerte virksomheten føres i utvidet resultat i konsernet og tillegges også balanseført beløp av investeringen. Konsernets andel av endringer i egenkapitalen til ikke-kontrollerende eierinteresser i felleskontrollerte virksomheter resultatføres over ordinært resultat i konsernet. I den felleskontrollerte virksomheten føres denne endringen direkte i egenkapitalen. Konsernets andel av endring i egenkapitalen i felleskontrollerte virksomheter som følge av implementering av nye standarder føres direkte i egenkapitalen.

Investeringer i felleskontrollerte virksomheter inkluderer goodwill identifisert på oppkjøpstidspunktet, redusert med eventuelle senere nedskrivninger.

5. Finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes og fraregnes, klassifiseres og måles i samsvar med IFRS 9 Finansielle instrumenter. Noteopplysninger utarbeides i samsvar med IFRS 7 Finansielle instrumenter - Opplysninger.

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes på handledagen, det vil si tidspunktet banken blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser. Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen er utløpt, eller når rettighetene til kontantstrømmene fra eiendelen er overført på en slik måte at risiko og avkastning knyttet til eierskapet i det alt vesentlige er overført. Finansielle forpliktelser fraregnes når de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Målekategorier

Målekategori bestemmes ved førstegangs regnskapsføring av eiendelen eller forpliktelsen. Etter IFRS 9 kan finansielle instrumenter betinget klassifiseres i følgende målekategorier;

- Amortisert kost
- Virkelig verdi med verdiendringer over resultatet
- Virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat
- Virkelig verdi med verdiendringer over resultatet og utvidet resultat

Finansielle forpliktelser skal som hovedregel måles til amortisert kost med unntak av finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet og finansielle forpliktelser bestemt regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer innregnet over resultatet og utvidet resultat (OCI). For finansielle forpliktelser som er bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultatet, skal endringer i verdien som skyldes selskapets egen kreditrisiko innregnes i OCI med mindre dette skaper eller forsterker et regnskapsmessig misforhold.

For finansielle eiendeler skilles det mellom gjeldsinstrumenter, egenkapitalinstrumenter og derivater, hvor gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter. Klassifiseringen av finansielle eiendeler bestemmes ut fra kontraktsmessige vilkår for de finansielle eiendelene og hvilken forretningsmodell som brukes for styring av porteføljen som eiendelene inngår i.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter

Gjeldsinstrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost.

Instrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, med renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente og hovedstol, og instrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet

i hovedsak ikke er mottak av kontraktsfestede kontantstrømmer. Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI kan utpekes til måling til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer et regnskapsmessig misforhold.

Egenkapitalinstrumenter

Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles i balansen til virkelig verdi. Verdiendringer skal som hovedregel føres i det ordinære resultatet, men et egenkapitalinstrument kan betinget utpekes som målt til virkelig verdi med verdiendringer over OCI. Når egenkapitalinstrumenter utpekes til virkelig verdi med verdiendringer ført mot OCI, skal ordinære utbytter resultatføres, mens verdiendringer ikke skal til resultatet verken løpende eller ved avhendelse.

Derivater

Alle derivater skal måles til virkelig verdi med verdiendring i resultatet. Derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter regnskapsføres i tråd med reglene for sikringsbokføring.

Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

I bankens regnskap er følgende hovedposter klassifisert og målt til amortisert kost:

- Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner samt kontanter og fordringer på sentralbanker
- Utlån til kunder med flytende rente som ikke kvalifiserer for overføring til SpareBank 1 Boligkreditt
- Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer som ikke er bestemt regnskapsført til virkelig verdi
- Ansvarlig lånekapital
- Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner
- Innskudd fra og gjeld til kunder

Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til amortisert kost blir ved førstegangs måling vurdert til virkelig verdi justert for direkte transaksjonsutgifter. I perioder etter første måling regnskapsføres instrumentene til amortisert kost etter effektiv rente-metoden.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer presenteres inklusiv påløpte renter. Som hovedregel benyttes sikringsbokføring (virkelig verdi sikring) ved utstedelse av verdipapirgjeld med fast rente. Ved sikring er det en entydig, direkte og dokumentert sammenheng mellom verdiendringer på sikringsobjektet (innlånet) og sikringsinstrumentet (rentederivat). For sikringsobjektet regnskapsføres endringer i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen som et tillegg eller fradrag i balanseført verdipapirgjeld og resultatføres under netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser. Sikringsinstrumentene vurderes til virkelig verdi og endringene i virkelig verdi resultatføres på samme resultatlinje som sikringsobjektene. Netto renteinntekter fra sikringsinstrumentene inngår i resultatlinjen andre renteinntekter. Se ytterligere beskrivelse av sikringsbokføring i note 39.

Utstedt ansvarlig lån har prioritet etter all annen gjeld, og innregnes og måles på samme måte som øvrig verdipapirgjeld til amortisert kost.

Finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi over resultatet

I bankens regnskap er følgende hovedposter klassifisert og målt til virkelig verdi med verdiendringer over ordinært resultat:

- Finansielle derivater
- Sertifikater, obligasjoner og rentefond
- Aksjer og andre egenkapitalinteresser
- Utlån til kunder med fast rente

Derivatkontrakter med urealisert gevinst blir i balansen presentert som en eiendel og kontrakter med urealisert tap som en forpliktelse. Balanseverdiene inkluderer påløpte renter. Renteinntekter og kostnader på alle derivatkontrakter føres netto som andre renteinntekter. Verdiendringene inngår i netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser og er i tilhørende note fordelt på derivater som sikrer kjøpte rentepapirer, derivater som sikrer verdipapirgjeld og øvrige derivater.

Beholdningen av sertifikater, obligasjoner og rentefond er del av bankens likviditetsstyring og -beholdning. Eiendelene styres, måles og rapporteres internt til virkelig verdi. Endringer i virkelig verdi

samt realisert gevinst og tap inngår i resultatlinjen netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser og presenteres eksklusiv og inklusiv verdiendring sikring i tilhørende note. Rentepapirene presenteres i balansen inklusiv påløpte renter.

Verdiendringer på egenkapitalinstrumenter inngår i resultatlinjen netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser. Urealiserte verdiendringer på egenkapitalinstrumenter vises i separat linje i tilhørende note. I samme oppstilling vises utbytte fra egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi samt gevinst eller tap ved realisasjon fra eiendeler til virkelig verdi over resultatet.

Fastrentelån til kunder er bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultatet for å eliminere et regnskapsmessig misforhold som ellers ville oppstått fordi tilknyttede sikringsinstrumenter pliktig måles til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer resultatføres som netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser og vises på egen linje i tilhørende note. Utlån til kunder med fast rente presenteres i balansen inklusiv påløpte renter.

Finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat

Banken overfører jevnlig en kvalifisert andel av boligutlånsmassen til det felleseide OMF-foretaket SpareBank 1 Boligkreditt. Boliglån med flytende rente inngår følgelig i en forretningsmodell som innebærer både mottak av kontraktsmessige kontantstrømmer og salg. Utlån til kunder med flytende rente som potensielt kvalifiserer for overføring til SpareBank 1 Boligkreditt blir følgelig klassifisert og målt til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat.

Finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet og utvidet resultat

En andel av verdipapirgjelden er bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultatet. Den delen av endringen i virkelig verdi som kan henføres til endringer i forpliktelsens kredittrisiko føres på egen linje under utvidet resultatregnskap. Øvrig verdiendring inngår i ordinært resultat under netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser. Konsernet estimerer beløpet for endring i forpliktelsens virkelige verdi som kan henføres til endringer i forpliktelsens kredittrisiko med tilnærmet lik metode som beskrives i veiledning til anvendelse av IFRS 9 Finansielle instrumenter (B5.7.18).

Se nærmere beskrivelse om fastsettelse av virkelig verdi i note 27 Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter.

6. Utlån

Alle utlån til og fordringer på kunder presenteres i balansen inklusiv påløpte renter. Banken deler inn utlånene i to regnskapsklasser; lån til amortisert kost og lån til virkelig verdi. Lån til kunder og kredittinstitusjoner klassifiseres til amortisert kost, med følgende unntak:

- Boliglån til kunder for salg av boligkreditselskap. Boliglån som kan selges til boligkreditselskap de neste 12 månedene er verdsett til virkelig verdi over utvidet resultat.
- Fastrentelån til kunder regnskapsføres til virkelig verdi over resultat.

Salg av utlån

SpareBank 1 Østlandet har inngått avtale om juridisk salg av utlån til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I tråd med forvaltningsavtale mellom banken og kredittforetakene, forestår banken forvaltning av utlånene og opprettholder kunde-kontakten. Bankens mottar et vederlag i form av provisjon for de plikter som følger med forvaltning av utlånene. Det foreligger en gjenværende involvering knyttet til overførte lån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Det vises til beskrivelse i note 9.

Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS er fraregnet bankens balanse.

Tapsavsetning på utlån, lånetilsagn, garantier og ubenyttede kreditter

Tap på utlån innregnes basert på forventet kredittap (ECL). Den generelle modellen for avsetning for tap på finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost og for finansielle eiendeler til virkelig verdi med verdiendringer over

utvidet resultat, som ikke er kjøpt eller utstedt med eksplisitt forventning om inntruffet kredittap. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet og ubenyttede kreditter omfattet.

For utlån klassifisert til amortisert kost, reduseres netto balanseført verdi på eiendelene med en tapsavsetning gitt ved den trinnvise behandlingen beskrevet under. For utlån klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat, reverseres tapsavsetningene innregnet i ordinært resultat over utvidet resultat. Utlån i denne kategorien får imidlertid justert balanseført beløp med en virkelig verdi-justeringer som følge av endring i kredittrisiko. For utlån til virkelig verdi med en vesentlig økning i kredittrisiko, vil det forventningsvis være samsvar mellom akkumulert tapsavsetning etter beskrevet metodikk og balanseført virkelig verdi-justering. Nettoeffekten av å reversere tapsavsetningen foretatt i ordinært resultat og endret virkelig verdi-justering for utlån klassifisert til virkelig verdi over resultatet vises på linjen «Netto virkelig verdi-justering av utlån ført over utvidet resultat» i utvidet resultatregnskap. Nettoeffekten vil i praksis tilsvare periodens endring i tapsavsetninger på boliglån med flytende rente i trinn 1 i tapsmodellen, jf. nærmere beskrivelse av bankens tapsmodell under.

Målingen av avsetning for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Kredittovervåring måles ved utviklingen i økonomisk PD. Økonomisk PD er bankens beste vurdering av kundens misligholdsrisiko. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring innregnes tap for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til misligholdsbegivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, skal tapsavsetningen tilsvare forventet tap over hele levetiden. Forventet kredittap er beregnet basert på scenariovektet nåverdi av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, dvs. forskjellen mellom de kontraktsmessige kontantstrømmer og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

I tillegg til den generelle modellen er det egne prinsipper for utstedte, herunder reforhandlede lån som behandles som nye, og kjøpte lån hvor det er inntruffet kredittap ved førstegangs balanseføring. For disse beregnes en effektiv rente som hensyntar forventet kredittap, og ved endringer i forventede kontantstrømmer diskonteres endringen med den opprinnelig fastsatte effektive renten og resultatføres. For disse eiendelene er det derved ikke behov for å overvåke hvorvidt det har vært en vesentlig økning i kredittrisiko etter førstegangs balanseføring da forventet tap over hele levetiden uansett hensyntas.

Nærmere beskrivelse av bankens tapsmodell

Den modellmessige beregningen av tap etter IFRS 9 produseres kvartalsvis. Tapsberegningen bygger på data fra datavarehuset, som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen. Tapsestimatene beregnes basert på 12-måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (PD), tap ved mislighold (LGD) og eksponering ved mislighold (EAD). Datavarehuset inneholder historikk for observert PD og observert LGD. Dette danner grunnlag for estimater på fremtidige verdier for PD og LGD.

PD (Probability of Default) er et uttrykk for hvor sannsynlig det er at en kunde går i mislighold. Utviklingen i kundens PD er en sentral komponent i bankens overvåking av kredittrisiko og benyttes til å vurdere om det har oppstått en betydelig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning samt beregne ECL. En 12-måneders PD er sannsynligheten for mislighold innen de neste 12 månedene. En levetids-PD er den annualiserte sannsynligheten for at et mislighold inntreffer over gjenværende løpetid for engasjementet.

EAD (Exposure at Default) er et estimat på kundens eksponering på tidspunktet for fremtidig mislighold. EAD er justert for å reflektere kontraktsmessig betaling av hovedstol, renter og estimert førtidig tilbakebetaling. Andelen av ubenyttede kredittammer som forventes trukket på tidspunktet for mislighold reflekteres i EAD ved bruk av ulike konverteringsfaktorer.

LGD (Loss Given Default) angir hvor stor andel av bankens eksponering mot en kunde (EAD) som forventes tapt dersom kunden går i mislighold, med sikkerheter, fremtidige kontantstrømmer og andre relevante faktorer tatt i betraktning.

I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån og kommitteringer til kunder i tre trinn.

Trinn 1:

Dette er startpunkt for alle engasjement omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle engasjementer som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning blir beregnet en avsetning lik 12-måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle engasjementer som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Trinn 2:

I trinn 2 i tapsmodellen er engasjementer som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er inntruffet mislighold på balansedato. For disse engasjementene blir det beregnet en avsetning lik forventet tap over hele levetiden.

Vurderinger av om kredittrisikoen for et finansielt instrument har økt vesentlig gjennomføres minimum kvartalsvis, basert på følgende:

- Kvantitativt benytter banken en kombinasjon av absolutt og relativ endring i PD som avgjørende for flytting til trinn 2. Engasjementer med økning i PD med 150 prosent eller mer, målt fra førstegangsinnregning, til et nivå over 0,60 prosent er vurdert å utgjøre en vesentlig økning i kredittrisiko.
- Kunder med mer enn 30 dagers betalingsforsinkelse vil alltid flyttes til trinn 2.
- Det gjøres i tillegg en kvalitativ vurdering av om engasjementer har vesentlig økt kredittrisiko dersom de er gjenstand for særskilt overvåking (watchlist) eller det er gitt betalingslettelse (forbearance). Se nærmere forklaring av watchlist og forbearance under.

Watchlist

Dette er en kvalitativ vurdering hvor spesifikke engasjement, etter en skjønsmessig gjennomgang av enkeltkunder eller grupper av kunder, settes til særskilt overvåking. Engasjement på watchlist, som basert på andre kriterier tilhører trinn 1, overstyres til trinn 2.

Forbearance

Kunder som har fått reforhandlede lån, hvor det er gitt lettelse i vilkår i sammenheng med at kunden har finansielle problemer, vurderes for registrering med forbearance når engasjementet overstiger en definert vesentlighetsgrense. Dersom tiltak som revidert nedbetalingsplan eller refinansiering skjer i kombinasjon med svake markedsutsikter eller med indikasjoner om at kunden ville kommet i mislighold uten tiltak, vil engasjementet forbearance-merkes. Kontoer med forbearance blir overstyrt til trinn 2 dersom engasjementet ikke er i trinn 2 eller 3 av andre årsaker.

Kriteriene for bevegelse mellom trinn 1 og 2 er symmetriske. Dersom et engasjement i trinn 2 ikke lenger er ansett å ha vesentlig økt kredittrisiko sammenlignet med førstegangsinnregning, vil de migrere tilbake til trinn 1.

Trinn 3:

I trinn 3 i tapsmodellen er engasjement som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse og hvor det på balansedato vurderes å foreligge et mislighold som medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Slike kredittforringede lån er operasjonalisert gjennom misligholdsdefinisjonen som er nærmere beskrevet under. For disse engasjementene avsettes det for forventet tap over levetiden.

Mislighold

Det er valgt å benytte gjennomgående like kriterier for mislighold for regnskapsformål, risikostyring og kapitalkravsberging.

Mislighold defineres i to kategorier:

- Betalingsmislighold med vesentlig overtrekk med mer enn 90 dagers varighet
- Mislighold på grunn av manuell misligholdsmerking baserer seg i større grad på kredittfaglige vurderinger, og i mindre grad på automatikk. Hendelser som inngår i denne kategorien er tapsavsetninger på kunden, konkurs/gjeldsordning, vurderinger av betalingslettelse, henstand over 180 dager og indikasjoner på at kunden ikke ville kunne oppfylle sine forpliktelser til banken (Unlikelihood to Pay (UTP)).

Misligholdsdefinisjonen inkluderer karenstid, som innebærer at kunden blir kategorisert som misligholdt en periode etter at engasjementet er friskmeldt (bragt i orden). Karenstiden er 3 eller 12 måneder avhengig av den underliggende årsaken til misligholdet.

Det er videre innført regler for mislighold på konsernivå (smitte), der foretakskunder med misligholdt engasjement datterselskaper også vil anses som misligholdt i morbanken. For personmarkeds-kunder er det angitt terskelverdier som medfører misligholdssmitte

i konsernet. Dersom det misligholdte engasjementet overstiger 20 prosent av samlet engasjement, vil det anses som misligholdt på konsernivå.

Dersom et engasjement er vurdert som misligholdt vil det behandles som kredittforringing og plasseres i trinn 3 i tapsmodellen.

Konstatering av tap og fraregning

Konstateringer av tap og fraregning av balanseført verdi foretas når banken ikke har rimelige forventninger om å gjenvinne et engasjement i sin helhet eller deler av den.

For aksjeselskaper konstateres og ettergis tap, enten tidligere nedskrevet eller direkte konstatering, ved konkurs når alle sikkerheter er realisert og det foreligger sluttrapport fra bostyrer. I noen tilfeller der det er overveiende sannsynlig at det ikke vil utbetales mer fra boet, men hvor boavslutning av ulike årsaker kan dra ut i tid, kan tapet konstateres før sluttrapport foreligger. For ENK/personlig næringsdrivende er hovedregelen at tap konstateres når alle sikkerheter er realisert og «intet til utlegg» er resultatet av innkrevingsprosessen hos inkassoselskapet. Kravet mot debitor består og følges opp rutinemessig av inkassoselskapet (langtidsovervåking). Det kan unntaksvis inngås avtale om gjeldsettergivelse med kunden. Videre konstateres tap etter gjennomført gjeldsordning for selvstendig næringsdrivende og eventuelle kausjonister.

7. Eiendeler holdt for salg

Eiendeler som bankens styre har besluttet skal selges, blir behandlet etter IFRS 5 dersom det er svært sannsynlig at eiendelen vil bli solgt innen 12 måneder. Denne typen eiendeler er i hovedsak overtatte eiendeler i forbindelse med tapsengasjement samt investering i datterselskap holdt for salg. Anleggsmidler og grupper av anleggsmidler og gjeld klassifisert som holdt for salg måles til den laveste verdien av tidligere balanseført verdi og virkelig verdi fratrukket salgskostnader. Resultat fra slik virksomhet samt tilhørende eiendeler og gjeld, presenteres på egen linje som holdt for salg.

8. Overtatte eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier, overtar banken i enkelte tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Eventuelt avvik fra balanseført verdi av misligholdt eller nedskrevet engasjement ved overtakelsen klassifiseres som nedskrivning på utlån. Overtatte eiendeler balanseføres etter sin art. Ved endelig avhendelse resultatføres avviket fra balanseført verdi i henhold til eiendelens art i regnskapet.

9. Leieavtaler

IFRS 16 Leieavtaler angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om leieavtaler for begge parter i en leieavtale, dvs. kunden (leietaker) og tilbyder (utleier). For leietaker kreves det innregning av eiendeler og forpliktelser i balansen for de fleste leieavtaler. Utleier skal klassifisere sine leieavtaler som operasjonelle eller finansielle leieavtaler, og regnskapsføre disse to typene leieavtaler forskjellig.

Leieavtaler der konsernet er leietaker

Konsernet har valgt å benytte seg av følgende praktiske unntak:

- Unntak for balanseføring av leieavtaler med lav verdi (USD 5 000) og unntak for balanseføring av kortsiktige leieavtaler (leieperiode på 12 måneder eller mindre). Leieavtaler som faller inn under disse unntakene innregnes løpende som andre driftskostnader
- Faste ikke-leiekomponenter som er innebygd i leiekontrakten blir skilt ut og kostnadsført løpende som andre driftskostnader.
- For avtaler klassifisert som operasjonelle leieavtaler etter IAS 17 valgte konsernet å benytte den praktiske muligheten til å anvende en felles diskonteringsrente på en portefølje av leieavtaler med lignende egenskaper.

Måling av leieforpliktelsen

På iverksettelsestidspunktet måles leieforpliktelsen til nåverdien av

fremtidige leiebetalinger for retten til å bruke den underliggende eiendelen i avtaleperioden. Leieperioden representerer den uopp-sigelige perioden av en leieavtale. I tillegg regnes opsjoner om forlengelse og terminering med i leieperioden dersom det er rimelig sikkert at opsjonen vil bli benyttet.

Ved etterfølgende målinger måles leieforpliktelsen ved å øke balanseført verdi slik at den gjenspeiler rentene på forpliktelsen, redusere balanseført verdi for å gjenspeile leiebetalingsene og måle balanseført verdi på nytt for å gjenspeile eventuelle revideringer eller leiemodifikasjoner. Bruksretten avskrives lineært, justeres for eventuelle nye revideringer av leieforpliktelsen og testes for verdifall i samsvar med IAS 36.

Leiebetalingsene inkludert i målingen består av:

- Faste leiebetalinger
- Variable leiebetalinger som er avhengig av en indeks eller en rentesats
- Beløp som forventes å komme til betaling for leietaker i henhold til restverdigarantier
- Prisen for en kjøpsopsjon, dersom det er rimelig sikkert at den vil bli benyttet
- Betaling av bot for å si opp leieavtalen, dersom leieperioden gjenspeiler at konsernet vil utøve en opsjon om å si opp leieavtalen

Diskonteringsrenten

IFRS 16 viser til to ulike metoder for å fastsette diskonteringsrenten for leiebetalinger:

- Implisitt rente i leiekontrakten
- Leietakers marginale lånerente, dersom den implisitte renten ikke enkelt kan fastsettes.

Dersom leieavtalens implisitte rente ikke enkelt kan fastsettes, anvender SpareBank 1 Østlandet marginal lånerente på sine balanseførte leieavtaler. Den marginale lånerenten er definert som den renten leietaker i et tilsvarende miljø vil måtte betale for å låne over en tilsvarende periode og med tilsvarende sikkerhet, et beløp nødvendig for å erverve en eiendel med tilsvarende verdi som bruksretteeiendelen. Denne renten er definert som følger:

Marginale lånerente =
Finansieringskostnad + tillegg for kapitalkostnad

Påslaget i finansieringskostnaden gjenspeiler snittløpetiden på leiekontraktene våre vektet mellom NOK og EUR på seniorfinansiering pluss et vektet påslag for kapitalkostnad. Diskonteringsrenten for eventuelle nye avtaler per 31.12.2022, gitt en løpetid på 3 år, er 4,11 prosent.

Presentasjon

Bruksretten inkluderes under regnskapslinjen "Eiendom, anlegg og utstyr" i balansen. Tilhørende leieforpliktelse presenteres under regnskapslinjen "Annen Gjeld". I resultatregnskapet føres det avskrivninger på bruksretten mens rentekostnad på forpliktelsen er inkludert i rentenettoen. Leiebetalingsene klassifiseres som en finansieringsaktivitet i kontantstrømmen mens den delen av betalingen som er renter presenteres som kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter.

Under IFRS 16 er, eller inneholder en kontrakt, en leieavtale dersom kontrakten overfører retten til å kontrollere bruken av en identifisert eiendel for en periode i bytte mot vederlag. For konsernet SpareBank 1 Østlandet er det i all hovedsak husleiekontrakter som faller inn under den nye standarden. Det vises til note 35 Leieavtaler i årsrapporten for ytterligere informasjon.

Leieavtaler der konsernet er utleier

Leiefinansieringsavtaler der konsernet er utleier klassifiseres som finansielle leieavtaler. Finansielle leieavtaler overfører i det vesentlige alle risikoer og fordeler forbundet med eierskapet i den underliggende eiendelen. Ved leieavtaler som ikke har garantert restverdi strekker leieperioden seg over mesteparten av den underliggende eiendelens økonomiske levetid. Mens der en tredjepart har garantert restverdi så overtas objektet av tredjepart til denne avtalte verdien. Konsernets leiefinansieringsavtaler er i hovedsak knyttet til maskiner som benyttes i landbruk, anlegg, transport og skogdrift. Gjennomsnittlig løpetid på leiefinansieringsavtalene er 3 år.

På iverksettelsestidspunktet innregnes finansielle leieavtaler til et beløp lik nettoinvesteringen i leieavtalen og presenteres i balanseoppstillingen som en del av «Utlån til og fordringer på

kunder». Direkte kostnader, herunder provisjonskostnader til forhandlere, til avtaleinngåelse er inkludert i førstegangsmåling av nettoinvesteringen i leieavtalen og reduserer inntektsbeløpet innregnet i løpet av leieperioden. Restverdigarantier inngår også i måling av leiefinansieringsavtalens nettoinvestering på iverksettelsestidspunktet.

I etterfølgende perioder fordeles finansinntektene systematisk over leieperioden. Leiebetalingsene for perioden føres mot bruttoinvesteringen i leieavtalen og reduserer både hovedstol og ikke-opptjente finansinntekter. Konsernet anvender kravene til fraregning og verdifall i IFRS 9 på nettoinvesteringen i leiefinansieringsavtalen. Estimerte ikke-garanterte restverdier som inngår i beregning av bruttoinvesteringen gjennomgås regelmessig. Ved endring i disse restverdiene gjøres det umiddelbart endring i resultatført beløp.

Konsernet regnskapsfører en endring i en finansiell leieavtale som en separat leieavtale dersom vederlaget for leieavtalen øker med et beløp som står i forhold til den frittstående prisen for økning i anvendelsesområde og eventuelle passende justeringer av den frittstående prisen for å gjenspeile omstendighetene i den konkrete avtalen.

I 2020 vedtok IASB en endring i IFRS 16 Leieavtaler som gir leietaker anledning til ikke å benytte retningslinjene i IFRS 16 om modifikasjoner av leieavtaler som er en direkte konsekvens av Covid-19-pandemien. Endringen kunne benyttes til og med 30. juni 2022. Konsernet har ikke benyttet seg av denne endringen.

10. Goodwill og andre immaterielle eiendeler

Goodwill fremkommer som differanse mellom kjøpesum og balanseførte verdier i oppkjøpt virksomhet etter at anskaffelseskost er fordelt på identifiserbare materielle og immaterielle eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser. Goodwill avskrives ikke, men den er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36. Ved vurdering av verdifall foregår vurderingen på det laveste nivå der det er mulig å identifisere kontantstrømmer. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. Negativ goodwill inntektsføres umiddelbart. Negativ goodwill knyttet til investeringen i tilknyttede foretak eller felleskontrollerte virksomheter ført etter egenkapitalmetoden inntektsføres umiddelbart sammen med resultatandelen fra selskapet. Andre immaterielle eiendeler avskrives lineært over beregnet levetid for den immaterielle eiendelen.

11. Eiendom, anlegg og utstyr

Varige driftsmidler omfatter bygninger, tomter og driftsløse. Bygninger og driftsløse er bokført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger og nedskrivninger. Tomter er bokført til anskaffelses kost fratrukket nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer alle direkte henførbare kostnader for å få eiendelen til å virke som tiltent. Anleggsmidler, fratrukket eventuell restverdi, avskrives lineært over antatt levetid. Ved fastsetting av avskrivningsplan splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg anses å være av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men som grupper. Levetid på ulike klasser av eiendom, anlegg og utstyr er:

- Bygg og innredninger: 10 - 100 år
- Driftsløse: 3 - 25 år

Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det. Tomt, bygning eller deler av bygning som innehas av konsernet for å oppnå leieinntekter og/eller verdistigning, klassifiseres som investeringseiendommer. For bygninger hvor konsernet benytter deler til egen virksomhet, er den del som leies ut behandlet som investeringseiendom dersom utleiedelen er seksjonerbar. Konsernet har valgt å regnskapsføre investerings-eiendommene etter kostmetoden. Virkelig verdi på investerings-eiendommene er fastsatt ved takst, eller verddivurdering av autorisert eiendomsmegler. Det vises til note 34 Eiendom, anlegg og utstyr for ytterligere informasjon.

12. Pensjoner

Konsernet SpareBank 1 Østlandet har pensjonsordning for sine ansatte som tilfredsstiller kravene om obligatorisk tjenestepensjon. Konsernet har gradvis gått over på innskuddsordning etter hvert som de sikrede ytelsesordningene er lukket og avvirket. Det gjenstår fortsatt usikrede pensjonsforpliktelser i konsernet knyttet til tilleggspensjoner utover 12G.

Innskuddsbasert ordning

Innskuddsbasert pensjonsordning innebærer at konsernet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler årlig til de ansattes kollektive pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelser knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres direkte. Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere fremtidige innbetalinger.

Konsernet har tilbudt innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte siden 01.07.2008. Fra 1. juli 2017 utgjør tilskuddet sju prosent på lønn fra 0 – 7,1G og 15 prosent fra 7,1 – 12G. Lønn inkluderer faste tillegg, men omfatter ikke overtid, trekkpliktige naturaltelser og øvrig utgiftsgodtgjørelse.

Avtalefestet førtidspensjon

Lov om statstilskudd til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskuddsloven) trådte i kraft 19. februar 2010. Arbeidstakere som tar ut AFP med virkningstidspunkt i 2011 eller senere, vil bli gitt ytelser etter den nye ordningen. Ny AFP-ordning utgjør et livsvarig påslag på Folketrygden og kan tas ut fra 62 år. Arbeidstakere tjener årlig opp rett til AFP med 0,314 prosent av pensjonsgivende inntekt opp til 7,1G til og med det kalenderåret arbeidstaker fyller 62 år. Opptjening i ny ordning beregnes på bakgrunn av arbeidstakerens livsinntekt, slik at alle tidligere arbeidsår innregnes i opptjeningsgrunnlaget. Den nye AFP-ordningen anses regnskapsmessig å være en ytelsesbasert flerforetaksordning. Dette innebærer at det enkelte foretaket skal regnskapsføre sin proporsjonale andel av ordningens pensjonsforpliktelse, pensjonsmidler og pensjonskostnad. Dersom det ikke foreligger beregninger av de enkelte komponentene i ordningen og et konsistent og pålitelig grunnlag for allokering, regnskapsføres den nye AFP-ordningen som en innskuddsordning. På det nåværende tidspunkt foreligger det ikke et slikt grunnlag, og den nye AFP-ordningen regnskapsføres derfor som en innskuddsordning. Regnskapsføring av ny AFP-ordning som ytelsesordning vil først skje når pålitelig måling og allokering kan foretas. Ny ordning skal finansieres ved at staten dekker 1/3 av pensjonsutgiftene og 2/3 skal dekkes av arbeidsgiverne. Arbeidsgiverens premie skal fastsettes som en prosentandel av lønnsutbetalinger mellom 1G og 7,1G. Premien for 2022 var 2,6 prosent (2,5 prosent i 2021)

Usikret ytelsesbaserte ordninger

En ytelsesordning vil typisk definere et beløp en ansatt vil motta fra og med pensjoneringstidspunktet. Regnskapsmessig forpliktelse for ytelsesordningen er nåverdien av forpliktelsen på balansedagen. Bruttoforpliktelsen beregnes av uavhengig aktuar og diskonteres til nåverdi ved bruk av renten på høykvalitets driftsobligasjoner, og med tilnærmet lik løpetid som utbetalingshorisonten av forpliktelsen. Gevinster og tap som oppstår ved rekalkulering av forpliktelsen som følge av erfaringsavvik og endringer i aktuariemessige forutsetninger føres mot egenkapitalen via utvidet resultat i perioden de oppstår. Virkningen av endringer i ordningenes ytelser resultatføres umiddelbart.

13. Utstedte fondsobligasjoner

En fondsobligasjon er en obligasjon med pålydende rente, men banken har ikke plikt til å utbetale renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, dvs. rentene akkumuleres ikke. Fondsobligasjon er godkjent som et element i kjernekapitalen innen en ramme på 15 prosent av samlet kjernekapital. Finanstillsynet kan kreve at fondsobligasjonene skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom bankens kjernekapitaldekning faller under fem prosent eller samlet kapitaldekning faller under seks prosent. Nedskrevne beløp på

fondsobligasjonene skal være skrevet opp før det kan utbetales utbytte til aksjonærene eller egenkapitalen skrives opp. Fra og med 2. kvartal 2016 ble fondsobligasjoner reklassifisert fra gjeld til egenkapital da de ikke tilfredsstiller definisjonen av finansielle forpliktelse i henhold til IAS 32. Fondsobligasjonene er evigvarende og banken har en ensidig rett til ikke å betale renter til investorene under gitte vilkår. Renter presenteres ikke som en rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i annen egenkapital.

14. Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost og virkelig verdi over andre inntekter og kostnader, resultatføres løpende basert på en effektiv rentemetode. Det samme gjelder for renteinntekter knyttet til leiefinansiering. Gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid. For gjeldsinstrumenter på eiendelssiden bokført til amortisert kost og som er nedskrevet som følge av objektive bevis for tap, inntektsføres renter basert på netto balanseført beløp.

For rentebærende instrumenter til amortisert kost som ikke inngår i sikringsrelasjoner, amortiseres over-/underkurs som renteinntekt over løpetiden på kontrakten.

15. Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir levert/mottatt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens eller konsernets regnskap, resultatføres når transaksjonen sluttføres.

Inntekter fra kundekontrakter behandles i samsvar med IFRS 15. Inntektene innregnes til det beløp som reflekterer vederlaget som virksomheten forventer i bytte mot å overføre en vare eller en tjeneste til en kunde. Tidspunkt for inntektsføring skje når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og videre har anledning til direkte eller nyttiggjøre seg av denne. Konsernet har følgende inntektsstrømmer som behandles etter dette prinsippet:

- Transaksjonsgebyrer
- Produktgebyrer
- Årsgebyrer
- Provisjon salg av forsikring, sparing, fond og kredittkort
- Provisjon fra lån og kreditter overført til deleide kredittforetak
- Meglerprovisjon
- Gebyrer opptjent via tredjepart (interbank, VISA etc.)
- Andre gebyrer i henhold til prislister

16. Transaksjoner og pengeposter i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner på transaksjonstidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter i valuta på balansedagen resultatføres.

17. Skatt

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring utsatt skatt. Betalbar skatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat. Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd.

Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktig resultat som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen. Skatter og avgifter som ikke er basert på skattemessig resultat regnskapsføres etter IAS 37 Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler. IFRIC 21 klargjør hvordan avgifter til offentlige myndigheter som ikke er skatt etter IAS 12 Inntektskatt skal regnskapsføres. IFRIC kan for enkelte endre tidspunkt for når forpliktelse blir innregnet, spesielt når slike skatter legges som følge av gitte forhold på en bestemt dato. For SpareBank 1 Østlandet innebærer dette at formuesskatten først innregnes i sin helhet i fjerde kvartal og ikke i de tidligere delårsregnskapene.

Konsernet presenterer skatt på alle egenkapitaltransaksjoner (utdelinger), dersom kilden til utdelingen er tidligere resultater (opptjent kapital), skattekonsekvensene av utdelingen som skattekostnad i resultatregnskapet når utbytte blir besluttet.

Når det gjelder skattefradrag på kundeutbytte mottok SpareBank 1 Østlandet 28. januar 2019 en bindende forhåndsuttalelse fra Skatteetaten om at utbetalt kundeutbytte er skattemessig fradragberettiget. Vedtaket medfører en reduksjon av skattekostnaden det tidspunktet kundeutbytte vedtas av representantskapet.

18. Segmentrapportering

SpareBank 1 Østlandet har som målsetning å være totalleverandør av finansielle tjenester, dels ved tjenester som banken selv leverer, dels ved å distribuere produkter og tjenester på vegne av samarbeidspartnere samt at banken har et antall datterselskaper som leverer ulike finansielle tjenester. Innenfor konsernet drives det derfor ulike typer virksomhet. Primært er segmentrapporteringen i konsernet inndelt i følgende områder: Personmarked, bedrifts- marked, finansiering, eiendomsmevling, regnskapsføring og øvrig virksomhet. SpareBank 1 Østlandet anvender IFRS 8.

19. Spareprogram i egne EK-bevis for ansatte

Konsernet gjennomfører salg av egenkapitalbevis til ansatte og/eller ansattemisjoner med rabatt og bindingstid. For annethvert egenkapitalbevis den ansatte kjøper gjennom spareordningen gir SpareBank 1 Østlandet den ansatte ytterligere ett bonus EK-bevis. Tildelingen av «bonusbevis» skjer to år etter oppstarten av sparingen og forutsetter at den ansatte fortsatt eier de opprinnelig oppsparte EK-bevisene, og fortsatt er ansatt i konsernet.

Tilbakekjøpte egenkapitalbevis føres som en reduksjon av eierandelskapitalen i tidspunktet fra de kjøpes tilbake til de deles ut. Kursen på tilbakekjøpte bevis skal splittes mellom pålydende og overskytende av pålydende. Pålydende føres som en reduksjon av den delen av eierandelskapitalen som klassifiseres som «Egenkapitalbevis», mens forskjellen mellom virkelig verdi og pålydende skal føres som en reduksjon av overkursfondet eller øvrig eierandelskapital. Transaksjonsutgiftene blir ført som fradrag i eierandelskapitalen. Opptjente bonusbevis kostnadsføres over programmets løpetid og avsatt forpliktelse baseres på egenkapitalbevisets kurs på programmets oppstartstidspunkt.

20. Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Representantskap og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre det. Hendelser frem til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som oppstår etter balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige. Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stedet på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.

Note 3 Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

Ved utarbeidelse av årsregnskapet må ledelsen anvende estimater, foreta skjønnsmessige vurderinger og anvende forutsetninger for usikre størrelser. Estimater og vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventning om fremtidige hendelser og representerer ledelsens beste skjønn på tidspunktet for regnskapsavleggelsen.

En beskrivelse av de vesentligste estimater og vurderinger der skjønn anvendes og som kan påvirke innregnede verdier eller nøkkeltall fremkommer nedenfor. De faktiske resultatene vil avvike fra regnskapsestimaterne.

1. Tap på utlån

Det vises til note 2 «Regnskapsprinsipper», for en detaljert beskrivelse av anvendt tapsmodell i henhold til IFRS 9. Modellen reflekterer en overordnet makrovurdering og inneholder flere kritiske estimater. De viktigste er knyttet til definisjonen av vesentlig økt kredittrisiko og sentrale forutsetninger i den generelle tapsmodellen.

Overordnet makrovurdering

Ved inngangen til 2022, forverret smittesituasjonen seg og skapte fornyet usikkerhet. Samfunnet gjenåpnet i løpet av årets første kvartal, men gjenåpningen ble etterfulgt av krigsutbruddet i Ukraina. Russlands invasjon av Ukraina bidro til stor usikkerhet om den økonomiske utviklingen fremover, også i Norge. Samtidig var økonomien lenge preget av god vekst. Blant annet utviklet sysselsettingen, arbeidsledigheten og boligprisene seg sterkere enn forventningene ved inngangen til året tilsa. Utover i andre halvdel av 2022, bidro imidlertid kraftig prisvekst til uvanlige store rentehvinger fra Norges Bank. Kombinasjonen av høy prisvekst og flere rentehvinger førte til nedrevideringer av vekstprognosene for BNP, boligpriser og prisene på næringseiendom. Forventningene for arbeidsledigheten fremover ble også justert noe opp, selv om nivået på arbeidsledigheten fortsatt ventes å være moderat i et historisk perspektiv.

Vesentlig økt kredittrisiko

Målingen av nedskrivning for forventet kredittap i den generelle tapsmodellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Kreditforverringen måles ved utviklingen i økonomisk PD. Økonomisk PD er bankens beste vurdering av kundens misligholdrisiko. Banken definerer at en vesentlig grad av kreditforverring inntreffer når kundens PD har økt med over 150 prosent til et PD-nivå over 0,60 prosent. I tillegg anses kredittrisikoen å være vesentlig økt når en konto er i overtrekk eller har restanse på 30 dagers varighet eller mer, samt når kunden er satt til særlig oppfølging. Kritiske estimater for vesentlig økt kredittrisiko har historisk sett hatt god støtte i resultater fra validering av kredittmodellen i SpareBank 1-alliansen og har for øvrig vært på nivå med det andre banker benytter i tilsvarende tapsmodeller. I 2020 og 2021 ble det benyttet modelloverstyring (PMA) for å reflektere at koronapandemiens effekter ville slå inn i kredittmodellene med noe forsinkelse. Det ble forutsatt at en andel kunder i utsatte bransjer ville migrere fra trinn 1 til trinn 2 som følge av antatt, men ikke observert vesentlig økt kredittrisiko. Modelloverstyringen var basert på en skjønnsmessig vurdering av andel utlån som kunne forventes å migrere og tilhørende forhøyet forventet kredittap ved migrering. Denne ekstra tapsavsetningen ble gradvis redusert frem mot tredje kvartal 2021. I 2022 ble behovet for modelloverstyring vurdert å være fullt ut erstattet av konkrete vurderinger på næringsbasis og individuell basis.

Sensitivitet knyttet til vesentlig økt kredittrisiko:

Per 31.12.2022 ble effekten av en mer konservativ definisjon av vesentlig grad av kreditforverring simulert, hvor denne alternativt inntreffer når kundens PD har økt med over 100 prosent og andre forhold holdt like. Simuleringen økte forventet tap på utlån med 7 mill. kroner (+1,7 pst) i morbanken, og med 12 mill. kroner (+2,4 pst) i konsern.

Sentrale forutsetninger i den generelle tapsmodellen: Scenarievektning og estimat på forventet utvikling på misligholds- og tapsnivå:

Den generelle tapsmodellen beregner forventet kredittap i trinn 1 og trinn 2 under tre scenarier for økonomisk utvikling; et forventet

scenario, et nedsidescenario og et oppsidescenario. Scenarioene benytter ulike estimerte fremtidige nivåer for misligholdrisiko (PD) og tap gitt mislighold (LGD). I kombinasjon med estimert eksponering ved mislighold (EAD), er PD og LGD de viktigste forutsetningene for beregningene av forventet kredittap (ECL).

Utgangspunktet for forventet scenario er observert og validert nivå for mislighold (DR) og tap (faktisk LGD), men utgangspunktet er gjenstand for løpende vurderinger av hvorvidt historisk mislighold og tap er forventningsrett, og nivåene på framtidig PD og LGD justeres deretter. Med utgangspunkt i tilgjengelige makroprognoser, med vekt på Pengepolitisk rapport fra Norges Bank, Konjunkturtendensene fra Statistisk sentralbyrå og månedlige analyser fra Moody's Investor Service, ble PD- og LGD-forutsetningene holdt tilnærmet uendret per første kvartal 2022. Per andre kvartal 2022 vurderte banken at oppdaterte makroprognoser gav støtte for å holde LGD-forutsetningene uendret. Bankens vurdering videre at den makroøkonomiske utviklingen tilsa jevnt over høyere PD-baner i bedriftsmarkedet. På kort sikt ble imidlertid tidligere oppjusteringer for direkte pandemieffekter i utsatte næringer tatt noe ned, og nettoeffekten på forventet tap i bedriftsmarkedet ble tilnærmet nøytral. Makroutviklingen understøttet også høyere PD-baner for personmarkedet. Imidlertid tilsa modellvalidering at tidligere anvendte baner lå for høyt. Nettoeffekten ble dermed lavere forventet misligholdsnivå for personmarkedet. Per tredje kvartal 2022 vurderte banken at oppdaterte makroprognoser tilsa moderat høyere PD- og LGD-nivåer i bedriftsmarkedsegmentet. I personmarkedsegmentet mente banken at forventet makroøkonomisk utvikling understøttet uendrede LGD-forutsetninger og noe høyere PD-baner. Per fjerde kvartal 2022 vurderte banken at oppdaterte makroprognoser tilsa moderat høyere misligholdsnivåer i bedriftsmarkedsegmentet. I personmarkedsegmentet mente banken at forventet utvikling var tilfredsstillende reflektert i gjeldende PD-baner. Samlet sett har løpende vurderinger gjennom 2022 medført moderat høyere PD- og LGD-forutsetninger i bedriftsmarkedsegmentet. I andre segmenter ble nettoeffekten av endrede forutsetninger tilnærmet nøytral. Beregnet ECL i forventet scenario isolert har i 2022 økt med 56 mill. kroner, fra 285 mill. kroner til 341 mill. kroner.

Nedsidescenarioet reflekterer økonomiske utsikter som er vesentlig dårligere enn forventet utvikling, og PD og LGD settes høyere enn i forventet scenario. Utgangspunktet er forventet misligholds- og tapsnivå i en krisesituasjon med nivåer på PD og LGD som benyttes i konservative stressscenarier for andre formål i bankens kreditstyring. Disse konservative forutsetningene er holdt uendret siden implementeringen av IFRS 9. Beregnet ECL i nedsidescenarioet isolert har i 2022 økt med 90 mill. kroner, fra 1 420 mill. kroner til 1 510 mill. kroner.

Oppsidescenarioet reflekterer økonomiske utsikter som er bedre enn forventet utvikling, og PD og LGD settes lavere enn i forventet scenario. Utgangspunktet er observert nivå for mislighold og tap i en historisk oppgangskonjunktur. Bankens vurdering at observert DR og LGD de siste årene speiler en slik oppgangsperiode. I 2022 ble det foretatt løpende justeringer av forutsetninger i oppsidescenarioet tilpasset endringer i forventet scenario og oppdaterte observasjoner av faktisk DR og LGD. Beregnet ECL i oppsidescenarioet isolert ble i 2022 redusert med 43 mill. kroner, fra 208 mill. kroner til 165 mill. kroner.

Justerte forutsetninger for modellbaserte tapsavsetninger i de tre scenariene bidro isolert sett til økte tapskostnader i 2022 med 47 mill. kroner.

Scenarievektingen er gjenstand for løpende vurdering basert på tilgjengelig informasjon. Ved utbruddet av koronapandemien så banken en forhøyet sannsynlighet for nedsidescenarioet og hevet scenarievektingen fra 15 til 20 prosent per første kvartal 2020. Den økte nedsiderisikoen gitt av koronapandemien ble per første kvartal 2022 vurdert å ikke lenger være nødvendig. Bankens valgte imidlertid å holde scenarievektingen uendret grunnet økt usikkerhet knyttet til effekter av krigen i Ukraina. Per andre kvartal 2022 anså banken at den generelle usikkerheten knyttet til de økonomiske effektene av krigen var redusert og at de forventede negative effektene av krigen, spesielt med tanke på høyere kostnadsvekst, i vesentlig grad var inkludert i forventet scenario. Derfor ble vektningen av nedsidescenarioet redusert til 15 prosent, med tilsvarende oppjustering av forventet scenario til 75 prosent. Deretter har

banken funnet det hensiktsmessig å holde scenariovektingen uendret. Forventet kredittap (ECL) per 31.12.2022 ble følgelig beregnet som en kombinasjon av 75 prosent forventet scenario, 15 prosent nedside og 10 prosent oppside.

Endret scenariovekting for modellbaserte tapsavsetninger bidro isolert sett til reduserte tapkostnader i 2022 med 60 mill. kroner.

Sensitivitet knyttet til sentrale forutsetninger i den generelle tapsmodellen:
Tabellen under viser beregnet ECL for de tre anvendte scenarioene isolert sett. Beregningene er fordelt på hovedsegmentene personkunder og bedriftskunder, som summerer seg til morbank. I tillegg viser tabellen tilsvarende beregninger av ECL i datterselskapet SpareBank 1 Finans Østlandet. ECL for morbanken og datterselskapet, justert for konsernelimineringer, er summert i kolonnen Konsern. Utover segmentfordelt ECL ved anvendt scenariovekting, viser tabellen fire alternative scenariovektinger. De to første alternativene viser tidligere anvendte scenariovektinger. De tre siste alternativene viser sensitivitet for ytterligere forverring i forhold til anvendt scenariovekting, med 20-30 prosent

31.12.2022	SpareBank 1 Finans Østlandet AS					Konsern
	Privat- kunder	Bedrifts- kunder	Morbank	AS		
ECL i forventet scenario	55	212	267	79		341
ECL i nedside	384	952	1 336	178		1 510
ECL i oppside	44	71	115	54		165
ECL med anvendt scenariovekting 75/15/10 pst	103	309	412	92		499
ECL med alternativ scenariovekting 80/10/10 pst	86	272	359	87		441
ECL med alternativ scenariovekting 70/20/10 pst	119	346	465	97		557
ECL med alternativ scenariovekting 65/25/10 pst	136	383	519	101		616
ECL med alternativ scenariovekting 60/30/10 pst	152	420	572	106		674

sannsynlighet for nedside og der til justering av sannsynlighet for forventet scenario.

Tabellen reflekterer at det er til dels betydelige forskjeller i underliggende PD- og LGD-estimer i de ulike scenarioene og at det er differensierte nivåer og nivåforskjeller mellom segmentene. På konsernnivå er ECL i oppside cirka halvparten av ECL i forventet scenario, mens nedside har fire til fem ganger høyere ECL enn i forventet scenario. Anvendt scenariovekting, med 15 prosent nedside og 10 prosent oppside, gir om lag 50 prosent høyere ECL enn i forventet scenario. En ytterligere fem prosentpoengs økning i sannsynligheten for nedside, ville økt vektet ECL med 58 mill. kroner (+12 pst). En fem prosentpoengs reduksjon i sannsynligheten for nedside, sannsynlighetsvektene banken benyttet ved innføringen av IFRS 9, ville redusert vektet ECL tilsvarende.

Det vises for øvrig til note 10 «Tap på utlån og forpliktelser», hvor isolerte tapkostnads-effekter per segment av ulike endringer i de modellmessige forutsetningene vises tabellarisk.

Note 4 – Segmentinformasjon

Segmentopplysningene er knyttet til den måten konsernet styres og følges opp på internt i virksomheten gjennom resultat- og kapitalrapportering, fullmakter og rutiner. Rapportering av segmenter er inndelt i følgende områder: Divisjon Personmarked bank (PM), Divisjon bedriftsmarked bank (inkludert organisasjonsmarked) (BM), eiendom, finansiering, regnskapstjenester samt ufordelt virksomhet.

Forutsetninger:

- Eiendomsmedling, leasing/løsørefinansiering og regnskaps-tjenester er organisert som selvstendige selskaper.

- Skattekostnad for PM og BM er 25 prosent av resultatbidrag etter tap fratrukket respektive andel av skatteeffekt knyttet til kundeutbytte.
- Driftskostnader i PM og BM inneholder sin andel av felleskostnader.
- Netto provisjons- og andre inntekter inneholder sin andel av fellesinntekter.
- Konsernelimineringer fremkommer sammen med ufordelt virksomhet i egen kolonne.

2022	Divisjon PM	Divisjon BM	SpareBank 1 Finans Østlandet konsern ¹⁾	EM1 Innlandet	EM1 Oslo Akershus konsern	SpareBank 1 Forretnings- partner Østlandet konsern	Ufordelt virksomhet	Totalt
Resultatregnskap								
Netto renteinntekter	1 026	1 255	197	0	0	-3	216	2 693
Netto provisjons- og andre inntekter	780	215	111	132	198	173	-21	1 588
Netto avkastning på finansielle investeringer	45	51	-21	0	0	0	87	162
Driftskostnader	964	490	104	129	185	174	-10	2 037
Resultatbidrag før tap per segment	888	1 032	183	2	13	-5	293	2 406
Tap på utlån og garantier	-23	41	9	0	0	0	0	27
Resultatbidrag per segment før skatt	911	991	175	2	13	-5	293	2 379
Skatt	157	240	49	1	3	0	-20	431
Resultatbidrag per segment etter skatt	753	751	125	2	10	-5	312	1 948
Balanse								
Brutto utlån til kunder	76 379	43 850	10 937	0	0	0	-315	130 851
Tapsavsetninger	-49	-305	-92	0	0	0	-1	-446
Andre eiendeler	2 932	670	238	82	131	131	35 959	40 142
Sum eiendeler per segment	79 261	44 215	11 083	82	131	131	35 643	170 547
Innskudd fra og gjeld til kunder	55 531	43 261	0	0	0	0	20	98 813
Annen gjeld og egenkapital	23 730	954	11 083	82	131	131	35 623	71 734
Sum egenkapital og gjeld per segment	79 261	44 215	11 083	82	131	131	35 643	170 547

2. Verdivurdering av sikkerhetsverdi

Banken benytter sikkerheter for å redusere kredittrisiko. Det er etablert retningslinjer på hvilke verdivurderingskriterier som skal benyttes for å estimere sikkerhetens verdi. Banken estimerer omsetningsverdi ved bruk av ulike verdsettelsesmetoder. Det vises til note 13 «Kredittkategorisering for hver interne risikokategori» for nærmere beskrivelse.

3. Risikoklassifisering av utlån

Risikoklassifisering bygger på observert PD i bankens kredittmodeller og det er ikke foretatt endring som følge av modelloverstyringer for forventet, men ikke observert vesentlig økt kredittrisiko. Det vises til note 8-15 for noter med risikoklassifisering.

4. Virkelig verdi på finansielle instrumenter

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked fastsettes basert på verdianslag som inkluderer konsernets egne estimater. I note 27 «Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter» plasseres finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi inn i et verdsettelseshierarki med nærmere angivelse av verdsettelsesmetode og grad av skjønnsutøvelse. Noten inkluderer sensitivitetsberegninger for instrumenter på laveste trinn i verdsettelseshierarkiet.

5. Kapitaldekning

For deler av utlånsporteføljen har banken tillatelse til å benytte interne modeller (IRB-metode) for å fastsette kapitalkravet. Dette innebærer at kapitalkravet kan beregnes ut fra egne estimater for misligholdssannsynlighet (PD), tapsgrad ved mislighold (LGD), antatt utnyttelse av rammekreditter og lånetilsagn (KF) og løpetid (M). Modellerte estimater vil alltid være beheftet med usikkerhet. SpareBank 1 Østlandet har tillatelse til å bruke IRB-avansert metode for beregning av kapitalkrav for kredittrisiko for engasjementskategoriene foretak og massemarked. Banken har unntak fra IRB-metode for enkelte engasjement. Dette gjelder for stater/kommuner og institusjoner, hvor det er gitt permanent unntak, samt borettslag og foreninger/lag, hvor konsernet benytter standard-metoden.

6. Direkte eksponering mot krigen i Ukraina

I forbindelse med krigen i Ukraina har banken utredet sine direkte eksponeringer mot Russland og Ukraina. Mulige eksponeringer kan være i form av egne innskudd, egne investeringer i verdipapirer, utlån til eller innskudd fra russiske eller ukrainske kunder, utlån til eller innskudd fra ikke-russiske/ikke-ukrainske kunder med engasjement i Russland og/eller Ukraina, derivatavtaler, eller utkontrakterte oppdrag eller tjenesteleveranser. På bakgrunn av dette arbeidet vurderer banken at direkte eksponeringer mot Russland og Ukraina er svært begrenset.

2021	Divisjon PM	Divisjon BM	SpareBank 1 Finans Østlandet konsern ²⁾	EM1 Innlandet	EM1 Oslo Akershus konsern	SpareBank 1 Østlandet VIT konsern	Ufordelt virksomhet	Totalt
Resultatregnskap								
Netto renteinntekter	980	937	247	-1	0	-2	0	2 161
Netto provisjons- og andre inntekter	844	190	105	130	218	191	-17	1 663
Netto avkastning på finansielle investeringer	47	58	3	0	0	0	492	599
Driftskostnader	911	456	103	125	199	191	-5	1 980
Resultatbidrag før tap per segment	960	729	252	4	19	-2	481	2 443
Tap på utlån og garantier	0	-4	9	0	0	0	0	5
Resultatbidrag per segment før skatt	960	732	243	4	19	-2	481	2 438
Skatt	180	176	60	1	4	0	-5	416
Resultatbidrag per segment etter skatt	780	557	183	3	15	-2	486	2 022
Balanse								
Brutto utlån til kunder	73 684	38 145	9 514	0	0	0	-58	121 284
Tapsavsetninger	-61	-285	-97	0	0	0	-1	-443
Andre eiendeler	2 944	422	207	69	151	136	30 690	34 619
Sum eiendeler per segment	76 566	38 281	9 625	69	151	136	30 631	155 459
Innskudd fra og gjeld til kunder	52 238	39 907	0	0	0	0	32	92 178
Annen gjeld og egenkapital	24 328	-1 626	9 625	69	151	136	30 599	63 282
Sum egenkapital og gjeld per segment	76 566	38 281	9 625	69	151	136	30 631	155 459

1) Av renteinntektene i segmentet SpareBank 1 Finans Østlandet AS er 235 mill. kroner knyttet til leiefinansieringsavtaler. 42 mill. kroner av "Netto provisjons- og andre inntekter" er fortjeneste eller tap ved salg av leiefinansieringsobjekter.

2) Av renteinntektene i segmentet SpareBank 1 Finans Østlandet AS er 153 mill. kroner knyttet til leiefinansieringsavtaler. 37 mill. kroner av "Netto provisjons- og andre inntekter" er fortjeneste eller tap ved salg av leiefinansieringsobjekter.

Note 5 – Kapitaldekning

1. Regulatorisk rammeverk

Bankens kapitaldekning beregnes til enhver tid etter gjeldende regler og satser. Reglene baserer seg på tre pilarer som skal sikre at finansforetak har kapital som samsvarer med deres risiko:

- Pilar 1: Minimumskrav til ansvarlig kapital
- Pilar 2: Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging
- Pilar 3: Krav til offentliggjøring av informasjon

Kapitaldekningen beregnes på tre ulike nivåer basert på ulike kapitaldefinisjoner:

- Ren kjernekapitaldekning
- Kjernekapitaldekning (inkluderer fondsobligasjoner)
- Totalkapitaldekning (inkluderer ansvarlig lån)

2. Kapitalkrav

Konsernet har et totalt bufferkrav på til sammen 9,0 prosent per 31. desember 2022. I det totale bufferkravet per 31. desember 2022 var de foretaksspesifikke bufferkravene motsyklisk kapitalbuffer og systemrisikobuffer beregnet til henholdsvis 2,0 prosent og 4,5 prosent for konsernet. Bevaringsbufferen er på 2,5 prosent.

Konsernets krav til ren kjernekapitaldekning, inklusiv et pilar 2-krav på 1,8 prosentpoeng, var per 31. desember 2022 på 15,3 prosent. Bankens rene kjernekapitaldekning var dermed betydelig høyere enn gjeldende og forventede kapitalkrav.

Konsernets langsiktige mål for ren kjernekapitaldekning er myndighetskrav med tillegg av en ledelsesbuffer på 100 basispunkter. Kapitalmål og kapitalplan tar hensyn til varslede og forventede endringer i kapitalkravene.

Forsikringsrådgiver Andres Martin Puente sammen med forsikringsansvarlig Tone Steen ved Direktebanken, Dagligbank og forsikring på Youngstorget i Oslo.

Morbank		Konsern	
2021	2022	2022	2021
17 330	18 316	19 925	18 706
	Sum balanseført egenkapital		
	Kjernekapital		
-996	-1 125	-1 125	-996
-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
	Del av positivt årsresultat som ikke kan medregnes i ren kjernekapital		
	Hybridkapital		
	Minoritetsinteresser som ikke kan medregnes i ren kjernekapital		
11	1	1	11
	Urealisert verdiendring som følge av redusert/økt verdi av gjeld		
-66	-62	-402	-441
	Goodwill og andre immaterielle eiendeler		
-235	-408	-526	-345
	Positiv verdi av justert forventet tap etter IRB-metoden		
0	0	-302	-354
	Fradrag for vesentlige investeringer i ren kjernekapital i finansiell sektor		
-33	-36	-46	-39
	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (AVA)		
-170	-239	-231	-139
	Øvrige justeringer i ren kjernekapital		
14 841	15 447	16 162	15 328
	Sum ren kjernekapital		
	Annen kjernekapital		
1 000	1 000	1 000	1 000
	Hybridkapital		
-31	-30	-30	-31
	Fradrag for vesentlig investeringer i annen kjernekapital		
	Hybridkapital utstedt av innkonsoliderte selskaper som kan medregnes i annen godkjent kjernekapital		
		213	178
969	970	1 183	1 147
	Sum annen kjernekapital		
	Tilleggskapital utover kjernekapital		
1 300	1 300	1 300	1 300
	Ansvarlig lånekapital		
-124	-119	-119	-124
	Fradrag for vesentlig investeringer i tilleggskapital		
	Ansvarlig lånekapital utstedt av innkonsoliderte selskaper som kan medregnes i tilleggskapital		
		328	281
1 176	1 181	1 508	1 457
	Sum tilleggskapital		
16 986	17 598	18 854	17 933
	Netto ansvarlig kapital		
5 775	5 178	5 189	5 806
	Engasjement med foretak SMB		
16 990	18 712	19 437	17 699
	Engasjement med spesialiserte foretak		
752	2 218	2 294	800
	Engasjement med øvrige foretak		
1 279	1 332	1 683	1 567
	Engasjement med massemarked SMB		
18 572	19 708	31 772	29 450
	Engasjement med massemarked personer		
576	614	641	602
	Engasjement med øvrig massemarked		
43 943	47 762	61 016	55 924
	Kreditrisiko etter IRB-metode		
15 973	16 002	21 864	20 398
	Kreditrisiko etter standardmetode		
458	361	1 634	1 890
	Motpartsrisiko (inkludert CVA)		
0	0	0	0
	Markedsrisiko		
5 316	5 374	6 645	6 904
	Operasjonell risiko		
65 690	69 498	91 159	85 115
	Totalt beregningsgrunnlag		
5 255	5 560	7 293	6 809
	Kapitalkrav (8,0 %)		
0	0	1 641	1 532
	Pilar 2 (1,8 %)		
	Bufferkrav		
1 642	1 737	2 279	2 128
	Bevaringsbuffer (2,5%)		
657	1 390	1 823	851
	Motsyklisk kapitalbuffer (2,0 % / 1,0 %)		
2 956	3 127	4 102	3 830
	Systemrisikobuffer		
4,5 %	4,5 %	4,5 %	4,5 %
	Systemrisikobuffersats		
5 255	6 255	8 204	6 809
	Sum bufferkrav		
12,5 %	13,5 %	15,3 %	14,3 %
	Krav til ren kjernekapital		
6 630	6 065	2 215	3 157
	Tilgjengelig ren kjernekapital utover krav		
	Kapitaldekning		
22,6 %	22,2 %	17,7 %	18,0 %
	Ren kjernekapitaldekning		
24,1 %	23,6 %	19,0 %	19,4 %
	Kjernekapitaldekning		
25,9 %	25,3 %	20,7 %	21,1 %
	Kapitaldekning		
9,9 %	9,7 %	7,2 %	7,3 %
	Uvektet kjernekapitalandel		

Note 6 – Finansiell risikostyring

1. Overordnet ansvar og kontroll

Risikostyringen i SpareBank 1 Østlandet skal støtte opp under strategisk utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal videre sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- En tydelig bedriftskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring.
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen.
- Å tilstrebe god kapitalanvendelse.
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring skal rammeverket baseres på de elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer SpareBank 1 Østlandet på:

- Strategisk målbylde
- Organisering og bedriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Stresstester
- Risikostrategier
- Kapitalstyring (inkl. avkastning og kapitaldekning)
- Rapportering
- Oppfølging
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)
- Gjenopprettingsplaner

Styring og kontroll omfatter alle prosesser og kontrolltiltak som er iverksatt av konsernets ledelse for å sikre effektiv forretningsdrift og gjennomføring av konsernets strategier. Konsernet legger vekt på en kontroll- og styringsstruktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll. Se figur 8.

Styrets revisjonsutvalg og risikoutvalg forbereder saker vedrørende økonomi, finans og risikostyring før behandling i styret. Utvalgene har ikke besluttsende myndighet.

SpareBank 1 Østlandet skal ha en moderat til lav risikoprofil. Risikoprofilen defineres gjennom fastsettelse av konsernets risikotoleranse på vesentlige risikoområder.

Styret er ansvarlig for å påse at SpareBank 1 Østlandet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig i forhold til ønsket risikoprofil og myndighetsfastsatte krav. Styret fastsetter de overordnede målsettinger, herunder overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen. Administrerende direktør har ansvaret for risikostyringen. Dette betyr at administrerende direktør er ansvarlig for at det innføres effektive risikostyringsfunksjoner, -rammeverk og -systemer, og at risikoeksponeringen overvåkes. Forretningsområdene og divisjonene er ansvarlige for den daglige risikostyringen innenfor eget ansvarsområde, og skal påse at risikostyring og -eksponering er innenfor de rammer og fullmakter som er fastsatt av styret eller administrerende direktør.

Kredittavdelingene er ansvarlig for å påse at beslutningsgrunnlag og beslutningsprosess i tilknytning til søknader om kreditt er i overensstemmelse med styringsdokumenter og rutiner. Avdelingene har ansvaret for utvikling og vedlikehold av kredittområdet. Avdeling for risikostyring og compliance er uavhengige og rapporterer direkte til administrerende direktør. Risikostyringsfunksjonen har ansvaret for utvikling og vedlikehold av effektive risikostyringsystemer, herunder bankens risikomodeller, mens compliancefunksjonen tilsvarende har ansvar for at det foreligger et hensiktsmessig rammeverk for styring og kontroll av compliancefunksjonen. Kontrollfunksjonene er i tillegg ansvarlige for overvåkning av risiko og etterlevelse, samt periodisk rapportering til styret og ledelsen. Funksjonene kan rapportere direkte til styret i de tilfeller styret ikke får nødvendig informasjon om vesentlige risikoer gjennom den alminnelige rapporteringen.

Internrevisjonen rapporterer til styret og er primært styrets, men også administrasjonens redskap for overvåkning av risikostyringsprosessens effektivitet og hensiktsmessighet. Internrevisjonens anbefalinger til forbedringer blir løpende gjennomgått og vurdert implementert.

Nedenfor er det gitt en nærmere beskrivelse av finansiell risikostyring knyttet til kredittisiko, markedsrisiko, konsentrasjonsrisiko og likviditetsrisiko.

2. Kredittisiko

Den største finansielle risikoeksponeringen i SpareBank 1 Østlandet er kredittisiko i utlånsporteføljen. Kredittisiko er risikoen for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke har evne og/eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor SpareBank 1 Østlandet. Styret gjennomgår årlig bankens styringsdokumenter og

bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Gjennom styringsdokumentene defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje, bransje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til administrerende direktør, og administrerende direktør kan videre delegerer fullmakter. Delegererte fullmakter er relatert til enkeltengasjementers størrelse og risiko.

I ovennevnte styringsdokumenter defineres klimarisiko som en av risikoene der SpareBank 1 Østlandet stiller særlig krav til kundene. For bedriftsmarkeds kunder er bærekraft et tema banken diskuterer med alle kunder i forbindelse med nyetablering av kundeforhold. I tillegg er det krav om gjennomføring av bærekraftsanalyse i kredittinnvilgelser på over 1 million kroner. Denne analysen inneholder vurderinger av kundens klimarisiko. Det er utviklet egne verktøy for gjennomføring av bærekraftvurderinger på enkeltengasjementsnivå. Pr i dag hensyntas ikke klimarisiko i kredittisikomodellellene eller i IFRS9-tapsmodell, men på sikt vil data fra bærekraftsvurderingene sammen med andre bærekraftsrelaterte data hensyntas. Videre er SpareBank 1 Østlandet, sammen med øvrige banker i SpareBank 1-alliansen i oppstartsfasen med utvikling av egne stresstestmodeller for måling av klimarisiko i utlånsporteføljene.

SpareBank 1 Østlandet bruker statistiske modeller som grunnlag for beregning av risiko og kategorisering av kredittporteføljen. Banken etterstreber å prise kredittisiko og har etablert prismatriser og prismodeller basert på risikoklassifiseringssystemet.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittisiko. Styret gjennomgår årlig styringsdokumenter for markeds- og likviditetsrisiko hvor det fastsettes rammer for eksponering mot rentebærende papirer.

Kredittisiko er presentert i note 7–15.

3. Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og aksjer/egenkapitalbevis. Risiko knyttet til verdifall i eiendomsmarkedet er også inkludert i markedsrisikoen. Det samme er risikoen for endringer i markedsverdi tilknyttet obligasjoner, sertifikater og fond, som følge av generelle endringer i kredittspreader. Markedsrisiko oppstår i hovedsak som følge av aktiviteter som understøtter den øvrige driften i konsernet - som innlån, forvaltning av likviditet og rente- og valutahandel.

Styring av markedsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer, og fastsettes årlig gjennom revisjon av styringsdokument for markedsrisiko. Risikoeksponering og -utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til bankens styre og ledelse.

Renterisiko oppstår som følge av at rentebærende eiendeler og forpliktelser har ulik gjenstående rentebindingstid. Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen med hensyn til parallellskift i rentekurven og vridning i rentekurven (rentekurverisiko). Renterisikoen styres mot ønsket nivå gjennom rentebindingen på plasseringer og innlån, samt ved bruk av rentederivater.

Valutarisiko er risikoen for at konsernet pådrar seg et tap som følge av endringer i valutakursene i disfavør bankens posisjoner. Valutarisiko oppstår ved at konsernet har forskjeller mellom eiendeler og forpliktelser i den enkelte valuta. Det er utarbeidet rammer for nettoposisjoner i hver enkelt valuta, samt rammer for samlet netto valutaeksponering og samlet absolutt sum av nettoposisjoner per valuta. Valutarisikoen kvantifiseres og overvåkes kontinuerlig. Konsernet har både gjennom året og ved årets slutt en begrenset valutarisiko.

Markedsrisiko er presentert i note 16 og 17.

4. Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjoner av risiko oppstår når finansielle instrumenter med tilsvarende kjennetegn påvirkes på samme måte ved endringer i økonomiske eller andre forhold. Identifiseringen av konsentrasjonsrisiko innebærer utøvelse av skjønn. SpareBank 1 Østlandet søker å kontrollere konsentrasjon av risiko gjennom rammesetting på ulike områder. For kredittisiko begrenses større risikokonsentrasjoner gjennom rammer for store engasjementer, høyrisikoengasjementer og bransjeeksponering. Faktisk eksponering fordelt på risikogrupper, sektor og næring samt geografiske områder presenteres i notene 8, 13, 15 og 30. For markedsrisiko begrenses konsentrasjonsrisikoen gjennom rammer for maksimal renterisiko, valuta- og aksjeeksponering. Konsentrasjon av renterisiko er presentert i note 16. Valutaeksponering er spesifisert i notene 7 og 17. Konsernets største investeringer i egenkapitalinstrumenter er presentert i note 32. Konsernet har ikke identifisert betydelige risikoer utover de som fremkommer i nevnte noter.

5. Likviditetsrisiko

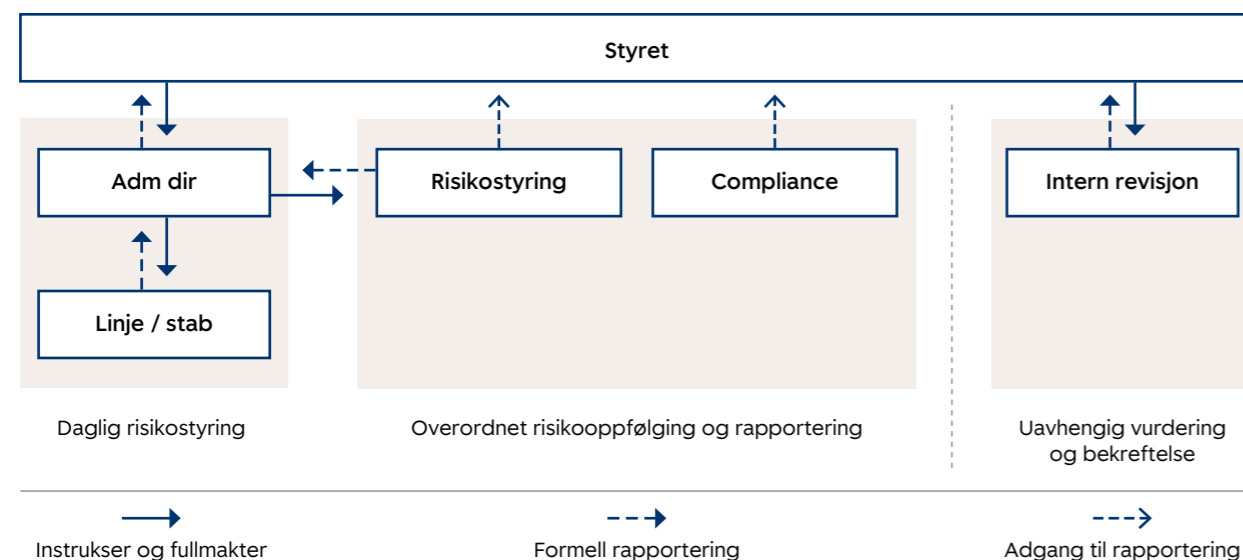
Likviditets- og refinansieringsrisiko er risikoen for ikke å være i stand til å innfri forpliktelser på forfall eller ikke evne å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlig økte kostnader. Styringen av konsernets likviditetsrisiko tar utgangspunkt i risiko-baserte styringsdokumenter på likviditetsområdet. Styringsdokumentene vedtas av styret og revideres ved behov, minimum årlig. I tilknytning til styringsdokumentene er det etablert egen beredskapsplan for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige finansmarkeder, samt at likviditetssituasjonen er et sentralt tema i konsernets gjenopprettingsplan.

Konsernets rammeverk for styring av likviditetsrisiko gjenspeiler konsernets konservative risikoprofil, og konsernet styrer likviditetsrisikoen ved å til enhver tid ha en tilstrekkelig andel likvide reserver, samtidig som finansieringen er diversifisert og langsiktig. Diversifisering oppnås gjennom spredning av innlån på ulike markeder, løpetider og instrumenter. I tillegg til likviditetsprognoser benyttes stresstester som analyserer konsernets likviditetsmessige sårbarhet i perioder uten tilgang på ekstern finansiering.

Risikoeksponering og -utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til bankens styre og ledelse.

Likviditetsrisiko er presentert i note 18 og 19.

Figur 8: Kontroll- og styringsstruktur

Note 7 – Kredittinstitusjoner – fordringer og gjeld

Morbank			Konsern	
2021	2022	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2022	2021
506	1 448	Utlån og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	1 448	506
8 634	10 301	Utlån og fordringer med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	1 246	930
9 139	11 749	Sum	2 694	1 436
400	1 408	Herav avgitte kontantsikkerheter	1 408	400
Spesifikasjon av utlån og fordringer på de vesentligste valutasorter				
8 634	10 301	NOK	1 245	931
318	1 293	EUR	1 293	318
70	4	USD	4	70
95	119	GBP	119	95
5	5	CHF	5	5
0	3	AUD	3	0
18	24	Andre	24	18
9 139	11 749	Sum	2 694	1 436

Morbank			Konsern	
2021	2022	Gjeld til kredittinstitusjoner	2022	2021
854	1 136	Lån og innskudd uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	1 119	863
2 926	2 179	Lån og innskudd med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	2 177	2 924
3 780	3 315	Sum	3 296	3 787
459	916	Herav mottatte kontantsikkerheter	916	459
Spesifikasjon av gjeld på de vesentligste valutasorter				
3 476	2 826	NOK	2 808	3 483
303	489	EUR	488	303
0	0	SEK	0	0
0	0	USD	0	0
1	0	Andre	0	1
3 780	3 315	Sum	3 296	3 787
0,7 %	2,0 %	Gjennomsnittlig rente	2,0 %	0,8 %

Fordringer og gjeld til kredittinstitusjoner har i hovedsak flytende rente og vurderes til amortisert kost ihht IFRS 9. Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad i året i prosent av gjennomsnittlig gjeld til kredittinstitusjoner.

Note 8 – Utlån til og fordringer på kunder

Morbank	Brutto utlån til amortisert kost 2022	Brutto utlån til virkelig verdi over OCI 2022	Tapsavsetninger			Utlån til virkelig verdi over resultat 2022	Netto utlån 2022
			Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3		
Offentlig forvaltning	15	0	0	0	0	0	15
Primærnæringer	3 693	1 918	-2	-6	-5	518	6 115
Trebearbeidende industri	621	399	0	0	-1	33	1 052
Annen industri	1 174	67	-2	-16	0	4	1 226
Bygg og anlegg	4 592	276	-18	-16	-9	10	4 835
Kraft og vannforsyning	803	1	-1	0	0	0	803
Varehandel	2 052	110	-7	-4	-2	7	2 155
Hotell- og restaurantdrift	451	38	-1	-1	-4	1	484
Eiendomsdrift	23 569	275	-56	-84	-27	1	23 679
Forretningsmessig tjenesteyting	3 267	692	-15	-7	-10	81	4 008
Transport og kommunikasjon	258	201	0	-1	-10	14	461
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	0	0
Sum næring	40 495	3 975	-103	-135	-68	670	44 834
Lønnstakere	754	68 691	-23	-25	-27	5 408	74 778
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	0	0
Sum lønnstakere	754	68 691	-23	-25	-27	5 408	74 778
Virkelig verdjustering over utvidet resultat	0	-23	23	0	0	0	0
Utlån til kunder	41 250	72 643	-103	-161	-95	6 078	119 612
Utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS							56 590
Utlån overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS							1 288
Sum netto utlån inkl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt							177 490
Øvrige engasjementer ¹⁾							15 954
Totale engasjementer							193 444

Morbank	Brutto utlån til amortisert kost 2021	Brutto utlån til virkelig verdi over OCI 2021	Tapsavsetninger			Utlån til virkelig verdi over resultat 2021	Netto utlån 2021
			Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3		
Offentlig forvaltning	13	0	0	0	0	0	13
Primærnæringer	3 529	1 856	-3	-9	-7	365	5 731
Trebearbeidende industri	1 022	372	-1	-1	0	30	1 422
Annen industri	1 071	55	-8	-12	-1	2	1 106
Bygg og anlegg	4 264	301	-14	-27	-11	12	4 525
Kraft og vannforsyning	743	2	-1	-2	0	0	742
Varehandel	850	163	-4	-2	-2	5	1 009
Hotell- og restaurantdrift	465	34	-1	-13	-3	8	490
Eiendomsdrift	18 856	375	-44	-70	-14	33	19 136
Forretningsmessig tjenesteyting	3 706	721	-12	-5	-9	72	4 474
Transport og kommunikasjon	253	204	-1	-2	-5	19	469
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	0	0
Sum næring	34 771	4 084	-88	-144	-53	547	39 117
Lønnstakere	719	66 120	-33	-37	-28	5 612	72 353
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	0	0
Sum lønnstakere	719	66 120	-33	-37	-28	5 612	72 353
Virkelig verdjustering over utvidet resultat	0	-33	33	0	0	0	0
Utlån til kunder	35 490	70 171	-88	-181	-81	6 159	111 469
Utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS							51 552
Utlån overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS							864
Sum netto utlån inkl. SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt							163 885
Øvrige engasjementer ¹⁾							16 979
Totale engasjementer							180 864

¹⁾ Består av garantier, ubenyttede kreditter og lånetilsagn

Konsern	Brutto utlån til amortisert kost 2022	Brutto utlån til virkelig verdi over OCI 2022	Tapsavsetninger			Utlån til virkelig verdi over resultat 2022	Netto utlån 2022
			Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3		
Offentlig forvaltning	598	0	-1	0	0	0	597
Primærnæringer	4 179	1 918	-3	-6	-6	519	6 601
Trebearbeidende industri	621	399	0	0	-1	33	1 052
Annen industri	1 465	67	-5	-17	0	4	1 513
Bygg og anlegg	5 713	276	-24	-21	-10	10	5 944
Kraft og vannforsyning	803	1	-1	0	0	0	803
Varehandel	2 861	110	-8	-5	-4	7	2 961
Hotell- og restaurantdrift	475	38	-1	-1	-5	1	508
Eiendomsdrift	23 967	275	-60	-96	-29	1	24 059
Forretningsmessig tjenesteyting	4 683	692	-23	-9	-11	81	5 413
Transport og kommunikasjon	1 604	201	-2	-3	-11	14	1 803
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	0	0
Sum næring	46 970	3 975	-128	-160	-75	670	51 252
Lønnstakere	5 160	68 691	-30	-41	-35	5 408	79 153
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	0	0
Sum lønnstakere	5 160	68 691	-30	-41	-35	5 408	79 153
Virkelig verdjustering over utvidet resultat	0	-23	23	0	0	0	0
Utlån til kunder	52 130	72 643	-136	-201	-110	6 078	130 405
Utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS							56 590
Utlån overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS							1 288
Sum netto utlån inkl. SB1 Boligkreditt AS og SB1 Næringskreditt AS							188 283
Øvrige engasjementer ¹⁾							16 008
Totale engasjementer							204 291

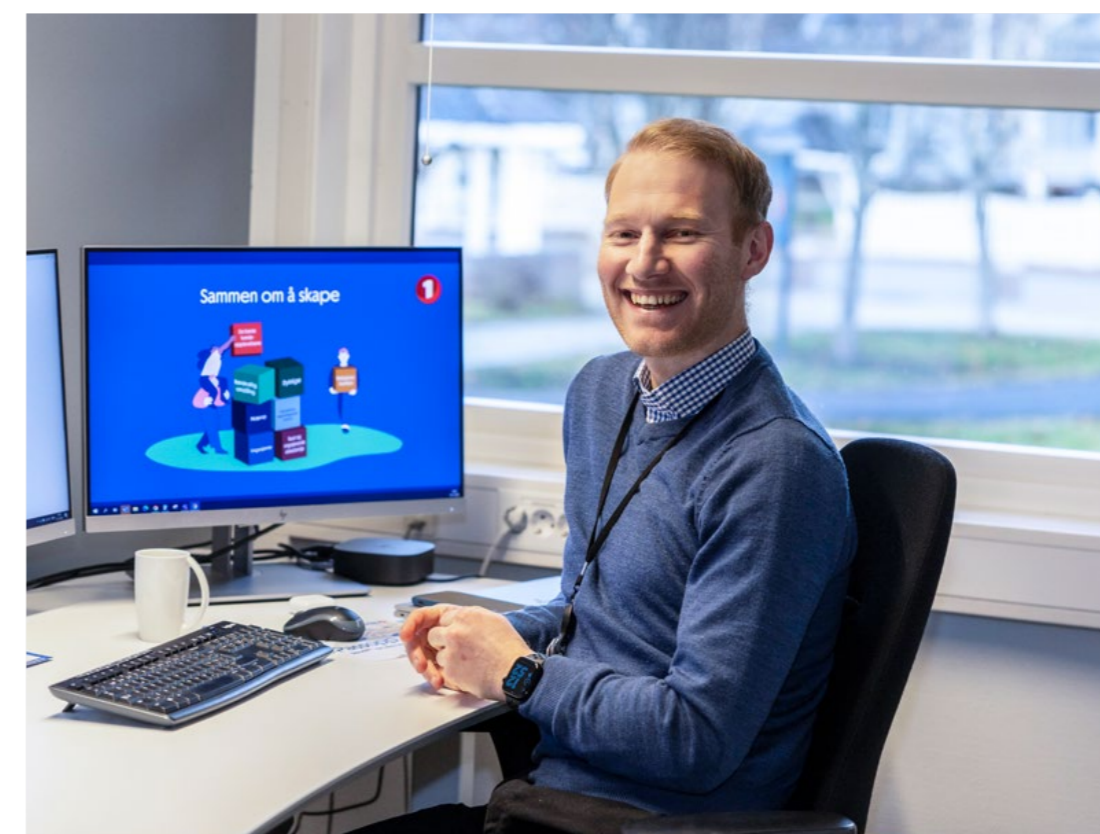
Konsern	Brutto utlån til amortisert kost 2021	Brutto utlån til virkelig verdi over OCI 2021	Tapsavsetninger			Utlån til virkelig verdi over resultat 2021	Netto utlån 2021
			Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3		
Offentlig forvaltning	304	0	-1	-1	0	0	303
Primærnæringer	3 965	1 856	-3	-10	-7	365	6 167
Trebearbeidende industri	1 022	372	-1	-1	0	30	1 422
Annen industri	1 317	55	-10	-14	-1	2	1 349
Bygg og anlegg	5 309	301	-25	-32	-12	12	5 554
Kraft og vannforsyning	764	2	-1	-2	0	0	764
Varehandel	1 290	163	-6	-4	-5	5	1 444
Hotell- og restaurantdrift	487	34	-1	-14	-3	8	512
Eiendomsdrift	19 281	375	-51	-78	-21	33	19 539
Forretningsmessig tjenesteyting	4 741	721	-16	-8	-10	72	5 500
Transport og kommunikasjon	1 572	204	-2	-3	-5	19	1 786
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	0	0
Sum næring	40 054	4 084	-116	-165	-64	547	44 340
Lønnstakere	4 901	66 120	-41	-51	-40	5 612	76 501
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	0	0
Sum lønnstakere	4 901	66 120	-41	-51	-40	5 612	76 501
Virkelig verdjustering over utvidet resultat	0	-33	33	0	0	0	0
Utlån til kunder	44 954	70 170	-124	-215	-104	6 159	120 841
Utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS							51 552
Utlån overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS							864
Sum netto utlån inkl. SB1 Boligkreditt AS og SB1 Næringskreditt AS							173 257
Øvrige engasjementer ¹⁾							16 929
Totale engasjementer							190 186

1) Består av garantier, ubenyttede kreditter og lånetilsagn

Morbank			Konsern	
2021	2022	Utlån fordelt på fordringstyper	2022	2021
0	0	Leiefinansieringsavtaler (finansiell leasing)	4 684	4 132
9 628	8 143	Kasse-/drifts- og brukskreditter	8 107	9 603
1 991	2 645	Byggelån	2 645	1 991
100 200	109 182	Nedbetalingslån	115 415	105 558
111 819	119 971	Sum brutto utlån	130 851	121 284

Utlån til og fordringer på kunder til finansielle leieavtaler

Konsern (mill. kr)	2022	2021
Brutto fordringer knyttet til finansielle leieavtaler		
- Inntil 1 år	243	263
- Mellom 1 og 5 år	3 570	3 052
- Over 5 år	1 528	1 183
Sum brutto fordringer	5 341	4 499
Ikke opptjent finansinntekt	575	292
Diskonterte ikke-garantert restverdi	82	74
Netto investeringer knyttet til finansielle leieavtaler	4 684	4 132
Netto investeringer i finansielle leieavtaler		
- Inntil 1 år	234	255
- Mellom 1 og 5 år	3 199	2 814
- Over 5 år	1 251	1 063
Sum netto fordringer	4 684	4 132

Lars Enger jobber som finansrådgiver i Våler.

Morbank

	2022					2021				
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total
Brutto utlån										
Inngående balanse	95 907	9 279	474	6 159	111 819	89 628	7 921	407	6 331	104 286
Overført til Trinn 1	2 037	-2 002	-35		0	1 695	-1 694	-1		0
Overført til Trinn 2	-4 345	4 373	-28		0	-2 501	2 503	-3		0
Overført til Trinn 3	-50	-213	263		0	-52	-144	196		0
Netto økning/(reduksjon) saldo eksisterende lån	3 845	-200	-30		3 615	-221	273	-25		28
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	22 038	1 010	21		23 069	26 226	2 054	38		28 318
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-16 710	-1 623	-103		-18 435	-18 869	-1 634	-113		-20 615
Konstaterte tap	0	0	-16		-16	0	0	-26		-26
Endring utlån til virkelig verdi over resultatet				-81	-81				-172	-172
Utgående balanse	102 722	10 625	546	6 078	119 971	95 907	9 279	474	6 159	111 819
Herav utlån til amortisert kost					41 250					35 490
Herav utlån til virkelig verdi					78 721					76 329

	2022					2021				
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total
Brutto utlån personmarked										
Inngående balanse	63 322	3 287	196	5 613	72 418	60 497	2 737	206	5 775	69 214
Overført til Trinn 1	606	-601	-5		0	585	-584	-1		0
Overført til Trinn 2	-1 426	1 433	-7		0	-1 447	1 450	-3		0
Overført til Trinn 3	-17	-58	74		0	-10	-59	69		0
Netto økning/(reduksjon) saldo eksisterende lån	1 144	-238	-13		892	207	-168	-10		29
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	15 905	498	9		16 412	19 453	524	12		19 989
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-13 937	-694	-51		-14 682	-15 963	-613	-68		-16 645
Konstaterte tap	0	0	-2		-2	0	0	-8		-8
Endring utlån til virkelig verdi over resultatet				-207	-207				-162	-162
Utgående balanse	65 598	3 627	200	5 405	74 830	63 322	3 287	196	5 613	72 418
Herav utlån til amortisert kost					754					719
Herav utlån til virkelig verdi					74 076					71 699

	2022					2021				
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total
Brutto utlån bedriftsmarked										
Inngående balanse	32 585	5 992	279	546	39 402	29 131	5 183	202	556	35 072
Overført til Trinn 1	1 431	-1 401	-30		0	1 110	-1 110	0		0
Overført til Trinn 2	-2 920	2 941	-21		0	-1 053	1 053	0		0
Overført til Trinn 3	-33	-155	188		0	-42	-85	128		0
Netto økning/(reduksjon) saldo eksisterende lån	2 701	38	-17		2 722	-428	441	-14		-1
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	6 133	512	13		6 657	6 773	1 530	26		8 329
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-2 773	-929	-51		-3 753	-2 906	-1 020	-44		-3 970
Konstaterte tap	0	0	-14		-14	0	0	-18		-18
Endring utlån til virkelig verdi over resultatet				126	126				-9	-9
Utgående balanse	37 124	6 998	346	673	45 141	32 585	5 992	279	546	39 402
Herav utlån til amortisert kost					40 495					34 771
Herav utlån til virkelig verdi					4 645					4 631

v.v.: Virkelig verdi

Konsern

	2022					2021				
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total
Brutto utlån										
Inngående balanse	104 347	10 121	657	6 159	121 284	97 370	9 184	484	6 331	113 368
Overført til Trinn 1	2 279	-2 234	-45		0	2 140	-2 136	-4		0
Overført til Trinn 2	-4 929	4 971	-43		0	-2 947	2 954	-8		0
Overført til Trinn 3	-129	-258	387		0	-89	-245	334		0
Netto økning/(reduksjon) saldo eksisterende lån	2 697	-311	-77		2 308	-1 448	52	-14		-1 410
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	26 538	1 327	43		27 909	29 808	2 238	59		32 105
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-18 569	-1 803	-180		-20 552	-20 487	-1 926	-169		-22 582
Konstaterte tap	0	0	-16		-16	0	0	-26		-26
Endring utlån til virkelig verdi over resultatet				-81	-81				-172	-172
Utgående balanse	112 234	11 813	727	6 078	130 851	104 347	10 121	657	6 159	121 284
Herav utlån til amortisert kost					52 130					44 954
Herav utlån til virkelig verdi					78 721					76 329

	2022					2021				
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total
Brutto utlån personmarked										
Inngående balanse	67 195	3 560	232	5 613	76 600	64 275	3 090	243	5 775	73 383
Overført til Trinn 1	678	-673	-5		0	690	-689	-1	0	0
Overført til Trinn 2	-1 553	1 562	-9		0	-1 548	1 551	-4	0	0
Overført til Trinn 3	-25	-69	94		0	-16	-78	94	0	0
Netto økning/(reduksjon) saldo eksisterende lån	667	-280	-18		369	-257	-209	-15	0	-481
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	17 827	587	11		18 425	21 058	603	12	0	21 673
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-15 116	-763	-69		-15 948	-17 009	-708	-89	0	-17 806
Konstaterte tap	0	0	-2		-2	0	0	-8	0	-8
Endring utlån til virkelig verdi over resultatet				-207	-207				-162	-162
Utgående balanse	69 673	3 923	235	5 405	79 236	67 195	3 560	232	5 613	76 600
Herav utlån til amortisert kost					5 160					4 901
Herav utlån til virkelig verdi					74 076					71 699

	2022					2021				
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total
Brutto utlån bedriftsmarked										
Inngående balanse	37 152	6 561	424	546	44 685	33 095	6 094	241	556	39 986
Overført til Trinn 1	1 601	-1 561	-39		0	1 450	-1 447	-3	0	0
Overført til Trinn 2	-3 376	3 410	-34		0	-1 399	1 403	-4	0	0
Overført til Trinn 3	-105	-188	293		0	-74	-166	240	0	0
Netto økning/(reduksjon) saldo eksisterende lån	2 030	-31	-60		1 939	-1 192	261	1	0	-930
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	8 712	740	32		9 484	8 750	1 635	47	0	10 432
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-3 454	-1 040	-110		-4 604	-3 478	-1 218	-80	0	-4 776
Konstaterte tap	0	0	-14		-14	0	0	-18	0	-18
Endring utlån til virkelig verdi over resultatet				126	126				-9	-9
Utgående balanse	42 561	7 890	492	673	51 616	37 152	6 561	424	546	44 685
Herav utlån til amortisert kost					46 969					40 054
Herav utlån til virkelig verdi					4 645					4 631

v.v.: Virkelig verdi

Morbank

	2022					2021				
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total
Kredittkategorier for finansielle instrumenter underlagt ECL										
Kredittkategorier										
Lav risiko	94 538	1 759	0	5 648	101 945	92 215	1 274	0	5 669	99 158
Middels risiko	20 456	6 679	0	381	27 516	18 535	5 458	0	421	24 415
Høy risiko	2 648	3 218	0	45	5 912	1 578	3 087	0	65	4 730
Misligholdt	0	0	548	4	552	0	0	492	3	495
Sum engasjement brutto	117 642	11 656	548	6 078	135 924	112 328	9 819	492	6 159	128 798
Tapsavsetning	-142	-174	-96		-412	-141	-186	-85		-412
Sum engasjement netto	117 500	11 482	452	6 078	135 512	112 187	9 633	407	6 159	128 386

	2022					2021				
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total
Kredittkategorier for finansielle instrumenter underlagt ECL Personmarked										
Kredittkategorier										
Lav risiko	69 427	1 048	0	5 029	75 503	66 852	958	0	5 187	72 997
Middels risiko	3 289	1 941	0	333	5 563	3 744	1 680	0	364	5 789
Høy risiko	75	690	0	39	805	101	667	0	58	826
Misligholdt	0	0	191	4	195	0	0	196	3	199
Sum engasjement brutto	72 791	3 679	191	5 405	82 066	70 696	3 306	196	5 613	79 811
Tapsavsetning	-25	-25	-27		-78	-41	-37	-28		-106
Sum engasjement netto	72 765	3 654	165	5 405	81 989	70 656	3 269	168	5 613	79 705

	2022					2021				
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total
Kredittkategorier for finansielle instrumenter underlagt ECL Bedriftsmarked										
Kredittkategorier										
Lav risiko	25 111	711	0	619	26 441	25 363	315	0	482	26 161
Middels risiko	17 167	4 738	0	47	21 952	14 792	3 778	0	57	18 626
Høy risiko	2 574	2 528	0	6	5 107	1 477	2 420	0	7	3 904
Misligholdt	0	0	357	0	357	0	0	296	0	296
Sum engasjement brutto	44 851	7 977	357	673	53 858	41 632	6 513	296	546	48 987
Tapsavsetning	-117	-148	-69		-335	-100	-149	-56		-306
Sum engasjement netto	44 735	7 829	288	673	53 524	41 531	6 365	239	546	48 682

v.v. Virkelig verdi

Kredittkvalitet	Risikoklasser	PD
Lav risiko	A, B, C, D	0-0,75 %
Middels risiko	E, F, G	0,75-5,00 %
Høy risiko	H, I	5,00-99,99 %
Misligholdt	J	Misligholdt
Nedskrevet	K	Nedskrevet

Banken benytter eget klassifiseringssystem for overvåking av kredittrisiko i porteføljen. Risikoklasseinndeling skjer ut fra den enkelte kundes sannsynlighet for mislighold (PD). Risikogrupperne er inndelt på basis av bankens 11 risikoklasser (A – K).

Konsern

	2022					2021				
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total
Kredittkategorier for finansielle instrumenter underlagt ECL										
Kredittkategorier										
Lav risiko	96 998	1 763	0	5 648	104 409	93 686	1 287	0	5 669	100 642
Middels risiko	26 972	7 330	0	381	34 683	25 145	5 888	0	421	31 455
Høy risiko	3 238	3 751	0	45	7 035	2 004	3 525	0	65	5 594
Misligholdt	0	0	728	4	732	0	0	674	3	677
Sum engasjement brutto	127 209	12 844	728	6 078	146 859	120 835	10 701	674	6 159	138 368
Tapsavsetning	-174	-214	-111		-499	-176	-221	-107		-505
Sum engasjement netto	127 034	12 630	618	6 078	146 360	120 659	10 480	566	6 159	137 864

	2022					2021				
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total
Kredittkategorier for finansielle instrumenter underlagt ECL Personmarked										
Kredittkategorier										
Lav risiko	70 563	1 051	0	5 029	76 643	67 778	960	0	5 187	73 925
Middels risiko	6 221	2 088	0	333	8 642	6 687	1 814	0	364	8 865
Høy risiko	88	833	0	39	960	109	800	0	58	966
Misligholdt	0	0	224	4	228	0	0	233	3	236
Sum engasjement brutto	76 872	3 972	224	5 405	86 472	74 573	3 575	233	5 613	83 993
Tapsavsetning	-31	-34	-34		-99	-49	-51	-40		-140
Sum engasjement netto	76 841	3 938	190	5 405	86 374	74 524	3 524	193	5 613	83 854

	2022					2021				
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til v.v. over resultatet	Total
Kredittkategorier for finansielle instrumenter underlagt ECL Bedriftsmarked										
Kredittkategorier										
Lav risiko	26 435	713	0	619	27 767	25 908	327	0	482	26 717
Middels risiko	20 752	5 242	0	47	26 041	18 459	4 074	0	57	22 590
Høy risiko	3 151	2 918	0	6	6 075	1 895	2 725	0	7	4 628
Misligholdt	0	0	504	0	504	0	0	441	0	441
Sum engasjement brutto	50 337	8 873	504	673	60 387	46 262	7 126	441	546	54 375
Tapsavsetning	-144	-180	-77		-401	-127	-170	-67		-365
Sum engasjement netto	50 194	8 692	428	673	59 986	46 135	6 956	373	546	54 010

v.v. Virkelig verdi

Morbank				Konsern			
Trinn 2	Trinn 3	Total		Total	Trinn 2	Trinn 3	
			2022				
			Brutto utlån med betalingslettelser				
887	26	913	Personmarked	925	899	26	
526	218	744	Bedriftsmarked	759	538	221	
1 412	244	1 657	Sum brutto utlån	1 684	1 436	247	

Morbank				Konsern			
Trinn 2	Trinn 3	Total		Total	Trinn 2	Trinn 3	
			2021				
			Brutto utlån med betalingslettelser				
879	19	899	Personmarked	920	900	20	
684	152	837	Bedriftsmarked	875	716	158	
1 564	172	1 735	Sum brutto utlån	1 794	1 616	178	

Engasjement med betalingslettelser omfatter engasjement der det er gitt gunstigere vilkår (reforhandling), eller refinansiering av et engasjement, som følge av at debitor har økonomiske problemer.

Note 9 – Overføring av finansielle eiendeler med videre

SpareBank 1 Østlandet har avtaler om juridisk salg av utlån med pant i eiendom og høy sikkerhet til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I henhold til inngått forvaltningsavtale med disse to selskapene i alliansen forestår banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. Banken mottar et vederlag i form av provisjoner for de plikter som følger med forvaltningen av lånene. Banken har vurdert de regnskapsmessige implikasjonene dithen at risiko og fordeler ved eierskap knyttet til de solgte utlånene er overført. Det innebærer full fraregning. Mottatt vederlag for lån som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS tilsvarer bokført verdi og vurderes å samsvare med lånenes virkelige verdi på overføringstidspunktet. Banken innregner alle rettigheter og plikter som skapes eller beholdes ved overføringen separat som eiendeler eller forpliktelser.

Hvis kredittforetakene får tap på overtatte lån har de motregningsrett i provisjoner fra samtlige banker som har overført lån for den del av provisjonen som opptjenes etter tapsavsetningen i det aktuelle kalenderår. Det foreligger dermed en begrenset gjenværende involvering knyttet til solgte utlån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon for hele eller deler av inneværende år. Denne motregningsadgangen anses imidlertid ikke å være av en slik karakter at den endrer på konklusjonen om at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap er overført. Bankens maksimale eksponering for tap er representert ved det høyeste beløpet som vil kunne kreves dekket under avtalene.

Kredittforetakene kan foreta videresalg av utlån som er kjøpt av banken, samtidig som bankens rett til å forvalte kundene og motta provisjon følger med. Dersom banken ikke er i stand til å betjene kundene kan retten til betjening og provisjon falle bort. Videre har banken opsjon på å kjøpe tilbake utlån under gitte betingelser.

1. SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS (foretaket) er eid av bankene som inngår i SpareBank 1-alliansen. Konsernet SpareBank 1 Østlandet har en eierandel på 22,42 prosent pr 31.12.2022 (23,15 pr 31.12.2021). Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. Obligasjonene med fortrinnsrett (OMF) utstedt av SpareBank 1 Boligkreditt AS har en rating på Aaa fra Moody's. SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder OMF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som aksjonær kan banken selge utlån til foretaket, og som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Overførte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Østlandet har, utover forvaltningsrett, ingen rett til bruk av lånene, men en viss adgang til å kjøpe lån tilbake eller å selge forvaltningsretten (inkl retten til provisjon) til annen bank godkjent av foretaket. SpareBank 1 Østlandet forestår forvaltningen av de solgte utlånene og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har solgt og kostnadene i foretaket.

Ved utgangen av desember 2022 er bokført verdi av overførte utlån 56,6 (51,6) mrd kroner.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2022 og 2021. De lånene som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er svært godt sikret og har en liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarer de krav som myndigheter fastsetter (inkl krav til bufferkapital og Pilar 2 beregninger), og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Boligkreditt AS har interne retningslinjer om ren kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt en management buffer på 0,4 prosent. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse

også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet (SNPA) for SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders OMF-forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale.

Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 6 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders OMF-forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

2. SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Næringskreditt AS ble etablert i 2009 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak. Konsernet SpareBank 1 Østlandet har en eierandel på 15,66 prosent per 31.12.2022 (10,18 prosent pr 31.12.2021). Obligasjonene med fortrinnsrett utstedt av SpareBank 1 Næringskreditt AS har en Aaa rating fra Moody's. Foretaket er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Boligkreditt AS i Stavanger. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av næringsseiendom til konkurransedyktige priser. SpareBank 1 Næringskreditt AS erverver utlån med pant i næringsseiendom og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er sikret med pant i næringsseiendom innenfor 60 prosent av takst. Overførte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Næringskreditt AS og banken har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån (til nedskrevet verdi), ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2022 er bokført verdi av overførte utlån 1,3 (0,9) milliarder kroner. Banken forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i foretaket.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Næringskreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2022 og 2021.

De lånene som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Næringskreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Næringskreditt AS til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarer de krav som myndigheter fastsetter (inkl krav til bufferkapital og Pilar 2 beregninger), og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Næringskreditt AS har interne retningslinjer om ren kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt en management buffer på 0,4 prosent. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet (SNPA) til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett

for det tilfellet at SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders OMF-forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Næringskreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 6 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke har likviditet for de neste tolv måneders OMF-forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

3. SpareBank 1 Kreditt AS

SpareBank 1 Kreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen, og har som formål å være felles kredittkortselskap for bankenes kunder. SpareBank 1 Østlandet har inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Kreditt AS og med SpareBank 1 Kreditt AS. Avtalen innebærer blant annet at banken er forpliktet til å bidra med egenkapital slik at SpareBank 1 Kreditt AS har en forsvarlig ansvarlig kapital, og til enhver tid oppfyller de minstekrav til ansvarlig kapital som følger av lovgivning og/eller anbefalinger fra Finanstilsynet og som er nødvendig for en forsvarlig drift av SpareBank 1 Kreditt AS. Bankene er også forpliktet til å bidra med funding av egen portefølje (total balanse). Bankene mottar provisjon fra SpareBank 1 Kreditt AS tilsvarende bankens andel av renteinntekter fratrukket fundingkostnader og konstaterte tap, bankens andel av transaksjonsinntekter samt nysalgprovisjon.

Finansrådgiverne Maria Glad-Ørbak og Judit Stræte i Elverum.

Note 10 – Tap på utlån og forpliktelser

Tabellene viser isolerte tapseffekter.

2022

Isolerte effekter	PM	BM	Morbank	SB1FØ	Konsern
Endring ECL grunnet periodens vekst og migrasjon	2	-6	-3	7	3
Endring ECL grunnet justerte sentrale forutsetninger	-9	56	47	0	47
Endring ECL grunnet endret scenariovekting	-17	-39	-55	-5	-60
Endring modellbaserte tapsavsetninger (trinn 1 og 2)	-24	12	-11	3	-9
Modellmessig overstyring for ikke observert migrering	0	0	0	0	0
Endring individuelle tapsavsetninger (trinn 3)	-2	13	11	-8	3
Periodens netto konstaterte tap	2	16	18	14	32
Periodens tapskostnad	-23	41	19	9	27

2021

Isolerte effekter	PM	BM	Morbank	SB1FØ	Konsern
Endring ECL grunnet periodens vekst og migrasjon	4	47	50	-4	46
Endring ECL grunnet justerte sentrale forutsetninger	-4	-38	-41	0	-41
Endring ECL grunnet endret scenariovekting	0	0	0	0	0
Endring modellbaserte tapsavsetninger (trinn 1 og 2)	0	9	9	-4	5
Modellmessig overstyring for ikke observert migrering	0	-20	-20	-5	-25
Endring individuelle tapsavsetninger (trinn 3)	-8	-10	-17	-6	-23
Periodens netto konstaterte tap	8	17	25	24	48
Periodens tapskostnad	0	-4	-4	9	5

Note 11 – Avsetninger til tap på utlån og forpliktelser

Det er beregnet ECL på kredittinstitusjoner og sentralbanker, men effekten er funnet uvesentlig og følgelig ikke skilt ut i nedskrivningene.

Morbank

2022

Mill. kroner	2021	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/innbetalt tidligere konstatert	2022
Avsetning til tap på utlån, garantier, ubenyttet kreditt og lånetilsagn til amortisert kost	334	38	-15	356
Avsetning til tap på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	78	-22	-1	56
Sum avsetning til tap	412	16	-16	412
Presentert som:				
Eiendeler: Avsetning til tap som reduksjon av eiendeler	350	24	-16	359
Gjeld: Avsetninger til tap som økning av forpliktelsen	29	2	-1	30
Utvidet resultat: Virkelig verdi justering av tap	33	-10	0	23

2021

Mill. kroner	2020	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/innbetalt tidligere konstatert	2021
Avsetning til tap på utlån, garantier, ubenyttet kreditt og lånetilsagn til amortisert kost	356	3	-26	334
Avsetning til tap på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	84	-5	-1	78
Sum avsetning til tap	440	-2	-26	412
Presentert som:				
Eiendeler: Avsetning til tap som reduksjon av eiendeler	375	1	-26	350
Gjeld: Avsetninger til tap som økning av forpliktelsen	32	-4	0	29
Utvidet resultat: Virkelig verdi justering av tap	32	1	0	33

Konsern

2022

Mill. kroner	2021	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/innbetalt tidligere konstatert	2022
Avsetning til tap på utlån, garantier, ubenyttet kreditt og lånetilsagn til amortisert kost	427	32	-15	443
Avsetning til tap på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	78	-22	-1	56
Sum avsetning til tap	505	10	-16	499
Presentert som:				
Eiendeler: Avsetning til tap som reduksjon av eiendeler	444	18	-16	446
Gjeld: Avsetninger til tap som økning av forpliktelsen	29	2	-1	30
Utvidet resultat: Virkelig verdi justering av tap	33	-10	0	23

2021

Mill. kroner	2020	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/innbetalt tidligere konstatert	2021
Avsetning til tap på utlån, garantier, ubenyttet kreditt og lånetilsagn til amortisert kost	464	-12	-26	427
Avsetning til tap på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	84	-5	-1	78
Sum avsetning til tap	548	-17	-26	505
Presentert som:				
Eiendeler: Avsetning til tap som reduksjon av eiendeler	484	-14	-26	444
Gjeld: Avsetninger til tap som økning av forpliktelsen	32	-4	0	29
Utvidet resultat: Virkelig verdi justering av tap	32	1	0	33

Morbank

	2022				2021			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Total balanseført tapsavsetning ¹⁾								
Inngående balanse	141	186	85	412	149	189	103	440
Avsetning til tap								
Overført til (fra) Trinn 1	4	-4	0	0	3	-3	0	0
Overført til (fra) Trinn 2	-48	49	0	0	-53	53	0	0
Overført til (fra) Trinn 3	-13	-19	32	0	-8	-7	15	0
Netto ny måling av tap	30	-40	12	2	14	-24	21	10
Nye utstedte eller kjøpte utlån	46	23	0	69	58	40	1	99
Utlån som har blitt fraregnet	-18	-21	-17	-55	-22	-42	-28	-92
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	0	-16	-16	0	0	-26	-26
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	-20	0	-20
Utgående balanse	142	174	97	412	141	186	85	412
Herav balanseført tapsavsetning på utenombalanseposter ¹⁾	16	13	1	30	20	6	4	29

	2022				2021			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Total balanseført tapsavsetning personmarked ¹⁾								
Inngående balanse	41	37	28	106	34	41	39	113
Avsetning til tap								
Overført til (fra) Trinn 1	0	0	0	0	1	-1	0	0
Overført til (fra) Trinn 2	-8	8	0	0	-14	14	0	0
Overført til (fra) Trinn 3	-1	-1	2	0	0	-1	1	0
Netto ny måling av tap	-6	-15	2	-20	12	-11	9	9
Nye utstedte eller kjøpte utlån	8	3	0	12	16	5	0	21
Utlån som har blitt fraregnet	-9	-7	-3	-18	-7	-9	-12	-29
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	0	-2	-2	0	0	-8	-8
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	0	0	0
Utgående balanse	25	25	27	78	41	37	28	106
Herav balanseført tapsavsetning på utenombalanseposter ¹⁾	3	0	0	4	8	0	0	8

	2022				2021			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Total balanseført tapsavsetning bedriftsmarked ¹⁾								
Inngående balanse	100	149	56	306	115	148	63	327
Avsetning til tap								
Overført til (fra) Trinn 1	4	-4	0	0	2	-2	0	0
Overført til (fra) Trinn 2	-40	40	0	0	-39	39	0	0
Overført til (fra) Trinn 3	-12	-18	30	0	-8	-5	14	0
Netto ny måling av tap	36	-24	10	22	2	-13	13	2
Nye utstedte eller kjøpte utlån	38	19	0	57	42	36	0	79
Utlån som har blitt fraregnet	-9	-14	-13	-36	-15	-33	-16	-63
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	0	-14	-14	0	0	-18	-18
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	-20	0	-20
Utgående balanse	117	148	69	335	100	149	56	306
Herav balanseført tapsavsetning på utenombalanseposter ¹⁾	13	13	1	27	12	5	4	21

¹⁾ Inkludert tapsavsetninger på garantier, ubenyttede kreditter og lånetilsagn

Morbanken har utestående krav for utlån som ble konstatert i løpet av 2022 på til sammen 0 mill. kroner (1 mill. kroner) som fremdeles er underlagt håndhevingsaktiviteter.

Morbanken har utlånsvolum på 546 mill. kroner (474) i trinn 3, av dette er det 383 mill. kroner (262) som ikke har tapsavsetning på grunn av sikkerhetsstillelsen.

Konsern

	2022				2021			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Total balanseført tapsavsetning ¹⁾								
Inngående balanse	176	221	107	505	173	244	131	548
Avsetning til tap								
Overført til (fra) Trinn 1	16	-12	-4	0	16	-16	0	0
Overført til (fra) Trinn 2	-51	52	-1	0	-55	56	0	0
Overført til (fra) Trinn 3	-18	-21	39	0	-9	-15	24	0
Netto ny måling av tap	13	-33	13	-7	4	-13	17	8
Nye utstedte eller kjøpte utlån	61	35	2	99	73	45	2	120
Utlån som har blitt fraregnet	-23	-28	-31	-82	-26	-55	-39	-121
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	0	-16	-16	0	0	-26	-26
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	-25	0	-25
Utgående balanse	174	214	111	499	176	221	107	505
Herav balanseført tapsavsetning på utenombalanseposter ¹⁾	16	13	1	30	20	6	4	29

	2022				2021			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Total balanseført tapsavsetning personmarked ¹⁾								
Inngående balanse	49	51	40	140	41	57	57	155
Avsetning til tap								
Overført til (fra) Trinn 1	2	-2	0	0	2	-2	0	0
Overført til (fra) Trinn 2	-9	9	0	0	-15	15	0	0
Overført til (fra) Trinn 3	-1	-2	3	0	0	-2	3	0
Netto ny måling av tap	-10	-19	0	-29	11	-6	7	12
Nye utstedte eller kjøpte utlån	10	5	1	17	18	6	1	25
Utlån som har blitt fraregnet	-11	-9	-7	-27	-9	-13	-19	-40
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	0	-2	-2	0	0	-8	-8
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	-4	0	-4
Utgående balanse	31	34	34	99	49	51	40	140
Herav balanseført tapsavsetning på utenombalanseposter ¹⁾	3	0	0	4	8	0	0	8

	2022				2021			
	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Total balanseført tapsavsetning bedriftsmarked ¹⁾								
Inngående balanse	127	170	67	365	132	187	74	393
Avsetning til tap								
Overført til (fra) Trinn 1	15	-10	-4	0	14	-14	0	0
Overført til (fra) Trinn 2	-42	43	0	0	-41	41	0	0
Overført til (fra) Trinn 3	-17	-20	37	0	-9	-13	22	0
Netto ny måling av tap	22	-13	13	23	-7	-7	10	-4
Nye utstedte eller kjøpte utlån	51	30	1	82	55	39	1	95
Utlån som har blitt fraregnet	-12	-19	-24	-55	-17	-42	-21	-80
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	0	0	-14	-14	0	0	-18	-18
Justeringer etter modellberegninger	0	0	0	0	0	-21	0	-21
Utgående balanse	144	180	76	401	127	170	67	365
Herav balanseført tapsavsetning på utenombalanseposter ¹⁾	13	13	1	27	12	5	4	21

¹⁾ Inkludert tapsavsetninger på garantier, ubenyttede kreditter og lånetilsagn

Konsernet har utestående krav for utlån som ble konstatert i løpet av 2022 på til sammen 91 mill. kroner (59 mill. kroner) som fremdeles er underlagt håndhevingsaktiviteter.

Konsernet har 727 mill. kroner (660) utlånsvolum i trinn 3, av dette er det 483 mill. kroner (362) som ikke har tapsavsetning på grunn av sikkerhetsstillelsen.

Note 12 – Kreditteksponering for hver interne risikoring

Banken benytter eget klassifiseringssystem for overvåking av kredittrisiko i porteføljen. Risikoklasseinndeling skjer ved at det beregnes misligholds-sannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen. Risikoklassene deles inn i kategoriene lav, middels og høy risiko samt egen kategori for misligholdte og nedskrevne. Kundene scores månedlig i bankens porteføljesystem.

Usikret eksponering er totalt engasjement fratrukket omsetningsverdi på sikkerhetene på de respektive engasjementer. Fullsikrede engasjementer utrapporteres med null i usikret eksponering. Gjennomsnittlig usikret eksponering

nering beregnes som sum usikret eksponering i prosent av totalt engasjement. Sikkerheter benyttes for å redusere bankens kredittrisiko. De vanligste former for sikkerhet er pant i fast eiendom, men det benyttes også andre typer sikkerheter. Det er etablerte retningslinjer på hvilke verddivurderingskriterier som skal benyttes på de respektive typer sikkerheter. Utgangspunktet for verdien på sikkerheter er omsetningsverdi på de respektive sikkerhetstypene. Omsetningsverdi for andre sikkerheter enn eiendom, er normalt satt lik bokført verdi i siste avlagte årsregnskap.

Morbank	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	Totalt engasjement	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	Totalt engasjement
	2022	2022	2021	2021
Lav risiko	3,0 %	101 945	3,5 %	99 158
Middels risiko	3,3 %	27 516	2,1 %	24 415
Høy risiko	0,9 %	5 912	1,4 %	4 730
Misligholdt og nedskrevet	14,9 %	552	15,2 %	495
Totalt	3,0 %	135 924	3,3 %	128 798

Konsern	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	Totalt engasjement	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	Totalt engasjement
	2022	2022	2021	2021
Lav risiko	2,9 %	104 409	3,4 %	100 642
Middels risiko	2,6 %	34 683	1,6 %	31 455
Høy risiko	0,8 %	7 035	1,2 %	5 594
Misligholdt og nedskrevet	11,2 %	732	11,1 %	677
Totalt	2,8 %	146 859	3,1 %	138 368

Note 13 – Maksimal kreditteksponering, ikke hensyntatt pantstillelser

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kredittrisiko. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

Morbank			Konsern	
2021	2022		2022	2021
Eiendeler				
385	587	Fordringer på sentralbanker	587	385
9 139	11 749	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2 694	1 435
111 819	119 971	Brutto utlån til og fordringer på kunder	130 851	121 284
-350	-359	Tapsavsetninger på utlån	-446	-443
111 469	119 612	Netto utlån til og fordringer på kunder	130 405	120 841
23 825	26 351	Sertifikater, obligasjoner og rentefond	26 351	23 825
814	1 855	Finansielle derivater	1 855	814
145 633	160 154	Sum kreditteksponering, balanseposter	161 892	147 300
Forpliktelses				
1 233	1 409	Betingede forpliktelser (stilte garantier)	1 268	1 092
10 760	10 137	Ubenyttede kreditter	10 036	10 670
4 611	0	SNPA Boligkreditt	0	4 611
0	0	SNPA Næringskreditt	0	0
4 985	4 408	Lånetilsagn	4 704	5 323
21 590	15 954	Sum kreditteksponering, utenom balanseposter	16 008	21 696
167 223	176 108	Sum total kredittrisikoeksponering	177 900	168 996

Kredittrisikoeksponering knyttet til finansielle eiendeler fordelt på geografiske områder

Morbank			Konsern	
2021	2022		2022	2021
Bankaktiviteter				
63 225	65 646	Innlandet	59 608	58 211
32 821	35 729	Viken	40 209	36 906
36 694	39 559	Oslo	40 961	37 810
9 256	5 480	Landet for øvrig	7 515	10 935
938	1 847	Utlandet	1 847	938
-350	-359	Tapsavsetninger ufordelt	-446	-443
142 584	147 902	Totalt bankaktiviteter	149 694	144 357
Aktiviteter finansielle instrumenter				
15 452	16 873	Norge	16 873	15 452
7 606	9 259	Europa	9 259	7 606
698	1 250	USA	1 250	698
883	823	Andre	823	883
24 639	28 206	Totalt aktiviteter finansielle instrumenter	28 206	24 639
167 223	176 108	Totalt fordelt på geografiske områder	177 900	168 996

SNPA (Shareholder Note Purchase Agreement)

For forpliktelsen knyttet til OMF-foretakene (SNPA) se Note 9 Overføring av finansielle eiendeler.

SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Østlandet har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet i SpareBank 1 Boligkreditt AS. For detaljer se Note 9 Overføring av finansielle eiendeler.

SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Østlandet har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet i SpareBank 1 Næringskreditt AS. For detaljer se Note 9 Overføring av finansielle eiendeler.

Note 14 – Derivater og motregning

I henhold til IFRS 7 skal det opplyses om hvilke finansielle instrumenter banken anser å oppfylle kravene til nettopføring og hvilke finansielle instrumenter man har inngått motregningsavtaler på.

I den finansielle oppstillingen har banken ingen derivater som presenteres netto.

SpareBank 1 Østlandet har tre sett avtaler som regulerer motpartsrisiko og netting av derivater. Mot kunder i person- og bedriftsmarkedet anvendes rammeavtaler med krav om sikkerhetsstillelse. For kunder som driver med tradingvirksomhet aksepteres kun kontantdepot som sikkerhet. Avtalene

er unilaterale, det vil si at det kun er kundene som stiller sikkerhet. Mot finansielle institusjoner inngår konsernet standardiserte og hovedsakelig bilaterale ISDA-avtaler. Under ISDA har konsernet inngått tilleggsavtale om kontant sikkerhetsstillelse (CSA) mot institusjonelle motparter. Banken har også inngått avtaler om avregning (clearing) av derivater hvor motpartsrisikoen flyttes til en sentral motpart (clearing house) som beregner behovet for sikkerhetsstillelser. Gjensalgavtaler reguleres av GMRA-avtaler mot motparten.

I tabellen er sikkerhetsstillelser begrenset til verdien av relaterte instrumenter i balansen. Oversikkerhetsstillelse er dermed ikke inkludert.

Morbank og konsern			Beløp som ikke er nettopresentert i balansen			
2022	Brutto finansielle eiendeler/ (forpliktelser)	Nettoført	Netto finansielle eiendeler/ (forpliktelser) i balansen	Finansielle instrumenter		Netto
				Finansielle instrumenter	Avgitt/(mottatt) kontantsikkerhet	
Derivater som eiendeler	1 855	0	1 855	-1 345	-488	22
Derivater som forpliktelser	-2 587	0	-2 587	1 345	904	-338
Beløp som ikke er nettopresentert i balansen						
2021	Brutto finansielle eiendeler/ (forpliktelser)	Nettoført	Netto finansielle eiendeler/ (forpliktelser) i balansen	Finansielle instrumenter		Netto
				Finansielle instrumenter	Avgitt/(mottatt) kontantsikkerhet	
Derivater som eiendeler	814	0	814	-344	-398	72
Derivater som forpliktelser	-679	0	-679	344	269	-65

Note 15 – Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler

Morbank

2022	Noter	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Misligholdt eller individuelt nedskrevet	Sum	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	11 749	0	0	0	11 749	
Brutto utlån til og fordringer på kunder målt til amortisert kost	Privatmarked	8	565	64	23	101	754
	Bedriftsmarked	8	17 174	18 510	4 502	309	40 495
Brutto utlån til og fordring på kunder klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet ved første gangs innregning	Privatmarked	8	5 032	333	39	4	5 408
	Bedriftsmarked	8	616	47	6	0	670
Brutto utlån til og fordring på kunder klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over utvidet resultatet ved første gangs innregning	Privatmarked	8	63 553	4 297	734	99	68 682
	Bedriftsmarked	8	3 532	284	107	37	3 961
Sum brutto utlån		102 221	23 537	5 411	550	131 719	
Finansielle investeringer							
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	30	26 351	0	0	0	26 351	
Sum finansielle investeringer		26 351	0	0	0	26 351	
Totalt utlånsrelaterte eiendeler		128 572	23 537	5 411	550	158 071	

2021

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	9 139	0	0	0	9 139	
Brutto utlån til og fordringer på kunder målt til amortisert kost	Privatmarked	8	547	30	12	129	719
	Bedriftsmarked	8	15 833	15 305	3 396	237	34 771
Brutto utlån til og fordring på kunder klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet ved første gangs innregning	Privatmarked	8	5 187	364	58	3	5 613
	Bedriftsmarked	8	482	57	7	0	546
Brutto utlån til og fordring på kunder klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over utvidet resultatet ved første gangs innregning	Privatmarked	8	61 425	3 876	728	67	66 095
	Bedriftsmarked	8	3 618	277	139	41	4 075
Sum brutto utlån		96 232	19 909	4 340	477	120 959	
Finansielle investeringer							
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	30	23 825	0	0	0	23 825	
Sum finansielle investeringer		23 825	0	0	0	23 825	
Totalt utlånsrelaterte eiendeler		120 057	19 909	4 341	477	144 784	

Konsern

2022	Noter	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Misligholdt eller individuelt nedskrevet	Sum	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	2 694	0	0	0	2 694	
Brutto utlån til og fordringer på kunder målt til amortisert kost	Privatmarked	8	1 704	3 143	179	134	5 160
	Bedriftsmarked	8	19 018	22 032	5 469	451	46 970
Brutto utlån til og fordring på kunder klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet ved første gangs innregning	Privatmarked	8	5 032	333	39	4	5 408
	Bedriftsmarked	8	616	47	6	0	670
Brutto utlån til og fordring på kunder klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over utvidet resultatet ved første gangs innregning	Privatmarked	8	63 553	4 297	734	99	68 682
	Bedriftsmarked	8	3 532	284	107	37	3 961
Sum brutto utlån		96 149	30 137	6 534	725	133 545	
Finansielle investeringer							
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	30	26 351	0	0	0	26 351	
Sum finansielle investeringer		26 351	0	0	0	26 351	
Totalt utlånsrelaterte eiendeler		122 500	30 137	6 534	725	159 896	

2021

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	1 435	0	0	0	1 435	
Brutto utlån til og fordringer på kunder målt til amortisert kost	Privatmarked	8	1 475	3 107	152	166	4 901
	Bedriftsmarked	8	17 268	18 284	4 120	382	40 054
Brutto utlån til og fordring på kunder klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet ved første gangs innregning	Privatmarked	8	5 187	364	58	3	5 613
	Bedriftsmarked	8	482	57	7	0	546
Brutto utlån til og fordring på kunder klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over utvidet resultatet ved første gangs innregning	Privatmarked	8	61 425	3 876	728	67	66 095
	Bedriftsmarked	8	3 618	277	139	41	4 075
Sum brutto utlån		90 890	25 965	5 204	659	122 719	
Finansielle investeringer							
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	30	23 825	0	0	0	23 825	
Sum finansielle investeringer		23 825	0	0	0	23 825	
Totalt utlånsrelaterte eiendeler		114 715	25 965	5 204	659	146 544	

For detaljer vedrørende risikoklassifisering av utlån se Note 8 Utlån til og fordringer på kunder.

Fordelingen av finansielle investeringer i ulike risikogrupper er foretatt basert på rating fra Standard & Poor's, Moody's, Fitch, Scope, DBRS Morningstar, NCR eller Japan Credit Rating Agency (eller en kombinasjon av disse) etter konverteringstabellen vist under. For noen utstedelser/utstedere foreligger det ikke offisiell rating. For konsernet beløper disse seg til 4 253 mill. kroner i 2022 og består av sertifikater og obligasjoner i norske kommuner (3 395 mill. kroner), andre sertifikater utstedt av norske utstedere med risikovekt mindre enn eller lik 20 prosent (418 mill. kroner), rentefond med underliggende lavrisikoutstedelser (258 mill. kroner) og øvrige norske utstedelser (182 mill. kroner). Etter individuelle vurderinger, basert på blant annet markedsprising og alternative risikoanalyser fra anerkjente meglerhus, er utstedelser uten offisiell rating skjønnsmessig tilordnet lav risiko.

Kredittkvalitet

Lav risiko
Middels risiko
Høy risiko

Ratingklasser (presentert i S&P's format)

AAA AA A BBB
BB
B CCC CC C

Note 16 – Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Renterisiko oppstår som følge av at rentebærende eiendeler og forpliktelser har ulik gjensstående rentebindingstid.

Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen med hensyn til parallellskift i rentekurven og vridning i rentekurven (rentekurverisiko). Renterisikoen styres mot ønsket nivå gjennom rentebindingen på plasseringer og innlån, samt ved bruk av rentederivater.

Renterisikoen som oppstår når hele rentekurven parallellforskyver seg er vist i tabellen nedenfor og er beregnet som effekten på instrumentenes

virkelige verdi av en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med ett prosentpoeng. Det er her ikke tatt hensyn til administrativ renterisiko, dvs. effekten av at det i praksis vil gå noe tid fra en renteendring inntreffer i markedet til banken har fått justert vilkårene på innskudd og utlån med flytende rente. Positivt fortegn indikerer at banken tjener på en renteoppgang.

Konsernets renterisiko er i all hovedsak knyttet til forskyvninger i rentekurven for norske kroner (NOK) og euro (EUR).

Morbank			Konsern		
Renterisiko, ett prosentpoeng endring			Renterisiko, ett prosentpoeng endring		
2021	2022	Renterisiko	2022	2021	
-215	-282	Sertifikater og obligasjoner	-282	-215	
-140	-136	Fastrenteutlån til kunder	-136	-140	
6	15	Fastrenteinnskudd til kunder	15	6	
2	3	Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	3	2	
872	833	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	833	872	
-13	-17	Annet	-17	-13	
-489	-399	Derivater	-399	-489	
23	16	Total renterisiko, etter skatt	16	23	

Selv om beregningene ovenfor viser at banken vil tjene på en renteoppgang, er det ikke likegyldig hvordan renteoppgangen skjer. Tabellen under viser den såkalte rentekurverisikoen, dvs. risikoen for at rentekurven forskyver seg ulikt innenfor ulike tidsbånd ved en renteendring, ved å måle bankens netto renteeksponering innenfor de ulike tidsintervallene.

Morbank			Konsern		
Renterisiko, ett prosentpoeng endring			Renterisiko, ett prosentpoeng endring		
2021	2022	Rentekurverisikoen	2022	2021	
1	4	0 - 1 mnd	4	1	
2	-3	1 - 3 mndr	-3	2	
0	2	3 - 6 mndr	2	0	
5	9	6 - 12 mndr	9	5	
-7	-8	1 - 3 år	-8	-7	
6	4	3 - 5 år	4	6	
16	8	5 - 10 år	8	16	
0	0	Over 10 år	0	0	
23	16	Total renterisiko, etter skatt	16	23	

Note 17 – Markedsrisiko knyttet til valutaeksponering

Valutarisiko er risikoen for at konsernet pådrar seg et tap som følge av endringer i valutakursene i disfavør bankens posisjoner. Valutarisiko oppstår ved at konsernet har forskjeller mellom eiendeler og forpliktelser i den enkelte valuta.

Per 31. desember var nettoposisjonene i de viktigste valutasortene, basert på virkelig verdi av de underliggende aktiva, som følger:

Morbank			Konsern		
2021	2022	Netto valutaeksponering NOK	2022	2021	
-1	0	GBP	0	-1	
-3	0	USD	0	-3	
1	-1	JPY	-1	1	
0	-1	SEK	-1	0	
-2	20	EUR	20	-2	
1	0	CHF	0	1	
3	1	Andre	1	3	
0	19	Sum	19	0	
0	1	Effekt på resultatet etter skatt ved 3 prosent netto kursendring	1	0	
0	2	Effekt på resultatet etter skatt ved 10 prosent netto kursendring	2	0	

I hverdagen får kundene god hjelp av våre mange dyktige rådgivere. Bilde fra kontoret i

Elverum

Note 18 – Likviditetsrisiko

Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser med avtalt løpetid er basert på nominelle kontraktsstørrelser inklusiv estimerte rentebetalinger frem til forfall.

Morbank

2022	På forespørsel uten avtalt løpetid	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	Over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	-1 136	-21	-807	-1 485	0	-3 449
Innskudd fra og gjeld til kunder	-88 143	-3 030	-3 965	-3 773	0	-98 911
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-5 239	-2 634	-30 466	-8 528	-46 867
Ansvarlig lånekapital ¹⁾	0	-16	-439	-1 019	0	-1 475
Derivater knyttet til forpliktelser	0	-197	-483	-1 703	-249	-2 631
Lånetilsagn	0	-4 408	0	0	0	-4 408
Sum kontantstrøm forpliktelser	-89 278	-12 911	-8 327	-38 446	-8 777	-157 741

2021	På forespørsel uten avtalt løpetid	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	Over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	-854	-757	-21	-2 204	0	-3 835
Innskudd fra og gjeld til kunder	-84 945	-2 769	-2 404	-2 127	0	-92 246
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-421	-4 352	-22 956	-10 882	-38 612
Ansvarlig lånekapital ¹⁾	0	-6	-18	-1 337	0	-1 361
Derivater knyttet til forpliktelser	0	-14	-47	-149	65	-144
Andre forpliktelser	0	-4 985	0	0	0	-4 985
Sum kontantstrøm forpliktelser	-85 799	-8 953	-6 841	-28 773	-10 817	-141 183

Konsern

2022	På forespørsel uten avtalt løpetid	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	Over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	-1 119	-21	-807	-1 485	0	-3 433
Innskudd fra og gjeld til kunder	-88 045	-3 030	-3 965	-3 773	0	-98 813
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-5 239	-2 634	-30 466	-8 528	-46 867
Ansvarlig lånekapital ¹⁾	0	-16	-439	-1 019	0	-1 475
Derivater knyttet til forpliktelser	0	-197	-483	-1 703	-249	-2 631
Lånetilsagn	0	-4 704	0	0	0	-4 704
Sum kontantstrøm forpliktelser	-89 164	-13 207	-8 327	-38 446	-8 777	-157 922

2021	På forespørsel uten avtalt løpetid	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	Over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	-863	-757	-21	-2 204	0	-3 845
Innskudd fra og gjeld til kunder	-84 877	-2 769	-2 404	-2 127	0	-92 178
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	-421	-4 352	-22 956	-10 882	-38 612
Ansvarlig lånekapital ¹⁾	0	-6	-18	-1 337	0	-1 361
Derivater knyttet til forpliktelser	0	-14	-47	-149	65	-144
Andre forpliktelser	0	-5 323	0	0	0	-5 323
Sum kontantstrøm forpliktelser	-85 740	-9 291	-6 841	-28 773	-10 817	-141 462

¹⁾ For ansvarlig lån er forfall satt til første call tidspunkt.

Note 19 – Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

Spesifikasjon av balansenlinjer.

Morbank

2022	På forespørsel uten avtalt løpetid	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	677	0	0	0	0	677
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1108	0	10 641	0	0	11 749
Brutto utlån til og fordringer på kunder	9 649	421	3 432	17 262	89 207	119 971
- Nedskrivning på utlån til amortisert kost	0	0	0	-326	0	-326
- Virkelig verdjustering på utlån til FVOCI	0	0	0	-33	0	-33
Netto utlån til og fordringer på kunder	9 649	421	3 432	16 903	89 207	119 612
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	1 843	2 143	18 894	3 471	26 351
Finansielle derivater	0	480	20	718	637	1 855
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	791	791
Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	0	0	0	0	4 838	4 838
Investering i datterselskaper	0	0	0	0	1 865	1 865
Sum	11 434	2 744	7 193	45 558	100 809	167 738

Gjeld

Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	1 120	30	757	1 409	0	3 315
Innskudd fra og gjeld til kunder	87 256	3 917	3 965	3 773	0	98 911
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	5 488	2 071	28 409	7 328	43 296
Finansielle derivater	0	21	16	1 217	1 334	2 587
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	0	101	441	29	70	641
Ansvarlig lånekapital	0	0	401	907	0	1 308
Sum	88 376	9 557	7 651	35 743	8 732	150 058

2021	På forespørsel uten avtalt løpetid	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	458	0	0	0	0	458
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2499	0	0	1 113	5 527	9 139
Brutto utlån til og fordringer på kunder	10 744	388	2 510	12 923	85 254	111 819
- Individuelle nedskrivninger	0	0	0	-305	0	-305
- Nedskrivninger på grupper av utlån	0	0	0	-45	0	-45
Netto utlån til og fordringer på kunder	10 744	388	2 510	12 573	85 254	111 469
Sertifikater og obligasjoner	0	1 188	5 816	15 996	825	23 825
Finansielle derivater	0	24	20	399	372	814
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	761	761
Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	0	0	0	0	4 638 ¹⁾	4 638
Investering i datterselskaper	0	0	0	0	1 758 ¹⁾	1 758
Sum	13 701	1 600	9 458	30 081	99 135	152 863

Gjeld

Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	848	777	0	2 154	0	3 780
Innskudd fra og gjeld til kunder	84 475	3 240	2 404	2 127	0	92 246
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	279	4 022	22 331	10 599	37 232
Finansielle derivater	0	76	64	188	350	679
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	0	110	405	25	80	620
Ansvarlig lånekapital	0	0	501	801	0	1 302
Sum	85 323	4 482	7 397	27 628	11 029	135 859

¹⁾ Endret presentasjon fra "På forespørsel" til foretakets minst likvide eiendeler "over 5 år".

Konsern

2022	På fore-spørselet uten avtalt løpetid	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	677	0	0	0	0	677
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 096	0	1 598	0	0	2 694
Brutto utlån til og fordringer på kunder	9 649	751	4 263	22 643	93 390	130 696
- Nedskrivning på utlån til amortisert kost	0	-3	-9	-281	35	-258
- Virkelig verdjustering på utlån til FVOCI	0	0	0	-33	0	-33
Netto utlån til og fordringer på kunder	9 649	749	4 254	22 329	93 425	130 405
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	1 843	2 143	18 894	3 471	26 351
Finansielle derivater	0	480	20	718	637	1 855
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	791	791
Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	0	0	0	0	6 004	6 004
Sum	11 422	3 072	8 015	41 941	104 328	168 777
Gjeld						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	1 120	30	757	1 391	0	3 296
Innskudd fra og gjeld til kunder	87 158	3 917	3 965	3 773	0	98 813
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	5 488	2 071	28 409	7 328	43 296
Finansielle derivater	0	21	16	1 217	1 334	2 587
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	0	158	441	59	70	727
Ansvarlig lånekapital	0	0	401	907	0	1 308
Sum	88 278	9 613	7 650	35 755	8 732	150 027

2021	På fore-spørselet uten avtalt løpetid	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	458	0	0	0	0	458
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	322	0	1 113	0	0	1 435
Brutto utlån til og fordringer på kunder	10 243	736	3 049	18 265	88 997	121 289
- Individuelle nedskrivninger	0	-4	-5	-356	-38	-403
- Nedskrivninger på grupper av utlån	0	0	0	-45	0	-45
Netto utlån til og fordringer på kunder	10 243	732	3 044	17 864	88 959	120 841
Sertifikater og obligasjoner	0	1 188	5 816	15 996	825	23 825
Finansielle derivater	0	24	20	399	372	814
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	761	761
Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	0	0	0	0	5 642 ¹⁾	5 642
Sum	11 023	1 944	9 992	34 259	96 558	153 776
Gjeld						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	858	775	0	2 154	0	3 787
Innskudd fra og gjeld til kunder	84 407	3 240	2 404	2 127	0	92 178
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	279	4 022	22 331	10 599	37 232
Finansielle derivater	0	76	64	188	350	679
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	0	183	431	34	89	737
Ansvarlig lånekapital	0	0	501	801	0	1 302
Sum	85 265	4 554	7 423	27 636	11 038	135 915

1) Endret presentasjon fra "På forespørsel" til foretakets minst likvide eiendeler "over 5 år".

Note 20 – Netto renteinntekter

Morbank		Konsern	
2021	2022	2022	2021
Renteinntekter			
109	333	50	25
1 148	1 761	2 248	1 479
1 303	1 953	1 950	1 296
2 561	4 047	4 248	2 800
Sum renteinntekter effektiv rentes metode			
170	164	164	170
178	447	447	178
-110	-278	-278	-110
239	333	333	239
2 800	4 380	4 581	3 040
Sum renteinntekter			
Rentekostnader			
29	66	66	29
334	1 021	1 029	335
435	689	689	435
24	43	43	24
52	56	56	52
4	4	4	4
0	0	0	0
877	1 880	1 888	879
1 923	2 500	2 693	2 161
Sum netto renteinntekter			

Note 21 – Netto provisjons- og andre driftsinntekter

Morbank		Konsern	
2021	2022	2022	2021
298	385	383	296
273	305	305	273
458	294	294	458
57	67	67	57
0	0	323	344
21	34	91	88
1 108	1 085	1 463	1 517
Sum provisjonsinntekter			
99	101	88	88
99	101	88	88
Sum provisjonskostnader			
0	0	159	182
33	20	54	52
33	20	213	234
1 042	1 005	1 588	1 663
Sum netto provisjons- og andre driftsinntekter			

Note 22 – Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser

Morbank		Konsern	
2021	2022	2022	2021
21	43	43	21
21	43	43	21
420	357		
40	22		
0	0		
461	379		
	Resultatandeler fra tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	186	361
	Gevinst eller tap ved realisasjon av tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	0	43
	Netto resultat fra tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet (konsern)	186	405
-183	-546	-546	-183
161	441	441	161
-21	-105	-105	-21
641	2 399	2 399	641
-655	-2 447	-2 447	-655
-14	-49	-49	-14
-150	-249	-249	-150
170	224	224	170
118	32	32	118
12	10	10	12
59	70	70	59
174	-67	-67	174
656	356	162	599

Note 23 – Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

Morbank		Konsern	
2021	2022	2022	2021
515	549	864	855
110	119	169	153
55	58	80	76
27	32	40	42
706	758	1 153	1 127
704	725	1 163	1 172
687	728	1 121	1 137
705	740	1 161	1 160

Ytelser Konsernledelse og styret 2022 (Tall i hele 1000)	Lønn	Andre godtgjørelser	Pensjon	Styrehonorar fra foretak i samme konsern	Lån	Antall EK-bevis ¹⁾
Konsernledelse	26 110	602	1 679	2 239	44 940	201 343
Styret	0	2 613	0	0	30 243	18 296

Ytelser Konsernledelse og styret 2021 (Tall i hele 1000)	Lønn	Andre godtgjørelser	Pensjon	Styrehonorar fra foretak i samme konsern	Lån	Antall EK-bevis ¹⁾
Konsernledelse	26 384	690	1 718	2 517	56 042	197 389
Styret	2 365	2 002	186	0	42 905	15 271

1) Antall egenkapitalbevis inkluderer egenkapitalbevis eid av nærstående til konsernledelsen og styremedlemmer samt selskaper de har betydelig innflytelse i.

Det vises til rapporten «Godtgjørelser til ledende ansatte» for nærmere beskrivelse.

Spareprogram for ansatte

I 2021 startet konsernet et ettårig Spareprogram for sine ansatte. Dette programmet ble videreført med et nytt ettårig Spareprogram i 2022. For annethvert egenkapitalbevis den ansatte kjøper gjennom spareordningen gir SpareBank 1 Østlandet konsern den ansatte ett bonus-egenkapitalbevis. Tildelingen av «bonusbevis» skjer to år etter kjøp av egenkapitalbevis i spareprogrammet og forutsetter at den ansatte fortsatt eier de opprinnelig oppsparte egenkapitalbevisene, og fortsatt er ansatt i konsernet. Av konsernets ansatte valgte 498 (484) å delta ved oppstart av Spareprogrammet i januar 2022. Ved utgangen av året hadde 7 (14) ansatte trådt ut av ordningen grunnet at arbeidsforholdet var avsluttet. Konsernets balanseførte forpliktelse knyttet til kjøp av fremtidige bonusbevis var 7,3 millioner kroner per 31.12.2022. Dette inkluderer avsetning både for spareprogrammet i 2021 og 2022.

Note 24 – Pensjoner

SpareBank 1 Østlandet konsern tilbyr innskuddsbasert pensjonsordning til sine ansatte samt avtalefestet førtidspensjon (AFP) som kan tas ut fra 62 år. I tillegg har konsernet enkelte usikrede pensjonsforpliktelser overfor pensjonister og enkelte arbeidstakere med lønn over 12G.

For nærmere omtale av konsernets pensjonsordninger se note 2 Regnskapsprinsipper samt note 23 Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte.

Satser innskuddspensjon	
Lønn fra 0–7,1 G ¹⁾	7,00 %
Lønn fra 7,1–12 G ¹⁾	15,00 %

¹⁾ Lønn inkluderer faste tillegg, men omfatter ikke overtid, trekkpliktige naturalytelser og utgiftsgodtgjørelse for øvrig.

Til grunn for beregning av kostnader og forpliktelser for usikret pensjonsordning ligger følgende forutsetninger:

Økonomiske forutsetninger	01.01.2023	01.01.2022	01.01.2021
Diskonteringsrente	3,20 %	1,80 %	1,50 %
Forventet fremtidig lønnsutvikling	3,75 %	2,50 %	2,00 %
Forventet G-regulering	3,50 %	2,25 %	1,75 %
Forventet pensjonsregulering ¹⁾	1,70 %/3,50 %	0,00 %/2,25 %	0,00 %/1,75 %
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	19,10 %	19,10 %	19,10 %
Forventet frivillig avgang	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Forventet AFP-uttak fra 62 år	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Benyttet uførhetstabell	IR02	IR02	IR02
Benyttet dødelighetstabell	K2013 BE	K2013 BE	K2013 BE

¹⁾ Det er ulik regulering på de gjenværende avtalene

De tidspunktene som er angitt ovenfor angir fra hvilke tidspunkt forpliktelsen beregnes med endrede forutsetninger. Dette innebærer eksempelvis at pensjonsforpliktelsen per 31.12.2022 er neddiskontert med de forutsetninger som gjelder 01.01.2023, mens årskostnaden for 2022 er basert på de forutsetninger som gjaldt ved årets begynnelse.

Pensjonskostnad

Morbank		Konsern	
2021	2022	2022	2021
0	0	0	0
1	1	1	1
45	48	68	65
8	8	11	9
0	0	0	1
0	0	0	0
55	58	80	76

Pensjonsforpliktelse

Morbank		Konsern	
2021	2022	2022	2021
69	66	66	71
0	0	0	0
1	1	1	1
-5	-4	-4	-7
0	-1	-1	0
66	63	63	66
13	13	13	13
-1	-1	-1	-1
0	0	0	0
0	0	0	0
13	12	12	13

¹⁾ Arbeidsgiveravgift og finansskatt på innskuddspensjon og AFP ordningen føres som sosial kostnad

83	79	79	83
79	75	75	79

Aktuarielle gevinster og tap (estimatendringer)

Morbank		Konsern	
2021	2022	2022	2021
0	1	1	0
200	201	200	199

Morbank	2022	2021	2020	2019	2018
Nåverdi pensjonsforpliktelse	75	79	83	79	86
Virkelig verdi av pensjonsmidler	0	0	0	0	0
Underskudd/overskudd	75	79	83	79	86
Erfarte justeringer på pensjonsforpliktelsene	-1	0	5	-3	2
Erfarte justeringer på pensjonsmidlene	0	0	0	0	0

Konsern	2022	2021	2020	2019	2018
Nåverdi pensjonsforpliktelse	75	79	83	82	88
Virkelig verdi av pensjonsmidler	0	0	0	0	0
Underskudd/overskudd	75	79	83	82	88
Erfarte justeringer på pensjonsforpliktelsene	0	0	5	-3	2
Erfarte justeringer på pensjonsmidlene	0	0	0	0	0

Note 25 – Andre driftskostnader

Morbank		Konsern	
2021	2022	2022	2021
706	758	1 153	1 127
706	758	1 153	1 127
94	88	122	122
94	88	122	122
287	298	328	318
71	76	88	86
51	57	61	63
189	207	284	153
598	638	761	732
Godtgjørelse til revisor (1.000 kroner)			
1 798	2 117	3 150	3 064
0	0	0	0
837	1 200	1 430	950
0	150	181	0
2 635	3 467	4 761	4 014

Note 26 – Skatt

Morbank			Konsern	
2021	2022		2022	2021
2 225	2 358	Resultat før skattekostnad	2 379	2 438
17	69	OCI-poster over utvidet resultatregnskap	187	17
-834	-778	+/- permanente forskjeller ¹⁾	-604	-838
1 142	-927	+/- endring i midlertidige forskjeller	-946	1 191
-17	-67	+/- endring i midlertidige forskjeller ført direkte mot egenkapitalen	-67	-17
2 533	655	Årets skattegrunnlag/skattepliktig inntekt	949	2 791
633	164	Herav betalbar skatt 25 % / 22 %	218	709
-280	249	+/- endring i utsatt skatt 25 % / 22 %	250	-289
0	0	Kildeskatt	0	0
0	-20	For mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år	-20	0
0	0	For mye/lite avsatt utsatt skatt tidligere år	0	0
-4	-17	+/- endring som ikke føres over resultatregnskapet	-17	-4
349	376	Årets skattekostnad	431	416
		Forklaring til hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 25 % / 22 % av resultat før skatt		
556	590	25 % / 22 % av resultat før skatt	645	628
-207	-194	25 % / 22 % av permanente forskjeller ¹⁾	-194	-212
0	0	Kildeskatt	0	0
0	-20	For mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år	-20	0
0	0	For mye/lite avsatt utsatt skatt tidligere år	0	0
349	376	Årets skattekostnad	431	416
16 %	17 %	Effektiv skattesats i %	19 %	17 %
		Sammensetning av balanseført utsatt skatt		
-61	-21	Utsatt skattefordel	-22	-83
68	278	Utsatt skatt	405	213
7	257	Netto gjeld/eiendel ved utsatt skatt/utsatt skattefordel	383	130
		Spesifikasjon over midlertidige forskjeller		
6	42	Driftsmidler	483	582
-80	-11	Leieavtaler	-11	-8
37	0	Avsetninger for forpliktelser	39	-
-7	5	Gevinst og tapskonto	5	8
-70	-75	Pensjonsforpliktelser	-75	-80
143	147	Finansielle instrumenter utenfor fritaksmetoden	147	112
0	919	Andre finansielle instrumenter	949	-91
29	1 027	Sum midlertidige forskjeller	1 538	524
25 %	25 %	Anvendt skattesats	25 % (22 %)	25 % (22 %)

1) Inkluderer skattefritt utbytte, utbetalt kundeutbytte, ikke fradragsberettigede kostnader, netto skattefri gevinst ved realisasjon av aksjer innenfor EØS-området, samt fradrag for resultatandel knyttet til tilknyttede selskaper (resultatandel trekkes ut ettersom den allerede er skattlagt hos det enkelte selskap).

Formueskatt blir etter IFRS-regelverket klassifisert som en avgift og ikke som en skattekostnad. Formueskatten for 2022 er kostnadsført med 16 mill. kroner (4 mill. kroner i 2021) og klassifisert som andre driftskostnader.

Note 27 – Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

Tabellen under viser finansielle instrumenter til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode. De ulike nivåene er definert som følger:

- **Nivå 1:** Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse.
- **Nivå 2:** Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enn notert pris (brukt i nivå 1) enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) for eiendelen eller forpliktelsen.
- **Nivå 3:** Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke observerbare forutsetninger).

Konsern

2022	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Eiendeler				
Finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi				
– Derivater	0	1 855	0	1 855
– Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	26 351	0	26 351
– Fastrentelån til kunder	0	0	6 078	6 078
– Egenkapitalinstrumenter	480	30	281	791
– Boliglån (FVOCI)	0	0	72 611	72 611
Sum eiendeler	480	28 236	78 969	107 686

Forpliktelser

Finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi				
– Derivater	0	2 587	0	2 587
– Verdipapirgjeld	0	658	0	658
Sum forpliktelser	0	3 245	0	3 245

2021	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Eiendeler				
Finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi				
– Derivater	0	814	0	814
– Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	23 825	0	23 825
– Fastrentelån til kunder	0	0	6 159	6 159
– Egenkapitalinstrumenter	465	31	266	761
– Boliglån (FVOCI)	0	0	70 126	70 126
Sum eiendeler	465	24 670	76 550	101 685

Forpliktelser

Finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi				
– Derivater	0	679	0	679
– Verdipapirgjeld	0	1 796	0	1 796
Sum forpliktelser	0	2 475	0	2 475

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige og disse prisene representerer faktiske og regelmessige markedstransaksjoner på en armlengdes avstand. Instrumenter inkludert i nivå 1 omfatter kun egenkapitalinstrumenter notert på Oslo Børs eller New York Stock Exchange.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked beregnes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der de er tilgjengelig og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument vurderes å være observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2.

Dersom én eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert i nivå 3.

Verdsettelsesmetoder som brukes til å verdsette finansielle instrumenter i nivå 2 og 3 inkluderer:

- Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av fremtidig kontantstrøm basert på observerbar rentekurve.
- Virkelig verdi av forwardkontrakter i fremmed valuta er bestemt ved å se på nåverdien av forskjellen mellom avtalt terminkurs og terminkurs på balansedagen.
- Virkelig verdi av sertifikater og obligasjoner (eiendeler og forpliktelser) er beregnet som nåverdien av fremtidig kontantstrøm basert på en avkastningskurve sammensatt av observerbar rentekurve og en indikert kredittspread på utsteder fra Nordic Bond Pricing, Refinitiv prissettings-tjeneste, Bloomberg eller anerkjente meglerhus.
- Virkelig verdi av fastrentelån til kunder er beregnet som nåverdien av avtalte kontantstrømmer diskontert med en observerbar rentekurve med tillegg for et beregnet markedsplåslag.
- Virkelig verdi av boliglån med flytende rente blir estimert basert på pålydende saldo og forventet tap.
- Andre teknikker, slik som multiplikatormodeller, er benyttet for å fastsette virkelig verdi på de resterende finansielle instrumentene.

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3:

	Fastrentelån til kunder	Egenkapital-instrumenter	Boliglån (FVOCI)	Sum
31.12.2021–31.12.2022				
Inngående balanse	6 159	266	70 126	76 550
Investeringer i perioden	1 409	2	13 728	15 139
Salg/innløsning i perioden	-1 241	-12	-11 255	-12 508
Gevinst eller tap ført i resultatet	-249	25	22	-202
Gevinst eller tap ført i utvidet resultatregnskap	0	0	-10	-10
Utgående balanse	6 078	281	72 611	78 969
Gevinst eller tap for perioden inkludert i resultatet for eiendeler eiet på balansedagen	-249	17	22	-210

	Fastrentelån til kunder	Egenkapital-instrumenter	Boliglån (FVOCI)	Sum
31.12.2020–31.12.2021				
Inngående balanse	6 331	267	66 330	72 928
Investeringer i perioden	1 723	1	17 607	19 331
Salg/innløsning i perioden	-1 745	-5	-13 818	-15 569
Gevinst eller tap ført i resultatet	-150	3	6	-141
Gevinst eller tap ført i utvidet resultatregnskap	0	0	1	1
Utgående balanse	6 159	266	70 126	76 550
Gevinst eller tap for perioden inkludert i resultatet for eiendeler eiet på balansedagen	-150	3	6	-141

Spesifikasjon av virkelig verdi, instrumenter klassifisert i nivå 3:

	Fastrentelån til kunder	Egenkapital-instrumenter	Boliglån (FVOCI)	Sum
2022				
Nominell verdi inklusiv påløpte renter (rentepapirer) / kostpris (aksjer)	6 343	194	72 643	79 181
Virkelig verdi justering	-266	86	-33	-212
Balanseført verdi	6 078	281	72 611	78 969

	Fastrentelån til kunder	Egenkapital-instrumenter	Boliglån (FVOCI)	Sum
2021				
Nominell verdi inklusiv påløpte renter (rentepapirer) / kostpris (aksjer)	6 176	196	70 170	76 542
Virkelig verdi justering	-17	69	-45	8
Balanseført verdi	6 159	266	70 126	76 550

Sensitivitet, instrumenter klassifisert i nivå 3:

Verdsettelsen av fastrentelån til kunder er basert på avtalt rente med kunden. Utlånene diskonteres med gjeldende rentekurve pluss et estimert markedspåslag. En økning av diskonteringsrenten med ti basispunkter ville ha medført en negativ endring i virkelig verdi på 18 mill. kroner.

Egenkapitalinstrumenter i nivå 3 består for det vesentligste av eierposter i SpareBank 1 Markets AS (74 mill. kroner), Eksportfinans ASA (69 mill. kroner), Oslo Kongressenter Folkets Hus AS (57 mill. kroner) og NorgesInvestor Proto AS (28 mill. kroner). Verdsettelsen av SpareBank 1 Markets reflekterer kjente transaksjonspriser og en årlig ekstern verddivurdering (P/B 1,7). Verdsettelsen av Eksportfinans er pris/bok-basert med en multipl på 0,85. Verdsettelsen av Oslo Kongressenter Folkets Hus reflekterer bokført verdi av selskapet egenkapital justert for estimerte merverdier i eiendomsmassen og en likviditetsrabatt på aksjene (P/B 3,9). Verdien på investeringsselskapet NorgesInvestor Proto tilsvarer selskapets månedlige rapporteringer av verdjustert egenkapital gitt børskurser på underliggende investeringer.

Boliglån med flytende rente klassifisert til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat (FVOCI) blir verdsatt basert på pålydende saldo og forventet tap. Utlån uten vesentlig kredittrisiko forverring etter første gangs balanseføring har estimert virkelig verdi lik pålydende saldo. For utlån med en vesentlig økning i kredittrisiko etter innvilgelse eller objektive bevis for tap, beregnes forventet tap over instrumentenes levetid på linje med tapsnedskrivning av utlån til amortisert kost. Estimert virkelig verdi settes lik saldo fratrukket beregnet forventet livstidstap. Med gjeldende forutsetninger knyttet til beregning av forventet tap utgjør virkelig verdi-justeringen -33 mill. kroner. Endring i virkelig verdi vil hovedsakelig knytte seg til estimater på eksponering ved mislighold (EAD), sannsynlighet for mislighold (PD) og tilhørende tapsgrad (LGD), både på porteføljenivå og for enkelt-engasjementer.

Note 28 – Klassifikasjon av finansielle instrumenter
Morbank

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi					Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost ¹⁾	Totalt
	Pliktig regnskapsført til virkelig verdi over resultat	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultat	Pliktig regnskapsført til virkelig verdi over utvidet resultat	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultat og utvidet resultat			
2022							
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	0	0	0	677	677	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0	11 749	11 749	
Utlån til og fordringer på kunder	0	6 078	72 611	0	40 923	119 612	
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	26 351	0	0	0	0	26 351	
Finansielle derivater	1 855	0	0	0	0	1 855	
Aksjer og andre egenkapitalinteresser	791	0	0	0	0	791	
Sum eiendeler	28 997	6 078	72 611	0	53 349	161 035	
Gjeld							
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	3 315	3 315	
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	0	0	98 911	98 911	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	0	658	42 638	43 296	
Finansielle derivater	2 587	0	0	0	0	2 587	
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	1 308	1 308	
Sum gjeld	2 587	0	0	658	146 172	149 417	

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi					Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost ¹⁾	Totalt
	Pliktig regnskapsført til virkelig verdi over resultat	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultat	Pliktig regnskapsført til virkelig verdi over utvidet resultat	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultat og utvidet resultat			
2021							
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	0	0	0	458	458	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0	9 139	9 139	
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	6 159	70 126	0	35 185	111 469	
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	23 825	0	0	0	0	23 825	
Finansielle derivater	814	0	0	0	0	814	
Aksjer og andre egenkapitalinteresser	761	0	0	0	0	761	
Sum eiendeler	25 400	6 159	70 126	0	44 782	146 467	
Gjeld							
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	3 780	3 780	
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	0	0	92 246	92 246	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	0	1 796	35 436	37 232	
Finansielle derivater	679	0	0	0	0	679	
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	1 302	1 302	
Sum gjeld	679	0	0	1 796	132 764	135 239	

¹⁾ Inkluderer utstedt verdipapirgjeld underlagt sikringsbokføring.

Konsern

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi					Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost ¹⁾	Totalt
	Pliktig regnskapsført til virkelig verdi over resultat	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultat	Pliktig regnskapsført til virkelig verdi over utvidet resultat	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultat og utvidet resultat			
2022							
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	0	0	0	677	677	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0	2 694	2 694	
Utlån til og fordringer på kunder	0	6 078	72 611	0	51 716	130 405	
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	26 351	0	0	0	0	26 351	
Finansielle derivater	1 855	0	0	0	0	1 855	
Aksjer og andre egenkapitalinteresser	791	0	0	0	0	791	
Sum eiendeler	28 997	6 078	72 611	0	55 087	162 773	
Gjeld							
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	3 296	3 296	
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	0	0	98 813	98 813	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	0	658	42 638	43 296	
Finansielle derivater	2 587	0	0	0	0	2 587	
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	1 308	1 308	
Sum gjeld	2 587	0	0	658	146 054	149 300	

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi					Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost ¹⁾	Totalt
	Pliktig regnskapsført til virkelig verdi over resultat	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultat	Pliktig regnskapsført til virkelig verdi over utvidet resultat	Bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultat og utvidet resultat			
2021							
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	0	0	0	458	458	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0	1 435	1 435	
Utlån til og fordringer på kunder	0	6 159	70 126	0	44 556	120 841	
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	23 825	0	0	0	0	23 825	
Finansielle derivater	814	0	0	0	0	814	
Aksjer og andre egenkapitalinteresser	761	0	0	0	0	761	
Sum eiendeler	25 400	6 159	70 126	0	46 449	148 134	
Gjeld							
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	3 787	3 787	
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	0	0	92 178	92 178	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	0	1 796	35 436	37 232	
Finansielle derivater	679	0	0	0	0	679	
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	0	1 302	1 302	
Sum gjeld	679	0	0	1 796	132 703	135 178	

1) Inkluderer utstedt verdipapirgjeld underlagt sikringsbokføring.

Note 29 – Opplysninger om virkelig verdi

	Bokført verdi 2022	Virkelig verdi 2022	Nivå i verdsettelses-hierarki	Bokført verdi 2021	Virkelig verdi 2021	Nivå i verdsettelses-hierarki
Morbank						
Eiendeler						
Utlån til- og fordringer på kredittinstitusjoner	11 749	11 749	2	9 139	9 139	2
<i>Utlån til- og fordringer på kunder:</i>						
PM	74 778	74 778	2,3	72 354	72 354	2,3
BM	44 834	44 834	2,3	39 115	39 115	2,3
Verdipapirer	27 142	27 142	1,2,3	24 586	24 586	1,2,3
Derivater	1 855	1 855	2	814	814	2
Sum finansielle eiendeler	160 358	160 358		146 008	146 008	
Forpliktelser						
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 315	3 315	2	3 780	3 780	2
Innskudd fra- og gjeld til kunder	98 911	98 911	2	92 246	92 246	2
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	43 296	42 967	2	37 232	37 550	2
Derivater	2 587	2 587	2	679	679	2
Ansvarlig lånekapital	1 308	1 309	2	1 302	1 315	2
Sum finansielle forpliktelser	149 417	149 089		135 239	135 569	

	Bokført verdi 2022	Virkelig verdi 2022	Nivå i verdsettelses-hierarki	Bokført verdi 2021	Virkelig verdi 2021	Nivå i verdsettelses-hierarki
Konsern						
Eiendeler						
Utlån til- og fordringer på kredittinstitusjoner	2 694	2 694	2	1 435	1 435	2
<i>Utlån til- og fordringer på kunder:</i>						
PM	79 153	79 153	2,3	76 505	76 505	2,3
BM	51 252	51 252	2,3	44 336	44 336	2,3
Verdipapirer	27 142	27 142	1,2,3	24 586	24 586	1,2,3
Derivater	1 855	1 855	2	814	814	2
Sum finansielle eiendeler	162 096	162 096		147 676	147 676	
Forpliktelser						
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 296	3 296	2	3 787	3 787	2
Innskudd fra- og gjeld til kunder	98 813	98 813	2	92 178	92 178	2
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	43 296	42 967	2	37 232	37 550	2
Derivater	2 587	2 587	2	679	679	2
Ansvarlig lånekapital	1 308	1 309	2	1 302	1 315	2
Sum finansielle forpliktelser	149 300	148 972		135 178	135 508	

Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi regnskapsføres til amortisert kost. Se note 27 for oversikt over finansielle instrumenter til virkelig verdi samt nærmere beskrivelse av regnskapsprinsipper i note 2. Amortisert kost innebærer verdsetting av balanseposter etter opprinnelig avtalte kontantstrømmer fratrukket forventet kreditttap.

Vurdering av virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser ført til amortisert kost

Avtalt rente på utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og kunder til amortisert kost er enten en offisiell referanserente tillagt et justerbart kredittpåslag eller en flytende pt-rente. Etter bankens skjønn har utlån med slike prisbetingelser tilnærmet riktig markedspris på balansetidspunktet. Flytende renter blir kontinuerlig vurdert og justert, med relativt

kort varslingsfrist, i henhold til rentenivået i markedet. I tillegg vil endringer i kredittrisiko medføre løpende justering av avsetninger for forventet kreditttap. Utlån med referanserentebetingelser kan reforhandles kontinuerlig og banken tilstreber at disse lånene har rett markedspris til enhver tid. Etter bankens vurdering har utlånsporteføljen klassifisert til amortisert kost samlet sett en markedsverdi som ikke avviker vesentlig fra bokført verdi.

For innskudd fra kunder og gjeld til kredittinstitusjoner estimeres virkelig verdi lik bokført verdi siden disse i all hovedsak har flytende rente med kort varslingsfrist for endring.

For gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost, herunder ansvarlig lånekapital, beregnes virkelig verdi etter samme metode som verdipapirgjeld målt til virkelig verdi, jf note 2 og 27.

Note 30 – Certifikater, obligasjoner og rentefond

Morbank og konsern

Sertifikater, obligasjoner og rentefond fordelt på utstedersektor	2022	2021
Stat		
Pålydende verdi	2 100	1 000
Virkelig verdi	1 998	1 008
Annen offentlig utsteder		
Pålydende verdi	8 706	4 545
Virkelig verdi	8 678	4 581
Finansielle foretak		
Pålydende verdi	15 610	17 607
Virkelig verdi	15 373	17 803
Ikke-finansielle foretak		
Pålydende verdi	307	432
Virkelig verdi	302	433
Sum rentepapirer, pålydende verdi	26 723	23 584
Sum rentepapirer, virkelig verdi	26 351	23 825

Virkelig verdi presenteres inklusive påløpte renter. Påløpte renter i morbank og konsern utgjør 141 mill. kroner i 2022 og 69 mill. kroner i 2021.

Note 31 – Finansielle derivater

Morbank og konsern

Til virkelig verdi over resultatet	2022		
	Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelseser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer	2 615	18	11
Valutabytteavtaler	2 271	13	10
Sum valutainstrumenter	4 886	30	21
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap)	73 247	1 825	2 566
Andre rentekontrakter	0	0	0
Sum renteinstrumenter	73 247	1 825	2 566
Sum valutainstrumenter	4 886	30	21
Sum renteinstrumenter	73 247	1 825	2 566
Sum finansielle derivater i mill. kroner	78 133	1 855	2 587
Til virkelig verdi over resultatet	2021		
	Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelseser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer	2 035	24	19
Valutabytteavtaler	560	0	7
Sum valutainstrumenter	2 595	24	25
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap)	58 601	790	653
Andre rentekontrakter	499	0	0
Sum renteinstrumenter	59 100	790	653
Sum valutainstrumenter	2 595	24	25
Sum renteinstrumenter	59 100	790	653
Sum finansielle derivater i mill. kroner	61 695	814	679

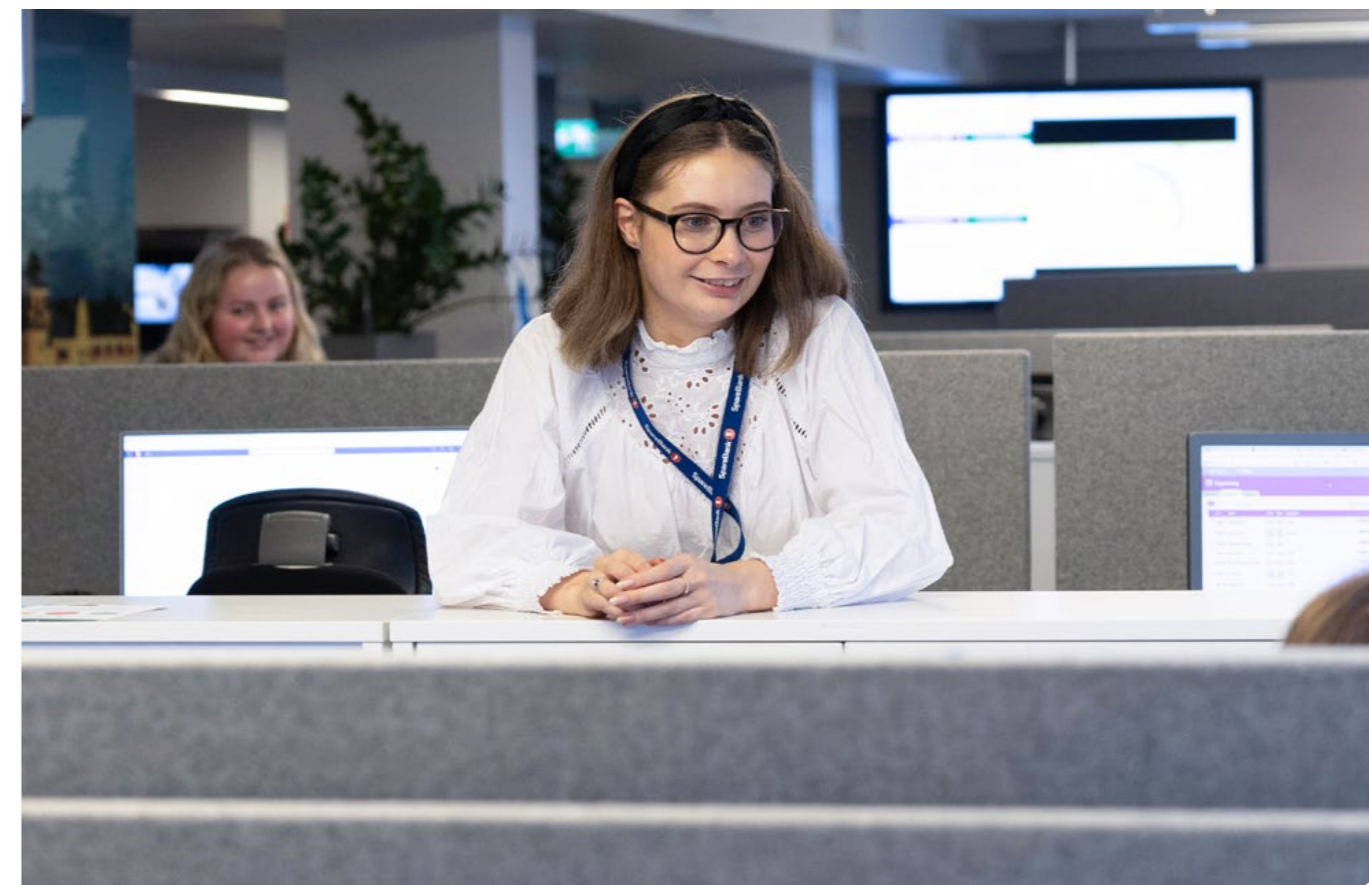
Note 32 – Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

Morbank			Konsern	
2021	2022		2022	2021
761	791	Til virkelig verdi over resultat (VV)	791	761
465	480	-Av dette børsnoterte	480	465
296	311	-Av dette unoterte	311	296

Spesifikasjon

Børsnoterte selskaper	Klassifisering	Eierandel (%)	Beholdning (antall)	Ansk.kost	Markedsverdi/bokført verdi
Totens Sparebank (egenkapitalbevis, OSE)	VV	24,6 %	1 503 661	101	331
Visa Inc. (aksjer, NYSE)	VV	0,0 %	73 400	8	150
Sum børsnoterte aksjer og egenkapitalbevis				109	480

Unoterte selskaper	Klassifisering	Eierandel (%)	Beholdning (antall)	Ansk.kost	Markedsverdi/bokført verdi
SpareBank 1 Markets AS	VV	6,0 %	191 562	58	74
Eksportfinans ASA	VV	1,3 %	3 499	46	69
Oslo Kongressenter Folkets Hus AS	VV	13,9 %	70 638	7	57
Norgesinvestor Proto AS	VV	17,0 %	150 000	15	28
VN Norge AS (antall aksjer i milliarder)	VV	2,8 %	28 071 986	40	16
Visa Inc. Preferanseaksjer (serie C)	VV	0,1 %	1 913	9	13
Fondsobligasjon i SpareBank 1 Gruppen AS	VV			31	30
Øvrige aksjer og andeler	VV			22	23
Sum unoterte aksjer og andeler				228	311
Sum aksjer, andeler og egenkapitalinteresser				337	791

Emma Rennemo jobber som kundesrådgiver ved vårt kundesenter på Youngstorget i Oslo.

Note 33 – Goodwill og andre immaterielle eiendeler

Morbank			Konsern		
2022			2022		
Immaterielle eiendeler	Goodwill	Totalt	Totalt	Goodwill	Immaterielle eiendeler
179	22	201	558	331	227
12	0	12	25	12	17
0	0	0	4	40	5
191	22	213	579	303	239
121	0	121	168	24	144
0	0	0	4	0	4
16	0	16	24	0	24
0	0	0	6	6	0
137	0	137	189	24	164
54	22	76	353	278	75
Balansført verdi 31.12					
Fordeling av balansført verdi					
0	0	0	0	0	0
19	22	41	41	22	19
0	0	0	12	12	0
0	0	0	151	151	0
5	0	5	5	0	5
6	0	6	6	0	6
0	0	0	12	12	0
0	0	0	78	78	0
0	0	0	24	4	21
23	0	23	23	0	23
54	22	76	353	278	75
Balansført verdi 31.12					

2021			2021		
Immaterielle eiendeler	Goodwill	Totalt	Totalt	Goodwill	Immaterielle eiendeler
184	22	206	557	331	226
25	0	25	31	0	31
30	0	30	30	0	30
179	22	201	558	331	227
110	0	110	147	24	123
10	0	10	13	0	13
21	0	21	34	0	34
121	0	121	168	24	144
58	22	80	390	307	83
Balansført verdi 31.12					
Fordeling av balansført verdi					
0	0	0	42	40	1
22	22	44	44	22	22
0	0	0	151	151	0
7	0	7	7	0	7
8	0	8	8	0	8
0	0	0	12	12	0
0	0	0	78	78	0
0	0	0	27	4	24
21	0	21	21	0	21
58	22	80	390	307	83
Balansført verdi 31.12					

Goodwill fremkommer som differanse mellom kjøpesum og balansførte verdier i oppkjøpt virksomhet etter at anskaffelseskost er fordelt på identifiserbare materielle og immaterielle eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser. Goodwill avskrives ikke, men den er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36. Ved vurdering av verdifall foregår vurderingen på det laveste nivå der det er mulig å identifisere kontantstrømmer. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. Negativ goodwill inntektsføres umiddelbart. Negativ goodwill knyttet til investeringen i TS/FKV ført etter egenkapitalmetoden inntektsføres umiddelbart sammen med resultatandelen fra selskapet. Andre immaterielle eiendeler avskrives lineært over beregnet levetid for den immaterielle eiendelen.

Note 34 – Eiendom, anlegg og utstyr

Morbank			Konsern		
Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt	Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt
423	351	774	765	366	1 132
17	18	35	18	25	43
0	12	12	0	12	12
440	357	796	783	380	1 162
212	292	503	346	322	668
13	22	35	21	32	53
0	0	0	0	0	0
0	10	11	0	10	10
224	303	527	367	344	711
166	0	166	152	0	152
382	54	435	567	36	603
440	357	796	783	380	1.162
51	17	68	54	24	78
0	10	10	0	10	10
491	364	854	837	394	1 231
224	303	527	367	344	711
14	18	32	24	27	51
0	0	0	0	0	0
0	10	10	0	10	10
239	311	550	391	361	752
145	0	145	140	0	140
398	53	450	587	33	619

Sikkerhetsstillelse

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Anskaffelseskost av avskrevne eiendeler

Anskaffelseskost av fullt ut avskrevne eiendeler som fortsatt er i bruk i banken i 2022 utgjør 314 mill. kroner. I 2021 utgjorde dette 160 mill. kroner.

Bruttoverdi av anleggsmidler som er midlertidig ute av drift

Konsernet har ikke anleggsmidler som midlertidig er ute av drift per 31.12.2022.

Investerings eiendommer (1 000 kr)

Morbank					Konsern					
Verdi	Tilg./avg./avskr.	Verdi	Utleid per	Verdi	Tilg./avg./avskr.	Verdi	Utleid per	Verdi	Utleid per	
01.01.2022		31.12.2022	Leieinnt.	31.12.2022		01.01.2022		31.12.2022	31.12.2022	
5 144	-303	4 840	409	53 %	Brugata 7 - Brumunddal	5 144	-303	4 840	409	53 %
5 144	-303	4 840	409	Totalt		5 144	-303	4 840	409	
		7 400			Virkelig verdi			7 400		
Verdi	Tilg./avg./avskr.	Verdi	Utleid per	Verdi	Tilg./avg./avskr.	Verdi	Utleid per	Verdi	Utleid per	
01.01.2021		31.12.2021	Leieinnt.	31.12.2021		01.01.2021		31.12.2021	31.12.2021	
5 447	-303	5 144	390	53 %	Brugata 7 - Brumunddal	5 447	-303	5 144	390	53 %
5 447	-303	5 144	390	Totalt		5 447	-303	5 144	390	
		8 391			Virkelig verdi			8 391		

Virkelig verdi av investerings eiendommen er basert på takst foretatt av uavhengig takstmann.

Note 35 – Leieavtaler

Bruksrett			Konsern	
Morbank			2022	2021
2021	2022	Bruksrett bygninger der morbank og konsernet er leietaker		
192	166	Bruksrett bygninger 01.01	152	156
2	9	Indeksregulering av bruksretten	9	2
5	13	Tilgang bruksrett	23	22
4	-3	Justering av diskonteringsrente og opsjoner	-3	7
38	40	Avskrivninger	41	35
166	145	Balansført bruksrett 31.12	140	152

Forpliktelse			Konsern	
Morbank			2022	2021
2021	2022	Udiskontert leieforpliktelse og forfall av betalinger		
-40	-44	Mindre enn 1 år	-39	-40
-37	-41	1–2 år	-36	-32
-35	-29	2–3 år	-29	-28
-25	-14	3–4 år	-18	-22
-13	-12	4–5 år	-12	-16
-43	-35	Mer enn 5 år	-40	-47
-193	-175	Totale udiskonterte leieforpliktelse per 31.12	-175	-184

Leieforpliktelse bygninger			Konsern	
2021	2022		2022	2021
199	173	Leieforpliktelse 01.01	157	161
2	8	Indeksregulering av leieforpliktelsen	7	2
5	13	Nye leieavtaler i perioden	23	22
4	-3	Justering av diskonteringsrente og opsjoner	-3	7
40	40	Leiebetalinger i perioden - avdrag	40	37
4	4	Renter på leieforpliktelsen	4	4
173	156	Balansført leieforpliktelse per 31.12	149	157
38	44	Kortsiktige leieforpliktelse	33	36
136	113	Langsiktige leieforpliktelse	116	121
40	40	Netto kontantstrøm fra leieforpliktelse	40	37

Resultat			Konsern	
Morbank			2022	2021
2021	2022	Resultateffekter		
4	4	Rentekostnad	4	4
38	40	Avskrivninger	41	35
-1	0	Tilbakeført avskrivning tidligere periode	0	-1
41	44	Sum kostnader IFRS 16	45	38

Andre leiekostnader innregnet i resultatet i perioden			Konsern	
2021	2022		2022	2021
0	0	Driftskostnader knyttet til kortsiktige leieavtaler (inkl. kortsiktige leieavtaler med lav verdi)	0	1
1	2	Driftskostnader knyttet til eiendeler av lav verdi (eks. kortiktige leieavtaler over)	2	2
1	2	Totale leiekostnader inkludert i andre driftskostnader	2	2

Leieavtalene inneholder ikke restriksjoner på konsernets utbyttepolitikk eller finansieringsmuligheter.

Konsernet har ikke restverdigaranti knyttet til sine leieavtaler.
 Konsernet har inngått en leieavtale som starter etter 31.12.2022 hvor ikke balansført forpliktelse er 6,6 mill. kroner.
 Konsernet har ikke kjøpsopsjoner på noen av sine leieavtaler.
 Konsernet har ikke benyttet seg av hasteendringene som ble gjort i IFRS 16 som følge av COVID-19.

Viser til note 8 for opplysninger om leieavtaler der konsernet er utleier.

Note 36 – Andre eiendeler

Morbank			Konsern	
2021	2022		2022	2021
273	273	Kapitalinnskudd pensjonskasse	273	273
41	19	Opptjente, ikke mottatte inntekter	20	43
77	76	Forskuddsbetalte, ikke påløpte kostnader	136	150
0	20	Uoppgjorte handler	20	0
59	142	Øvrige eiendeler	350	225
450	529	Andre eiendeler	798	691

Note 37 – Innskudd fra og gjeld til kunder

Morbank			Konsern	
2021	2022	Innskudd fra og gjeld til kunder	2022	2021
84 475	87 256	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	87 158	84 407
7 771	11 655	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	11 655	7 771
92 246	98 911	Sum innskudd fra og gjeld til kunder	98 813	92 178
		Av totale innskudd utgjør:		
2 130	3 776	Fastrenteinnskudd, bokført verdi	3 776	2 130
11	0	Termininnskudd, bokført verdi	0	11

Morbank			Konsern	
2021	2022	Innskudd fordelt på sektor og næring	2022	2021
51 281	54 743	Lønnstakere o.l	54 743	51 281
7 564	9 242	Offentlig forvaltning	9 242	7 564
1 443	1 315	Primærnæringer	1 315	1 443
435	759	Trebearbeidende industri	759	435
1 283	1 403	Annen industri	1 403	1 283
2 236	2 423	Bygg og anlegg	2 423	2 236
118	688	Kraft- og vannforsyning	688	118
2 334	1 937	Varehandel	1 937	2 334
448	520	Hotell- og restaurantdrift	520	448
4 933	4 899	Eiendomsdrift	4 899	4 933
18 222	19 213	Forretningsmessig tjenesteyting	19 115	18 154
1 950	1 769	Transport og kommunikasjon	1 769	1 950
92 246	98 911	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	98 813	92 178

Morbank			Konsern	
2021	2022	Innskudd fordelt på geografiske områder	2022	2021
42 401	46 214	Innlandet	46 116	42 334
16 708	18 809	Viken	18 809	16 708
27 500	28 050	Oslo	28 050	27 500
4 032	4 158	Landet for øvrig	4 158	4 032
1 604	1 680	Utland	1 680	1 604
92 246	98 911	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	98 813	92 178

Note 38 – Verdipapirgjeld

Morbank og konsern

	2022	2021
Sertifikatgjeld		
– pålydende verdi	0	500
– bokført verdi	0	500
Obligasjonsgjeld		
– pålydende verdi (omregnet til NOK med valutakurs ved innregning)	37 351	30 884
– bokført verdi	36 852	31 234
Etterstilt senior obligasjonsgjeld		
– pålydende verdi	6 500	5 500
– bokført verdi	6 444	5 498
Tidsbegrenset ansvarlig lån		
– pålydende verdi	1 300	1 300
– bokført verdi	1 308	1 302
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, pålydende verdi	43 851	36 884
Sum ansvarlig lånekapital, pålydende verdi	1 300	1 300
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, bokført verdi	43 296	37 232
Sum ansvarlig lånekapital, bokført verdi	1 308	1 302
Gjennomsnittlig rente sertifikatgjeld	0,9 %	1,0 %
Gjennomsnittlig rente obligasjonsgjeld (inkludert tilhørende rentederivater)	2,3 %	1,1 %
Gjennomsnittlig rente etterstilt senior obligasjonsgjeld (inkludert tilhørende rentederivater)	2,6 %	1,4 %
Gjennomsnittlig rente tidsbegrenset ansvarlig lån	3,3 %	1,8 %

Verdipapirgjeld fordelt på forfallstidspunkt ¹⁾

	2022	2021
2022		4 829
2023	7 453	7 422
2024	9 571	9 077
2025	5 297	5 297
2026	2 020	1 020
2027	12 531	2 261
2028	5 580	5 580
2029	142	142
2030	146	146
2031	250	250
2032	715	715
2033	1 056	1 056
2034	390	390
Sum verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital, pålydende verdi	45 151	38 184

1) Forfallstidspunktet er satt til første mulighet for innfrielse (call-dato).

Morbank og konsern

Endring i verdipapirgjeld	2022	Emittert	Forfalt / innløst	Øvrige endringer	2021
Sertifikatgjeld, nominell verdi	0	0	-500	0	500
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	37 351	10 542	-4 381	305	30 884
Etterstilt senior obligasjonsgjeld, nominell verdi	6 500	1 000	0	0	5 500
Tidsbegrenset ansvarlig lån, nominell verdi	1 300	500	-500	0	1 300
Opptjente renter	328	0	0	132	196
Verdijusteringer*	-874	0	0	-1 028	154
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital, bokført verdi	44 604	12 042	-5 381	-592	38 534

* Herav urealisert agio på MNOK 1 443 i perioden og MNOK 1 476 akkumulert.

Endring i verdipapirgjeld	2021	Emittert	Forfalt / innløst	Øvrige endringer	2020
Sertifikatgjeld, nominell verdi	500	500	0	0	0
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	30 884	6 677	-8 283	2 290	30 199
Etterstilt senior obligasjonsgjeld, nominell verdi	5 500	3 000	0	0	2 500
Tidsbegrenset ansvarlig lån, nominell verdi	1 300	0	0	0	1 300
Opptjente renter	196	0	0	12	184
Verdijusteringer	154	0	0	-1 916	2 070
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital, bokført verdi	38 534	10 177	-8 283	386	36 254

Endring i forpliktelses fra finansiering	2021	Kontantstrøm	Påløpt rente	Andre effekter		2022
				Valuta-effekter	Verdi-justeringer	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	37 232	6 967	126	1 443	-2 472	43 296
Ansvarlig lånekapital	1 302	0	6	0	0	1 302
Sum	38 534	6 967	132	1 443	-2 472	44 604

Endring i forpliktelses fra finansiering	2020	Kontantstrøm	Påløpt rente	Andre effekter		2021
				Valuta-effekter	Verdi-justeringer	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	34 952	3 685	12	-1 310	-106	37 232
Ansvarlig lånekapital	1 302	0	0	0	0	1 302
Sum	36 254	3 685	12	-1 310	-106	38 534

Verdipapirgjelden presenteres netto egenbeholdning og bokført verdi inkluderer påløpte renter.

En andel av verdipapirgjelden, 658 mill. kroner per 31.12.2022, var øremerket til virkelig verdi over resultatet og utvidet resultatregnskap. Den delen av endringen i virkelig verdi som kan henføres til endringer i forpliktelsens kredittrisiko, føres over utvidet resultatregnskap. Akkumulert effekt av endret kredittrisiko på verdipapirgjeld til virkelig verdi var ved utgangen av 2022 et urealisert tap på 2 mill. kroner. Ved utgangen av 2021 var det tilsvarende et urealisert tap på 15 mill. kroner. Endring i virkelig verdi på

verdipapirgjelden som skyldes endring i egen kredittrisiko, 13 mill. kroner, ble ført over utvidet resultatregnskap i 2022. Differansen mellom forpliktelsens balanseførte verdi, 658 mill. kroner, og forpliktelsens pålydende verdi, 652 mill. kroner, var 6 mill. kroner. Herav utgjorde påløpte renter 7 mill. kroner.

Konsernet estimerer beløpet for endring i forpliktelsens virkelige verdi som kan henføres til endringer i forpliktelsens kredittrisiko med tilnærmet lik metode som beskrives i veiledning til anvendelse av IFRS 9 Finansielle instrumenter B5.7.18.

Note 39 – Sikringsbokføring

Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler. Markedsrisiko knyttet til renterisiko oppstår som følge av at rentebærende eiendeler og forpliktelser har ulike gjenstående rentebindingstid. Styring av markedsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer, og fastsettes årlig gjennom revisjon av styringsdokument for markedsrisiko. Risikoeksponering og -utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til bankens styre og ledelse. Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen med hensyn til parallellskift i rentekurven og vridning i rentekurven (rentekurverisiko). Renterisikoen holdes tilfredsstillende lav gjennom å matche rentebindingen på bankens forpliktelser med rentebindingen på bankens eiendeler.

Kupongen på utstedt verdipapirgjeld består av en markedsrentekomponent og et utstederspesifikt kredittrisikopåslag. For verdipapirinnlån

Morbank og konsern

Opplysninger om sikringsinstrumentene

2022	Nominelt beløp på sikringsinstrumentet	Balanseført beløp på sikringsinstrumentet			Endringer i virkelig verdi benyttet for å beregne ineffektivitet
		Eiendeler	Forpliktelser	Regnskapslinje i balansen	
Verdipapirgjeld i NOK	11 331	31	388	Finansielle derivater	-408
Verdipapirgjeld i EUR	22 307	454	1 693	Finansielle derivater	-1 441
Sum	33 638	486	2 081		-1 849

2021	Nominelt beløp på sikringsinstrumentet	Balanseført beløp på sikringsinstrumentet			Endringer i virkelig verdi benyttet for å beregne ineffektivitet
		Eiendeler	Forpliktelser	Regnskapslinje i balansen	
Verdipapirgjeld i NOK	8 381	88	14	Finansielle derivater	-248
Verdipapirgjeld i EUR	17 535	512	305	Finansielle derivater	-902
Sum	25 916	601	319		-1 150

Opplysninger om sikringsinstrumentene

2022	Nominelt beløp på sikringsobjektet	Balanseført beløp på sikringsobjektet	Akkumulert verdiendring på sikringsobjektet som følge av virkelig verdi sikring	Regnskapslinje i balansen	Endringer i virkelig verdi benyttet for å beregne ineffektivitet
Verdipapirgjeld i EUR	22 307	21 947	-1 172	Verdipapirgjeld	1 396
Sum	33 638	32 983	-1 579		1 792

2021	Nominelt beløp på sikringsobjektet	Balanseført beløp på sikringsobjektet	Akkumulert verdiendring på sikringsobjektet som følge av virkelig verdi sikring	Regnskapslinje i balansen	Endringer i virkelig verdi benyttet for å beregne ineffektivitet
Verdipapirgjeld i EUR	17 535	17 788	224	Verdipapirgjeld	889
Sum	25 916	26 262	213		1 133

Opplysninger om ineffektivitet ved sikring

2022	Ineffektivitet innregnet i resultatet	Regnskapslinje i resultatet
Verdipapirgjeld i NOK	-13	Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser
Verdipapirgjeld i EUR	-45	Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser
Sum	-58	

2021	Ineffektivitet innregnet i resultatet	Regnskapslinje i resultatet
Verdipapirgjeld i NOK	-3	Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser
Verdipapirgjeld i EUR	-13	Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser
Sum	-17	

med fast rente sikrer banken seg mot verdiendringer som skyldes endringer i markedsrenter (IBOR). Både IBOR og kredittisikopåslaget er vesentlige komponenter ved beregning av virkelig verdi på fastrenteinnlån, men IBOR-komponenten vurderes å være den dominerende.

Banken benytter virkelig verdi-sikring, hvor verdipapirutstedelsene inngår i et sikringsforhold med individuelt tilpassede sikringsderivater. I alle bankens sikringsforhold per 31.12.2022 har sikringsobjektet og sikringsinstrumentet samme hovedstol samt lik løpetid og kupong på det faste benet (1:1 sikring). Den faste renten byttes til flytende rente på tre måneders basis. Netto kontantstrømmer for verdipapirutstedelser med fast rente i sikringsforhold blir følgelig lik kontantstrømmen for en tilsvarende verdipapirutstedelse med flytende tre måneders IBOR-rente.

Informasjon om løpetid og rentebetingelser på sikringsinstrumentene

2022	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	Over 5 år	Totalt
Verdipapirgjeld i NOK, nominelt beløp	0	1 100	9 381	850	11 331
Verdipapirgjeld i NOK, gjennomsnittlig rente på fast ben		2,1 %	2,7 %	2,6 %	2,7 %
Verdipapirgjeld i EUR, nominelt beløp	5 022	0	9 856	7 430	22 307
Verdipapirgjeld i EUR, gjennomsnittlig rente på fast ben	0,9 %		1,0 %	0,6 %	0,8 %
2021	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	Over 5 år	Totalt
Verdipapirgjeld i NOK, nominelt beløp	0	350	4 920	3 111	8 381
Verdipapirgjeld i NOK, gjennomsnittlig rente på fast ben		4,1 %	2,3 %	2,4 %	2,4 %
Verdipapirgjeld i EUR, nominelt beløp	0	0	10 108	7 428	17 535
Verdipapirgjeld i EUR, gjennomsnittlig rente på fast ben			0,6 %	0,6 %	0,6 %

Ineffektivitet i bankens sikringsforhold oppstår hovedsakelig på grunn av virkelig verdjusteringer av det flytende benet i sikringsinstrumentet samt bruk av ulike rentekurver for diskontering av sikringsinstrument og sikringsobjekt på grunn av kredittspredkomponenten. Etter innregning endres rentekurvene for sikringsinstrument og sikringsobjekt likt.

I sikringsforhold av verdipapirgjeld i EUR er det benyttet sikringsinstrumenter (rente- og valutaswapper) som inkluderer en basismargin på valuta. Basismarginen holdes utenfor sikringsforholdet i samsvar med nr. 6.5.16 i IFRS 9 og verdiendringer som skyldes endringer i basismarginen innregnes på separate linjer i utvidet resultat og i oppstilling over endringer i egenkapitalen. I 2022 har basismarginendringer på 64 mill. kroner medført en skattejustert økning av totalresultatet og egenkapitalen med 48 mill. kroner.

Referanserentene som er del av bankens sikrede risiko er NIBOR og EURIBOR. Eksponeringen fremkommer over, fordelt på NIBOR-relatert verdipapirgjeld i NOK og EURIBOR-relatert verdipapirgjeld i EUR. Det er ikke kjent om eller når inngåtte avtaler med anvendte IBOR-renter skal over på alternative referanserenter. Endringene IASB har implementert gjennom "IBOR reform - Phase 2" sikrer imidlertid at inngåtte sikringsforhold kan videreføres uberørt av IBOR-reformen, jf. nærmere beskrivelse under regnskapsprinsipper.

Martin Johansen og Siw Kristiansen Berg er finansrådgivere ved bankens kontor i Asker.

Note 40 – Annen gjeld og forpliktelse

Morbank			Konsern		
2021	2022	Annen gjeld og balanseført forpliktelse	2022	2021	
84	78	Påløpne kostnader og forskuddsbetalte inntekter	115	114	
29	30	Avsetninger	30	28	
80	75	Pensjonsforpliktelser (se note 24)	75	80	
80	98	Leverandørgjeld	103	86	
0	0	Uoppgjorte handler	0	0	
173	156	Leieforpliktelser (se note 35)	149	157	
175	204	Annen gjeld	256	272	
620	641	Sum annen gjeld og balanseført forpliktelse	727	737	
Stilte garantier mv. (avtalte garantibeløp)					
528	655	Betalingsgarantier	606	479	
441	536	Kontraktsgarantier	444	349	
83	84	Lånegarantier	84	83	
181	134	Annet garantiansvar	134	181	
1 233	1 409	Sum stilte garantier	1 268	1 092	
Andre forpliktelser ikke balanseført					
10 760	10 137	Ubenyttede kreditter	10 036	10 670	
4 611	0	SNPA Boligkreditt	0	4 611	
0	0	SNPA Næringskreditt	0	0	
4 985	4 408	Innvilgede lånetilsagn (ikke diskontert)	4 704	5 323	
20 357	14 545	Sum andre forpliktelser	14 740	20 604	
22 210	16 595	Totale forpliktelser	16 735	22 432	

Bygg	Verdipapir	Sum	Pantstillelser	Sum	Verdipapir	Bygg
<i>Pantstillelse 2022</i>						
0	13 886	13 886	Tilhørende forpliktelse 2022	13 886	13 886	0
<i>Pantstillelse 2021</i>						
0	12 735	12 735	Tilhørende forpliktelse 2021	12 735	12 735	0

SNPA (Shareholder Note Purchase Agreement)

For forpliktelsen knyttet til OMF-foretakene (SNPA) se Note 9 Overføring av finansielle eiendeler.

SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Østlandet har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet i SpareBank 1 Boligkreditt AS. For detaljer se Note 9 Overføring av finansielle eiendeler.

SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Østlandet har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet i SpareBank 1 Næringskreditt AS. For detaljer se Note 9 Overføring av finansielle eiendeler.

Pantstillelser

Pantstillelser i verdipapirer består i sin helhet av verdipapirer stillet som sikkerhet for D-lånsadgang i Norges Bank.

Pågående rettsvister

Konsernet er part i rettsvister med et økonomisk omfang som vurderes til ikke å ha vesentlig betydning for konsernets økonomiske stilling. Det er foretatt tapsavsetninger i de saker hvor det er funnet grunnlag for dette.

Note 41 – Egenkapitalbevis og eierstruktur

Bankens eierandelskapital (kapital innbetalt i egenkapitalbevis) utgjør 5 791 489 493 kroner fordelt på 115 829 789 egenkapitalbevis, hvert pålydende 50,00 kroner. Per 31.12.2022 var det 5 777 egenkapitalbevis (5 658 per 31.12.2021) i SpareBank 1 Østlandet.

Eierandelskapitalen er tatt opp på følgende måte (i hele kroner):

År	Hendelse	Endring eierandelskapital	Total eierandelskapital	Antall egenkapitalbevis
2015	Banken konverterte 60 prosent av grunnfondskapitalen til eierandelskapital		3 987 000 000	79 740 000
2016	Rettet emisjon	1 323 126 999	5 310 126 999	106 202 540
2017	Børsnotering og ansattemisjon	48 745 351	5 358 872 350	107 179 987
2018	Rettet emisjon	407 103 743	5 765 976 093	115 319 521
2019	Rettet emisjon og reparasjonemisjon, ansattemisjon	25 513 400	5 791 489 493	115 829 789
2020			5 791 489 493	115 829 789
2021			5 791 489 493	115 829 789
2022			5 791 489 493	115 829 789

20 største eiere av egenkapitalbevis	2022		2021		
	Antall egenkapitalbevis	Andel i prosent	Antall egenkapitalbevis	Endring	Type konto
Sparebankstiftelsen Hedmark	60 404 892	52,15%	60 404 892	-	Ordinær
Landsorganisasjonen i Norge	11 121 637	9,60%	11 121 637	-	Ordinær
Pareto Invest AS	3 602 685	3,11%	3 300 861	301 824	Ordinær
Fellesforbundet	2 391 954	2,07%	2 391 954	-	Ordinær
Geveran Trading Co LTD	2 301 587	1,99%	1 952 005	349 582	Ordinær
VPF Eika Egenkapitalbevis	2 186 236	1,89%	1 996 144	190 092	Ordinær
Pareto AS	1 802 681	1,56%	522 681	1 280 000	Ordinær
Spesialfondet Borea Utbytte	1 567 586	1,35%	616 021	951 565	Ordinær
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund	1 313 555	1,13%	1 313 555	-	Ordinær
Kommunal Landspensjonskasse Gjensidig Forsikring	1 171 544	1,01%	229 843	941 701	Ordinær
VPF Odin Norge	871 218	0,75%	1 621 218	(750 000)	Nominee
The Bank of New York Mellon SA/NV (nominee)	868 454	0,75%	888 454	(20 000)	Nominee
Landkreditt Utbytte	850 000	0,73%	1 000 000	(150 000)	Ordinær
Tredje AP-fonden	804 750	0,69%	804 750	-	Nominee
Fagforbundet	622 246	0,54%	622 246	-	Ordinær
State Street Bank and Trust Company (nominee)	596 747	0,52%	735 862	(139 115)	Ordinær
Brown Brothers Harriman & Co. (nominee)	568 688	0,49%	568 688	-	Ordinær
JPMorgan Chase Bank, London (nominee)	544 401	0,47%	544 401	-	Nominee
Industri Energi	479 443	0,41%	479 443	-	Nominee
VPF Storebrand Norge	470 250	0,41%	313 561	156 689	Ordinær
Sum 20 største eiere av egenkapitalbevis	94 540 554	81,62%	91 428 216	3 112 338	↑
Øvrige eiere	21 289 235	18,38%	24 401 573	(3 112 338)	↓
Totalt antall egenkapitalbevis	115 829 789	100,00%	115 829 789		

Eierandelsebrøk		
Morbank	2022	2021
Egenkapitalbevis	5 791	5 791
Utjevningsfond	4 361	3 776
Overkursfond	848	848
Fond for urealiserte gevinster	340	322
A. Sum eierandelskapital	11 340	10 737
Grunnfond	4 689	4 438
Gavefond	16	21
Fond for urealiserte gevinster	146	138
B. Sum grunnfondskapital	4 851	4 597
Avsatt utbytte og annen eierandelskapital	788	695
Avsatt kundeutbytte og gaver	337	301
Sum egenkapital ekskl. hybridkapital	17 316	16 330
Sum egenkapital til utdeling:		
Eierandelsbrøk A/(A+B) etter disponering ¹⁾	70,0 %	70,0 %
EK-bevis utstedt 31.12.	115 829 789	115 829 789
EK-bevis med rett til utbytte	115 829 789	115 829 789
Gjennomsnittlig EK-bevis	115 829 789	115 829 789

¹⁾ Eierandelsbrøken rapporteres eksklusiv utbytte. Gjennomsnittlig eierandelsbrøk benyttes til fordeling av resultat og utbytte. Se Hovedtall for oversikt over gjennomsnittlig eierandelsbrøk over tid.

Beregning av resultat per egenkapitalbevis		
	2022	2021
Konsernets årsresultat	1 948	2 022
– renter på hybridkapital ført direkte mot egenkapitalen	47	27
– ikke-kontrollerende eierinteressers andel av årsresultatet	21	9
Årsresultat som fordeles mellom egenkapitalbeviserne og grunnfondskapitalen	1 880	1 985
Resultat til egenkapitalbevisere, fordelt etter gjennomsnittlig egenkapitalbevisbrøk	1 316	1 385
Gjennomsnittlige antall egenkapitalbevis	115 829 789	115 829 789
Resultat per egenkapitalbevis	11,37	11,96

Note 42 – Investeringer i datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Firma	Type virksomhet	Ansk. tidsp.	Forretningskontor og hovedkontor²⁾	Eierandel i prosent ¹⁾
Aksjer eid av morbanken				
Investering i datterselskaper				
Vato AS	Utleie av fast eiendom	1981	Hamar, Norge	100,00 %
EiendomsMegler 1 Innlandet AS	Eiendomsmegling	1988	Hamar, Norge	100,00 %
SpareBank 1 Finans Østlandet AS	Finansieringsvirksomhet	1995	Hamar, Norge	90,10 %
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus konsern	Eiendomsmegling	2016	Oslo, Norge	100,00 %
Youngstorget 5 AS	Utleie av fast eiendom	2017	Oslo, Norge	100,00 %
SpareBank 1 ForretningPartner Østlandet konsern	Regnskap og økonomisk rådgivning	2018	Hamar, Norge	100,00 %
Investeringer i tilknyttede selskaper				
SpareBank 1 Boligkreditt AS	Kredittforetak	2007	Stavanger, Norge	22,42 %
SpareBank 1 Næringskreditt AS	Kredittforetak	2012	Stavanger, Norge	15,66 %
SpareBank 1 Kreditt AS	Annen kredittgivning	2012	Trondheim, Norge	19,24 %
SpareBank 1 Betaling AS	Betalingsformidling	2015	Oslo, Norge	18,10 %
SpareBank 1 Bank og Regnskap AS	Rådgivning	2017	Trondheim, Norge	25,00 %
BN Bank ASA	Bankvirksomhet	2019	Trondheim, Norge	9,99 %
SpareBank 1 Gjeldsinformasjon AS	Innkasso- og kredittopplysningsvirksomhet	2020	Oslo, Norge	14,68 %
SpareBank 1 Forvaltning AS	Handel med og investering i fast eiendom, verdipapirer og andre formuesobjekter	2020	Oslo, Norge	6,26 %
SpareBank 1 Kundepleie AS	Utvikling og utlisensiering av CRM-system	2021	Trondheim, Norge	26,67 %
Investeringer i felleskontrollert virksomhet				
SpareBank 1 Gruppen AS	Finansielt holdingselskap	2006	Tromsø, Norge	12,40 %
SpareBank 1 Utvikling DA	Utvikle, drive frem og koordinere samarbeidet i SpareBank 1 Alliansen	2006	Oslo, Norge	18,00 %
Aksjer eid av datterselskaper				
Investeringer i tilknyttede selskap i SpareBank 1 Finans Østlandet AS				
SpareBank 1 Mobilitet Holding AS*	Investere i virksomhet innen mobilitetsområdet	2021	Hamar, Norge	30,66 %

* SpareBank 1 Mobilitet Holding AS eier 47,17 prosent av aksjene i bilabonnementselskapet Fleks AS. Konsernets indirekte eierandel i Fleks AS blir 14,46 prosent

¹⁾ Stemmeandel og eierandel er lik for alle selskaper

²⁾ Forretnings- og hovedkontor er det samme for alle selskaper bortsett fra SpareBank 1 Gruppen AS som har hovedsted for virksomheten i Oslo.

Aksjer i datterselskaper morbank

Investeringer er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Det foretas full konsolidering i konsernregnskapet .

2022	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer	Eiendeler	Kortsiktig gjeld	Langsiktig gjeld	Sum inntekter	Sum kostnader	Selskapets årsresultat	Bokført verdi
SpareBank 1 Finans Østlandet AS konsern	1 770	1 770 000	11 083	62	9 146	288	113	125	1 506
Sum investering i kredittinstitusjoner	1 770	1 770 000	11 083	62	9 146	288	113	125	1 506
EiendomsMegler 1 Innlandet AS	12	12 400	82	25	39	132	129	2	20
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS konsern	1	1	131	28	39	198	185	10	58
SpareBank 1 ForretningPartner Østlandet konsern	30	300 000	131	27	14	170	174	-5	124
Vato AS	1	352	12	1	2	5	3	1	9
Youngstorget 5	23	231 948	134	2	8	15	9	5	148
Sum investering i andre datterselskaper									359
Sum investeringer i konsernselskap morbank									1 865

2021	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer	Eiendeler	Kortsiktig gjeld	Langsiktig gjeld	Sum inntekter	Sum kostnader	Selskapets årsresultat	Bokført verdi
SpareBank 1 Finans Østlandet AS konsern	1 520	1 444 000	9 625	108	7 817	355	103	183	1 444
Sum investering i kredittinstitusjoner	1 520	1 444 000	9 625	108	7 817	355	103	183	1 444
EiendomsMegler 1 Innlandet AS	12	12 400	69	48	5	130	125	3	20
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS konsern	1	1	152	67	39	219	200	15	58
TheVit AS konsern	30	212 040	139	48	23	191	192	-2	80
Vato AS	0,6	352	12	6	2	5	3	1	9
Youngstorget 5	23	231 948	135	2	9	17	11	5	148
Sum investering i andre datterselskaper									314
Sum investeringer i konsernselskap morbank									1 758

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Konserntall er presentert etter egenkapitalmetoden.

Morbank			Konsern	
2021	2022		2022	2021
4 510	4 638	Balansført verdi per 01.01.	5 642	5 325
128	200	Tilgang/avgang	215	205
0	0	Nedskrivning	0	0
0	0	EK-endringer	106	24
0	0	Resultatandel	186	361
0	0	Utbetalt utbytte	-144	-272
4 638	4 838	Balansført verdi per 31.12.	6 004	5 642

Inntekter fra investeringer i datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Morbank			Konsern	
2021	2022		2022	2021
233	87	Utbytte SpareBank 1 Gruppen AS	0	0
19	16	Utbytte SpareBank 1 Boligkreditt AS	0	0
7	1	Utbytte SpareBank 1 Næringskreditt AS	0	0
9	3	Utbytte EiendomsMegler 1 Innlandet AS	0	0
12	14	Utbytte EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS	0	0
120	190	Utbytte SpareBank 1 Finans Østlandet AS	0	0
2	1	Utbytte AS Vato	0	0
0	20	Utbytte BNBANK	0	0
14	0	Utbytte SpareBank 1 Kreditt AS	0	0
0	20	Utbytte SpareBank 1 Forvaltning AS	0	0
4	5	Utbytte andre konsernselskaper	0	0
0	0	Resultatandel SpareBank 1 Gruppen AS	111	299
0	0	Resultatandel SpareBank 1 Boligkreditt AS	1	17
0	0	Resultatandel SpareBank 1 Næringskreditt AS	3	5
0	0	Resultatandel SpareBank 1 Kreditt AS	9	13
0	0	Resultatandel SpareBank 1 Betaling AS	12	-13
0	0	Resultatandel BN Bank ASA	58	47
0	0	Resultatandel SpareBank 1 Forvaltning AS	11	9
0	0	Resultatandeler andre konsernselskaper	-19	-15
40	22	Netto realisasjon og andre konserneffekter	0	43
461	379	Sum netto resultat fra eierinteresser	186	405

Konsernets eierandeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper

2022	Felleskontrollert virksomhet				Tilknyttede selskaper					Øvrige tilknyttede selskaper ³⁾
	SpareBank 1 Gruppen konsern ¹⁾	SpareBank 1 Utvikling DA	SpareBank 1 Boligkreditt AS ²⁾	SpareBank 1 Næringskreditt AS ²⁾	SpareBank 1 Kreditt AS	SpareBank 1 Betaling AS	BN Bank ASA ²⁾	SpareBank 1 Forvaltning AS		
Eierandel i prosent	12,40%	18,00%	22,42%	15,66%	19,24%	18,10%	9,99%	6,26%		
Antall aksjer	267 394		17 484 191	2 542 115	771 883	4 978 961	1 410 222	230 460		
Omløpsmidler	11 143	64	63 604	1 790	1 490	1	4 320	43	26	
Anleggsmidler	3 910	129	956	28	18	226	176	52	116	
Sum eiendeler	15 053	193	64 560	1 819	1 508	227	4 495	95	142	
Kortsiktig gjeld	744	50	55	2	1170	0	2 396	42	0	
Langsiktig gjeld	12 474	0	61 631	1 496	47	0	1 550	1	0	
Egenkapital	1 836	142	2874	321	291	227	405	52	142	
Sum gjeld og egenkapital	15 053	193	64 560	1 819	1 508	227	4 495	95	142	
Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av egenkapitalen	405									

Fortsettes på neste side

2022	Felleskontrollert virksomhet				Tilknyttede selskaper					Øvrige tilknyttede selskaper ³⁾
	SpareBank 1 Gruppen konsern ¹⁾	SpareBank 1 Utvikling DA	SpareBank 1 Boligkreditt AS ²⁾	SpareBank 1 Næringskreditt AS ²⁾	SpareBank 1 Kreditt AS	SpareBank 1 Betaling AS	BN Bank ASA ²⁾	SpareBank 1 Forvaltning AS		
Driftsinntekter	2 396	304	24	7	166	0	113	49	8	
Driftskostnader (inkl. tap)	2 211	301	14	3	155	0	35	34	7	
Driftsresultat før skatt	185	3	10	4	12	0	78	15	2	
Andeler fra selskaper ført etter egenkapitalmetoden	-4	0	0	0	0	12	0	0	23	
Skattekostnad	32	0	0	1	3	-	19	4	0	
Resultat for regnskapsåret	148	3	10	3	9	12	59	11	25	
Utvidet resultat	151	3	115	3	8 824	12	60	11	25	
Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av resultatet	37									

Bokført verdi i morbank	753	129	2 624	320	254	239	414	44	62
Bokført verdi i konsernet	1 617	129	2 672	321	301	227	543	52	142

1) Eierandelen på 12,40 % er i SpareBank 1 Gruppen AS

2) Vår andel av resultatet vist i tabellen over avviker fra resultatandelen i konsernregnskapet. Dette skyldes endrede eierandeler gjennom året samt at resultatandelen i konsernet er korrigert for renter på hybridkapital. Resultatandel som tas inn i konsernet kan også være korrigert for endringer tidligere år.

3) I øvrige tilknyttede selskaper inngår SpareBank 1 Gjeldsinformasjon AS, SpareBank 1 Bank og Regnskap AS, SpareBank 1 Kundepleie AS samt SpareBank 1 Mobilitet Holding AS.

Sum bokført verdi i morbank felleskontrollert virksomhet	882
Sum bokført verdi i konsern felleskontrollert virksomhet	1 746
Sum bokført verdi i morbank tilknyttet virksomhet	3 956
Sum bokført verdi i konsern tilknyttet virksomhet	4 258

2021	Felleskontrollert virksomhet				Tilknyttede selskaper					Øvrige tilknyttede selskaper ³⁾
	SpareBank 1 Gruppen konsern ¹⁾	SpareBank 1 Utvikling DA	SpareBank 1 Boligkreditt AS ²⁾	SpareBank 1 Næringskreditt AS ²⁾	SpareBank 1 Kreditt AS	SpareBank 1 Betaling AS	BN Bank ASA ²⁾	SpareBank 1 Forvaltning AS		
Eierandel i prosent	12,40 %	18,00 %	23,15 %	10,18 %	19,09 %	18,20 %	9,99 %	5,40 %		
Antall aksjer	267 394		18 048 408	1 652 122	551 334	3 747 414	1 410 221	152 240		
Omløpsmidler	12 083	60	57 977	1 168	1 081	1	3 998	48	12	
Anleggsmidler	3 320	120	1 805	0	37	140	185	16	145	
Sum eiendeler	15 403	180	59 782	1 168	1 118	142	4 183	63	157	
Kortsiktig gjeld	1 247	40	48	3	43	1	2 227	22	3	
Langsiktig gjeld	12 279	0	56 859	954	878	0	1 455	1	0	
Egenkapital	1 877	140	2875	211	196	141	501	40	153	
Sum gjeld og egenkapital	15 403	180	59 782	1 168	1 118	142	4 183	63	157	

Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av egenkapitalen

	403								
Driftsinntekter	4 765	289	36	7	84	0	90	28	6
Driftskostnader (inkl. tap)	4 252	287	6	1	67	0	27	16	3
Driftsresultat før skatt	513	2	30	6	17	0	63	11	2
Andeler fra selskaper ført etter egenkapitalmetoden	2	0				12		0	-6
Skattekostnad	112	0	6	1	4	0	15	3	1
Resultat for regnskapsåret	403	2	25	4	13	-13	48	9	-5
Utvidet resultat	3	0	15	0	2	0	0	0	0
Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av resultatet	51								

Bokført verdi i morbank	753	129	2 709	208	175	170	414	18	62
Bokført verdi i konsernet	1 596	129	2 666	211	207	141	505	40	146

1) Eierandelen på 12,40 % er i SpareBank 1 Gruppen AS

2) Vår andel av resultatet vist i tabellen over avviker fra resultatandelen i konsernregnskapet. Dette skyldes endrede eierandeler gjennom året samt at resultatandelen i konsernet er korrigert for renter på hybridkapital. Resultatandel som tas inn i konsernet kan også være korrigert for endringer tidligere år.

3) I øvrige tilknyttede selskaper inngår SpareBank 1 Gjeldsinformasjon AS, SpareBank 1 Bank og Regnskap AS, SpareBank 1 Kundepleie AS samt SpareBank 1 Mobilitet Holding AS.

Sum bokført verdi i morbank felleskontrollert virksomhet	882
Sum bokført verdi i konsern felleskontrollert virksomhet	1 725
Sum bokført verdi i morbank tilknyttet virksomhet	3 756
Sum bokført verdi i konsern tilknyttet virksomhet	3 917

Betingede forpliktelser knyttet til investeringer i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede foretak er oppgitt i note 40.

Note 43 – Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper

Med nærstående parter menes her tilknyttede selskaper, felleskontrollerte virksomheter, datterselskaper samt eventuelle selskaper holdt for salg hvor banken har betydelig innflytelse. I tillegg medregnes Sparebanken Hedmark Pensjonskasse og selskaper eid av morbankens personlige nærstående. Morbankens mellomværende med ansatte og medlemmer av

styret vises i note 23 Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte samt i lederlønsrapport publisert på sb1ostlandet.no. SpareBank 1 Gruppen AS med tilhørende selskaper er også definert som nærstående da de er underlagt samme felleskontrollen etter vurderingsreglene i IAS 24 punkt 9.b ii-iv.

Datterselskap

2022	Utlån	Obl og ansv lån	Innskudd	Rente- inntekter	Rente- kostnader	Provisjons- inntekter	Andre inntekter	Drifts- kostnader	Utstedte garantier og kausjonsansvar
SpareBank 1 Finans Østlandet AS	9 043	0	4	283	0	14	4	0	0
EiendomsMegler 1 Innlandet AS	36	0	4	2	0	0	6	5	45
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus konsern	0	0	23	0	0	0	6	3	92
SpareBank 1 Forretningspartner Østlandet AS	20	0	24	2	0	0	1	10	4
Øvrige datterselskaper	2	0	40	0	1	0	0	19	0
Sum datterselskap	9 101	0	96	286	1	14	17	36	140

2021	Utlån	Obl og ansv lån	Innskudd	Rente- inntekter	Rente- kostnader	Provisjons- inntekter	Andre inntekter	Drifts- kostnader	Utstedte garantier og kausjonsansvar
SpareBank 1 Finans Østlandet AS	7 709	0	2	84	0	13	4	0	1
EiendomsMegler 1 Innlandet AS	21	0	4	1	0	0	5	2	45
EiendomsMegler 1 Oslo Akershus konsern	0	0	22	0	0	1	7	4	92
SpareBank 1 Østlandet VIT AS	27	0	6	2	0	0	2	4	4
Øvrige datterselskaper	2	0	36	0	0	0	0	18	0
Sum datterselskap	7 758	0	70	86	0	14	18	28	142

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

2022	Utlån	Obl og ansv lån	Innskudd	Rente- inntekter	Rente- kostnader	Provisjons- inntekter	Andre inntekter	Drifts- kostnader	Utstedte garantier og kausjonsansvar
SpareBank 1 Boligkreditt AS	0	408	0	10	0	280	0	1	0
SpareBank 1 Næringskreditt AS	0	0	0	0	0	14	0	0	0
SpareBank 1 Gruppen AS	607	149	547	33	29	305	0	4	0
SpareBank 1 Kreditt AS	1 130	0	0	31	0	67	0	0	0
SpareBank 1 Utvikling DA	0	0	20	1	0	0	4	254	0
SpareBank 1 Betaling AS	0	0	4	0	0	3	0	11	0
Øvrige nærstående	0	0	7 866	17	183	1	0	0	22
Sum tilknyttede- og felleskontrollerte virksomheter	1 737	558	8 436	91	212	670	4	269	22

2021	Utlån	Obl og ansv lån	Innskudd	Rente- inntekter	Rente- kostnader	Provisjons- inntekter	Andre inntekter	Drifts- kostnader	Utstedte garantier og kausjonsansvar
SpareBank 1 Boligkreditt AS	0	609	0	4	0	447	0	0	0
SpareBank 1 Næringskreditt AS	0	0	0	0	0	11	0	0	0
SpareBank 1 Gruppen AS	660	155	426	15	5	265	0	0	0
SpareBank 1 Kreditt AS	920	0	0	20	0	57	0	0	0
SpareBank 1 Utvikling DA	0	0	18	7	0	0	4	227	0
SpareBank 1 Betaling AS	7	0	0	0	0	4	0	17	0
Øvrige nærstående	420	0	7 634	3	43	1	0	0	29
Sum tilknyttede- og felleskontrollerte virksomheter	2 008	764	8 077	50	47	785	4	244	29

Alle lån til og innskudd fra nærstående selskaper er bokført i morbanken.

I tillegg er det overført utlån til SpareBank 1 Boligkreditt AS for 56 590 mill. kroner og SpareBank 1 Næringskreditt AS for 1 288 mill. kroner per 31.12.2022. Tilsvarende tall for 2021 var 51 552 mill. kroner for SpareBank 1 Boligkreditt AS og 864 mill. kroner for SpareBank 1 Næringskreditt AS.

Note 44 – Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntrådt hendelser etter balansedagen som er av vesentlig betydning for det avlagte årsregnskapet.

KAPITTEL 5.8

Egenerklæring fra styret og administrerende direktør

Vi bekrefter at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2022, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) og at opplysningene i årsberetningen gir et rettviseende bilde av morbanken og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stillinger og resultat som helhet og gir en rettviseende oversikt over opplysningene nevnt i verdipapirhandellovens § 5-5.

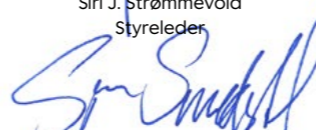
Etter vår oppfatning er årsrapporten for regnskapsåret 1. januar til 31. desember 2022 identifisert som sparebank1ostlandet-2022-12-31.zip utarbeidet i samsvar med ESEF-forordningen.

Styret i SpareBank 1 Østlandet Hamar, 2. mars 2023

Siri J. Strømmevold
Styreleder

Nina Cecilie Strøm Swensson

Tore Anstein Dobloug

Sjur Smedstad
Ansattes representant

Idun Kristine Fridtun

Jørn-Henning Eggum

Catherine Norland
Ansattes representant

Alexander Sandberg Lund

Richard Heiberg
Administrerende direktør

Til representantskapet i SpareBank 1 Østlandet

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for SpareBank 1 Østlandet som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi har vært SpareBank 1 Østlandets revisor sammenhengende i 3 år fra valget i representantskapet den 26. mars 2020 for regnskapsåret 2020.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2022. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

IT systemer og kontroller relevant for finansiell rapportering

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
<p>SpareBank 1 Østlandets IT-systemer er helt sentrale for regnskapsføringen og rapporteringen av gjennomførte transaksjoner, for å fremskaffe grunnlag for viktige estimater og beregninger, og for å fremskaffe relevant tilleggsinformasjon.</p> <p>IT-systemene er standardiserte, og forvaltningen og driften er i stor grad utkontraktet til tjenesteleverandører.</p> <p>God styring og kontroll med IT-systemene både i SpareBank 1 Østlandet og hos tjenesteleverandørene er av vesentlig betydning for å sikre nøyaktig, fullstendig og pålitelig finansiell rapportering og er derfor et sentralt forhold i revisjonen.</p>	<p>SpareBank 1 Østlandet har etablert en overordnet styringsmodell og kontrollaktiviteter knyttet til sine IT-systemer. Vi har opparbeidet oss en forståelse for SpareBank 1 Østlandets overordnede styringsmodell for IT-systemene som er relevant for den finansielle rapporteringen.</p> <p>Vi har vurdert og testet utformingen av utvalgte kontrollaktiviteter tilknyttet kjernebanksystemet relevante for den finansielle rapporteringen knyttet til tilgangsstyring. For et utvalg av disse kontrollaktivitetene testet vi om de hadde fungert i perioden.</p> <p>Vi vurderte tredjepartsbekreftelsen (ISAE 3402-rapport) fra SpareBank 1 Østlandets tjenesteleverandør av kjernebanksystemet med hensyn til om denne hadde tilfredsstillende internkontroll på IT-områder som kan ha betydning for SpareBank 1 Østlandets finansielle rapportering.</p> <p>Vi vurderte også tredjepartsbekreftelsen (ISRS 4400 Avtalte kontrollhandlinger) knyttet til tjenesteleverandøren av kjernebanksystemet med hensyn til om utvalgte automatiserte kontrollaktiviteter i IT-systemene, herunder blant annet knyttet til beregning av renter og gebyrer og systemgenererte rapporter, var tilfredsstillende utformet og om de hadde fungert i perioden.</p> <p>Vi benyttet egne IT-spesialister i arbeidet med å forstå den overordnede styringsmodellen for IT-systemer og i vurderingen og testingen av kontrollaktiviteter.</p>

Nedskrivninger for forventet tap på utlån til bedriftsmarkedet

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
SpareBank 1 Østlandet har utlån til bedriftsmarkedet, se note 3, 8 og 10 for en omtale om kredittrisiko og nedskrivninger på utlån og garantier.	SpareBank 1 Østlandet har etablert ulike kontrollaktiviteter knyttet til nedskrivninger på utlån innen bedriftsmarkedet.
SpareBank 1 Østlandet har foretatt en vurdering av behovet for nedskrivninger for forventet tap på utlån og garantier. Det er knyttet betydelig skjønn til bankens vurderinger av størrelsen på nedskrivningene innen bedriftsmarkedet.	Vi vurderte og testet utformingen av utvalgte kontrollaktiviteter knyttet til individuelle nedskrivninger på kredittforringede utlån. Kontrollaktivitetene vi vurderte og testet utformingen av var knyttet til identifikasjon av kredittforringede utlån og vurdering av kontantstrømmer fra disse utlånene. For et utvalg av disse kontrollaktivitetene testet vi om de hadde fungert i perioden.
Skjønnsutøvelsen knytter seg til framoverskuende vurderinger benyttet i estimeringen av forventet tap, inkludert vurderinger av hvordan forventet tap påvirkes av usikkerheten om den økonomiske utviklingen. SpareBank 1 Østlandet benytter modeller og informasjon fra en tjenesteleverandør i beregningen av forventet tap.	For et utvalg av kredittforringede utlån testet vi om disse var tidsriktig identifisert og vurderte de kontantstrømmer som banken hadde estimert fra utlånene.
Forutsetningene og estimatene som benyttes i vurderingene er avgjørende for størrelsen på nedskrivningene, og nedskrivninger på utlån i bedriftsmarkedet er derfor et sentralt forhold i vår revisjon.	For øvrige nedskrivninger på utlån beregnet ved bruk av modeller og informasjon fra SpareBank 1 Østlandets sin tjenesteleverandør, vurderte vi tredjepartsbekreftelse knyttet til utvalgte deler av modellen som banken benytter for beregning av forventet tap og grunnlagsdata som benyttes i beregningene.
	Vi rimelighetsvurderte utvalgte framoverskuende vurderinger benyttet i estimeringen av forventet tap.
	Vi vurderte om noteopplysningene om nedskrivninger på utlån innen bedriftsmarkedet tilfredsstiller kravene i IFRS 7.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelser om foretaksstyring og samfunnsansvar.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi har eneansvar for vår konklusjon om konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Vi avgir en uttalelse til revisjonsutvalget om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i revisjonsberetningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Uttalelse om etterlevelse av krav om felles elektronisk rapporteringsformat (ESEF)

Konklusjon

Som en del av revisjonen av årsregnskapet for SpareBank 1 Østlandet har vi utført et attestasjonsoppdrag for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som inngår i årsrapporten med filnavn sparebank1ostlandet-2022-12-31.zip i det alt vesentlige er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/815 om et felles elektronisk rapporteringsformat (ESEF-regelverket) etter forskrift gitt med hjemmel i verdipapirhandelloven § 5-5, som inneholder krav til utarbeidelse av årsrapporten i XHTML-format og iXBRL-markering av konsernregnskapet.

Etter vår mening er årsregnskapet som inngår i årsrapporten i det alt vesentlige utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket.

Ledelsens ansvar

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsrapporten i overensstemmelse med ESEF-regelverket. Ansvaret omfatter en hensiktsmessig prosess, og slik intern kontroll ledelsen finner nødvendig.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er, på grunnlag av innhentet revisjonsbevis, å gi uttrykk for en mening om årsregnskapet, som inngår i årsrapporten, i det alt vesentlige er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket. Vi utfører vårt arbeid i samsvar med internasjonal attestasjonsstandard (ISAE) 3000 – «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon». Standarden krever at vi planlegger og utfører handlinger for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket.

Som et ledd i vårt arbeid utfører vi handlinger for å opparbeide forståelse for selskapets prosesser for å utarbeide årsregnskapet i overensstemmelse med ESEF-regelverket. Vi kontrollerer om årsregnskapet foreligger i XHTML-format. Vi utfører kontroller av fullstendigheten og nøyaktigheten av iXBRL-markeringen av konsernregnskapet, og vurderer ledelsens anvendelse av skjønn. Vårt arbeid omfatter kontroll av samsvar mellom markeringene av data i iXBRL og det reviderte årsregnskapet i menneskelig lesbart format. Vi mener at innhentet bevis er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Oslo, 2. mars 2023
Deloitte AS

Henrik Woxholt
statsautorisert revisor

Dette dokumentet er signert elektronisk

Til Styret i SpareBank 1 Østlandet

UAVHENGIG ATTESTASJONSUTTALELSE TIL SPAREBANK 1 ØSTLANDETS RAPPORTERING OM BÆREKRAFT FOR 2022

Vi har på oppdrag fra Styret og ledelsen i SpareBank 1 Østlandet («banken») gjennomført et attestasjonsoppdrag med moderat grad av sikkerhet hva angår informasjon presentert i SpareBank 1 Østlandets Årsrapport for 2022, avgrenset til informasjon om bankens vesentlige bærekraftstemaer som angitt i avsnittet «Slik jobber vi med bærekraft», og i vedlegget «Vedlegg 3: Indekser og vedlegg bærekraft», i det følgende samlet omtalt som «Rapporten» (saksforholdet).

Vår gjennomgang har vært begrenset til å vurdere om;

- SpareBank 1 Østlandet har etablert rutiner, som beskrevet i Rapporten, for å identifisere, samle inn, sammenstille og kvalitetskontrollere informasjon om bankens vesentlige bærekraftstema for 2022 til bruk i Rapporten.
- Informasjon i Rapporten om SpareBank 1 Østlandets vesentlige bærekraftstema for 2022 er i samsvar med data fremkommet som et resultat av de etablerte rutinene.
- SpareBank 1 Østlandets rapportering om bærekraft, som presentert i Rapporten, i all hovedsak samsvarer med Global Reporting Initiative (GRI) Standards sine rapporteringsprinsipper
- SpareBank 1 Østlandets GRI-indeks, som presentert i Rapporten, reflekterer på en tilfredsstillende måte hvor informasjon om de ulike elementer og indikatorer i GRI Standards finnes i SpareBank 1 Østlandets Årsrapport for 2022.

Vår gjennomgang omfatter ikke kontroll av fullstendigheten og nøyaktigheten av informasjonen i Rapporten og heller ikke kontroll av bankens vurderinger og beregninger knyttet til EUs klassifiseringssystem (EU Taxonomy).

Styrets og ledelsens ansvar

Styret og ledelsen («ledelsen») er ansvarlig for informasjonen i Rapporten og for at den er utarbeidet i overensstemmelse med gjeldende kriterier. Ansvaret omfatter å utforme, implementere og vedlikeholde rutiner og en intern kontroll for å utarbeide informasjon om saksforholdet som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Vår uavhengighet og kvalitetsstyring

Vi har overholdt kravene om uavhengighet og etikk i henhold til International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har oppfylt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene.

Vi anvender internasjonal standard for kvalitetsstyring (ISQM) 1 Kvalitetsstyring for revisjonsforetak som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester, og opprettholder et omfattende system for kvalitetskontroll inkludert dokumenterte retningslinjer og prosedyrer vedrørende etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og gjeldende lovmessige og regulatoriske krav.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om informasjonen om saksforholdet basert på innhentede bevis. Vi har utført attestasjonsoppdraget med moderat grad av sikkerhet i samsvar med internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 Revidert – «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», utstedt av the International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB).

Denne standarden krever at vi planlegger og utfører attestasjonsoppdraget for å oppnå en moderat grad av sikkerhet for at informasjonen om saksforholdet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

Et attestasjonsoppdrag med moderat grad av sikkerhet i samsvar med ISAE 3000, innebærer å vurdere egnetheten av ledelsens bruk av de gjeldende kriteriene som grunnlag for utarbeidelsen av informasjonen om saksforholdet, vurdere risiko for at informasjonen om saksforholdet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil, adressere de vurderte risikoer på en hensiktsmessig måte etter omstendighetene, og å vurdere den samlede presentasjonen av informasjonen om saksforholdet. Et attestasjonsoppdrag med moderat grad av sikkerhet er av et betydelig mindre omfang enn et attestasjonsoppdrag med betryggende grad av sikkerhet. Dette gjelder både risikovurderingshandlingene, herunder forståelsen av internkontroll, og handlingene som utføres for å adressere de vurderte risikoene.

Kontrollhandlingene vi har utført er basert på vårt profesjonelle skjønn og omfattet blant annet:

- intervjuer av personer som er ansvarlige for saksforholdet;
- å opparbeide en forståelse av prosessen for utarbeidelse og rapportering av informasjonen om saksforholdet;
- å utføre en begrenset stikkprøvebasert test av informasjonen om saksforholdet for å teste om måling, registrering og rapportering av underliggende data er hensiktsmessig; og
- å vurdere den samlede presentasjonen av informasjonen om saksforholdet.

Handlingene som utføres ved et attestasjonsoppdrag med moderat grad av sikkerhet varierer i art og tidspunkt fra, og er av et mindre omfang enn handlingene som utføres ved et attestasjonsoppdrag med betryggende grad av sikkerhet. Følgelig er graden av sikkerhet som oppnås fra et attestasjonsoppdrag med moderat grad av sikkerhet betydelig lavere enn sikkerheten som kunne blitt oppnådd dersom vi hadde utført et attestasjonsoppdrag med betryggende grad av sikkerhet. Vi avgir følgelig ikke en uttalelse som gir uttrykk for om informasjonen om saksforholdet, i all vesentlighet, er utarbeidet i samsvar med gjeldende kriterier.

Etter vår mening er innhentet bevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Basert på de kontrollene vi har utført og beviser vi har innhentet, har vi ikke blitt oppmerksom på noe som tilsier, i det alt vesentlige, at ikke:

- SpareBank 1 Østlandet har etablert rutiner, som beskrevet i Rapporten, for å identifisere, samle inn, sammenstille og kvalitetskontrollere informasjon om bankens vesentlige bærekraftstema for 2022 til bruk i Rapporten.
- Informasjon i Rapporten om SpareBank 1 Østlandets vesentlige bærekraftstema for 2022 er i samsvar med data fremkommet som et resultat av rutinene.
- SpareBank 1 Østlandets rapportering om bærekraft, som presentert i Rapporten, i all hovedsak samsvarer med Global Reporting Initiative (GRI) Standards sine rapporteringsprinsipper.
- SpareBank 1 Østlandets GRI-indeks, som presentert i Rapporten, reflekterer på en tilfredsstillende måte hvor informasjon om de ulike elementer og indikatorer i GRI Standards finnes i SpareBank 1 Østlandets Årsrapport for 2022.

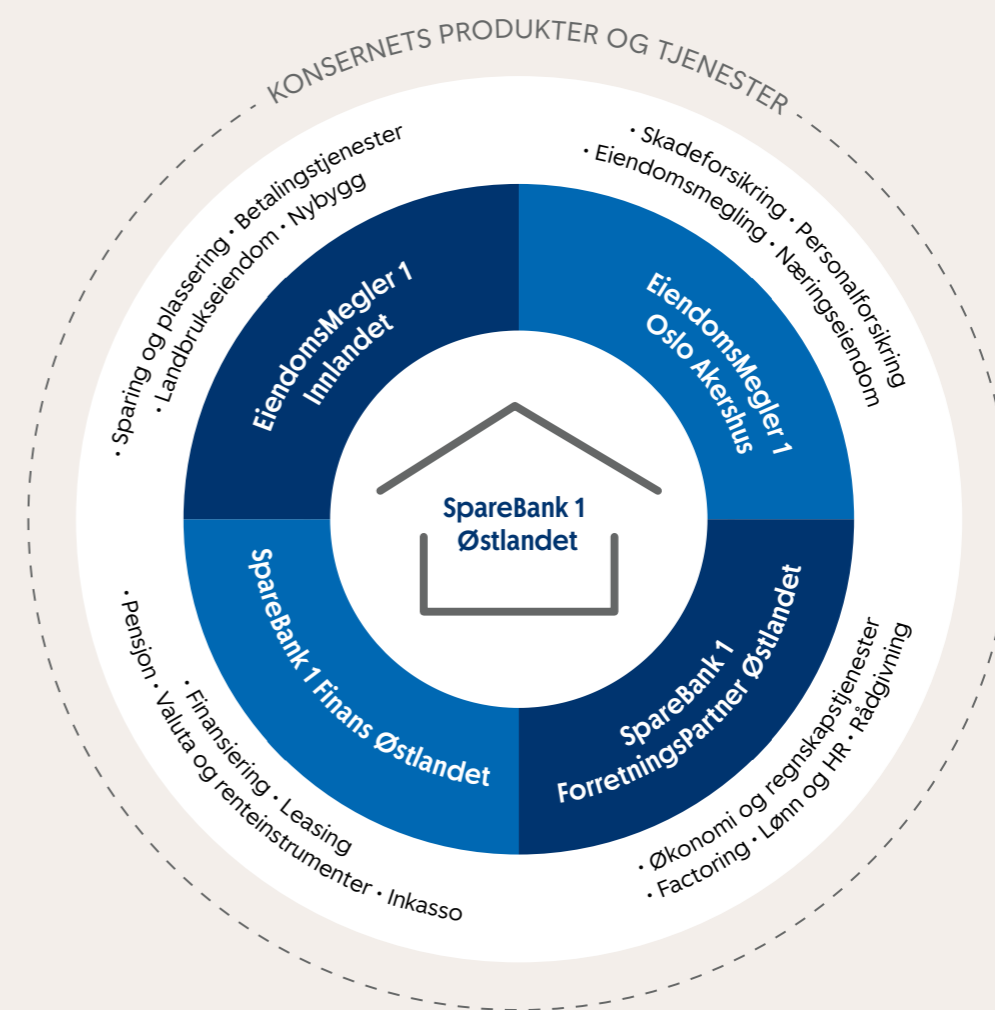
Oslo, 2. mars 2023
Deloitte AS

Henrik Woxholt
statsautorisert revisor

Frank Dahl
fagekspert bærekraft

Dette dokumentet er signert elektronisk

Et komplett finanshus

KAPITTEL 5.9

Datterselskaper

Tallene fra datterselskaper er ikke direkte sammenlignbare med tallene i styrets beretning, note 4 og note 41, da tall fra datterselskaper konsolideres inn i konsernet urevidert. Eventuelle endringer tas med i konsernet som endring i egenkapital eller i resultatet i første kvartal 2022.

EiendomsMegler 1 Innlandet

Selskapet omsatte i 2022 for 132 mill. kroner, som er en økning på 2 mill. kroner fra 2021. Resultatet etter skatt endte på 2 mill. kroner, mot 3 mill. kroner i 2021.

Totalt solgte selskapet 1 806 eiendommer i 2022. Det er 308 færre eiendommer enn i 2021 og tilsvarer en nedgang i omsetning på 14,6 prosent. Antall solgte bruktboliger er redusert med 8,6 prosent, og antall solgte nyboliger endte på 120 (323) enheter i 2022. Dette tilsvarer en nedgang på 62,8 prosent. Selskapet har likevel økt markedsandelen i eget markedsområde fra 26,4 prosent til 27,4 prosent innenfor bruktbolig- og fritidseiendomssegmentet. Omsetningsverdien av eiendommene var samlet på 5,2 (5,9 i 2021) milliarder kroner.

Første halvår var preget av selskapets lave bemanningsgrad. Dette bedret seg i andre halvår, men omsetningen ble i stedet påvirket av et tregere boligmarked. Selskapets resultater ble også påvirket av offensive satsninger på tjenesteområder som nybygg og landbruk, samt etablering av nytt kontor på Lillehammer.

Divisjonen for nybygg er bemannet opp for å forsvare selskapets ledende posisjon på området, men likevel ble 2022 et svært svakt år i dette markedet. Divisjonen for landbruk har økt omsetningen med over 240 prosent de to siste årene, men det kreves ytterligere vekst før denne divisjonen er lønnsom. Avdelingen på Lillehammer har også doblet omsetningen de to siste årene, men også her er lønnsomheten lav.

Boligmarkedet i Innlandet ble utover andre halvår preget av en større tilbudsside og redusert etterspørsel. Antall bruktboliger lagt ut for salg i selskapets markedsområde i 2022 var 4 985 (4 699) boliger. Dette utgjør en økning på 6,1 prosent. Antall solgte bruktboliger endte på 4 355 (4 679) boliger, som tilsvarer en nedgang på 7,1 prosent. Denne trenden startet i tredje kvartal og boligprisene har begynt å falle noe som følge av dette. 12-måneders prisvekst i Innlandet var per utgangen av desember på 0,0 prosent.

Selskapet er bemannet opp for vekst og har ambisjoner om å oppnå like store markedsandeler som morselskapet har i de respektive regioner.

Bærekraft og samfunnsansvar

Selskapet har vedtatt egne retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft, og bærekraft er innarbeidet i selskapets strategi. Ambisjonen er å bli oppfattet som en eiendomsMegler med en tydelig bærekraftsprofil.

Om EiendomsMegler 1 Innlandet AS

EiendomsMegler 1 Innlandet AS er et heleid datterselskap av SpareBank 1 Østlandet. Selskapet driver eiendomsMegling av alle typer eiendommer. Markedsområdet er i gamle Hedmark fylke, samt Nes kommune i Akershus, Gjøvik-regionen og Lillehammer-regionen i gamle Oppland. I alt har selskapet nå 10 kontorer i Hamar, Stange, Brumunddal, Moelv, Elverum, Trysil, Tynset, Kongsvinger, Gjøvik, Lillehammer. Selskapet har de siste årene også utviklet sin del av virksomheten mot bedriftsmarkedet og har som følge av dette egne avdelinger for nærings-, nybygg- og landbruksmegling lokalisert på Hamar.

For mer informasjon, se eiendomsMegler1.no/innlandet/

EiendomsMegler 1 Oslo Akershus konsern

Driftsinntektene i EiendomsMegler 1 Oslo Akershus konsern var for 2022 på 198 (218) mill. kroner. Driftskostnadene i 2022 var 198 (199) mill. kroner. Resultat etter skatt endte på 10 mill. kroner, mot 15 mill. kroner i 2021.

Selskapet hadde i 2022 en markedsandel på 8,7 prosent samlet i Oslo og Akershus, mot 9,0 prosent i år 2021. Markedsandelene har dermed hatt en svak nedgang, samtidig som volumet i markedsområdet hadde en nedgang på cirka 12 prosent. Volumene i selskapets markedsområde hadde en svak nedgang gjennom de tre første kvartalene, mens fjerde kvartal hadde en kraftig nedgang på cirka 30 prosent målt mot 2021. Totalt er volumet av omsatte bruktboliger redusert med 448 enheter i 2022 sammenlignet med 2021. Selskapet har ikke evnet å få til ønsket vekst i 2022, men har lagt en ny og offensiv strategi mot 2025. Selskapet har over tid jobbet aktivt med å redusere turnover samt rekruttering og opplæring av nye meglere, med mål om organisk vekst i strategiperioden mot 2025.

Selskapet solgte i 2022 28 prosent færre nyboliger enn i 2021. Det ble lansert svært få nye prosjekter i selskapet, og i markedet ellers, gjennom 2022. Selskapets portefølje er likevel rekordhøy, og det vil kunne komme flere store lanseringer gjennom 2023 gitt at våre oppdragsgivere ønsker lanseringer.

I 2022 har det gjennomsnittlig vært 136 årsverk i bedriften. Målet er å vokse med netto 10 nye meglersårsverk gjennom 2022.

Forventninger om økte renter, høye energikostnader, økte matvarepriser og en svak økning i arbeidsledigheten gjør at selskapet forventer en videre volumnedgang i boligmarkedet i Oslo og Akershus gjennom 2023. Vi forventer også en nedgang i boligprisene på mellom 4 og 5 prosent i markedsområdet. For selskapet er volum i markedet en avgjørende suksessfaktor. Det er betydelig usikkerhet knyttet til vurdering av framtidig markedsforhold, men de underliggende markedstrendene vil med stor sannsynlighet bremse boligomsetningen i selskapets markedsområde.

Hovedfokuset i 2023 er å møte den skjerpede konkurransen på en offensiv måte. Etter planen skal selskapet vokse organisk ved å rekruttere og utvikle gode avdelingsledere og meglere til dagens avdelingsstruktur. Selskapet investerer betydelige ressurser i å styrke markedsposisjonen samt befeste stillingen som et ledende meglersforetak i regionen. Det er samtidig et viktig mål for selskapet å styrke samhandlingen med SpareBank 1 Østlandet. Nytt kjernesystem

og CRM-system har styrket selskapets attraktivitet, og gjennom videre implementering av riktig arbeidsmetodikk har vi tro på en svak vekst for selskapet i 2023 og videre utover i strategiperioden mot 2025. Det er også avgjørende at selskapet fortsetter å investere i nye verktøy som bidrar til effektivisering, digitalisering, automatisering og bidrar til forenkling av våre eiendomsmeglers hverdag.

Slik jobber EiendomsMegler 1 Oslo Akershus for å være mer bærekraftig:

- Vi har kuttet ned produksjonen av trykte salgsoppgaver betydelig, og nær 90 prosent av alle salgsoppgaver har nå kun digitale salgsoppgaver.
- Vi er fulldigitaliserte i kundemøter. Meglerne bruker nettbrett til å presentere alt materiell, og ingenting er i trykket materiell (innsalgsbrosjyre, markedsplakemeny, produktark etc).
- Vi har nær sluttet å skrive ut oppdragsavtalen (11 A4 sider), dette gjøres nå helt digitalt ute på kundemøter.
- Vi har sluttet med kontraktspemper og skriver kun ut de mest nødvendige dokumentene.
- Vi prøver å bruke mer av gjenbrukshandlenett framfor engangspapirposer.
- Vi har informasjon om grønt boliglån stående framme i alle våre salgsavdelinger.
- Ved giveaways/konkurranser på stand eller lignende har vi valgt miljøvennlige produkter (blant annet høytaler lagd i bambus).
- Vi har sluttet med trykket reklame (DM, nabovarsel etc.).
- Vi har satt krav til våre leverandører og bærekraft er en del av utvelgelseskriteriene ved innkjøp.

Om EiendomsMegler 1 Oslo Akershus

EiendomsMegler 1 Oslo Akershus er et heleid datterselskap av SpareBank 1 Østlandet og en del av EiendomsMegler 1-alliansen, som er Norges største eiendomsMegler 14 år på rad. Selskapet har 10 kontorer i Akershus og 11 kontorer i Oslo i tillegg til en av regionens største nybyggavdelinger med 11 årsverk. For mer informasjon, se eiendomsMegler1.no/oslo-akershus

SpareBank 1 Finans Østlandet konsern

SpareBank 1 Finans Østlandet konsern oppnådde i 2022 et resultat etter skatt på 125 (183) mill. kroner. Resultatet var preget av svake marginer som følge av sterkt stigende innlånskostnader gjennom året, reduserte nettoinntekter til tross for kraftig volumvekst, kostnadsfokus og lave tap.

Netto renteinntekter utgjorde i 2022 totalt 197 (247) mill. kroner. Driftskostnader ble totalt 104 (103) mill. kroner. Selskapet har opprettholdt et kostnadsfokus, og vil fortsatt ha fokus på dette framover.

Tapene utgjorde 0,08 (0,09) prosent av brutto utlån. Dette er lavere enn normalt, og relateres spesielt til tilbakeføringer av tidligere tapsavsetninger og reduksjon i modellmessige avsetninger IFRS 9. Selskapets bokførte egenkapital per 31.12.2022 var 1 916 (1 720) mill. kroner. Kapitaldekningen målt som tellende ansvarlig kapital i forhold til risikovektet balanse var 19,7 (18,9) prosent.

Selskapet har i 2022 vært preget av endrede makroøkonomiske forhold som følge av krigen i Ukraina. Selskapets innlånskostnader har gjennom et raskt stigende rentemarked påvirket lønnsomheten negativt. Sterk inflasjon, og spesielt høye strømpriser og drivstoffkostnader, har i tillegg til høyere renter betydning for så vel næringskunder som privatpersoner i Norge. Det er likevel ikke særlig økning i verken mislighold eller tap som følge av disse forholdene gjennom 2022.

SpareBank 1 Mobilitet Holding AS og Fleks AS

fleks. Selskapet eier gjennom eierandel i SpareBank 1 Mobilitet Holding AS 14,5 prosent av Fleks AS.

Eierskapet i Fleks AS er en strategisk investering sammen med solide partnere for å ta en sentral posisjon i en viktig del av framtidens bilmarked. Gjennom 2022 har markedskjennskapen til bilabonnement klart styrket seg, og Fleks AS har en ledende posisjon i Norge både når det gjelder kjennskap og antall biler. Fleks AS har pr. 31.12.2022 3 021 biler, og er med det markedsleder i Norge. 84 prosent av denne bilflåten er elektrisk.

Fleks AS har hatt en god vekst i 2022, og SpareBank 1 Finans Østlandet er gjennom 2022 styrket i troen på at investeringen i Fleks AS er en god og riktig investering.

Bærekraft og samfunnsansvar

Bærekraft står sentralt i selskapets overordnede strategi. Selskapets bærekraftarbeid koordineres gjennom en intern ressursgruppe, hvor alle selskapets avdelinger, inkludert ledelsen, er representert. Det er også god dialog med majoritets-eier SpareBank 1 Østlandets bærekraftsavdeling. Selskapets arbeid med bærekraft tar utgangspunkt i FNs bærekraftsmål, og selskapet har valgt å fokusere på mål 9 - innovasjon og infrastruktur og mål 13 - stoppe klimaendringer.

Selskapet har i 2022 initiert flere tiltak innenfor bærekraftsområdet og vil fortsette dette arbeidet i 2023. Selskapet har i 2022 med hjelp fra konsultentselskapet Position Green gjennomført en vesentlighetsanalyse som har gitt innsikt i virksomhetens fotavtrykk innen bærekraft. Klimagassutslipp, arbeidsforhold og kompetansedeling med markedet er identifisert som de vesentligste fokusområdene i tiden framover.

Bærekraftsarbeidet har i 2022 vært rettet mot å etablere en mer bærekraftig portefølje. Selskapet måler og følger opp porteføljen løpende gjennom definerte målbare resultater. De målbare resultatene som følges opp, er reduksjon av andel CO₂-utslipp i porteføljen og andel grønn portefølje. Andel CO₂-utslipp i porteføljen måles på 65 prosent av utlånsporteføljen. Andel CO₂-utslipp på den delen som måles er gjennom året redusert med 6 prosent. Selskapet har per 31.12.22 1 364 mill. kroner (1 111) i utlånsvolum for elektriske kjøretøy. Det vil i 2023 være et forsterket fokus i selskapet på å skape en grønnere utlånsportefølje innenfor både bedrifts- og privatmarkedet. Herunder vil vi også måle andel CO₂-utslipp på en større andel av utlånsporteføljen.

Selskapet har igangsatt arbeidet med rapportering i henhold til åpenhetsloven. Det er gjennomført risikovurdering samt publisert rammeverk for aktsomhetsvurderinger på selskapets hjemmeside.

Selskapet har siden 2021 vært sertifisert som Miljøfyrtårn.

Om SpareBank 1 Finans Østlandet konsern

SpareBank 1 Finans Østlandet konsern er et finansieringsselskap med 57 ansatte som tilbyr leasing og lån gjennom forhandlere, samarbeidende banker og direkte mot kunder. Selskapet har hovedkontor i Hamar i tillegg til regionkontorer på Lillestrøm, Lillehammer, Gjøvik og Fredrikstad.

SpareBank 1 Ringerike Hadeland har i løpet av 2022 økt sin eierandel i selskapet fra 5 prosent til 9,9 prosent, og SpareBank 1 Østfold Akershus kom inn som ny eier i 4. kvartal med en eierandel på 5 prosent. SpareBank 1 Østlandet eier ved utgangen av året 85,1 prosent av selskapet.

For mer informasjon, se sb1fo.no

SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet konsern

24. august 2022 solgte SpareBank 1 Østlandet seg ut av konsulentdelen til TheVIT AS. Lønns- og regnskapsdelen ble i sin helhet beholdt av SpareBank 1 Østlandet samtidig som selskapet endret navn til SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet AS.

SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet konsern omsatte for 173 mill. kroner i 2022. Selskapet fikk et resultat etter skatt på minus 5 mill. kroner mot minus 2 mill. kroner i 2021. Konsulentvirksomheten er inkludert i resultatene til og med august.

Forretningsideen er med vekt på kundens behov og bruk av moderne teknologi å levere lønnsomme og trygge løsninger til næringslivet. Det er i dag et kompetansmiljø bestående av fagspesialister innen økonomi, regnskap og lønn som skal tilby et bredt spekter av tjenester tilpasset bedrifter som ønsker utvikling og resultatforbedring. Primærmarkedet er små og mellomstore bedrifter på Østlandet.

Bærekraft og samfunnsansvar

Selskapet jobber samtidig målrettet med å understøtte FNs bærekraftsmål fram mot 2030 og har valgt å arbeide med fire av de 17 bærekraftmålene:

Mål 5 – Likestilling mellom kjønnene

SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet (SB1 FPØ) har viktiggjort kjønnsbalanse og har like vilkår og betingelser uavhengig av kjønn. Lønn settes utelukkende basert på erfaring, prestasjon og kompetanse. SB1 FPØ legger til rette for at begge kjønn kan ta ut fødselspermisjon og eventuelt dele permisjonen. Vi legger til rette for fleksibilitet rundt arbeidstid samt hjemmekontor.

- SB1 FPØ har høy andel kvinnelige ledere:
- Styret (50 %)
- Ledergruppe (30 %)
- Teamledere (50 %)

Mål 8 – Anstendig arbeid og økonomisk vekst

SB1 FPØ er en ansvarlig arbeidsgiver med fokus på vekst og lønnsomhet til det beste for de ansatte. Vårt fagområde er i stadig endring, og vi er opptatt av å bevare arbeidsplasser ved å videreutdanne hver enkelt

gjennom vårt interne e-læringskonsept og gjennom fellesarrangerte samlinger og fagdager, kurs og andre kompetansehevende tiltak. Det er også fokus på ansettelse av studenter som tilbys et faglig opplegg gjennom tett samarbeid i teamet, og der de også får selvstendig ansvar for oppfølging av utvalgte kunder.

Mål 9 – Innovasjon og infrastruktur

For å imøtekomme framtidens krav til effektivisering har SB1 FPØ tatt i bruk:

- Robotteknologi
- Automatiserte prosesser og rutiner
- Skybaserte plattformer

Alt dette gjøres for å sikre arbeidsplasser også i fremtiden. SB1 FPØ har en kontorstruktur som dekker store deler av Østlandet og bidrar til å sikre gode og trygge arbeidsplasser også i distriktene. Strategien om teamorganisering og effektiv bruk av teknologi gjør at det kan tilbys meget attraktive arbeidsplasser.

Mål 13 – Stoppe klimaendringer

SB1 FPØ forsøker å legge til rette for at virksomheten utfører oppgavene sine i samsvar med myndighetenes anbefalinger. Økt bruk av teknologi medfører reduksjon av reisevirksomhet framover, både fordi det er økt digital kommunikasjon med kundene, men også ved at det tilbys fleksible arbeidsordninger for de ansatte, noe som reduserer behovet for daglige arbeidsreiser. Andre tiltak som vi har satt i verk, er:

- Søppelsortering
- Redusert bruk av papir/emballasje
- Redusert reisevirksomhet gjennom bruk av videomøter, Teams og telefonmøter. Ved behov for fysiske møter oppfordres ansatte til å reise kollektivt. Framover vil selskapet prioritere strømreducerende tiltak.

Om SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet konsern

SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet konsern leverer lønn- og regnskapstjenester til bedrifter innenfor alle bransjer. Konsernet er eid 100 prosent av SpareBank 1 Østlandet og har 9 avdelinger. Disse er lokalisert på Tynset, Lillehammer, Moelv, Hamar, Elverum, Kongsvinger, Lillestrøm, Oslo og Fredrikstad. Selskapet hadde ved årets slutt 124 ansatte.

For mer informasjon, se sparebank1.no/nb/ostlandet/bedrift/regnskap-ostlandet.html

VEDLEGG 1

Alternative resultatmål

SpareBank 1 Østlandet sine alternative resultatmål (APM) er utarbeidet i henhold til ESMA sine retningslinjer for APM-er og er nøkkeltall som har til hensikt å gi nyttig tilleggsinformasjon til regnskapet. Disse nøkkeltallene er enten justerte nøkkeltall eller nøkkeltall som ikke er definert under IFRS eller annen lovgivning og er ikke nødvendigvis direkte sammenlignbare med tilsvarende nøkkeltall hos andre selskaper. APM-ene har ikke til hensikt å være et substitutt for regnskapstall som utarbeides etter IFRS og skal heller ikke tillegges mer vekt enn disse regnskapstallene, men har blitt inkludert i den finansielle rapporteringen for å gi en fyldigere beskrivelse av bankens prestasjoner. Videre representerer APM-ene viktige måltall for hvordan ledelsen styrer virksomheten.

Ikke-finansielle nøkkeltall og finansielle nøkkeltall som er regulert av IFRS eller annen lovgivning er ikke definert som APM-er. SpareBank 1 Østlandets APM-er benyttes både i oversikten over hovedtall og i styrets beretning, samt i regnskapspresentasjoner og prospekter. Alle APM-er vises med tilsvarende sammenligningstall for tidligere perioder.

Utlåns- og innskuddsmarginer for morbanken beregnes i forhold til daglig gjennomsnitt av utlån til- og innskudd fra kunder. For alle andre hovedtall og APM-er som beregnes ved hjelp av gjennomsnittlige balansestørrelser, så beregnes gjennomsnittlig balansestørrelse som gjennomsnittet av inngående balanse for den aktuelle perioden og utgående balanse for hvert av kvartalene i perioden.

Alternative resultatmål	Definisjon og begrunnelse
	Resultat etter skatt - Renteutgifter på hybridkapital
Resultat etter skatt inklusiv renter hybridkapital	Nøkkeltallet viser Resultat etter skatt korrigert for renter på hybridkapital. Hybridkapital er ihht. IFRS er klassifisert som egenkapital og renteutgifter på hybridkapitalen føres derfor som en egenkapitaltransaksjon. Hybridkapitalen har mange likhetstrekk med gjeldsposter og skiller seg fra annen egenkapital ved at den er rentebærende og har ikke rett på utbyttebetalinger. Nøkkeltallet viser hva resultat etter skatt ville vært dersom renteutgiftene knyttet til hybridkapitalen hadde vært resultatført.
	(Resultat etter skatt–Renteutgifter på hybridkapital) x ($\frac{\text{Act}}{\text{Act}}$) Gjennomsnittlig egenkapital–Gjennomsnittlig hybridkapital
Egenkapitalavkastning etter skatt	Egenkapitalavkastning etter skatt er et av SpareBank 1 Østlandet sine viktigste finansielle måltall og gir relevant informasjon om foretakets lønnsomhet ved at den måler driftens lønnsomhet i forhold til investert kapital i virksomheten. Resultatet korrigeres for renter på hybridkapital, som ihht IFRS er klassifisert som egenkapital, men som i denne sammenheng er mer naturlig å behandle som gjeld da hybridkapitalen er rentebærende og ikke har rett på utbyttebetalinger.
	Res. før tap–Nto. res. fra finansielle eiendeler og forpliktelser–Ekstraordinære poster
Resultat fra kjernevirksomheten	Resultat av underliggende bankdrift gir relevant informasjon om lønnsomheten av bankens kjernevirksomhet.
	Sum driftskostnader Sum inntekter
Kostnadsprosent	Dette nøkkeltallet gir informasjon om sammenhengen mellom inntekter og kostnader, og er et nyttig måltall for å vurdere kostnadseffektiviteten til foretaket. Beregnes som sum driftskostnader dividert med sum inntekter.
	Vektet gjennomsnittlig kunderente på utlån til kunder og utlån overført til kredittforetak - Gjennomsnittlig NIBOR 3 MND
Utlånsmargin	Utlånsmargin beregnes for person- og bedriftsmarkedsdivisjonene og gir informasjon om lønnsomheten av divisjonenes utlånsvirksomhet. Utlån overført til kredittforetak inkluderes i utvalget da dette inngår i den totale utlånsvirksomheten.
	Gj. snittlig NIBOR 3 MND–Vektet gj. snittlig kunderente på innskudd fra kunder
Innskuddsmargin	Innskuddsmargin beregnes for person- og bedriftsmarkedsdivisjonene og gir informasjon om lønnsomheten av divisjonenes innskuddsvirksomhet.
	Utlånsmargin+Innskuddsmargin
Netto rentemargin	Netto rentemargin beregnes for person- og bedriftsmarkedsdivisjonene og gir informasjon om lønnsomheten av divisjonenes samlede utlåns- og innskuddsvirksomhet. Utlån overført til kredittforetak inkluderes i utvalget da dette inngår i den totale utlånsvirksomheten.

Alternative resultatmål	Definisjon og begrunnelse
	Netto renteinntekter+Provisjonsinntekter fra kredittforetak
Netto renteinntekter inklusiv provisjoner fra kredittforetak	Utlån overført til kredittforetak er en del av den totale utlånsvirksomheten, men inntekter og kostnader forbundet med disse utlånene inntektsføres som provisjonsinntekter. Nøkkeltallet presenteres da det gir et godt bilde på netto inntekter fra den samlede utlåns- og innskuddsvirksomheten.
	Sum eiendeler
Forvaltningskapital	Forvaltningskapital er et innarbeidet bransjespesifikt navn på sum eiendeler
	Sum eiendeler+Lån overført til kredittforetak
Forretningskapital	Forretningskapital er et innarbeidet bransjespesifikt navn på sum eiendeler med tillegg av lån overført til kredittforetak som inngår i utlånsvirksomheten.
	Utlån til og fordringer på kunder+Lån overført til kredittforetak
Brutto utlån inklusiv utlån overført til kredittforetak	Utlån overført til kredittforetak er fraregnet balansen, men inngår i den totale utlånsvirksomheten.
	Innskudd fra og gjeld til kunder Brutto utlån til kunder
Innskuddsdekning	Innskuddsdekning gir relevant informasjon om SpareBank 1 Østlandets finansieringsmik. Innskudd fra kunder representerer en viktig del av finansieringen av bankens utlånsvirksomhet og nøkkeltallet gir viktig informasjon om bankens avhengighet av markedsfinansiering.
	Innskudd fra og gjeld til kunder Brutto utlån til kunder + Lån overf. til kred. foretak
Innskuddsdekning inklusiv utlån overført til kredittforetak	Innskuddsdekning gir informasjon om finansieringsmik av den totale utlånsvirksomheten. Innskudd fra kunder representerer en viktig del av finansieringen av bankens utlånsvirksomhet og nøkkeltallet gir viktig informasjon om den totale utlånsvirksomhetens avhengighet av markedsfinansiering.
	Bto. utlån til kunder Bto. utlån til kunder for 12 mnd. siden - 1
Utlånsvekst siste 12 måneder	Nøkkeltallet gir informasjon om aktiviteten og veksten i bankens utlånsvirksomhet.
	Bto. utlån til kunder + Lån overf. til kred. foretak Bto. utlån til kunder for 12 mnd. siden+Lån overf. til kred. foret. for 12 mnd. siden - 1
Utlånsvekst siste 12 måneder inklusiv utlån overført til kredittforetak	Nøkkeltallet gir informasjon om aktiviteten og veksten i bankens totale utlånsvirksomhet. Banken benytter kredittforetakene som finansieringskilde, og nøkkeltallet inkluderer lån overført til kredittforetakene for å synliggjøre aktiviteten og veksten i den totale utlånsvirksomheten inklusiv disse lånene.
	Innskudd fra og gjeld til kunder Innskudd fra og gjeld til kunder for 12 måneder siden - 1
Innskuddsvekst siste 12 måneder	Nøkkeltallet gir informasjon om aktiviteten og veksten i innskuddsvirksomheten som er en viktig del av finansieringen av bankens utlånsvirksomhet.
	(Tap på utlån og garantier) x ($\frac{\text{Act}}{\text{Act}}$) Brutto utlån til kunder
Tap på utlån i prosent av brutto utlån	Nøkkeltallet angir resultatført tapskostnad i forhold til brutto utlån og gir relevant informasjon om hvor store tapskostnader foretaket har i forhold til utlånsvolumet. Dette gir nyttig tilleggsinformasjon til resultatført tapskostnad da kostnaden også sees i sammenheng med utlånsvolumet og er dermed bedre egnet som et sammenligningstall mot andre banker.

Alternative resultatmål	Definisjon og begrunnelse
	(Utlån og forpliktelser i trinn 2) Brutto utlån til kunder
Utlån og forpliktelser i trinn 2 i prosent av brutto utlån	Nøkkeltallet gir relevant informasjon om bankens kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon ut over det som følger av tapsnotene.
	(Utlån og forpliktelser i trinn 3) Brutto utlån til kunder
Utlån og forpliktelser i trinn 3 i prosent av brutto utlån	Nøkkeltallet gir relevant informasjon om bankens kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon ut over det som følger av tapsnotene.
	Brutto misligholdte engasjement over 90 dager Brutto utlån til kunder
Brutto misligholdte engasjement i prosent av brutto utlån	Nøkkeltallet gir relevant informasjon om bankens kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon ut over det som følger av tapsnotene.
	Brutto øvrige tapsutsatte engasjement som ikke er misligholdt Brutto utlån til kunder
Brutto øvrige tapsutsatte engasjement i prosent av brutto utlån	Nøkkeltallet gir relevant informasjon om bankens kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon ut over det som følger av tapsnotene.
	Netto misligholdte engasjement + Netto andre tapsutsatte engasjement Brutto utlån til kunder
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement i prosent av brutto utlån	Nøkkeltallet gir relevant informasjon om bankens kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon ut over det som følger av tapsnotene.
	Individuelle nedskrivninger på misligholdte engasjementer Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager
Avsetningsgrad for misligholdte engasjementer	Nøkkeltallet gir relevant informasjon om bankens kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon ut over det som følger av tapsnotene.
	Individuelle nedskrivninger på øvrige tapsutsatte engasjementer Brutto øvrige tapsutsatte engasjementer
Avsetningsgrad for øvrige tapsutsatte engasjementer	Nøkkeltallet gir relevant informasjon om bankens kredittrisiko og vurderes som nyttig tilleggsinformasjon ut over det som følger av tapsnotene.
	Sum egenkapital Sum eiendeler
Egenkapitalprosent	Nøkkeltallet gir informasjon om den uvektede soliditeten til selskapet.
	(Sum EK – Minoritetsinteresser – Hybridkapital) × Eierandelsbrøk Antall utstedte egenkapitalbevis
Bokført egenkapital per EK-bevis konsern	Nøkkeltallet gir informasjon om verdien av bokført egenkapital per egenkapitalbevis. Dette gir leseren mulighet til å vurdere rimeligheten av børskursen til egenkapitalbeviset. Beregnet som egenkapitalbeviserens andel av egenkapitalen ved utløpet av perioden dividert på antall egenkapitalbevis.
	(Børskurs på egenkapitalbevisene) Resultat per egenkapitalbevis x ($\frac{\text{Act}}{\text{Act}}$)
Pris/resultat per EK-bevis	Nøkkeltallet gir informasjon om inntjeningen per egenkapitalbevis sett opp mot børskurs på det aktuelle tidspunkt, noe som gir mulighet for å vurdere rimeligheten av børskursen til egenkapitalbeviset. Beregnes som børskurs per egenkapitalbevis dividert på annualisert resultat per egenkapitalbevis.

Alternative resultatmål	Definisjon og begrunnelse
	Børskurs på egenkapitalbevisene Bokført egenkapital per egenkapitalbevis konsern
Pris/bokført egenkapital	Nøkkeltallet gir informasjon om verdien av bokført egenkapital per egenkapitalbevis sett opp mot børskurs på gitt tidspunkt. Dette gir leseren mulighet til å vurdere rimeligheten av børskursen til egenkapitalbeviset. Beregnet som børskurs per egenkapitalbevis dividert på bokført egenkapital per egenkapitalbevis konsern (se definisjonen av dette nøkkeltallet over).
	Gjennomsnittlig lånebeløp på utlån til kunder Gjennomsnittlig markedsverdi på sikkerhetsstilte eiendeler
Gjennomsnittlig LTV (Loan to value)	Nøkkeltallet gir informasjon om belåningsgraden i utlånsporteføljen og er relevant for å vurdere tapsrisiko i utlånsporteføljen.
	Utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS og som dermed er fraregnet fra balansen
Utlån overført til kredittforetak	Utlån overført til kredittforetak er fraregnet balansen, men inngår i den totale utlånsvirksomheten. Nøkkeltallet brukes for beregning av andre APM-er.
	Totalt antall dager i året (365 eller 366) Antall dager hittil i år
Act/Act	Act/Act brukes for å annualisere resultatstørrelser som inngår i nøkkeltall. Resultatstørrelser annualiseres i nøkkeltallene for at de skal være sammenlignbare med andre perioders nøkkeltall.
	Identifiserte kostnader som er vurdert å skyldes engangshendelser
Ekstraordinære poster	Nøkkeltallet brukes til å beregne underliggende bankdrift som er oppført som en egen APM.
	Majoritetens andel av konsernets resultat etter skatt × Gjennomsnittlig eierandelsbrøk Gjennomsnittlig antall EKB i regnskapsperioden
Resultat per gjennomsnittlig egenkapitalbevis	Nøkkeltallet viser egenkapitalbeviserens andel av resultat etter skatt fordelt per gjennomsnittlig egenkapitalbevis i regnskapsperioden.
	Majoritetens andel av konsernets resultat etter skatt × Gjennomsnittlig eierandelsbrøk Gjennomsnittlig antall EKB i regnskapsperioden+Antall EKB utstedt etter regnskapsperiodens slutt
Utvannet resultat per gjennomsnittlig egenkapitalbevis	Nøkkeltallet viser egenkapitalbeviserens andel av resultat etter skatt fordelt på summen av gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis i regnskapsåret med tillegg av antall egenkapitalbevis som er utstedt etter regnskapsperiodens slutt.
	Sum driftskostnader – Restruktureringskostnader
Sum driftskostnader korrigeret for restruktureringskostnader	Restruktureringskostnader i forbindelse med omorganisering av virksomheten inngår i sum driftskostnader, men disse kostnadene holdes utenfor når virksomheten fastsetter mål for vekst i driftskostnader. Disse kostnadene holdes utenfor for at vekstallene skal være sammenlignbare over tid. Nøkkeltallet presenteres da det gir et godt grunnlag for å beregne underliggende kostnadsvekst.

VEDLEGG 2

Viktige regulatoriske endringer

Tabellen nedenfor er oppdatert per 06.03.2023.

Nytt regelverk i 2022	Hovedtrekk i regelverket	Konsekvenser for SpareBank 1 Østlandet
Endringer i motsyklisk kapitalbuffer	Det motsykliske bufferkravet ble økt fra 1,0 % til 1,5 % med virkning fra 30.06.2022 og til 2,0 % med virkning fra 31.12.2022. Norges Bank har for øvrig besluttet å sette opp kravet til motsyklisk kapitalbuffer for banker til 2,5 % med virkning fra 31.3. 2023.	Det vil medføre en tilsvarende økning i det regulatoriske kravet til ren kjernekapital som banken er underlagt.
Endret kapitalkravsregelverk (CRD V / CRR II)	EUs femte kapitalkravsdirektiv (CRD V) og EUs andre kapitalkravsforordning (CRR II) ble innført i Norge per 1.6.2022. Dette påvirket ulike deler av beregningene av kapitalkravet, herunder beregningen av SMB-rabatten og kapitalkravet for motpartsrisiko. Det medførte også endringer i beregning av grensen for største engasjement, innføring av regulatorisk minstekrav til stabil finansiering (NSFR – Net Stable Funding Ratio), endring i minstekravet til uvekt kapitalandel, endringer i rammeverket for pilar 2, samt noen nye krav til styring og kontroll – herunder bestemmelsene om godtgjøringsordninger. I tillegg påvirket nye retningslinjer fra EBA kapitalkravsreguleringene. Ifølge Finanstilsynet skal også norske banker følge disse retningslinjene, som ble innført i løpet av 2022.	Regelverksendringene vurderes ikke å ha vesentlige konsekvenser for banken. Retningslinjene innebærer endringer i kredittrisiko-modeller, kalibreringsnivåer og interne rutiner og retningslinjer. Endringene er omsøkt, og søknad om tillatelse til bruk er til behandling hos Finanstilsynet. Konsekvensen av de nye retningslinjene vil avhenge av denne behandlingen.
Reviderte retningslinjer fra EBA om intern styring og kontroll	EBA oppdaterte retningslinjer for intern styring og kontroll tar hensyn til endringene som ble introdusert i det femte kapitalkravsdirektivet (CRD V) i forhold til styringsordninger, særlig med hensyn til kjønns mangfold, hvitvasking av penger, terrorfinansieringsrisiko og håndtering av interessekonflikter. De gjelder også i forbindelse med lån og andre transaksjoner med medlemmer av ledelsen og deres nærstående parter. For øvrig videreføres innholdet i de tidligere retningslinjene. De oppdaterte retningslinjene ble innført i Norge per 31.12.2021.	Endringene vurderes ikke å medføre noen vesentlige konsekvenser for banken.
Reviderte retningslinjer fra ESMA og EBA om vurdering av egnethet til styret og nøkkelpersonell	EBA reviderte retningslinjer for vurdering av egnetheten til medlemmer av ledelsen, styret og nøkkelfunksjoner tar hensyn til endringene som er innført ved det reviderte kapitalkravsdirektivet (CRD V – jfr. ovenfor). Det virker også inn på vurderingen av egnetheten til medlemmer av ledelsesorganet, særlig med hensyn til hvitvasking av penger og finansiering av terrorrisiko, samt kjønns mangfold. De oppdaterte retningslinjene ble innført i Norge per 31.12.2021.	Endringene vurderes ikke å medføre noen vesentlige konsekvenser for banken.
Reviderte retningslinjer fra EBA om godtgjørelser	EBA reviderte retningslinjer om godtgjørelser tar hensyn til endringene som er innført ved det reviderte kapitalkravsdirektivet (CRD V – jfr. ovenfor). De oppdaterte retningslinjene ble innført i Norge per 7.2.2022.	Endringene vurderes ikke å medføre noen vesentlige konsekvenser for banken.
EBA-retningslinjer om overskridelse av grenser for store engasjementer	Retningslinjene omfatter kriterier for når en overskridelse kan ansees som et unntak, hva banken skal rapportere til Finanstilsynet når en overskridelse har funnet sted, kriterier for å fastsette en passende tidsfrist for å komme under grensen igjen og tiltak som skal gjennomføres for å etterleve kravene innen tidsfristen. Retningslinjene gjelder i Norge fra 1.6.2022.	Retningslinjene vurderes ikke å medføre noen vesentlige konsekvenser for banken.
Endret krisehåndteringsregelverk (BRRD 2)	EUs andre krisehåndteringsdirektiv medførte enkelte endringer i beregningen av minstekravet til ansvarlig kapital og konvertibel gjeld (MREL-kravet), herunder et tak for hvor stor andel av dette MREL-kravet som skal oppfylles med etterstilt gjeld. Endringen gjelder fra 1.6.2022.	Endringene angående MREL-kravet er implementert gjennom Finanstilsynets vedtak fra 1.1.2022 om fastsettelse av minstekrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld. Den vesentligste konsekvensen for banken var at det ble innført et tak for etterstilt gjeld. Finanstilsynet fastsatte et nytt krav den 8.12.2022 som gjelder fra 1.1.2024, og med et mellomliggende krav som gjelder fra 1.1.2023.

Fortsettelse fra forrige side:

Nytt regelverk i 2022	Hovedtrekk i regelverket	Konsekvenser for SpareBank 1 Østlandet
Forsikringsformidlingsloven	Forsikringsdistributionsdirektivet ble implementert i norsk rett fra 1.1.2022. Det stiller enkelte nye krav til banken som distributør av ulike forsikringsprodukter. De nye kravene omfatter dels interne krav til kompetanse, erfaring, etterutdanning, dokumentasjon, i tillegg til styring og kontroll og dels nye plikter i forhold til informasjon til kundene, rådgivning overfor kunder og ivaretagelse av kundenes interesser.	Banken, som tidligere har drevet som aksessorisk forsikringsagent, måtte i løpet av 2022 oppfylle kravene til registrering som forsikringsformidlingsforetak. Dessuten måtte vi påse at nye krav til kunnskap og erfaring hos relevante medarbeidere og blant annet kravene til kundeinformasjon, blir oppfylt. Finanstilsynet bekreftet i desember 2022 at banken er registrert som forsikringsagentforetak.
EBA-retningslinjer for innvilgning og overvåking av lån	I Norge gjelder disse retningslinjene fullt ut fra 1.1.2022. Finanstilsynets rundskriv 5/2021 omhandler kapittel 7 i EBA retningslinjer for innvilgning og overvåking av lån, nærmere bestemt de delene av kapitlet som omfatter verdsettelse av fast eiendom i forbindelse med innvilgning og overvåking av lån, herunder bruk av statistiske modeller ved verdsettelse av fast eiendom. Rundskrivet dekker tilsynets krav og forventninger når det gjelder interne retningslinjer i bankene for å verdsette fast eiendom som pant, bankenes bruk av statistiske modeller og krav til verdsetter i de tilfeller der det ikke blir benyttet modeller.	Regelverksendringene medførte behov for enkelte justeringer i interne rutiner og retningslinjer.
Åpenhetsloven	Åpenhetsloven trådte i kraft 1.7.2022 og skal bidra til å sikre at grunnleggende menneskerettigheter blir ivaretatt, herunder arbeidstakerrettigheter. Loven innebærer at såkalte større virksomheter, bl.a. SpareBank 1 Østlandet, får en plikt til å utføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, plikt til å redegjøre for slike aktsomhetsvurderinger og en plikt til å gi enhver som skriftlig har bedt om det, informasjon om hvordan virksomheten håndterer faktiske og potensielle negative konsekvenser. Vurderingene skal ikke bare dekke bankens egen virksomhet, men også hvordan vi som bank kan risikere å bli involvert i brudd på menneskerettigheter gjennom våre leverandørkjeder.	Samlet sett vurderes konsekvensene av endringen for banken som begrenset. Banken gjennomførte en frivillig rapportering iht. loven i 2022 og vil gjennomføre første obligatoriske rapportering i 2023.
Forskrift om meldeplikt ved utkontraktering	Forskriften om utkontraktering medførte et redusert omfang av meldeplikten for utkontraktering overfor Finanstilsynet, men medførte samtidig tydeligere krav til å etablere og vedlikeholde et register over all utkontraktering og minimumskrav til innholdet i dette registeret.	Samlet sett vurderes konsekvensene av endringen som begrenset for banken.
Nytt EU-regelverk om obligasjoner med fortrinnsrett (OMF)	Nye lovregler om obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) ble innført i norsk rett per 8.6.2022. Disse lovreglene gjennomfører EUs OMF-direktiv.	OMF-direktivet bygger på de samme prinsippene som tidligere norske OMF-regelverk, og det er derfor kun mindre endringer. OMF-direktivet får ikke direkte betydning for banken, men for SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt der banken er eier.
Sanksjoner	Som en reaksjon på Russlands folkerettsstridige angrep på Ukraina har EU innført omfattende sanksjoner som Norge har sluttet opp om. Disse omfatter blant annet finansielle sanksjoner, herunder bestemmelser om adgangen til å motta innskudd fra russiske statsborgere, såkalte frysbestemmelser om penger og andre formuesgoder, forbud mot overføring av sedler i euro, andre EU-valutaer og norske kroner, restriksjoner i forhold til pengeoverføringer og utestengelse av russiske banker fra SWIFT.	Banken har måttet tilpasse systemer for transaksjonsovervåking og rutiner til det nye sanksjonsregelverket.

Forventet nytt regelverk i 2023	Hovedtrekk i regelverket	Konsekvenser for SpareBank 1 Østlandet
Endringer i motsyklisk kapitalbuffer	Norges Bank har besluttet å sette opp kravet til motsyklisk kapitalbuffer for banker til 2,5 % med virkning fra 31.3.2023.	Dette vil medføre en tilsvarende økning i det regulatoriske kravet til ren kjernekapital som banken er underlagt.
Ny finansavtalelov	Den nye finansavtaleloven ble satt i kraft fra 1.1.2023. Det er enkelte overgangsregler som innebærer at deler av bestemmelsene først gjelder fra 1.7.2023. Loven medfører nye plikter og nytt ansvar for bankene ved avtaler om finansielle tjenester og skal bidra til et bedre forbrukervern. Blant annet innebærer dette bedre vern og lavere egenandel dersom kundens BankID eller kort blir misbrukt og økt ansvar for banken ved svindel. Digital kommunikasjon blir standardvalget, men med mulighet for kunden til å reservere seg dersom vedkommende heller vil ha brev i posten. Det blir også en plikt for banken til å avslå lånesøknaden dersom den økonomiske situasjonen til lånesøker ikke er god nok.	Loven gjør det enklere for banken å kommunisere digitalt med kundene. Samtidig øker bankens ansvar på flere områder, f.eks. når det gjelder informasjon til kundene, veiledningsplikt overfor kundene og ansvar ved brudd på bankens plikter.
Revidert utlånsforskrift	Utlånsforskriften ble per 1.1.2023 i hovedsak videreført med tidligere bestemmelser, men kravet til hvor stor renteøkning låntakerne skal tåle, ble redusert fra 5 prosentpoeng til 3 prosentpoeng, men likevel slik at kunden alltid skal tåle en renteøkning på minst 7 %. Forskriften utvides samtidig til også å gjelde lån med annen pant enn bolig, som bil- og båtlån. Særkravet for sekundær bolig i Oslo ble fjernet.	Forskriftsendringene medfører visse endringer i rammevilkårene for bankens utlån til forbrukere.
Lov om bærekraftig finans	Loven gjennomfører EUs taksonomiforordning og offentliggjøringsforordning.	For banken vil den innebære en plikt til å rapportere og offentliggjøre informasjon om omfanget av bankens utlånsvirksomhet mv. som er å anse som bærekraftig i forhold til definisjonene i EUs taksonomiforordning. Dessuten er det en plikt å redegjøre for hvordan banken tar hensyn til bærekraft ved investeringsrådgivning.
Bærekraft i investeringsrådgivningen	MiFID II-regelverk, som gjør det obligatorisk å kartlegge og ta hensyn til kundenes bærekraftsprefrans i forbindelse med investeringsrådgivning, ble innført i Norge i starten på 2023. Tilsvarende krav relatert til forsikringsbasert rådgivning ble også innført ved årsskiftet.	Bestemmelsene får konsekvenser for bankens prosesser for produktstyring, investeringsrådgivning og dokumentasjon av rådgivningen og for krav til informasjon til kunder og opplæring av ansatte.
Regnskapsførerloven	Den nye regnskapsførerloven gjelder fra 1.1.2023. Loven innfører tittelen statsautorisert regnskapsfører, samt innfører nye etterutdanningskrav og nye krav til regnskapsforetak.	Loven får betydning for bankens datterselskap SpareBank 1 ForretningsPartner Østlandet AS.
Ny pengespillforskrift	En ny forskrift om pengespill ble innført pr. 1.1.2023. Forskriften har bl.a. bestemmelser som krever at banker stanser betalingstransaksjoner dersom banken er kjent med at betalingen utgjør innskudd til eller utbetaling fra pengespill som ikke har tillatelse i Norge.	Forskriften klargjør og presiserer rekkevidden av det såkalte spillformidlingsforbudet, men anses for øvrig i liten grad å medføre noen realitetsendring sammenlignet med tidligere regelverk på området.
EBA-retningslinjer om etterlevelsesfunksjonen i hvitvaskingsregelverket	EBA har publisert en egen retningslinje for den såkalte etterlevelsesfunksjonen i hvitvaskingsregelverket. Retningslinjene har bestemmelser om rollene til både hvitvaskingsansvarlig og etterlevelsesfunksjonen. Retningslinjene gjelder allerede i EU, men norske myndigheter har foreløpig ikke bekreftet at de skal følges av norske banker.	Konsekvensene må vurderes når norske myndigheter eventuelt har bekreftet om – og i hvilken grad – retningslinjene skal følges av norske banker. Konsekvensene vil uansett bare være av administrativ og organisatorisk karakter.

Regelverk som forventes innført etter 2023, og/eller der det faktiske innholdet og innførings-tidspunktet fortsatt er usikkert	Hovedtrekk i regelverket	Konsekvenser for SpareBank 1 Østlandet
Forslag til ny eiendoms-meglingslov	Eiendomsmeglingsutvalget la i 2021 fram forslag til ny lov om eiendomsmegling (NOU 2021: 7). Utvalget mente at dagens eiendomsmeglingslov i hovedsak har fungert godt og så derfor ikke behov for store endringer. Samtidig påpekte utvalget at reguleringen må være framtidsrettet og fleksibel nok til å tilpasses endringer i markeder og teknologi. Det ble også innarbeidet en del forslag for blant annet å styrke forbrukervernet ved eiendomshandel.	Regelverket er ikke endelig fastsatt ennå slik at det er vanskelig p.t. å vurdere alle konsekvensene av lovforslaget.
Kapitalkrav (CRD VI / CRR III)	EU-kommisjonen har presentert sitt forslag til fullføringen av Basel 3-implementeringen i EU. Dette omfatter bl.a. en helt ny og mer risikofølsom standardmetode for kapitalkrav samt å gjeninnføre et gulv for IRB-bankers kapitalkrav. Dette gulvet vil være basert på beregninger etter den nye standardmetoden. Forslagene innebærer også en lang rekke andre endringer på kapitalkravsområdet. Sannsynligvis vil denne regelverkspakken bidra til å redusere forskjellene i kapitalkrav mellom standardmetodebanker og IRB-banker.	Regelverket er ikke endelig fastsatt ennå slik at det er vanskelig p.t. å vurdere alle konsekvensene av lovforslaget.
EBA-retningslinjer om forbedring av bankers evne til å håndtere kriser	EBA's retningslinjer om forbedring av bankers evne til å håndtere kriser skal følges fra 1.1.2024. Retningslinjene tar sikte på å gjennomføre eksisterende internasjonale standarder for hvordan kriser skal håndteres og å identifisere beste praksis på dette området. Retningslinjene gjelder både for bankene og for krisehåndteringsmyndighetene. Retningslinjene dekker ikke alle relevante emner for hvordan kriser blir håndtert, men er konsentrert om i) struktur og drift, ii) finansiering og likviditet, iii) informasjonssystemer, iv) problemstillinger relatert til grensekryssende virksomhet, og v) hvordan krisehåndtering blir gjennomført.	Retningslinjene vil kunne få betydning for bankens arbeid med krisehåndteringsplanverket.
Forskriftsregler om pilar 2	Finanstilsynet har fremmet et forslag til høringsnotat om foreslåtte endringer i CRD IV / CRR-forskriften. Det innebærer et forslag om å forskriftsfeste sentrale premisser for både pilar 2-tillegg og kapitalkravsmarginen.	Regelverket er ikke endelig fastsatt ennå slik at det er vanskelig p.t. å vurdere konsekvensene av dette initiativet.
Antihvitvasking og antiterrorfinansiering	EU-kommisjonen har lagt fram en ny pakke med regler på områdene antihvitvasking og antiterrorfinansiering. Forslaget innebærer bl.a. at en rekke regler blir gitt i form av en forordning i stedet for et direktiv for på den måten å sikre økt grad av harmonisering mellom landene.	Regelverket er ikke endelig fastsatt ennå slik at det er vanskelig p.t. å vurdere konsekvensene av dette initiativet.
Bærekraft	På bærekraftsområdet forventes det ytterligere krav til både bankenes styring og kontroll med bærekraftsrisiko og nye krav til offentliggjøring og rapportering av bærekraftsrisiko. Dette er dels en del av forslagene i CRD VI / CRR II, og det forventes å komme i form av retningslinjer fra EBA. I tillegg utredes det i hvilken grad finansiering av grønne formål skal få en kapitalkravsrabatt. EBA har publisert et «veikart» ("road map") for sitt arbeid med bærekraftig finans. Noen viktige milepæler for EBA sine leveranser ifølge dette «veikartet» er: <ul style="list-style-type: none"> • Reviderte krav til pilar 3 (offentliggjøring): 2024–2025 • Pilar 3 myndighetsrapportering: 2024 • Krav til ESG risikostyring: 2024 • Forslag til pilar 1 kapitalkrav for ESG-riksko: 2023 • Råd om grønne utlån: 2023 • Råd om grønnvasking: 2024 Faktisk innføring av reglene vil ventelig skje på et enda senere tidspunkt.	Regelverket er ikke endelig fastsatt ennå slik at det er vanskelig p.t. å vurdere konsekvensene av dette initiativet.
Direktiv om bærekraftig foretaksstyring (CSDDD)	Det foreslåtte EU-direktivet om bærekraftig styring av foretak forventes å være sluttbehandlet i EU i løpet av 2023. Direktivet har mange fellestrekk med den norske åpenhetsloven. Men i tillegg til å dekke menneske- og arbeidstakerrettigheter omfatter det også kartlegging av miljø- og klimakonsekvenser.	Regelverket er ikke endelig fastsatt enda slik at det er vanskelig p.t. å vurdere konsekvensene av dette initiativet.

Fortsettelse fra forrige side:

Regelverk som forventes innført etter 2023, og/eller der det faktiske innholdet og innførings-tidspunktet fortsatt er usikkert	Hovedtrekk i regelverket	Konsekvenser for SpareBank 1 Østlandet
Direktiv om bærekrafts-rapportering (CSRD)	Direktivet ble vedtatt i EU mot slutten av 2022. CSRD medfører en rekke endringer fra dagens rapporteringskrav på bærekraftsområdet. Dagens regler følger av regnskapsloven §3-3c og NFRD (Non-Financial Reporting Directive). Virkeområdet vil omfatte alle store foretak og alle foretak med noterte verdipapirer. Det omfatter de fleste kreditt- og forsikringsforetak. Det blir krav til attesting av rapporteringen, samt krav til bruk av europeiske standarder for rapportering (ESRS). Det vil også bli krav til elektronisk/maskinlesbar informasjon.	Regelverket vil ha betydning for omfanget av og innholdet i bankens bærekraftsrapportering. I EU skal kravene følges fra 1.1.2024 for foretak under virkeområdet til NFRD. Finansdepartementet har indikert at Norge kan/vil følge EUs tidslinje for gjennomføring og ikrafttredelse.
Avskogingsforordningen	EU-parlamentet har oppnådd en foreløpig enighet med Kommisjonen og EU-rådet om den såkalte avskogingsforordningen. Ifølge den avtalte teksten vil ingen land eller varer som sådan bli forbudt, men det vil ikke være lovlig for selskaper å selge produktene sine i EU uten å verifisere og utstede en såkalt «due diligence»-erklæring om at varene ikke har ført til avskoging og skogforringelse noe sted i verden etter 31.12.2020. Senest to år etter ikrafttredelsen skal Kommisjonen også vurdere behovet for å forplikte EUs finansinstitusjoner til kun å yte finansielle tjenester til kundene sine dersom de vurderer at det bare er en ubetydelig risiko for at disse tjenestene ikke fører til avskoging.	Regelverket er ikke endelig fastsatt ennå, slik at det er vanskelig p.t. å vurdere konsekvensene av dette initiativet.
IKT- og cybersikkerhet	EU ønsker å fremme digitalisering i finans og styrke EUs konkurransekraft på det teknologiske området. Derfor er det fremmet et regelverksforslag som skal skape økt sikkerhet ved teknologibruk i finans (Digital Operational Resilience Act – DORA). DORA-regelverket ble vedtatt i EU mot slutten av 2022 og skal følges fra 17.1.2025. Det er ikke kjent når og hvordan dette regelverket vil bli innført i Norge.	DORA-regelverket vil, når det innføres i norsk rett, kunne medføre nye og detaljerte krav til bankens IKT-systemer. Når og hvordan dette regelverket vil bli innført i Norge, er ikke kjent. Det er derfor vanskelig p.t. å vurdere de konkrete konsekvensene.
Direktiv om kritiske enheters motstandsdyktighet	Direktivet som ble vedtatt av EU i 2022, definerer bl.a. banker som såkalte «kritiske enheter». Regelverket skal bidra til at kritiske enheter er i stand til å forebygge, beskytte seg mot, reagere på, håndtere og komme seg etter hybridangrep, naturkatastrofer, terrortrusler og folkehelsekriser. Regelverket gjelder kun i begrenset grad for banker, men det åpner opp for at det kan stilles nasjonale krav til bankene. Direktivet skal følges i EU fra 18.10.2024. Det er ikke kjent når og hvordan dette regelverket vil bli innført i Norge.	Når og hvordan dette regelverket vil bli innført i Norge, er ikke kjent, det er derfor foreløpig vanskelig å vurdere de konkrete konsekvensene.
Direktiv om tiltak for et høyt felles sikkerhetsnivå i nettverk og informasjonssystemer i EU (NIS og NIS2)	I 2016 vedtok EU direktivet om tiltak for et høyt felles sikkerhetsnivå i nettverk og informasjonssystemer i hele EU (NIS-direktivet). I 2020 la EU-kommisjonen fram et forslag til lovgivning som etterfølger og erstatter NIS-direktivet (NIS2). Forslaget er en del av en tiltakspakke som skal forbedre motstandsdyktigheten til både den digitale og fysiske infrastrukturen i offentlig og privat sektor, myndigheter og EU som helhet. Gjeldende forslag medfører en utvidelse av bl.a. virkeområdet ved at foretak i flere nye sektorer må følge regelverket. Per dato er ikke NIS-direktivet innført i Norge, mens NIS2 ble fastsatt av EU i 2022. NIS2 definerer bl.a. banker som virksomhet av såkalt høy kritikalitet.	Når og hvordan dette regelverket vil bli innført i Norge, er ikke kjent, derfor er det p.t. vanskelig å vurdere de konkrete konsekvensene.
Kunstig intelligens	Forslaget til Artificial Intelligence Act klassifiserer bruken av kunstig intelligens i ulike grupper, og det stiller ulike krav til utforming og bruk av teknologien i samsvar med hvor alvorlige eller inngripende konsekvenser de ulike bruksområdene kan ha – fra forbud mot bruk på visse områder, via omfattende regulatoriske krav på noen områder, til relativt lite regulert anvendelse på atter andre områder.	Regelverket er ikke endelig fastsatt ennå, slik at det p.t. er vanskelig å vurdere konsekvensene av dette initiativet.
Kommunikasjonsvernforordningen (ePrivacy-forordningen)	Kommunikasjonsvernforordningen skal sikre vern av konfidensialitet for elektronisk kommunikasjon samt oppdatere reglene på dette området som følge av både markedsmessig og teknologisk utvikling. Forordningen skal dessuten tilpasse regelverket til den gjeldende personvernforordningen (GDPR).	Regelverket vil få konsekvenser for bankens digitale kommunikasjon med kunder.

Fortsettelse fra forrige side:

Regelverk som forventes innført etter 2023, og/eller der det faktiske innholdet og innførings-tidspunktet fortsatt er usikkert	Hovedtrekk i regelverket	Konsekvenser for SpareBank 1 Østlandet
Betalingsformidling	Som en del av strategien for å fremme digitalisering i finans har EU også lagt fram et forslag til en revidert betalingsformidlingsstrategi, noe som blant annet innebærer en revidering av det gjeldende betalingstjenestedirektivet (PSD2). Formålet er å fremme straksbetalinger, øke forbrukerbeskyttelsen og generelt gjøre betalinger enda tryggere.	Regelverket kan få betydning for banken både når det gjelder krav til bankens betalings-tjenester og i forhold til konkurransesituasjonen.
Kryptovaluta	EU arbeider med et eget direktiv for å regulere aktiviteter innenfor kryptovalutaer og andre former for kryptobaserte aktiva – Markets in Crypto-Assets Act (MiCA).	Banken er p.t. ikke aktiv i kryptovalutaer eller andre former for kryptobaserte aktiva.
Tilgjengelighetsdirektivet	Tilgjengelighetsdirektivet vil gjennomføres i norsk rett ved nødvendige endringer i Likestillings- og diskrimineringsloven pluss en utfyllende forskrift. Det vil trolig først gjelde fra ca. 1.7.2025. Direktivet medfører en plikt til såkalt universell utforming av hovedløsningene for informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) som er rettet mot eller stilt til rådighet for bruker, slik at virksomhetens alminnelige funksjoner kan benyttes av flest mulig uavhengig av funksjonsnedsettelse.	Regelverket vil stille krav til funksjon og utforming av bankens systemløsninger, inkludert nettbank og mobilbank.

Thomas Thoresen,
kunderådgiver,
Elverum.

VEDLEGG 3

Indekser og vedlegg bærekraft

I dette vedlegget presenterer vi indekser og utdypende fakta om SpareBank 1 Østlandets bærekraftsarbeid. Sammen med bærekraftsinformasjonen i hoveddelen av årsrapporten utgjør dette vår bærekraftsrapportering i tråd med GRI-standarden. I hoveddelen er det tydelig markert dersom kapitlet har et vedlegg.

Bakerst i vedlegget finner du indekser som hjelper deg å finne fram til den informasjonen om bærekraft som du er ute etter.

Vedlegg

Prinsipper for bærekraftsrapporteringen	224
Energi og klima i vår forretningsdrift samt vitenskapsbaserte klimamål	226
Utdypende fakta om organisasjon og HR	229
Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporteføljen	232
Rammeverk for grønne obligasjoner	240
Ansvarlige utlån i likviditetsforvaltningen	242
Klimagassutslipp i fond	244
Krav til andre leverandører - bærekraftige innkjøp	246
Totale klimagassutslipp og nullutslippsrapportering – NZBA	248
Taksonomirelatert informasjon	252

Indekser og oppslagsverk

Bankens prosess for å håndtere ESG-risiko	254
Klimarisiko – TCFD-indeks	255
Naturrisiko – TNFD-indeks	258
UNEP FI – PRB-indeks: Prinsipper for ansvarlig bankdrift	260
Miljøfyrtårnindeks - Bank og finanskriterier	261
PAI-indeks	262
Vesentlige bærekraftstemaer og påvirkninger koblet mot rapporteringsrammeverket GRI	264
GRI-indeks	266

Bærekraftsnote – prinsipper for bærekraftsrapporteringen

SpareBank 1 Østlandet rapporterer data og informasjon om samfunnsansvar og bærekraft i henhold til regnskapslovens § 3-3a og c, og likestillings- og diskrimineringslovens § 26a. I årsrapporten beskrives det hvordan vi jobber med aktsomhetsvurderinger i våre leverandørkjeder, etter Lov om virksomhetens åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven). Grundigere informasjon finnes i redegjørelsen på våre hjemmesider. I årsrapporten oppgir vi også relevant informasjon i forhold til Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer som først trådte i kraft 1.1.2023.

Rapporteringen til banken oppfylder kravene i den internasjonalt ledende standarden for rapportering av bærekraftdata, GRI (Global Reporting Initiative). Det innebærer at vi hovedsakelig rapporterer på de temaene som anses som vesentlige for banken. Vi viser vår doble vesentlighet på side 36, vi viser

- Dekkende framstilling
- Grunnleggende kvalitetskrav
 - Relevans
 - Prediksjonsverdi
 - Bekreftelsesverdi
 - Vesentlighet
 - Troverdige representasjon
 - Komplett
 - Nøytral
 - Feilfri

sammenkoblingen mellom vesentlige bærekraftstema og GRI på side 264, og GRI-indeksen på side 266 viser videre hvor man kan finne den relevante rapporteringen.

GRI-indeksen er videre koplet mot rapportering på forskjellige internasjonale initiativ banken har sluttet seg til: FNs bærekraftsmål, FNs Global Compact, FNs miljøprogramms finansielle initiativ (UNEP FI) sine prinsipper for ansvarlig bankdrift og bank- og finanskriteriene i Miljøfyrtårn-sertifiseringen.

Banken anser at bærekraftsrapportering har verdi for ressursallokerings- og kontrollformål. For at rapporteringen skal gi nyttig informasjon om formålene forsøker vi å følge disse kvalitetskravene fra EU-direktivet om bærekraftsrapportering: CSRD og ESRS 1 General requirements (versjon fra 24.10.2022):

- Forsterkende kvalitetskrav
 - Sammenlignbarhet og konsistens
 - Verifiserbarhet
 - Forståelighet
- Andre
 - Kostnad-nytte vurdering

CSRD står for Corporate Sustainability Reporting Directive, ESRS står for European Sustainability Reporting Standards. Det foreligger ingen offisiell norsk oversettelse ennå.

Utdypende om de enkelte kvalitetskravene

Dekkende framstilling

Informasjonen vi oppgir, skal være mest mulig dekkende slik at den totale rapporteringen gir et så godt bilde som mulig av bankens bærekraftsarbeid og hvor vi har mulighet for å påvirke. Vi rapporterer utfyllende på bankens fem mest vesentlige bærekraftstema og seks av våre strategiske initiativ som er spesielt

relevante for vårt bærekraftsarbeid. Vi rapporterer mindre utfyllende på andre temaer fra vår vesentlighetsanalyse, men har med informasjon om de aller fleste, se side 264 og 265. Gjennom året har vi møter med eksterne interessenter for å få innspill til temaer som ikke er dekket, men som bør dekkes, se side 41.

Grunnleggende kvalitetskrav – relevans

Prediksjonsverdi innebærer at informasjonen gir mer enn tilfeldige prognoser om framtidig

utvikling. Å predikere utvikling framover er vanskelig på bærekraftsområdet. Vi erfarer for eksempel at målene innen ansvarlige utlån må justeres nesten årlig fordi utviklingen i bransjene vi finansierer, går så fort. For å imøtekomme dette informasjonskravet har vi i kapitlene med de vesentlige bærekraftstemaene et avsnitt som heter Hva gjenstår i lengre perspektiv.

Kravet om vesentlighet er ivaretatt ved at det er gjort en omfattende vesentlighetsanalyse i tråd med GRI-modellen og ved hjelp av eksterne eksperter på bærekraft. Både interne og eksterne interessenter er hørt. Våre fem mest vesentlige bærekraftstema har hvert sitt kapittel i årsrapporten. Vi har videre koblet vesentlighetsanalysen og GRI-indikatorer, se side 264. Vi har også gjort en påvirkningsanalyse som viser hvor banken har positiv og negativ påvirkning innen vårt største forretningsområde: Ansvarlige utlån. Disse temaene er tydeliggjort gjennom kapitlene Ansvarlige utlån til personmarkedet og Ansvarlige utlån til bedriftsmarkedet. Bankens rapporterer også på klimarisiko og naturrisiko.

Grunnleggende kvalitetskrav – troverdig representasjon

Troverdig representasjon betyr at informasjonen er komplett, nøytral og feilfri. Bankens bruker GRI-rammeverket for å sørge for at vi rapporterer på all informasjon som vi mener er dekkende for våre vesentlige bærekraftstema. GRI er en global standard med stor bruk av interessentdialog i utviklingen av standarden, så den må regnes for å være nøytral for banken. GRI løfter også fram mange av de samme prinsippene for rapportering som CSRD, blant annet gjelder det nøytralitet og komplett informasjon.

Innen hvert enkelt vesentlige område og indikator søker vi å gi så komplett informasjon som mulig. Et eksempel på det er at vi oppgir både risiko og muligheter for banken innen de vesentligste temaene. Vi oppgir også når banken ikke har oppnådd oppsatte mål, og der vi opplever at banken er svak.

Banken gjør sitt ytterste for å oppgi feilfri informasjon og bruker av den grunn eksterne revisor for å verifisere informasjonen.

Forsterkende kvalitetskrav

Informasjonen som oppgis, skal være sammenlignbar og konsistent. Også her er GRI et viktig verktøy. Fordi GRI-indikatorer er like på tvers av regioner og bransjer, gjør standarden det mulig å sammenligne informasjonen mellom banken og andre banker eller med virksomheter i andre bransjer. Av denne grunn bruker banken i liten grad egendefinerte indikatorer, selv om GRI åpner for det. Grunnen til det er at dersom alle virksomheter lager egne GRI-indikatorer, blir det umulig å sammenligne informasjonen. Dette er også årsaken til at vi bruker indekser på alle rapporteringskrav, som UNEP FI – prinsipper for ansvarlig bankdrift og miljøfyrtårnrapportering. På den måten blir det enklere for leseren å finne

› Vi viser vår doble vesentlighet på side 36, vi viser sammenkoblingen mellom vesentlige bærekraftstema og GRI på side 264, og GRI-indeksen på side 266 viser hvor den relevante rapporteringen er å finne.

og sammenligne informasjon fra banken med informasjon fra andre virksomheter.

Bankens rapportering etter GRI Standarden blir verifisert av ekstern revisor etter attestasjonsstandard ISAE 3000 (revidert) attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon, med moderat grad av sikkerhet.

Banken jobber for at informasjonen skal være forståelig. Vi søker å bruke et enkelt språk og være tydelige i rapporteringen vår selv om det av og til går på bekostning av det å rapportere kort. Vi forsøker å ikke gjøre rapporteringen altfor omfattende.

Andre

Det blir hvert år gjort en kostnad-nyttevurdering i forbindelse med årsrapporteringen. Det finnes gode argumenter for å legge mer informasjon på hjemmesiden og henvise fra årsrapport. Det finnes også gode argumenter for å samle all rapportering innen bærekraft i én rapport. Vi har allikevel valgt å integrere bærekraft i resten av årsrapporten fordi arbeidet er såpass godt integrert i bankens øvrige arbeid at det ville vært unaturlig å rapportere separat på bærekraft. Vi har også valgt å ha mye informasjon i vedlegg til årsrapporten fordi vi opplever at dette er etterspurt informasjon.

Brukernyttig informasjon for kontrollformål

For å sikre brukernyttig informasjon for kontrollformål tilstreber banken framover i større grad å følge kvalitetskravene for hard, objektiv informasjon i måleparametere (KPI-er) og annen rapportering, fra Ijiri (1971 og 1975):

- verifiserbare fakta (allerede dekket i CSRD ovenfor)
- velspesifiserte målekriterier- og indikatorer
- få målekriterier

For de to siste kulepunktene finnes det informasjon i de enkelte kapitlene, men framover bør dette også sammenstilles i prinsippnoter slik at det framgår hvordan det måles. Bankens arbeider systematisk for å øke rapporteringskvaliteten basert på disse prinsippene. Samtidig anerkjenner vi at dette er et arbeid som utvikler seg over tid.

Energi og klima i vår forretningsdrift samt vitenskapsbasert klimamål

SpareBank 1 Østlandet har vært sertifisert Miljøfyrtårnbedrift siden 2008, og vi jobber kontinuerlig for å redusere våre klimagassutslipp og vår påvirkning på miljøet. Banken hadde et totalt klimagassutslipp på 703,14 tonn CO₂-ekvivalenter i 2022, og vi kjøpte EUA klimakvoter for å kompensere for våre utslipp. Vi kjøpte også opprinnelsesgarantier for å sikre at det produseres fornybar strøm for vårt forbruk i Innlandet.

Klimagassutslipp fra vår drift

Miljøfyrtårn er et anerkjent og effektivt verktøy for miljøledelse (Environmental Management System) som er godkjent av EU. Regnskapet omfatter alle registrerte utslipp fra banken. Analysen er basert på den internasjonale standarden A Corporate Accounting and Reporting Standard som er utviklet av The Greenhouse Gas Protocol Initiative - GHG-protokollen.

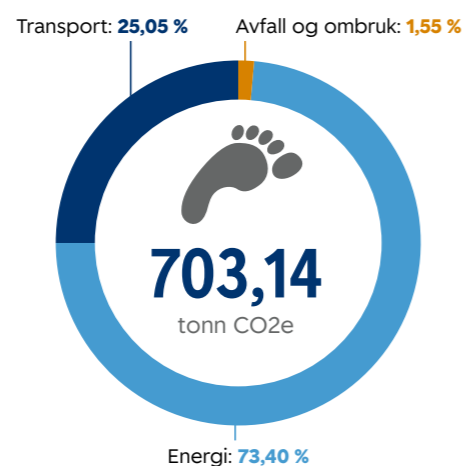
Banken har redusert sine utslipp betraktelig de senere årene, og fra 2013 til 2017 halverte vi utslippene våre. Fra 2018 til 2020 reduserte vi utslippene gradvis, men de har økt fra 691 tonn i 2021 til 703 tonn i 2022. Årsakene er mer aktivitet etter koronapandemien, samt at det er flere indikatorer å rapportere på.

Utslippene i scope 1 øker fra 4,6 til 7,6 tonn CO₂ som følge av økt reisevirksomhet med bankens hybridbiler. Vårt elektrisitetsforbruk, fjernvarme og fjernkjøling er alle redusert, noe som fører til reduksjon i våre scope 2 utslipp med 8,3 prosent, fra 562,9 til 516,1 tonn CO₂.

Når det gjelder scope 3 utslipp, så har utslipp fra flyreiser økt, mens avfall har sunket fra 18,92 tonn til 10,86 tonn CO₂-ekvivalenter. Tallet for kjøregodtgjørelse har økt fra 362 761 til 559 939 km som følge av økt reisevirksomhet etter pandemien. Dette fører samlet sett til at indirekte utslipp i scope 3 øker fra 123,8 tonn CO₂ i 2021 til 179,4 tonn CO₂ i 2022.

Fra 2021 la Miljøfyrtårn til flere indikatorer som det må rapporteres på, for eksempel kjøregodtgjørelse. De oppdaterte også omregningsfaktorene, og de største endringene ble gjort for energiforbruk. Den tidligere faktoren for elektrisitet forholdt seg til den nordiske produksjonsmiksen, mens den nye faktoren forholder til den norske forbruksmiksen. Det gjør det utfordrende å sammenligne våre rapporterte tall tilbake i tid. Vi har derfor regnet ut tidligere tall med ny metode.

Figur 1: Prosentvis fordeling av CO₂-utslipp

Utslippskilde	Forbruk	Utslippsfaktor	Utslipp i CO ₂ -ekvivalenter
Scope 1			
Bensin (firmabiler)	2 634 liter	2,89 kg CO ₂ e/liter	7,61 tonn CO ₂ e
Sum scope 1:			7,61 tonn CO₂e
Scope 2			
Fjernkjøling	21 431 kWh	0,026 kg CO ₂ e/kWh	0,56 tonn CO ₂ e
Fjernvarme	1 879 520 kWh	0,187 kg CO ₂ e/kWh	351,47 tonn CO ₂ e
Elektrisitet	4 102 162 kWh	0,04 kg CO ₂ e/kWh	164,09 tonn CO ₂ e
Sum scope 2:			516,11 tonn CO₂e
Scope 3			
Avfall			10,86 tonn CO ₂ e
Restavfall, to kategorier	33 775 kg	Ulike per kategori	7,74 tonn CO ₂ e
Sortert, 10 kategorier	65 410 kg	Ulike per kategori	3,12 tonn CO ₂ e
Forretningsreiser			168,55 tonn CO ₂ e
Flyreiser, Norden	151 reiser	104 kg CO ₂ e/reise	15,70 tonn CO ₂ e
Flyreiser, Europa	9 reiser	185 kg CO ₂ e/reise	1,67 tonn CO ₂ e
Flyreiser, verden			
Kjøregodtgjørelse	559 939 km	0,27 kg CO ₂ e/km	151,18 tonn CO ₂ e
Sum scope 3			179,42 tonn CO₂e
TOTALT CO₂ UTSLIPP			703,14 TONN CO₂e

1) 32 252 km er kjørt med el-bil.

Oversikt over mål og måloppnåelse for 2022

Scope 1: Firmabiler, drivstoff	Bankens firmabiler skal skiftes ut til elektriske biler innen 2030. Utslipp fra firmabilene vil derfor være tilnærmet null fra og med 2030. I 2022 disponerte bankens ansatte én el-bil og to hybriddrevne leasingbiler. Totalt bensinforbruk var på 2634 liter hovedsakelig knyttet til bankens økonomioppfølging for skoleelever i vårt distrikt.
Scope 2: Elektrisitet og fjernvarme	Banken har de siste 13 årene redusert elektrisitetsforbruket betraktelig. Vi har som mål å redusere forbruket kontinuerlig fram til 2030 og videre mot 2050. Både elektrisitetsforbruk, fjernvarme og fjernkjøling er redusert i 2022. Hovedgrunnen er varmere klima og bedre energi-overvåkingsystemer på flere av våre kontorer. Dette fører til reduksjon i våre scope 2 utslipp på 8,3 %, fra 562,9 til 516,1 tonn CO ₂ .
Scope 3: Flyreiser	Banken legger klare begrensninger i sitt reiseregulativ om at alle flyreiser skal være begrunnet i et tydelig behov, og at andre alternativer, som telefon- eller videomøter, skal være vurdert som alternativer til å reise. Vi har 9 flyreiser i Europa og 151 flyreiser i Norden registrert gjennom vårt reisebyrå i 2022. Flyreiser ansatte har booket selv, kommer i tillegg. Vi jobber for at alle flyreiser framover må bestilles via vårt reisebyrå. Flyreisene som er registrert, tilsvarer 17,36 tonn CO ₂ i 2022. I 2021 hadde vi kun 57 registrerte flyreiser i Norden med samlede utslipp på 5,93 tonn CO ₂ . Økningen kommer av mer reisevirksomhet etter pandemien. Vi har et mål om å redusere antall flyreiser med 1 % i året fram mot 2050.
Scope 3: Kilometergodtgjørelse	Fra 2021 er utslipp fra kilometergodtgjørelse også inkludert i klimaregnskapet, noe som øker våre totale CO ₂ -utslipp betraktelig. Banken oppfordrer de ansatte til å redusere reisevirksomheten med bruk av egen bil så langt det er mulig, og heller bruke kollektivtransport som tog og buss. Andre alternativer, som telefon- eller videomøter, skal vurderes som alternativer til å reise. Banken tilbyr grønt billån for kunder og ansatte som kjøper elbil. I 2022 kjørte vi totalt 559 939 km. Av dette er 35 252 km kjørt med elbil, men det er ikke skilt på disse kategoriene i Miljøfyrtårnportalen. Totaltall for 2021 var 362 761 km, og 10 183 km med elbil (antakelig underrapportert). Grunnen til økningen er at vi er tilbake på normal reisevirksomhet etter pandemien.
Scope 3: Avfall	Banken har som mål å redusere utslipp fra avfall med 50 prosent i perioden 2018–2050. Siden 2011 har vi vært medlem av Grønt Punkt Norge og følger deres rapportering og regler. Alle bankens kontorer kildesorterer og har fokus på å redusere restavfall, noe som også er i tråd med vår Miljøfyrtårnsertifisering. Ytterligere tiltak som gjøres for å redusere avfallsmengden, er å stille krav til våre leverandører når det gjelder deres bruk av emballasje for å begrense mengden av avfall på våre kontorer. I tråd med Miljøfyrtårns føringer skal også engangsemballasje fjernes i framtida. Vi gjør oppmerksom på at vi ikke har avfallstall der vi kun leier kontorer, fordi vi der er med i felles avfallsløsninger. I 2022 reduserte vi den totale avfallsmengden med 47 000 kilo til tross for økt aktivitet på kontorene etter nedstengningen i 2021. Rydding av kontorer under pandemien førte også til mer avfall i 2021 enn i 2022.

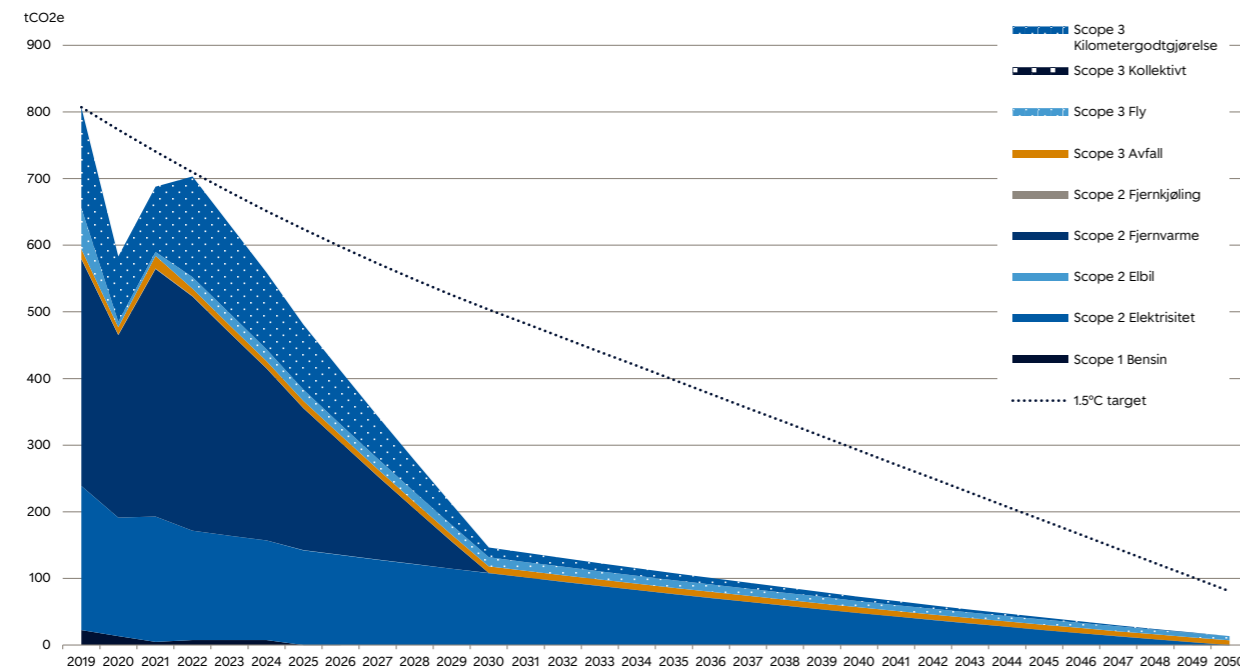

Vitenskapsbasert plan for reduksjon

Vi har satt mål for hvordan vi skal redusere utslippene våre i tråd med Parisavtalen, såkalte vitenskapsbaserte klimamål eller Science Based Target (SBT). I tråd med SBTi sin metode har vi vedtatt både kort-siktige og langsiktige mål med tilhørende tiltak fram mot 2050. Bankens planer for utslippsreduksjon mot 2050 kan ses i grafen nedenfor. Den fullstendige klimarapporten om våre vitenskapsbaserte klimamål ligger på våre hjemmesider.

Vi har sluttet oss til Science Based Target Initiative, men har ennå ikke mulighet til å få vårt vitenskapsbaserte mål godkjent av Science Based Target Initiative fordi de ikke har en metode som er tilpasset en bank av vår størrelse som hovedsakelig har SMB-kunder. Vi håper dette endrer seg og vil søke å få målet godkjent så fort det er mulig.

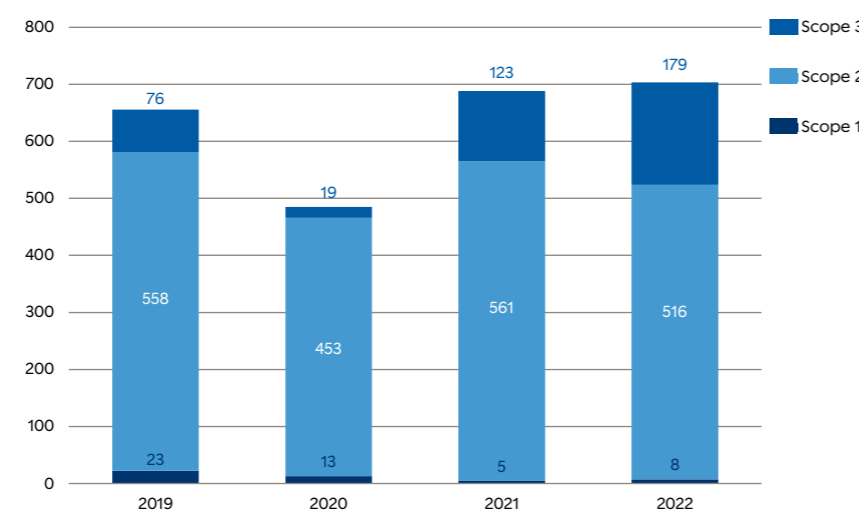
Figur 2: Vitenskapsbasert mål for klimagassreduksjon for egen drift

Klima- og naturrisiko i egen drift

Banken har vurdert vår fysiske klima- og naturrisiko knyttet til egne eiendeler, som naturskader på våre bygg, drifts-avbrudd etc. Geografisk plassering og byggenes egnethet er blant annet vurdert. Vi har funnet at risikoen er lav til moderat, og at den derfor er håndterbar. Dette er et område vi følger med på.

Figur 3: Totale tonn CO2 utslipp 2018-2021

Utdypende fakta om organisasjon og HR

I kapitlet De dyktige folka våre og i styrets beretning beskriver vi hvordan banken jobber med ulike temaer innen organisasjon og HR. Der redegjør vi for strategi og hvordan de ulike områdene styres. I tillegg gir vi en status for arbeidet med temaene arbeidsforhold, HMS og sykefravær, organisasjonsutvikling, opplæring og kompetanse, mangfold og likestilling. Informasjon om etikk og varsling finner du i kapitlet Etikk

og anti-korrupsjon. Her i dette vedlegget finner du utdypende rapportering på forskjellige temaer innen organisasjon og HR.

Vi har også lovbestemt plikt til å arbeide med likestilling og mot diskriminering. Vår rapportering i tråd med aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP) er publisert på bankens nettsider. *

Mål og måloppnåelse

Mål for området	Sykefraværet skal være under 4,5 % (nasjonale tall på tvers av bransjer er på ca. 6 %).					
Måleparameter	Sykefravær i prosent, sum kortids- og langtidsfravær					
Måloppnåelse	2022	2021	2020	2019	2018	2017
	✓ 4,15 %	✓ 3,7 %	✓ 4,0 %	✓ 4,5 %	✓ 4,0 %	✓ 4,0 %

Mål for området	90 % av fast ansatte skal ha gjennomført medarbeider- og utviklingsamtaler					
Måleparameter	Gjennomføringsgrad i %					
Måloppnåelse	2022	2021	2020	2019	2018	2017
	✓ 93 %	✓ 97 %	✓ 93 %	✓ 97 %	✓ 100 %	✓ 100 %

Mål for området	100 % av ansatte som er underlagt FinAuts autorisasjonskrav, skal ha gjennomført obligatorisk kompetanseoppdatering					
Måleparameter	Gjennomføringsgrad i %					
Måloppnåelse	2022	2021	2020	2019	2018	2017
	✓ 100 %	✓ 100 %	✓ 100 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig

Mål for området	Lik lønn for likt arbeid					
Måleparameter	Kvinner lønn i % av menns lønn i sammenlignbare stillinger (rapporterte data er ikke korrigert for strukturelle forhold)					
Måloppnåelse	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Linjefunksjoner	92,1 %	88,6 %	89,6 %	90,6 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig
Ledere og tyngre fagstillinger	97,8 %	98,9 %	104,3 %	93,3 %	Ikke tilgjengelig	Ikke tilgjengelig
Totalt	83,6 %	82,1 %	81,2 %	82,0 %	81,9 %	79,5 %

Mål for området	45 % kvinneandel i lederstillinger					
Måleparameter	Prosentandel kvinnelige ledere					
Måloppnåelse	2022	2021	2020	2019	2018	2017
	41,0 %	42,1 %	36,1 %	35,8 %	39,0 %	39,0 %

* <https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/ostlandet/omoss/investor/2023/ost-ARP-rapport-SB1O-2022.pdf>

Ansatte

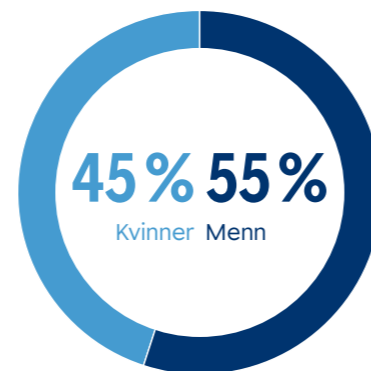
Fast ansatte, fordelt på kjønn, ansattkategori og alder

Alder	Antall ansatte 2022				Antall årsverk 2022					
	Deltid Kvinner	Menn	Heltid Kvinner	Menn	Totalt	Deltid Kvinner	Menn	Heltid Kvinner	Menn	Totalt
Under 30 år	3	.	37	33	73	1,3	.	37	33	71,3
30-39 år	6	2	67	91	166	4,65	1,2	67	91	163,85
40-49 år	11	1	72	75	159	8,35	0,5	72	75	155,85
50-59 år	11	1	98	93	203	7,25	0,5	98	93	198,75
Over 60 år	8	5	55	71	139	5,9	3,5	55	71	135,4
Totalt	39	9	329	363	740	27,45	5,7	329	363	725,15

Midlertidig ansatte, fordelt på kjønn og alder

Alder	Antall ansatte 2022				Antall årsverk 2022			
	Deltid Menn	Kvinner	Heltid Menn	Totalt	Deltid Menn	Kvinner	Heltid Menn	Totalt
Under 30 år	1	1	1	3	0,4	1	1	2,4
30-39 år	.	.	1	1	.	.	1	1
40-49 år	.	1	1	2	.	1	1	2
Over 60 år	.	2	.	2	.	2	.	2
Totalt	1	4	3	8	0,4	4	3	7,4

Figur 4: Kjønnfordeling på søkere 2022

Rekruttering

Rekruttering	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Antall rekrutteringer morbank, internt	44	32	38	21	12	15
Antall rekrutteringer morbank, eksternt	61	48	44	35	35	15

GRI 401-1 Nyansettelser eksterne

Alder	Antall ansatte 2022				Antall årsverk 2022					
	Deltid Kvinner	Menn	Heltid Kvinner	Menn	Totalt	Deltid Kvinner	Menn	Heltid Kvinner	Menn	Totalt
Under 30 år	.	.	9	14	23	.	.	9	14	23
30-39 år	.	.	7	22	29	.	.	7	22	29
40-49 år	1	.	0	5	6	0,6	.	0	5	5,6
50-59 år	.	.	1	2	3	.	.	1	2	3
Over 60 år
Totalt	1	.	17	43	61	0,6	.	17	43	60,6

Alderssammensetning

Alderssammensetning	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Gjennomsnittsalder	46,7 år	47,8 år	47,6 år	47,5 år	48 år	47,61
Gjennomsnittlig ansettelsestid	14,4 år	15,75 år	15,3 år	15,7 år	16 år	16,72

Turnover

Antall avganger – turnover	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Kvinner	2,97 %	2,7 %	1,55 %	4,60 % ¹⁾	2 % ¹⁾	2 % ¹⁾
Menn	2,02 %	2,4 %	2,25 %			

1) Turnover kun fordelt på kjønn fra 2020. Turnovertallet viser de som har gått til annen arbeidsgiver og inkluderer ikke de som har sluttet på grunn av alders- eller uførepensjon.

44

Interne stillingsendringer i 2022

Opplæring

Opplæring	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Timer per ansatt – fra Learning Management System (LMS)	18,2	6,38	11,2	n/a	n/a	n/a
Timer per ansatt oppsummert fra seminarer/kurs etc. som ikke er i LMS	45,2					

*Tidligere år har vi kun rapportert på opplæring som er gjennomført via vår e-læringsportal. I 2022 har vi også tatt med fagdager, produkt- og systemopplæring, webinarer, diverse kurs og konferanser med læring som formål, masterprogrammer, introduksjonsprogram og lederutviklingsprogram.

Det er fortsatt en underrapportering av kompetanse fordi tid brukt på gjennomføring av autorisasjoner og krav til kompetanseoppdatering i forbindelse med autorisasjonsordninger, ikke er medregnet.

Foreldrepermisjon

GRI 401-3

GRI 401-3: Foreldrepermisjon	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Antall ansatte som tok ut foreldrepermisjon – fordelt på kjønn	Kvinner	20	21	22	17	23
	Menn	12	10	12	16	11
Antall ansatte som returnerte til arbeid etter foreldrepermisjon	31	31	34	33	31	34
Gjennomsnitt antall uker	Kvinner	21,31	14,01	19,78	17,72	17,46
	Menn	14,76	14,08	13,22	11,43	7,82
Gjennomsnittlig antall uker foreldrepermisjon	18,86	14,03	17,47	14,67	13,11	11,12
Andel ansatte som fortsatt var ansatt etter 12 mnd	94 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

VEDLEGG TIL KAPITTEL 3.2 PERSONMARKED OG 3.3 BEDRIFTSMARKED

Andel grønne utlån og klimagassutslipp i utlånsporteføljen

Bankens langsiktige ambisjon er å være netto klimanøytral i 2050, det gjelder også utlån. Vi jobber derfor med å redusere klimagassutslippene i vår verdikjede både i privatmarkeds- og bedriftsmarkedsporteføljene. Det innebærer at vi stadig øker den andelen av porteføljen som anses å ha lave klimagassutslipp og derfor kan anses som «grønnere».

Metode for beregning av utslipp

Banken er medlem av og bruker metoden til PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials) for å beregne utslipp for bedriftsmarkedsporteføljen, og fra 2022 skjer dette også for boliglansporteføljen. Vi har deltatt aktivt i arbeidet til Finans Norge med å harmonisere rapporteringen på klimagassutslipp fra utlånsporteføljer, blant annet ved å bruke PCAF-metoden.

Metode for å sette vitenskapsbasert mål om nullutslipp

For å utarbeide målene om å redusere klimagassutslippene til null i 2050 har vi tatt utgangspunkt i The Science Based Targets Initiative (SBTi) sin metode for å sette et vitenskapsbasert mål. Banken har fått bistand av selskapet Cemasys. Beregningene er ikke sendt inn til SBTi for godkjenning, fordi vi i tillegg til boliglån nesten bare har

små- og mellomstore bedrifter i utlånsporteføljen. SBTi har ikke en metode som er tilpasset en slik portefølje. Men vi er tilsluttet SBTi og vil sende inn målene for godkjenning så snart SBTi har en metode vi kan bruke.

Metode for å beregne grønne andeler av utlån

Banken utarbeidet i 2021 et grønt obligasjonsrammeverk der deler av utlånsporteføljen defineres som lyse-, mellom- eller mørkegrønn etter ulike kriterier. Rammeverket har en ekstern verifisering fra Cicero Shades of Green, og de vurderer rammeverket overordnet som mellomgrønt. I tillegg er det gjort en vurdering av våre kriterier opp mot EUs taksonomi slik den var foreslått på det tidspunktet. I hovedsak er det definisjonen i vårt eget obligasjonsrammeverk som brukes til å definere hva som er grønt. Dersom rapporteringen avviker fra dette, er det påpekt.

Klimagassutslipp i boliglansporteføljen og vitenskapsbasert mål for reduksjon

Totale utslipp fra boliglansporteføljen er i 2022 estimert til 18 673 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e), lavere enn målet på 18 678 tCO₂e. Utslippsmålet er derfor nådd. (grønn hake) Karbonintensiteten er på 5,06 kgCO₂e per m², litt høyere enn målet på 4,72 kgCO₂e. Utslippsmålet er ikke nådd ennå.

For første gang har vi brukt PCAF til å beregne utslippene fra boliglansporteføljen. Utregningen tar hensyn til om det gjelder enebolig, rekkehus eller leilighet, samt energikarakteren. Den tar også med totalt areal og areal skalert etter belåningsgrad. Slik kommer vi fram til bankens indirekte utslipp knyttet til boliglånene.

Tidligere år har vi brukt Multiconsult for å estimere utslipp. Det ga høyere utslipp, blant annet fordi de bruker en livsløpsberegning. Forskjellig utslippsfaktor på strøm kan også potensielt ha stor påvirkning. Se Klimarapporten 2022 på våre hjemmesider for mer informasjon.

Fordi vi har endret metode, har vi også gjort en enkel beregning med den nye metoden av estimerte utslipp tilbake i tid. Det gir følgende resultat:

PCAF-beregning	2022	2021*	2020*
Karbonintensitet (kgCO ₂ e/m ²)	5,06	5,22	5,37
Totale utslipp (tCO ₂ e)	✓ 18 673	20 214	21 244

*forenklet rekalkulering

I grafen under er utslippene fra bankens boliglansportefølje framskrevet mot 2050. Dette er basert på PMs mål for 2025 og 2030 med utgangspunkt i metoden til SBTi. Dette er en «godt under 2 gradersbane» fordi SBTi ennå ikke har utviklet en 1,5 gradersbane for boliger.

Som grafen viser, er reduksjonene relativt små de første årene før utslippene reduseres raskere fra rundt 2030. Det betyr at banken ikke helt følger ambisjonene i SBTi de første årene, men CO₂-reduksjonen fra boliglansporteføljen reduseres desto mer fra 2030 og utover. Tiltakene som allerede er planlagt, viser at utlånsporteføljen framskrives til å være 0,76 kgCO₂e fra målet om å bli nullutslipp i 2050. Det betyr at tiltakene vi har i stor grad er tilstrekkelig men at vi allikevel må jobbe for å forsterke virkemidlene noe overfor kundene for å redusere utslippene knyttet til boliger.

➤ Karbonintensiteten er på 5,06 kg CO₂e/m², såvidt høyere enn utslippsmålet på 4,72 kg. Totale utslipp var på 18 673 tonn CO₂e og dermed i tråd med utslippsmålet.

Boliglansporteføljen

Andel grønne lån i boliglansporteføljen

Banken jobber for å øke den grønne andelen av boliglansporteføljen blant annet for å redusere klimagassutslippene knyttet til denne. Cicero Shades of Green vurderer disse som «lysegrønne», og følgende krav må tilfredsstilles:

Eksisterende boliger

- Boliger bygget før 2012 og som derfor har eldre bygningskoder enn TEK10, må ha energimerke A eller B for å kvalifisere.
- Boliger bygget mellom 2012 og 2021 må være TEK 10 og TEK 17 for å kvalifisere.
- Boliger som har fått en 30 prosent forbedring i energiforbruk, og/eller som har forbedret sin energikarakter minst to nivåer til en karakter på D eller bedre, vil kvalifisere.

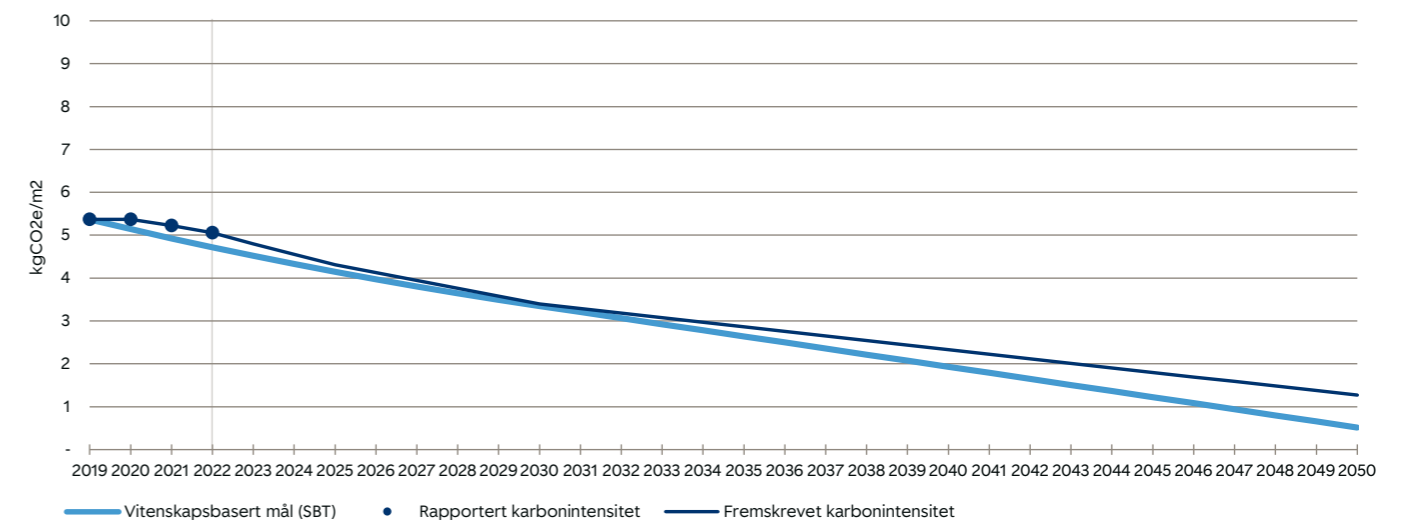
Nye boliger

- Boliger bygget etter 2021 må være minimum 20 prosent mer energieffektive enn reguleringen som gjaldt da de ble oppført. Foreløpig er dette en størrelse det er utfordrende å dokumentere, noe som fører til at ingen boliger bygget etter 01.01.2021 anses som «grønne» i beregningene under.

Ut fra disse forutsetningene kvalifiserer 11,9 milliarder kroner i lånevolum som «grønt». Av et totalt utlånsvolum på 83,7 milliarder kroner tilknyttet boligeiendommer i egen portefølje, utgjør den «grønne» andelen 14,3 prosent.

Dersom man legger til grunn samme definisjon av «grønt» for nye boliger som for boliger bygget mellom 2012 og 2021, så er grønn andel av totale boliglån ved utgangen av 2022 på 18,1 prosent. Dette inkluderer også boliglånene vi overfører til Boligkreditt. Dette er godt over PM sitt mål om grønn andel på 17,5 prosent, som er PM sin nøkkelindikator for grønn vekst i boliglansporteføljen. Se kapitlet Ansvarlige utlån personmarked.

Figur 5: Vitenskapsbasert mål for klimagassreduksjon for boliglansporteføljen

Bedriftsmarkedsporteføljen

Andel grønne næringsbygg i bedriftsmarkedsporteføljen

Det grønne obligasjonsrammeverket definerer hva som regnes som grønne aktiva i bedriftsmarkedsporteføljen, blant annet knyttet til næringsbygg. Cicero Shades of Green har vurdert at disse næringsbyggene er lysegrønne:

Eksisterende næringsbygg

- Næringsbygg som er blant de 15 prosent mest energieffektive i Norge. Det inkluderer TEK10 og TEK17 (eller senere), energimerke A eller B, BREEAM eller BREEAM-NOR Excellent eller LEED Gold eller Nordisk svanemerke bygge.

Nye næringsbygg

- Næringsbygg bygget fra og med 2021 må ha 20 prosent bedre energieffektivitet enn gjeldende forskrift som per nå er TEK17.

Rehabiliterede næringsbygg

- Næringsbygg som har fått en 30 prosent økt effektivitet i energibruken, eller som har gått minst 2 energiklasser opp og har minimum energiklasse D.

Se vårt grønne obligasjonsrammeverk på vår hjemmeside og på side 240 for mer detaljert informasjon, blant annet i hvilken grad dette er i tråd med EUs klassifisering av bærekraftige aktiviteter (taksonomien). Med disse forutsetningene lagt til grunn er 28,9 prosent av næringsbyggporteføljen grønn. Dette er en økning fra 26 prosent i 2021, men under målet på 29,4 prosent. Utlånsvolumet fordeler seg som vist i figur 6.

Figur 6: Grønn andel av utlån til næringsseidendom

Fornybar energi

Vi har et mål om å øke andelen fornybar energi i utlånporteføljen med 50 prosent fra 2021 til 2025. Utlånsveksten i fornybar energi var 18 prosent i 2022, men siden veksten i resten av utlånporteføljen også var høy gjennom året, er veksten i andel fornybart på 3 prosent. Alt vi låner ut penger til, er definert som mørkegrønt av Cicero Shades of Green, så andel grønt av total energiportefølje vil forbli 100 prosent også med vekst.

Grønnere landbruk

Banken har flere ambisjoner for landbruksporteføljen, se kapitlet Ansvarlige utlån for BM. Målene er knyttet til arbeidet med å være en aktiv pådriver for grønn omstilling i landbruket. Vi har mål om at våre kunder i økende grad skal implementere klimakalkulatoren, motta klimarådgivning, utarbeide klimahandlingsplan og gjennomføre klimatiltak. Dette er mål som er vedtatt i 2022, og som vi, på grunn av manglende datatilgang, ikke har begynt å måle på ennå. Vi rapporterer derfor kun på antall og andel grønne landbrukslån, se kapitlet Ansvarlige utlån bedriftsmarked.

Klimagassutslipp i bedriftsmarkedsporteføljen

Totale utslipp i bedriftsmarkedsporteføljen er i 2022 estimert til 248 660 tCO₂e, over målet på 194 842 tCO₂e. Men totale utslipp gir ikke et riktig bilde av om vi når utslippsmålene, fordi totale utslipp vil øke med totale utlån, noe som var tilfellet for 2022. Karbonintensiteten er på 5,67 tCO₂e per millioner kroner, litt over målet på 5,52 tCO₂e/mnok, målet er såvidt ikke nådd. Årlig karbonopptak i bankens skogportefølje beregnes til å være 158 000 tCO₂e, justert for hvor stor andel banken finansierer, dette tilsvarer omtrent 2/3 av årlige karbonutslipp i resterende portefølje.

Banken er ikke eksponert mot karbonintensive bransjer som utvinning av olje og gass, oljeraffinering, metallproduksjon, sjøfart eller luftfart og har derfor en relativt sett lite karbonintensiv utlånportefølje på bedriftsmarkedet. Vi ønsker likevel å synliggjøre utslippene i utlånporteføljene, fordi det er gjennom vår verdikjede at vi har størst mulighet for å bidra til at Norge når de ambisiøse målene i Parisavtalen. Bankens rapportert på klimagassutslipp i utlånporteføljen siden 2019 og har også satt et vitenskapsbasert klimamål for porteføljen.

Når det blir beregnet totale klimagassutslipp i utlånporteføljen, begrenser vi oss til kundenes scope 1 og 2-utslipp. Det å inkludere scope 3 vil bety en stor grad av dobbelttelling siden ett selskaps direkte utslipp er et annet selskaps

indirekte utslipp. Vi ønsker likevel å synliggjøre kundenes scope 3 utslipp i bransjeoversikten nedenfor siden enkelte bransjer, blant annet oppføring av bygninger, har relativt lite direkte utslipp i forhold til indirekte utslipp.

Bransje	Totale utslipp (tonn CO ₂ -ekvivalenter)		Karbonintensitet (tonn CO ₂ -ekvivalenter per MNOK i utlån)	
	Scope 1 og 2	Scope 3	Scope 1 og 2	Scope 1, 2 og 3
Jordbruk og tilknyttede tjenester	181 092	243 175	31,2	73,1
Skogbruk og tilknyttede tjenester	10 403	15 757	10,9	27,3
Forretningmessig tjenesteyting	10 292	21 216	8,6	26,2
Varehandel	14 663	29 170	7,1	21,2
Omsetning og drift av fast eiendom	7 195	46 667	0,3	2,4
Industri	6 273	43 396	4,3	46,6
Oppføring av bygninger	6 649	134 274	1,1	24,2
Transport og lagring	2 318	13 223	9,3	62,0
Faglig og finansiell tjenesteyting	1 134	2 268	0,9	2,6
Hotell, restaurant og reiseliv	1 626	3 900	3,5	11,7
Energiproduksjon og -forsyning	1 673	613	2,4	3,2
Offentlig sektor	996	9 426	1,5	16,1
Øvrige	4 346	5 702	6,8	15,8
Sum	248 660	568 788	5,67	18,6

Metode: Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF). Banken benytter internasjonal GHG regnskaps- og rapporteringsstandard for finans til å estimere klimagassutslipp i utlånporteføljen. Tabellen viser direkte utslipp fra våre kunder (scope 1 og 2) samt utslipp oppstrøms i verdikjeden, som produksjon av råvarer hos leverandører (scope 3).

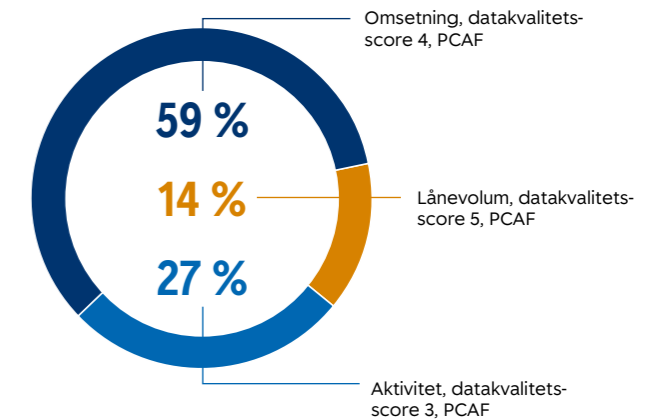
Forutsetninger og svakheter ved metoden

I beregningene tilstrebes høyest mulig datakvalitet, og den er betydelig økt fra fjorårets rapportering. For jordbruk baserer analysen seg på utslippsfaktorer per dyr, dyreslag og dekar dyrket mark. For næringsseidendom beregnes utslipp primært per kvadratmeter, det er da tatt hensyn til bygningstype og energiklasse, med unntak for små engasjement. Dette detaljnivået er nytt for året, og det tilsvarer datakvalitet 3 i PCAF, de har en skala fra 1 til 5, der 1 er best. 27 prosent av utlånporteføljen beregnes nå med datakvalitet 3. Beste datakvalitet i beregningene for 2021 var 4.

For øvrige bransjer er analysen basert på norske utslippsfaktorer på næringsgruppenivå (NACE-kode). For AS benyttes utslippsfaktorer basert på omsetning, noe som tilsvarer datakvalitet 4 i PCAF (59 prosent av porteføljen). For enkeltpersonforetak og personlig næringsdrivende benyttes

utslippsfaktorer basert på lånevolum, dette tilsvarer score 5 i PCAF (14 prosent av porteføljen). Det er forskjell på beregningsmetoden for AS og enkeltpersonforetak på grunn av datatilgjengelighet.

Figur 7: Andel grønne lån i utlånporteføljen

Det er flere svakheter med metoden, her er noen av dem:

- Det kan forekomme feil i datagrunnlaget ved at enkeltkunder har en næringskode som ikke reflekterer den faktiske aktiviteten i foretaket, og som derfor gir en misvisende utslippsfaktor.
- Utslippsfaktorene som ligger til grunn for beregningene, er delvis grove estimater som ikke gir informasjon om utslipp på kundenivå, men resultatene viser allikevel hvor vi bør rette fokuset vårt i bærekraftsarbeidet.
- Etter hvert som vi øker datakvaliteten i beregningene våre, vil vi sette oss stadig mer konkrete mål og gi tydeligere insentiver for spesifikke bransjer og kunder.
- Vi må forvente relativt betydelig variasjon i utslippsmålingene framover fordi det blir stadig mer oppdatert informasjon, og datakvaliteten øker.

Utslipp fra våre bransjer

Analysen viser at jordbruk og tilknyttede tjenester har de største direkte utslippene i vår portefølje. Dette samsvarer med tidligere beregninger. Landbruk er vår nest største bransje etter omsetning og drift av fast eiendom, og gitt vår geografiske plassering og bransjemiks, er det naturlig at jordbruk kommer høyt ut her. Norsk landbruk har et sterkt fokus på bærekraft, og det legges ned betydelige ressurser for å kartlegge og redusere klimagassutslipp i bransjen. Samtidig har våre landbrukskunder betydelige ressurser i skog. Et aktivt landbruk sikrer vedlikehold av skog og kan bidra til en bærekraftig skogproduksjon. Landbruk vil fortsette å være et satsingsområde for banken, og vi vil støtte og lage insentiver for å redusere klimagassutslippene i denne bransjen.

Analysen viser videre at blant annet oppføring av bygninger har betydelige indirekte utslipp (scope 3). Dette er utslipp som typisk kommer fra materialproduksjon og transport, og de vil derfor vises som scope 1-utslipp for industri og transport-sektoren i tilsvarende analyser.

Karbonintensitet

Analysen viser at landbruk også er den mest utslippsintensive bransjen om vi ser på utslippene i scope 1 og 2. Dersom vi inkluderer oppstrøms utslipp i verdikjeden (scope 3), er jordbruk og transport og lagring de mest utslippsintensive bransjene basert på bankens utlån, etterfulgt av industri. Industriporteføljen har relativt lave direkte utslipp, men høye scope 3-utslipp.

Utvikling

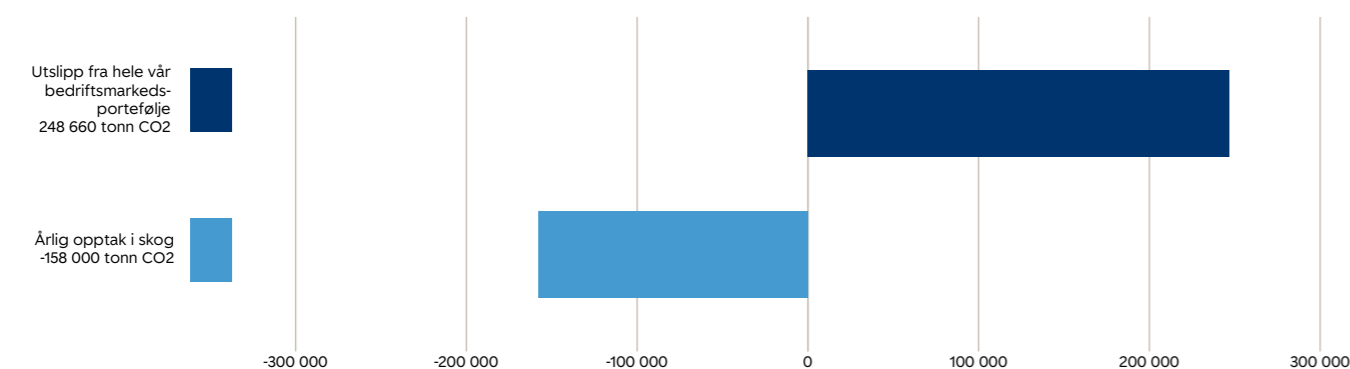
Banken publiserte for første gang klimagassutslipp fra utlånsporteføljen i bedriftsmarkedet i årsrapporten 2019 og rapporterte etter PCAF-rammeverket første gang for 2020. Siden dette området er umodent og stadig under utvikling blant annet fordi metodene blir forbedret, så vil ikke beregningene være sammenlignbare fra år til år. Endringen i beregningsmetoden i årets rapportering som er beskrevet under forutsetninger tidligere, gir betydelig lavere utslipp. Endringen i totale utslipp fra fjorårets rapport er i hovedsak derfor metodisk og reflekterer ikke reell utslippsreduksjon. Metoden er nå mer detaljert, og utslippsfaktorene mer tilpasset norske forhold. Vi har derfor kalkulert utslippstallene for 2020 og 2021 på nytt med årets metode for bedre å kunne følge utviklingen.

Estimerte utslipp for 2021 er 232 340 tCO₂e. Estimerte utslipp i 2022 er 248 660 tCO₂e. Det gir en økning i direkte utslipp på 7 prosent. Den viktigste forklaringsfaktoren for denne økningen er utlansveksten. Utslippsintensiteten er ned fra 6,19 til 5,67 tCO₂e/mnok i utlån.

PCAF beregning	2022	2021*	2020*
Karbonintensitet (kgCO ₂ e/mill.kr)	5,67	6,19	6,49
Totale utslipp (tCO ₂ e)	248 660	232 340	221 609

*omregnet med oppdatert metode

Figur 8: Klimagassutslipp fra bedriftsmarkedsporteføljen og opptak av klimagasser i skogporteføljen

Opptak av CO₂ i skog

I Norge tar skog og arealbruk opp klimagasser som tilsvarer nesten halvparten av de totale utslippene. Fra 1991 til 2018 gikk netto opptak fra skog og arealbruk opp med 134 prosent. Produktiv skog dekker ifølge Statistisk sentralbyrå 82,8 millioner dekar og tar ifølge Miljødirektoratet opp netto 20,3 millioner tCO₂e årlig. Positivt bidrag fra skog er viktig i landbrukets klimaplan for å bli klimanøytral i 2050.

SpareBank 1 Østlandet er stolte av å finansiere en av Norges aller største bankfinansierte skogporteføljer på totalt 2,3 millioner dekar produktiv skog, eller 2,8 prosent av Norges produktive skog. Banken antar at i tillegg til den produktive skogen vi finansierer, har vi også en representativ andel uproduktiv skog som tar opp lite CO₂. Banken forutsetter at skogen i vår portefølje er representativ i forhold til Norges totale skogareal når det gjelder bonitet og CO₂-opptak. Basert på Miljødirektoratets totalberegninger tar skogen i vår portefølje opp cirka 158 000 tCO₂e årlig, da er det korrigert for andelen som banken finansierer.

Vitenskapsbasert mål for reduksjon av klimagasser i BM-porteføljen

SpareBank 1 Østlandet ønsker å være en pådriver for klimaarbeid i finanssektoren. Vi satte allerede i 2019 et klimamål for å redusere klimagassutslippene knyttet til egen drift og jobber kontinuerlig for å ha en bærekraftig kredittportefølje. Arbeidet er forankret i klimamålene som er i tråd med målene satt i Parisavtalen og FNs klimapanel, samt Norges klimalov der målet er å kutte utslipp med minst 50 prosent og opp mot 55 prosent innen 2030 sammenlignet med 1990-nivået.

Vitenskapsbasert klimamål

For BM sin kredittportefølje har vi et mål om at det fra 2020 til 2030 skal være minimum 42 prosent reduksjon i det totale utslippet. Det tilsvarer en årlig reduksjon på 4,2 prosent av 2020-nivået og er i tråd med ambisjonsnivået til SBTi om å redusere utslippene til 1,5 °C.

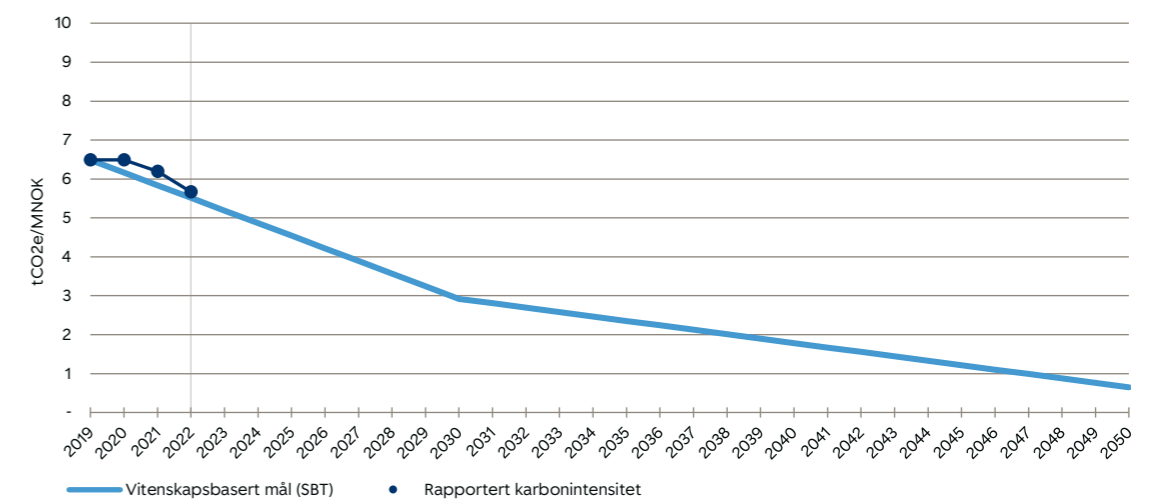
Framskrivninger av totale utslippsbaner for BM fordelt på bransje kan ses i grafen på neste side. Oversikten viser en økning fra 2021 til 2022, noe som i all hovedsak kommer av høy utlansvekst i BM-porteføljen.

Vitenskapsbasert mål for å redusere karbonintensitet

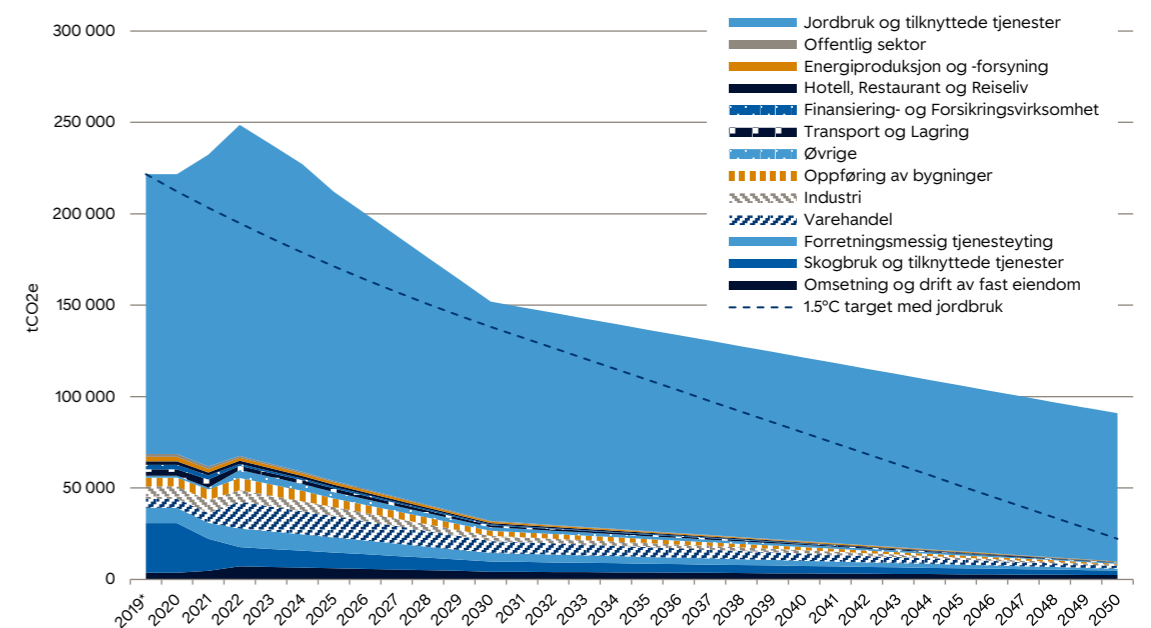
Banken har økt fokus på å måle karbonintensitet, fordi dette får bedre fram utslippsmengden i forhold til aktiviteten. Dette mener vi gir et mer korrekt bilde av klimagassreduksjonen, da den ikke blir direkte påvirket av utlansveksten i porteføljen, slik de totale utslippene blir. Vi har et mål om minst 50 prosent reduksjon i utslippsintensiteten fra 2020 til 2030, en årlig reduksjon på 5 prosent av 2020-nivået. Beregninger viser en karbonintensitet på 5,67 tCO₂e per millioner kroner i utlån. Dette er en reduksjon på 8,4 prosent fra 2021, noe som er klart bedre enn målet på 5 prosent.

➤ Reduksjonen i karbonintensitet er på 8,4 prosent fra 2021 til 2022. Dette er bedre enn målet på 5 prosent.

Figur 9: Vitenskapsbasert mål for klimagassreduksjon i bedriftsmarkedsporteføljen

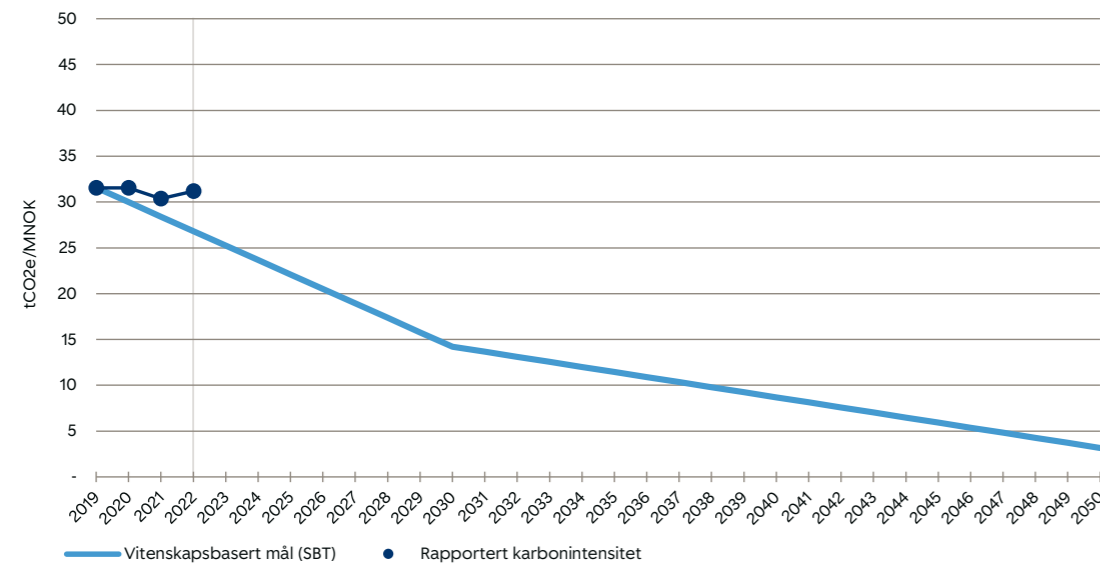
Figur 10: Beregning av totale utslipp for bedriftsmarkedsporteføljen og framskrivning av utslippsbaner

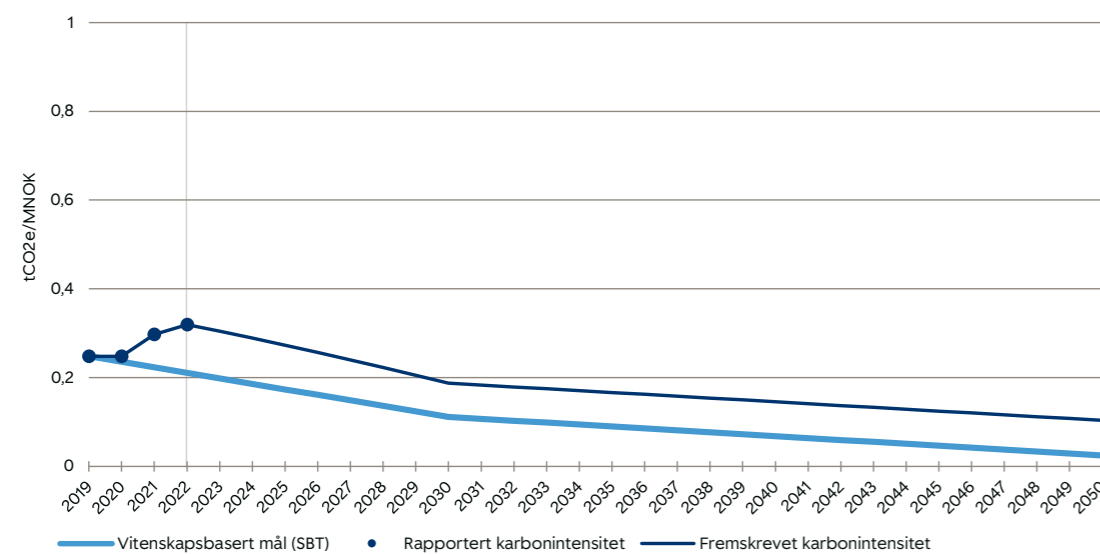
Figurene under viser utviklingen i utslippsintensiteten blant bransjene vi har størst påvirkning på. Utslippsintensiteten for jordbruk er økt fra 30,4 til 31,2 tCO₂e/mnok og ligger over reduksjonsmålet i SBTi. Utslippsintensiteten for omsetning og drift av fast eiendom har økt fra 0,30 til 0,53 tCO₂e/mnok. Den viktigste forklaringen på at total karbonintensitet er redusert samtidig som den øker for to av våre viktigste bransjer, er en relativ økning i bransjer med lav karbonintensitet. Som beskrevet i avsnittet om klimagassutslipp i

utlånsporteføljen tidligere i kapitlet, har vi gjort metodiske endringer for å forbedre tallgrunnlaget i beregningene. Dette gjør at vi har vært nødt til å gjøre justeringer på utslippsbanene. Dette påvirker ikke våre vitenskapelige klimamål som fortsatt er i tråd med SBTi.

Figur 11: Karbonintensitet jordbruk

Figur 12: Karbonintensitet omsetning og drift av eiendom

Fra venstre på bildet: Finansrådgiverne Hans Arne Trovåg, Ola Reidar Gulli, Mari Sørum Rolstad og Kjersti Ringstad, kunderådgiver Tim Jahnsen og banksjef Geir Arne Hagaløkken, Skarnes

Rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner

SpareBank 1 Østlandet etablerte i 2021 et rammeverk for utstedelser av grønne obligasjoner. Rammeverket er utarbeidet i henhold til ICMA Green Bond Principles, det er basert på beste markedspraksis og støtter samtidig opp om FNs bærekraftsmål.

Det grønne obligasjonsrammeverket er etablert i tråd med bankens overordnede bærekraftsstrategi og generelle retningslinjer for samsunnsansvar og bærekraft. Rammeverket er et naturlig steg videre i vårt bærekraftsarbeid og bidrar til å operasjonalisere bærekraftstrategien samt bankens overordnede nettonullutslippsmål mot 2050. Rammeverket gir også en klar tematisk definisjon på hva som bærekraftig, og det brukes som grunnlag for en kartlegging av bankens utlånsportefølje ¹.

Grønne obligasjonsutstedelser blir brukt til å finansiere eller refinansiere grønne prosjekter innen følgende kategorier:

- Grønne bygninger
- Landbruk
- Skogbruk
- Fornybar energi
- Ren transport

Det grønne obligasjonsrammeverket er uavhengig vurdert (second opinion) av Cicero Shades of Green og har fått graderingen «Medium Green». Styringsstrukturen er vurdert som «Excellent». Cicero konkluderte også med at rammeverket var «Mostly Aligned» til EU-taksonomien. Denne vurderingen ble gjort før offentliggjøringen av EU-taksonomiens første to miljømål – begrensninger av klimaendringer og klimatilpasning – og må sees i forhold til dette. Teknisk beregning av utslippsdata er gjort av Multiconsult.

Den løpende oppfølgingen av og ansvaret for rammeverket for grønne obligasjoner skjer i vår Green Bond-komité. Denne består av medlemmer fra involverte funksjoner og divisjoner i banken og ledes av konserndirektør for økonomi og finans.

Allokering og grønn finansiering

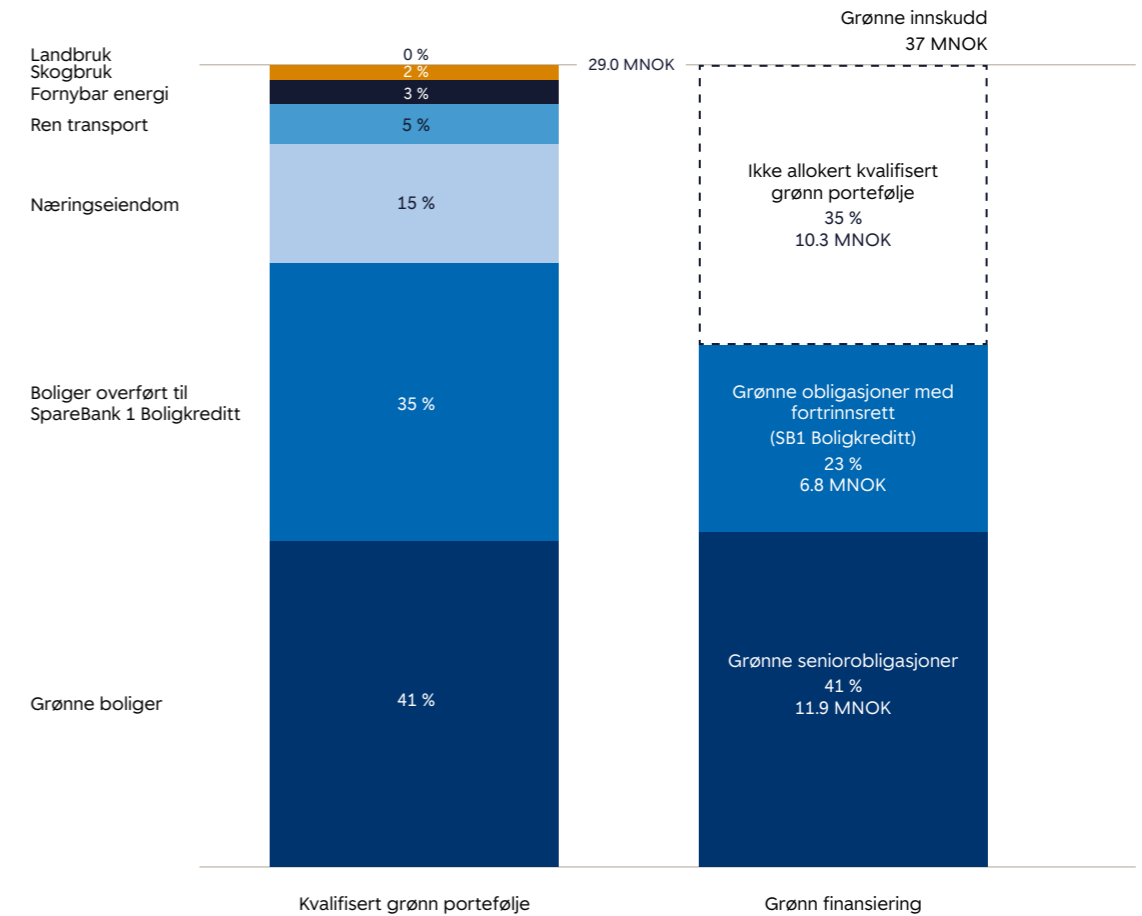
SpareBank 1 Østlandet utstedte sin første grønne obligasjon basert på det grønne obligasjonsrammeverket i februar 2021. Deretter har det blitt utstedt grønne obligasjoner både i EUR og NOK i 2022, tilsvarende NOK 6,8 mrd. kroner.

Grønne obligasjoner og allokering 2022 (MNOK)

Bankens totale grønne kvalifiserte utlån var per 31.12.2022 på 29 milliarder kroner inklusive 10 milliarder kroner overført til SpareBank 1 Boligkreditt

ditt som også kvalifiserer i henhold til bankens grønne obligasjonsrammeverk. Dette utgjør en økning i kvalifiserte aktiva på 4,4 milliarder kroner siden etablering 31.12.2020.

Figur 13: Grønne obligasjoner og allokering 2022 (Mill. kroner)

Hva er en grønn obligasjon?

En grønn obligasjon er en type obligasjon der innlånskapitalen eksklusivt brukes til å finansiere eller refinansiere grønne prosjekter. Disse prosjektene må minst være i tråd med beste markedspraksis og hovedkomponentene i ICMA Green Bond Principles.

1) Lån på SpareBank 1 Østlandets egen balanse. Dette er inklusiv SpareBank 1 Finans Østlandet og lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt.

Ansvarlige utlån innen likviditetsforvaltningen

I forbindelse med styring av konsernets likviditetsrisiko har SpareBank 1 Østlandet en portefølje bestående av likvide verdipapirer med høy kredittkvalitet. Banken har implementert samfunns- og bærekraftsvurderinger i sin likviditetsforvaltning for å vurdere og minimere risikoen for at bankens likviditetsportefølje er i konflikt med bankens retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft.

Hva fikk vi til i 2022?

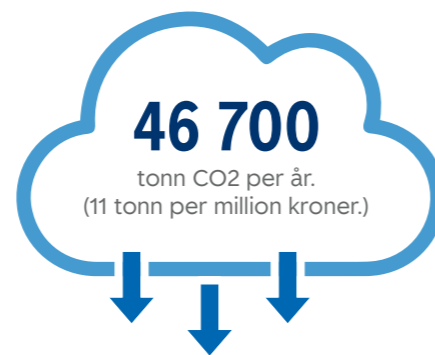
Året 2022 bød på en videre operasjonalisering av samfunns- og bærekraftsvurderinger inn i likviditetsforvaltningen. Banken hadde som målsetting at andelen ESG-investeringer i likviditetsporteføljen skulle økes fra 8 prosent i 2021 til minst 15 prosent i 2022. Ved utgangen av 2022 utgjorde ESG-andelen 16,3 prosent av total likviditetsportefølje.

En målsetting for 2022 var også å få på plass en måling av hvor stor positiv effekt ESG-investeringene hadde på klimagassreduksjoner sett i forhold til konvensjonelle investeringer. Totalt utgjorde dette 46 700 tonn CO2 per år, eller 11 tonn per million kroner investert ved årsslutt 2022.

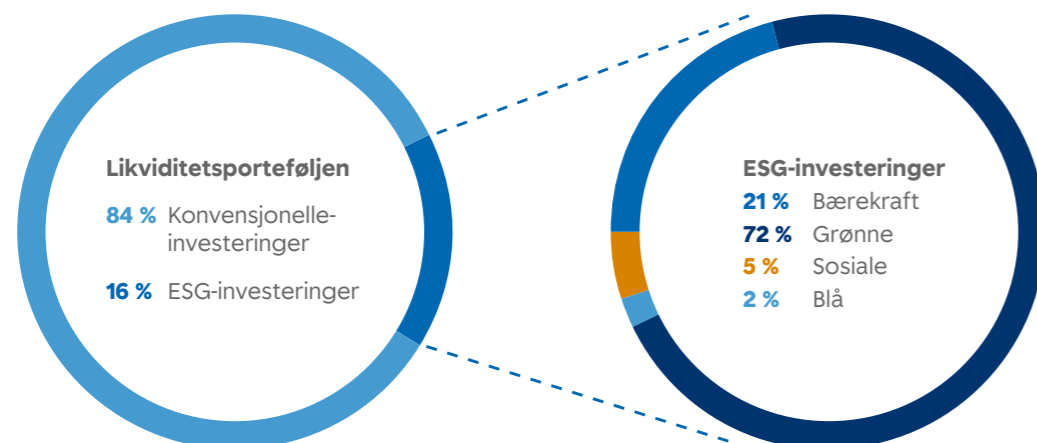
Banken har gjort en generell vurdering av risikoen for at utstedere innenfor porteføljens investeringsunivers kan komme i brudd med konsernets retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft. Vi har kartlagt de mest relevante risikotemaene for hver investeringsgruppe, og ut fra dette er det gjort en risikovurdering for

hver investeringsklasse. Totalt sett vurderes porteføljen å ha lav risiko for brudd på retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft. Rammene for investeringer er relativt brede, men den aller største delen av porteføljen klassifiseres med risiko som «lav/middels». Risikovurderingen gjelder for hele investeringsuniverset av aktuelle investeringer.

Figur 14: Totale klimagassreduksjon som følge av ESG-investeringer.

Figur 15: Likviditetsporteføljen og ESG-investeringer

Det er også gjort en vurdering av hvilke temaer som er mest relevante i det overordnede risikobildet knyttet til samfunnsansvar og bærekraft. For å holde oversikt over porteføljens beholdning og virksomhetens risiko innenfor bærekraft og samfunnsansvar gjennomfører banken årlige kontroller av hele porteføljen. I tillegg gjøres det en kontroll på investeringstidspunktet.

Hva gjenstår i strategiperioden og i lengre perspektiv?

Hele likviditetsporteføljen vil vurderes årlig, og ved nye investeringer. Eventuelle avvik følges opp i henhold til gjeldende retningslinjer. Samtlige utstedere vurderes i forhold til sitt bærekraftsarbeid, og det jobbes for å få på plass vurderinger av klimagassutslipp i likviditetsporteføljen.

En norsk tolkning av EU-regelverket Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) avventes, og det forventes at likviditetsporteføljen på sikt skal kategoriseres etter denne.

Det søkes å øke andelen av ESG-investeringer i porteføljen til 20 prosent i 2023

Risiko og muligheter

En aktiv holdning til samfunnsansvar og bærekraft i likviditetsforvaltningen vil kunne påvirke investeringsuniverset positivt ved at det blir stilt klare krav og forventninger til aktuelle utstedere.

Opplæring

Alle ansatte som har tilknytning til likviditetsstyring, skal kjenne bankens strategi for samfunnsansvar og bærekraft og jevnlig gjennomgå retningslinjene på området. Alle ansatte er i tett dialog med ledende miljøer på bærekraft innen finansnæringen og holder seg oppdatert på den aktuelle utviklingen innen fagfeltet.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer: Bærekraftstrategi 2022–2025, Generelle retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft, Retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft i likviditetsforvaltningen.

Ansvarlig: Konserndirektør økonomi og finans.

Mål for området: Hele likviditetsporteføljen skal ESG-vurderes årlig og ved investering i nye motparter, avvik følges opp. ESG-investeringer i likviditetsporteføljen skal økes til minst 15 prosent i 2022 og 20 prosent i 2023.

GRI-indikatorer: SB1Ø-4 og SB1Ø-7
Opplæring: 404-2

SDG: 8.10, 12.6, 13.3, 15.a, 16.4 16.5

Miljøfyrtårn: 2069, 2071, 2072

Mål for området	Alle investeringer - nye som eksisterende - skal minst en gang i året vurderes opp mot gjeldende retningslinjer. Avvik følges opp.				
Måleparameter	Andel av likviditetsporteføljen som er vurdert opp mot gjeldende retningslinjer. I prosent. Målsetting: 100 %				
Måloppnåelse	2022	2021	2020	2019	2018
	✓ 100 %	✓ 100 %	✓ 100 %	✓ 100 %	Ikke tilgjengelig

VEDLEGG TIL KAPITTEL 3.4 ORGANISASJONS- OG KAPITALMARKED

Klimagassutslipp i fond

SpareBank 1 Østlandet driver ikke egen fondsforvaltning, og banken har derfor ikke tilgang på data for klimagassutslipp i alle fondene banken tilbyr. Vi innhenter likevel data om utslipp fra forvalterne og arbeider for å rapportere på og redusere CO2-utslippene i fondsporteføljen framover. For 2022 har vi kun tall fra én fondsleverandør, men vi arbeider med å få på plass data fra flere leverandører.

Banken er indirekte deleier av ODIN Forvaltning gjennom direkte eierskap i SpareBank 1 Forvaltning. ODINs fond er blant våre anbefalte fond i definerte kundesegmenter, og ODIN startet å måle karbonavtrykk i sine fond allerede i 2017.

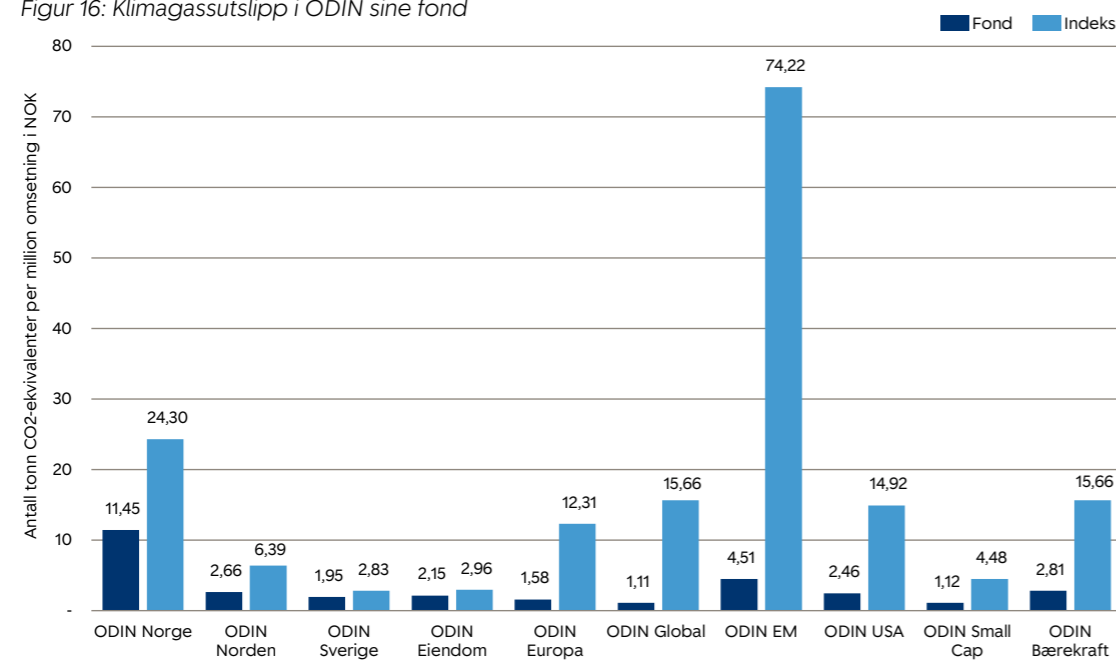
Klimagassutslippene i ODINs fond for 2022 ser du i figur 16 under.

Hva viser grafen?

Grafen viser karbonintensitet i ODIN sine fond. Det er en måte å måle fondets eksponering mot utslippsintensive selskaper. Karbonavtrykket viser porteføljeselskapenes utslipp (CO2e over ett år) i forhold til deres omsetning

(årlig omsetning i fondets valuta) og justert for porteføljevekt. Beregningene er ikke utfyllende fordi de ikke inkluderer alle indirekte utslipp (scope 3, f.eks. fra leverandørkjeden). Det er ikke anbefalt å ha med scope 3 utslipp i slike aggregerte oversikter fordi direkte utslipp i ett selskap er indirekte utslipp i et annet selskap, og slik kan man ende opp med dobbelrapportering. Selskapets utslipp forbundet med innkjøpt elektrisitet (indirekte utslipp scope 2) er inkludert, mens utslipp som er forbundet med elektrisitet innkjøpt av en underleverandør ikke er inkludert (scope 3). Karbonintensiteten beregnes ved å bruke formelen i figur 17 under.

Figur 16: Klimagassutslipp i ODIN sine fond

Figur 17: Karbonintensiteten beregnes ved å bruke følgende formel:

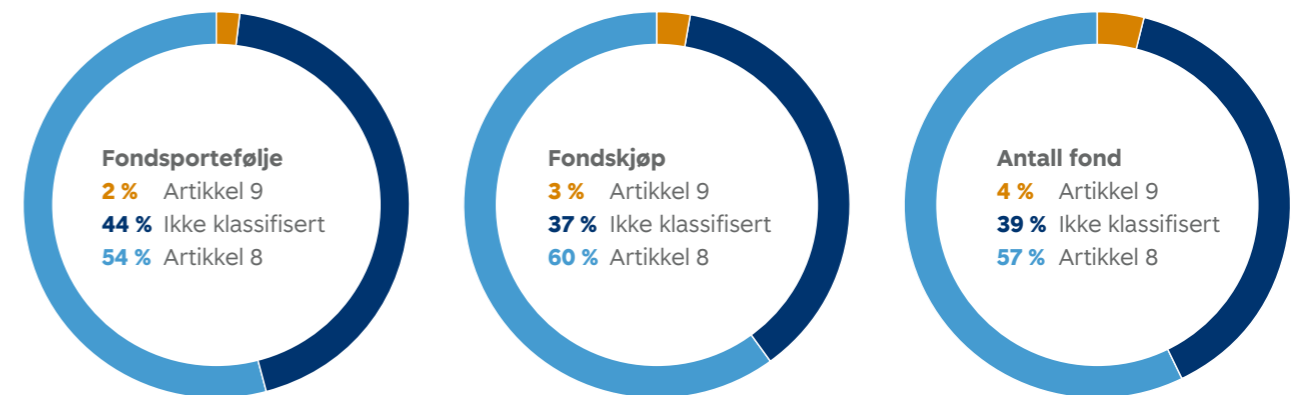
$$\sum_n^i \left(\frac{\text{Verdi på innehav}}{\text{Total verdi på porteføljen}} * \frac{\text{Porteføljeselskapets utslipp av CO2e (Scope 1 & 2)}}{\text{Porteføljeselskapets inntekter (i fondets valuta)}} \right)$$

Ny klassifisering av fond

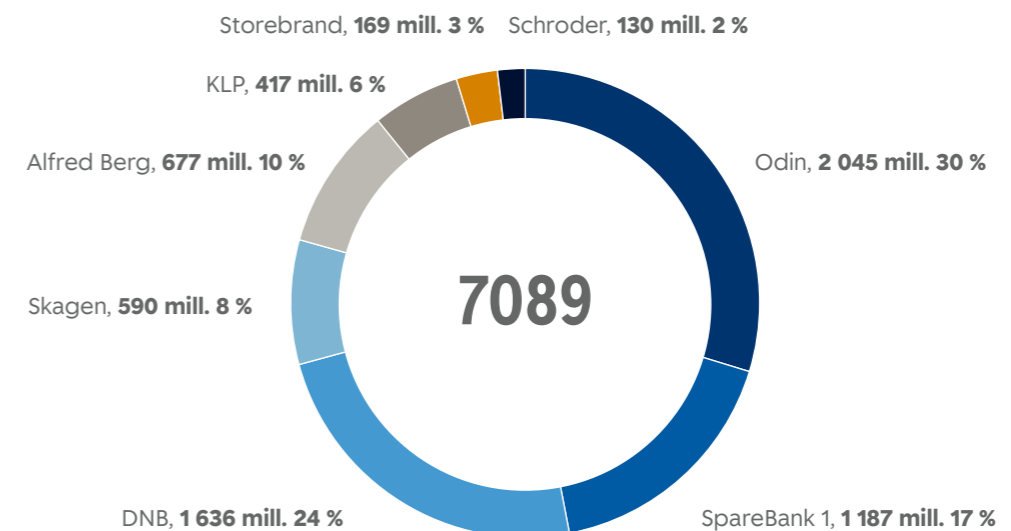
Som nevnt i hovedkapitlet Krav til finansielle leverandører vil vi framover fortsette å tilpasse oss kravene i Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer. Disse gjennomfører EUs forordninger om offentliggjøring og taksonomi i norsk rett. Når det gjelder salg av fond, viser foreløpige beregninger at minst 60 prosent av fondssalget i banken i 2022 kvalifiserer til artikkel 8 og minst 3 prosent til artikkel 9.

Ser vi derimot på totalen av alle verdipapirfond vi tilbyr, så mangler det ved utgangen av 2022 en endelig klassifisering for rundt 40 prosent av fondene. Vi forventer at flere av fondene som mangler klassifisering, i framtida vil bli klassifisert som artikkel 8. Når det gjelder porteføljen, er minst 54 prosent av kapitalen som kundene eier verdipapirfond i, klassifisert som artikkel 8 og cirka 2 prosent som artikkel 9. Dette er foreløpige beregninger, og det tas forbehold om datakvalitet.

Figur 18: Klassifisering av fond

Figur 19: Kapital under forvaltning (i millioner kroner og prosent)

Krav til andre leverandører – bærekraftige innkjøp

Banken har et ansvar for å ivareta menneske- og arbeidstakerrettigheter, miljø og samfunn i alle våre leverandørkjeder. Dette er ytterligere styrket gjennom den nye åpenhetsloven som pålegger oss å gjøre aktsomhetsvurderinger i leverandørkjedene.

Bankens deleide datterselskap SpareBank 1 Utvikling inngår allianseavtaler med leverandører av varer og tjenester som bankene og selskapene i SpareBank 1-alliansen benytter. SpareBank 1 Utvikling følger opp bærekraftsrisiko relatert til disse. Det stilles krav til at leverandørene har retningslinjer innen bærekraft, og at disse skal omsettes til handling.

SpareBank 1 Østlandet har i tillegg til de allianseavtalene som vi deltar i, fem større egne lokale avtaler. Dette er avtaler med Eidsiva AS, ISS AS, Kontorleverandøren Hamar AS, Østlandet Gjenvinning AS og Franzefoss. Alle disse leverandørene er vurdert ut fra miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet. Banken har vurdert at det ikke er behov for videre oppfølging med noen av disse.

Hva ble gjort i 2022?

Arbeidet med leverandør oppfølging av alliansens innkjøp innen bærekraft begynte i 2019 med en aktsomhetsvurdering av 249 eksisterende leverandører. Denne gjennomgangen viste at 91 leverandører hadde noe eller økt risiko for negativ påvirkning på miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet. I 2020 ble de 91 leverandørene fulgt opp nærmere, og 43 ble identifisert som aktuelle for ytterligere oppfølging.

Oppfølging av leverandører med økt risiko for negativ påvirkning

Vår aktsomhetsvurdering viser at det er behov for ytterligere oppfølging av tre anskaffelseskategorier: administrative anskaffelser, IT-relaterte anskaffelser og innkjøpsvolum. Da vi skulle prioritere kategoriene og velge ut enkeltleverandører på disse områdene, ble følgende vektlagt:

- størst risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale- og forretningsetiske forhold
- størst volum i omsetning
- kjernevirksomhet
- størst påvirkningsmulighet for å redusere risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale- og forretningsetiske forhold

SpareBank 1 Utvikling har et antall leverandøravtaler innen de nevnte anskaffelseskategoriene. 12 enkeltleverandører innenfor følgende innkjøpsområder ble valgt ut og prioritert for oppfølging i 2021–2022:

- kontormøbler
- IT-systemer
- IT-hardware
- konsulent- og bemanningsselskaper

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022. Som følge av dette ble fokuset i oppfølgingen av de 12 leverandørene rettet mot deres etterlevelse av loven og arbeidet med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i egne leverandørkjeder. Oppfølgingen ble gjennomført ved en kombinasjon av skriftlige dybdeundersøkelser og 1:1-møter. For å få et overordnet bilde av det samme hos resten av leverandørene med høyere risiko ble det igangsatt en breddeundersøkelse av 36 leverandører.

Funn ved første kontakt fra dybdeundersøkelsen

- 11 av 12 leverandører hadde mål og strategier på plass.
- De fleste hadde prosesser for leverandør oppfølging.
- Færre la fram handlingsplaner og/eller funn av faktisk risiko på en lett tilgjengelig måte.
- De fleste arbeidet med åpenhetsloven, men noen var lite eller helt ukjente med loven.

Resultat etter oppfølging

- Det var betydelig forbedring i arbeidet med åpenhetsloven for flere leverandører.
- Flere styrket sin praktiske leverandør oppfølging.
- Flere leverandører meldte at oppfølgingen ga dem kunnskap og motivasjon til å arbeide med bærekraft.

Leverandør oppfølging 2019–2022 oppsummert

Måleparameter 249 eksisterende leverandører	Mål	Resultat			
		2022	2021	2020	2019
Risikovurdering av leverandører	249				249
Oppfølging av leverandører med økt risiko	91			91	16
Leverandører for ytterligere oppfølging	43 (48)				
Dybdeundersøkelser, antall leverandører	12	12	6		
Leverandører med avtalt forbedring	n/a	6			
Leverandører med oppsagt avtale	0	0			
Breddeundersøkelse, leverandører som svarte	36	18			

Nærmere informasjon om resultatet av bredde- og dybdeundersøkelsene finnes i vår redegjørelse for aktsomhetsvurderinger 2022 som er offentliggjort, og i redegjørelsen for 2023 som offentliggjøres på våre hjemmesider før 1.7.2023.

Hva gjenstår i et lengre perspektiv?

Vi har følgende fokus i 2023–2025:

- forbedre arbeidet med aktsomhetsvurderinger som følge av åpenhetsloven ytterligere
- ferdigstille breddeundersøkelse
- gjennomføre flere dybdeundersøkelser med andre høyrisikoleverandører
- styrke oppfølging av nye leverandører
- fortsette arbeidet med å følge opp eksisterende leverandører
- støtte og veilede avtaleansvarlige i både innkjøpsprosesser og leverandør oppfølging
- forbedre rutiner og prosesser relatert til bærekraft ved innkjøp
- samarbeide med andre interne fagmiljøer og andre/flere banker i alliansen for å utvikle en helhetlig risikobasert leverandør oppfølging der bærekraft likestilles med andre risikoområder som for eksempel personvern og IT-sikkerhet.

Strategisk forankring

Viktige retningslinjer:

Anskaffelsesstrategien, Policy for ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i SpareBank 1 Utvikling DA, Handlingsplan for bærekraftige anskaffelser i SpareBank 1-alliansen, Policy for innkjøp, Retningslinjer for bærekraft i innkjøp, Krav til leverandører om Bærekraft og etisk forretningsvirksomhet.

Ansvarlig for området:

Innkjøpsdirektør, SpareBank 1 Utvikling og Innkjøps- og eiendomssjef samt Konserndirektør Forretningsutvikling, SpareBank 1 Østlandet.

GRI-indikatorer: 2-6, 308, 414.

Opplæring: 404-2

SDG: 8.10, 12.6, 12.8, 13.3, 15.a, 16.4, 16.5, 16.6

GC: 1, 9

Totale klimagassutslipp og nullutslippsrapportering – NZBA

Banken har signert Net Zero Banking Alliance (NZBA) og jobber for netto null utslipp av klimagasser innen 2050 fra egen drift, utlån og investeringer. Gjennom årsrapporten har vi blant annet rapportert på utslipp fra drift og utlån. For sammenlikningsformål gir vi her en sammenfatning av noe av denne informasjonen. Bankens totale utslipp i 2022 er estimert til 268 036 tonn CO₂-ekvivalenter. Vi viser til klimarapporten på våre hjemmesider for utdypende informasjon.

Banken rapporterer på både direkte og indirekte utslipp fra egen drift. Innen indirekte utslipp (scope 3) rapporterer vi også estimerte klimagassutslipp fra bankens kunder (utlån). Vi er med i FNs Collective Commitment on Climate Action (CCCA) og følger de fire retningslinjene som er satt ut fra UNEP Fis Guidelines for Climate Target Setting for Banks: 1) sette og rapportere på langsiktige mål for å nå Parisavtalen, 2) sette en bunnlinje for utslipp i porteføljen med årlige målinger, 3) bruke vitenskapsbaserte scenarier for avkarbonisering som sammenstilles med Parisavtalen og 4) oppdatere målene for å holde tritt med den nyeste klimaforskningen regelmessig.

Metode for beregning av utslipp

For å beregne utslipp fra egen forretningsdrift bruker vi metoden og utregningen til Miljøfyrtårn. Se mer informasjon i kapitlet Energi og klima i vår forretningsdrift. Når det gjelder utlånporteføljen, er vi medlem av og bruker metoden til PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials). Det brukes internasjonal GHG regnskaps- og rapporteringsstandard for finans til å estimere klimagassutslippene. Metodene oppdateres jevnlig, og det er bra. Men det gjør det også utfordrende å sammenligne tall med tidligere rapportering. Vi regner derfor om tidligere rapporteringer med nye metoder for å ha et visst sammenlikningsgrunnlag. For utlånporteføljene våre gir det mer mening å se på karbonintensitet enn totale utslipp.

Totale utslipp vil gå opp når totale utlån øker, slik det har gjort for BM i 2022. Karbonintensiteten per utlånte kroner eller kvadratmeter gir derfor et riktigere bilde.

Metode for å sette vitenskapsbaserte nullutslippsmål

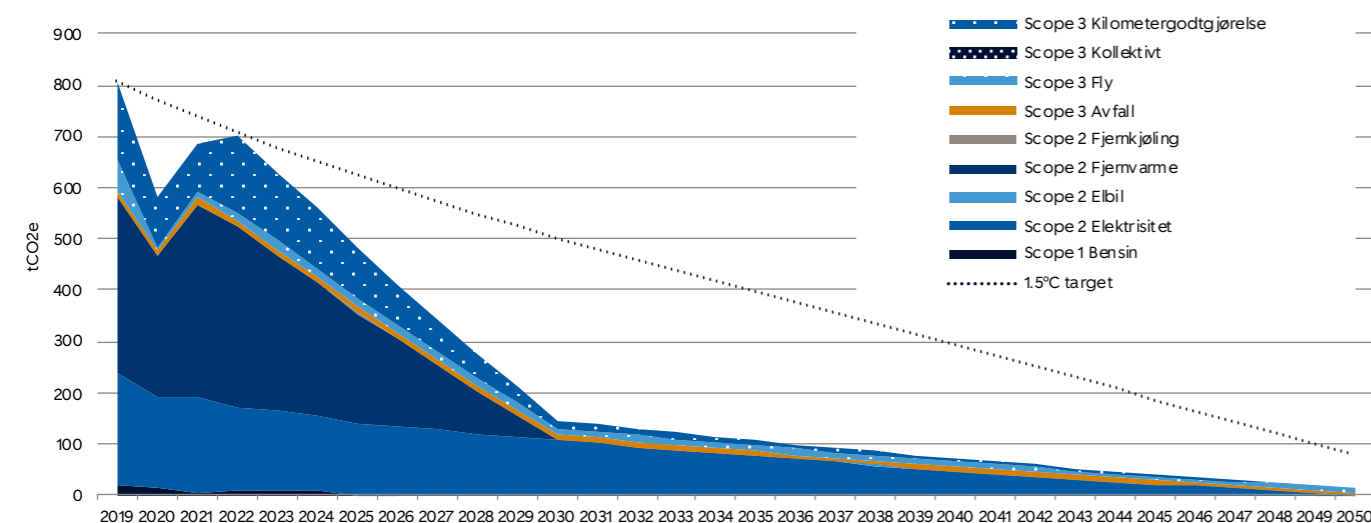
For både forretningsdrift, boliglån- og bedriftsporteføljen har vi tatt utgangspunkt i Science Based Target Initiative (SBTi) sin metode for å sette vitenskapsbaserte mål. Bankens har fått bistand av Cemasis i dette arbeidet. Vi har tilsluttet oss SBTi, men målene er ikke sendt inn for godkjenning fordi banken nesten utelukkende har boliglånskunder og små- og mellomstore bedrifter i utlånporteføljen, og metoden til SBTi er ikke tilpasset disse. Så snart metoden passer, vil vi sende inn vårt mål for godkjenning.

Utslipp og nullutslippsplan for vår forretningsdrift (direkte og indirekte utslipp, scope 1, 2 og 3)

De totale utslippene fra vår forretningsdrift er i 2022 målt til 703 tonn CO₂e, godt under målet på 710 tonn. Utslippsmålet er nådd.

Fordelingen for direkte og indirekte utslipp finnes i tabellen nederst i kapitlet. Vi bruker Miljøfyrtårn for å beregne

Figur 20: Forretningsdrift (totale utslipp)

utslipp fra egen drift. Regnskapet omfatter alle registrerte utslipp fra bankens drift. Analysen er basert på den internasjonale standarden A Corporate Accounting and Reporting Standard som er utviklet av The Greenhouse Gas Protocol Initiative – GHG-protokollen. Bankens har redusert sine utslipp betraktelig de senere årene og halverte utslippene fra 2013 til 2017. Fra 2018 til 2020 fortsatte vi gradvis å redusere utslippene, men de har økt noe fra 2020 til 2022 på grunn av endret metode og økt aktivitet etter pandemien.

Vi har i tråd med SBTi vedtatt både kortsiktige og langsiktige mål med tilhørende tiltak for å nå målet om nullutslipp i 2050. Detaljert informasjon om bankens direkte og indirekte utslipp fra egen drift og omregningsfaktorene som ligger til grunn, finnes i kapitlet Energi og klima i vår forretningsdrift samt vitenskapsbasert klimamål. Der finnes også bankens mål og måloppnåelse for 2022. Den fullstendige rapporten om våre klimamål ligger i Klimarapporten 2022, som finnes på våre hjemmesider.

Utslipp og nullutslippsplan for boliglånporteføljen (indirekte utslipp, scope 3)

Karbonintensiteten er på 5,06 kg CO₂e per m², litt for høyt for målet på 4,72 kg. Utslippsmålet er ikke nådd ennå.

Utregningen for klimagassutslipp knyttet til boliglånporteføljen tar utgangspunkt i totale kvadratmeter i bankens boliglånportefølje, om det er en leilighet, enebolig eller et rekkehus, samt energikarakter. Når det gjelder energikarakter, mangler vi en del data. Totale utslipp fra boliglånporteføljen er i 2022 estimert til 18 673 tonn CO₂e.

Banken har også for boliglånporteføljen utarbeidet en nullutslippsplan fram mot 2050. Planen inkluderer bankens vedtatte mål for boligporteføljen samt en ekstern framskrivning av EUs elektrisitetsmik. Den framskrevne grafen havner i 2050 på en karbonintensitet på 1,27 kgCO₂e/m², noe som fører til at banken må stramme til målene litt for å komme ned i null i 2050. Mer informasjon om målene, metode og utregninger finnes i kapitlene Ansvarlig utlån PM, Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånporteføljen, samt i Klimarapporten på våre hjemmesider.

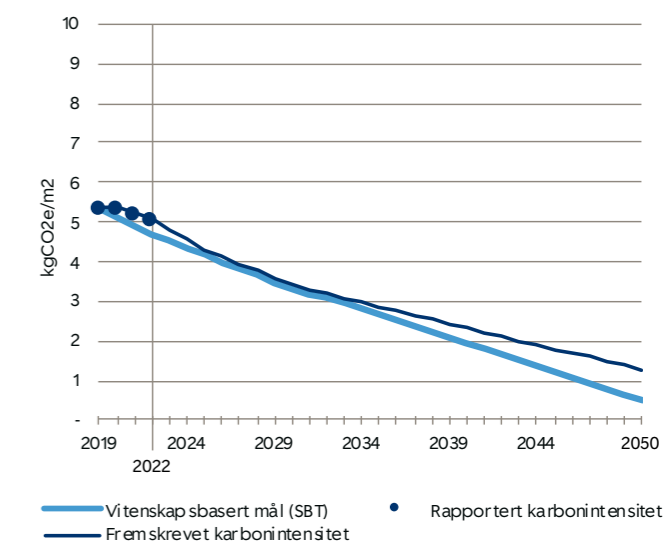
Utslipp og nullutslippsplan for bedriftsmarkedsporteføljen (indirekte utslipp, scope 3)

Karbonintensiteten er på 5,67 tonn CO₂-ekvivalenter per mill. kr, litt over målet på 5,52 tonn. Utslippsmålet er såvidt ikke nådd, men reduksjonsmålet ble nådd.

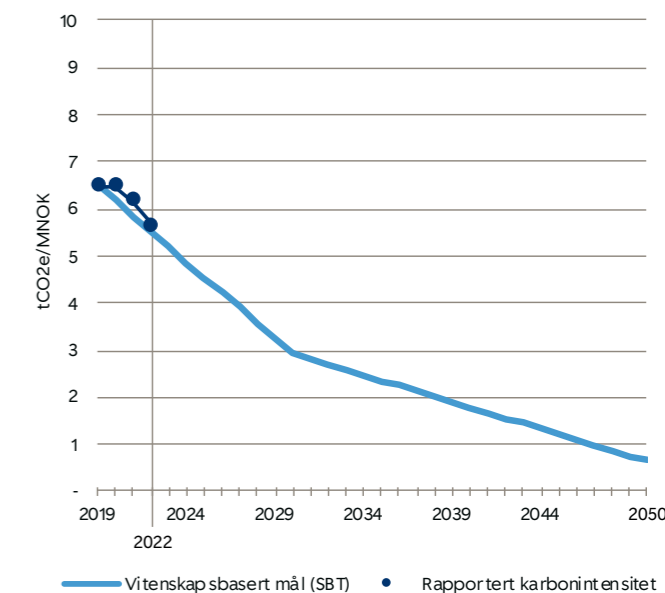
Analysen for bedriftsmarkedsporteføljen er basert på norske utslippsfaktorer på næringsgruppenivå (NACE-kode). Det er våre kunders scope 1 og 2 utslipp som framstilles her. Dette gjør vi for å unngå dobbelrapportering, men vi rapporterer også på kundenes estimerte scope 3 utslipp i Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånporteføljen. Det er jordbruk som har størst utslipp i vår portefølje.

Også for utlån på bedriftsmarkedet er det laget et

Figur 21: Vitenskapsbasert mål for klimagassreduksjon i boliglånporteføljen

Figur 22: Vitenskapsbasert mål for klimagassreduksjon i bedriftsmarkedsporteføljen

vitenskapsbasert klimamål. Framskrivningene er basert på bedriftsmarkedets mål om minimum 42 prosent reduksjon av totale utslipp i porteføljen fram mot 2030. Dette tilsvarer en årlig reduksjon på 4,2 prosent av 2020 nivået, og er i tråd med ambisjonsnivået til SBTi. Reduksjonsmålet for 2022 ble nådd. Totale utslipp i bedriftsmarkedsporteføljen er i 2022 estimert til 248 660 tonn CO₂e. Mer utdypende informasjon om målene, metode og utregninger finnes i kapitlene Ansvarlig utlån BM, Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånporteføljen og i Klimarapporten på våre hjemmesider.

Totale klimagassutslipp

Tabellen under viser oversikten over bankens totale klimagassutslipp regnet i tonn CO2-ekvivalenter.

Bankens direkte og indirekte klimagassutslipp	Vår forretningsdrift	Boliglånsportefølje personmarked	Utlånsportefølje bedriftsmarked	Totale utslipp
Direkte utslipp (scope 1)	8			8
Indirekte utslipp fra innkjøpt energi (scope 2)	516			516
Indirekte utslipp fra verdikjede (scope 3)	179	18 673	248 660	267 512
Totalt	703	18 673	248 660	268 036

Målt i tonn CO2-ekvivalenter. Banken har ikke egne fondsprodukter, men for fondene vi tilbyr kundene, se utslippsinformasjon i vedlegget Klimagassutslipp i fond.

Historiske klimagassutslipp

Forretningsdrift	2022 Utslipp tonn CO2	2021 Utslipp tonn CO2	2020 Utslipp tonn CO2	2019 Utslipp tonn CO2
Scope 1	7,61	4,63	13,27	22,57
Scope 2	516,11	560,53	452,62	557,64
Scope 3	179,42	122,85	19,39	75,68
SUM	703,14	688,00	485,27	655,89

Boliglånsporteføljen	2022	2021*	2020*	Bedriftsmarkedsporføljen	2022	2021*	2020*
Karbonintensitet (kgCO2e/m2)	5,06	5,22	5,37	Karbonintensitet (kgCO2e/mill.kr)	5,67	6,19	6,49
Totale utslipp (tCO2e)	18 673	20 214	21 244	Totale utslipp (tCO2e)	248 660	232 340	221 609

*forenklet rekalkulering

*omregnet med oppdatert metode

Miriam Solaas og
Thea Holmøy Aamold,
kunderådgivere,
kundesenteret på Youngstorget,
Oslo

Taksonomirelatert informasjon

EU-taksonomien er et klassifiseringssystem for å kunne definere hvilke økonomiske aktiviteter som er bærekraftige i lys av EUs seks miljømål og noen sosiale minstekrav. Taksonomien er en bærebjelke i EUs handlingsplan for bærekraftig finans og er en viktig brikke i EUs grønne vekstrategi «European Green Deal». Hensikten bak regelverket er å øke gjennomsiktighet i markedet, samt å flytte kapital i bærekraftig retning. Rapporteringsforpliktelsene vil innføres trinnvis. Per 2022 inkluderes 12 sektorer som sammen står for 93,5 prosent av verdens utslipp. I årsrapportene for regnskapsåret 2022 oppfordres banker, forsikringsforetak og børsnoterte foretak med over 500 ansatte til ikke bare å rapportere om hvorvidt deres aktiviteter er omfattet av taksonomiregelverket («eligible activities»), men også hvilke av disse som er i tråd med taksonomiregelverket («aligned activities»).

Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer trådte i kraft i Norge 01.01.2023. Dette innlemmer EUs allerede implementerte taksonomiforordning i norsk rett. Selv om rapporteringskravet følgelig ikke gjelder for rapporteringsåret 2022, anbefaler Finansdepartementet at selskaper rapporterer taksonomiinformasjon frivillig, dersom de er omfattet av rapporteringskravet. SpareBank 1 Østlandet er omfattet av kravet og rapporterte frivillig taksonomiinformasjon for første gang for regnskapsåret 2021.

Loven er tydelig på at rapporteringsomfanget gjelder på konsolidert basis. I bankens frivillige rapportering for 2022 benyttes tall for morbanken da det ikke foreligger konserntall for året.

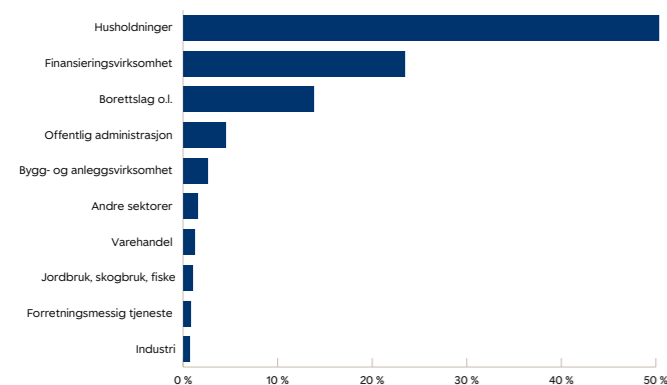
Rapportering av omfattede aktiviteter (eligible activities)

Ved klassifiseringen av omfattede aktiviteter har banken tatt utgangspunkt i balanseoppstillingen, med avgrensning på sektorene der banken er eksponert, i tillegg til husholdninger, som ikke var inkludert i 2021-rapporteringen. NACE-klassifiseringen er brukt for å avgrense næringene for omfattede aktiviteter. Banken er eksponert mot følgende næringer (uten endring fra 2021-rapporten):

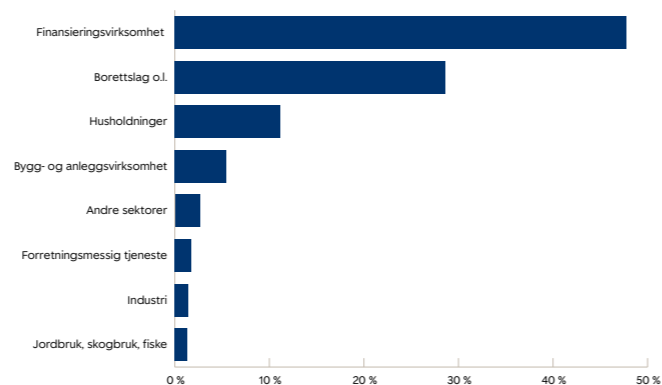
NACE-koder	Beskrivelse
A	Jordbruk, skogbruk, fiske
C	Industri
D	Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning
E	Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet
F	Bygge- og anleggsvirksomhet
G	Engros og detaljhandel
H	Transport og lagring
J	Informasjon og kommunikasjon
K	Finansielle og forsikringsaktiviteter
L	Omsetning og drift av fast eiendom
M	Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting
N	Forretningsmessig tjenesteyting
O	Offentlig forvaltning og forsvar
P	Undervisning
Q	Helse- og sosialtjenester
R	Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter

Sektorene fordeler seg slik på både eksponering mot total balanse og mot omfattede aktiviteter. Der eksponeringen har vært under 1 prosent, er den tatt med under «Andre sektorer».

Figur 23: Prosenteksponering total balanse

Figur 24: Prosenteksponering omfattede aktiviteter

I grafen som viser inndelingen i eksponering mot total balanse er husholdningen den største sektoren med over 50 prosent av balansen, tett etterfulgt er finansieringsvirksomhet og borettslag og lignende.

Gjør man samme vurderingen mot omfattede aktiviteter, ser man et skifte fra at husholdninger er størst til at finansieringsvirksomhet er størst. Dette dreier seg om at banken ikke har tilfredsstillende og dekkende data på

husholdningene og derfor ikke kan regne inn mer enn det banken vet er innenfor taksonomiregelverket.

Sektorer alene er ikke tilfredsstillende i henhold til rapporteringskravene, derfor er balanseoppstillingen brukt som utgangspunkt for å vise dekkede eiendeler, samt beregningen av den grønne brøken.

	Eksponering	Omfattet (eligibility)	I prosent av eksponering
Teller og nevner (i millioner kroner)			
Husholdninger	84 910	9 088	11 %
Finansielle selskaper	36 091	35 470	98 %
Foretak omfattet av NFRD/CSRD	14 552	8 427	58 %
Kun nevner			
Aktiviteter ikke vurdert av taksonomien og NSI*	0	0	
Selskaper utenfor EU	2 286	1 837	80 %
Selskaper ikke omfattet av NFRD/CSRD	25 675	24 555	96 %
Derivater og andre	1 854	1 854	100 %
Totale dekkede eiendeler	165 367	81 230	49 %
Andre eiendeler utenfor rapporteringsplikt	0	0	
Stat og sentralbanker	3 427	423	12 %
Total balanseført balanse	168 794		
Den grønne brøken			32 %

I beregningen av den grønne brøken har banken en økning i aktiviteter omfattet av taksonomien fra 19 prosent i 2021, til 32 prosent i 2022. Endringen skyldes i hovedsak at husholdninger er inkludert i beregningen. 49 prosent av bankens totale dekkede eiendeler defineres nå som omfattet av taksonomien.

Rapportering av eiendeler som er i tråd med taksonomien (aligned activities)

Banken har startet prosessen med å framskaffe data for å evaluere om kundene og de økonomiske aktivitetene er i tråd med de tekniske kravene som framkommer i taksonomiforordningen. De aktivitetene som kvalifiserer under de tekniske kravene i taksonomien vil kunne anses som «bærekraftige». En oversikt over hvilke kunder som faktisk bidrar til klimautslippsreduksjon og/eller klimatilpasninger, vil banken først ha når den enkelte bedrift som er omfattet av taksonomien selv har rapportert i henhold til taksonomiregelverket.

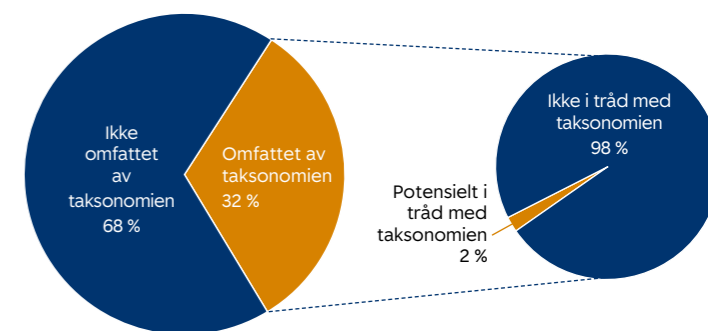
Ved lansering av bankens grønne obligasjonsrammeverk ble det gjort en foreløpig vurdering av hvorvidt de kategoriene som kvalifiserer som grønne var i tråd med de tekniske kravene i de to første miljømålene i taksonomien (klimautslippsreduksjon og/eller klimatilpasninger). Dette ble vurdert av Cicero Shades of Green, men den gang var ikke taksonomien endelig vedtatt, så vurderingen ble gjort på tilgjengelige dokumenter på det tidspunktet.

Banken har kommet fram til at 32 prosent av bankens eiendeler er omfattet av taksonomien. Basert på tilgjengelige data og bankens foreløpige vurdering av de tekniske kriteriene for hvilke økonomiske aktiviteter som foreløpig er omfattet, har banken estimatberegnet at 2 prosent potensielt kvalifiseres som bærekraftige aktiviteter.

Taksonomirapportering for kommende perioder

Banken har et bærekraftsråd som følger bærekrafts-

Figur 25: Taksonomirapportering

Figuren til venstre viser andel av eiendeler som er omfattet av taksonomien.

Figuren til høyre viser hvor stor andel av eiendeler som er omfattet av taksonomien som potensielt bidrar til klimautslippsreduksjon og/eller klimatilpasninger.

reguleringer på et overordnet nivå. Oppfølging av regelverket er ellers plassert i de divisjonene og avdelingene som har ansvar for fagområdet reguleringen gjelder for. Taksonomirapportering er plassert i divisjonen Økonomi/Finans, i likhet med annen finansiell rapportering som eksempelvis følger av det kommende CSRD-direktivet fra EU. Flere i divisjonen har deltatt på Akademiet for Bærekraftsrapportering, samt vært pådriver for intern kursing sammen med EY på alliansenivå. I tillegg er det for 2023 nedfelt et prosjekt i SpareBank 1-alliansen om felles innhenting av taksonomidata.

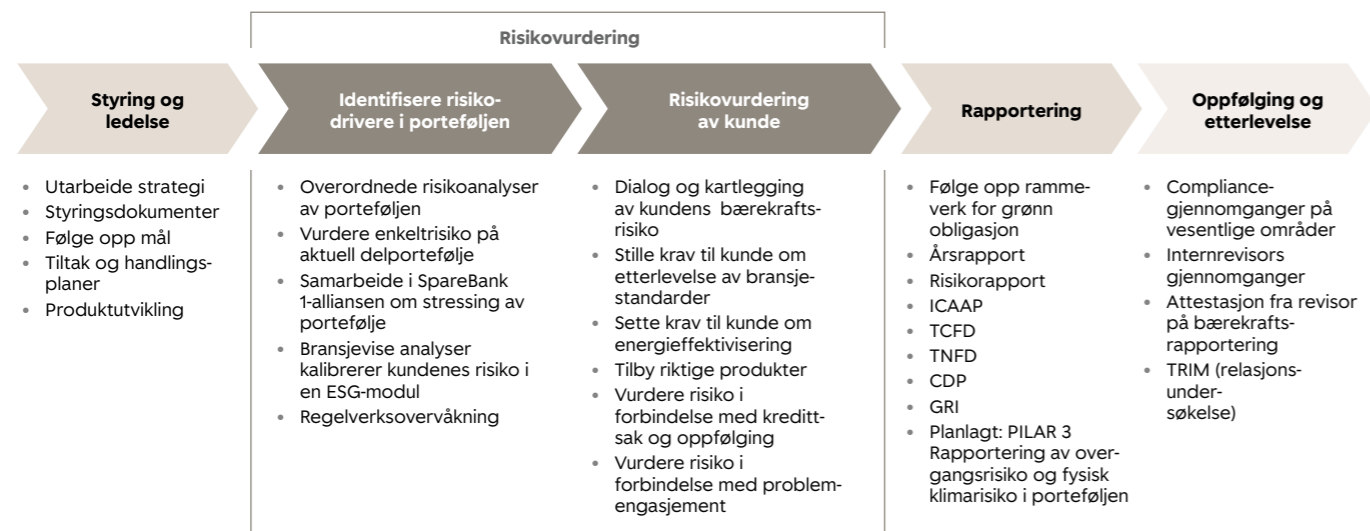
Banken anser seg som godt rigget for å rapportere i henhold til kravene i Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer fra rapporteringsåret 2023.

Bankens prosess for å håndtere ESG-risiko

Banken arbeider kontinuerlig med ESG-risikovurderinger og analyserer den risikoen banken er utsatt for. Under ser man de viktigste påvirkningskanalene, hvilken type risiko disse påvirker og hvor vesentlig risikoen er for banken. Bankens vesentligste risiko er innenfor kredittområdet, derfor beskriver vi nærmere hvordan vi håndterer denne i prosessbeskrivelsen under.

Risikodrivere	Påvirkningskanaler	Risiko	Potensiell konsekvens	Referanse i årsrapporten
Klima og natur Fysisk risiko Overgangsrisiko	Kunders betalingsevne Verdi på panteobjekter	Kredittrisiko	Vesentlig	Ansvarlige utlån PPM/BM..
	Markedsverdi av investeringer Utstederes betalingsevne	Markedsrisiko	Lav	Ansvarlige utlån i likviditetsforvaltningen.
	Markedsverdi på likviditetsplasseringer Bankens tilgang på funding	Likviditetsrisiko	Moderat	Ansvarlige utlån i likviditetsforvaltningen.
	Naturskader på egne bygg Driftsavbrudd	Operasjonell risiko	Lav/ moderat	Energi og klima i vår forretningsdrift og TCFD-rapportering.
	Kunders betalingsevne Verdi på panteobjekter	Konsentrasjonsrisiko	Moderat	Styrets beretning og Risikostyring.
	Forretningsmuligheter Negative medieoppslag	Strategisk og omdømmemessig risiko	Lav/ moderat	Etisk markedsføring av produkter og tjenester og Ansvarlige utlån PM/BM.
Menneskerettigheter og sosiale forhold Brudd på arbeidstaker- og menneskerettigheter Overgangsrisiko: Manglende åpenhet og rapportering	Kunders betalingsevne	Kredittrisiko	Lav	Ansvarlige utlån PM/BM.
	Markedsverdi av investeringer	Markedsrisiko	Uvesentlig	Ansvarlige utlån i likviditetsforvaltningen.
	Markedsverdi på likviditetsplasseringer Bankens tilgang på funding	Likviditetsrisiko	Uvesentlig	Ansvarlige utlån i likviditetsforvaltningen.
	Bøter, myndighetsreaksjoner	Operasjonell risiko	Lav/ moderat	Styrets beretning og Risikostyring.
	Kunders betalingsevne	Konsentrasjonsrisiko	Lav/ moderat	Ansvarlig utlån PM/BM.
	Negative medieoppslag	Strategisk og omdømmemessig risiko	Uvesentlig	Etisk markedsføring av produkter og tjenester og Ansvarlige utlån PM/BM.
Økonomisk kriminalitet Hvitvasking og korrupsjon Overgangsrisiko: Nye myndighetspålagte krav	Kunders betalingsevne	Kredittrisiko	Lav	Arbeid mot økonomisk kriminalitet.
	Markedsverdi av investeringer	Markedsrisiko	Uvesentlig	Ansvarlige utlån i likviditetsforvaltningen.
	Markedsverdi på likviditetsplasseringer Bankens tilgang på funding	Likviditetsrisiko	Uvesentlig	Ansvarlige utlån i likviditetsforvaltningen.
	Bøter, myndighetsreaksjoner	Operasjonell risiko	Lav	Styrets beretning og Risikostyring.
	Kunders betalingsevne	Konsentrasjonsrisiko	Uvesentlig	Arbeid mot økonomisk kriminalitet.
	Negative medieoppslag	Strategisk og omdømmemessig risiko	Lav	Arbeid mot økonomisk kriminalitet.

Håndtering av ESG-risiko for kredittporteføljen

Klimarisiko – TCFD-indeks

SpareBank 1 Østlandets klimarisikorapportering er basert på kravene i TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures). Bankens forståelse og håndtering av klimarisiko omtales også i Styrets beretning og kapitlet Eierstyring og selskapsledelse. I teksten er det ellers gjort henvisninger til hvor ytterligere informasjon er å finne. Rapporteringen er basert på rammeverket fra Financial Stability Board, kalt Task Force on Climate-related Financial Disclosures. Den bygger også på metodikken fra EBA og andre forventninger som handler om at man i økende grad inkluderer klimarisiko i rapportering på annen risiko. Vi har valgt å behandle klimarisiko særskilt i rapporteringen, fordi det er en oppfattelse fra interessenter om at finansbransjen ikke i tilstrekkelig grad har regnet inn den risikoen som ligger i fysisk, juridisk og overgangsklimarisiko. Derfor er det en forventning om særskilt rapportering på klimarisiko.

TCFD-anbefalt rapportering	Bankens rapportering	Mer informasjon
Styring		
a. Styrets innsikt i klimarelaterte risikoer og muligheter	Styret behandler primært klimarisiko gjennom en årlig revisjon av konsernets risikostrategier og retningslinjer, samt ved å behandle konsernets ICAAP-prosess der klimarisiko er en integrert del. ICAAP er en vurdering av konsernets samlede kapitalbehov. I bankens strategi (2022–2025) er arbeidet med bærekraft ett av fire hovedmål. Strategien ble vedtatt av styret i 2022. I tillegg behandler styret rapportering på klimarisiko i forbindelse med årsrapporten.	Eierstyring og selskapsledelse, s. 107 Styrets beretning, s.110 Slik jobber vi med bærekraft, s.38
b. Ledelsens rolle i vurderingen og håndteringen av klimarelatert risiko og muligheter	Konsernledelsen har gjennom bankens strategi lagt ambisjonsnivået for arbeidet med klimarisiko. Strategien er vedtatt av styret. Det er nedsatt et bærekraftsråd med medlemmer fra sentrale funksjoner i banken. Rådet koordinerer klimarisikoarbeidet og fungerer som et rådgivende organ for forretningsenhetene og konsernledelsen. Konsernledelsen behandler separate saker knyttet til klimarisiko, herunder alle saker som skal styrebehandles. I tillegg er klimarisiko en integrert del av de faste møtene for virksomhetsstyring. Klimarisiko er også en del av rammeverket for risikostyring som skal bidra til at bankens risiko blir behørig håndtert. Ansvar for rammeverket ligger hos konserndirektør for risikostyring og compliance.	Strategi 2022-2025, s.30 Slik jobber vi med bærekraft, s.38 Eierstyring og selskapsledelse, s.107 Styrets beretning, s.110
Strategi		
a. Hvilke klimarelaterte risikoer og muligheter virksomheten har identifisert på kort, medium og lang sikt	Personmarked (PM) Banken har identifisert overgangsrisiko knyttet til boliglånsporeføljen og arbeider med å øke andelen kunder som forbedrer energieffektiviteten i sin bolig. Fysisk klimarisiko for sikkerhetene banken har pant i, er vurdert til lav både på kort, mellomlang og lang sikt. Bedriftsmarked (BM) Det er identifisert relativt lav klimarisiko i bedriftsmarkedsporteføljen på både kort, medium og lang sikt, blant annet fordi banken ikke låner ut penger til fossil energiproduksjon. BMs største bransjer, landbruk og næringseiendom, er vurdert å kunne ha noe overgangsrisiko. Banken har også vurdert muligheter for disse næringene. Treasury Analyser viser at det er relativt lav klimarisiko i likviditetsporteføljen fordi banken hovedsakelig er investert i norske kommune- og statsobligasjoner. Banken søker å øke sin andel av ESG-investeringer i porteføljen og har satt mål på dette området. Kapitalmarked Banken driver ikke egen fondsforvaltning og henviser derfor til en felles bærekraftskartlegging og merking av verdipapirfond som er utført av SpareBank 1.	Slik jobber vi med bærekraft, s.36 Ansvarlige utlån PM, s.52 Ansvarlige utlån BM, s.59 Ansvarlige utlån innen likviditetsforvaltningen, s.242 Krav til finansielle leverandører, s.70 og Klimagassutslipp i fond, s.244

TCFD-anbefalt rapportering	Bankens rapportering	Mer informasjon
Strategi (forts.)		
b.	<p>Hvilken påvirkning har klimarelatert risiko og muligheter på virksomhetens drift, strategi og finansielle planlegging</p> <p>Personmarked (PM) Banken ser overgangsrisiko knyttet til at ca. 85 prosent av boligporteføljen regnes som «brun». Med dette som bakgrunn er det satt egne mål, og det er iverksatt tiltak for å nå målsettingene.</p> <p>Bedriftsmarked (BM) Klimarelaterte risikoer og muligheter har ført til at BM har vedtatt flere strategiske mål og tiltak.</p> <p>Treasury Banken stiller klare krav til utstedere og tilretteleggere gjennom likviditetsforvaltningen, både gjennom faktisk posisjonstaking og kommunikasjon. Målsettingen er at dette skal påvirke investeringsuniverset i ønsket retning.</p> <p>Drift Banken stiller krav til leverandører. I tillegg jobber banken for å redusere energiforbruk og utslipp knyttet til egen drift.</p>	<p>Ansvarlige utlån PM, s.52</p> <p>Ansvarlige utlån BM, s.59</p> <p>Ansvarlige utlån innen likviditetsforvaltningen s.242</p> <p>Krav til andre leverandører – bærekraftige innkjøp, s.246 Energi og klima i vår forretningsdrift, s.226</p>
c.	<p>Ulike scenarier potensielle påvirkning på virksomhetens drift, strategi og finansielle planlegging, inkludert et 2°C-scenarier</p> <p>Banken har ved hjelp av scenarioanalyser konkludert med relativt lav risiko for utlansporteføljen. Allikevel vil RCP 2.6-scenarier kunne føre til overgangsrisiko i vår utlansportefølje, og et RCP 6-scenarier kan gi høyere risiko i landbrukssektoren som følge av fysiske klimaendringer.</p> <p>Banken har beregnet hvordan kapitalbehovet for utlansporteføljen i BM endres basert på fire scenarier fra NGFS (Network for Greening the Financial System) og to særnorske scenarier. Simuleringene indikerer at bankens klimarisiko vil ha begrenset innvirkning på kapitalbehov ut fra de fire scenarioene fra NGFS. De to særnorske scenarioene vil kunne gi noen økte risikovekter og økt LGD (Loss Given Default) i porteføljen. Simuleringen viste videre at ingen av scenarioene ga vesentlig utslag på bankens rene kjernekapital og soliditet.</p> <p>For å redusere overgangsrisikoen skal banken arbeide for en utlansportefølje på bedriftsmarkedet som er i tråd med Parisavtalen og Norges klimalov. På privatmarkedet skal banken øke andelen boliglånkunder som investerer i forbedret energieffektivitet for boligene.</p>	<p>Ansvarlige utlån BM s.59 og PM, s.52</p>
Risikostyring		
a.	<p>Virksomhetens prosess for å identifisere og vurdere klimarelatert risiko</p> <p>Klimarisiko er en del av bankens rammeverk for risikostyring. Blant annet vurderes bærekraftsrisiko ved risikovurdering av nye og vesentlig endrede produkter.</p> <p>Innenfor bankens viktigste forretningsområder, kjerne- og støtteprosesser skal det gjennomføres periodiske risikovurderinger, disse skal også innebære en vurdering av bærekraftsrisiko.</p> <p>Banken har i mange år samlet informasjon og snakket med kunder om klimarisiko når det blir innvilget lån. Dette har skjedd gjennom en bærekraftsvurdering/aktsomhetsvurdering. I et samarbeid med SpareBank 1- alliansen er det nå utviklet en ESG modul for å vurdere enkelte kunders risiko ved innvilgelse som letter denne prosessen for kundeansvarlige, og bidrar til en mer systematisk tilnærming.</p> <p>Banken anvender primært scenarioanalyser for å vurdere framtidig klimarisiko for utlansporteføljen. Det ble gjennomført analyser med scenarier fra NGFS i 2020. Videre for 2021 har scenarioanalysene tatt utgangspunkt i konkrete problemstillinger som kan være aktuelle innenfor enkeltbransjer. Typisk for disse scenarioene er at de har stått på politisk dagsorden og vært omtalt i mediene. Vi har blant annet sett på hva endringer i brukstrender og effekter av økt CO2-avgift kan ha å si for banken.</p> <p>Et større prosjekt i SpareBank 1-alliansen skal utvikle modeller for å stress utlansporteføljen slik at banken får bedre oversikt over risiko og muligheter i porteføljen.</p>	<p>Bankens styringsdokumenter for de respektive områdene (ikke offentlig), i tillegg til bankens bærekraftsstrategi.</p> <p>Ansvarlige utlån BM, s.59</p>

TCFD-anbefalt rapportering	Bankens rapportering	Mer informasjon
Risikostyring (forts.)		
b.	<p>Virksomhetens prosesser for å håndtere klimarelatert risiko.</p> <p>Gjennom året blir operasjonelle hendelser registrert og fulgt opp i bankens hendelsesdatabase for å sikre læring.</p> <p>I bærekrafts- og aktsomhetsvurderingen er det laget en prosedyre som sier hvor mye risiko som kan aksepteres av rådgiver, og når saken må løftes til leder og bærekraftsavdelingen for videre vurdering. Når kunder med høy klimarisiko er innvilget lån, gjelder egne fullmakter.</p> <p>Banken er miljøfyrtårnsertifisert og lager eget klimaregnskap. Til sammen medfører dette at banken opplever å ha kontroll på den operasjonelle risikoen knyttet til klima.</p>	<p>Ansvarlige utlån BM, s.59</p> <p>Energi og klima i vår forretningsdrift og vitenskapsbaserte klimamål, s.226 Styrets beretning, s.110</p>
c.	<p>Hvordan er prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko integrert i virksomhetens overordnede risikostyring?</p> <p>Ansvar for konsernets rammeverk for helhetlig risikostyring, herunder også klimarisiko, ligger hos konserndirektør for risikostyring og compliance (CRO). For klimarisiko skjer dette i samarbeid med bærekraft og bedriftsmarked.</p>	<p>Styrets beretning, s.110</p>
Mål		
a.	<p>Beregninger og mål som brukes av virksomheten for å vurdere klimarelaterte risikoer og muligheter i tråd med strategi og risiko-håndteringsprosesser.</p> <p>Bankens mål er utarbeidet mot å nå et 0-utslippsmål innen 2050 og en prosentvis reduksjon innen 2030.</p>	<p>Banken rapporterer klimagassutslipp for BM-porteføljen ved å bruke PCAF-metoden og SBTi (så langt som mulig, da denne metoden ikke er tilpasset en låneportefølje med nesten utelukkende SMB-er).</p> <p>Ansvarlige utlån BM, s.59 og PM, s.52</p> <p>Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlansporteføljen, s.232</p> <p>Totale klimagassutslipp og nullutslippsrapportering, s.248.</p>
b.	<p>Rapporter på scope 1, scope 2 og, dersom relevant, scope 3 klimagassutslipp (GHG) og relatert risiko</p> <p>Banken fører eget klimaregnskap gjennom Miljøfyrtårn og rapporterer på egne scope 1, 2 og 3 utslipp.</p> <p>Banken rapporterer også på estimerte klimagassutslipp i vår verdikjede, for utlansporteføljene i PM og BM og for fond fra ODIN.</p>	<p>Energi og klima i vår forretningsdrift samt vitenskapsbaserte klimamål, s.226</p> <p>Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlansporteføljen, s.232</p>
c.	<p>Hvilke mål bruker virksomheten for å håndtere klimarelatert risiko og muligheter, og hvordan er måloppnåelsen?</p> <p>Banken satte mål om netto nullutslipp fra egen drift innen 2050. Dette er brutt ned i kortsiktige mål og tiltak.</p> <p>Det er satt mål på kort og mellomlang sikt for å øke grønn andel av total utlansportefølje. Dette er gjort både for å redusere klimarisiko og klimagassutslipp. Disse er igjen brutt ned i korte og langsiktige mål og tiltak som gjelder både på årlig basis, i inneværende strategiperiode og fram mot 2050.</p>	<p>Energi og klima i vår forretningsdrift samt vitenskapsbaserte klimamål, s.226</p> <p>Ansvarlige utlån BM, 59 og PM, s.52</p>

Naturrisiko – TNFD-indeks

Som stor landbruksbank ønsker vi å rapportere på naturrisiko. Rapporteringen er basert på rammeverket TNFD (Task Force on Nature-related Financial Disclosures). Rammeverket er ikke ferdig utviklet, og det rapporteres derfor overordnet. Naturrisiko er todelt, det handler både om bankens påvirkning på natur, og det handler om naturens påvirkning på bankens virksomhet. Eksempel på det siste er bedriftskundenes avhengighet av naturgoder som pollinering eller flomdemping. Tap av naturgoder kan derfor utgjøre en systematisk risiko for lønnsomhet både for våre kunder og for banken.

TNFD-anbefalt rapportering	Bankens rapportering	Mer informasjon
Styring		
Beskriv virksomhetens styring av naturrelaterte risikoer og muligheter	<p>Styret behandler primært naturrisiko gjennom årlig å revidere konsernets risikostrategier og retningslinjer, samt ved å behandle konsernets ICAAP-prosess hvor naturrisiko er en integrert del. ICAAP er en vurdering av konsernets samlede kapitalbehov.</p> <p>I bankens strategi (2022–2025) er bankens arbeid med bærekraft ett av fire hovedmål. Strategien ble vedtatt av styret i 2022 og vil dermed styre mot å være en aktiv pådriver for grønn omstilling.</p> <p>I tillegg behandler styret rapportering på naturrisiko i forbindelse med årsrapporten.</p>	<p>Eierstyring og selskapsledelse, s.107</p> <p>Styrets beretning, s.110</p> <p>Strategi 2022–2025, s.30</p> <p>Slik jobber vi med bærekraft, s.38</p>
Strategi		
Beskriv faktisk og potensiell påvirkning av naturrelatert risiko og muligheter på virksomhetens operasjoner, strategi og finansielle planlegging	<p>For naturrisiko vurderer banken at overgangsrisiko er den risikodriveren som kan få størst påvirkning på bankens kunder. Det kan komme flere restriksjoner i kommunenes arealplaner i årene som kommer fordi det blir økt fokus på bevaring av natur. Bankens vurderer foreløpig ikke dette som en høy risiko for sin utlånportefølje.</p> <p>I denne strategiperioden fortsetter vi derfor arbeidet med å være en tydelig pådriver for å få kundene til å redusere sitt avtrykk, og vi arbeider sammen med kundene for en større forståelse av bankens og kundenes naturrisiko.</p> <p>I bankens bærekraftstrategi refererer vi til «planetens tålegrenser» fordi dette er det forskningsmessige grunnlaget for bærekraftsagendaen. Vi ser at dette rammeverket harmoniserer mer med risikofaktorer vi ser i vår verdikjede. Det kan for eksempel være for høy andel fosfor og nitrogen knyttet til landbruksvirksomhet. For mer informasjon se Ansvarlig utlån, BM.</p> <p>For fondsforvaltere som vi har distribusjonsavtale med, forventes det at de ikke investerer i selskap som skader truede plante- og dyrearter, herunder dyrearter oppført på IUCNs rødliste over truede arter, men heller investerer i selskaper som tar hensyn til og minimerer inngrep i naturen.</p> <p>De skal heller ikke investere i selskap som bryter med internasjonale retningslinjer for biologisk mangfold og genteknologi. Disse kravene tar høyde for risikovurderinger på de aktuelle temaene for fondsforvaltere med en tilknytning til banken. Dette er nedfelt i våre retningslinjer.</p>	<p>Slik jobber vi med bærekraft, s.38</p> <p>Ansvarlige utlån BM s.59 og PM s.52</p> <p>Krav til finansielle leverandører, s.70</p>

TNFD-anbefalt rapportering	Bankens rapportering	Mer informasjon
Risikostyring		
Beskriv hvordan virksomheten identifiserer, vurderer og håndterer naturrelatert risiko	<p>Banken følger med på utviklingen av EU-regelverk for bevaring av natur, norsk regelverk på området og bransjestandarder.</p> <p>BM har i 2022 hatt dialog med kundene om bærekraft i tilnærmet alle kredittsaker av en viss størrelse. Dette er grundige bærekraftsanalyser som inkluderer spørsmål om natur og biologisk mangfold, herunder dyrevelferd og skogvern.</p> <p>Eksempelvis: Når det skal innvilges lån til byggeprosjekter, krever banken en vurdering av om sårbare økosystemer blir påvirket. Når det blir innvilget lån til landbrukskunder, etterspørres en klimahandlingsplan som også omfatter en plan for effektiv ressursutnyttelse.</p> <p>For fond banken tilbyr, har vi vurdert risikoen for at utstedere kan komme i konflikt med konsernets retningslinjer for bærekraft og samfunnsansvar, herunder naturrisiko. Det er også vurdert hvilke temaer som er mest relevante i det overordnede risikobildet knyttet til samfunnsansvar og bærekraft: For 2 av 6 grupperinger av verdipapirer er naturrisiko satt som et relevant tema. I den generelle risikovurderingen av fondene vurderer man risikoen som lav.</p>	<p>Viktige regulatoriske endringer, s.216</p> <p>Ansvarlige utlån BM s.59</p> <p>Krav til finansielle leverandører s.70</p>
Mål		
Beskriv beregninger og mål som brukes for å vurdere og håndtere relevante risikoer og muligheter	<p>I denne strategiperioden vil det i landbruksporteføljen bli jobbet med de vedtatte målene som skal bidra til å ta vare på natur. Dette vil redusere bankens overgangsrisiko knyttet til vern av natur.</p> <p>For landbruksporteføljen har vi satt mål om andel saker der kunden skal ha utviklet en klimahandlingsplan i samspill med en klimarådgiver. Dette krever at kunden bedrer ressursutnyttelsen og bedrer jordhelsen som er faktorer som kan gjøre gården mer motstandsdyktig for naturrisiko.</p>	<p>Ansvarlige utlån BM s.59</p>

UNEP FI – PRB-indeks: Prinsipper for ansvarlig bankdrift

SpareBank 1 Østlandet var første norske bank som signerte FNs Prinsipper for ansvarlig bankdrift (Principles for Responsible Banking, PRB) da de ble lansert i 2019. Målet med prinsippene er at bankene skal ta en pådriverrolle i arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål og oppfylle forpliktelsene i Parisavtalen. Dette er rapportering på prinsippene. Vår GRI-indeks dekker noen av prinsippene, mens de resterende er listet opp i tabellen under.

Prinsipper for ansvarlig bankdrift	Henvising til hvor informasjonen er å finne i SB1Øs årsrapport 2021 og på vår hjemmeside
2.1 Vis at banken har identifisert områder hvor banken har størst mulighet for positiv og negativ påvirkning gjennom en påvirkningsanalyse	Årsrapport, En pådriver for bærekraftig omstilling, s.36. Lenke til Påvirkningsanalyse bærekraft – ansvarlig bankdrift: sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer-og-rammeverk.html
2.2 Vis at banken har satt og publisert minimum to mål som er spesifikke, målbare, oppnåelige, relevante og tidsavgrenset.	Årsrapport, Ansvarlige utlån PM, s. 52 og Ansvarlige utlån BM, s. 59.
2.3 Vis at banken har definert tiltak og milepæler for å oppnå målene. Vis at banken har fått på plass måter å måle og overvåke framdriften for å nå målene.	Årsrapport, Ansvarlige utlån PM, s. 52, Ansvarlige utlån BM, s. 59 og kap. 1: Ny strategi mot 2025 s. 30.
2.4 Vis at banken har implementert tiltakene for å oppnå målene.	Årsrapport, Ansvarlige utlån PM, s. 52 og Ansvarlige utlån BM, s. 59.
3.1 Gi en oversikt over retningslinjene banken har på plass eller planlegger å innføre for å fremme ansvarlige forhold til sine kunder.	Årsrapport, Ansvarlige utlån PM, s. 52 og Ansvarlige utlån BM, s. 59 Lenke til PM og BM sine retningslinjer: sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer-og-rammeverk.html
3.2 Beskriv hvordan banken har arbeidet med eller planlegger å arbeide med kundene sine for å fremme en bærekraftig praksis og muliggjøre bærekraftige økonomiske aktiviteter.	Årsrapport, Ansvarlige utlån PM, s. 52 og Ansvarlige utlån BM, s. 59.
5.3 Vis at banken har en styringsstruktur på plass for å implementere PRB.	Årsrapport, Ny strategi mot 2025, s. 30 og Slik jobber vi med bærekraft, s. 38.
6.1 Vis at banken har hatt framdrift på implementeringen av de 6 prinsippene over de siste 12 månedene, og i tillegg har satt og implementert mål for minimum to av bankens områder. Vis at banken din har vurdert eksisterende og framvoksende internasjonal/regional god praksis som er relevant for å implementere de 6 prinsippene for ansvarlig bankdrift. Basert på dette skal banken ha laget prioriteringer og definert ambisjoner for å tilpasse seg god praksis. Vis at banken din har implementert/jobber med å implementere endringer i eksisterende praksis for å reflektere og være i tråd med eksisterende og framvoksende internasjonal/regional god praksis, og at det har vært framskritt i implementeringen av prinsippene.	<p>1. prinsipp – Samordning: Årsrapport, Vår del av det globale ansvaret, s. 42.</p> <p>2. prinsipp – Påvirkning: Årsrapport, Ansvarlige utlån PM s. 52, og Ansvarlige utlån BM, s. 59.</p> <p>3. prinsipp – Kunder: Årsrapport, Ansvarlige utlån PM s. 52, og Ansvarlige utlån BM, s. 59.</p> <p>4. prinsipp – Interessenter: Årsrapport, Interessentdialog, s. 41.</p> <p>5. prinsipp – Styring og kultur: Årsrapport, Ny strategi mot 2025, s. 30 og Slik jobber vi med bærekraft, s. 38.</p> <p>6. prinsipp – Åpenhet og transparens: Lenke til Påvirkningsanalyse bærekraft – ansvarlig bankdrift: sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer-og-rammeverk.html</p> <p>Gjennom arbeidsgruppene i UNEP FIs klimaforpliktelse (CCCA) og nettonull klimagassutslipp innen 2050 (NZBA) jobber banken for å tilegne og tilpasse seg til beste praksis.</p>

Miljøfyrtårn-indeks: Bank- og finanskriterier

SpareBank 1 Østlandet har vært sertifisert som Miljøfyrtårn siden 2008. I vedlegget Virksomhetsredegjørelse: Energi og klima i vår forretningsdrift samt vitenskapsbaserte klimamål (SBT) vises hele Miljøfyrtårn-rapporteringen for 2022. I tabellen under er vår rapportering på Miljøfyrtårns bank- og finanskriterier for 2022.

Miljøfyrtårnkriterier – bank og finans	Henvising til hvor informasjonen er å finne i SpareBank 1 Østlandets årsrapport 2021 og på vår hjemmeside:
Indikator 2064	
Virksomheten skal ha en klima- og miljøpolicy innenfor: - Kredittgivning - Finansiering - Obligasjoner - Spareprodukter/plasering av kundenes innskudd - Forvaltning av virksomhetens egne midler	Lenke til retningslinjene: sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer-og-rammeverk.html
Indikator 2065	
Virksomheten skal fastsette klima- og miljømål med tilhørende indikatorer.	Årsrapport, Ansvarlige utlån PM s. 52, Ansvarlige utlån BM, s. 59, Krav til finansielle leverandører, s. 70 og vedlegg Energi og klima i vår forretningsdrift samt vitenskapsbasert klimamål s. 226.
Indikator 2066	
Virksomheten skal dokumentere en plan for å innføre anbefalingene i TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures).	Årsrapport, Vedlegg TCFD-indeks s. 255.
Indikator 2067	
Virksomheten skal ha kriterier og rutiner for å styre fond, kreditt- og finansieringsvirksomheten mht. klima- og miljøforhold: - Utelukke engasjementer som kan knyttes til negativ klima- og miljøpåvirkning. - Engasjere seg i klima- og miljøvennlige prosjekter.	Lenke til retningslinjene: sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer-og-rammeverk.html
Indikator 2068	
Virksomheten skal utvikle produkter som stimulerer til klima- og miljøsmart adferd.	Årsrapport, Ansvarlige utlån PM s. 52, Ansvarlige utlån BM, s. 59.
Indikator 2069	
Virksomheten skal gjøre klima- og miljøinformasjon tilgjengelig for offentligheten knyttet til: - Kredittgivning - Finansiering - Obligasjoner - Spareprodukter/plasering av kundenes innskudd - Forvaltning av virksomhetens egne midler.	For kredittgivning og finansiering, årsrapport, Ansvarlige utlån PM s. 52, og Ansvarlige utlån BM, s. 59. For obligasjoner og forvaltning av virksomhetens egne midler, årsrapport, vedlegg Ansvarlige utlån i likviditetsforvaltningen, s. 242. For spareprodukter, årsrapport, Krav til finansielle leverandører, s. 70.
Indikator 2070	
Virksomheten skal ha rutiner for å vurdere: - Hvorvidt klima- og miljømålene er oppnådd. - Om planlagte tiltak er gjennomført og har gitt forventede effekter. - Om screening blir gjennomført i henhold til gjeldende retningslinjer.	Lenke til retningslinjene: sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer-og-rammeverk.html Årsrapport, Ansvarlige utlån PM s. 52, Ansvarlige utlån BM, s. 59, Krav til finansielle leverandører s. 70, Ny strategi mot 2025 s. 30 og Slik jobber vi med bærekraft, s. 38.
Indikator 2071	
Virksomheten skal rapportere på de fastsatte klima- og miljøindikatorer knyttet til: - Kredittgivning - Finansiering - Obligasjoner - Spareprodukter/plasering av kundenes innskudd - Forvaltning av virksomhetens egne midler	Se under indikator 2069.
Indikator 2072	
Virksomheten skal årlig evaluere sitt klima- og miljøarbeid knyttet til: - Kredittgivning - Finansiering - Obligasjoner - Spareprodukter/plasering av kundenes innskudd - Forvaltning av virksomhetens egne midler.	Se under indikator 2069.

PAI-rapportering

PAI (Principal Adverse Impact) er en rapporteringsstandard for investorer under Offentliggjøringsforordningen, på engelsk kalt SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation). Hensikten med rapporteringen er å samle data om bedrifters viktigste negative påvirkninger. Informasjonen under er ment for investorer som ønsker informasjon om SpareBank 1 Østlandet. Det er rapportert etter beste evne og med nåværende tilgang på data. Det refereres til kapitler i årsrapporten, nettsider eller rapporter hvor man kan finne mer informasjon. Rapporteringen gjelder for morbank, ikke konsern.

Kategori	Indikator	Måleenhet	SpareBank 1 Østlandets rapportering	Utdypende informasjon og referanse
Utslipp	1 Klimagass-utslipp	Scope 1 klimagassutslipp	7,61 tonn CO ₂ e.	Se Energi og klima i vår forretningsdrift, s.226.
		Scope 2 klimagassutslipp	516,11 tonn CO ₂ e.	Se Energi og klima i vår forretningsdrift, s.226.
		Scope 3 klimagassutslipp	267 512 tonn CO ₂ e (inkludert utlansporteføljene).	Scope 3-utslipp fra egen drift: 179,42 tonn CO ₂ e, fra bedriftsmarkedsporteføljen: 248 660 tonn CO ₂ e, fra boliglansporteføljen 18 673 CO ₂ e. Se Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlansporteføljen, s.232 og Nullutslippsrapportering NZBA, s.248.
		Totale klimagassutslipp	268 035 tonn CO ₂ e (inkludert utlansporteføljene).	Totale utslipp egen drift: 703,14 tonn CO ₂ e (uten utlansporteføljene). Se Nullutslippsrapportering NZBA,s.248.
	2 Karbonavtrykk	Karbonavtrykk	268 035 tonn CO ₂ e / 226 672 mill.kr. i forretningskapital.	Bankens scope 1, 2 og 3-utslipp (inkludert utslipp fra våre utlansporteføljene) delt på sum netto inntekter for morbank år 2022, som er på 3 861 millioner kroner, se Hovedtall fra konsern, s.18
	3 Klimagass-intensitet	Klimagassintensitet	268 035 tonn CO ₂ e / 3861 mill.kr. i totale inntekter.	Bankens scope 1, 2 og 3 klimagassutslipp (inkludert utlansporteføljene) delt på sum netto inntekter for morbank år 2022, som er på 3 861 millioner kroner, se Resultater, s.126
4 Fossil energi-produksjon		Banken er ikke involvert i produksjon av fossilt brensel.	Vi gir ikke lån til eller investerer bankens midler i selskaper innen fossil energiproduksjon. Se Retningslinjer for bærekraft og samfunnsansvar på våre hjemmesider, samt Ansvarlige utlån bedriftsmarked i årsrapporten, s.59.	
5 Ikke-fornybar energiforbruk og produksjon		For bankens egen drift brukes vanlig norsk strømmiks. Banken kjøper opprinnelsesgarantier strømmen som brukes i Innlandet.	Se bankens scope 2-utslipp i Energi og klima i vår forretningsdrift, s.226	
6 Energiforbruks-intensitet	Energiforbruk i gigawatttime per million EUR av inntektene. En gigawatttime tilsvarer en million kilowattimer - kWh.	6 003 113 kWh / totale inntekter	Total energiforbruk = 6 003 113 kWh (Elektrisitet 4 102 162 kWh + fjernvarme 1 879 520 kWh + fjernkjøling 21 431 kWh). se Energi og klima i vår forretningsdrift, s.226	
Biologisk mangfold	7 Negativ påvirkning på biologisk mangfold		Banken er ikke lokalisert i sårbare naturområder, og vår virksomhet har ingen kjent negativ påvirkning på disse.	For verdikjeden vår, som utlansporteføljene våre, er vi i ferd med å gjøre analyser av vår påvirkning på natur. Se vår TNFD-indeks, s.258 og rapporten SpareBank 1 Østlandets påvirkning på natur som ligger på våre hjemmesider.
Vann	8 Utslipp til vann	Tonn utslipp til vann.	Banken har ikke utslipp til vann fra egen virksomhet.	Banken er lokalisert i ordinære kontorbygg og har ingen utslipp til vann utover normalt avløpsvann fra kontorbygg. Vi har ikke tall på dette fra vår verdikjede, som utlansporteføljen, men vi er i ferd med å gjøre analyser av vår påvirkning på natur. Vi er kjent med at dette er en problemstilling i landbruket, som er en stor utlansportefølje for banken. Se vår TNFD-indeks, s.258 og rapporten SpareBank 1 Østlandets påvirkning på natur som ligger på våre hjemmesider.

Kategori	Indikator	Måleenhet	SpareBank 1 Østlandets rapportering	Utdypende informasjon og referanse	
Avfall	9 Farlig og radioaktivt avfall	Tonn farlig avfall og radioaktivt avfall.	Banken genererer ikke farlig og radioaktivt avfall fra egen virksomhet.	For verdikjeden vår, som utlansporteføljene våre, er vi i ferd med å gjøre analyser av vår påvirkning på natur, men det er liten grunn til å tro at det er store mengder farlig og radioaktivt avfall i våre utlansporteføljene. Våre største bransjer er eiendom og landbruk. Se vår TNFD-indeks, s.258 og rapporten SpareBank 1 Østlandets påvirkning på natur, som ligger på våre hjemmesider.	
Sosiale og arbeids-taker-rettig-heter	10	Brudd på FNs Global Compact (UNGC)-prinsipper og OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak	Involvering i brudd på UNGC-prinsippene eller OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak.	Banken har ikke hatt noen saker med brudd på disse retningslinjene.	Banken er ikke kjent med at noen av selskapene i våre utlansporteføljene har alvorlige brudd på UNGC-prinsippene eller OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak. For bankens håndtering av disse rammeverkene, se kopling opp mot Global Compact i GRI-indeksen og redegjørelse for aktsomhetsvurderinger som finnes på våre hjemmesider.
	11	Mangel på prosesser og verktøy for å overholde FNs Global Compacts prinsipper og OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak	Retningslinjer for å overvåke overholdelse av UNGC-prinsippene eller OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak eller klage-/klagebehandlingsmekanismer for å håndtere brudd på UNGC-prinsippene eller OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak.	Banken har retningslinjer for å ivareta UNGC-prinsippene og OECDs retningslinjer.	Se redegjørelse for aktsomhetsvurderinger og overordnede retningslinjer for arbeidstaker- og menneskerettigheter på våre hjemmesider. Se også Aktsomhets- og kredittvurderinger Ansvarlig utlån - bedriftsmarkedet, s.59 og Krav til andre leverandører, s.246. Se informasjon om klager på s.72.
	12	Ujustert lønnsforskjell mellom kjønnene	Gjennomsnittlig ujustert lønns-gap mellom kjønn.	Linjefunksjoner 92,1 %. Ledere og yngre fagstillinger 97,8 %. Totalt 83,6 %.	Tallene som er oppgitt er kvinners lønn i % av menns lønn i sammenlignbare stillinger. Se Utdypende fakta om organisasjon og HR, s.229.
	13	Styrets kjønns-mangfold	Forhold mellom kvinnelige og mannlige styremedlemmer uttrykt i prosent av alle styremedlemmer.	50 % kvinner og 50 % menn i styret.	Se Informasjon om styret, s.104 og Hovedtall fra konsern s.18.
	14	Eksponering for kontroversielle våpen	Involvering i produksjon eller salg av kontroversielle våpen (antipersonell-miner, klaseammunisjon, kjemiske våpen og biologiske våpen).	Banken er ikke involvert i produksjon eller salg av kontroversielle våpen.	Vi gir heller ikke lån til eller investerer i selskaper som produserer kontroversielle våpen, se Retningslinjer for samfunnsansvar og bærekraft på våre hjemmesider, samt Ansvarlige utlån bedriftsmarked, s.59.

Vesentlige bærekraftstemaer og påvirkning koblet mot rapporteringsrammeverket GRI

I disse to tabellene har vi samlet de mest vesentlige temaene fra vesentlighetsanalysen og den viktigste påvirkningen banken har på temaer innen økonomi, samfunn og miljø fra påvirkningsanalysen. Disse temaene er koblet mot hvordan vi rapporterer på GRI og viser hvorfor vi rapporterer som vi gjør.

Poengscoren i tabellen under er basert på plasseringen i vesentlighetsmatrisen og indikerer hvor høy prioritering vi tillegger temaet. Ved å tillegge nivåene "viktig" til "viktigst" en poengscore på hhv. 1-3 på x- og y-aksen, og gange disse med hverandre, finner vi en prioritering av temaene. Våre mest vesentlige temaer ender da opp med en score på 9 (3x3) som er høyeste score. Vi har også vesentlig påvirkning fra produkt- og utlånsporteføljen. Dette baseres på påvirkningsanalysen gjort gjennom UNEP FI PRB.

Vesentlig tema	Poeng-score	GRI indikator
Ansvarlig utlån	9, vesentlig bærekraftstema	SB1Ø-3,-4, -6 og -7
Krav til finansielle leverandører	9, vesentlig bærekraftstema	SB1Ø-4 og SB1Ø-7
Arbeid mot økonomisk kriminalitet	9, vesentlig bærekraftstema	GRI205 og SB1Ø-2
Etikk og antikorrupsjon	9, vesentlig bærekraftstema	GRI205
Etisk markedsføring	9, vesentlig bærekraftstema	GRI417
Temaene under er mindre vesentlige, men vi vurderer at informasjon om disse allikevel er av interesse for eksterne lesere.		
Personvern Negativ screening Nye produkter og grønn innovasjon Positiv screening Bankhåndverk	6	GRI418, SB1Ø-4 og -7, GRI308 og GRI414 SB1Ø-3 og -4 SB1Ø-4 og -7, GRI308 og GRI414 GRI201, SB1Ø-1,-3,-4, -6 og -7
Lokal næringsutvikling Oppfølging av leverandørkjeden Mangfold og likestilling Kundedialog- og tilfredshet	4	SB1Ø-3,-4, -6 og -7 GRI308, GRI414, GRI405, GRI406, SB1Ø-5 SB1Ø-8

Vesentlig påvirkning fra produkter og utlånsportefølje	Beskrivelse	GRI indikatorer, hvordan vi rapporterer på det
Ressursutnyttelse og resurssikkerhet	Overgangen til en sirkulær økonomi. Dette er det temaet med størst behov for endring i Norge i form av nye måter å forbruke og produsere, inkludert bruk av naturressurser. Utlånsporteføljen på både BM og PM har negativ påvirkning gjennom å finansiere en lineær økonomi.	SB1Ø-3, og -4 (Ansvarlige utlån / aktivt eierskap miljø) SB1Ø-1 (TNFD naturrisiko) GRI 304-2 (biologisk mangfold: arbeidet med datainnhenting er fortsatt i tidlig fase) GRI 306-1 og -2 (avfall: arbeidet med datainnhenting er fortsatt i tidlig fase)
Klima	Veien mot netto null klimagassutslipp 2050. Utlånsporteføljene på BM og PM finansierer og muliggjør store utslipp, men har også produkter som bidrar til klimaomstilling.	SB1Ø-3, og -4 (Ansvarlige utlån / aktivt eierskap miljø) GRI 305 utslipp GRI 201-2 (klimarisiko TCFD)
Avfall	Tett knyttet opp mot ressursutnyttelse og sirkulærøkonomi. Negativ påvirkning fra utlånsporteføljen BM, spesielt eiendom og landbruk. Banken har liten industriportefølje.	SB1Ø-3, og -4 (Ansvarlige utlån / aktivt eierskap miljø) GRI 306-1 og -2 (avfall: arbeidet med datainnhenting er fortsatt i tidlig fase)
Inkluderende, sunne økonomier	Utvikling og etablering av bærekraftige, mangfoldige og innovative produkter som tilfører verdi til samfunnet og økonomien. Dette inkluderer alle sosiale gruppers tilgjengelighet til arbeidsmarkeder, finans og entreprenørskap, og mer generelt økonomiske muligheter. Her er produktporteføljen til PM en vesentlig positiv bidragsyter med tilgang til rimelige, effektive og sikre finansielle tjenester for enkeltpersoner.	SB1Ø-6, og -7 (Ansvarlige utlån / aktivt eierskap sosialt) GRI205 (Etikk og antikorrupsjon) SB1Ø-2 (Økonomisk kriminalitet) GRI 417 (Etisk markedsføring) SB1Ø-5 (Sparing og kjønn)
Mat	Økt fokus på matsikkerhet med et sunt kosthold til rimelige priser. Som en stor landbruksbank er BMs utlånsportefølje en vesentlig positiv bidragsyter til dette temaet.	SB1Ø-6, og -7 (Ansvarlige utlån / aktivt eierskap sosialt)
Bolig	Tilgangen på et bærekraftig boligmarked. Andel slumbebyggelse, uteliggere, kostnader knyttet til eie og utvikling av bolig, befolkningstetthet for lavinntekstshusholdninger etc. Både PM og BM positive bidragsytere. PM ved boliglån, og spesielt med sosiale produkter for de som skal inn på boligmarkedet. BM ved å finansiere ny boligutvikling og utleie av eiendom.	SB1Ø-6, og -7 (Ansvarlige utlån / aktivt eierskap sosialt)
Arbeid	Befolkningens tilgang til full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid. Personers frihet til å uttrykke sine bekymringer, organisere seg og delta i beslutninger som påvirker deres liv og få like muligheter og rettferdig behandling. PM produktportefølje er en positiv bidragsyter gjennom sin sosiale profil.	SB1Ø-6, og -7 (Ansvarlige utlån / aktivt eierskap samfunn)

GRI-indeks

Global Reporting Initiative (GRI) er den ledende standarden for bærekraftsrapportering. GRI-rammeverket består av prinsipper, veiledning og resultatindikatorer som kan brukes av selskaper til å måle og rapportere på økonomiske,

miljømessige og sosiale forhold. SpareBank 1 Østlandet har siden 2017 rapportert i henhold til GRI-standardene.

Se globalreporting.org for mer informasjon om GRI.

Generell informasjon

Brukerklæring: SpareBank 1 Østlandet har rapportert i henhold til GRI-standardene for perioden mellom 1. januar 2022 til 31. desember 2022.

GRI 1 versjon: GRI 1: Foundation 2021.

Aktuelle GRI sektorstandarder: Ingen aktuelle GRI sektorstandarder.

GRI-indikator	Beskrivelse	Rapportering 2022*	Utelatelser			Bærekraftsmål**
			Krav utelatt	Årsak	Forklaring	
1. Organisasjonen og dens rapporteringspraksis						
2-1	Detaljer om organisasjonen: Navn på virksomhet; eierskap og juridisk selskapsform; hovedkontor; land virksomheten opererer i.	SpareBank 1 Østlandet, Årsrapport, kap. Eierstyring og selskapsledelse, s.107 og Kort om SpareBank 1 Østlandet, s.4.				PRB 1.1
2-2	Enheter inkludert i organisasjonens bærekraftsrapportering.	Årsrapport, note 1 Generell informasjon, s.133 og note 42 Investeringer i datterselskap, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet, s.195				
2-3	Rapporteringsperiode, hyppighet og kontaktperson.	2022, årlig, karoline.hjerto@sb1ostlandet.no				
2-4	Endring av historiske data fra tidligere rapporter.	Det er gjort endringer i hvordan utslipp fra utslansporteføljen er regnet ut. Se mer informasjon om endringen i vedlegget Klimagass-utslipp i utslansporteføljen s.232.				
2-5	Gjeldende praksis for ekstern verifikasjon av rapporteringen.	Rapporten er eksternt verifisert av Deloitte, se s.200-207.				

2. Aktiviteter og ansatte						
2-6	Aktiviteter, verdikjede og andre forretningsforbindelser.	Årsrapport, kapitlene Kort om SpareBank 1 Østlandet, s.4, Ny strategi mot 2025 s30, Forretnings-områder, og Tverrgående arbeid, s.46, Hovedtall fra konsern, s.18, Resultatregnskap, s.126, og Styrets årsberetning, s.110, Krav til finansielle leverandører, s.70, Krav til andre leverandører, s.246. Det er videre ingen vesentlig endring av virksomhetens størrelse, struktur, eierskap eller leverandørkjede i løpet av rapporteringsperioden.	2-6d	Ikke aktuelt	Ingen signifikante endringer fra sist rapporteringsperiode.	PRB 1.1
2-7	Ansatte	Årsrapport, kapitlene Hovedtall fra konsern, s.18, De dyktige folka våre, s.90 og utdypende fakta om org. og HR, s.229.				PRB 1.1
2-8	Arbeidere som ikke er ansatte.	Vi har hatt 33 vikarer innleid fra Manpower i 2022. Det er i all hovedsak kunderådgivere som blir leid inn. Antallet vikarer gjennom rapporteringsperioden er ganske stabilt. Det primært sykefravær og permisjoner som styrer vikarbehovet.				

3. Styring						
2-9	Styringsstruktur og sammensetning.	Årsrapport, kapitlene Eierstyring og selskapsledelse, s.107, Styrets årsberetning, s.110, og Ny strategi mot 2025 s30,				PRB 5.1
2-10	Nominering og utvelgelse av øverste beslutningsorgan.	Årsrapport, kap. Eierstyring og selskapsledelse, s.107.				
2-11	Informasjon om styreleder.	Årsrapport, kap. Informasjon om styret, s.104.				
2-12	Styrets og konsernledelsens oversikt over håndteringen av organisasjonens påvirkning.	Årsrapport, kapitlene Eierstyring og selskapsledelse, s. 107, Styrets årsberetning, s.110.				PRB 5.2

GRI-indikator	Beskrivelse	Rapportering 2022*	Utelatelser			Bærekraftsmål**
			Krav utelatt	Årsak	Forklaring	
3. Styring (forts.)						
2-13	Delegering av ansvar for å håndtere organisasjonens påvirkning.	Årsrapport, kap. Eierstyring og selskapsledelse, s.107.				PRB 5.1
2-14	Styrets godkjenning av bærekraftsrapportering.	Årsrapporten kapitlene Styrets beretning, s.110 og Ny strategi mot 2025 s30,				
2-15	Interessekonflikter	Årsrapport, kapitlene Eierstyring og selskapsledelse, s.107 og Etikk og anti-korrupsjon s.94.	2-15b	Ikke aktuelt	Ingen signifikante interessekonflikter å rapportere til interessenter.	
2-16	Kommunikasjon av kritiske hensyn til styret.	Årsrapport, kapitlene Eierstyring og selskapsledelse, s.107, og Etikk og anti-korrupsjon, s.94.				
2-17	Styrets samlede kunnskap om bærekraftstrategien.	Årsrapport, kap. Styrets beretning s.110.				PRB 5.1
2-18	Evaluering av styrets ytelse.	Årsrapport, kap. Eierstyring og selskapsledelse, s.107.				
2-19	Retningslinjer for godtgjørelse.	Årsrapport, kapitlene Eierstyring og selskapsledelse, s.107, note 23 Personalkostnader og ytelse til ledende ansatte og tillitsvalgte, s.173 og note 24 Pensjoner s.174. Link til bankens retningslinjer for godtgjørelse: sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer-og-rammeverk.html				PRB 5.2
2-20	Prosesen rundt å fastsette godtgjørelse.	Årsrapport, kap. Eierstyring og selskapsledelse, s.107.				PRB 5.2
2-21	Årlige totale kompensasjonsforhold.	Årsrapport, note 23 Personal-kostnader og ytelse til ledende ansatte og tillitsvalgte, s.173.	2-21a og b	Informasjon utliggjelig/ufullstendig	Vi har ikke offentliggjort lønn til høyst lønnede ansatt og regnet ut forholdet. Vi har kun informasjon om overordnede lønnsutgifter.	

4. Strategiutforming og -utførelse						
2-22	Uttalelse om bærekraftsstrategi.	Årsrapport, kap. Konsernsjefen har ordet, s.10.				PRB 1.2
2-23	Bedriftens retningslinjer.	Årsrapport, kapitlene Etikk og anti-korrupsjon, s.94 og Eierstyring og selskapsledelse, s.107. Lenke til våre retningslinjer: sparebank1.no/nb/ostlandet/om-oss/samfunnsansvar/retningslinjer-og-rammeverk.html				GC 7 og 10, SDG 8 og 16, PRB 5.2
2-24	Innarbeidelse av bedriftens retningslinjer.	SpareBank 1 Østlandet, Årsrapport, kap. Ny strategi mot 2025 s30, og Eierstyring og selskapsledelse, s.107.				
2-25	Klageordninger og prosessen for å utbedre negativ påvirkning.	Årsrapport, kapitlene slik jobber vi med bærekraft, s.38 Gode kunderelasjoner, s.73 og Etsk markedsføring av produkter og tjenester s.88, og Personvern, s.84				
2-26	Varsling og andre ordninger for å søke råd og sende bekymringsmeldinger.	Årsrapport, kapitlene Eierstyring og selskapsledelse, s. 107 og Etikk og anti-korrupsjon s.94.				
2-27	Etterlevelse av lover og reguleringer.	Ingen manglende etterlevelse som banken er kjent med.				GC 7 og 8, SDG 13.3 og 16.6
2-28	Medlemskap i bransjeorganisasjoner eller andre sammenslutninger.	Finans Norge. Årsrapport, kap. Vår del av det globale ansvaret, s.42.				SDG 17

Interessenter						
2-29	Tilnærming til interessentdialog.	Årsrapport, kapitlene Interessent-kart, Interessentdialog, s. 40 og 41, og Vår del av det globale ansvaret s.42.				SDG 17, PRB 4.1
2-30	Tariffavtaler	100 % er dekket av kollektive tariffavtaler. Årsrapport, kap.De dyktige folka våre, s.90				SDG 8, GC 3, PRB 4.1

**Det henvises her til indekser og vedlegg bærekraft.

** (SDG), Global Compact (GC), og prinsipper for ansvarlig bankdrift (UNEP FI PRB).

Spesifikk informasjon

GRI-indikator	Beskrivelse	Rapportering 2022*	Utelatelser			Bærekraftsmål**
			Krav utelatt	Årsak	Forklaring	
VESENTLIGE TEMAER						
GRI 3-1	Proessen for å fastlå vesentlige temaer.	Årsrapport, kap. En pådriver for bærekraftig omstilling, s.36 og Vesentlige temaer og påvirkning koblet mot GRI, s.264.				
GRI 3-2	Liste over vesentlige temaer.	Årsrapport, kap. En pådriver for bærekraftig omstilling, s.36 og Vesentlige temaer og påvirkning koblet mot GRI, s.264.				
ØKONOMI						
Overordnet økonomisk rapportering						
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer.	Årsrapport, kapitlene Ny strategi mot 2025 s30, Eierstyring og selskapsledelse, s.107, Styrets beretning, s.110. En pådriver for bærekraftig omstilling, s.36 Vedlegg TCFD-indeks, s.255 TNFD-indeks, s.258. Samfunnsengasjement, s.96				PRB 5.1
Økonomiske resultater						
201-1	Direkte økonomisk verdi generert og distribuert.	Årsrapport, kapitlene Hovedtall fra konsern, s.18. Resultatregnskap, s.126, Balanse s.128, Samfunnsengasjement, s.96				SDG 8.5 og 9.4
201-2	Finansielle konsekvenser og andre risikoer og muligheter som følge av klimaendringer.	Årsrapport, Vedlegg TCFD-indeks, s.255 og Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporføljen, s.232. Styrets beretning, s.110.				GC 7, 8 og 10. SDG 13.3
SB10-1	Finansielle konsekvenser og andre risikoer og muligheter som følge av naturendringer.	Årsrapport, Vedlegg TNFD-indeks, s.258.				SDG 15
Økonomisk kriminalitet og antikorrupsjon						
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer.	Årsrapport, kapitlene En pådriver for bærekraftig omstilling, s.36 Etikk og antikorrupsjon, s.94 og Arbeid mot økonomisk kriminalitet, s.82.				
Antikorrupsjon						
205-1	Transaksjoner som er risikovurdert.	Årsrapport, kap. Etikk og antikorrupsjon, s.94.	205-1 a	Ikke aktuelt	Vi rapporterer ikke eksakt antall og prosentdel av alle interaksjoner vi analyserer for korrupsjonsrisiko.	GC 10. SDG 16.5
205-2	Kommunikasjon og opplæring om policer og prosedyrer knyttet til antikorrupsjon.	Årsrapport, kap. Etikk og antikorrupsjon, s.94	205-1 c	Ikke aktuelt	Vi publiserer våre retningslinjer for etikk og antikorrupsjon på våre nettsider, men har ikke aktiv opplæring med våre forretningsforbindelser.	
205-3	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og korrigerende tiltak.	Årsrapport, kap. Etikk og antikorrupsjon, s.94	205-1 b,c,d	Ikke aktuelt	Ingen signifikante brudd på bankens retningslinjer etikk og antikorrupsjon å rapportere på.	
Økonomisk kriminalitet						
SB10-2	Arbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering.	Årsrapport, kap. Arbeid mot økonomisk kriminalitet, s.82				SDG 16.4

GRI-indikator	Beskrivelse	Rapportering 2022*	Utelatelser			Bærekraftsmål**
			Krav utelatt	Årsak	Forklaring	
MILJØ						
Natur						
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer.	Årsrapport, kap.En pådriver for bærekraftig omstilling, s.36 Bankens vesentlige temaer og påvirkning koblet til GRI, s.264 Ansvarlige utlån BM og PM s. 52 og 59				PRB 5.1
Naturrelaterte påvirkninger						
304-2	Betydelig påvirkning fra aktiviteter, produkter og tjenester på biologisk mangfold.	Vi har startet på en analyse som viser vår naturpåvirkning på aggregert nivå som er lagt ut på våre nettsider. Siden en stor majoritet av våre kunder er SMB-er eller landbrukskunder har vi i dag ikke god nok data på direkte påvirkning i vårt markedsområde. Vårt arbeid og satsingsområder for å adresserer bedre ressursutnyttelse i utlånsporføljen finnes mer om på Ansvarlige utlån PM og BM s.52 og 59	304-4	Informasjon utilgjengelig/ ufullstendig	Vi har identifisert dette temaet for å være en vesentlig påvirkning gjennom produkt- og utlånsporføljen, men vi har i dag ikke tilstrekkelig med data for å rapportere tilfredstillende i henhold til GRI-indikatoren.	SDG 15
Utslipp og etterlevelse av miljøregelverk						
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer.	Årsrapport, kapitlene Ny strategi mot 2025 s30, En pådriver for bærekraftig omstilling, s.36 vedlegg, kap. Energi og klima i vår forretningsdrift, samt vitenskapsbasert klimamål, s.226, TCFD-indeks, s.255, og Klimagassutslipp i fond, s. 244.				PRB 5.1
Arbeid med nettonull utslipp innen 2050						
305-1	Direkte utslipp av klimagasser (Scope 1).	Årsrapport, Vedlegg, GRI 305-1, 2, 3, 4, 5: kapitlene Energi og klima i vår forretningsdrift, samt vitenskapsbasert klimamål, s. 226 og NZBA nullutslippsrapportering, s.248 GRI 305-3, 4, 5: Andel grønne lån og klimagassutslipp i utlånsporføljen, s.232, og Klimagassutslipp i fond, s.244.				GC 7, 8 og 9. SDG 12.2, 12.6, 12.8, 13.3, 15.a og b
305-2	Indirekte utslipp av klimagasser knyttet til energiforbruk (Scope 2).					
305-3	Andre indirekte utslipp av klimagasser (Scope 3).					
305-4	Intensitet på klimagassutslipp.					
305-5	Reduksjon av klimagasser.					
Avfall						
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer.	Årsrapport, kapitlene .En pådriver for bærekraftig omstilling, s.36 og Vedlegg Bankens vesentlige temaer og påvirkning koblet mot GRI, s.264.				
Avfallsrelaterte påvirkninger						
306-1	Avfallsgenerering og betydelige avfallsrelaterte påvirkninger.	Vi har startet et arbeid om å adressere bedre ressurseffektivitet i utlånsporføljen (Ansvarlige utlån PM og BM s.52 og 59). Siden vi stor grad kun har SMB-er og landbrukskunder har vi ennå ikke tilgang til nok data for en tilstrekkelig analyse av avfallsrelaterte påvirkninger.	306-1	Informasjon utilgjengelig/ ufullstendig	Vi har identifisert dette temaet for å være en vesentlig påvirkning gjennom produkt- og utlånsporføljen, men vi har i dag ikke tilstrekkelig med data for å rapportere tilfredstillende i henhold til GRI-indikatoren.	SDG 12, SDG 13, SDG 15
306-2	Håndtering av betydelige avfallsrelaterte påvirkninger.					
Oppfølging av leverandører – miljø						
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer.	Årsrapport, kapitleneNy strategi mot 2025 s30, En pådriver for bærekraftig omstilling, s.36, vedlegg Krav til andre leverandører, s.246				

*Det henvises her til indekser og vedlegg bærekraft.

***(SDG), Global Compact (GC), og prinsipper for ansvarlig bankdrift (UNEP FI PRB).

Spesifikk informasjon (forts.)

GRI-indikator	Beskrivelse	Rapportering 2022*	Utelatelser			Bærekraftsmål**
			Krav utelatt	Årsak	Forklaring	
MILJØ (FORTS.)						
Miljøvurdering av leverandører						
308-1	Nye leverandører som er vurdert opp mot miljøkriterier.	Årsrapport, Vedlegg Krav til andre leverandører, s.246.				GC 7, 8 og 9. SDG 13.3
308-2	Negativ påvirkning på miljø i leverandørkjeden og iverksatte tiltak.					
Ansvarlig utlån og aktivt eierskap – miljø						
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer.	Årsrapport, kapitlene Ny strategi mot 2025 s30, En pådriver for bærekraftig omstilling, s.36 Eierstyring og selskapseldelse s.107 se: Egenkapitalinvesteringer og bærekraftsoppfølging. Ansvarlige utlån til PM og BM, s.52 og 59. Krav til finansielle leverandører, s.70.				
Produktansvar – miljø						
SB1Ø-3	Produkter og tjenester utviklet for å levere en miljømessig fordel.	Ansvarlige utlån til PM og BM, s.52 og 59				
Aktivt eierskap – miljø						
SB1Ø-4	Hvordan vi samhandler med selskaper om miljømessige forhold.	Årsrapport, kapitlene Ansvarlige utlån i likviditetsforvaltningen, s.242 Ansvarlige utlån BM,s. 59, Krav til andre leverandører,s.246 og Krav til finansielle leverandører, s.70.				

SAMFUNN						
Ansatte						
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer.	Årsrapport, kapitlene Styrets årsberetning, s.110 Ny strategi mot 2025 s30 De dyktige folka våre, s.90, og Vedlegg Utdypende fakta om organisasjon og HR, s.229.				
Arbeidsforhold						
401-1	Antall nyansettelser og turnover.	Årsrapport, kap. De dyktige folka våre, s.90, og Vedlegg Utdypende fakta om organisasjon og HR, s.229.				GC 1 og 6. SGD 8.5, 8.8 og 16.b.
401-2	Fordeler gitt til fulltidsansatte, men ikke til midlertidige eller deltidsansatte.	Alle ansatte med 20 % stilling eller mer har samme rettigheter og ansattgoder. Vikarer er kun tilsluttet pensjonsordning og yrkesskade-forsikring.				
401-3	Foreldrepermisjon	Årsrapport, kapitlene Styrets beretning, s. 110, De dyktige folka våre, s.90, og Vedlegg Utdypende fakta om organisasjon og HR, s.229..				
Opplæring						
404-1	Gjennomsnittlig antall timer med opplæring per år per ansatt.	Årsrapport, kap. De dyktige folka våre, s.90, og Vedlegg Utdypende fakta om organisasjon og HR, s.229.				SDG 4.4, 4.7 og 8.5
404-2	Programmer for kompetanseheving.	Årsrapport, kap. De dyktige folka våre, s.90, Personvern, s.84, Etisk markedsføring, s.88, Ansvarlige utlån BM og PM, s.52 og 59 Etikk og antikruspjon, s.94. Arbeid mot økonomisk kriminalitet, s.82, Krav til finansielle leverandører, s.70, Informasjonsikkerhet, s.86.				
404-3	Prosentandel av ansatte som har regelmessige medarbeidersamtaler.	Årsrapport, kap. De dyktige folka våre, s.90				
Mangfold og like muligheter						
405-1	Kjønns sammensetning i styrende organer og ledelsen.	Årsrapport, kap. De dyktige folka våre, s.90 og Informasjon om styret, s.104				Likestillingsloven, GC 6. SDG 8.5 og 16.b
405-2	Lønnsforskjeller mellom menn og kvinner.	Årsrapport, kap.Årsrapport, kap. De dyktige folka våre, s.90, og Vedlegg Utdypende fakta om organisasjon og HR, s.229.				

GRI-indikator	Beskrivelse	Rapportering 2022*	Utelatelser			Bærekraftsmål**
			Krav utelatt	Årsak	Forklaring	
Ansatte (forts.)						
Mangfold og like muligheter (forts.)						
SB1Ø-5	Sparing og kjønn.	Årsrapport, kap. PM se figur Sparing og kjønn, s.48.				Likestillingsloven, GC 6. SDG 8.5 og 16.b
Ikke-diskriminering						
406-1	Antall tilfeller av diskriminering og korrigerende tiltak som er iverksatt.	Årsrapport, kap.Årsrapport, kap. De dyktige folka våre, s.90, og Vedlegg Utdypende fakta om organisasjon og HR, s.229.				GC 1, 2 og 6. SDG 8.8 og 16.b
Oppfølging av leverandører – sosialt						
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer.	Årsrapport, kapitleneNy strategi mot 2025 s30, En pådriver for bærekraftig omstilling, s.36 Vedlegg, kap. Krav til andre leverandører, s.246.				
Sosial vurdering av leverandører						
414-1	Nye leverandører som er vurdert opp mot sosiale kriterier.	Årsrapport, vedlegg Krav til andre leverandører, s.246.				Åpenhetsloven, GC 1, 2, 3, 4, 5 og 6. SDG 8.8 og 16.6
414-2	Negativ påvirkning på sosiale forhold i leverandørkjeden og iverksatte tiltak.					
Ansvarlig utlån og aktivt eierskap – sosialt						
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer.	Årsrapport, kapitlene Ny strategi mot 2025 s30, En pådriver for bærekraftig omstilling, s.36 Eierstyring og selskapseldelse s.107 se: Egenkapitalinvesteringer og bærekraftsoppfølging. Ansvarlige utlån til PM og BM, s.52 og 59. Krav til finansielle leverandører, s.70.				
Produktansvar – sosialt						
SB1Ø-6	Produkter og tjenester utviklet for å levere en samfunnmessig/sosial fordel.	Årsrapport, kap. Ansvarlige utlån PM og BM s.52 og 59.				
Aktivt eierskap – sosialt						
SB1Ø-7	Hvordan vi samhandler med selskaper om samfunnmessige/sosiale forhold.	Årsrapport, kap. Ansvarlig utlån i Likviditetsforvaltningen, s.242 Ansvarlige utlån BM,s. 59, Krav til andre leverandører,s.246 og Krav til finansielle leverandører, s.70..				
Markedsføring og personvern						
GRI 3-3	Håndtering av vesentlige temaer.	Årsrapport, kapitlene Ny strategi mot 2025 s30, En pådriver for bærekraftig omstilling, s.36 Etisk markedsføring av produkter og tjenester, s.88, og Arbeid mot økonomisk kriminalitet, s.82.				
Markedsføring og produktmerking						
417-2	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til informasjon og merking av produkter og tjenester.	Årsrapport, kap. Etisk markedsføring av produkter og tjenester, s.88.				GC 2. SDG 9.4, 12.6, 12.8, 13.3 og 16.5
417-3	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til kommunikasjon og markedsføring.					
Kundedialog- og tilfredshet						
SB1Ø-8	Kundedialog- og tilfredshet..	Årsrapport, kap. Gode kunderelasjoner, s.72				
Personvern						
418-1	Dokumenterte klager angående brudd på kundenes personvern og tap av kundedata.	Årsrapport, kap. Personvern, 84 og Informasjonssikkerhet s.86.				GC 2. SDG 16.4

*Vedlegget det henvises til indekser og vedlegg bærekraft.

** (SDG), Global Compact (GC), og prinsipper for ansvarlig bankdrift (UNEP FI PRB).

Om SpareBank 1 Østlandet

SpareBank 1 Østlandet er landets fjerde største sparebankkonsern med 1 100 kompetente og stolte medarbeidere. Gjennom 177 år har vi bygget en solid markedsposisjon på Østlandet ved å være tilgjengelige og yte kreditt til personer og bedrifter i bygd og by. Vi har i dag 36 kontorer spredt om i Oslo, Viken og Innlandet.

Gjennom bankens datterselskaper, SpareBank 1-alliansens tilknyttede produktselskaper og eierandeler i Fremtind forsikring er vi et komplett finanshus for våre person- og bedriftskunder. Vi er et børsnotert og selvstendig finanskonsern med hovedkontor i Hamar, har dype røtter på Østlandet og har bidratt til verdiskaping i markedsområdet gjennom flere generasjoner.

Telefon

Privat 915 07040

Bedrift 915 07050

E-post

Kundesenter privat: post@sb1ostlandet.no

Kundesenter bedrift: bedrift@sb1ostlandet.no

Nettbank

sb1ostlandet.no

Konsernadministrasjon

Strandgata 15, Postboks 203, 2302 Hamar

Organisasjonsnummer 920 426 530
